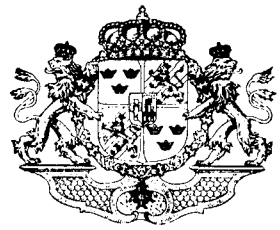
STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 48

Arkivexemplar

SOCIALA MEDDELANDEN

UTGIVNA AV

K. SOCIALSTYRELSEN

ÅRG. 1933

Nr 1-Nr 6

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

INLEDNING

TILL

Sociala meddelanden / utgifna af K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm, 1912-1967. Ingår 1912-1953 i: Statistiska meddelanden. Ser. F, Sociala meddelanden. – Fr. o. m. 1913 utgiven av Socialstyrelsen.
Kumulerade sakregister för 1903-1922, 1923-1932, 1933-1942 och 1943-1947.
1915-1944 även med innehållsförteckning på franska, 1945-1957 med sammanfattningar på franska och engelska, 1958 med sammanfattningar på engelska och 1959-1962 vissa nummer med sammanfattningar på engelska.
1959-1962: "Tidskriften Sociala meddelanden utges med åtta artikelnummer (Allmänna häftet) och tolv separata häften med statistiskt informationsmaterial (Statistisk information)".

Föregångare:

Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm : 1903-1911.

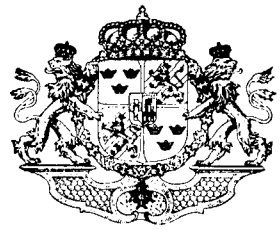
Efterföljare:

Socialnytt : sociala meddelanden / Socialstyrelsen. – Stockholm : Socialstyrelsen, 1968-1990.

Sociala meddelanden. 1933: 1-6.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:scb:se-socmed-19331

STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 48

Arkivexemplar

SOCIALA MEDDELANDEN

UTGIVNA AV

K. SOCIALSTYRELSEN

ÅRG. 1933

Nr 1-Nr 6

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

STOCKHOLM 1933
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
323254

INNEHÅLL — INDEX

Nr 1.

Arbetsmarknaden under december månad 1932	1	Le marché du travail en décembre 1932.
Arbetstiden inom industrien i november 1932	3	Durée du travail dans l'industrie en novembre 1932.
Arbetstidens förkortning som medel mot arbetslöshet	11	Réduction des heures du travail comme remède au chômage.
Kollektivavtalsväsendets utveckling i Sverige	14	Développement du système de conventions collectives en Suède.
Kollektivavtalen under fjärde kvartalet 1932	16	Les conventions collectives pendant le 4e trimestre 1932.
Prestationsminskningen inom tyska socialförsäkringen	18	La réduction des prestations de l'assurance sociale en Allemagne.
Engelska arbetslöshetsförsäkringskommitténs slutbetänkande	20	Le rapport définitif de la commission de l'assurance-chômage en Grande-Bretagne.
Internationella arbetsorganisationen	25	L'organisation internationale du travail.
Den internationella arbetslagstiftningens framsteg under 1932	25	Les progrès de la législation internationale du travail en 1932.
Fasta mellanfolkliga domstolens utlåtande rörande tolkningen av nattarbetskonventionen	25	L'avis de la Cour permanente de justice internationale sur l'interprétation de la convention concernant le travail de nuit des femmes.
Frågan om utökning av medlemsantalet i internationella arbetsbyråns styrelse	28	Augmentation du nombre des membres du conseil d'administration du bureau international du travail.
Publikationer från internationella arbetsbyrån	28	Publications du bureau international du travail.
Kortare meddelanden	32	Courtes notices.
Tyska nödförordningen av den 4 september 1932 upphävd	32	Abolition du décret-loi extraordinaire allemand du 4 septembre 1932.
Viktmärkning av tyngre gods	33	Indication du poids sur les gros colis.
Förestående omorganisation av den belgiska arbetslöshetsförsäkringen	33	Réorganisation proposée de l'assurance-chômage en Belgique.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under november 1932	34	L'activité de la commission de chômage pendant le mois de novembre 1932.
Pensionsförsäkringen år 1931	35	L'assurance sur les retraites en 1931.
Riksförsäkringsanstaltens årsberättelse för 1931	36	Rapport de l'office d'assurances de l'Etat pour 1931.
Permanenta konferensen för emigrantskydd	37	La conférence permanente pour la protection des migrants.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 november 1932	38	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 30 novembre 1932.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under december 1932	39	Les bureaux de placement publics en Suède en décembre 1932.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	44	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Levnadskostnader under fjärde kvartalet 1932	45	Coût de la vie pendant le 4e trimestre 1932.
Litteraturöversikt	57	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	64	Lois concernant les questions sociales.

Nr 2.

Arbetsmarknaden under januari månad 1933	65	Le marché du travail en janvier 1933.
Arbetstillgången under fjärde kvartalet 1932	67	L'offre et la demande du travail pendant le 4e trimestre 1932.
Arbetstillgång och arbetslön inom jordbruket år 1932	73	L'offre et la demande du travail et salaires dans l'agriculture en 1932.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under år 1932	84	Les bureaux de placement publics en Suède en 1932.
Arbetstillgången inom sjömansyrket under år 1932	96	L'offre et la demande du travail dans la marine marchande en 1932.

Fylleriförseelser och spritsmuggling under fjärde kvartalet 1932	99	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 4e trimestre 1932.
Utvandringen till främmande världsdelar under 1932	105	L'émigration intercontinentale en 1932.
Arbetslöshetsförsäkringssakkunnigas promemoria rörande frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m.	107	Mémorandum sur une assurance-chômage facultative en Suède.
Utredning om beredskapsarbeten	114	Enquête concernant des travaux publics comme remède au chômage.
Internationella arbetsorganisationen	116	L'organisation internationale du travail.
Konferens rörande arbetstidsförkortning såsom medel mot arbetslöshet	116	Conférence préparatoire sur la réduction de la durée du travail.
Kommittén för förebyggande av olycksfall	117	Comité de correspondence pour la prévention des accidents.
Kortare meddelanden	118	Courtes notices.
Tyska nödförordningen av den 4 september 1932	118	Décret-loi extraordinaire allemand du 4 septembre 1932.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under december 1932	118	L'activité de la commission de chômage pendant le mois de décembre 1932.
In- och utvandringen i Sydafrikanska unionen	119	La migration à l'Union Sud-Africaine.
Yrkesinspektionens verksamhet under fjärde kvartalet 1932	120	L'inspection du travail au cours du 4e trimestre 1932.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olycksstillbud	121	Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under januari 1933	129	Les bureaux de placement publics en Suède en janvier 1933.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 december 1932	134	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 décembre 1932.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	135	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader Januari 1933	136	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Janvier 1933.
Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet	138	Les fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.
Litteraturöversikt	139	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	144	Lois concernant les questions sociales.

Nr 3.

Arbetsmarknaden under februari månad 1933	145	Le marché du travail en février 1933.
Arbetslösheten under år 1932	147	Le chômage en 1932.
Olika former för arbetstidsförkortning inom industrien	151	Méthodes de réduction de la durée du travail dans l'industri.
Bostadsproduktion som arbetslöshetshjälp	157	Production d'habitations comme remède au chômage.
Socialstyrelsens utlåtande rörande beredskapsarbeten mot arbetslöshet	164	Rapport de l'administration du travail concernant des travaux publics comme remède au chômage.
Socialstyrelsens yttrande rörande frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m.	183	Rapport de l'administration du travail sur une assurance-chômage facultative.
Kortare meddelanden	208	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under januari 1933	208	L'activité de la commission de chômage pendant e mois de janvier 1933.
In- och utvandringen i Förenta staterna under 1932	208	La migration aux Etats-Unis en 1932.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under februari 1933	209	Les bureaux de placement publics en Suède en février 1933.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 januari 1933	214	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 janvier 1933.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	215	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader Februari 1933	216	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Février 1933.
Litteraturöversikt	218	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	224	Lois concernant les questions sociales.

Nr 4.

Arbetsmarknaden under mars månad 1933 .	225	Le marché du travail en mars 1933.
Skogsarbetarnas löneförhållanden vintern 1932/1933	227	Les salaires des ouvriers forestiers pendant l'hiver 1932/1933.
Kollektivavtalen under första kvartalet 1933	232	Les conventions collectives pendant le 1er trimestre 1933.
Registrerade sjukkassors verksamhet år 1931	235	L'activité des caisses de maladie en 1931.
Näringsvärde och pris å viktigare födoämnen år 1932	241	Valeur nutritive et prix des aliments principaux en 1932.
Byggnadsverksamheten i rikets större städer år 1932	245	La construction dans les plus grandes villes de la Suède en 1932.
Internationella arbetsorganisationen	254	L'organisation internationale du travail.
Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i februari 1933	254	Session du conseil d'administration du bureau international du travail en février 1933.
Konferens mellan kolproducerande länder rörande samtidig ratifikation av kolkonventionen	255	Réunion des pays producteurs de charbon pour l'examen des possibilités de ratification de la convention sur la durée du travail dans les mines.
Kommittén för undersökning av textilindustrien . .	255	Commission des conditions de travail dans l'industrie textile.
Publikationer från internationella arbetsbyrån . .	256	Publications du bureau international du travail.
Kortare meddelanden	257	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under februari 1933	257	L'activité de la commission de chômage en février 1933.
Landsorganisationen i Sverige under år 1932 . . .	258	La confédération générale du travail en Suède en 1932.
Detaljpriser och indexberäkningar 1913—1930 . . .	259	Prix de détail et établissement de nombres indices de 1913 à 1930.
Prestationsminskning inom engelska sjukförsäkringen	260	Réduction des prestations de l'assurance-maladie en Angleterre.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 28 februari 1933	262	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 28 février 1933.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under mars 1933	263	Les bureaux de placement publics en Suède en mars 1933.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet .	268	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Levnadskostnader under första kvartalet 1933	269	Coût de la vie pendant le 1er trimestre 1933.
Litteraturöversikt	282	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	288	Lois concernant les questions sociales.

Nr 5.

Arbetsmarknaden under april månad 1933 .	289	Le marché du travail en avril 1933.
Arbetstillgången under första kvartalet 1933	291	L'offre et la demande du travail pendant le 1er trimestre 1933.
Bostadsproduktionen under år 1932 inom Stockholm jämte förortsområde	297	La production d'habitations à Stockholm et dans la banlieue pendant l'année 1932.
Fylleriförseelser och spritsmuggling under första kvartalet 1933	304	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 1er trimestre 1933.
Industrien i Sverige år 1931	309	L'industrie en Suède en 1931.
Kvinnors och minderårigas användande inom industrien i Sverige år 1931	311	L'emploi des femmes et des enfants dans l'industrie en Suède en 1931.
Kollektivavtalen inom jordbruket	315	Les conventions collectives dans l'agriculture.
Internationella arbetsorganisationen	321	L'organisation internationale du travail.
Rådgivande kommittén för frågor rörande anställda	321	Commission consultative des employés.
Publikationer från internationella arbetsbyrån . .	322	Publications du bureau international du travail.
Kortare meddelanden	324	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under mars 1933	324	L'activité de la commission de chômage en mars 1933.
Uppskattningar av antalet arbetslösa i Förenta staterna	324	Estimation du nombre des chômeurs aux Etats-Unis.
Ny förordning rörande sjukförsäkringen i Tyskland	325	Un décret-loi sur l'assurance-maladie en Allemagne.
Utvandringen till främmande världsdelar under första kvartalet 1933	326	L'émigration intercontinentale pendant le 1er trimestre 1933.

Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olycks-tillbud	327	Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.
Yrkesinspektionens verksamhet under första kvartalet 1933	335	L'inspection du travail au cours du 1er trimestre 1933.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 mars 1933	336	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 mars 1933.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under april 1933	337	Les bureaux de placement publics en Suède en avril 1933.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	342	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet	343	Les fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader April 1933	344	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Avril 1933.
Litteraturöversikt	346	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	352	Lois concernant les questions sociales.

Nr 6.

Arbetsmarknaden under maj månad 1933	353	Le marché du travail en mai 1933.
Den produktiva arbetslöshetshjälpen i Tyskland, Storbritannien och de nordiska länderna	355	L'assistance productive aux chômeurs en Allemagne, en Grande-Bretagne, au Danemark, en Norvège et en Finlande.
Kooperativa förbundets verksamhet år 1932	375	L'union coopérative en 1932.
Kooperativ verksamhet i Sverige år 1931	380	La coopération en Suède en 1931.
Arbetslönernas fluktuationer i Sverige åren 1913—1932	384	Les fluctuations des salaires en Suède pendant les années 1913—1932.
Den danska socialreformen	389	Réforme des assurances sociales au Danemark.
Internationella arbetsorganisationen	396	L'organisation internationale du travail.
Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i april 1933	396	Session du conseil d'administration du bureau international du travail en avril 1933.
Kortare meddelanden	397	Courtes notices.
Löneutvecklingen i utlandet under 1932	397	Les fluctuations des salaires à l'étranger en 1932.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under april 1933	397	L'activité de la commission de chômage en d'avril 1933.
Den privata arbetsförmedlingen under år 1932	399	Les bureaux de placement privés en 1932.
Sjuksköterskebyråernas verksamhet under år 1932	400	Les bureaux des gardes-malades en 1932.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under maj 1933	401	Les bureaux de placement publics en Suède en mai 1933.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 april 1933	406	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 30 avril 1933.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	407	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader Maj 1933	408	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Mai 1933.
Litteraturöversikt	410	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	416	Lois concernant les questions sociales.

Nr 7.

Arbetsmarknaden under juni månad 1933	417	Le marché du travail en juin 1933.
Den offentliga arbetsförmedlingen i Sverige 1923—1932	419	Les bureaux de placement publics en Suède en 1923—1932.
De offentliga arbetsförmedlingsanstalternas inkomster och utgifter år 1932	436	Recettes et dépenses des bureaux de placement publics en Suède en 1932.

Arbetslöshetsfrågan vid 1933 års riksdag	439	La question du chômage au Riksdag de 1933.
Kollektivavtalen under andra kvartalet 1933	445	Les conventions collectives pendant le 2e trimestre 1933.
Olycksfall vid lastning och lossning av fartyg år 1932	446	Accidents survenus au cours du chargement et déchargement des navires en 1932.
Ny arbetstidslagstiftning i Polen	449	Nouvelle législation concernant la durée du travail en Pologne.
Internationella arbetsorganisationen	451	L'organisation internationale du travail.
Publikationer från internationella arbetsbyrån	451	Publications du bureau international du travail.
Kortare meddelanden	453	Courtes notices.
Dansk lönestatistik	453	Statistique des salaires au Danemark.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under maj 1933	454	L'activité de la commission de chômage en mai 1933.
Den engelska barnaskyddslagstiftningen	454	La loi sur la protection de l'enfance en Angleterre.
Svenska arbetsgivareföreningen år 1932	454	L'union des patrons suédois en 1932.
Fylleriförseelser i Köpenhamn	455	Délits d'ivresse à Copenhague.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 maj 1933	456	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 mai 1933.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under juni 1933	457	Les bureaux de placement publics en Suède en juin 1933.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	462	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Levnadskostnader under andra kvartalet 1933	463	Coût de la vie pendant le 2e trimestre 1933.
Litteraturöversikt	475	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	480	Lois concernant les questions sociales.

Nr 8.

Arbetsmarknaden under juli månad 1933	481	Le marché du travail en juillet 1933.
Arbetstillgången under andra kvartalet 1933	483	L'offre et la demande du travail pendant le 2e trimestre 1933.
Sociala frågor vid 1933 års riksdag	489	Questions sociales au Riksdag de 1933.
Behovet av en utvidgning av bostadsstatistiken m. m.	499	Le besoin d'une expansion de la statistique des habitations, etc.
Fylleriförseelser och spritsmuggling under andra kvartalet 1933	509	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 2e trimestre 1933.
Internationella arbetskonferensens sjuttonde sammanträde	513	La dix-septième session de la conférence internationale du travail.
Internationella arbetsorganisationen	518	L'organisation internationale du travail.
Internationella arbetsbyråns direktör om det ekonomiska och sociala läget i världen	518	Le directeur du bureau international du travail de la situation économique et sociale dans le monde.
Kortare meddelanden	518	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under juni 1933	518	L'activité de la commission de chômage en juin 1933.
Utvandringen till främmande världsdelar under andra kvartalet 1933	519	L'émigration intercontinentale pendant le 2e trimestre 1933.
Yrkesinspektionens verksamhet under andra kvartalet 1933	520	L'inspection du travail au cours du 2e trimestre 1933.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud	521	Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 juni 1933	529	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 30 juin 1933.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	530	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under juli 1933	531	Les bureaux de placement publics en Suède en juillet 1933.
Livsmedelspriser och levnadskostnader Juli 1933	536	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Juillet 1933.
Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet	538	Les fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.
Litteraturöversikt	539	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	544	Lois concernant les questions sociales.

Nr 9.

Arbetsmarknaden under augusti månad 1933	545	Le marché du travail en août 1933.
Dyrortsgrupperingsarbetets grunder	547	Les principes pour la classification des communes d'après les importances du coût de la vie.
Kollektivavtal i Sverige år 1932	550	Conventions collectives en Suède en 1932.
Krislagstiftning i Förenta staterna	554	Législation contre la crise économique aux Etats-Unis.
Bojkottlagstiftningen i Norge	560	Législation sur le boycottage en Norvège.
Ny tysk lagstiftning om driftsråd m. m.	562	Ordonnance d'application de la loi sur les conseils d'entreprise en Allemagne.
Den tyska nationalsocialismens arbetslöshetsprogram	565	Programme de réduction du chômage du régime national-socialiste en Allemagne.
Invandringsbestämmelser i olika länder	567	La réglementation de l'immigration dans différents pays.
Kortare meddelanden	581	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under juli 1933	581	L'activité de la commission de chômage en juillet 1933.
Socialstyrelsens undersökning av arbetstidsförhållandena inom detaljhandeln	581	Enquête sur la durée du travail dans le commerce de détail en Suède.
Tillståndet bland de arbetslösas barn i Tyskland	582	L'état parmi les enfants des chômeurs en Allemagne.
Kollektivavtal i utlandet	583	Conventions collectives à l'étranger.
Förbud mot arbetskonflikter vid norska vinmonopolet	583	Loi contre les interruptions de travail dans la Compagnie du monopole des vins en Norvège.
Ut- och invandring under år 1932	584	La migration en Suède en 1932.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	586	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olycksfallbud	587	Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under augusti 1933	595	Les bureaux de placement publics en Suède en août 1933.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 juli 1933	600	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 juillet 1933.
Livsmedelspriser och levnadskostnader Augusti 1933	601	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Août 1933.
Litteraturöversikt	603	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	608	Lois concernant les questions sociales.

Nr 10.

Arbetsmarknaden under september månad 1933	609	Le marché du travail en septembre 1933.
Insamling av hyres- och prisuppgifter för de nya dyrortsgrupperingarna	611	Méthodes pour recueillir des informations sur les loyers et les prix pour la classification des communes d'après les importances du coût de la vie.
Arbetsförtjänster vid vägunderhållsarbete sommaren 1933	615	Salaires des ouvriers dans les travaux pour l'entretien des routes en 1933.
Kollektivavtalen under tredje kvartalet 1933	620	Les conventions collectives pendant le 3e trimestre 1933.
Provisorisk norsk lagstiftning om nykterhetsnämnder m. m.	622	Loi provisoire sur les commissions communales de tempérence etc. en Norvège.
Olycksfall inom sjömansyrket år 1932	624	Les accidents du travail parmi les marins en 1932.
Olycksfallsriskens förändringar sedan 1918	628	Les variations des risques d'accidents depuis 1918.
Olycksfall i arbete år 1930	630	Les accidents du travail en 1930.

De tyska ämbetsmännens rättsliga ställning	633	La position légale des fonctionnaires d'Etat en Allemagne.
Den tyska arbetsfronten	637	Le front du travail allemand.
Kortare meddelanden	643	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under augusti 1933	643	L'activité de la commission de hômage en août 1933.
Arbetslöshetskommissionens sammansättning	643	La composition de la commission de chômage.
Utredning om slumbostädernas utrensning	643	Comité pour étudier les méthodes d'intervenation contre les logements impropres à l'habitation.
Byggnadsverksamheten i Danmark	644	La construction de bâtiments au Danemark.
Folkpensioneringen i Förenta staterna	645	Pensions de vieillesse aux Etats Unis.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under september 1933	647	Les bureaux de placement publics en Suède en septembre 1933.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 augusti 1933	652	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 août 1933.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	653	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Levnadskostnader under tredje kvartalet 1933	654	Coût de la vie pendant le 3e trimestre 1933.
Författningar rörande sociala frågor	666	Lois concernant les questions sociales.
Litteraturöversikt	667	Bibliographie.

Nr 11.

Arbetsmarknaden under oktober månad 1933	673	Le marché du travail en octobre 1933.
Arbetstillgången under tredje kvartalet 1933	675	L'offre et la demande du travail pendant le 3e trimestre 1933.
Byggnadsverksamheten under år 1932	681	La construction de bâtiments en 1932.
Fylleriförseelser och spritsmuggling under tredje kvartalet 1933	704	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 3e trimestre 1933.
Kortare meddelanden	709	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under september 1933	709	L'activité de la commission de chômage en septembre 1933.
Sveriges riksbanks konsumtionsprisindex	709	Indice des prix de consommation de la banque de l'État de Suède.
Utvandringen till främmande världsdelar under tredje kvartalet 1933	710	L'émigration intercontinentale pendant le 3e trimestre 1933.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olycks-tillbud	711	Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.
Yrkesinspektionens verksamhet under tredje kvartalet 1933	719	L'inspection du travail au cours du 3e trimestre 1933.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 september 1933	720	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 30 septembre 1933.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under oktober 1933	721	Les bureaux de placement publics en Suède en octobre 1933.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	726	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet	727	Les fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader Oktober 1933	728	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Octobre 1933.
Litteraturöversikt	730	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	736	Lois concernant les questions sociales.

Nr 12.

Arbetsmarknaden under november månad 1933	737	Le marché du travail en novembre 1933.
Bostadsmarknaden i rikets städer vid oktober-flyttningen 1933	739	L'offre et la demande des appartements dans les villes de la Suède le 1er octobre 1933.
Arbetsinställelser i Sverige år 1932	744	Grèves et lockouts en Suède en 1932.
Statens förlikningsmäns verksamhet år 1932	747	Les conciliateurs officiels en 1932.

Socialstyrelsens utlåtande över 1933 års förslag till steriliseringslag	748	Rapport de l'Administration du travail sur le projet de loi sur la stérilisation.
Socialstyrelsens utlåtande över förslaget om blindhetsersättning	750	Rapport de l'Administration du travail sur le projet de pensions aux aveugles.
Skogsbygdens arbets- och försörjningsproblem	753	Chômage et moyens d'existence des habitants dans les régions forestières.
Förslag till ändringar i den engelska arbetslöshetslagstiftningen	756	Nouveau projet de loi sur l'assurance et l'assistance-chômage en Grande-Bretagne.
Grunddragen av lagstiftningen om industriell återuppbyggnad i Förenta staterna	762	La legislation sur la restauration économique des Etats-Unis.
Internationella arbetsorganisationen	781	L'organisation internationale du travail.
Publikation från internationella arbetsbyrån	781	Publication du bureau international du travail.
Kortare meddelanden	782	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under oktober 1933	782	L'activité de la commission de chômage en octobre 1933.
Fackföreningsrörelsen i olika länder vid 1932 års ingång	783	Les syndicats ouvriers dans différents pays au commencement de l'année 1932.
Rusdrycksförsäljningen under år 1932	785	La vente des boissons alcooliques en 1932.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 oktober 1933	786	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 octobre 1933.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under november 1933	787	Les bureaux de placement publics en Suède en novembre 1933.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	792	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader November 1933	793	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Novembre 1933.
Litteraturöversikt	795	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	800	Lois concernant les questions sociales.
Sakregister till årgången 1933	801	Table des matières pour l'année 1933.

Arbetsmarknaden under december månad 1932.

Antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket steg från 661 i november till 689 i december. Visserligen har den för denna månad karakteristiska förbättringen av läget inom affärslivet och det husliga arbetet icke heller i år helt uteblivit, men inom andra grenar hava förskjutningarna gått i ogynnsam riktning, och resultatet har blivit ett försämrat genomsnittligt relationstal. Uppmärksammas bör dock att, efter vad som upplysts, en hel del å arbetsförmedlingen inskrivna personer i annan väg än genom förmedlingen kunnat skaffa sig tillfällig sysselsättning under tiden närmast före jul; hithörande platser hava ej kommit till synes i förmedlingssiffrorna. Väderleksförhållandena hava ej erbjudit sådana extra arbetstillfällen i form av snöskottning o. d., som under fjolåret vid samma tid i stor utsträckning stodo till buds inom gruppen »annat arbete».

Rapporteringen från arbetsförmedlingsombuden har på vissa håll varit ojämn. Ett visst tillskott i arbetssökandeklientelet har uppkommit genom att nya ombud börjat fullgöra rapportering.

Inom jordbruket var efterfrågan på arbetskraft ringa och avsåg huvudsakligen kompletteringar av den fasta tjänstepersonalen, varjämte en del tillfällighetsarbetare i de sydliga landskapen erhöllo sysselsättning med bettransport. På grund av den blida väderleken och den rådande snöbristen hade vinterns timmerdrivningar ej kunnat igångsättas, vadan skogsarbetarna ledo stor brist på arbete.

Hela den industriella marknaden företedde skärpt knapphet i arbetstillgången. Särskilt ogynnsam var relationen mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft för gruv- och trävaruindustrierna samt stenhuggerierna, men den ökade tillströmningen av arbetssökande från en del mekaniska verkstäder pekade jämväl på ytterligare avskedanden och permitteringar inom denna industrigren. Säsongarbetslösheten inom byggnadsfacken var mera framträdande än under föregående månad.

Såsom nämnts, uppvisade gruppen handel och samfärdsel något större livaktighet till följd av julsäsongen, dock ej i samma omfattning som förra året. I främsta rummet gällde efterfrågan butiksbiträden, manliga som kvinnliga, och lagerpersonal. Även för minderårig arbetskraft yppade sig ökade arbetstillfällen. Flertalet platser voro emellertid endast av kortvarig natur. Även om på ett eller annat håll transportarbetarna hade mera sysselsättning än i november, kan man likväl anse läget för dem i stort sett oförändrat. Den blida väderleken gjorde, att sjöfarten obehindrat kunde uppehållas, och tillgången på platser var något större än föregående månad. Arbetslösheten var dock alltjämt stor. Från sjömanshusen redovisades 4 537 av- och 2 323 påmönstringar.

I fråga om husligt arbete har antalet ansökningar minskats beroende på en viss obenägenhet hos vederbörande att taga anställning under julmånaden; platstillgången ökades däremot. Efterfrågan gällde huvudsakligen tillfällig hjälp för rengöringsarbete och uppassning, men kvalificerade ensamjungfrur voro jämväl eftersökta.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare sjönk under redogörelsemånaden från 15 600 till 14 890. Vid årsskiftet 1931/1932 var antalet 9 220. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av december 146 981 mot 123 584 en månad tidigare. Decembersiffran för år 1931 var 77 254.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under december 1932 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1921	246	301	240	203	213	258	261	235	223	263	384	473	**282**
1922	482	479	381	368	257	215	203	172	155	177	269	321	**296**
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195	**186**
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	**171**
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	**198**
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	*368*	*412*	*343*	*341*	*339*	*351*	*370*	*366*	*351*	*395*	*661*	*689*	**413**
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1930	169	128	100	78	73	65	81	99	110	119	169	212	**115**
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	**154**
1932	*320*	*255*	*210*	*190*	*209*	*201*	*193*	*204*	*253*	*285*	*566*	*914*	**283**
Övriga näringsgrupper:													
1930	255	233	200	166	148	145	157	161	160	202	274	240	**197**
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	**257**
1932	*375*	*449*	*381*	*398*	*374*	*386*	*421*	*418*	*378*	*429*	*679*	*666*	**445**

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1921	20·1	20·7	24·5	24·2	25·1	27·7	27·9	27·4	27·3	27·1	28·8	33·2	**26·6**
1922	34·3	31·9	30·5	28·3	22·9	20·9	18·2	16·7	15·1	15·5	17·2	21·3	**22·9**
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1	**12·5**
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	**10·1**
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	**11·0**
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	*24·0*	*23·6*	*23·9*	*20·6*	*18·8*	*19·1*	*19·2*	*19·8*	*20·4*	*21·8*	*23·4*	—	—

Arbetstiden inom industrien i november 1932.

I ett föregående häfte av denna tidskrift (årg. 1932, nr 5, s. 361) lämnades en redogörelse för den undersökning rörande arbetstiden inom industrien, som socialstyrelsen företagit i samband med inhämtandet av den sedvanliga statistiken över arbetstillgången under årets första kvartal. Under senare delen av år 1932 har arbetstidsfrågan under trycket av den fortgående industriella depressionen ytterligare aktualiserats, och tanken på en lagstadgad inskränkning av arbetstiden såsom ett medel att minska arbetslösheten har flerstädes uppförts på dagordningen. Såsom förut nämnts i Sociala Meddelanden, har internationella arbetsbyråns styrelse efter italienska regeringens initiativ tagit detta spörsmål under behandling och anordnat en förberedande konferens i januari 1933 för undersökning av de tekniska frågor, som framställa sig i samband med en eventuell begränsning av arbetstiden. Såsom ett led i de utredningar, vilka i vårt land företagits i och för denna konferens, har socialstyrelsen i slutet av november 1932 anordnat en ny undersökning rörande arbetstiden inom industri och vissa andra näringsgrenar, omfattande i huvudsak samma företag som marsundersökningen. För undersökningen användes ett frågeformulär med följande uppställning:

Uppgifter angående arbetarantal och arbetstid vid (arbetsställets namn och postadress)

.....

vars väsentliga verksamhet avser (yrkesgren) .....

1. Hur många arbetare användas för närvarande vid arbetsstället? .....
2. Till vilket antal timmar ungefärligen uppgår för närvarande den genomsnittliga arbetstiden per vecka för samtliga arbetare? .....

Skulle mer avsevärd olikhet i nu berörda avseende råda mellan skilda större grupper av arbetare, angiv här nedan för varje sådan grupp antalet arbetare, dessas genomsnittliga arbetstid och huvudsakliga sysselsättning.

Antal arbetare	Arbetstid per vecka	Huvudsaklig sysselsättning

3. Därest veckoarbetstiden understiger den normala, sker förkortningen a) genom minskning av antalet arbetsdagar per vecka? .....
   b) genom minskning av antalet arbetstimmar per dag? .....
   c) på annat sätt och i så fall vilket? (t. ex. genom att viss del av arbetsstyrkan växelvis permitteras) .....

	Näringsgrenar	Hela antalet		Därav arbetare sysselsatta vid genomsnittliga vecko-			
		företag	arbetare	högst 24 t.	25—28 t.	29—32 t.	33—36 t.
1	**Malmbrytning o. metallindustri**	**413**	**74 647**	**5 872**	**2 470**	**3 925**	**8 364**
2	Malmgruvor	21	4 459	3 469	50	265	40
3	Malmförädlingsverk	44	19 172	1 398	872	1 510	1 342
4	Järn- o. stålmanufaktur	67	7 285	86	478	239	1 341
5	Mekaniska verkstäder	208	27 396	919	873	1 498	3 105
6	Skeppsvarv	11	4 829	—	130	—	—
7	Elektromekanisk industri	21	7 961	—	42	5	1 642
8	Annan metallindustri	41	3 545	—	25	408	894
9	**Jord- o. stenindustri**	**179**	**16 467**	**183**	**226**	**1 124**	**3 239**
10	Kolgruvor	5	898	—	—	—	—
11	Torvindustri	11	125	18	—	9	—
12	Stenbrott o. -huggerier	41	5 394	32	—	363	2 801
13	Kakel- o. porslinsindustri	12	2 732	—	—	—	264
14	Tegelbruk	56	1 873	73	85	561	37
15	Glasbruk	22	2 164	22	27	—	46
16	Cementfabriker, kalkbruk	32	3 281	38	114	191	91
17	**Trävaruindustri**	**261**	**19 902**	**194**	**317**	**403**	**1 622**
18	Sågverk	126	13 896	86	18	267	1 136
19	Snickeri- o. möbelfabriker	120	5 255	108	299	136	434
20	Annan trävarufabrikation	15	751	—	—	—	52
21	**Pappers- o. grafisk industri**	**204**	**30 675**	**501**	**41**	**1 098**	**169**
22	Trämassefabriker	63	13 675	105	—	234	162
23	Pappersbruk	34	9 250	396	41	864	—
24	Bokbinderier m. m.	30	2 060	—	—	—	—
25	Boktryckerier o. graf. anst.	77	5 690	—	—	—	7
26	**Livsmedelsindustri**	**227**	**20 868**	**56**	**23**	**148**	**249**
27	Kvarnindustri	22	1 273	—	—	10	—
28	Bagerier	40	2 268	—	—	—	—
29	Sockerindustri	21	5 863	—	—	—	—
30	Choklad- o. konfektfabriker	24	2 724	—	5	—	74
31	Bryggerier o. bränn erier	64	3 777	38	18	60	154
32	Tobaksfabriker	11	2 481	—	—	—	—
33	Annan livsmedelsindustri	45	2 482	18	—	78	21
34	**Textil- o. beklädnadsindustri**	**228**	**41 055**	**284**	**549**	**1 235**	**2 492**
35	Bomullsindustri	40	14 616	—	314	356	62
36	Jute- o. linneindustri	10	2 696	—	150	20	793
37	Ylleindustri	46	7 942	2	10	—	469
38	Trikåfabriker	21	4 616	—	—	90	210
39	Skrädderi- o. sömnadsyrket	55	7 260	263	61	620	650
40	Annan hithörande industri	56	3 925	19	14	149	308
41	**Läder-, hår- o. gummiindustri**	**98**	**14 087**	**515**	**564**	**605**	**1 185**
42	Garverier o. läderfabriker	15	1 432	37	—	12	20
43	Skofabriker	51	6 698	228	507	499	1 066
44	Gummivarufabriker	5	4 512	78	—	—	30
45	Annan hithörande industri	27	1 445	172	57	94	69
46	**Kemisk-teknisk industri**	**73**	**8 259**	**94**	**3 363**	**100**	**42**
47	Ljus-, tvål- o. oljefabriker	26	1 529	7	—	—	—
48	Konstgödningsfabriker	7	573	—	—	72	—
49	Tändsticksfabriker	10	3 363	—	3 363	—	—
50	Annan hithörande industri	30	2 794	87	—	28	42
51	**Byggnadsverksamhet**	**63**	**2 265**	**121**	**—**	**—**	**58**
52	**Kraft-, belysnings- o. vattenverk**	**34**	**5 603**	**77**	**—**	**27**	**—**
53	**Handel och varulager**	**33**	**2 707**	**43**	**—**	**6**	**—**
54	**Land- och sjötransport**	**24**	**3 852**	**282**	**—**	**90**	**225**
55	**Summa**	**1 837**	**240 387**	**8 222**	**7 553**	**8 761**	**17 645**

[1] Delvis reviderade siffror. — [2] Femårsperioden 1926—1930 = 100.

företag (arbetsavdelningar), där den arbetstiden utgjort					Av 100 arbetare sysselsattes				Genomsnittlig arbetstid (tim.)		Sysselsättningsindex[2]	
37—40 t.	41—44 t.	45—47 t.	48 t.	över 48 t.	intill 32 t.	33—40 t.	41—47 t.	minst 48 t.	nov. 1932	mars 1932 [1]		
9 297	**15 807**	**6 253**	**21 975**	**684**	**16·5**	**23·6**	**29·6**	**30·3**	**40·4**	**41·4**	**83·2**	1
—	90	63	482	—	84·9	0·9	3·4	10·8	26·2	30·0	62·0	2
3 025	5 301	2 440	2 707	577	19·7	22·8	40·4	17·1	39·8	42·9	93·4	3
1 252	1 183	437	2 223	46	11·0	35·6	22·2	31·2	40·7	43·1	93·2	4
4 749	3 351	2 428	10 440	33	12·0	28·7	21·1	38·2	41 6	41·5	78·3	5
—	2 194	20	2 485	—	2·7	—	45·8	51·5	45·2	44·5	71·0	6
85	3 647	494	2 046	—	0·6	21·7	52·0	25·7	42·3	42·6	96·4	7
186	41	371	1 592	28	12·2	30·5	11·6	45·7	41·7	40·5	87·6	8
2 659	**863**	**2 312**	**5 764**	**97**	**9·3**	**35·8**	**19·3**	**35·6**	**41·8**	**41·5**	**81·2**	9
—	—	450	417	31	—	—	50·1	49·9	47·1	42·7	87·2	10
37	54	—	7	—	21·6	29·6	43·2	5·6	37·1	41·0	40·0	11
1 348	398	197	255	—	7·3	76·9	11·1	4·7	37·3	37·8	76·0	12
44	104	1 187	1 133	—	—	11·3	47·2	41·5	45·4	44·2	107·3	13
522	99	76	399	21	38·4	29 9	9·3	22·4	37·9	43·2	65·1	14
24	54	281	1 710	—	2·3	3·2	15·5	79·0	46·9	43·8	87·7	15
684	154	121	1 843	45	10·5	23·6	8·4	57·5	43·8	42·9	80·1	16
833	**1 115**	**848**	**14 368**	**202**	**4·6**	**12·3**	**9·9**	**73·2**	**45·3**	**43·5**	**76·7**	17
432	262	697	10 986	12	2·7	11·3	6·9	79·1	45·9	44·5	73·6	18
363	853	151	2 733	178	10·3	15·2	19·1	55·4	43·4	41·0	85·2	19
38	—	—	649	12	—	12·0	—	88 0	46·8	44·1	100·2	20
1 772	**556**	**1 047**	**25 369**	**122**	**5·3**	**6·4**	**5·2**	**83·1**	**46·3**	**47·4**	**92·5**	21
257	453	1	12 357	106	2·5	3·1	3·3	91·1	47·1	47·3	88·0	22
1 310	—	782	5 857	—	14·1	14·2	8·4	63·3	43·9	47·2	100·5	23
34	89	—	1 937	—	—	1·7	4·3	94·0	47·6	47·2	85·9	24
171	14	264	5 218	16	—	3·1	4·9	92·0	47·6	47·8	94·0	25
653	**773**	**537**	**14 445**	**3 984**	**1·1**	**4·3**	**6·3**	**88·3**	**48·3**	**47·2**	**122·2**	26
—	—	2	1 254	7	0·8	—	0·2	99·0	47·9	46·8	97·1	27
—	181	6	2 079	2	—	—	8·2	91·8	47·7	47·5	110·5	28
—	—	115	2 420	3 328	—	—	2·0	98·0	52·0	47·5	224·2	29
—	42	—	2 547	56	0·2	2·7	1·5	95·6	47·5	45·7	102·4	30
250	209	232	2 718	98	3·1	10·7	11·7	74·5	46·0	47·1	105·1	31
—	341	135	2 005	—	—	—	19·2	80·8	46·9	47·8	93·9	32
403	—	47	1 422	493	3·9	17·1	1·9	77·1	46·4	48·2	103·4	33
2 701	**4 301**	**3 996**	**24 969**	**528**	**5·0**	**12·7**	**20·2**	**62·1**	**45·0**	**46·3**	**100·0**	34
933	1 566	1 003	10 3 ·2	30	4·6	6·8	17·6	71·0	45·9	45·6	104·9	35
294	104	—	1 335	—	6·3	40·3	3·9	49·5	41·6	47·3	95·3	36
667	792	—	5 504	498	0·1	14·3	10·0	75·6	46·1	46·8	100·0	37
136	73	1 972	2 135	—	1·9	7·5	44·3	46·3	46·3	46·9	101·9	38
568	1 211	753	3 134	—	13·0	16·8	27·0	43·2	42·3	46·7	96·8	39
103	555	268	2 509	—	4·6	10·5	21·0	63·9	44·9	46·2	89·1	40
1 343	**780**	**656**	**8 401**	**38**	**12·0**	**17·9**	**10·2**	**59·9**	**43·1**	**40·2**	**102·5**	41
240	168	—	955	—	3·4	18·2	11·7	66·7	45·2	44·6	103·0	42
1 026	591	647	2 096	38	18·4	31·2	18·5	31·9	39·9	39·2	100·5	43
—	—	—	4 404	—	1·7	0·7	—	97·6	47·5	40·0	106·8	44
77	21	9	946	—	22·3	10·1	2·1	65·5	41·8	40·4	95·5	45
101	**860**	**65**	**3 631**	**3**	**43·0**	**1·8**	**11·2**	**44·0**	**37·8**	**44·7**	**72·4**	46
1	143	65	1 313	—	0·4	0·1	13·6	85·9	47·3	45·9	106·2	47
—	—	—	501	—	12·6	—	—	87·4	46·0	48·1	67·4	48
—	—	—	—	—	100·0	—	—	—	26·0	42·0	61·7	49
100	717	—	1 817	3	4·1	5·1	25·7	65·1	45·0	48·1	81·2	50
710	**546**	**336**	**494**	—	**5·4**	**33·9**	**38·9**	**21·8**	**41·3**	**43·2**	**70·2**	51
46	—	**1 948**	**3 505**	—	**1·9**	**0·8**	**34·8**	**62·5**	**46·8**	**47·1**	**105·7**	52
9	**44**	**257**	**2 348**	—	**1·8**	**0·3**	**11·1**	**86·8**	**46·9**	**47·6**	**119·2**	53
935	**76**	**8**	**2 010**	**226**	**9·6**	**30·1**	**2·2**	**58·1**	**42·8**		**104·3**	54
21 059	**25 721**	**18 263**	**127 279**	**5 884**	**10·2**	**16·1**	**18·3**	**55·4**	**43·5**	**43·9**	**90·3**	55

Användbara uppgifter enligt detta formulär ha erhållits från 1 837 företag med tillhopa 240 387 arbetare. Motsvarande siffror vid den föregående undersökningen voro 1 894 företag och 238 653 arbetare. Härvid är dock att märka, att hela gruppen land- och sjötransport vid detta tillfälle lämnades ur räkningen, enär ett flertal av de större arbetsgivarna inom denna grupp (stuverifirmor) uppgivit, att arbetstillgången vid den då ifrågavarande årstiden vore så ojämn, att det vore omöjligt att göra någon beräkning av den genomsnittliga arbetstiden. Frånräknas nämnda yrkesgrupp även vid den nu företagna undersökningen, blir antalet redovisade företag 1 813, med 236 535 arbetare. Nedgången i fråga om antalet uppgiftslämnare torde i främsta rummet bero därpå, att undersökningen nu icke kunnat sammankopplas med den ordinarie kvartalsrapporteringen, då flertalet av de här medtagna arbetsgivarna sedan många år äro inställda på att regelbundet insända uppgifter till styrelsen. Icke heller har den knappa tiden medgivit utsändande av några påminnelser till de företag, som underlåtit att vid förelagd tidpunkt insända de begärda uppgifterna.

En sammanställning av de erhållna uppgifterna, i vad det gäller punkterna 1 och 2 å formuläret, lämnas i tabellen å sid. 4—5.

Genomsnittlig arbetstid inom olika näringsgrenar. Såsom av tabellen framgår, har genomsnittliga veckoarbetstiden för samtliga de i novemberundersökningen medtagna arbetarna beräknats till 43·5 timmar, mot 43·9 i mars 1932. Av de särskilda industrigrupperna företer kemisk-tekniska industrien i förhållande till förra undersökningen den starkaste arbetstidsförkortningen (c:a 7 timmar per vecka), vilket i främsta rummet sammanhänger med krisen inom tändsticksindustrien, där arbetsveckan reducerats från 42 till endast 26 timmar. Malmgruvorna, som vid marsundersökningen företedde den avgjort kortaste arbetsveckan, 30 timmar, kommo nu till genomsnittssiffran 26·2. För hela gruppen malmbrytning och metallindustri har den genomsnittliga arbetstiden förkortats med 1 timme (från c:a 41 till 40 timmar per vecka) och ungefär lika stor har arbetstidsreduktionen varit inom grupperna pappers- och grafisk industri (från 47 till 46 timmar) samt textil- och beklädnadsindustri (från 46 till 45). Av de näringsgrupper, som ej ingå i den egentliga industrien, företer byggnadsverksamheten en — av den mörka årstiden betingad — förkortning av den genomsnittliga arbetstiden med c:a 2 timmar (från 43 till 41), medan inom grupperna kraft-, belysnings- och vattenverk samt handel och varulager arbetstiden i november var endast obetydligt kortare än i mars.

En mer eller mindre markerad höjning av genomsnittssiffran framträder å andra sidan för grupperna läder-, hår- och gummivaruindustri, träindustri, livsmedelsindustri samt jord- och stenindustri. Inom de båda förstnämnda grupperna ha samtliga i statistiken specificerade industrigrenar ökat arbetstiden i jämförelse med förra undersökningen. Särskilt framträdande är arbetstidsförlängningen för gummifabriksarbetarna, som i mars 1932 hade en genomsnittlig arbetstid av 40 timmar, men i november till största delen arbetade på full tid. Inom jord- och stenindustrien förete vissa starkt säsongartade yrkesgrenar en ej obetydlig arbetstidsförkortning, medan de av årstiden oberoende

industrierna i allmänhet ökat arbetstiden. Anmärkas måste dock, att den starka höjningen av kolindustriens genomsnittssiffra delvis beror därpå, att vissa gruvor, där man förut arbetat på reducerad tid, nu helt nedlagts. I fråga om livsmedelsindustrien har undersökningsresultatet påverkats av det pågående kampanjarbetet vid råsockerfabrikerna, där det i stor utsträckning arbetats på övertid. Övriga hithörande industrigrenar förete omväxlande ökning och minskning i förhållande till marsundersökningen.

Såsom en särskilt anmärkningsvärd iakttagelse framhölls vid den föregående arbetstidsundersökningen den markerade skillnad, som förelåg mellan å ena sidan vissa näringsgrupper, där veckoarbetstiden för samtliga industrigrenar höll sig under 45 timmar (metall-, jord- och sten-, trä- samt läder-, hår- och gummiindustrierna), medan inom andra grupper arbetstiden genomgående låg mellan 46 och 48 timmar (pappers-, livsmedels-, textil- och beklädnadsindustrierna samt — med ett undantag — kemisk-tekniska industrien). Denna gränslinje har nu i det närmaste utplånats, och flertalet näringsgrupper förete i arbetstidshänseende ett ganska heterogent utseende. Frånser man livsmedelsindustrien, där den genomsnittliga veckoarbetstiden icke inom någon bransch understigit 46 timmar, och metallgruppen, där ingen industrigren redovisat längre genomsnittstid än c:a 45 timmar, finner man inom samtliga övriga näringsgrupper industrigrenar med relativt lång arbetstid omväxlande med ganska utpräglade korttidsindustrier.

Arbetarnas fördelning efter arbetstidens längd. Medan man vid undersökningen i mars 1932 inskränkte sig till de här nämnda beräkningarna angående den genomsnittliga arbetstiden inom varje näringsgren, har vid den nu förevarande undersökningen även företagits en uppdelning av arbetarna efter arbetstidens längd. För de olika näringsgrupperna ha härvid erhållits följande relativa tal:

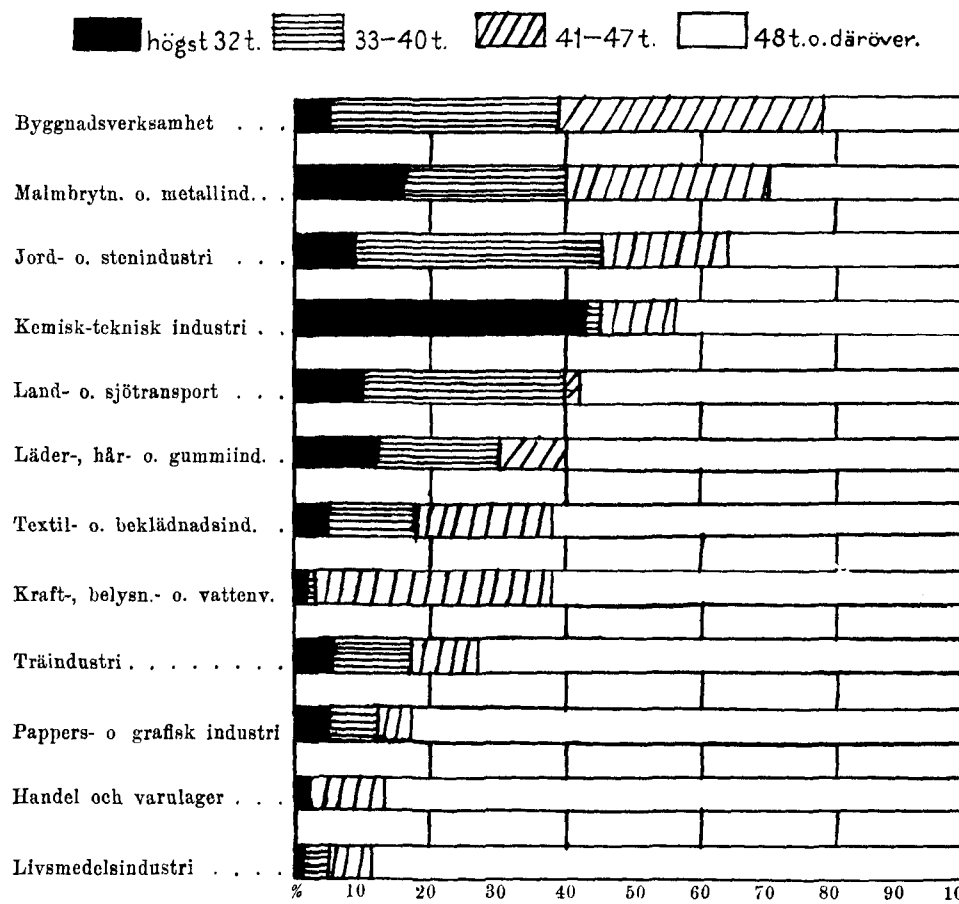
	Arbetare (i %) sysselsatta vid företag (arbetsavdelningar), där den genomsnittliga arbetstiden utgjort								
	högst 24 t.	25— 28 t.	29— 32 t.	33— 36 t.	37— 40 t.	41— 44 t.	45— 47 t.	48 t.	över 48 t.
Malmbrytning o. metallind. . .	7·9	3·3	5·3	11·2	12·4	21·2	8·4	29·4	0·9
Jord- o. stenindustri	1·1	1·4	6·8	19·7	16·1	5·3	14·0	35·0	0·6
Träindustri	1·0	1·6	2·0	8·1	4·2	5·6	4·3	72·2	1·0
Pappers- o. grafisk industri . .	1·6	0·1	3·6	0·6	5·8	1·8	3·4	82·7	0·4
Livsmedelsindustri	0·3	0·1	0·7	1·2	3·1	3·7	2·6	69·2	19·1
Textil- o. beklädnadsindustri .	0·7	1·3	3·0	6·1	6·6	10·5	9·7	60·8	1·3
Läder-, hår- o. gummiindustri	3·7	4·0	4·3	8·4	9·5	5·5	4·7	59·6	0·3
Kemisk-teknisk industri . . .	1·1	40·7	1·2	0·5	1·3	10·4	0·8	44·0	0·0
Byggnadsverksamhet	5·4	—	—	2·6	31·3	24·1	14·8	21·8	—
Kraft-, belysnings- o. vattenv.	1·4	—	0·5	—	0·8	—	34·8	62·5	—
Handel o. varulager	1·6	—	0·2	—	0·3	1·6	9·5	86·8	—
Land- o. sjötransport	7·3	—	2·3	5·8	24·3	2·0	0·2	52·2	5·9
Samtliga	3·4	3·1	3·7	7·3	8·8	10·7	7·6	52·9	2·5

Enligt denna uppdelning skulle antalet arbetare, som vid undersökningstillfället haft oavkortad arbetsvecka (48 timmar eller därutöver), uppgå till 55·4 % av hela det redovisade antalet. Detta procenttal är emellertid uppenbarligen endast en minimisiffra. Såsom framgår av det förut återgivna frågeformulär, som använts för undersökningen, grundar sig densamma icke på individuella

uppgifter rörande varje enskild arbetare, utan på genomsnittstal för olika företag eller särskilt redovisade grupper av arbetare. I de fall, där för ett dylikt företag eller arbetargrupp uppgivits en veckoarbetstid, som med endast en eller annan timme underskridit den normala, torde detta i regel icke betyda, att någon generell arbetstidsförkortning genomförts, utan förhåller det sig snarare så, att enskilda arbetare eller arbetsavdelningar på grund av bristande arbetstillgång emellanåt permitterats för enstaka timmar eller dagar, varigenom genomsnittssiffran för hela företaget eller gruppen kommit att ligga under 48-timmarsgränsen. Man kan därför säkerligen räkna med att åtminstone bland de arbetare, för vilka den genomsnittliga veckoarbetstiden uppgivits till 45—47 timmar, det övervägande antalet i verkligheten arbetat på full tid, och att antalet arbetare, vilkas arbetsvecka uppgått till 48 timmar eller däröver, snarare över- än underskridit 60 % av hela det i undersökningen medtagna antalet.

På grundval av de i tablån meddelade siffrorna har uppgjorts nedanstående diagram, där de olika näringsgrupperna som synes äro ordnade med hänsyn till den omfattning, vari korttidsarbete förekommit.

Arbetarnas fördelning efter arbetstidens längd inom olika näringsgrupper.

Förekomsten av s. k. korttidsarbete är som diagrammet visar mycket växlande inom olika näringsgrupper, och ännu starkare bli motsättningarna, om man går till de i tabellen å sid. 4—5 meddelade siffrorna för de särskilda industrigrenarna. Den avgjort ogynnsammaste ställningen intar tändsticksindustrien, som för hela sin arbetarstam genomfört halv arbetsvecka. Därnäst komma stenhuggerierna, där knappt 5 % av arbetsstyrkan arbetat på full tid. Föga bättre är siffran för torvindustrien, vars arbetstidsinskränkningar dock torde vara betingade av arbetets säsongkaraktär. Bland de branscher, där korttidsarbetet nått den största utbredningen, äro i övrigt att nämna malmgruvor och malmförädlingsverk, där 89 resp. 83 % av de redovisade arbetarna tillhöra företag med en arbetstid understigande 48 timmar, samt tegel- och byggnadsindustrierna, för vilka motsvarande siffra utgör 78 %. Medan arbetstidsförkortningen inom de två sistnämnda industrigrenarna väsentligen är beroende av säsongförhållanden, framstår korttidsarbetet vid gruvor och järnverk såsom ett tydligt uttryck för den inom denna del av näringslivet rådande depressionen. Inbördes förete de båda här ifrågavarande industrigrenarna emellertid den beaktansvärda skiljaktigheten, att bland järnverksarbetarna flertalet ännu ha en arbetsvecka överstigande 40 timmar, medan för övervägande delen av gruvarbetarna arbetstiden inskränkts till 24 timmar eller därunder.

Minsta utbredningen synes korttidsarbetet å andra sidan ha vunnit inom vissa branscher tillhörande pappers- och livsmedelsgrupperna, ävensom vid gummifabrikerna. Av de till gruppen pappers- och grafisk industri hänförliga näringsgrenarna ha visserligen pappersbruken genomfört arbetstidsinskränkningar för drygt $^1/_3$ av sin arbetarstam, men inom övriga hithörande branscher — trämassefabriker, bokbinderier och tryckerier — arbeta alltjämt mer än $^9/_{10}$ av arbetsstyrkan på full tid. Inom livsmedelsgruppen gäller detsamma kvarnarna, sockerfabrikerna, choklad- och konfektfabrikerna samt bagerierna.

Även överskridanden av 48-timmarsveckan ha, såsom tabellerna visa, trots den rådande depressionen förekommit i ej alldeles obetydlig omfattning inom en del industrier. Främst märkes här sockerindustrien, där en stor del av arbetsstyrkan på grund av betkampanjen hade förlängd arbetstid (i allmänhet 56 timmar per vecka). Inom vissa andra livsmedelsbranscher liksom inom träindustrien (leksakstillverkning m. m.) torde det redovisade övertidsarbetet berott på ökad arbetstillgång inför den stundande julmarknaden. Inom textilindustrien åter har övertidsarbete under hela det gångna året varit en här och var förekommande företeelse, som blivit ofrånkomlig bl. a. på grund av nödvändigheten att anpassa tillverkningen efter inträffande modeväxlingar. De överskridanden av 48-timmarsveckan, som redovisats inom metallindustrien samt gruppen land- och sjötransport, stå däremot icke i samband med övertidsarbete, utan avse vissa arbetarkategorier, som normalt ha en längre arbetstid (vissa järnverksarbetare, droskchaufförer o. dyl.).

Sambandet mellan arbetstids- och personalinskränkningarna. Då det för syftemålet med undersökningen synts vara av betydelse att erhålla en överblick av icke endast i vilken utsträckning den rådande depressionen föranlett inskränkningar av arbetstiden, utan även i vad mån den inom olika nä-

ringsgrenar sysselsatta arbetsstyrkan av samma anledning minskats, har det, på samma sätt som vid den i mars 1932 företagna arbetstidsundersökningen, gjorts en jämförelse mellan den vid de undersökta företagen sysselsatta arbetsstyrkan vid nu förevarande undersökningstillfälle och motsvarande arbetarantal under mera normala konjunkturer. Som utgångspunkt för jämförelsen har härvid tagits samma tidsperiod som vid beräkningen av socialstyrelsens tidigare publicerade sysselsättningsindex för tredje kvartalet 1932, nämligen femårsperioden 1926—1930.[1] Av de i undersökningen medtagna 240 000 arbetarna ha c:a 205 000 varit sysselsatta vid företag, som regelbundet insänt uppgifter om sitt arbetarantal i samband med kvartalsrapporteringarna om arbetstillgången under nämnda femårsperiod. I genomsnitt sysselsatte dessa företag då c:a 227 000 arbetare, och om denna siffra sättes = 100, blir indextalet för november 1932 90·3. Motsvarande sysselsättningsindex två månader tidigare, vid slutet av årets tredje kvartal, var 91·2. Däremot är det nu beräknade indextalet ej jämförligt med den sysselsättningsindex, som publicerades i samband med arbetstidsundersökningen i mars 1932, enär vid sistnämnda indexberäkning användes en annan basperiod (år 1930).

Då vid beräkningen av här förevarande indextal ingen korrigering gjorts med hänsyn till de inom näringslivet förekommande säsongväxlingarna, få dessa indextal givetvis ej utan vidare betraktas såsom uttryck för konjunkturläget inom olika näringsgrenar, liksom man ej heller av den nyssnämnda nedgången i sysselsättningssiffran från september till november 1932 kan draga någon direkt slutsats om konjunkturutvecklingen under dessa månader. Säkerligen är den nämnda nedgången åtminstone till god del endast ett uttryck för den säsongmässiga minskningen av arbetstillgången under höstmånaderna. Dessa säsongförskjutningar taga sig emellertid också, som i det föregående påvisats, uttryck i förändringar beträffande arbetstiden, och ur denna synpunkt är en jämförelse mellan arbetstids- och sysselsättningssiffrorna inom olika näringsgrenar icke utan intresse. Man kan med hänsyn till förhållandet mellan sysselsättnings- och arbetstidssiffrorna uppdela de särskilda näringsgrenarna på fyra olika grupper:

1) *Industrier med hög sysselsättningsindex och relativt lång arbetstid.* Hit hör av naturliga skäl flertalet av de för konjunkturinflytelser mera okänsliga näringsgrenarna, bl. a. samtliga livsmedelsbranscher, flertalet textilindustrier (bomulls-, ylle- och trikåfabriker), tryckerier, gummi- och fettämnesindustrierna m. fl. ävensom kommunal- och handelsarbetarna.

2) *Industrier med låg sysselsättningsindex och relativt kort arbetstid.* Inom denna grupp återfinnas dels ett antal av den industriella depressionen starkt påverkade näringsgrenar (tändsticks-, sten-, gruv- och verkstadsindustrierna), dels också vissa grupper av säsongarbetare (torv-, tegel- och byggnadsbranscherna).

3) *Industrier med hög sysselsättningsindex, men likväl starkt förkortad arbetstid.* Såsom den mest utpräglade exponenten för denna grupp kan nämnas skoindustrien, vars genomsnittliga arbetstid icke fullt uppgår till 40 timmar, men som likväl redovisat fullt ut lika stort arbetarantal som under perioden

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1932, sid. 764.

1926—30. Till gruppen kunna vidare hänföras vissa branscher inom metallindustrien (järnverk, järnmanufaktur och elektrisk industri), pappersbruken, jute- och linneindustrien samt vissa säsongyrken, såsom skrädderier, pälsindustri (»annan läder-, hår- och gummiindustri») och transportarbete.

4) *Industrier med låg sysselsättningsindex, men likväl relativt obetydlig arbetstidsinskränkning.* De mest typiska representanterna för denna grupp äro konstgödnings-, varvs- och sågverksindustrierna, samtliga med mycket låga indextal (67—74), men jämförelsevis höga arbetstidssiffror (45—46 timmar). Till gruppen kunna vidare hänföras bl. a. stenkols-, glas- och trämasseindustrierna samt bokbinderiyrket, vilka branscher visa något högre sysselsättningssiffror än de förutnämnda (indextal 86—88), men också i det närmaste oavkortad arbetstid.

Den minskade arbetstillgång, som depressionen medfört, har såsom härav framgår inom vissa näringsgrenar företrädesvis tagit sig uttryck i en förkortning av arbetstiden, medan inom andra arbetsstyrkan starkt reducerats och några branscher slutligen företagit driftsinskränkningar av både ena och andra slaget. Valet mellan de olika alternativen kan i vissa fall ha berott på lokala förhållanden eller andra tillfälliga omständigheter, men har i andra fall sannolikt sin grund i speciella tekniska förhållanden inom respektive industrier. Frågan om vilken av dessa faktorer varit den avgörande inom de olika näringsgrenarna torde åtminstone i viss mån kunna belysas genom en undersökning av de skilda metoder, som tillämpats vid arbetstidsinskränkningarnas genomförande. Syftet med de spörsmål, som uppställdes å sista punkten av det å sid. 3 återgivna formuläret, var att erhålla material för en sådan undersökning. Bearbetningen av detta material är ännu ej slutförd, och redogörelse för denna del av undersökningen kan därför ej nu framläggas, men kommer senare att publiceras i denna tidskrift.

Arbetstidens förkortning som medel mot arbetslöshet.

Efter framställning från delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet har socialstyrelsen den 19 december 1932 avgivit svar å ett från internationella arbetsbyrån utsänt frågeformulär rörande arbetstidens förkortning som medel mot arbetslöshet. Styrelsen lämnar härvid till en början en kortfattad redogörelse för den undersökning rörande arbetstiden inom industrien, som anordnats i och för den förestående arbetstidskonferensen i Genève och som närmare behandlats i nästföregående uppsats i detta häfte. Nu omförmälda statistiska undersökning har väsentligen omfattat större arbetsgivare, hos vilka arbetarantalet endast mera undantagsvis torde understiga 25 à 30. För att vinna någon uppfattning även om förhållandena vid smärre företag har styrelsen gjort en förfrågan till yrkesinspektörerna angående deras erfarenhet rörande förekomsten av korttidsarbete vid arbetsställen med omkring 10—30 resp. med högst 10 arbetare. Av svaren synes framgå, att även småföretagen i stor omfattning nödgats inskränka arbetet antingen så att ar-

betstiden reducerats eller ock att arbetsstyrkan minskats. Företagen inom livsmedelsindustrien synas i stort sett icke ha behövt inskränka arbetarantal eller arbetstid. Tämligen oberörda av krisen, åtminstone inom vissa landsdelar, förefalla inom småföretagens grupp även vara verkstäder för bil- och andra reparationsarbeten, bleck- och plåtslagerier samt tryckerier. Detsamma torde måhända även kunna sägas om handelsföretag samt byggnadsverksamhet på landsbygden.

Vid de minsta företagen med upp till 10 arbetare synes minskningen i arbetstillgång i regel mötas med reduktion av arbetsstyrkan, medan för de kvarvarande arbetarna arbetstiden per dag och vecka bibehålles väsentligen oförändrad. I fråga om företagen med 10—30 arbetare gäller i viss mån detsamma, men förekommer här i stor utsträckning även, såsom fallet ofta är vid större företag, att arbetsstyrkan väsentligen bibehålles men arbetstiden reduceras. Inskränkningen i arbetstiden synes härvid vanligen genomföras genom minskning av antalet arbetsdagar i veckan, mera sällan genom förkortning av den dagliga arbetstiden. Permittering under kortare eller längre tid av viss del av arbetsstyrkan förekommer även.

Styrelsen har vidare begärt yrkesinspektörernas uttalanden, huruvida beträffande industri- och byggnadsföretag, vilka för närvarande drivas någorlunda för fullt, det sannolikt skulle låta sig göra att i samband med en tillfällig, obligatorisk förkortning av arbetstiden i avsevärd mån öka arbetsstyrkan. Motsvarande fråga har ställts även till bergmästarna beträffande gruvhanteringen och stenindustrien. Såväl yrkesinspektörerna som bergmästarna besvara i stort sett frågan nekande med hänsyn till nuvarande förhållanden. En viss skillnad synes dock göras i fråga om arbete, som väsentligen bedrives maskinellt, och arbete som i huvudsak utföres manuellt. Beträffande förstnämnda slag av arbete förefaller man vara ganska enig om att en utökning av maskinutrustningen och därmed arbetarantalet i regel icke torde vara att förvänta vid blott en tillfällig förkortning av arbetstiden. Rörande det senare slaget av arbete uttala däremot vissa befattningshavare, att en minskning av arbetstiden i åtskilliga fall torde kunna medföra en ökning av antalet sysselsatta arbetare. Tilläggas må, att svaren i många fall giva uttryck åt en ganska bestämd uppfattning därom, att en bestående arbetstidsförkortning otvivelaktigt skulle komma att leda till en ökad rationalisering, vilken skulle motverka eller helt upphäva verkningarna av arbetstidsminskningen i fråga om användningen av mänsklig arbetskraft.

För egen del har styrelsen anfört följande mera allmänna synpunkter i ämnet.

Arbetslösheten, vilken nu i ett mått som aldrig tillförene utövar sin deprimerande verkan över hela den civiliserade världen, utgör ett ont av den djupt ingripande art, att intet medel, som med utsikt till framgång kan tillämpas, bör lämnas oförsökt för dess bekämpande. Det förslag till motverkande av arbetslösheten, som nu är föremål för dryftning — en förkortning av arbetstiden — måste därför enligt styrelsens mening ägnas det mest allvarliga övervägande. Redan vid ett första inträngande i frågan — och om något annat har det på grund av den korta tid, som

stått till styrelsens förfogande för yttrandets avgivande, i detta sammanhang icke kunnat bliva tal — visar den sig vara av den invecklade beskaffenhet, att det ter sig synnerligen svårt att med någon större grad av tillförlitlighet bilda sig ett omdöme därom.

Av den utav styrelsen verkställda statistiska undersökningen liksom av yrkesinspektörernas och bergmästarnas uttalanden framgår, att arbetstidsminskning i stor omfattning tillgripits inom olika näringsgrenar i Sverige. Beträffande här åsyftade slag av verksamhet skulle en tillfällig begränsning av veckoarbetstiden till 40 timmar tydligen vara av ingen eller blott ringa betydelse. Vidkommande åter företag, vilka ännu bedrivas någorlunda för fullt, torde man bland annat, såsom av vissa yrkesinspektörer framhållits, få göra viss skillnad mellan företag, vari arbetet bedrives väsentligen maskinellt, och sådana, där manuellt arbete övervägande förekommer. I fråga om det förra slaget företag synes man endast mera undantagsvis kunna räkna med, att arbetsgivaren skall vara i tillfälle att på grund av en provisorisk förkortning av arbetstiden verkställa för en utökning av arbetarstammen erforderlig utbyggnad av den maskinella utrustningen eller av arbetslokaler eller vidtaga eventuellt nödiga åtgärder för tillgodoseende av nyanställda arbetares bostadsbehov. Vid det senare slaget av företag torde däremot även en tillfällig arbetstidsförkortning i många fall föranleda en ökning av arbetarantalet men ingalunda i alla. I stor utsträckning lära nämligen arbetsgivarna här söka anpassa sig efter en förkortad arbetstid utan ökning av de sysselsatta arbetarnas antal.

Frågan om verkningarna av en bestående arbetstidsförkortning ter sig ännu mera komplicerad än den rörande en provisorisk förkortning. Otvivelaktigt synes emellertid vara, att vid en definitiv minskning av arbetstiden en ökning av arbetarantalet till att börja med i ganska stor utsträckning skulle komma till stånd. Särskilt gäller detta i fråga om arbete, som av tekniska eller ekonomiska skäl måste bedrivas kontinuerligt dygnet om — vilket givetvis, om ock måhända ej i samma omfattning, äger sin tillämpning även vid en provisorisk arbetstidsförkortning. Lika otvivelaktigt synes dock vara, att en arbetstidsminskning kommer att giva förnyad styrka åt arbetsgivarnas strävanden att genom rationaliseringsåtgärder av olika slag söka i största möjliga utsträckning göra sig oberoende av den mänskliga arbetskraften. Särskilt lärer detta bliva fallet, om en arbetstidsinskränkning kombineras med en löneökning i syfte att åt arbetarna tillförsäkra en i väsentlig mån oförändrad veckolön. Att uppmärksamma härvid är, att redan en utökning av arbetarantalet utan lönekompensation för minskad arbetstid i kanske flertalet fall torde medföra en relativ stegring av företagens produktionskostnader genom ofta erforderlig ökning av befäls- och administrationspersonalen, genom ökade amorterings-, ränte- och underhållskostnader för utbyggda anläggningar och nya bostäder, genom förhöjda försäkringsavgifter m. m. Med hänsyn till vad sålunda anförts lärer det vara att befara, att en bestående arbetstidsförkortning i det långa loppet inom många verksamhetsgrenar kommer att motverka det ursprungliga ändamålet med densamma eller en varaktig minskning av arbetslösheten — detta även under den förutsättning, varifrån styrelsen här städse utgått, nämligen att en generell arbetstidsförkortning skulle komma att i största utsträckning internationellt genomföras. Möjligheten åter av denna förutsättnings förverkligande anser sig styrelsen på frågans nuvarande stadium icke hava anledning att ingå på.

Ehuru sålunda starka skäl till tveksamhet föreligga rörande ändamålsenligheten av den nu ifrågasatta åtgärden, synes densamma — med hänsyn till den stora betydelse som frågan om arbetslöshetens bekämpande äger — böra göras till föremål för fortsatta närmare överväganden. Därvid torde uppmärksamhet böra ägnas ej blott åt en arbetstidsförkortnings mera omedelbara resultat utan också åt dess olika verkningar, ej minst de ekonomiska, på längre sikt.

Kollektivavtalsväsendets utveckling i Sverige.

Socialstyrelsens nyligen utgivna redogörelse för kollektivavtal m. m. år 1931[1] innehåller en översikt av det svenska kollektivavtalsväsendets kvantitativa utveckling under årens lopp, med särskild hänsyn tagen till utvecklingen från år 1920 (eller egentligen från årsskiftet 1920/21), då en ingående redogörelse för hela avtalsbeståndet senast publicerades.

En resumé av denna översikt må här lämnas.

Nedan anförda tablå visar antalet kollektivavtal och av sådana berörda arbetare under vart och ett av åren 1907—1931, vid slutet av varje år.

År	Avtal	Arbetare	År	Avtal	Arbetare	År	Avtal	Arbetare
1907	1 971	255 950	1916	1 586	265 517	1924	2 214	413 181
1908	2 365	318 190	1917	1 779	297 346	1925	2 455	451 592
1909	1 765	254 000	1918	2 041	316 772	1926	2 617	464 503
1910	1 617	251 625	1919	2 154	378 889	1927	2 960	494 625
1911	1 476	229 792	1920	2 278	437 587	1928	3 326	512 542
1912	1 457	226 885	1921	1 876	348 675	1929	3 916	541 403
1913	1 448	233 020	1922	1 762	312 765	1930	4 422	580 931
1914	1 408	244 390	1923	1 975	391 197	1931	5 288	618 034
1915	1 457	255 731						

Man finner, att beståndet av kollektivavtal, som i fråga om avtalens både antal och omfattning var statt i tillväxt åren 1907—1908, under storstrejksåret 1909 och de därpå följande åren gick tillbaka. Från år 1913 ökas åter antalet avtalsberörda arbetare och från år 1915 även avtalens antal. År 1920 har avtalsväsendet nått en ny kulminationspunkt. Antalet gällande avtal var då i det närmaste lika stort som 1908, och antalet berörda arbetare var redan väsentligt större. Sedan göra sig krisåren 1921 och 1922 märkbara genom en minskning av siffrorna, men därpå börjar en ny utveckling, som utan avbrott fortsätter till det senast redovisade året, 1931. Vid slutet av år 1931 finner man, att avtalens antal ökats med cirka 3 000 eller avsevärt mer än fördubblats från årsskiftet 1920/21, medan antalet av avtalen berörda arbetare under samma tid ökats med cirka 180 000 eller ungefär med 40 %.

En undersökning av avtalsväsendets utveckling inom de särskilda näringsgrenarna under perioden 1920—1931 visar, beträffande avtalens antal, en mera avsevärd tillväxt för bl. a. smides- och reparationsverkstäder (med 45), skogsavverkning och flottning (med 97), snickerifabriker (med 215), bagerier, bryggerier, mejerier och slakterier (med tillsammans 368), husbyggnadsverksamhet (murare, träarbetare och grovarbetare, med tillsammans 259), väg- och vattenbyggnadsverksamhet (med 167), annan byggnadsverksamhet (med 148), handel och varulager (med 765), åkerier (med 157).

Ökningen har väsentligen berört områden, som ligga utanför den egentliga s. k. tunga industrien.

[1] Arbetsinställelser och kollektivavtal samt förlikningsmännens verksamhet år 1931.

Beträffande de av avtalen berörda arbetarnas antal ha de mest anmärkningsvärda förändringarna redovisats för skogsavverkning och flottning, för byggnadsverksamhet samt för statliga verk, med en ökning av respektive 42 155, 43 317 och 15 496 arbetare.

Det kan vara av intresse att se, i vilken utsträckning avtalsväsendets utbredning haft avseende på organiserade eller oorganiserade arbetsgivare under olika skeden.

Följande tablå ger upplysning i detta hänseende. Jämförelsen avser där, utom åren 1920 och 1931, även året 1907 samt åren 1928, 1929 och 1930; därmed ha medtagits samtliga de tidpunkter, då förhållandet i fråga blivit föremål för undersökning.

	Antal avtal med				Antal avtalsberörda arbetare hos			
	org. ag.	%	oorg. ag.	%	org. ag.	%	oorg. ag.	%
1907	436	22·1	1 535	77·9	124 051	48·5	131 899	51·5
1920	1 476	64·8	802	35·2	391 616	89·5	45 971	10·5
1928	1 285	38·6	2 041	61·4	396 717	77·4	115 825	22·6
1929	1 405	35·9	2 511	64·1	408 191	75·4	133 212	24·6
1930	*1 528*	*34·6*	*2 894*	*65·4*	*448 042*	*77·1*	*132 889*	*22·9*
1931	1 690	32·0	3 598	68·0	469 711	76·0	148 323	24·0

Kollektivavtalens arbetsgivarpart var, som man finner, år 1920 i väsentligt större utsträckning organiserad än år 1907. Avtalen med oorganiserade arbetsgivare minskades avsevärt i antal och omfattning under angivna tidsperiod.

Den stora ökning av antalet avtal, som under åren 1920—1931 ägt rum, kommer däremot nästan helt på oorganiserade arbetsgivare (2 796 avtal av 3 010). Antalet avtalsberörda arbetare har under samma tid ökats ej obetydligt för organiserade arbetsgivares del (med 78 095 arbetare) men dock mera beträffande oorganiserade arbetsgivare (102 352).

Man finner därför också, att de oorganiserade arbetsgivarnas avtal, som år 1920 utgjorde endast något över $^1/_3$ av hela antalet gällande avtal, år 1931 utgjorde något över $^2/_3$, och ser man på de av avtalen berörda arbetarnas antal, blir den motsvarande proportionen ändrad från c:a $^1/_{10}$ år 1920 till nära $^1/_4$ år 1931.

Undersöker man, hur avtalsväsendet beträffande organiserade och oorganiserade arbetsgivare utvecklat sig inom olika näringsgrenar från 1920 till 1931, visar det sig bl. a., att huvudparten av förut gällande lokala avtal inom den organiserade byggnadsämnesindustrien ersatts med ett riksavtal. Vidare befinnes, att en minskning ägt rum i antalet såväl som omfattningen av de avtal, som ingåtts med organiserade arbetsgivare inom sågverks- och snickeriindustrierna, varemot ökning kan konstateras för oorganiserade arbetsgivares del inom samma näringsgrenar. En näringsgren åter, som under den angivna tidsperioden kan uppvisa en betydande utveckling av avtalsväsendet för såväl organiserade som oorganiserade arbetsgivare, i synnerhet dock för de oorganiserade, är skogsavverkning och flottning. Inom husbyggnadsindustrien har omfattningen av organiserade arbetsgivares avtal blivit avsevärt mycket större år 1931 än år 1920; beträffande oorganiserade arbetsgivare på detta område har i synnerhet avtalens antal ökats men även deras omfattning i icke obetydlig mån. På väg-

och vattenbyggnadsarbetets gebit ha avtal ingåtts i väsentligt större utsträckning med oorganiserade än med organiserade arbetsgivare. Och i övrigt finner man, att ett betydande antal avtal med oorganiserade arbetsgivare tillkommit på flera skilda arbetsområden. För exempelvis butiks- och kontorspersonal uppgå avtalen med oorganiserade arbetsgivare år 1931 till sammanlagt nära 500, medan de år 1920 utgjorde ett knappt 50-tal, och hela antalet av sådana avtal berörda arbetare har ökats från cirka 1 200 till cirka 9 200; avtal med organiserade arbetsgivare äro alltjämt i obetydlig grad företrädda här.

I det hela kan sägas, att avtalsutvecklingen under det förflutna årtiondet till en mycket avsevärd del omfattat sådana näringsområden och arbetsplatser, där arbetsgivarnas organisationsväsende icke fått spridning.

Kollektivavtalen under fjärde kvartalet 1932.

För *gruvor*, anslutna till mellansvenska gruvförbundet, träffades preliminär uppgörelse den 30 december, sedermera definitivt godkänd den 9 januari. Minimilönerna äro oförändrade, nämligen 75 öre för gruvarbetare under jord och 70 öre för gruvarbetare ovan jord. Utgående tidlöner ha sänkts med 5 %, dock med den begränsningen, att sänkningen icke skall beröra tidlöner, som per timme räknat utgöra för underjordsarbetare 85 öre eller därunder, för ovanjordsarbetare 80 öre eller därunder, ävensom att sänkningen å högre liggande tidlöner icke i något fall får sträckas längre än till nämnda gränser. Ackorden ha reducerats med 8 %. Avtalet gäller i två år med utlöpningstid den 31 december 1934.

För *tändsticks-* och *gödningsämnesindustrierna*, vilkas avtal löpa per 1 januari, blev uppsägningstiden den 1 oktober 1932 framflyttad till den 1 resp. 15 november i och för underhandlingar om avtalens förlängning utan uppsägning. Dessa underhandlingar ledde till överenskommelse om avtalens prolongation för ett år med vissa förändringar. Vid tändsticksfabrikerna skola ackorden sänkas med 10 %, därest driften kan utsträckas till minst $4^1/_2$ dagar per vecka. Vid minst 4 dagars arbetsvecka minskas ackorden med 6·4 %. Vid kortare arbetstid än fyra dagar per vecka kvarstå förutvarande löner oförändrade. Även timlönerna sänkas något vid minst 4 dagars arbetsvecka. Inom gödningsämnesindustrien sänktes ackorden vid fabriken i Malmö, medan i övrigt avtalen blevo utan ändring förlängda.

För *elektrokemiska industrien* i Trollhättan har avtal träffats för år 1933 med oförändrade timlöner men med reducerade ackord.

Beträffande *byggnadsämnesindustrien*, *Grängesbergs exportfält* och *rörledningsfacket* utlöpte avtalen vid årsskiftet, utan att nya avtal kommit till stånd. De gamla avtalen tillämpas i avvaktan på planerade fortsatta förhandlingar i januari månad.

Löneavtalen vid *jordbruket* utlöpte den 24 oktober 1932, utan att överenskommelse om nya avtal hade träffats. Ett förlikningsförslag av den 14 oktober blev nämligen förkastat av arbetarparten. Först vid årsskiftet kommo nya förhandlingar till stånd, varvid överenskommelse uppnåddes. Denna innebar sänkning av kontanta årslöner för statavlönade arbetare med 10 à 15 kronor, för tjänare i husbondens kost med 75 kronor. Timlönerna reducerades med 1 öre för dagsverkare utan några naturaförmåner och med 2 öre för dagsverkare med fri bostad, vedbrand och potatisland. De kontanta lönerna äro i Södermanland, Östergötland, Kalmar län, Skåne, Halland, Älvsborgs län, Skaraborgs län och Örebro län:

Kördräng	620	kronor per år
Kreatursskötare m. fl.	690	» » »
Kusk m. fl.	760	» » »
Tjänare i kost	500	» » »
Dagsverkare utan förmåner	44	öre per timme
» med förmåner	38	» » »

I Uppland och Västmanland äro årslönerna 10 kronor högre än i övriga provinser. Timlönerna äro beträffande det egentliga jordbruket resp. 44 och 38 öre, men utgöra hos arbetsgivare, som tillämpa timlönssystemet såsom huvudlöneform (bruksegendomar), i Uppland 47 öre för dagsverkare utan några naturaförmåner och 42 öre för dagsverkare med fri bostad, vedbrand och potatisland, i Västmanland resp. 48 och 43 öre.

För Gävle-Dala distriktet äro timlönerna desamma som förut eller 54 öre för dagsverkare utan naturaförmåner och 48 öre för dagsverkare med fri bostad, vedbrand och potatisland.

Avtalen gälla fr. o. m. den 1 januari t. o. m. den 23 oktober 1933. Årslönerna skola dock utgå retroaktivt från den 24 oktober 1932.

Under sista kvartalet har avtalsuppsägning skett inom en del näringsgrenar, för vilka utlöpningsterminen är den 1 februari, 1 mars eller 1 april. Så är fallet med riksavtalen inom sjöfartsnäringen, de sex gruppavtalen inom beställningsskrädderiet, avtalen för de egentliga byggnadsfacken (murare, träarbetare, grovarbetare) samt för målare å ett flertal större orter och för plåtslagare å en del platser. Jämväl riksavtalet för parkettläggningsbranschen är uppsagt.

Prestationsminskningen inom tyska socialförsäkringen.

Förordning om tilläggsersättning i vissa fall m. m.

Av socialrådet *Erik Sjöstrand.*

Genom den serie av nödförordningar, som sedan ett par år utfärdats i Tyskland med anlitande av art. 48 i konstitutionen, ha som bekant prestationerna i olika hänseenden avsevärt nedsatts såväl inom arbetslöshetsförsäkringen som inom övriga grenar av socialförsäkringen. I den senast utfärdade nödförordningen den 4 september 1932 ställdes emellertid i utsikt en förbättring av understödet för arbetslösa med familj att försörja. Härom har nu riksregeringen den 19 oktober 1932 utfärdat en förordning, genom vilken även medgivas vissa prestationsökningar inom socialförsäkringen i övrigt. Innan en redogörelse lämnas härför torde emellertid vara lämpligt att här kasta en återblick på det huvudsakliga innehållet av de hittills utfärdade sex nödförordningarna resp. de administrativa författningar, som i kraft därav kommit till stånd.

Förändringar i socialförsäkringens prestationer, genomförda i kraft av nödförordningarna. I kraft av *första nödförordningen* den 26 juli 1930 utfärdades på hösten s. å. två förordningar, genom vilka dels avgifterna inom arbetslöshetsförsäkringen höjdes från 4·5 % till 6·5 % av arbetslönen, dels krisunderstödet underkastades en genomgripande revision, framför allt genom understödsbeloppets resp. understödsperiodens minskning (den senare till 32 veckor för arbetslösa under 40 år och till 45 veckor för äldre).

Genom *andra nödförordningen* den 5 juni 1931 minskades det försäkringsmässiga understödet med belopp växlande mellan 6·7 % och 14·3 %, ökades väntetiden, nedsattes för säsongarbetslösa såväl understödsperiod som understödsbelopp, det senare ned till krisunderstödets nivå, bragtes för krigspensionärer en ökad del av pensionen i avräkning å arbetslöshetsunderstöd, hänvisades unga personer under 21 år till försörjning i hemmet enligt civillagen, ställdes särskilda restriktiva bestämmelser i utsikt för hemarbetare m. m. Dessutom drabbades samma grupper, som erlade avgifter till arbetslöshetsförsäkringen, av en genom nödförordningen införd tilläggsskatt å löner och inkomster.

I kraft av nödförordningen nedsattes sedermera, från den 5 oktober 1931 räknat, den försäkringsmässiga understödsperioden för vanliga arbetslösa från 26 till 20 veckor och för säsongarbetslösa från 20 till 16 veckor. I samband härmed beslöts emellertid, att maximiperioden för krisunderstöd skulle proportionellt förlängas, så att den sammanlagda understödsperioden för arbetslöshets- och krisunderstöd liksom förut skulle uppgå till 58 veckor för personer under 40 år och, under viss förutsättning, till 71 veckor för äldre.

Genom *tredje nödförordningen* den 6 oktober 1931 mildrades juniförordningens restriktiva bestämmelser i fråga om understöd för vissa grupper, såsom säsongarbetare, krigspensionärer och unga personer; de i utsikt ställda restriktionerna för hemarbetare uppskötos. Samtidigt återställdes en tidigare gällande, för de arbetslösa förmånligare grund för beräknande av den arbetslön, efter vilken understöd utgår.

Fjärde nödförordningen den 8 december 1931 innehöll, förutom bestämmelser om pris- och räntesänkning, skattelindringar, lönenedsättning m. m., även före-

skrifter om inskränkning av prestationer utgående inom olika grenar av socialförsäkringen.

Inom sjukförsäkringen förbjöds (utom i de fall, där avgifterna icke överstego 5 % av grundlönen) utbetalande av tillägg till den fastställda minimiersättningen, vilken icke finge uppgå till mer än hälften av vederbörandes lön eller utbetalas under längre tid än 26 på varandra följande veckor; sistnämnda bestämmelse ägde jämväl tillämpning å läkarhjälpen. Ersättning åt försäkrads hustru och minderåriga barn skulle endast kunna utbetalas under de 13 första veckorna av sjukdomen.

Vad läkararvodet beträffar, ändrades grunderna för dess beräknande och nedsattes beloppet.

Inom invaliditets-, ålderdoms- och efterlevandeförsäkringen indrogos vissa pensioner (änkor efter försäkrade avlidna före 1912, föräldralösa över 15 år), begränsades efterlevandepensionerna och förlängdes väntetiden från 200 till 250 veckor för invaliditets- och efterlevandepensioner samt till 350 veckor för ålderdomspensioner.

Inom olycksfallsförsäkringen indrogos pensioner för 10 % och 15 % invaliditet och bestämdes, att pensioner för 20 % invaliditet skulle upphöra att utgå två år efter beviljandet.

Motsvarande inskränkningar drabbade specialförsäkringen för »anställda» och gruvarbetare.

Genom *femte nödförordningen* den 14 juni 1932 nedsattes ytterligare prestationerna inom såväl arbetslöshets- som invaliditets-, ålderdoms- och efterlevandeförsäkringen.

Det försäkringsmässiga arbetslöshetsunderstödet minskades med genomsnittligen 23 %. Prövning av understödsbehov, som tidigare förekommit endast beträffande understöd åt gifta kvinnor, skulle framdeles tillämpas i fråga om samtliga arbetslösa fr. o. m. sjunde understödsveckan. Krisunderstödet sänktes till det kommunala understödets nivå, vilket sistnämnda i sin ordning nedsattes med 15 %. Behovsprövningen skulle framdeles allmänt tillämpas enligt de regler, som gälla för erhållande av kommunalt understöd.

Inom invaliditets-, ålderdoms- och efterlevandeförsäkringen resp. försäkringen för privatfunktionärer och pensionsförsäkringen för gruvarbetare nedsattes pensionerna till samma belopp, som de utgjorde 1927.

Pensioner för olycksfall inträffade mellan 1 juli 1927 och 31 december 1931 nedsattes med 15 %, övriga olycksfallspensioner med 7.5 %.

Å andra sidan upphävdes den genom andra nödförordningen införda krisskatten för lägre och medelstora löntagare.

Genom den *sjätte nödförordningen* den 4 september 1932 genomfördes icke några direkta nedsättningar av socialförsäkringens prestationer i annan mån än som kunde följa av de medgivna lönenedsättningarna.[1] Tvärtom ställdes i utsikt, att de besparingar, som kunde uppstå för arbetslöshetsfonden genom den av riket subventionerade meranställningen, delvis skulle användas till förhöjning av understödet för arbetslösa med större familj att försörja under den stundande vintern.

Förordningen den 19 oktober 1932. För mildrande av det ökade betryck, som uppstått på grund av de i kraft av fjärde och femte nödförordningarna genomförda prestationsbegränsningarna inom socialförsäkringen, har genom riksregeringens förordning den 19 oktober 1932 anstalter träffats för bättre anpassning av vissa försäkringsförmåner efter de understöddas behov.

Inom den egentliga arbetslöshets- samt inom krisförsäkringen införes ett extra tillägg för sådana försäkrade tillhörande de sex lägsta löne-

[1] Jfr sid. 32.

klasserna, som redan äro berättigade till familjetillägg. Detta extra tillägg, som utgår under tiden $^{31}/_{10}$ 1932—$^{1}/_{4}$ 1933, belöper sig till 2, 3 eller 4 RM per vecka, alltefter som den arbetslöse har en à två, tre à fyra eller minst fem familjemedlemmar att försörja.

Sjukkassorna bemyndigas att på nytt införa tillägg till sådan ersättning, som utgår till hemmavarande under den försäkrades sjukhusvistelse (»Hausgeld»), ävensom till moderskapshjälp åt familjemedlemmar; dessa tillägg avskaffades praktiskt taget genom fjärde nödförordningen.

Inom invaliditets-, ålderdoms- och efterlevandeförsäkringen för arbetare och »anställda», pensionsförsäkringen för gruvarbetare och olycksfallsförsäkringen kunna försäkringsanstalterna, med vederbörande tillsynsmyndighets godkännande, bevilja tillägg till lagliga förmåner eller förlänga understödsperioden. Beslut härom får dock icke fattas eller upprätthållas, såvida därigenom utbetalningen av lagligt understöd skulle äventyras.

Beträffande pensioner, som komma att utgå för olycksfall inträffade efter den 31 december 1932, återtages den genom femte nödförordningen beslutade minskningen med 7·5 %.

Engelska arbetslöshetsförsäkringskommitténs slutbetänkande.

I Storbritannien tillsattes 1930 en kommitté med uppdrag att verkställa en undersökning av arbetslöshetsförsäkringen och avgiva förslag angående försäkringens framtida tillämpningsområde och övriga föreskrifter angående densamma samt de åtgärder, genom vilka försäkringen skulle kunna göras »solvent och självförsörjande», ävensom de anstalter, vilka vid sidan av försäkringen skulle kunna träffas för sådana arbetslösa, vilka äro arbetsföra. Kommittén har nu avgivit sitt slutbetänkande, bakom vilket står ordföranden och fyra ledamöter, medan två ledamöter (arbetarrepresentanter) reservationsvis avgivit särskilt yttrande.

Allmänna principer för hjälpverksamheten. Kommitténs majoritet framhåller, att detta är den första allmänna och mera omfattande undersökning av hjälpverksamheten för ofrivilligt arbetslösa, som utförts sedan fattigvårdskommitténs utredning 1905—1909; undersökningen har omfattat hela det komplex av företeelser, som innefattas under arbetslöshetsförsäkringen.

Medan arbetslöshetsförsäkringen är ett lämpligt medel för inskridande vid tid efter annan förekommande och mera tillfällig arbetslöshet, tjänar den endast i ofullkomlig mån sitt ändamål vid kronisk och fortfarande arbetslöshet. Försäkringen begränsar sig nödvändigtvis till utbetalandet av understöd på grund av förvärvad rätt därtill under en begränsad tidrymd och mot vissa bestämda villkor. Erfarenheten från de gångna tio åren visar angelägenheten av att, samtidigt som under rådande svåra tider den försäkringsmässiga karaktären bibehålles, mot allmänna rättsmedvetandet svarande föranstaltningar vidtagas till förmån för arbetslösa, vilka uttömt sin rätt på grund av försäkringen eller aldrig kommit att upptagas i densamma.

I fortsättningen undersökas principerna för en försäkringen kompletterande hjälpverksamhet, och kommittén föreslår, att vid utbetalning av understöd till arbetare stående utanför försäkringen hjälp skall lämnas efter behovet, sådant detta

framgår vid undersökning av tillgångarna hos den familj sökanden tillhör. För detta ändamål bör administrationen ligga i händerna på en lokal myndighet. Kommittén framhåller vissa bristfälligheter i fråga om organisationen av s. k. övergångsbetalning och fattigvårdshjälp i hemmen och anser, att dessa bristfälligheter böra avhjälpas. Nya bestämmelser böra utfärdas, varigenom kommunerna erhålla i uppdrag att administrera hjälpverksamheten till förmån för arbetslösa industriarbetare stående utanför försäkringen. Hjälpen i fråga bör lämnas alla arbetslösa, som i vanliga fall äro anställda mot tjänsteavtal; den bör vara tillämplig å alla arbetsföra industriarbetare, som uppfylla vissa villkor. Fattigvården bör fortsätta att taga hand om icke-arbetsföra liksom om sådana, som icke uppfylla de för den nya hjälpverksamheten uppställda villkoren eller som kunna vara i behov av att underkastas särskilda disciplinära åtgärder. Understödets belopp måste bliva beroende av landets allmänna ekonomiska läge och av storleken av de medel, som kunna ställas till förfogande av det allmänna, men bör så pass mycket understiga rådande lönenivå, att man undviker faran av att understödstagarna anse sig komma i bättre ställning genom att mottaga understöd än genom att taga avlönad anställning. Kostnaderna för den nya hjälpverksamheten böra till större delen bäras av staten, men kommunerna böra lämna visst bidrag, så att de göras ekonomiskt intresserade däri.

Även med de föreslagna nya anordningarna kommer alltjämt att finnas anledning bibehålla arbetslöshetsförsäkringen. Härigenom erhåller arbetaren en i lag fastställd rätt till visst understödsbelopp under en begränsad tid i gengäld för inbetalade avgifter, utan att någon behovsprövning behöver äga rum. Alltjämt kan den långt övervägande delen av de arbetare, som drabbas av arbetslöshet, innefattas under arbetslöshetsförsäkringen. Det kan heller icke anses annat än rättvist, att så länge ansvaret för beredande av anställning påvilar industrien och icke staten, industrien närmast får svara för de kostnader, som förorsakas av arbetslösheten, såsom utgörande en del av produktionskostnaderna. Kommittén uttalar sig därför med styrka för arbetslöshetsförsäkringens bibehållande.

I enlighet med de sålunda uttalade principerna föreslår kommittén upprättandet av en organisation av tvåfaldig natur: försäkring och annan hjälpverksamhet. Den föreslår tillsättandet av en självständig permanent kommission såsom rådgivande myndighet vid sidan av vederbörande minister. Dess uppgift skall vara att regelbundet följa verksamheten inom försäkringen och i samråd med vederbörande fackliga organisationer föreslå sådana ändringar däri, som den kan finna erforderliga. Vidare skall den varje år avgiva yttrande över verksamhetens ekonomiska sida och framlägga förslag avseende försäkringsfondens solvens. Beträffande hjälpverksamheten i övrigt skall ministern inhämta kommissionens råd och samtycke, innan han vidtager någon definitiv åtgärd, exempelvis utfärdar för kommunalmyndigheterna bindande föreskrifter.

Försäkringens tillämpningsområde. Kommittén finner starka skäl tala för försäkringens utsträckande till jordbruket, men med hänsyn till de utomordentligt stora svårigheterna föreslå de dock icke, att detta näringsområde skall innefattas i försäkringen. Dock föreslå de, att nyssnämnda kommission omedelbart skall gå i författning om att i samråd med representanter för industrien undersöka möjligheten av en särskild försäkring för jordbruket. Huslig tjänst bör enligt kommissionens mening fortfarande vara undantagen från försäkringen. I fråga om järnvägarna förklaras, att arbetslösheten nyligen ökats i avsevärd grad, och det föreslås, att personalen i vissa fall skall upptagas i försäkringen.

Åldern för inträde i försäkringen bör sänkas ned till åldern för inträde i anställning, d. v. s. för närvarande 14 år. Inkomstgränsen för icke-kroppsarbetare bör höjas från £ 250 till £ 350, om och när samma gräns införes för sjukförsäkringen.

Avgifter. Det föreslås, att de tre bidragsgivarna till försäkringen, nämligen staten, arbetsgivarna och arbetarna, skola förbliva desamma. Kommittén är i princip gynnsamt stämd för avgifternas och understödsbeloppens differentiering efter arbetslönens belopp, men anser icke den nuvarande tiden vara lämplig för en så radikal förändring. Kommittén föreslår därför ingen förändring i nu utgående avgifter.

Försäkringsprestationer. Beträffande villkoren för understöd föreslår kommittén i allmänhet bibehållandet av de nu gällande, men är dock gynnsamt stämd för återinförandet av principen om viss relation mellan understödsperioden och varaktigheten av försäkringspliktig anställning under den närmast förflutna tiden och föreslår en ny anordning, enligt vilken maximala understödsperioden för arbetare med längre tids föregående anställning skulle uppgå till 39 veckor om året. I stället för den nuvarande, för alla lika gällande gränsen av 26 veckor skulle understödsperioden göras variabel mellan minimigränsen 13 veckor och maximigränsen 39 veckor; härvid skall hänsyn tagas till beloppet av inbetalda avgifter och erhållet understöd under den senaste femårsperioden. De föreslagna understödssatserna äro desamma som i kommitténs första betänkande, nämligen 15 s. i veckan för vuxna män och 13 s. i veckan för vuxna kvinnor, med lägre satser för personer under 21 år. Det föreslås också, att tillägget för det första barnet skall ökas till 2 s. 6 d., medan för de övriga barnen tillägget fortfarande skulle utgå med 2 s. i veckan.

Kompletterande hjälpverksamheten. Det föreslås, att den kompletterande hjälpverksamheten skall administreras av kommunerna under ledning av arbetsministern. Varje kommun skall inrätta en särskild myndighet för bestämmande i varje fall av understödssatsen och för organiserande, i samverkan med arbetsministern, av yrkesutbildning för understödstagare.

Kommittén behandlar utförligt frågan om behovsprövningen och framställer detaljerade förslag rörande de olika poster, som icke skola tagas i beräkning vid bestämmande av behovet för personer, som söka understöd enligt den nya anordningen.

Arbetsförmedling. Kommittén understryker betydelsen av den förmedlingsverksamhet, som bedrives av arbetsförmedlingsanstalterna, och framställer vissa förslag i syfte att främja verksamheten, bl. a. upprättande av specialförmedlingar för olika yrken. Särskilt framhålles önskvärdheten att öppna specialkontor för husliga tjänare i London och annorstädes. Dessutom föreslås uppdragandet av en bestämd gränslinje mellan den personal, som sysselsättes med förmedlingsarbete, och personal sysselsatt med arbetslöshetsförsäkring. Vidare föreslås bemyndigande för vederbörande minister: 1) att upprätta ett registreringssystem för olika industrier för kontroll över den för tillfälligt arbete tillgängliga mängden arbetskraft; 2) att till andra industrier utsträcka den inom kolgruveindustrien införda anordningen, enligt vilken kan föreskrivas företräde vid platsers besättande för personer, som redan förut haft anställning inom industrien. Kommittén yrkar på mera omfattande anstalter för yrkesutbildningens främjande och förordar enhälligt statens medverkan för bildandet av smärre trädgårdslotter.

Verksamhetens finansiering. I finansiellt hänseende föreslår kommittén, att arbetslöshetsförsäkringens hela skuldsumma, uppgående till 115 milj. pund, skall föras på särskilt konto och att åtgärder skola vidtagas för skuldens amortering. Kommittén beräknar, att med tre miljoner arbetslösa inkomsten av avgifter efter nu gällande satser under finansåret 1933/1934 kommer att uppgå till 59·1 milj. pund; den beräknade understödskostnaden skulle enligt kommitténs förslag uppgå

till 57 milj. inkl. administrationskostnader och amortering av skulden, lämnande ett netto av c:a 2 milj. Hela statsbidraget till försäkringsfonden skulle under samma förutsättningar uppgå till 22·7 milj. Ytterligare beräknas utgifterna för den kompletterande hjälpverksamheten skola uppgå till 58 milj., varigenom sammanlagda utgifterna för försäkring och annan hjälpverksamhet skulle stiga till c:a 115 milj. pund.

En av ledamöterna, som undertecknat majoritetsbetänkandet, reserverar sig i en särskild punkt. Han anser, att understödsbeloppen borde sänkas, avgifterna ökas och den nya hjälpverksamheten tillfälligtvis begränsas till de personer, som tillhört försäkringen.

Reservanternas yttrande.

Reservanternas utgångspunkt. De två reservanter, som avgivit ett särskilt betänkande, förklara sig förkasta förslaget om att de arbetslösa skulle uppdelas på två grupper, av vilka den ena skulle ha laglig rätt till understöds erhållande och den andra behöva ansöka hos kommunalmyndigheterna om understöd på grund av behov. De anse icke något förslag tillfredsställande, som icke föreskriver likformiga regler för alla arbetsföra, vilka kunna anses såsom verkligen arbetslösa. Reservanterna ha därför verkställt en granskning av grundvalen för majoritetens förslag och kritisera försäkringen ur teknisk synpunkt. Kostnaden för arbetslösheten är alltför betungande och alltför oviss för att kunna bestridas förmedelst ett system av ömsesidig försäkring. Varje försök i sådan riktning resulterar i att från försäkringens prestationer komma att utestängas ofrivilligt arbetslösa, som på något annat sätt måste underhållas. En på arbetslöshetsperiodens varaktighet baserad uppdelning av de arbetslösa grundar sig icke på någon verklig skillnad dem emellan och måste alltid förefalla orättvis för de arbetslösa själva. Samma fördelar som vid försäkring utan de nyss berörda nackdelarna kunna uppnås vid ett avgiftssystem, som giver laglig understödsrätt åt alla, som fylla de uppställda villkoren.

Allmänna principer för reservanternas förslag. Reservanterna framlägga därefter ett förslag till understödssystem. Till en början uppställas fyra principer, som förklaras vara av grundväsentlig betydelse. Den första går ut på att kostnaden skall bäras av hela landet. Staten bör vara ansvarig för utbetalning av arbetslöshetsunderstöd, men samtidigt finnas goda skäl för att kräva bidrag från såväl arbetsgivare som arbetare. För det andra bör försäkringen omfatta alla yrken, emedan samtliga äro beroende av varandra och ingen att anse såsom varande utan behov av de andras stöd. För det tredje bör försäkringen fortsätta med utbetalning av understöd, så länge arbetslösheten varar, d. v. s. så länge sökanden är utan arbete, arbetsför och ur stånd att erhålla arbete. För det fjärde böra anstalter vidtagas för att vidmakthålla understödstagarnas arbetsförhet och för att återföra dem i arbete. Varje ansökan om understöd bör regelbundet granskas ur följande två synpunkter: 1) finnes någonstädes arbete, som är lämpligt och tillgängligt för den sökande och vilket kan anvisas honom? och 2) befinner sig sökanden i sådant tillstånd, att han kan utföra arbetet i fråga? Arbetsanskaffningen och arbetet på vidmakthållandet av arbetsförheten kunna icke utföras, utan att understöd utbetalas, men samtidigt skulle vara synnerligen olyckligt att begränsa sig till utbetalning av understöd.

Understödsverksamheten för arbetslösa är icke ägnad att övertaga sådana uppgifter, som tillhöra andra grenar av socialförvaltningen. En del av de arbetslösa äro sålunda icke fullt arbetsföra och borde snarare vara i besittning av invaliditetspensioner på grund av olycksfallsersättningslagen eller sjukförsäkringslagen.

Om understöd från sistnämnda källor icke finnes tillgängligt eller är otillräckligt, ställas städse anspråk på arbetslöshetsförsäkringsfonden att träda emellan för bristens täckande. Samma princip gäller i fråga om understödssatsen. Ett för alla lika understöd är icke tillräckligt för alla sökande; fall finnas, då det måste kompletteras från andra källor. Det är i detta hänseende, som kommunerna spela en viss roll.

Reservanternas förslag. På grundval av ovan anförda principer föreslå reservanterna, att samtliga anställda mellan åldern för skolpliktens upphörande och 65 år skola omfattas av understödsverksamheten för arbetslösa, undantagandes ickekroppsarbetare med en årsinkomst överstigande £ 350. Varje person, som omfattas av verksamheten, skall erlägga avgift för varje vecka han är anställd. Avgiften skall utgå med för alla lika belopp, undantagandes i jordbruket, och utgöra högst 6 d. för män samt något mindre för kvinnor och unga personer. Understöden böra återföras till det högre belopp de hade i november 1931, och de böra utgå, så länge som understödstagaren fyller de uppställda villkoren. Vad beträffar jordbruket, böra avgifts- och understödssatser fastställas lägre i enlighet med ett förslag, som framlagts i kommittén av jordbruksministern. I fråga om hamnarbetarna erkännes allmänt, att nu gällande system är olämpligt. Förslag om införande av registrering och om fastställandet av en viss minimiveckoinkomst, eventuellt i förening med pension, har framställts, men kommittén har icke haft tillfälle att anställa nödiga undersökningar rörande denna fråga, som för övrigt håller på att utredas av »National Joint Council for Dock Labour».

Den föreslagna understödsverksamheten avser att omfatta alla arbetslösa, som äro arbetsföra och disponibla för arbetes utförande. Såväl personer, vilka för närvarande åtnjuta försäkringsmässigt understöd, som personer, vilka uppbära kompletterande understöd, skulle automatiskt omfattas av det nya systemet. Vad beträffar nya sökande, skulle i fråga om den övervägande majoriteten några svårigheter icke uppkomma, emedan de nyligen lämnat sitt arbete och uppenbarligen vore att räkna till den industriella befolkningen. I fråga om personer, som icke kunde visa trettio veckors anställningstid under de senast förflutna två åren, bleve det nödvändigt att företaga en viss gallring. I allmänhet skulle ansökningen kunna bifallas vid kortare anställningstid än trettio veckor, men fall komme att finnas, då ytterligare prövning bleve erforderlig. Huvudvillkoren för erhållande av understöd skulle vara följande:

1. Daglig anmälan på arbetsförmedlingsanstalten.
2. Bevis att sökanden är arbetsför, beredd att mottaga arbete, men ur stånd att erhålla lämpligt sådant.
3. Vid bestämmande av understödsrätten för partiellt arbetslösa skulle hänsyn tagas till om den sökande för de timmar han hade sysselsättning uppbure högre timlön än vid sitt vanliga heltidsarbete.
4. Den arbetslöse skulle vara skyldig att på anfordran deltaga i undervisnings- eller utbildningskurs e. dyl.
5. Varje sökande skulle vara skyldig styrka, att han inriktade sig på att förtjäna sitt uppehälle genom lönarbete på heltid.

Samma diskvalifikationsgrunder skulle gälla som i den nuvarande försäkringen. Däremot motsätta sig reservanterna bestämt varje slags behovsprövning, som de icke anse kunna motiveras varken med teoretiska eller praktiska skäl. Arbetslöshetsunderstödet bör, förklara de, betraktas såsom ersättning för mistad lön beroende på oundviklig arbetslöshet, och något skäl finnes icke, varför icke ersättningen i likhet med lönen skulle utgå oberoende av andra inkomstkällor.

Internationella arbetsorganisationen.

Den internationella arbetslagstiftningens framsteg under 1932.

Den 1 januari 1932 hade inregistrerats 449 ratifikationer av internationella arbetskonventioner (häri ej inräknat den s. k. Bernkonventionen angående vit fosfor, vilken hittills ratificerats av 29 stater). Vid årsskiftet 1932—1933 hade antalet stigit till 490 — därav 8 s. k. villkorliga — och antalet ratifikationer ökades sålunda under det gångna året med 41 (mot 34 nästföregående år).

För att belysa ratifikationsarbetets fortskridande meddelas här några jämförande uppgifter om antalet verkställda, beslutade eller föreslagna ratifikationer vid slutet av de åtta senaste åren:

	Antal vid slutet av år								
	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Verkställda ratifikationer .	141	185	215	248	333	384	415	449	490
Beslutade » .	19	37	38	32	26	21	23	56	51
Föreslagna » .	123	123	146	170	148	143	165	121	115

En närmare överblick av ratifikationsarbetets fortgång i olika stater lämnas i tabellen å sid. 26—27.

Fasta mellanfolkliga domstolens utlåtande rörande tolkningen av nattarbetskonventionen.

Vid sitt ordinarie kvartalssammanträde i april 1932 beslöt internationella arbetsbyråns *styrelse anmoda nationernas förbunds råd att av fasta mellanfolkliga* domstolen begära utlåtande, huruvida 1919 års konvention angående kvinnors nattarbete äger tillämpning å personer, som intaga en övervakande eller ledande ställning och i vanliga fall icke deltaga i kroppsarbete.

Det begärda utlåtandet avgavs den 15 november 1932 och refereras här nedan.

Meningsskiljaktigheter hade förefunnits rörande tolkningen av nattarbetskonventionen i denna punkt. Den engelska regeringen föreslog 1930, att från konventionens tillämpningsområde uttryckligen skulle undantagas kvinnor i ledande eller övervakande ställning, och ett förslag i detta syfte framställdes vid internationella arbetskonferensens sammanträde 1931. Som emellertid erforderlig två tredjedels majoritet icke uppnåddes för förslaget, förföll detta.

Emellertid kvarstod även efter konferensbehandlingen en del tvivelsmål rörande rätta tolkningen av konventionen. Då konventionstexten hänvisar till »kvinnor, utan åtskillnad till ålder», gjordes från några staters sida gällande, att bestämmelserna endast skulle äga tillämpning å vissa kategorier av kvinnor, medan andra stater höllo före, att den utan undantag skulle tillämpas å alla kvinnor anställda i de industriföretag, som omfattas av konventionen.

Genom beslutet den 15 november har fasta mellanfolkliga domstolen jakande besvarat den framställda frågan. Med 6 röster mot 5 har domstolen beslutat, att konventionen äger tillämpning även å kvinnor, som intaga en övervakande eller ledande ställning och i vanliga fall icke deltaga i kroppsarbete.

Detta är sjätte gången, som fasta mellanfolkliga domstolen avgivit utlåtande i en fråga fallande inom internationella arbetsorganisationens verksamhetsområde.

Ratifikationsarbetets fortgång

(R betyder, att ratifikation verkställts. — V = villkorlig ratifikation.

Konferensår	Konventioner	Albanien	Argentina	Australien	Belgien	Brasilien	Bulgarien	Chile	Colombia	Danmark	Estland	Finland	Frankrike	Grekland	Indien
1919	1) Arbetstidens begränsning	—	f	—	R	f	R	R	b	—	—	-	V	R	R
	2) Arbetslösheten	—	f	—	R	f	R	f	b	R	R	R	R	R	R
	3) Kvinnors arbete före och efter barnsbörd	—	f	—	—	f	R	R	b	—	—	—	f	R	—
	4) Kvinnors nattarbete	R	f	—	R	f	R	R	b	—	R	—	R	R	R
	5) Minimiålder för minderåriga	R	f	—	R	f	R	R	b	R	R	b	—	R	—
	6) Minderårigas nattarbete	R	f	—	R	f	R	R	b	R	R	b	R	R	R
	7) Vit fosfor (Bernkonventionen)	—	—	R	R	—	R	—	—	[1]R	R	R	[1]R	—	R
1920	8) Minimiålder för arbete å fartyg	—	f	—	R	—	R	f	b	R	R	R	—	R	—
	9) Arbetslöshetsersättning	—	f	—	R	—	R	f	b	—	R	—	R	R	—
	10) Arbetsförmedling för sjömän	—	f	R	R	—	R	f	b	—	R	R	R	R	—
1921	11) Minderårigas användande i jordbruket	—	f	—	R	—	R	f	b	f	R	—	—	—	—
	12) Jordbruksarbetarnas föreningsrätt	—	f	—	R	—	R	R	b	R	R	R	R	—	R
	13) Socialförsäkring inom jordbruket	—	f	—	R	—	R	R	b	R	R	—	R	—	—
	14) Användandet av blyvitt vid målning	—	f	—	R	—	R	R	b	—	R	R	R	R	—
	15) Veckovila i industriella företag	—	f	—	R	—	R	R	b	f	R	R	R	R	R
	16) Minimiålder för eldare och kollämpare	—	f	—	R	—	R	f	b	R	R	R	R	R	R
	17) Läkarbesiktning av unga personer å fartyg	—	f	—	R	—	R	f	b	—	R	R	R	R	R
1925	18) Ersättning för olycksfall i arbete	—	—	—	R	—	R	R	b	—	f	—	f	—	—
	19) » vid yrkessjukdomar	—	—	—	R	—	R	—	b	—	f	R	R	—	R
	20) Lika behandling av in- o. utländska arb.	—	—	—	R	—	R	R	b	R	R	R	R	—	R
	21) Nattarbete i bagerier	—	—	—	—	—	R	—	b	—	R	R	f	—	—
1926	22) Inspektionen av emigranter	R	—	R	R	—	R	—	b	—	—	R	V	—	R
	23) Sjömäns anställningsavtal	—	—	—	R	—	R	—	b	—	R	b	R	—	R
	24) Hemförskaffning av sjömän	—	—	—	R	—	R	—	b	—	R	—	R	—	—
1927	25) Sjukförsäkring för industriarbetare	—	—	—	—	—	R	R	b	—	—	—	—	—	—
	26) » » jordbruksarbetare	—	—	—	—	—	R	R	b	—	—	—	—	—	—
1928	27) Metoder för fastställande av minimilöner	—	—	R	—	—	f	—	b	—	—	—	R	—	—
1929	28) Vikten å tyngre kollin	—	—	R	—	—	—	—	—	—	R	R	—	—	R
	29) Skydd mot olycksfall vid lastn. eller lossn.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f
1930	30) Tvångs- eller obligatoriskt arbete	—	—	R	—	—	R	—	—	R	—	—	—	—	—
	31) Arbetstiden för affärsanställda	—	—	—	—	—	R	—	—	—	—	—	—	—	—
1931	32) » i kolgruvor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f	—	—
	Antal ratifikationer (utom nr 7)	4	—	5	21	—	27	13	—	9	19	13	18	13	13

[1] Bernkonventionen ratificerad redan före 1919 års arbetskonferens.

intill 1933 års början.

— b = beslut föreligger om ratifikation. — f = förslag föreligger om ratifikation.)

Irland	Italien	Japan	Jugoslavien	Kanada	Kina	Kuba	Lettland	Liberia	Litauen	Luxemburg	Nederländerna	Norge	Nya Zeeland	Paraguay	Polen	Portugal	Rumänien	Schweiz	Spanien	Storbritannien	Sverige	Sydafrika	Tjeckoslovakien	Tyskland	Ungern	Uruguay	Venezuela	Österrike	Antal ratifikationer (R + V)	
—	V	—	—	—	—	b	V	—	R	R	f	—	—	f	—	R	R	—	R	—	—	—	R	f	—	f	—	V	15	1
R	R	R	R	—	—	f	f	—	—	R	R	R	—	f	R	—	R	R	R	R	R	R	f	R	R	f	—	R	25	2
—	b	—	R	—	—	R	R	—	—	R	—	—	—	f	—	—	R	—	R	—	—	—	f	R	R	f	—	—	11	3
R	R	—	R	—	—	R	f	—	R	R	R	—	—	f	—	R	R	R	R	R	—	R	R	—	R	f	—	R	24	4
R	b	R	R	—	—	R	R	—	—	R	R	—	—	f	R	—	R	R	R	R	—	—	R	f	—	f	—	—	20	5
R	R	—	R	—	—	R	R	—	R	R	R	—	—	f	R	R	R	R	R	R	—	—	f	f	R	f	—	R	25	6
[1]R	[1]R	R	R	[1]R	R	—	—	—	—	[1]R	[1]R	[1]R	[1]R	—	R	—	R	[1]R	[1]R	[1]R	R	[1]R	R	[1]R	R	—	—	R	(29)	7
R	R	R	R	R	—	R	R	—	—	R	R	R	—	—	R	—	R	—	R	R	R	—	—	R	R	f	—	—	23	8
R	R	—	R	R	—	R	R	—	—	R	b	—	—	—	R	—	R	—	R	R	—	—	—	R	—	f	—	—	17	9
—	R	R	R	—	—	R	R	—	—	R	b	R	—	—	R	—	R	—	R	-	R	—	—	R	-	f	—	—	19	10
R	R	R	—	—	—	f	f	—	—	R	b	—	—	—	R	—	R	—	R	—	R	—	R	f	R	f	—	R	14	11
R	R	—	R	—	—	f	R	—	—	R	R	R	—	—	R	—	R	—	R	R	R	—	R	R	—	f	—	R	23	12
R	R	—	—	—	—	f	R	—	—	R	R	—	—	—	R	—	—	—	R	R	R	—	—	R	b	f	—	—	16	13
—	b	—	R	—	—	R	R	—	—	R	b	R	—	—	R	—	R	—	R	—	R	—	R	—	V	f	—	R	19	14
R	R	—	R	—	—	b	R	—	R	R	b	—	—	—	R	R	R	—	R	—	R	—	R	f	b	f	—	—	20	15
R	R	R	R	R	—	R	R	—	—	R	R	R	—	—	R	—	R	—	R	R	R	—	—	R	R	f	—	—	25	16
R	R	R	R	R	—	R	R	—	—	R	R	—	—	—	R	—	R	—	R	R	R	—	—	R	R	f	—	—	23	17
—	—	—	R	—	—	R	R	—	—	R	R	—	—	—	f	R	—	—	R	—	R	—	—	—	R	f	—	—	12	18
R	—	R	R	—	—	R	R	—	—	R	R	R	—	—	f	R	—	R	R	R	R	—	R	R	R	f	—	R	22	19
R	R	R	R	—	—	R	R	—	—	R	R	R	—	—	R	R	—	R	R	R	R	R	R	R	R	f	—	R	28	20
—	—	—	—	—	—	R	f	—	—	R	f	—	—	—	f	—	—	—	R	—	—	—	f	f	—	f	—	—	6	21
R	—	R	—	—	—	b	f	—	—	R	R	—	—	—	—	—	—	—	—	V	V	—	R	f	R	f	—	R	16	22
R	R	—	R	—	—	R	f	—	—	R	b	—	—	—	R	—	—	—	R	R	—	—	—	R	—	f	—	—	14	23
R	R	—	R	—	—	R	f	—	—	R	b	—	—	—	R	—	—	—	R	—	—	—	—	R	—	f	—	—	12	24
—	—	—	R	—	—	f	R	—	R	R	—	—	—	—	—	—	R	—	R	R	—	—	R	R	R	f	—	R	13	25
—	—	—	—	—	—	f	f	—	—	R	—	—	—	—	—	—	—	—	R	R	-	—	R	R	—	f	—	R	8	26
R	R	—	—	—	R	f	—	—	—	—	f	—	—	—	—	—	—	—	R	R	—	—	f	R	R	b	—	—	9	27
R	—	R	f	—	R	f	—	—	—	R	b	R	—	—	R	R	R	—	R	—	R	—	f	—	b	b	R	—	15	28
R	—	—	—	—	—	f	—	—	—	R	f	—	—	—	—	—	—	—	R	—	b	—	f	—	—	b	—	—	3	29
R	—	R	—	—	—	—	—	R	—	f	f	R	—	—	—	—	—	—	R	R	R	—	—	—	—	—	—	—	10	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f	—	—	—	—	f	—	—	—	R	—	—	—	—	—	—	—	—	b	2	31
—	—	—	f	—	—	—	—	—	—	f	—	—	—	—	—	—	—	—	R	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	32
21	17	12	19	4	2	16	17	1	5	27	13	10	—	—	17	8	17	6	30	18	16	3	12	16	15	—	1	12	490	

Samtidigt är det första gången, som den uttalat sig om tolkningen av en av internationella arbetskonferensen antagen konvention. Ur denna synpunkt äger det nu fattade beslutet särskild betydelse, och det torde icke komma att bliva utan inflytande på andra tolkningsspörsmål uppkommande inom den internationella arbetslagstiftningen.

Frågan om utökning av medlemsantalet i internationella arbetsbyråns styrelse.

Vid internationella arbetskonferensens sammanträde 1922 antogs en ändring av art. 393 i Versaillestraktaten, enligt vilken antalet medlemmar av internationella arbetsbyråns styrelse utökas från 24 till 32, av vilka sexton (f. n. tolv) skola utses av regeringarna samt åtta (f. n. sex) av vardera arbetsgivar- och arbetarombuden vid konferensen. Åtta regeringsrepresentanter skola som förut nämnas av de i industriellt hänseende mest betydande staterna, under det de återstående åtta (f. n. fyra) förordnas av de stater, som blivit utsedda därtill av regeringars ombud vid konferensen, med undantag av ombuden för förstberörda åtta stater. Bland de sexton regeringsrepresentanterna skola sex tillhöra utomeuropeiska stater samt av arbetsgivarnas resp. arbetarnas representanter vardera två.

För de nya bestämmelsernas ikraftträdande fordras enligt fredsfördraget (art. 422) ratifikation av samtliga medlemmar av nationernas förbunds råd ävensom tre fjärdedelar av hela antalet medlemmar av internationella arbetsorganisationen. Under de sista tio åren har internationella arbetsbyrån gjort oavbrutna ansträngningar för att få till stånd ratifikation av de nya bestämmelserna. Vid ett tillfälle krävdes endast ratifikation av två i nationernas förbunds råd representerade länder för att de i art. 422 stipulerade villkoren skulle vara uppfyllda. Till följd av förändrad sammansättning av rådet ökades emellertid sedermera antalet felande ratifikationer till tre, gällande dessa Italien, Guatemala och Panama; vad kravet på ratifikation av tre fjärdedelar av organisationens hela medlemsantal beträffar, har detta redan uppfyllts.

Ratifikationer av Guatemala och Italien inregistrerades av nationernas förbunds sekretariat den 6 resp. 19 juli 1932. Vid tiden för förbundsförsamlingens möte innevarande år hade emellertid ännu icke ratifikation inkommit från Panama, vartill kom att såsom följd av förbundsrådsvalet den 3 oktober 1932 Peru ersattes av Mexiko, som heller icke ratificerat traktatsändringen. Antalet felande ratifikationer uppgår följaktligen alltjämt till två.

Publikationer från internationella arbetsbyrån.

Vandringsstatistik.

Statistics of Migration. Definitions — Methods — Classifications. (Studies and Reports, Series N, No. 18.) 1932. IV + 152 s. Pris Kr. 3: —.

Denna metodologiska undersökning av den internationella vandringsstatistiken framlades för den konferens för vandringsstatistik, som ägde rum i Genève den 3—7 oktober 1932. Undersökningen fördelar sig på följande tre kapitel: I. Definition å vandrare. II. Metoder för insamlande av uppgifter. III. Klassifikationer. Varje kapitel avslutas med förslag till »konklusioner», utarbetade till ledning för konferensen.

I inledningen redogöres för de strävanden att komma fram till en likformig vandringsstatistik, som pågått sedan internationella arbetsorganisationens upprättande och som i sista hand inriktat sig på att få till stånd en identitetsbok för vandrare efter likformigt mönster. Frågan har gång efter annan dryftats vid internationella sammanträden, såsom

av internationella emigrationskommissionen 1921, internationella arbetskonferensens fjärde sammanträde (1922), ut- och invandringskonferensen i Rom 1924 samt internationella statistiska institutet i Rom 1926, Warschau 1929 och Madrid 1931. Ett framsteg av viss betydelse är att anteckna i den överenskommelse rörande införande av s. k. transitkort för emigranter, som träffades vid en av nationernas förbund i juni 1929 anordnad europeisk konferens i Genève.

Vidare erinras i inledningen, att de första försöken till uppgörande av internationella tabeller över vandringsstatistik gjordes av direktören för italienska statistiska byrån Luigi Bodio och av Gustav Sundbärg i hans »Aperçus statistiques internationaux».

I de tabeller över internationella vandringar, som utarbetas av internationella arbetsbyrån, har man gjort ett försök till finsiktning av de från resp. länder erhållna uppgifterna genom att skilja interkontinentala från kontinentala vandrare och landets egna medborgare från utländska medborgare. Bland ytterligare arbeten, som utförts på detta område av internationella arbetsbyrån, må erinras om den 1929 utgivna stora historisk-statistiska undersökningen av emigrationen, vilken utgör resultatet av ett samarbete med National Bureau of Economic Research i New York.

Studier rörande förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare. II.

Studies on Industrial Relations. II. The Zeiss Works — The F. I. A. T. Establishments — The Philips Works — The Sandvik Steel Works. (Studies and Reports, Series A, No. 35.) 1932. V + 162 s. Pris Kr. 3: —.

Internationella arbetsbyrån har publicerat en andra serie av monografier rörande organisationen av förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare i följande företag: Zeissverken för tillverkning av optiska instrument i Jena, Fiatverken för tillverkning av automobiler i Turin, Philips' verkstäder för tillverkning av glödlampor och radioapparater samt Sandvikens järnverk.

En första publikation i serien utgavs 1930 och däri redogjordes för förhållandena i förevarande hänseenden inom följande företag: Siemensverken (Siemens-Halske och Siemens-Schuckert), Lens gruvbolag, trafikkoncernen i London, statsgruvorna i Saarområdet samt Bata skofabriker.

Det betonas på nytt i inledningen till föreliggande publikation, att något försök icke gjorts att draga några allmänna slutsatser ur undersökningen eller att jämföra de olika sätt, å vilka förhållandena mellan arbetsgivare och arbetare ordnats. Syftet har sålunda varit rent deskriptivt och det lämnas åt läsaren att ur redogörelsen draga sina egna slutsatser och lärdomar.

Som förut redogöres först för varje företags historia, antalet arbetare, den finansiella organisationen m. m. Därefter beskrives organisationen och administrationen av förbindelserna mellan arbetsgivare och arbetare, inkl. den inre organisationen av den avdelning inom företaget, som sysselsätter sig med hithörande spörsmål, en historik av förbindelserna med fackliga organisationer å ömse sidor samt beskrivning av driftsråd o. dyl. inom företaget. Ingående upplysningar meddelas därom, huru förbindelserna i fråga fungera, de metoder, som komma till användning i fråga om rekrytering, yrkesutbildning, lärlingskap och allmän undervisning, hälsovård och allmän hygien, arbetarskydd, pensionering, vinstandelssystem och deläganderätt, försäkring, sparverksamhet och olika slags sociala välfärdsanordningar. Det redogöres härvid för i vilken utsträckning aktivt samarbete mellan ledningen och personalen kommer i fråga för fyllandet av nyssnämnda olika uppgifter.

Något försök göres icke att skildra erfarenheterna inom resp. företag mot bakgrunden av förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare inom landet såsom ett helt. Utvecklingen av detta förhållande i olika länder kommer att göras till föremål för en andra serie av dessa undersökningar, vilken kommer att inledas med en studie rörande Förenta staterna, för att följas av studier rörande Storbritannien, Frankrike, Tyskland och Italien.

Rapport angående arbetslöshetsförsäkringen i olika länder.

Unemployment insurance and various forms of relief for the unemployed. International labour conference. 17th session.

Sedan internationella arbetsbyråns styrelse i januari 1932 beslutat att på dagordningen för det stundande sammanträdet med internationella arbetskonferensen uppföra frågan om »Arbetslöshetsförsäkring och olika former av arbetslöshetshjälp», har nu arbetsbyrån till samtliga medlemsstater utsänt den sedvanliga grå rapporten i ämnet med redogörelse för lagstiftning och praxis i olika länder.

I inledningen till rapporten rekapituleras den tidigare behandlingen av frågan om arbetslöshetsförsäkring vid konferensens sammanträden. Ur allmän synpunkt har frågan hittills endast behandlats under formen av en rekommendation, varjämte ett detaljspörsmål, nämligen ömsesidighetsbehandling av utländska arbetare, utgör föremål för en särskild bestämmelse i den 1919 antagna konventionen angående arbetslösheten.

Det erinras i rapporten vidare om de första offentliga arbetslöshetsförsäkringskassorna och särskilt om det i Belgien 1901 införda s. k. Gentsystemet, vilket grundade sig på samverkan mellan det allmänna och fackliga organisationer. Gentsystemet ledde till efterföljd i flera länder, men någon större utbredning har dock den specifika form därav, som utbildades i Belgien, icke tagit. Vida betydelsefullare blev den obligatoriska försäkringsprincipens införande i England 1911 och dess utsträckande efter hand till att enligt 1920 års lag omfatta alla kroppsarbetare — med vissa undantag, såsom jordbruksarbetare, husliga tjänare, befattningshavare med fast anställning m. fl. kategorier — samt dessutom andra löntagare än kroppsarbetare med lön understigande viss gräns.

Redan före kriget hade flera länder anslutit sig till den frivilliga, statliga arbetslöshetsförsäkringen — med statsunderstöd åt kassor bildade på frivillighetens väg — och efter kriget har såväl den frivilliga som den obligatoriska försäkringen fortsatt att utveckla sig, speciellt under de första åren. I en av internationella arbetsbyrån år 1925 utgiven studie över arbetslöshetsförsäkringen redovisades nio länder med frivillig försäkring och sju länder med obligatorisk försäkring. I den nu utgivna rapporten redovisas samma antal länder med frivillig försäkring som för sju år sedan, nämligen: Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Nederländerna, Norge, Schweiz (med elva kantoner), Spanien och Tjeckoslovakien med i allt 3 464 000 försäkrade, däri dock icke inräknat Spanien.

Vad den obligatoriska försäkringen beträffar, uppgavs denna 1925 omfatta följande länder: Australien (Queensland), Irland, Italien, Polen, Ryssland, Storbritannien och Österrike. Sedan dess har situationen förändrats på så sätt, att Ryssland genom ett dekret den 9 oktober 1930 suspenderat utbetalningen av understöd, medan å andra sidan Tyskland och Bulgarien infört obligatorisk försäkring, varjämte Schweiz (med tolv kantoner) redovisas inom samma grupp av länder.[1] Antalet obligatoriskt försäkrade i samtliga dessa länder uppgives till 38 199 000.

Såsom av det sagda framgår, omfattar emellertid det på dagordningen uppförda ämnet utom arbetslöshetsförsäkringen även andra former för arbetslöshetshjälp, och i flera länder finnas också inrättade sådana andra hjälpformer, enligt vilka arbetarna äro berättigade att draga understöd, förutsatt att deras arbetslöshet är ofrivillig och att de i övrigt uppfylla vissa fastställda villkor.

Den frågan uppställer sig då, i vad mån den egentliga arbetslöshetsförsäkringen skiljer sig från andra former för arbetslöshetshjälp. Någon allmänt vedertagen definition å arbetslöshetsförsäkring existerar icke, och med de skiftande anordningar, som förefinnas i olika länder, kan någon generell regel icke uppställas för bestämmande av huruvida benämningen försäkring i vissa fall bör komma till användning eller icke. Frågan kan icke besvaras med en hänvisning till villkoren för understöd, ty av de villkor, som förekomma under det ena likaväl som under det andra systemet, kunna inga sägas vara speciellt utmärkande för den egentliga försäkringen, resp. för andra hjälpformer. Stundom plägar

[1] Dessutom har nyligen i Wisconsin (U. S. A.) införts arbetslöshetsförsäkring, vilken dock först träder i kraft den 1 juli 1933.

man göra frånvaron eller förefintligheten av behovsprövning till kriterium för avgörande av huruvida en hjälpanordning är av försäkringsmässig natur eller icke, men gällande lagstiftning lämnar icke hemul härför. Inom den österrikiska arbetslöshetsförsäkringen äro exempelvis de understödssökande underkastade behovsprövning alltifrån arbetslöshetsperiodens början, och i Tyskland gäller detsamma alla gifta kvinnor, medan i fråga om övriga sökande behovsprövning anställes efter en viss, relativt kortvarig arbetslöshetsperiod.

Lika litet kan förekomsten av försäkring anses vara betingad därav, huruvida de understödsberättigade äro förpliktade att erlägga avgifter. Avgiftsbeloppet växlar högst betydligt från land till land, och det kan knappast göras gällande, att erläggandet av viss avgift, huru ringa som helst, förlänar arbetslöshetshjälpen karaktär av försäkring. Enligt det i Wisconsin införda systemet, vilket allmänt anses vara av försäkringsmässig karaktär, äro endast arbetsgivarna avgiftspliktiga, vilket också gällde den som nämnt numera suspenderade ryska arbetslöshetsförsäkringen. I några länder förekommer icke något bidrag från statens sida och i andra intet bidrag från arbetsgivarna. Någon möjlighet att definiera arbetslöshetsförsäkringen från denna utgångspunkt torde därför knappast förefinnas.

Med hänsyn till dessa svårigheter har arbetsbyrån ansett det vara fördelaktigast att avstå från uppställandet av en definition å arbetslöshetsförsäkring och att i stället betrakta spörsmålet från en helt annan synpunkt. Syftet med lagstiftningen på området är att bereda understöd åt personer, som blivit arbetslösa utan eget förvållande och som uppfylla vissa föreskrivna villkor. Det verkligen avgörande är härvid, förklaras det, förefintligheten av vissa lagstadgade garantier för att en arbetslös, som fyller de uppställda fordringarna, erhåller understöd för att hjälpa honom över arbetslöshetstiden och hålla honom och hans familj uppe på åtminstone ett minimum av existensnivå, intill dess han igen får arbete. Det kan tänkas, att detta syfte uppnås, icke genom något enhetligt system, utan genom successiv tillämpning av olika understödsregler allt efter längden av arbetslöshetsperioden, varvid det i många fall icke kan undgås, att i sista hand fattigvården får anlitas; en redogörelse för den egentliga fattigvårdshjälpen har dock ansetts falla utanför den i rapporten framlagda undersökningen.

Försäkringen måste hava en solid finansiell grundval, och eftersom endast staten förmår lämna en effektiv garanti för prestationernas utbetalning, kan försäkringen anses vara tillfredsställande ordnad, allenast om den upprättats och handhaves av staten. Detta utesluter icke möjligheten av en frivillig försäkring anordnad av fackliga eller dylika organisationer med understöd av staten, utan betyder endast, att staten på vissa fastställda villkor åtager sig att svara för de erforderliga utbetalningarna. Svagheten i den frivilliga försäkringen ligger däri, att de oorganiserade arbetarna lämnas utanför, och det är dessa, som i vanliga fall äro mest i behov av hjälp vid inträffad arbetslöshet. Detta är orsaken till att i vissa länder förefunnits en tendens att övergiva den frivilliga försäkringen till förmån för ett allmänt obligatoriskt system.

I rapportens första kapitel behandlas frågan om definition å arbetslöshet och särskilt frågan, huruvida korttidsarbetare skola upptagas i försäkringen eller uteslutas därifrån. Andra kapitlet är ägnat åt tillämpningsområdet för lagstiftningen på området, varvid särskild uppmärksamhet ägnas jordbruket, dels på grund av dess stora betydelse och dels därför att i de flesta länder jordbruksarbetarna äro utestängda från arbetslöshetshjälp. I tredje kapitlet behandlas villkoren för erhållande av understöd och de grunder, vilka diskvalificera till erhållande av sådant. Fjärde kapitlet rör sig om understödens beskaffenhet och varaktighet, i vilket samband hänvisas till andra förmåner än kontantunderstöd, såsom arbetsförmedlingsanordningar, utbildningskurser, resekostnadsersättning, arbetaredskap och arbetskläder m. m. Femte kapitlet ägnas åt den finansiella organisationen av försäkringen, i samband varmed behandlas den viktiga frågan om avgifter. I sjätte kapitlet meddelas vissa upplysningar rörande försäkringens administrativa organisation och slutkapitlet är ägnat åt frågan om utlänningars behandling. Slutligen meddelas en förteckning å de punkter, rörande vilka det föreslås, att regeringarna skola rådfrågas.

Kortare meddelanden.

— Allmänna sociala frågor —

Tyska nödförordningen av den 4 september 1932 upphävd. Genom en av riksregeringen den 14 december 1932 utfärdad förordning har den s. k. sjätte nödförordningen av den 4 september 1932 blivit upphävd. Nödförordningens första del — angående »lättnader för näringslivet» — skulle upphöra att gälla vid årsskiftet, övriga delar den 31 januari 1933.

Den sålunda upphävda »förordningen angående ökning av arbetstillgången», vilken tidigare utförligt refererats i denna tidskrift (årg. 1932, sid. 782 ff.), har alltifrån början mött ett kraftigt motstånd från fackföreningarna, som i de på denna väg dekreterade lönenedsättningarna sett ett allvarligt hot mot hela avtals- och arbetsrätten. Omedelbart efter det den nuvarande rikskanslern von Schleicher bildat sin regering, tillställde den tyska landsorganisationen genom sin ordförande Leipart också rikskanslern en skrivelse, vari fackföreningsrörelsens socialpolitiska fordringar sammanfattats och förordningen av den 5 september gjordes till föremål för en skarp kritik. Bl. a. anfördes härvid följande:

Förordningen av den 5 september hade till syfte att förmå arbetsgivarna att förkorta arbetsveckan till 40 timmar, men enligt de uppgifter, som ingått från fackföreningarna, hade det system, som i sagda förordning anbefallts, icke medfört väntad effekt. I de 943 fabriker, som man vet tillämpat förordningens bestämmelser, förkortades arbetstiden endast i 165 fall, under det att arbetstiden förblev oförändrad i 528 och förlängd i 250 fabriker. Man fordrade, att arbetsveckan genom lag förkortas till 40 timmar och att förlängd arbetstid eller övertidsarbete helt skulle förbjudas. De 700 miljoner RM, som i förordningen av den 4 september anvisats till premiering för nyanställning av arbetare, skulle omedelbart anslås för finansiering av offentliga arbeten.

Enligt den undersökning, som fackföreningarna gjort vid ovannämnda 943 fabriker, hade man kommit till den övertygelsen, att de s. k. premie-skattebevisen icke utgjort någon nämnvärd stimulering för arbetsgivarna att anställa nya arbetare. Den största delen av de nyanställningar, som förekommit, har berört textilindustrien, metallindustrien och bergsbruket.

Den i förordningen av den 5 september medgivna rättigheten för företagare att avkorta lönerna för den arbetstid, som ligger mellan 30 och 40 timmar, har framkallat en stark oro bland arbetarna och till och med föranlett strejker, trots att en stor del av företagarna från första början förklarat, att de icke ämnade göra bruk av denna sin rättighet. I vissa fall, där nedsättning varit ifrågasatt, ha medlingsorganen ingripit och tillvaratagit arbetarnas intressen. Trots allt ha vissa lönereduceringar dock förekommit i 544 fabriker.

Den hittillsvarande verkan av systemet med skattebevis har varit, att inom vissa gränser en offentlig kredit kunnat skapas, men däremot har systemet icke bidragit till att åvägabringa en ökning av produktionen eller minskning av arbetslösheten. Den största delen av de nuvarande skattebevisen förvandlas varken i kapital eller köpkraft. Däremot synes deras användning för anordnande av offentliga arbeten i enlighet med rikshushållningsrådets förslag av den 12 mars 1932 kunna möjliggöra ett verksamt bekämpande av arbetslösheten. Med desammas hjälp torde också kolonisationsverksamheten kunna främjas.

De av landsorganisationen föreslagna åtgärderna beräknades taga omkring 1 750 miljoner RM i anspråk, men skaffa arbete åt en miljon arbetslösa.

Slutligen framhölls i skrivelsen, att de genom tidigare förordningar företagna nedskärningarna i de sociala understöden i görligaste mån måste återkallas, så att försörjningen av de arbetslösa under vintern bleve tillräcklig. Varje ytterligare angrepp på arbetarnas löner och rättigheter måste undvikas och kollektivavtalen lämnas oantastade. Enligt förordningen av den 5 september hade som bekant ändringar i avtalen möjliggjorts.

Då den nyvalda riksdagen efter regeringsskiftet började sitt arbete, visade det sig också, att kritiken mot septemberförordningen hade anslutning långt utanför de fackliga organisationerna. Den 9 december 1932 beslöt riksdagen med samtliga partiers röster utom de tysknationella att upphäva de riksregeringen genom nödförordningen tillagda arbetsrättsliga befogenheterna, och som en naturlig konsekvens härav följde den ovannämnda förordningen av den 14 december, varigenom den omstridda nödförordningen sattes ur kraft.

— Arbetarskydd —

Viktmärkning av tyngre gods. Internationella arbetskonferensen antog 1929 en konvention, som väsentligen går ut på, att kollin med en bruttovikt, överstigande 1 000 kilo, vilka äro avsedda att transporteras å fartyg, skola förses med uppgift om sin vikt. Denna konvention, som har till ändamål att minska risken för olycksfall vid lastnings- och lossningsarbete, har numera ratificerats av ett flertal stater, bl. a. vårt land, för vilket även utfärdats en lag i ämnet (Sv. förf.saml. nr 55 för 1932), vilken träder i kraft den 1 januari 1933.

Då det för säkerheten vid nämnda arbete är av betydelse att veta, i vilka länder viktmärkning av berörda art införts, har man nyligen från svenska regeringens sida hört sig för hos internationella arbetsbyrån, huru det förhåller sig med konventionens genomförande i olika länder. Av de på sådant sätt erhållna upplysningarna framgår i huvudsak följande.

Australien, Estland, Finland, Indien, Irländska Fristaten, Japan, Kina, Luxemburg, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Spanien, Sverige och Venezuela ha ratificerat konventionen (jfr sid. 26—27). Handlingar utvisande, att även lagstiftning i ämnet kommit till stånd, ha emellertid av arbetsbyrån översänts endast beträffande Finland, Japan, Luxemburg, Norge och Portugal. Å andra sidan torde Belgien, Chile, Danmark, Nederländerna och Uruguay ha genom lagstiftning påbjudit viktmärkning, ehuru de ännu icke biträtt konventionen.

Det vid ett sammanträde i Genève förra året uppställda önskemålet, att lagstadgad viktmärkning allmänt skulle införas med 1933 års början, torde sålunda endast delvis förverkligas.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Förestående omorganisation av den belgiska arbetslöshetsförsäkringen. Den belgiske arbetsministern har nyligen tillkännagivit sin avsikt att föreslå vissa förändringar i gällande arbetslöshetsförsäkring — som bekant organiserad enligt s. k. Gentsystem — och åtskilliga uppslag i ämnet ha framförts. En medlem av styrelsen för krisfonden, Max Gottschalk, har bland andra uttalat sig i ämnet; om han också delar den ganska allmänna uppfattningen, att det vore för tidigt att redan nu införa obligatorisk arbetslöshetsförsäkring, vill han dock på olika sätt underlätta dess införande i framtiden.

Tillsvidare föreslår han att undanröja vissa olägenheter, som vidlåda nu rådande system beroende på tillsynsorganens otillräcklighet. Dessa organ utgöras dels av de fackliga organisationernas kassor, av vilka flertalet äro fullständigt uttömda och övertagits av den statliga krisfonden, dels av de kommunala och interkommunala arbetslöshetskassorna, vilka övervaka de fackliga kassornas verksamhet. Ehuru de senare uteslutande sortera under de kommuner, som upprättat dem, äro de även ansvariga för administrationen av en del

av det understöd, som lämnas av staten. Under de nya förhållanden, som kommit att råda till följd av krisen, har emellertid deras övervakande verksamhet visat sig otillräcklig och förenad med alltför mycket dröjsmål. Systemets största fel består emellertid i bristen på samverkan mellan arbetslöshetsförsäkringen och arbetsförmedlingen; detta är också grunden till de övriga bristfälligheter, som vidlåda systemet. Offentliga arbetsförmedlingsanstalter finnas icke i tillräckligt antal, personalen är otillräcklig för att kunna hålla de arbetslösa underrättade om lediga platser och de arbetslösa äro icke förpliktade att regelbundet anmäla sig hos anstalterna.

Efter att ha angivit de viktigare krav, som böra ställas på en hela landet omfattande offentlig arbetsförmedling, förklarar Gottschalk, att omorganisationen av arbetslöshetsförsäkringen måste taga sin början med upprättandet av en arbetsförmedling, som tillgodoser kraven i fråga. Härigenom skulle det bliva möjligt att samordna förmedlingen med tillsynen över de arbetslösa, vilka bägge uppgifter då skulle tillkomma arbetsförmedlingsanstalterna. De kommunala arbetslöshetskassorna skulle däremot hänvisas till den dem ursprungligen tillkommande enda uppgiften att vaka över den lämpliga fördelningen av de medel, som kommunerna anslå åt de arbetslösa. Hela den nya organisationen, vilken skulle medgivas en vidsträckt självstyrelse, skulle ställas under ledning av den statliga krisfonden, vars namn skulle ändras till »Nationella rådet för arbetsförmedling och arbetslöshet». Genom den direkta kontroll rådet skulle utöva över kommunala, provinsiella och centrala organ, skulle nödig enhetlighet inom verksamheten tryggas. Jämväl skulle de nuvarande styrelserna för arbetsförmedlingsanstalterna avskaffas och ersättas med paritetiska nämnder, vilka jämväl skulle ersätta de nämnder, vilka för närvarande handlägga besvärsmål.[1]

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under november 1932. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av november till 146 981, varav 36 866 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och ökningen (resp. minskningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)		Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)
Jordbruk	10 884	+ 2 876	Närings- o. njutningsmedelsind.	1 120	+ 200
Skogshushållning	15 995	+ 1 362	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	632	+ 91
Gruvdrift och malmförädling	9 782	+ 847	Trämasse- och pappersindustri	1 946	+ 155
Jord-, sten- och glasindustri	8 521	+ 711	Grafisk industri	308	+ 30
Metall- och maskinindustri	11 753	+ 1 185	Industri och hantverk, ej spec.	2 212	+ 556
Trävaruindustri	13 884	+ 1 697	Sjöfart och fiske	2 282	+ 545
Byggnadsverksamhet	10 075	+ 2 631	Handel och samfärdsel m. m.	7 784	+ 1 753
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	497	+ 98	Husligt arbete	157	— 15
Textilindustri	595	+ 70	Arbete, ej hänf. till annan grupp	47 838	+ 8 495
Beklädnadsindustri	716	+ 110	Summa	**146 981**	**+ 28 397**

Vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsattes vid månadens utgång 15 713 arbetare. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 214 mot 201 vid månadens ingång.

Vid kommunala reservarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 12 689 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 7 975 arbetare. Härförutom uppburo 7 688 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd och 28 269 personer kontant understöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under november till 3 950 483 kronor och under årets elva första månader till sammanlagt 37 miljoner kronor.

[1] Nämnder för besvärsmål finnas upprättade för varje kommunal arbetslöshetskassa, enligt ministeriellt cirkulär den 5 oktober 1931; de bestå av lika antal representanter för arbetsgivar- och arbetarorganisationer. Nämnderna äga besluta om rätt till understöd i de fall, då meningsskiljaktighet råder om arbetslöshetens ofrivilliga karaktär; de upptaga även klagomål rörande tolkning och tillämpning från kassornas sida av gällande bestämmelser på här ifrågavarande område. Bl. a. tillkommer det dem också att fastställa de lönesatser, efter vilka maximiunderstöd skall utgå.

— Socialförsäkring —

Pensionsförsäkringen år 1931. Till belysning av den allmänna pensionsförsäkringens utveckling kunna meddelas följande uppgifter ur pensionsstyrelsens nu föreliggande berättelse för år 1931, sammanställda med motsvarande siffror för närmast föregående år.

	För år 1928	*För år 1929*	*För år 1930*[1]
Pensionsavgifter:			
I förteckningarna upptagna personer . . . . . miljoner	3·98	4·02	4·05
Avgiftspåförda personer . . . . . »	3·73	3·76	3·79
Påförda avgifter . . . . . milj. kr.	27·28	27·92	28·74
Av de försäkrade erlagda avgifter . . . . . » »	23·81	24·58	24·91
Av kommunerna erlagda avgifter[2] . . . . . » »	1·43	1·36	1·44
Pensioner:	*År 1929*	*År 1930*	*År 1931*
Inkomna ansökningar om pension då sådan förut icke utgår[3] (antal personer)	61 519	63 082	71 447
Ink. ansökn. om ändring av utgående pension[4] (antal personer)	19 744	19 173	21 542
Avslagna ansökningar (antal personer)	5 910	5 355	5 051
Ansökningar, som föranlett återbetalning av erlagda pensionsavgifter enligt 32 § pensionsförsäkringslagen	1 909	1 875	1 813
Antal nytillkomna pensionärer	55 766	59 590	66 131
varav med enbart avgiftspension	22 884	27 102	33 927
Antal utfärdade pensionstillägg för barn (ej antal barn) . .	2 581	2 504	2 970
Antal ändrade pensioner	17 424	15 996	17 495
varav nytillkomna pensionstillägg för personer, som förut uppburit enbart avgiftspension	4 266	4 879	6 088
Antal pensionärer och pensionsbelopp vid årets slut enligt samtliga före resp. års utgång utfärdade pensionsbrev:			
Antal personer med pensionstillägg eller understöd . .	318 120	327 998	336 612
Motsvarande medelbelopp, exkl. avgiftspension och pensionstillägg för barn . . . . . kr.	149·62	153·68	157·51
Antal pensionstillägg för barn (ej antal barn)	8 760	9 512	10 606
Motsvarande medelbelopp . . . . . kr.	212·02	213·75	216·52
Antal personer med enbart avgiftspension	107 087	124 568	146 233
Motsvarande medelbelopp . . . . . kr.	17·94	18·83	19·55
Under året utanordnade pensionstillägg och understöd, inkl. pensionstillägg för barn[5] . . . . . milj. kr.	52·9	55·9	59·0
Under året utanordnade avgiftspensioner . . . . . » »	3·8	4·7	5·6
Sjukvård:			
Ansökningar om sjukvård	4 722	5 061	5 396
Utan ansökan upptagna sjukvårdsärenden	274	328	377
Till förnyad prövning upptagna sjukvårdsärenden	3 276	3 041	3 637
Beslut om sjukvårdande åtgärder	4 757	5 541	6 156
Under året behandlade personer	4 714	5 689	6 410
Årets kostnader för sjukvård . . . . . kr.	1 384 195	1 680 673	2 077 070
Pensionsförsäkringsfonden:	*1929/1930*	*1930/1931*	*1931/1932*
Influtna obligatoriska pensionsavgifter efter avdrag av restituerade . . . . . milj. kr.	26·0	26·1	26·2
Allmänna fondens ökning . . . . . » »	44·4	45·6	40·0
Fondens avkastn. eft. avdrag av omkostnader för förvaltning %	5·08	4·95	4·73
Allmänna fonden vid redovisningsårets slut . . . . milj. kr.	474·7	520·3	560·4
Frivilliga försäkringens fond vid redovisningsårets slut » »	11·4	14·0	15·9

[1] Preliminära siffror. — [2] Utan hänsyn till vad kommunerna sedan återbekommit av de försäkrade. — [3] Häri äro inräknade ansökningar om återbetalning av erlagda pensionsavgifter enligt 32 § pensionsförsäkringslagen. — [4] Här inräknas även ansökningar om nybeviljande av pensionstillägg till personer, som förut åtnjutit enbart avgiftspension. — [5] Härav erlägga landsting och kommuner 1/4 samt staten övriga 3/4.

Riksförsäkringsanstaltens årsberättelse för 1931. Ur riksförsäkringsanstaltens nyligen utkomna årsberättelse för 1931 inhämtas bl. a. följande angående verksamheten enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag (samt 1901 års olycksfallsersättningslag).

Antalet under år 1931 till riksförsäkringsanstalten inkomna olycksfallsanmälningar utgjorde 118 455 (mot 125 226 år 1930), varav 73 699 (70 645) försäkrade i anstalten — häri inräknade 8 047 (6 106) statsarbetare — och 44 756 (54 581) i ömsesidigt bolag. Livräntor ha under året av anstalten beviljats 2 186 (2 150) invalider och 394 (396) efterlevande till genom olycksfall omkomna.

Antalet arbetsgivare och årsarbetare, som omfattas av den sociala olycksfallsförsäkringen, framgår av efterföljande tablå. Siffrorna avse 1929, det sista år, för vilket definitiva siffror föreligga.

	Antal arbetsgivare 1929			Antal årsarbetare 1929		
	Riksförsäkringsanst.	Ömsesidiga bolag	Summa	Riksförsäkringsanst.	Ömsesidiga bolag	Summa
Obligatorisk försäkring	**429 268**	**38 284**	**467 552**	**1 002 424**	**553 654**	**1 556 078**
Större arbetsgivare (minst 5 årsarbetare)	27 230	14 092	41 322	635 758	509 443	1 145 201
Staten	1	—	1	111 613	—	111 613
Arbetsgivare med total självrisk . .	54	2	56	63 237	1 000	64 237
Arbetsgivare med partiell självrisk .	1 288	326	1 614	68 782	115 652	184 434
Övriga	25 887	13 764	39 651	392 126	392 791	784 917
Mindre arbetsgivare	402 038	24 192	426 230	366 666	44 211	410 877
Frivillig försäkring (större arbetsg.)						
för olycksfall utom arbetet	665	1 644	2 309	36 532	57 311	93 843
av arbetare, som icke omfattas av den obligatoriska försäkringen	183	257	440	268	439	707

Antalet vid 1931 års slut i allmänna arbetsgivarregistret upptagna arbetsgivare utgjorde omkring 542 370, varav 44 070 större arbetsgivare och 498 300 mindre. Motsvarande antal utgjorde vid 1930 års slut omkring 492 810, varav 43 230 större och 449 580 mindre. Ökningen av antalet registrerade arbetsgivare är väsentligen att hänföra till en i samband med 1930 års folkräkning åstadkommen fullständigare redovisning i arbetsgivarförteckningarna för år 1931.

Anstaltens inkomster uppgingo till 16·7 (16·6) milj. kr., varav 12·9 (12·5) milj. i nettopremier. Under året utbetalda ersättningar uppgingo till 11·7 (11·4) milj. kr., varav 4·4 (4·7) milj. kr. i sjukpenning, 2·3 (2·2) milj. kr. i läkarvård etc., 4·9 (4·5) milj. kr. i livräntor och 40 000 (47 000) kr. i begravningshjälp. Fonderna utgjorde vid årets slut 80·9 (75·9) milj. kr. I anstaltens försäkringsräkenskaper ingå icke premier för eller ersättningar till arbetare anställda i statens tjänst eller hos arbetsgivare med självrisk, i den mån ersättningarna åvila arbetsgivarna.

Antalet enligt 1918 års förordning olycksfallsförsäkrade fiskare utgjorde vid 1931 års slut 7 130 (6 533).

Antalet inkomna framställningar om ersättning jämlikt 1909 och 1927 års förordningar om ersättning för kroppsskada under militärtjänstgöring uppgick till 1 066 (935). Ett sammanlagt ersättningsbelopp av 1·4 (1·4) milj. kr. har under året utbetalats.

Livförsäkring i samband med egnahemslån har meddelats i 117 (120) fall. — Till barn utom äktenskap ha under året inköpts 24 (37) livräntor.

Ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under världskriget, har under året utbetalats med inalles c:a 72 000 (82 000) kr.

En under året tillkommen ny verksamhetsgren är utgivande av livräntor enligt 12 § i lagen om trafikförsäkring å motorfordon. Under 1931 ha hos riksförsäkringsanstalten inköpts 2 sådana livräntor.

— Ut- och invandring —

Permanenta konferensen för emigrantskydd. Permanenta konferensen för emigrantskydd höll sitt nionde årsmöte i Genève den 27—28 september 1932. I mötet deltogo ett fyrtiotal organisationer i Europa och Amerika.[1]

Det förnämsta ämnet för förhandlingarna bildade frågan om skydd för återvändande emigranter, vilket ämne ock sysselsatt konferensen vid dess åttonde årsmöte i Genève den 7—8 september 1931. I en resolution fästes uppmärksamheten på nödvändigheten av ökade ansträngningar för att komma i kontakt med alla medellösa emigranter, som stode i begrepp att återvända till sina hemländer, och särskilt med medlemmar av åtskilda familjer samt unga flickor och barn på hemresa.

I resolutionen yrkas, att utvisning icke i något fall måtte leda till åtskiljande av vederbörande familjs medlemmar och att hemförskaffning endast måtte verkställas, därest samtliga familjemedlemmars återresa vore tryggad. Hänvändelser komma att göras till skyddsorganisationerna i Förenta staterna för att fästa därvarande myndigheters uppmärksamhet på olägenheterna av vissa metoder för utvisning.

Konferensen ansåg, att åtgärder borde vidtagas för att underlätta för familjer att i immigrationslandet återförenas med utvandrad medlem. Emigration av familjeförsörjaren borde endast tillåtas på villkor, att anstalter träffades för tryggande av de kvarlämnade familjemedlemmarnas underhåll och för möjliggörande av att de framdeles kunde återförena sig med den avreste.

I fråga om de dokument, som föreskrivas för utvandrare, ansåg konferensen, att vandringarna onödigtvis försvåras genom de mångfaldiga, komplicerade och dyrbara formaliteter, som krävas utan motsvarande garantier, och att huvudsyftet borde vara det fullständiga avskaffandet av de onödiga formaliteterna och särskilt av passviseringen, så snart omständigheterna medgåve och gagnlösheten därav erkändes av allmänna opinionen. Med hänsyn till de nuvarande svårigheterna för transmigranter krävdes, att åtminstone den 1929 genom nationernas förbunds förmedling träffade överenskommelsen om transitkort[2] måtte givas så vidsträckt tillämpning som möjligt. De stater, som vore i tillfälle att underteckna överenskommelsen, borde göra det så snart som möjligt, varjämte det vore önskvärt, att övriga stater frivilligt träffade motsvarande anordningar för transitering av vandrare genom sitt område.

Konferensen förklarade, att för ett effektivt vandrarskydd fordrades, att alla nödiga åtgärder vidtoges för att tillförsäkra vederbörande bibehållandet av hans medborgarskap eller förvärv av nytt. Frågan om gifta kvinnors nationalitet borde omedelbart lösas, så att inga kvinnor längre berövades medborgarskap på grund av giftermål eller förändrat medborgarskap å mannens sida.

I en resolution förklaras, att den sociala välfärdens principer och familjeintresset borde beaktas i lika mån som ekonomiska och politiska faktorer vid förberedelsearbetet på den nya organisation av vandringsrörelsen, som nödvändiggjorts genom den ekonomiska världskrisen och behovet av en bättre fördelning och användning av arbetskraften.

Med hänsyn till vikten av frågan om avgiftskrävande arbetsförmedlingsanstalter ur synpunkten av såväl den inre som den internationella arbetsmarknaden ävensom ur vandrarnas synpunkt, tillsatte konferensen en särskild kommitté med uppgift att undersöka frågan om skiljelinjen mellan å ena sidan anstalter med vinstsyfte och å den andra anstalter av rent yrkesmässig eller social karaktär.

I fråga om strävandena att tillförsäkra vandrarna överförande av rätt, förvärvad inom socialförsäkringen, från emigrations- till immigrationslandet och vice versa, anmodade konferensen anslutna organisationer att stödja dessa strävanden inom resp. länder, så att en tillfredsställande lösning måtte uppnås vid nästa sammanträde med internationella arbetskonferensen.

---

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1930, sid. 992.
[2] Soc. Medd. årg. 1929, sid. 630.

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna
den 30 november 1932.

Fackförbund	Redovisade avdelningar[1]	Redovisade medlemmar[1]			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	82	2 899	10 988	**13 887**	318	1 543	**1 861**	**13·4**	10·3
Bleck- o. plåtslagareförb. .	43	2 296	—	**2 296**	726	—	**726**	**31·6**	21·9
Bokbindareförbundet . . .	*33*	1 689	3 511	**5 200**	254	241	**495**	**9·5**	11 9
Bryggeriindustriarb.-förb. .	77	4 261	1 427	**5 688**	296	186	**482**	**8·5**	8·4
Byggnadsträarbetareförb. .	182	19 353	—	**19 353**	9 333	—	**9 333**	**48 2**	43·3
De förenade förbunden . .	39	2 987	1 584	**4 571**	415	98	**513**	**11·2**	9·3
Elektriska arbetareförb. . .	83	4 138	—	**4 138**	707	—	**707**	**17·1**	12·0
Gjutareförbundet	101	5 809	2	**5 811**	1 244	—	**1 244**	**21·4**	24·5
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	371	33 963	4 742	**38 705**	12 279	1 013	**13 292**	**34·8**	31·2
Gruvindustriarbetareförb. .	34	4 997	42	**5 039**	2 064	10	**2 074**	**41·2**	33·4
Handelsarbetareförb. . . .	229	15 103	7 392	**22 495**	1 905	407	**2 312**	**10·3**	10·0
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	19	430	1 120	**1 550**	93	449	**542**	**35·0**	18·2
Hattarbetare	11	219	788	**1 007**	72	433	**505**	**50·1**	29 9
Pälsvaruarbetare	8	211	332	**543**	21	16	**37**	**6 8**	3·7
Kommunalarbetareförb. . .	169	21 844	4 639	**26 483**	1 699	501	**2 200**	**8·3**	7·3
Litografförbundet	*17*	*2 042*	*113*	**2 155**	*198*	*12*	***210***	**9·7**	9·9
Livsmedelsarbetareförb. . .	89	9 990	3 792	**13 782**	1 408	375	**1 783**	**12 9**	12·4
Metallindustriarb.-förb. . .	229	89 180	4 298	**93 478**	23 483	507	**23 990**	**25·7**	25·7
Järnbruksarbetare . . .	53	18 481	23	**18 504**	4 562	1	**4 563**	**24·7**	27·6
Verkstadsarbetare . . .	176	70 699	4 275	**74 974**	18 921	506	**19 427**	**25·9**	25·3
Murareförbundet	67	6 121	—	**6 121**	3 452	—	**3 452**	**56·4**	48·6
Målareförbundet	88	6 523	1	**6 524**	3 677	—	**3 677**	**56·4**	32·4
Pappersindustriarb.-förb. .	116	21 771	1 152	**22 923**	2 769	206	**2 975**	**13·0**	15·3
Sadelm.- o. tapetseraref. .	42	1 761	255	**2 016**	280	28	**308**	**15·3**	12·8
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	49	6 408	3 707	**10 115**	963	222	**1 185**	**11·7**	9·9
Stenindustriarbetareförb. .	87	5 416	—	**5 416**	1 812	—	**1 812**	**33·5**	36·3
Sågverksindustriarb.-förb. .	274	21 464	1	**21 465**	9 251	—	**9 251**	**43·1**	43·3
Sågverks- o. brädgårdsarb.	158	14 450	1	**14 451**	5 462	—	**5 462**	**37·8**	33·2
Flottnings- o. skogsarb.	*116*	*7 014*	—	**7 014**	*3 789*	—	**3 789**	***54·0***	61·0
Textilarbetareförbundet . .	100	9 612	15 873	**25 485**	674	1 018	**1 692**	**6 6**	7 1
Tobaksindustriarb.-förb. .	*10*	526	1 982	**2 508**	13	54	**67**	**2·7**	2·8
Transportarbetareförb. . .	95	12 380	155	**12 535**	3 184	20	**3 204**	**25·6**	15·7
Träindustriarbetareförb. . .	166	10 552	90	**10 642**	2 640	20	**2 660**	**25·0**	23·1
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	203	—	**203**	79	—	**79**	**38·9**	27·2
Typografförbundet	103	8 932	499	**9 431**	906	47	**953**	**10·1**	10·4
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	106	5 920	—	**5 920**	2 077	—	**2 077**	**35·1**	25·4
Tillsammans	3 113	338 570	67 365	**405 935**	88 199	6 957	**95 156**	**23·4**	21·8
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	81	4 014	—	**4 014**	2 510	—	**2 510**	**62·5**	57·0
Summa	**3 194**	**342 584**	**67 365**	**409 949**	**90 709**	**6 957**	**97 666**	**23·8**	**22·2**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under november uppgivits till inalles 457 816, vilket i genomsnitt motsvarar 4·7 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

[1] På förekommen anledning påpekas, att dessa siffror i flertalet fall icke avse mer än en viss del av fackförbundens avdelnings- och medlemsantal. På grundval av dessa siffror kunna alltså inga slutsatser dragas beträffande fackförbundens verkliga medlemsantal eller rörande förändringar i detta hänseende.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under december 1932.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	19 581	3 703	3 063	529	Malmöhus: Eslöv	310	72	64	431
Stockholms län .	4 759	781	703	609	Malmöhus: Skurup . . .	41	30	15	137
Uppsala län . . .	2 894	771	729	375	Malmöhus: Vellinge . . .	86	33	53	261
Södermanlands län	1 589	420	362	378	Malmöhus: Ortsombud . .	1 622	25	25	.
Östergötlands län	3 624	684	622	530	Hallands län . .	1 214	294	276	413
Norrköping . . .	2 255	168	152	1 342	Göteborgs o. Boh. l.	4 275	277	223	1 543
Jönköpings län .	1 728	386	348	448	Göteborg	13 824	2 216	2 006	624
Kronobergs län .	1 026	153	138	671	Älvsborgs län . .	2 824	511	505	553
Norra Kalmar län	1 653	220	212	751	Skaraborgs län .	2 117	373	303	568
Södra Kalmar län	2 045	344	338	594	Värmlands län .	4 501	377	323	1 194
Gotlands län . .	936	160	140	585	Örebro län . . .	4 958	536	454	922
Blekinge län . .	3 742	593	510	631	Västmanlands län	4 274	436	414	980
Kristianstads län .	2 108	592	554	356	Kopparbergs län .	4 592	428	412	1 073
Malmöhus: Malmö	7 046	977	880	721	Gävleborgs län .	4 834	425	419	1 137
Malmöhus: Lund	894	84	84	1 064	Västernorrlands l.	5 008	288	287	1 739
Malmöhus: Landskrona . .	1 563	104	103	1 503	Jämtlands län . .	4 241	576	574	736
Malmöhus: Hälsingborg .	2 815	361	349	780	Västerbottens län	1 965	473	441	415
Malmöhus: Ystad	855	98	87	872	Norrbottens län .	3 871	187	185	2 070
Malmöhus: Trälleborg . .	859	195	192	441	Tillsammans	**126 529**	**18 353**	**16 525**	**689**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	15 322	1 307	1 229	609	436	248	15 610	15 931	1 743	1 477	914
Industri o. hantverk	49 655	686	671	1 234	301	242	50 038	50 889	987	913	5 156
Sjöfart och fiske .	7 976	1 368	1 354	248	70	58	8 038	8 224	1 438	1 412	572
Handel o. samfärdsel	10 120	1 007	977	2 595	1 376	1 170	12 385	12 715	2 383	2 147	534
Husligt arbete . .	7	4	4	7 740	6 274	5 066	5 701	7 747	6 278	5 070	123
Annat arbete . . .	30 267	5 503	5 487	756	21	19	30 127	31 023	5 524	5 506	562
Summa	**113 347**	**9 875**	**9 722**	**13 182**	**8 478**	**6 803**	**121 899**	**126 529**	**18 353**	**16 525**	**689**
Därav under 18 år	3 916	849	815	1 992	1 067	867	5 776	5 908	1 916	1 682	308
Summa nov. 1932	108 948	10 639	10 386	18 312	8 603	7 027	123 457	127 260	19 242	17 413	661
» dec. 1931	69 797	14 491	14 222	11 360	9 179	7 240	74 962	81 157	23 670	21 462	343
» » 1930	36 117	9 435	9 048	10 227	10 070	7 365	41 502	46 344	19 505	16 413	238
» » 1929	23 435	7 123	6 588	9 540	9 138	6 782	29 268	32 975	16 261	13 370	203

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 749 platser, varav 511 manliga och 238 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 951, 737 och 214 samt under nästlidna månad resp. 1 351, 945 och 406.

	Arbetsförmedlings-anstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshus-hållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.
	Manliga avdeln. .	**113347**	**9 875**	**9 722**	**8 543**	**842**	**764**	**6 779**	**465**	**465**	**4 684**	**36**	**36**	**5 093**	**28**	**28**
1	Stockholms stad . .	15 286	715	684	306	—	—	4	—	—	5	—	—	80	—	—
2	Stockholms län . . .	4 310	486	477	885	144	136	21	9	9	339	2	2	92	—	—
3	Uppsala län	2 696	611	589	321	39	36	43	3	3	397	—	—	116	—	—
4	Södermanlands län .	1 295	203	200	194	41	39	—	2	2	—	—	—	12	2	2
5	Östergötlands län . .	3 175	438	430	788	59	51	60	16	16	43	—	—	82	—	—
6	Norrköping	2 135	92	92	74	13	13	1	—	—	1	—	—	10	—	—
7	Jönköpings län . . .	1 429	216	209	178	38	32	22	7	7	12	—	—	24	—	—
8	Kronobergs län . . .	872	76	75	98	15	14	20	—	—	1	—	—	48	1	1
9	Kalmar län	3 552	474	472	300	21	19	87	10	10	1	—	—	137	—	—
10	Gotlands län	841	101	101	178	2	2	—	—	—	—	—	—	218	—	—
11	Blekinge län	3 427	321	317	285	20	17	6	—	—	—	—	—	715	15	15
12	Kristianstads län . .	1 728	391	390	631	88	87	29	5	5	33	—	—	167	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	5 743	259	255	132	5	4	—	—	—	—	—	—	127	—	—
14	Hälsingborg . .	2 549	201	199	116	1	1	—	—	—	46	—	—	29	—	—
15	Övriga anstalter	5 924	452	438	664	103	89	—	—	—	453	11	11	289	1	1
16	Hallands län	1 120	241	233	87	9	4	1	—	—	6	—	—	86	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	4 026	164	154	220	21	12	1	—	—	—	—	—	2 191	—	—
18	Göteborgs stad . . .	12 194	1 144	1 132	134	20	20	—	—	—	—	—	—	42	—	—
19	Älvsborgs län . . .	2 715	436	436	171	9	9	7	—	—	106	2	2	74	—	—
20	Skaraborgs län . . .	1 817	190	182	376	64	56	6	—	—	1	—	—	54	—	—
21	Värmlands län . . .	4 366	236	235	274	3	2	1 189	4	4	22	—	—	85	—	—
22	Örebro län	4 632	275	270	426	68	63	327	34	34	1 093	8	8	124	1	1
23	Västmanlands län . .	3 977	252	252	434	35	35	199	14	14	1 025	13	13	139	8	8
24	Kopparbergs län . .	4 285	307	306	129	7	6	1 148	159	159	766	—	—	20	—	—
25	Gävleborgs län . . .	4 669	355	355	310	—	—	996	7	7	330	—	—	40	—	—
26	Västernorrlands län .	4 975	273	273	211	5	5	999	9	9	—	—	—	73	—	—
27	Jämtlands län . . .	4 059	461	461	276	2	2	983	164	164	—	—	—	17	—	—
28	Västerbottens län . .	1 765	345	345	131	10	10	145	10	10	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	3 785	160	160	214	—	—	485	12	12	4	—	—	2	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**13 182**	**8 478**	**6 803**	**609**	**436**	**248**	—	—	—	—	—	—	**18**	—	—
1	Stockholms stad . .	4 295	2 988	2 379	4	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—
2	Stockholms län . . .	449	295	226	28	18	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	198	160	140	17	18	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	294	217	162	26	36	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	449	246	192	47	21	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	120	76	60	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län . . .	299	170	139	26	16	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	154	77	63	14	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	146	90	78	11	11	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	95	59	39	7	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	315	272	193	20	35	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	380	201	164	61	44	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1 303	718	625	24	10	2	—	—	—	—	—	—	3	—	—
14	Hälsingborg . .	266	160	150	16	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	306	189	165	35	24	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	94	53	43	5	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	249	113	69	40	14	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	1 630	1 072	874	50	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . . .	109	75	69	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	300	183	121	35	49	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	135	141	88	11	18	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	326	263	184	52	36	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	297	184	162	29	29	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	307	121	106	5	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	165	70	64	7	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län .	33	15	14	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . . .	182	115	113	11	7	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	200	128	96	26	21	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	86	27	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	
12 047	**198**	**192**	**6 821**	**77**	**76**	**13 140**	**229**	**229**	**564**	**11**	**10**	**524**	**4**	**4**	**1 021**	**11**	**8**	**1 356**	**23**	**22**	
2 576	31	27	289	3	3	3 752	19	19	111	6	5	29	—	—	178	5	3	254	2	1	1
697	39	39	101	2	2	542	34	34	8	1	1	4	1	1	19	—	—	45	—	—	2
160	6	6	342	—	—	126	—	—	9	—	—	1	—	—	20	—	—	38	—	—	3
377	17	17	106	—	—	57	1	1	2	—	—	3	—	—	3	—	—	10	—	—	4
492	2	2	237	5	5	388	5	5	2	—	—	7	—	—	9	—	—	23	1	1	5
319	1	1	125	7	7	651	3	3	10	—	—	110	3	3	11	—	—	22	—	—	6
92	2	2	114	10	10	124	7	7	8	—	—	11	—	—	10	—	—	25	—	—	7
26	1	1	30	—	—	20	2	2	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	—	—	8
439	6	6	345	16	16	308	13	13	12	—	—	6	—	—	7	—	—	28	—	—	9
25	—	—	8	—	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	10
62	1	1	32	—	—	135	—	—	4	—	—	—	—	—	9	—	—	13	—	—	11
90	2	2	54	—	—	238	3	3	4	—	—	6	—	—	7	—	—	34	—	—	12
1 115	8	8	164	4	4	1 447	30	30	82	1	1	19	—	—	93	—	—	133	—	—	13
360	—	—	20	—	—	457	—	—	84	1	1	5	—	—	22	—	—	30	—	—	14
811	9	9	146	—	—	786	6	6	132	—	—	16	—	—	31	1	1	286	10	10	15
187	—	—	37	—	—	150	6	6	10	—	—	19	—	—	19	—	—	17	—	—	16
239	—	—	97	—	—	278	7	7	10	—	—	19	—	—	10	—	—	55	2	2	17
2 375	17	15	686	5	4	1 056	29	29	41	2	2	197	—	—	86	4	3	157	4	4	18
259	15	15	94	—	—	267	3	3	5	—	—	42	—	—	17	—	—	17	—	—	19
145	10	10	53	—	—	138	—	—	15	—	—	1	—	—	9	—	—	26	—	—	20
157	1	1	173	—	—	285	1	1	5	—	—	22	—	—	30	—	—	12	—	—	21
162	2	2	120	1	1	302	5	5	6	—	—	—	—	—	385	1	1	27	3	3	22
416	22	22	214	12	12	285	6	6	2	—	—	1	—	—	10	—	—	29	1	1	23
142	—	—	290	1	1	240	34	34	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	24
184	—	—	541	6	6	309	—	—	1	—	—	6	—	—	12	—	—	30	—	—	25
85	1	1	1 075	1	1	305	1	1	—	—	—	—	—	—	12	—	—	14	—	—	26
21	5	5	103	4	4	87	10	10	—	—	—	—	—	—	4	—	—	3	—	—	27
13	—	—	100	—	—	118	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	28
21	—	—	1 125	—	—	257	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	6	—	—	29
123	**9**	**8**	**5**	**3**	**3**	—	—	—	**85**	**2**	**1**	**152**	**11**	**8**	**461**	**132**	**106**	**177**	**65**	**48**	
113	7	6	5	3	3	—	—	—	6	1	1	20	5	4	197	67	50	70	38	30	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	9	2	2	3	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	10	9	1	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	—	—	9	1	1	1	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	1	1	—	1	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	2	1	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	12
8	—	—	—	—	—	—	—	—	63	1	—	4	3	1	131	29	23	40	2	1	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	4	—	—	4	1	1	3	1	1	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	7	—	—	2	—	—	3	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	3	1	1	1	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	17
2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74	2	2	74	16	15	43	16	14	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	2	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	1	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Kem. - tekn. o. belysningsindustri			Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.	**490**	**24**	**24**	**680**	**7**	**5**	**380**	**4**	**4**	**2 855**	**34**	**33**	**7 976**	**1 368**	**1 354**
1	Stockholms stad	16	1	1	55	3	1	195	2	2	769	13	13	676	103	101
2	Stockholms län	5	—	—	49	—	—	14	1	1	67	1	1	97	2	2
3	Uppsala län	6	—	—	1	—	—	7	—	—	26	—	—	8	—	—
4	Södermanlands län	2	—	—	4	—	—	1	—	—	3	—	—	124	22	22
5	Östergötlands län	2	—	—	8	—	—	4	—	—	103	—	—	33	1	1
6	Norrköping	3	—	—	51	—	—	10	—	—	51	—	—	90	34	34
7	Jönköpings län	86	—	—	2	—	—	1	—	—	89	1	1	2	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	26	—	—	7	—	—	9	—	—	71	—	—	621	35	35
10	Gotlands län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	131	8	8
11	Blekinge län	1	—	—	—	—	—	1	—	—	16	—	—	655	28	28
12	Kristianstads län	—	—	—	5	—	—	1	—	—	11	—	—	40	7	7
13	Malmöhus län: Malmö	102	—	—	27	—	—	23	—	—	316	3	3	329	69	66
14	Hälsingborg	29	—	—	3	—	—	7	—	—	52	1	1	725	170	168
15	Övriga anstalter	30	3	3	11	—	—	11	—	—	59	1	1	467	94	94
16	Hallands län	—	20	20	1	—	—	4	—	—	7	—	—	85	22	19
17	Göteborgs o. Boh. län	54	—	—	3	—	—	3	—	—	14	—	—	124	5	5
18	Göteborgs stad	66	—	—	49	—	—	51	1	1	315	14	13	2 689	555	551
19	Älvsborgs län	5	—	—	104	4	4	2	—	—	56	—	—	25	2	2
20	Skaraborgs län	17	—	—	—	—	—	5	—	—	139	—	—	9	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	33	—	—	3	—	—	433	—	—	25	16	16
22	Örebro län	13	—	—	9	—	—	9	—	—	48	—	—	23	1	1
23	Västmanlands län	—	—	—	1	—	—	8	—	—	15	—	—	25	1	1
24	Kopparbergs län	3	—	—	33	—	—	3	—	—	—	—	—	9	1	1
25	Gävleborgs län	—	—	—	15	—	—	4	—	—	109	—	—	380	82	82
26	Västernorrlands län	22	—	—	162	—	—	3	—	—	28	—	—	494	91	91
27	Jämtlands län	1	—	—	43	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	—	53	19	19
29	Norrbottens län	—	—	—	3	—	—	—	—	—	5	—	—	34	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**32**	**10**	**10**	**97**	**37**	**28**	**5**	**2**	—	**79**	**30**	**30**	**248**	**70**	**58**
1	Stockholms stad	12	10	10	47	30	21	4	—	—	19	7	7	126	25	25
2	Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	5	—	—	—
5	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—
6	Norrköping	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	1	1
7	Jönköpings län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	8	—	—	36	1	1	—	—	—	46	15	15	6	1	1
14	Hälsingborg	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	6	3	3
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	5	5
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	4	—	—	8	3	3	—	—	—	—	1	1	61	31	19
19	Älvsborgs län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	4	1	1	—	—	—	—	2	2	2	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	4	4
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	*Västerbottens län*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1066	**114**	**105**	**2 750**	**200**	**197**	**659**	**14**	**14**	**5 360**	**633**	**620**	**285**	**46**	**41**	**7**	**4**	**4**	**30 267**	**5 503**	**5 487**	
496	57	54	1 279	127	124	386	3	3	1 790	157	149	202	29	24	7	—	—	1 831	154	154	1
21	3	3	67	2	2	17	1	1	243	19	18	5	—	—	—	—	—	972	225	225	2
13	4	1	46	2	2	14	—	—	108	7	7	2	—	—	—	—	—	892	550	534	3
2	—	—	7	1	1	3	1	1	35	10	9	—	—	—	—	—	—	350	106	106	4
11	1	1	34	2	2	14	2	2	105	18	18	4	—	—	—	2	2	726	324	324	5
31	5	5	54	3	3	5	1	1	186	17	17	—	—	—	—	—	—	320	5	5	6
8	1	—	9	1	1	13	—	—	57	3	3	—	—	—	—	—	—	542	146	146	7
1	—	—	—	—	—	—	—	—	9	2	2	—	—	—	—	—	—	607	55	55	8
9	1	1	17	—	—	6	—	—	95	6	6	2	—	—	—	—	—	1 019	366	366	9
1	—	—	5	—	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	214	91	91	10
6	—	—	20	1	1	6	—	—	79	15	14	—	—	—	—	—	—	1 382	241	241	11
6	—	—	27	8	8	6	—	—	57	1	1	—	—	—	—	—	—	282	277	277	12
105	4	4	186	1	1	35	—	—	404	30	30	26	—	—	—	—	—	878	104	104	13
17	1	1	60	—	—	11	—	—	174	1	1	2	—	—	—	—	—	300	26	26	14
20	1	1	86	8	8	12	—	—	193	16	16	3	1	1	—	—	—	1 418	187	187	15
9	—	—	22	—	—	6	—	—	48	8	8	—	—	—	—	—	—	319	176	176	16
7	—	—	21	1	1	4	—	—	96	7	6	—	—	—	—	—	—	580	121	121	17
235	32	30	624	36	36	82	4	4	698	274	273	35	16	16	—	2	2	2 576	129	129	18
13	—	—	17	—	—	7	—	—	134	2	2	—	—	—	—	—	—	1 293	399	399	19
5	—	—	20	2	2	5	1	1	58	1	1	1	—	—	—	—	—	734	112	112	20
5	—	—	4	—	—	3	—	—	86	2	2	—	—	—	—	—	—	1 520	209	209	21
9	1	1	41	1	1	3	—	—	151	7	7	—	—	—	—	—	—	1 354	142	142	22
12	—	—	26	4	4	6	—	—	107	7	7	2	—	—	—	—	—	1 021	129	129	23
2	—	—	12	—	—	3	—	—	25	5	5	—	—	—	—	—	—	1 451	100	100	24
7	—	—	26	—	—	2	—	—	156	12	12	1	—	—	—	—	—	1 210	248	248	25
4	—	—	25	—	—	1	—	—	52	2	2	—	—	—	—	—	—	1 410	163	163	26
2	—	—	9	—	—	9	1	1	50	1	1	—	—	—	—	—	—	2 447	274	274	27
5	3	3	2	—	—	—	—	—	19	3	3	—	—	—	—	—	—	1 131	296	296	28
4	—	—	4	—	—	—	—	—	129	—	—	—	—	—	—	—	—	1 488	148	148	29
227	**44**	**35**	**496**	**280**	**224**	**1 463**	**644**	**567**	**148**	**225**	**193**	**261**	**183**	**151**	**7 740**	**6 274**	**5 066**	**756**	**21**	**19**	
103	24	18	210	146	106	676	251	225	72	132	112	142	77	61	2 222	2 159	1 695	232	6	5	1
3	—	—	6	2	2	44	9	6	2	—	—	7	2	2	340	262	199	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	7	5	5	1	—	—	1	—	—	164	136	123	7	—	—	3
—	—	—	—	—	—	16	13	13	—	1	1	2	1	1	176	137	104	59	14	13	4
1	—	—	11	5	5	29	22	18	2	1	1	8	10	10	314	186	140	32	—	—	5
—	—	—	5	1	1	10	8	7	1	2	2	—	—	—	52	60	47	12	—	—	6
2	—	—	4	1	1	16	10	9	—	—	—	8	4	4	225	137	114	11	—	—	7
—	—	—	—	—	—	4	2	1	—	—	—	—	2	—	136	68	59	—	—	—	8
1	—	—	2	—	—	8	3	2	2	1	1	1	1	1	112	71	66	7	—	—	9
—	—	—	3	—	—	3	2	2	—	—	—	1	—	—	59	51	34	—	—	—	10
—	—	—	1	1	1	13	14	11	4	6	6	—	—	—	277	216	165	—	—	—	11
1	—	—	3	1	1	35	15	14	—	—	—	3	1	1	272	139	118	3	—	—	12
53	6	6	112	62	59	128	47	43	2	33	28	10	1	1	585	507	444	44	—	—	13
2	—	—	4	7	7	24	9	8	1	1	1	3	1	1	165	136	127	18	—	—	14
1	—	—	11	5	5	22	6	5	8	4	4	1	2	2	198	143	131	9	—	—	15
—	—	—	—	—	—	12	4	4	—	3	3	—	—	—	61	41	33	5	—	—	16
—	—	—	11	5	4	43	17	11	2	—	—	7	2	1	123	75	46	17	—	—	17
56	12	9	94	37	25	131	68	56	43	28	22	43	51	45	723	801	659	224	—	—	18
—	—	—	—	1	1	5	4	4	—	—	—	2	3	3	97	65	59	—	—	—	19
2	—	—	3	1	1	19	10	7	—	—	—	5	7	3	199	113	82	27	1	1	20
—	—	—	—	—	—	6	6	6	—	—	—	2	3	3	116	114	72	—	—	—	21
1	1	1	5	1	1	27	15	11	3	4	3	6	4	3	189	199	143	20	—	—	22
—	—	—	7	2	2	23	21	19	3	5	5	2	4	3	209	121	110	21	—	—	23
—	—	—	—	—	—	47	21	20	—	—	—	3	2	2	252	93	80	—	—	—	24
—	—	—	1	—	—	23	5	4	2	4	4	2	2	1	122	57	53	8	—	—	25
—	—	—	2	—	—	4	1	1	—	—	—	—	—	—	14	10	9	—	—	—	26
—	—	—	1	2	2	64	43	43	—	—	—	2	3	3	103	57	56	—	—	—	27
1	1	1	—	—	—	22	13	12	—	—	—	—	—	—	151	93	73	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	84	27	25	—	—	—	29

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1931		1932										
	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	19·3	26·5	24·0	23·6	23·9	20·6	18·8	19·1	19·1	19·8	20·4	21·8	23·4
Ansökn. per 100 lediga platser .	413	343	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	2·65	·	·	2·46	·	·	2·39	·	·	2·41	·	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	19·0	20·8	23·9	24·8	25·5	24·9	24·6	23·6	23·0	24·7	25·5	27·3	19·0
Danmark. Arbetslöshet, i % .	22·1	32·2	34·1	35·9	35·8	27·7	24·8	24·9	28·7	29·2	29·6	31·8	35·1
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	82	128	139	148	145	111	85	84	111	117	122	131	146
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	89	87	88	90	90	76	53	32	23	29	59	73	81
Ansökn. per 100 lediga platser .	·	·	365	454	496	431	386	561	716	629	453	401	471
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	·	·	75·4	·	·	75·3	·	·	80·3	·	·	78·5	·
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	21·4	20·9	22·4	22·0	20·8	21·4	22·1	22·2	22·8	23·0	22·8	21·9	22·2
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 688	2 574	2 794	2 764	2 627	2 712	2 805	2 816	2 889	2 936	2 930	2 817	2 872
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	100·0	100·8	98·4	98·8	100·4	99·7	98·8	98·7	97·9	97·5	97·0	—	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	26	31	32	31	31	32	36	67	78	77	81	70	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	22·1	27·8	33·7	32·7	29·3	25·0	26·4	27·2	29·6	30·6	[1] 29·8	29·1	—
Arbetslöshetsindex	18·4	22·6	27·1	25·9	23·9	22·1	22·6	23·0	25·3	25·7	25·6	25·4	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	30·7	38·5	43·2	45·3	42·7	41·5	40·3	40·5	39·9	39·4	37·2	34·5	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	38·9	42·2	43·6	44·1	44·6	43·9	43·3	43·1	43·9	44·0	43·6	42·9	43·2
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	2 772	3 148	3 481	3 525	3 323	2 907	2 658	2 485	2 111	1 992	1 850	1 721	1 769
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	13·4	12·4	12·1	11·9	12·0	12·5	12·7	12·8	12·8	12·8	12·8	12·9	12·7
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	274	330	358	362	352	304	271	265	266	269	276	298	330
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	21·0	26·1	25·4	26·3	22·5	20·3	19·1	18·4	18·9	18·7	18·7	19·3	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	76	·	·	72	·	·	73	·	·	75	·	·
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	·	94	·	·	89	·	·	87	·	·	85	·	·
Frankrike. Underst. arbetsl. (1000)	92	147	241	293	303	282	262	232	265	264	260	248	255
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	124	177	279	337	347	341	322	295	296	298	296	265	293
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	878	982	1 051	1 148	1 053	1 000	968	905	931	946	949	956	—
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	75·3	74·2	70·5	73·2	68·7	67·9	65·4	64·4	64·9	63·6	67·3	—	—
Estland. Oplac. arbetssökande	7 554	9 055	9 818	9 096	8 895	6 029	4 896	3 137	2 022	3 256	5 957	6 101	—
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	98·2	93·2	93·1	94·1	93·2	96·6	102·7	102·5	96·2	93·7	92·8	92·6	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	18 377	21 935	26 335	22 222	22 912	13 048	7 599	7 056	7 181	—	—	—	—
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	11·2	14·3	15·6	16·3	16·9	15·5	14·4	11·2	10·3	9·0	7·1	—	—
Sysselsättningsindex (1927 = 100)	81·8	71·0	70·5	70·3	69·1	70·0	70·6	70·8	70·5	71·6	72·0	—	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	8·2	11·3	14·0	14·8	14·6	13·3	12·6	12·3	12·2	12·5	12·4	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	338	486	583	632	635	556	481	467	453	461	487	524	—
Sysselsättningsindex (1928 = 100)	94·5	84·8	76·1	76·1	75·5	82·6	89·6	91·1	89·6	88·2	86·3	—	—
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	31	33	34	34	32	31	30	29	29	29	29	30	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	466	447	439	419	346	369	460	681	680	603	550	554	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	44	49	57	58	55	47	40	34	33	—	30	22	—
Jugoslavien. Registr. arbetslösa	10349	14502	19665	21435	20089	18582	13568	11418	9 940	11 940	10985	10474	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1000-tal)	20	27	26	36	31	29	24	18	14	13	13	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	18·6	21·1	22·0	20·6	20·4	23·0	22·1	21·9	21·8	21·4	20·4	22·0	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	99·1	91·6	89·7	88·7	87·5	87·5	89·1	88·7	86·3	86·0	86·7	84·7	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)	67·1	66·7	64·8	65·6	64·5	62·2	59·7	57·5	55·2	56·0	58·5	59·9	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	68·7	67·9	66·3	67·3	66·3	64·0	61·3	59·1	57·2	58·6	61·5	—	—
Arbetslöshet, i %	20·0	21·8	23·1	23·0	22·5	22·8	22·8	23·6	25·4	25·1	24·9	24·0	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	28·0	·	·	28·3	·	·	30·0	·	·	29·6	·	·
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	48	46	46	45	45	49	54	54	55	56	56	55	—

[1] Reviderade siffror.

Levnadskostnader under fjärde kvartalet 1932.

Prisstatistik och indexberäkningar.

På grundval av från 49 ombudsorter inhämtade prisuppgifter har socialstyrelsen verkställt beräkningar rörande levnadskostnadernas förskjutningar sedan kvartalsskiftet september—oktober 1932 och därpå grundade indexberäkningar.

I indexberäkningen ingående huvudposter.

Livsmedel, bränsle och lyse. De prisuppgifter, som beträffande livsmedel, bränsle och lyse användas vid indexberäkningen, avse samtliga kvartalets sista månad. För livsmedel insamlas uppgifter varje vecka å färskvaror (smör, ägg, kött, fläsk och fisk), varefter medeltal tagas för samtliga veckor under månaden; övriga varor noteras en gång i månaden, omkring den 15. Vid sistnämnda tidpunkt inhämtas jämväl noteringar å bränsle- och lyseartiklar. Under hänvisning till sammandragstabellen för livsmedelspriserna (sid. 50—51) och tabellen över kreaturspriser i vissa större städer (sid. 56) må följande anföras rörande de under kvartalet iakttagna prisväxlingarna å de särskilda varuslagen.

Medelpriset å *mjölk* har ännu icke påverkats av den sedan november månads ingång tillämpade mjölkprisregleringen utan kvarstått oförändrat i 20 öre per liter för oskummad och 7 öre för separerad vara även under det nu gångna kvartalet. Å en del ombudsorter ha dock priserna visat stigande tendens, som på vissa håll uppgivits vara en följd av det statliga ingripandet. Priset på oskummad mjölk har sålunda höjts å följande orter, i Jönköping med 3 öre per liter, i Västervik med 5 öre, i Visby, Kristianstad, Landskrona och Hälsingborg med vardera 2 öre samt i Göteborg och Borås med 1 öre per liter. Höjningen i Jönköping och Västervik innebär emellertid endast en återgång till tidigare under året gällande priser, som varit underkastade sänkning till följd av ökad konkurrens på den lokala marknaden. Å några ombudsorter har den oskummade mjölken sjunkit i pris, i Sundsvalls stad och Sundsvalls sågverksdistrikt med vardera 5 öre per liter, i Luleå med 3 öre samt i Söderhamn och Kiruna med 1 öre.

Smörpriserna ha under kvartalet varit ägnade att tilldraga sig intresse. Den svenska partinoteringen stod vid månadsskiftet september—oktober så lågt som i 1·62 kr. per kg, men steg under oktober med c:a 20 öre. I början av november trädde den av 1932 års riksdag beslutade mjölkregleringen i verksamhet och åstadkom en ytterligare uppgång av partinoteringen, som under de tre sista novemberveckorna utgjorde 2·20 kr. per kg. Ökade svårigheter att utomlands vinna avsättning för smör och förmodligen även minskad förbrukning inom landet såsom en följd av det höjda priset och nedsatt köpkraft åstadkommo

emellertid under december en successiv sänkning av partipriset ned till 1·80 kr. vid årsskiftet. Ett år tidigare noterades 2·09 kr. per kg. Detaljpriserna ha i stort sett hållit jämna steg med partinoteringarna. Det genomsnittliga detaljpriset å mejerismör, som vid förra kvartalets slut utgjorde 2·29 kr. per kg, steg under november till 2·65 kr., men var under sista veckan i december nere i 2·38 kr. mot 2·69 kr. vid förra årsskiftet.

Ostpriserna tendera fortfarande nedåt och ha under det gångna året sjunkit med i genomsnitt 20 %.

Priserna å *färska ägg* stego ovanligt kraftigt under oktober och november. Lantbrukssällskapets partinotering, som vid förra kvartalsskiftet stod i 1·14 kr. per kg (1 tjog = 1·2 kg), steg till 1·84 kr. under november, men var vid kvartalets slut åter nere i 1·14 kr. mot 1·40 kr. för ett år sedan. Det genomsnittliga detaljpriset utgjorde vid motsvarande tidpunkter 1·81, 2·70, 1·89 och 2·51 kr. per tjog.

Även *potatispriserna* voro vid årets slut lägre än i fjol. Medelnoteringen i december utgjorde 38 öre per 5 liter mot 45 öre i december 1931 och 43 öre vid förra kvartalsskiftet.

Bruna bönor (holländska) ha ytterligare stigit något i pris, men äro i stort sett endast obetydligt dyrare än förra året.

Mjöl- och brödpriserna ha icke undergått några nämnvärda förskjutningar under kvartalet. Under det gångna året har i minuthandeln vetemjöl sjunkit med 4 öre per kg, sammalet rågmjöl med 1 öre, rågsikt med 3 öre, grovt spisbröd med 1 öre, knäckebröd, sötlimpa, skorpor samt mjukt vetebröd (alla sorterna) med vardera 2 öre per kg, varemot grovbröd (surlimpa, ankarstock) icke undergått någon prisförändring. Partipriserna å mjöl från kvarnarna ha under samma tid sjunkit med 3 kr. per 100 kg för vetemjöl, 3·50 kr. för rågsikt och 2 kr. för sammalet rågmjöl.

Kött- och fläsknoteringarna under fjärde kvartalet utvisa en del förskjutningar i nedåtgående riktning, som delvis varit något större än vanligt vid denna årstid. Nötkött har sålunda sjunkit med c:a 6 %, kalvkött med c:a 5 % och fårkött med c:a 10 %. Även fläskpriserna, som under de båda närmast föregående kvartalen varit stadda i stigande, förete nu sjunkande tendens, c:a 4 % för färsk och 3 % för salt vara. Sedan förra årsskiftet har nötkött sjunkit med c:a 13 %, kalvkött med c:a 10 % och fårkött med c:a 7 %, varemot fläsk stigit med i genomsnitt 7 %. Priserna å *slaktdjur* visa under kvartalet nedgång för nötkreatur, får och svin med resp. c:a 17, 15 och 8 %, under det att priserna å kalvar stigit med c:a 13 %. Under loppet av hela året ha priserna på nötkreatur sjunkit med c:a 15 % samt å kalvar och får med c:a 10 %, varemot svinpriserna visa uppgång med c:a 30 %. Den genomsnittliga prisförändringen å slaktdjur samt kött och fläsk sedan juli 1914 framgår av följande sammanställning:

Genomsnittlig prisförändring juli 1914—dec. 1932 å	Nötkreatur	Kalvar	Får	Svin
Slaktdjur, levande vikt . . . . . %	— 30	+ 2	— 15	— 3
Kött, detaljhandelspris . . . . . »	+ 30	+ 60	+ 35	+ 17

Som synes ligga för närvarande priserna å nötkreatur c:a 30 % under förkrigsnivån men å nötkött lika mycket över förkrigspriset. Även priserna å får och svin ligga numera under 1914 års nivå och å kalvar mycket nära denna. Köttpriserna hålla sig dock alltjämt förhållandevis höga.

Färsk fisk utvisar under kvartalet en del mindre förskjutningar i båda riktningarna; decemberpriserna ligga i genomsnitt c:a 8 % under fjolårets prisnivå. *Salt sill* har sjunkit något i pris; medelpriset härå för december, 38 öre per kg, är 4 öre lägre än i fjol och c:a 15 % billigare än före kriget.

Kaffepriserna ha ytterligare stigit något. Medelpriset å rostad Santosblandning utgjorde i december 3·38 kr. per kg mot 3·32 kr. i september och 2·89 kr. i januari, då ovannämnda kaffesort första gången noterades av styrelsen. Partinoteringarna under de senaste månaderna visa emellertid sjunkande tendens.

De noterade olika slagen av *frukt och grönsaker* ha icke undergått några nämnvärda prisförändringar under kvartalet, med undantag av apelsiner, som sjunkit rätt kraftigt i pris, sedan ny skörd från Medelhavsländerna kommit i marknaden. Medelnoteringen, som i september utgjorde 1·70 kr. per dussin, hade i december sjunkit till 1·25 kr. och torde ännu lägre priser vara att förvänta.

Vad slutligen *bränsle och lyse* beträffar, ha samtliga bränsleartiklar utom kokgas undergått prissänkning, som medfört nedgång av indextalet för denna post från 144 till 142. En jämförelse med prisnivån för ett år sedan ger vid handen, att vedpriserna sedan dess sjunkit med i genomsnitt 1·45 kr. per kbm för björk- och 1·20 kr. för barrved, under det att kol- och kokspriserna endast äro obetydligt billigare. Medelpriset å fotogen (Water White), 25 öre per liter, är däremot 4 öre dyrare än i fjol.

Livsmedelskostnadernas (inkl. bränsle och lyse) förändringar 1931—december 1932.
Indextal (1931 = 100).

År	Mejeriprod. o. ägg (7 varuslag)	Mjöl (3 varuslag)	Bröd (8 varuslag)	Kött (8 varuslag)	Fisk (7 varuslag)	Rotsaker, frukt o. grönsaker (6 varuslag)	Specerier (7 varuslag)	Maltdrycker o. tobak (3 varuslag)	Bränsle o. lyse (9 varuslag)	Samtliga varuslag[1]
1931	100	100	100	100	100	100	100	100	100	**100**
1932 1:a kv.	96	95	99	89	91	105	105	100	97	**97**
2:a kv.	93	93	99	87	84	113	109	101	96	**96**
3:e kv.	91	93	98	93	88	110	111	101	94	**97**
4:e kv.	93	90	98	90	85	97	112	101	92	**95**
oktober	91	90	98	92	86	98	111	101	93	**95**
november	95	90	98	90	85	97	112	101	92	**96**
december	92	90	98	89	85	95	112	101	92	**94**

Sammanfattning av livsmedelspriserna förändringar. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna (inberäknat bränsle och lyse) ägt rum i detaljhandeln från och med 1931 till och med december 1932, meddelas i tabellen här ovan en serie »vägda» indextal, vilka ut-

[1] Beträffande grupperingen av de olika varuslagen hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 326.

arbetats med användande av samma kvantitetstal för de särskilda varuslagen som vid uträknandet av levnadskostnadsindex. Beträffande prisutvecklingen för tiden före 1931 hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 72 samt efterföljande serie av indextal för livsmedel, bränsle och lyse, som beräknats på liknande sätt som indextalen för samtliga levnadskostnader.

	Juli	Årsmedeltal								1932				
	1914	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	dec.
Indextal	100	168	158	153	154	150	140	131	127	127	127	127	125	125

Bostads- och skatteposterna ha vid detta tillfälle icke blivit föremål för omräkning.

Beklädnad. Uppgifterna avse de priser, som gällde omkring den 15 i kvartalets sista månad. I fråga om insamlingsförfarandet hänvisas till Soc. Medd. årg. 1920, sid. 549 och årg. 1922, sid. 155 samt årg. 1932, sid. 321.

Den nu slutförda undersökningen visar, att prisnivån inom detaljhandeln ytterligare sjunkit något sedan förra kvartalsskiftet, huvudsakligen beroende på fortsatt prisfall å skodon. Det särskilda indextalet för beklädnadsposten sjönk sålunda från 167 till 166; motsvarande tal vid förra årsskiftet var 169.

Övriga utgifter. Beräkningarna grunda sig på dels priser omkring den 15 i kvartalets sista månad, dels taxor såvitt möjligt fr. o. m. kvartalsskiftet. Den nu avslutade undersökningen visar, att en mindre sänkning ägt rum, huvudsakligen beroende på lägre priser å inventarier och husgeråd. Det särskilda indextalet för posten »övriga utgifter» sjönk sålunda från 177 till 176 mot 175 för ett år sedan.

Sammanfattning. Levnadskostnadsindex.

Under det att de å sid. 47 angivna indextalen, vilka framräknas månatligen, endast gälla de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse, avser socialstyrelsens vid varje kvartalsskifte meddelade levnadskostnadsindex förutom nyssnämnda poster jämväl kostnaderna för bostad, beklädnad, skatter och »övriga utgifter» samt åsyftar närmast att belysa förhållandena inom städer och stadsliknande samhällen.

Den nu senast utförda beräkningen rörande levnadskostnadernas förskjutningar avser prisläget omkring den 1 januari 1933 och hänför sig närmast till förhållandena inom arbetar- och lägre tjänstemannafamiljer samt därmed jämställda samhällsklasser med en utgiftsstat före kriget av cirka 2 000 kr. och 1931 av omkring 3 500 kr. Beträffande tillvägagångssättet vid framräknandet av denna indexserie hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 318.

Resultatet av indexräkningen redovisas i tabellen å nästa sida.

Utgår man till en början från medelprisnivån år 1931 = 100, finner man, att jämförelsetalet sjunkit sedan förra kvartalsskiftet från 98 till 97. Anknytas vidare dessa beräkningar till den indexserie, som har juli 1914 till

Socialstyrelsens levnadskostnadsindex 1914—1933.

	Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utg.	Summa utg.
1914 juli	100	100	100	100	100	100	**100**
1916 dec.	152	108	168	160	109	125	**139**
1917 maj	174	108	190	170	109	130	**152**
sept.	180	112	240	210	109	150	**166**
1918 1 jan.	214	112	275	250	109	175	**192**
1 april	229	112	280	270	114	185	**203**
1 juli	258	112	286	285	114	195	**219**
1 okt.	281	112	305	350	114	220	**242**
1919 1 jan.	323	120	381	350	114	225	**267**
1 april	327	120	367	320	160	215	**265**
1 juli	318	120	326	310	160	210	**257**
1 okt.	311	130	294	330	160	215	**257**
1920 1 jan.	307	130	307	345	160	220	**259**
1 april	287	130	333	370	290	230	**265**
1 juli	287	130	372	390	290	235	**270**
1 okt.	298	155	400	390	290	245	**281**
1921 1 jan.	286	155	380	355	290	245	**271**
1 april	247	155	316	295	372	235	**249**
1 juli	231	155	264	270	372	225	**236**
1 okt.	228	163	231	250	372	220	**231**
1922 1 jan.	202	163	207	240	372	210	**216**
1 april	184	163	196	225	264	200	**195**
1 juli	178	163	188	210	264	195	**190**
1 okt.	180	163	183	205	263	195	**190**
1923 1 jan.	166	163	188	203	263	190	**183**
1 april	164	163	188	199	211	188	**177**
1 juli	158	163	185	196	211	188	**174**
1 okt.	163	178	183	194	201	187	**177**
1924 1 jan.	162	178	181	192	201	187	**176**
1 april	160	178	183	192	173	185	**178**
1924 1 juli	155	178	182	192	173	183	**171**
1 okt.	164	178	180	191	170	183	**174**
1925 1 jan.	171	186	181	192	170	183	**178**
1 april	171	186	179	192	162	182	**177**
1 juli	168	186	177	191	162	181	**176**
1 okt.	167	186	172	190	168	180	**175**
1926 1 jan.	163	188	171	190	168	180	**174**
1 april	158	188	170	188	185	179	**178**
1 juli	156	188	168	187	185	180	**172**
1 okt.	156	188	166	184	183	180	**171**
1927 1 jan.	155	188	186	182	183	179	**171**
1 april	149	198	180	181	184	179	**170**
1 juli	148	198	176	180	184	179	**169**
1 okt.	154	198	171	181	184	180	**172**
1928 1 jan.	152	198	168	182	184	179	**171**
1 april	152	199	166	184	183	179	**171**
1 juli	156	199	164	185	183	179	**173**
1 okt.	154	199	162	186	184	179	**172**
1929 1 jan.	150	199	159	186	184	179	**170**
1 april	151	200	165	185	187	178	**171**
1 juli	148	200	161	184	187	178	**169**
1 okt.	150	200	160	183	183	178	**170**
1930 1 jan.	145	200	160	183	183	178	**167**
1 april	140	205	160	181	176	178	**165**
1 juli	138	205	159	180	176	178	**164**
1 okt.	137	205	156	178	176	176	**163**
1931 1 jan.	132	205	155	177	176	177	**161**
1 april	130	206	155	175	173	177	**160**
1 juli	127	206	153	173	173	176	**158**
1 okt.	128	206	150	170	173	175	**158**
1932 1 jan.	127	206	149	169	173	175	**157**

1931 = 100

1932 1 april	97	100	97	97	99	100	**98**
1 juli	96	100	95	97	99	101	**98**
1 okt.	97	100	94	96	98	100	**98**
1933 1 jan.	95	100	92	95	98	100	**97**

Juli 1914 = 100

1932 1 april	125	206	149	168	172	177	**157**
1 juli	124	206	146	168	172	177	**156**
1 okt.	125	206	144	167	171	177	**156**
1933 1 jan.	123	206	142	166	171	176	**154**

utgångspunkt, befinnes, att indextalet sedan förra beräkningstillfället sjunkit från 156 till 154 och sålunda utvisar, att levnadskostnaderna numera ligga 54 % över förkrigsnivån. Båda indexserierna visa en nedgång med c:a 3 % sedan 1931 och med c:a 1 % sedan föregående kvartal.

Av de i beräkningarna ingående sex huvudposterna ha som tidigare nämnts posterna livsmedel samt bränsle och lyse sjunkit med vardera 2 enheter, beklädnadsposten och posten »övriga utgifter» med vardera 1 enhet, under det att hyres- och skatteposterna kvarstå oförändrade.

En jämförelse mellan parti- och minutprisernas utveckling lämnas i tablån å sid. 64.

	Varuslag	Kvantitet	1913	1914	1920	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
			öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
1	Mjölk: oskummad	l	14	15	44	24	24	22	21	22	22	21	21	20
2	separerad	»	6	6	19	9	9	8	8	8	8	8	8	7
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	239	657	374	384	337	339	351	339	284	255	235
4	mat- (lands-)	»	213	218	651	350	353	311	306	322	305	265	240	220
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	162	524	289	266	248	236	237	231	195	190	175
6	halvfet, » »	»	121	119	374	203	182	174	171	172	167	144	141	131
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	144	376	178	178	166	148	140	133	138	129	125
8	Ägg, svenska, färska	tjog	159	171	578	274	265	247	232	241	241	211	193	170
9	Potatis: gammal	5 l	28	30	60	61	58	45	51	64	47	42	44	44
10	»	hl	—	—	963	986	937	672	783	1061	734	640	679	677
11	färsk, svensk	5 l	46	80	191	187	113	107	158	143	104	82	124	78
12	Gula ärter, svenska	kg	31	35	69	51	50	48	57	62	54	36	32	31
13	Bruna *bönor, holländska*	»	48	49	130	88	72	58	58	84	87	52	43	47
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	33	91	44	48	48	48	45	43	41	39	36
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	23	56	30	33	28	31	32	29	25	24	24
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	29	73	40	42	38	43	43	39	35	35	33
17	Gryn: havre- ångpreparerade	»	36	42	101	48	50	46	47	51	46	38	36	39
18	ris-, Burma- el. svenska *prima*	»	41	41	176	54	53	53	53	54	54	52	46	43
19	Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	41	43	111	73	77	72	73	75	71	66	64	62
20	Rågbröd: hårt knäckebröd	»	—	—	139	95	99	93	95	97	95	89	88	87
21	sötlimpa eller siktbröd	»	38	40	105	64	70	66	65	65	64	62	61	60
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	31	71	46	52	48	48	48	48	46	46	47
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	78	254	156	161	156	154	153	150	145	141	138
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	46	128	77	85	79	77	77	76	75	75	74
25	billigaste sort » » mjölk	»	60	61	145	91	99	94	94	94	93	90	89	88
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	101
27	Nötkött, färskt: stek	»	122	116	398	204	212	210	197	190	189	189	181	163
28	soppkött	»	100	95	333	167	175	174	164	158	156	155	150	131
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	130	493	247	255	253	240	238	239	238	225	206
30	spädkalv	»	72	70	274	144	152	152	144	140	144	145	138	126
31	Fårkött, färskt, stek	»	133	130	431	223	241	238	225	225	230	231	218	201
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	159
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	129	449	197	249	238	191	205	226	210	147	141
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	137	470	204	256	248	199	210	232	217	153	147
35	» amerikanskt »	»	—	—	364	189	236	243	223	213	228	227	195	177
36	Fisk, färsk: abborre	»	75	76	191	135	132	129	124	122	127	127	121	115
37	gädda	»	108	110	312	212	204	191	185	179	191	190	182	171
38	sill	»	34	35	102	72	78	75	67	66	68	70	68	63
39	strömming	»	38	39	106	66	74	75	69	66	67	67	68	62
40	torsk	»	55	57	139	100	101	97	95	92	100	100	97	92
41	rödspotta (spätta)	»	79	81	219	154	155	154	151	152	157	155	154	150
42	kolja	»	—	—	152	120	120	116	118	117	126	124	124	122
43	Salt sill, prima Islands-	»	45	45	120	70	86	66	66	57	61	68	56	38
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	58	156	90	98	105	96	95	96	96	85	73
45	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	322
46	Socker, bit-	»	67	65	168	96	78	71	72	64	54	45	42	47
47	Salt, matsalt	»	—	10	31	19	19	19	19	18	17	17	16	16
48	Äpplen, ät-	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	127
49	Apelsiner, medelstora	dussin	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	138
50	Bananer, prima	kg	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	164
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	108
52	Vitkål, svensk	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	30
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	22
54	Svagdricka	l	6	6	16	14	15	15	15	15	15	16	16	16
55	*Elektrisk ström*	kWh	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	36
56	Fotogen, Water White	l	20	21	60	31	30	31	31	29	29	29	24	23
57	Kokgas	kbm	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	17
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	740	2895	1450	1400	1310	1330	1300	1260	1220	1165	1070
59	barr-, » »	»	575	595	2310	1080	1055	995	1010	980	945	920	890	820
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	411	2069	782	737	787	794	713	703	688	651	633
61	hushålls-(fyrkol), prima, »	»	234	242	1664	389	344	404	383	331	340	323	300	292
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	445
63	c:a 40-60 el. 60-80 mm, »	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	427

Dec. 1931	Jan. 1932	Febr. 1932	Mars 1932	April 1932	Maj 1932	Juni 1932	Juli 1932	Aug. 1932	Sept. 1932	Okt. 1932	Nov. 1932	Dec. 1932	Höjn. eller sänkn. i %		
öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	dec. 1913—dec. 1932	dec. 1931—dec. 1932	
21	21	21	21	21	20	20	20	20	20	20	20	20	+ 42·9	— 4·8	1
7	8	8	8	8	7	7	7	7	7	7	7	7	+ 16·7	0·0	2
268	243	257	236	235	226	216	220	220	232	229	255	253	+ 5·0	— 5·6	3
247	229	233	220	220	214	207	206	208	216	214	234	234	+ 6·4	— 5·3	4
193	194	190	188	186	182	175	171	168	166	162	161	159	— 3·6	— 17·6	5
144	145	144	142	141	137	130	128	125	123	121	119	116	— 5·7	— 19·4	6
118	118	118	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	— 8·7	+ 6·8	7
258	202	169	151	129	121	119	132	151	172	208	266	220	+ 1·4	— 14·7	8
45	46	47	47	48	48	47	46	44	43	39	38	38	+ 46·2	— 15·6	9
687	696	729	741	748	748	732	719	682	642	580	563	548	—	— 20·2	10
—	—	—	—	—	—	—	106	50	—	—	—	—	—	—	11
32	32	32	31	31	31	31	32	31	31	31	31	31	0·0	— 3·1	12
47	47	48	46	46	45	46	46	46	46	49	50	50	+ 8·7	+ 6·4	13
39	38	37	36	36	36	36	36	36	36	35	35	35	+ 12·9	— 10·3	14
24	24	24	24	24	24	24	24	24	23	23	23	23	+ 9·5	— 4·2	15
35	34	33	33	33	33	33	33	33	32	32	32	32	+ 23·1	— 8·6	16
39	40	41	40	40	39	39	39	39	39	38	38	38	+ 5·6	— 2·6	17
43	43	43	43	43	43	43	43	43	42	43	43	43	+ 4·9	0·0	18
63	63	63	63	63	63	62	62	62	62	62	62	62	+ 51·2	— 1·6	19
88	88	87	87	87	87	87	86	86	86	86	86	86	—	— 2·3	20
61	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	59	+ 55·3	— 3·3	21
47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	+ 56·7	0·0	22
139	139	138	138	138	138	138	137	137	137	137	137	137	+ 82·7	— 1·4	23
75	74	74	75	75	75	74	74	74	74	74	73	73	+ 65·9	— 2·7	24
89	88	87	87	88	88	88	88	88	87	87	87	87	+ 45·0	— 2·2	25
·	103	102	101	101	101	101	101	101	101	101	101	101	·	·	26
175	173	168	165	164	163	163	163	163	163	161	157	155	+ 28·1	— 11·4	27
143	141	136	133	131	130	130	130	131	131	129	125	122	+ 22·0	— 14·7	28
213	213	211	209	209	209	209	209	207	206	201	194	194	+ 48·1	— 8·9	29
134	133	129	129	128	127	125	125	125	125	124	120	120	+ 62·2	— 10·4	30
197	199	200	201	204	206	209	212	211	204	192	185	183	+ 43·0	— 7·1	31
·	168	165	162	161	158	157	157	157	157	156	153	151	·	·	32
141	136	128	127	126	126	135	151	154	156	155	152	150	+ 12·8	+ 6·4	33
145	143	134	133	132	131	143	154	157	159	160	157	155	+ 9·2	+ 6·9	34
180	182	183	177	178	175	171	169	174	179	179	179	183	—	+ 1·7	35
124	124	126	126	119	108	104	109	111	112	114	113	115	+ 45·6	— 7·3	36
186	186	188	190	167	153	154	170	173	173	169	162	165	+ 47·3	— 11·3	37
66	60	57	57	62	64	70	77	69	67	59	59	59	+ 63·9	— 10·6	38
73	70	69	69	64	59	60	60	57	58	60	63	60	+ 42·9	— 17·8	39
96	96	94	93	91	90	90	92	91	93	93	89	90	+ 57·9	— 6·3	40
153	155	156	153	148	146	144	147	148	152	150	149	151	+ 84·1	— 1·3	41
126	130	130	126	124	120	121	121	118	120	118	118	121	—	— 4·0	42
42	42	40	36	35	35	34	34	45	41	39	38	38	— 15·6	— 9·5	43
75	74	74	75	74	73	74	74	72	72	72	71	71	+ 24·6	— 5·3	44
·	289	309	311	313	318	327	329	330	332	335	337	338	·	·	45
43	43	45	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	— 29·9	+ 9·3	46
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	—	0·0	47
·	115	121	122	124	131	142	143	143	123	115	120	124	·	·	48
·	108	110	113	116	123	140	155	164	170	174	162	125	·	·	49
·	150	161	157	159	179	179	180	161	160	160	160	160	·	·	50
·	109	111	110	110	108	107	107	107	107	107	108	108	·	·	51
·	28	30	33	37	43	42	42	28	22	19	19	19	·	·	52
·	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	·	·	53
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0	54
·	36	36	36	36	35	35	35	35	36	36	36	36	·	·	55
21	21	21	21	21	21	21	23	23	25	25	25	25	+ 19·0	+ 19·0	56
·	·	·	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	·	·	57
1135	1135	1130	1125	1120	1110	1095	1075	1035	1015	1000	995	990	+ 35·6	— 12·8	58
875	875	865	865	850	845	830	825	795	780	770	765	755	+ 29·1	— 13·7	59
634	630	632	630	634	634	636	637	638	638	632	629	625	+ 57·8	— 1·4	60
292	292	293	293	294	293	292	292	294	293	290	290	290	+ 27·2	— 0·7	61
·	447	449	450	449	448	448	447	446	445	441	437	438	·	·	62
·	427	429	431	429	429	430	427	427	427	425	424	423	·	·	63

	Varuslag	Kvantitet	Stockholm	Södertälje	Uppsala	Nyköping	Eskilstuna	Linköping	Norrköping	Motala	Jönköping
1	Mjölk: oskummad	l	23	21	23	20	21	19	20	19	18
2	separerad	»	8	7	9	7	6	8	8	6	8
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	249	250	251	248	248	237	242	237	255
4	mat- (lands-)	»	221	239	233	241	247	221	227	230	237
5	Ost: helfet, *småpipig, okryddad*	»	184	188	168	165	167	153	172	165	145
6	halvfet, » »	»	129	137	129	119	109	102	139	135	106
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	128	126	128	127	126	128	128	127	128
8	Ägg, svenska, färska	tjog	224	222	217	209	197	225	221	230	192
9	Potatis: gammal	5 l	42	42	45	38	47	46	39	31	32
10	»	hl	702	643	633	571	714	484	615	550	393
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	29	25	27	26	24	28	26	26	30
13	Bruna bönor, holländska	»	48	48	49	51	50	49	50	50	50
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	33	34	34	36	34	34	34	35	35
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	23	25	22	24	24	24	24	23	23
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	31	32	31	33	31	30	30	30	32
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	41	35	35	38	32	43	38	38	40
18	ris-, Burma-el. svenska prima	»	48	46	37	40	45	51	35	44	50
19	Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	64	63	57	55	55	67	55	65	69
20	Rågbröd: hårt, *knäckebröd*	»	93	93	79	71	80	95	95	90	93
21	sötlimpa eller siktbröd	»	65	64	66	62	70	61	61	48	61
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	54	42	50	46	34	44	50	44	46
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	148	121	157	134	141	147	121	125	133
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	68	66	80	74	62	66	89	55	79
25	billigaste sort » » mjölk	»	112	100	95	84	94	91	121	76	87
26	*mjukt kaffebröd, billigaste sort*	»	121	88	113	107	94	107	100	92	96
27	Nötkött, färskt: stek	»	156	176	178	152	166	141	171	145	150
28	soppkött	»	114	136	128	118	140	125	137	129	134
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	196	185	213	178	200	180	213	174	176
30	spädkalv	»	—	108	116	—	117	—	—	79	128
31	Fårkött, färskt, stek	»	183	188	205	204	245	187	214	179	175
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	165	168	160	165	150	127	150	142	147
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	183	172	163	142	160	140	179	132	142
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	182	172	166	143	160	151	179	137	150
35	» amerikanskt »	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	141	106	108	90	123	125	115	107	125
37	gädda	»	196	165	199	151	159	156	150	143	166
38	sill	»	65	66	62	—	62	57	62	60	60
39	strömming	»	53	58	64	48	61	55	44	60	60
40	torsk	»	135	125	150	150	102	107	100	—	85
41	rödspotta (spätta)	»	151	127	183	166	152	138	162	135	150
42	kolja	»	150	131	145	136	132	137	144	107	125
43	Salt sill, prima Islands-	»	43	35	35	33	30	28	29	25	30
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	60	65	69	76	65	91	74	76	70
45	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	375	366	339	342	334	355	341	353	345
46	Socker, bit-	»	44	45	48	45	45	46	46	47	47
47	Salt, matsalt	»	16	15	20	17	15	15	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	127	142	133	127	94	137	140	131	121
49	Apelsiner, medelstora	dussin	107	114	167	125	83	120	151	114	145
50	Bananer, prima	kg	150	150	150	160	160	160	160	160	160
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	111	108	112	111	106	109	110	100	118
52	Vitkål, svensk	»	18	20	11	18	19	20	12	18	20
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/5 l	19	23	23	19	19	25	22	20	20
54	Svagdricka	l	23	15	15	15	16	20	15	15	15
55	Elektrisk ström	kWh	25	35	23	38	30	34	36	34	39
56	Fotogen, Water White	l	23	22	25	23	23	23	23	24	25
57	Kokgas	kbm	10	20	15	19	20	18	15	—	20
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1125	1015	985	895	1050	790	975	900	1000
59	barr-, » »	»	885	685	650	615	750	685	810	700	790
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	650	700	665	650	575	675	600	550	550
61	hushålls- (fyrkol), prima, »	»	270	325	320	300	—	325	275	280	325
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	447	480	490	481	414	540	468	458	434
63	c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	»	407	371	466	490	439	472	413	506	418

Värnamo	Växjö	Kalmar	Västervik	Visby	Karlskrona	Kristianstad	Malmö	Lund	Landskrona	Hälsingborg	Ystad	Halmstad	Varberg	Göteborg	Lysekil	
18	16	22	20	22	22	20	19	19	19	19	18	18	18	20	20	1
6	8	8	5	5	7	6	7	7	6	6	5	8	6	10	5	2
245	246	250	242	235	246	242	236	236	248	246	244	250	255	263	259	3
215	230	232	225	221	232	232	220	—	—	—	—	225	212	233	230	4
160	190	186	183	183	188	140	181	143	164	138	180	179	143	160	170	5
123	—	—	105	142	135	110	125	107	—	—	115	107	108	122	—	6
127	126	127	125	128	126	126	128	127	128	123	120	123	128	128	127	7
198	183	204	202	201	213	220	227	237	239	222	210	217	183	212	207	8
33	40	36	30	40	38	33	32	40	40	30	38	33	40	35	39	9
455	533	500	402	571	710	383	423	467	519	392	375	464	700	505	633	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
33	30	29	29	34	28	34	35	34	37	35	35	33	35	30	33	12
53	60	47	58	55	51	49	50	49	47	50	50	50	55	50	49	13
34	35	32	35	37	39	33	34	34	37	35	34	34	35	33	34	14
22	21	20	22	22	25	22	26	25	22	24	22	22	22	22	23	15
31	30	28	31	33	35	31	31	31	32	31	31	30	32	29	30	16
40	40	32	39	40	40	37	35	33	39	35	35	37	40	36	37	17
47	50	39	48	41	44	50	46	50	48	45	45	38	40	40	35	18
68	65	61	60	65	65	65	65	65	67	66	70	68	65	60	63	19
85	90	90	91	100	93	99	104	102	100	90	99	92	100	70	82	20
46	50	51	50	55	50	38	44	42	43	53	37	47	51	66	59	21
36	45	38	41	43	41	33	33	31	32	38	28	40	41	50	49	22
140	140	99	125	125	141	141	147	140	123	106	130	128	125	131	150	23
60	60	69	90	73	81	—	75	—	—	—	65	—	75	94	83	24
68	80	77	83	90	88	90	74	71	80	68	83	78	90	103	83	25
85	100	82	87	110	104	92	90	114	99	101	95	95	78	136	118	26
143	178	133	167	142	168	141	183	160	179	151	160	135	120	170	150	27
127	154	123	127	115	134	119	138	135	135	128	115	110	91	124	125	28
160	178	183	190	161	203	181	240	172	191	192	180	173	—	197	184	29
116	134	128	140	—	132	123	123	117	116	120	100	134	119	124	104	30
166	175	155	170	156	196	182	225	250	226	215	172	172	168	192	181	31
137	150	134	172	137	180	145	154	154	143	136	173	146	123	152	139	32
143	151	142	150	136	140	132	130	130	130	128	135	140	126	164	149	33
147	153	144	155	141	140	143	149	137	140	148	150	168	135	166	148	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
118	122	142	65	—	95	124	130	130	—	125	—	—	—	178	—	36
160	173	146	142	135	150	165	157	189	175	198	200	188	—	199	—	37
50	53	—	—	—	—	60	68	65	65	66	—	67	—	50	46	38
60	56	45	44	51	45	46	64	—	—	66	58	76	—	82	—	39
91	122	56	55	113	40	53	60	61	50	54	45	52	33	52	48	40
142	140	—	—	157	99	117	175	125	150	133	125	143	118	167	122	41
114	130	100	—	—	—	137	130	112	—	125	138	115	79	124	84	42
25	40	29	35	35	39	44	35	34	50	41	50	37	40	46	33	43
—	—	—	88	55	80	75	—	—	—	—	—	—	65	71	55	44
310	322	360	355	376	373	300	290	320	344	297	330	373	344	345	300	45
45	46	44	46	49	48	44	45	45	46	46	46	45	47	45	46	46
15	20	15	15	16	15	15	15	15	15	15	15	16	13	15	15	47
113	128	136	143	143	126	104	125	125	121	120	95	111	103	125	113	48
133	178	115	150	147	128	135	119	94	124	139	110	129	75	94	75	49
160	160	160	160	160	160	160	150	150	160	160	155	160	155	150	150	50
100	120	104	108	114	120	118	100	98	106	103	100	100	100	123	102	51
17	30	24	25	15	20	11	12	13	16	7	12	15	18	21	15	52
20	20	23	20	25	22	20	21	22	24	22	22	24	20	22	19	53
15	15	15	12	11	14	12	12	11	11	12	9	13	12	18	15	54
42	44	37	46	44	45	24	41	36	40	30	35	35	37	25	41	55
27	27	22	23	23	25	23	23	23	23	23	23	22	25	23	23	56
—	—	20	17	19	18	16	15	15	18	13	18	—	—	12	—	57
750	800	760	715	1100	865	1050	1755	1200	1600	1300	1300	1105	1100	1400	1250	58
550	650	545	650	700	600	800	1530	1000	1500	1200	1100	845	—	1145	1000	59
625	650	675	625	700	700	525	525	550	625	650	615	650	525	538	475	60
300	370	—	250	300	300	200	190	190	224	264	197	225	250	220	225	61
450	500	436	427	424	373	300	336	380	389	376	335	390	400	378	369	62
425	480	420	415	419	383	300	295	360	370	360	350	396	381	371	304	63

	Varuslag	Kvantitet	Vänersborg	Borås	Lidköping	Tidaholm	Karlstad	Filipstad	Arvika	Örebro	Västerås
1	Mjölk: oskummad	l	18	21	16	14	22	22	22	20	19
2	separerad	»	10	8	7	5	8	6	7	8	8
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	258	249	246	250	254	263	252	245	242
4	mat- (lands-)	»	233	235	229	225	241	229	220	224	238
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	150	147	140	150	153	132	130	133	120
6	halvfet, » »	»	—	105	88	—	110	98	—	108	—
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	127	127	126	125	125	123	126	120	128
8	Ägg, svenska, färska	tjog	222	185	198	202	171	208	188	170	235
9	Potatis: gammal	5 l	44	36	30	30	42	38	35	27	39
10	»	hl	725	525	580	390	575	621	425	543	584
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	35	34	28	34	30	30	35	25	28
13	Bruna bönor, holländska	»	50	55	50	50	54	52	53	60	42
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	35	33	35	34	35	34	35	33	33
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	24	22	21	22	22	23	21	24	24
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	31	30	30	31	31	30	30	30	30
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	38	35	37	35	38	38	38	35	37
18	ris-, Burma-el. svenska prima	»	50	47	40	45	39	47	37	34	44
19	Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	67	64	60	63	61	56	60	59	51
20	Rågbröd: hårt knäckebröd	»	98	88	81	80	83	79	90	80	79
21	sötlimpa eller siktbröd	»	60	62	71	72	72	63	69	60	55
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	47	52	50	47	52	50	59	57	47
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	140	130	121	136	148	160	150	125	115
24	mjukt mathröd, bakat med vatten	»	59	55	59	63	75	67	62	70	52
25	billigaste sort » » mjölk	»	74	73	71	83	100	77	86	100	66
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	85	82	80	83	91	80	103	101	118
27	Nötkött, färskt: stek	»	175	169	147	150	154	153	143	140	157
28	soppkött	»	120	144	123	120	119	130	116	117	108
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	180	189	168	180	183	185	225	177	170
30	spädkalv	»	115	131	86	115	99	120	129	98	—
31	Fårkött, färskt, stek	»	204	200	184	183	174	180	158	163	186
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	140	132	148	150	149	150	151	140	170
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	155	176	140	140	163	160	154	147	171
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	160	158	162	143	162	170	152	145	170
35	» amerikanskt »	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	100	133	77	110	130	137	150	116	121
37	gädda	»	150	173	130	153	155	168	175	165	176
38	sill	»	64	62	56	61	64	59	77	59	58
39	strömming	»	79	74	66	63	73	70	80	54	57
40	torsk	»	75	67	60	100	104	108	100	103	127
41	rödspotta (spätta)	»	163	142	148	137	152	154	—	158	153
42	kolja	»	123	112	113	94	128	116	120	126	125
43	Salt sill, prima Islands-	»	40	33	46	38	38	42	38	30	29
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	64	73	80	60	75	83	55	68	73
45	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	321	328	314	333	343	316	346	297	322
46	Socker, bit-	»	47	47	46	48	49	48	48	45	46
47	Salt, matsalt	»	15	15	20	15	15	18	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	100	101	124	120	116	119	100	129	127
49	Apelsiner, medelstora	dussin	125	104	100	108	121	83	130	145	136
50	Bananer, prima	kg	150	155	160	160	160	160	160	160	160
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	100	98	110	98	110	110	106	100	110
52	Vitkål, svensk	»	15	19	18	18	20	20	10	14	20
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	25	23	19	19	22	19	19	19	20
54	Svagdricka	l	15	15	15	13	20	15	15	15	13
55	Elektrisk ström	kWh	35	33	25	35	39	39	29	34	34
56	Fotogen, Water White	l	24	24	23	24	25	26	24	23	23
57	Kokgas	kbm	20	—	19	—	20	—	—	16	18
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1075	1350	950	850	1050	1000	1000	1000	1085
59	barr-, » »	»	775	965	615	600	700	650	700	815	750
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	500	625	575	600	600	575	625	517	600
61	hushålls- (fyrkol), prima, »	»	233	280	300	280	300	375	350	300	270
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	345	403	448	457	470	450	470	409	454
63	c:a 40-60 el. 60-80 mm, »	»	366	395	423	438	468	450	470	406	431

Falun	Ludvika	Avesta	Mora	Gävle	Söderhamn	Sundsvall: staden	Sundsvall: sågv.-distr.	Kramfors	Östersund	Umeå	Vilhelmina	Luleå	Malmberget o. Gällivare	Kiruna	Samtliga orter	
22	22	20	22	23	19	20	20	20	23	20	20	25	27	27	**20**	1
—	—	6	7	10	10	10	10	9	8	10	—	7	—	—	**7**	2
254	254	258	273	259	275	275	273	267	250	246	260	279	279	278	**253**	3
234	224	245	240	243	240	258	252	252	234	233	220	266	252	261	**234**	4
142	160	150	150	136	178	173	150	157	152	154	157	150	144	175	**159**	5
113	100	100	—	—	125	125	116	110	109	130	128	118	—	—	**116**	6
125	123	125	123	120	118	125	126	126	128	126	127	128	121	120	**126**	7
202	207	197	238	223	248	280	269	249	244	215	279	273	290	277	**220**	8
32	33	34	32	37	36	41	37	33	37	42	70	46	46	50	**38**	9
589	607	525	464	447	571	584	482	600	531	714	533	750	625	—	**548**	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
33	29	28	30	31	33	34	29	31	28	30	37	39	31	37	**31**	12
44	45	50	48	49	50	50	48	48	50	51	51	50	51	50	**50**	13
36	35	34	36	33	36	38	38	36	36	37	37	38	38	40	**35**	14
23	22	24	24	23	25	25	24	23	24	25	24	25	26	25	**23**	15
31	31	32	33	32	32	33	34	31	32	34	35	35	34	36	**32**	16
37	35	36	42	36	41	42	38	42	34	38	40	40	39	41	**38**	17
46	35	39	40	48	35	45	44	50	35	40	41	35	45	46	**43**	18
55	52	58	55	55	63	65	62	58	59	60	59	66	55	65	**62**	19
72	75	71	75	75	83	78	76	79	82	80	78	85	76	83	**86**	20
70	61	61	66	60	52	69	70	50	65	63	75	63	78	74	**59**	21
—	55	—	—	49	52	58	62	—	52	54	65	50	67	—	**47**	22
126	125	148	160	149	118	133	131	110	147	150	150	196	148	162	**137**	23
83	70	61	77	85	67	84	84	65	84	87	70	90	—	103	**73**	24
89	—	—	—	101	85	99	98	95	99	—	—	—	—	—	**87**	25
110	105	88	100	97	127	123	119	95	102	113	—	150	80	114	**101**	26
160	153	164	151	144	140	175	162	139	138	150	130	160	148	155	**155**	27
121	128	135	116	111	120	132	121	109	108	96	100	125	107	114	**122**	28
160	179	174	180	183	200	241	228	220	226	220	—	289	228	233	**194**	29
118	—	125	125	136	130	153	123	128	121	125	101	139	118	125	**120**	30
179	170	210	150	175	173	182	164	179	164	171	—	180	150	146	**183**	31
130	139	160	130	157	170	170	161	139	165	170	130	160	156	160	**151**	32
159	160	151	150	158	160	166	148	153	150	165	150	160	144	145	**150**	33
156	160	160	150	156	160	165	155	147	162	170	130	160	162	158	**155**	34
—	—	—	—	—	180	180	171	180	185	200	168	199	181	184	**183**	35
150	125	100	123	103	83	142	125	125	87	75	—	75	—	77	**115**	36
220	175	172	165	172	150	200	175	165	150	140	—	125	125	132	**165**	37
—	43	52	58	—	—	—	—	—	60	—	—	50	41	47	**59**	38
70	52	52	60	61	45	54	46	52	73	71	—	75	60	68	**60**	39
125	125	125	106	130	125	125	—	98	104	100	—	75	47	54	**90**	40
200	200	150	144	175	150	200	—	195	150	—	—	150	—	—	**151**	41
125	150	125	114	150	125	125	—	97	100	—	—	75	—	—	**121**	42
37	40	35	35	35	35	46	37	30	40	38	60	36	59	56	**38**	43
57	73	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	**71**	44
330	330	358	350	345	343	368	343	320	342	315	355	344	325	363	**338**	45
46	47	47	49	46	48	47	48	49	49	49	49	47	49	52	**47**	46
14	12	15	15	15	15	18	16	15	15	15	19	20	19	15	**16**	47
109	125	136	133	122	135	148	144	133	129	117	131	130	135	137	**124**	48
87	150	108	133	158	105	190	170	100	146	150	177	98	128	111	**125**	49
160	160	160	165	159	160	160	159	170	170	165	174	165	174	175	**160**	50
103	97	115	103	102	120	119	108	108	110	110	113	120	114	110	**108**	51
11	17	40	22	15	25	33	24	30	32	25	30	23	19	18	**19**	52
20	20	20	23	21	21	20	22	24	21	22	28	23	26	26	**22**	53
15	15	15	18	12	15	18	18	20	22	16	25	20	20	20	**16**	54
32	39	35	45	39	35	40	40	31	30	34	55	35	28	28	**36**	55
25	20	25	30	23	25	25	25	23	31	27	29	30	35	35	**25**	56
18	—	—	—	18	—	21	—	—	18	—	—	—	—	—	**17**	57
1065	900	900	950	850	900	700	590	765	760	600	500	835	900	1200	**990**	58
775	600	700	550	700	725	550	475	600	590	550	400	735	700	750	**755**	59
633	650	600	700	625	600	700	—	770	775	600	—	725	—	900	**625**	60
350	—	—	350	275	300	350	—	450	375	325	—	300	—	—	**290**	61
497	409	550	573	434	471	450	—	373	630	491	—	455	—	—	**438**	62
529	385	500	521	445	458	450	—	—	587	441	—	434	—	—	**423**	63

Kreaturs- och köttpriser för Stockholm, Linköping, Norrköping, Malmö och Göteborg 1913 samt 1929—december 1932[1].

Kreatурspriser[2] (öre per kg levande vikt).	1913	1929	1930	1931	1932	Dec. 1931	Juli 1932	Aug. 1932	Sept. 1932	Okt. 1932	Nov. 1932	Dec. 1932
Kor:												
Extra prima	61	68	65	55	43	47	44	45	44	44	41	40
Kl. 1	55	58	58	48	38	41	38	40	39	38	36	34
» 2	50	50	50	41	32	35	32	34	33	32	30	29
» 3	41	35	38	31	23	24	24	25	25	23	21	21
Kvigor (o. stutar):												
Extra prima	66	74	71	62	51	55	51	52	51	51	49	48
Kl. 1	60	67	65	56	45	49	46	47	46	45	43	42
» 2	50	53	54	46	37	39	37	38	38	37	35	34
Tjurar:												
Extra prima	65	69	71	54	41	46	43	43	42	40	38	38
Kl. 1	62	65	66	51	36	42	39	39	38	36	34	33
» 2	58	61	63	48	34	39	37	37	36	33	32	32
» 3	50	49	55	45	31	36	33	33	32	29	28	28
Oxar:												
Extra prima	63	68	66	55	43	47	45	46	44	43	40	39
Kl. 1	57	60	60	50	39	42	41	42	41	39	37	35
» 2	48	44	48	38	29	31	30	31	30	29	27	25
Kalvar:												
Sötmjölks-	70	90	85	73	63	71	58	59	56	52	53	63
Skummjölks-	57	64	61	52	42	50	36	38	36	33	34	42
Får:												
Yngre	58	78	76	66	61	58	63	60	58	55	52	52
Äldre, feta	53	51	49	41	35	35	35	33	32	30	28	28
Svin:												
Slakterisvin	82	113	94	59	61	52	69	71	74	67	67	67
Rena, större	81	108	87	54	57	48	64	66	69	64	63	63
Suggor	68	79	60	34	35	33	38	38	40	41	41	39
Köttpriser (öre per kg hel kropp).												
Ox-, kvig- och kokött:												
Kl. 1	·	115	113	99	80	87	82	83	83	80	77	74
» 2	·	92	97	82	64	71	66	67	66	63	60	57
» 3	·	67	75	64	44	49	47	47	47	44	41	38
Tjurkött:												
Kl. 1	·	108	111	91	68	78	72	71	71	67	65	62
» 2	·	95	102	83	57	69	61	60	61	55	54	52
Gödkalvkött:												
Sötmjölkskalvar Kl. 1		155	145	126	109	118	101	103	98	91	90	106
» 2	·	134	129	112	97	110	87	92	89	81	79	92
Skummjölkskalv. » 1	·	119	116	94	74	85	65	67	66	60	61	74
Lamm	·	187	445	133	140	128	150	145	137	121	118	120
Får: fullt feta	·	147	146	128	117	109	121	112	112	102	102	102
Svin: Slakterifläsk.												
Kl. 1 (50— 75 kg)	·	154	129	85	86	76	97	98	104	95	93	96
» 2 (75—100 »)	·	147	121	79	83	72	94	94	99	93	91	87
Suggor, feta	·	112	82	48	51	47	55	54	59	60	62	59
» mindre feta	·	97	74	42	42	39	47	45	48	49	50	48

[1] Fullständiga månadsuppgifter för jan. 1931—maj 1932 återfinnas i Soc. Medd. årg. 1932, sid. 560—561. — [2] För 1913 föreligga inga uppgifter från Linköping och Norrköping. För vissa varuslag saknas uppgifter tillfälligtvis eller under längre perioder för en eller flera av orterna.

Litteraturöversikt.

(December 1932.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

HEDBERG, O. Förnuft eller Desperation i den ökonomiske Politik. Arbejderen 15 dec. 1932.
SELFORS, H. Varför är depressionen internationell? Tiden 1932, nr 10.
TRACEY, H. Production, prices and wages. The Labour magazine dec. 1932.

Sverige.

ENGSTRÖM, MÄRTA. Avbetalningssystemet. Sociala och kommunala spörsmål 1932, nr 5.
K[OOPERATIVA] F[ÖRBUNDET]. Lagstiftning angående avbetalningsköp. (Yttrande.) Kooperatören 1932, nr 22.

Norge.

MOHR, T. Kommunene og vår sociale lovgivning. Kommunalt tidsskrift 1932, nr 9—10.

Ryssland.

LEDERER, E. Das Problem der russischen Wirtschafts- und Sozialverfassung. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 68, s. 257.
OLBERG, P. Makarna Webb i Sovjetryssland. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 48.
SJÖSTRAND, E. Sovjetryska industrins produktion. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 50.
ZIENAU, O. Die freien Berufe in Sowjetrussland. Soziale Arbeit 1932, nr 7/12.

Storbritannien.

Expenditure on public social services. The Ministry of labour gazette 1932, nr 12.

Tyskland.

GLEITZE, B. Umfang und Entwicklung des Sozialaufwandes. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 49.
HILDEBRAND, K. Tyska samhällsreformatorer. Svensk tidskrift 1932, nr 8.
Die Aufhebung der Notverordnung vom 5. September. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 52.
Die sozialpolitischen Notverordnungen vor dem Reichstag. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 51.
Um ein Verkehrsmonopol. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 50.

Arbetarskydd.

ALBRECHT, A. & BLUM, H. A. Die Luftbeschaffenheit in Grossküchen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 10/11.
ASCHER. Die Gesundheit des Arbeiters in der Weltkrise. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 10/11.
ASH, W. S. Mental processes and medical science. National safety news dec. 1932.
BEINTKER, E. Manganeinwirkung bei dem elektrischen Lichtbogenschweissen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 10/11.
BENEDICT, S. R. What about your hands? National safety news dec. 1932.
BICKERT. Bleivergiftungen in einer Glasperlenfärberei. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 10/11.
BRANDER, K. Handskydd för skaljärn. Olycksfallsskyddet 1932, nr 4.
CASTNER. Unfallverminderung im Kraftverkehr durch selbsttätige Anhängerkupplung. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 10/11.
CHRISTENSON, A. Explosionsolyckor under bergsprängning. Arbetarskyddet 1932, nr 11.
CRAIG, J. R. Killing the pedestrian. National safety news dec. 1932.
FABER, O. M. Bestimmung des Arsengehaltes der Luft. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 10/11.
FISH, C. T. Making transportation safer in the capital. National safety news dec. 1932.
GANDIN, OLGA & MATUSSEWITSCH, J. Sog. »Lumbago» als Berufskrankheit. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 10/11.
GARDINER, G. L. Common sense accident prevention. National safety news dec. 1932.
JÄDERSTRÖM, I. Dolda olycksfallsrisker och det lokala säkerhetsarbetet. Arbetarskyddet 1932, nr 11.
KATTENTIDT, ILSE. Maschinen in den Krüppelheimen — Arbeitsschutz für Krüppel. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 34.
LAUER, A. R. Recklessness in driving. National safety news dec. 1932.
LINDROOS, J. Anordningar för fininställning av fabrikshissar. Industritidningen 1932, nr 11.
LOCHTKEMPER & TELEKY, L. Studien über Staublunge. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 35.

MARTIN, A. W. These power press guards have saved fingers. National safety news dec. 1932.
MAU. Unfälle durch elektrische Leuchter an Backöfen. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 35.
REHMANN, O. Zur Behandlung der Säure- und Laugenverätzungen der Haut. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 10/11.
RENNIE, W. H. A venture in cooperative education. National safety news dec. 1932.
SCHMIDT, K. Gesundheitsgefahren beim Betrieb von Kältemaschinen. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 12.
WAHLE. Vergiftungen durch Cadmium. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 10/11.
WALLNER, O. Råd och anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid skogsavverkningsarbete. Arbetarskyddet 1932, nr 11.
WATERS, G. A. Maintaining electrical equipment for safe service. National safety news dec. 1932.
WIETFELDT, W. Die Heilung und Unterbringung Unfallverletzter. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 10/11.
VIGDORTSCHIK, N. In welchen Fällen sind Carcinom bei Herstellern und Verbrauchern von Röntgenröhren als Röntgenstrahlencarcinom anzusehen? Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 10/11.
VOGEL. Über Sulfitablauge, ihre Schäden, Beseitigungsverfahren und Gefahren. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 35.
ZOOK, J. B. Our eyes protect us — let's safeguard them. National safety news dec. 1932.
A new protective device chiefly suitable for blanking presses. Industrial safety survey 1932, nr 6.

Sverige.

LINGBY, H. Yrkesinspektionens effektivisering. Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1932, nr 8.

Finland.

LEVANTO, ANNALIISA. Ambulerande arbetarskyddsutställning. Industritidningen 1932, nr 11.
PYYKKÖ, O. A. Kontrollen över användningen av landångpannor och ångkärl. Social tidskrift 1932, nr 11.
Yrkesinspektionens verksamhet år 1931. Social tidskrift 1932, nr 11.

Norge.

Skogshytteue og livet i dem. [Rec. av Sönnik Andersen: »Undersökelse av skogshytter og skogsarbeidernes levevilkår».] Bolig och bygg 1932, nr 7/8.

Tyskland.

RITZMANN, F. German accident statistics, 1928—30. Industrial safety survey 1932, nr 6.

Österrike.

Aus dem Bericht der österreichischen Gewerbe-Inspektorate für das Jahr 1931. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 35.

Arbetslön och arbetstid.

FEIG. Die Nachtarbeit der weiblichen Angestellten vor dem Internationalen Gerichtshof. Soziale Praxis 1932, nr 49.
MILHAUD, M. The »unbroken» working day. International labour review dec. 1932.
MITNITZKY, M. Lohn und Konjunktur vor dem Kriege. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 68, s. 318.
SITZLER, F. The international reduction of hours of work. International labour review dec. 1932.
STÖRVOLD, G. Det internasjonale arbeidsbyrå og 40-timers uken Socialt arbeid 1932, nr 10.
Arbetstidsförkortningen ett komplex av frågor utan svar. Industria 1932, nr 25.
Hyror och löner. Verkstäderna 1932, nr 12.
40-timmarsveckan. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1932, nr 12.

Sverige.

Arbetstidsförhållandena å fattigvårdsanstalter. En undersökning av socialstyrelsen. Tidskrift för fattigvård 1932, nr 6.
Fyrtiotimmarsvecka som medel mot arbetslösheten. Landssekretariatets och förbundsstyrelsernas svar på internationella arbetsbyråns enquête. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 51—52.

Storbritannien.

Wages, hours, etc., in the cutlery trade and the fustian cutting trade. The Ministry of labour gazette 1932, nr 12.

Tyskland.

MARTENS, H. A. Der arbeitsgemeinschaftliche Gedanke bei den Zeitaufnahmen in den Reichsbahn-Werkstätten. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 36.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

BAUDHUIN, F. Chômage et machinisme. Revue du travail 1932, nr 10.
COHEN, J. L. Unemployment insurance and public assistance. International labour review dec. 1932.
FUSS, H. Arbetslöshetshjälpen. Svenska rödakorset 1932, nr 11.
Arbetslöshetsförsäkringen ger allt sämre rätt. Industria 1932, nr 26.

Sverige.

OHLIN, B. & LUNDBERG, F. Arbetslöshetsförsäkring. (Föredrag med diskussion.) Nordisk försäkringstidskrift 1933, nr 1.

Amerikas förenta stater.

Individual or pooled reserves for unemployment. The service letter on industrial relations 30 nov. 1932.

Kanada.

Seventh census of Canada, 1931. Numbers of wage earners at work and not at work. The labour gazette 1932, nr 11.

Norge.

Arbeidslöshetsproblemet. Norsk arbeidsgiverforenings bemerkninger til den departementale arbeidslöshetskomités instilling. Arbeidsgiveren 1932, nr 24.

Ryssland.

Maskerad reduktion av arbetskraften i Ryssland. Industria 1932, nr 26.

Storbritannien.

HARRIES, E. P. Helping the unemployed. The Labour magazine dec. 1932.

SMYTH, J. L. Royal commission on unemployment insurance. The Labour magazine dec. 1932.

Future of unemployment insurance. What the royal commission proposes. The Labour magazine dec. 1932.

Numbers of insured persons in employment. Analysis for the nine years June, 1923, to June, 1932. The Ministry of labour gazette 1932, nr 12.

Tyskland.

BOHNSTEDT, W. Freiwilliger Arbeitsdienst und Arbeitsbeschaffung. Soziale Praxis 1932, nr 49.

HARMSEN. H. Fortbestehen der Schwesternheime? Soziale Praxis 1932, nr 51/52.

ISRAEL, GERTRUD. Hilfsbedürftigkeitsprüfung und Gestaltung der Arbeitslosenhilfe. Soziale Praxis 1932, nr 51/52.

LÜDY, ELISABETH. Notstandsmassnahmen für den geistigen Arbeiter. Arbeit und Beruf 1932, nr 23.

MANGELS. Arbeitsmarktliche Auswertung der Krankenkassenstatistik. Arbeit und Beruf 1932, nr 23.

PAHL. W. Ergebnisse und Probleme des freiwilligen Arbeitsdienstes. Die Arbeit 1932, nr 12.

SILBERMANN, J. Beseitigung der Frauenarbeit? Soziale Praxis 1932, nr 50.

Erhebung des A[llgemeinen] D[eutschen] G[ewerkschafts] B[undes] über die Neueinstellungen von Arbeitskräften auf Grund der Notverordnung vom 5. 9. 1932. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 49.

Freiwilliger Arbeitsdienst für die weibliche Jugend. Soziale Praxis 1932, nr 50.

Österrike.

LEDERER, M. Neugestaltungen in der österreichischen Arbeitslosenhilfe. Soziale Praxis 1932, nr 51/52.

Befolkningsfrågan.

BERNSTEIN, F. Korrekturen bei erblichkeitsmathematischer Untersuchung von Krankheiten mit rezessivem Erbgang. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 27, s. 25.

WEITZ, W. Über die Häufigkeit des Vorkommens des gleichen Leidens bei den Verwandten eines an einem einfach rezessiven Leiden Erkrankten. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 27, s. 12.

Sverige.

MEURK, B. E. New Swedish mortality table for annuity insurance. Skandinavisk aktuarietidskrift 1932, nr 4.

OLSSON, JOHN. Farsotsdödlighet och våldsamma dödsorsaker. Assurans 1932, nr 24.

Tyskland.

WEINBERG, W. Das württembergische Kataster der Geisteskranken als Forschungsquelle der Wissenschaft. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 27, s. 57.

WINKLER, W. F. Unterschiedliche Fortpflanzung in Mecklenburg-Schwerin. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 27, s. 32.

Bostadsförhållanden.

MYRDAL, ALVA. Kollektiv bostadsform. Tiden 1932, nr 10.

Danmark.

Specialundersögelse vedrörende de köbenhavnske Beboelseslejligheder og Forretningslokaler m. m., der har modtaget Bygningsattest i 1931. Statistisk Maanedsskrift 1932, nr 8/9.

Norge.

SÖBERG, O. T. Boligforhold i Hamar för og nu. Bolig og bygg 1932, nr 7/8.

Östkantens kvinnenes hus. Bolig og bygg 1932, nr 7/8.

Tyskland.

SCHWAN, B. Die Neuordnung des Wohnungswesens in Preussen. Soziale Praxis 1932, nr 50.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

ARLT, ILSE. Planmässige Armutsforschung. Soziale Praxis 1932, nr 51/52.

GYLLENSWÄRD, C. Mammornas problem. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1932, nr 6.

Sverige.

KOCH, G. H. v. Några intryck av en fjällkommuns hjälpverksamhet. Tidskrift för fattigvård 1932, nr 6.

Finland.

Proposition angående ändring av fattigvårdslagen. Industritidningen 1932, nr 11.

Tyskland.

KNÖPP, H. Selbständige Handwerker in öffentlicher Fürsorge. Soziale Praxis 1932, nr 49—50.

OTTENHEIMER, HILDE. Fürsorge für die gefährdete und straffällige Landjugend. Blätter für Wohlfahrtspflege 1932, nr 11.

ZILLKEN, ELISABETH. Grundsätzliches zur Pflege- und Adoptionsstellenvermittlung. Soziale Praxis 1932, nr 48.

Föreningsväsen.

HIITONEN, E. Om företagaresammanslutningar och deras rättsliga ställning. Nordisk administrativt Tidsskrift 1932, nr 4.

Spanien.

Spansk fackföreningspolitik. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 50.

Tyskland.

NÖRPEL, C. Selbständige Gewerkschaften oder parteipolitische Agitationsausschüsse. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 52.

OLBERG, P. Den tyska arbetarrörelsens svårigheter. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 49.

Hälso- och sjukvård.

CRONE, E. *Brandskyddet i lasarett, sanatorier, barnsjukhem o. dyl.* Byggmästaren 1932, nr 37.

GLAHN, H. E. Det 8. nordiske Möde vedrörende den særlige Forsorg for aandssvage, blinde, döve, Epileptikere og talelidende. Socialt Tidsskrift 1932, nr 11/12.

HALLBÄCK, G. Nytt från läkekonst och socialmedicinskt arbete. [Om antituberkulosarbetet.] Svenska röda korset 1932, nr 12.

MALMROS. H. Lungtuberkulosen hos studenterna och möjligheterna att bekämpa densamma. *Hygienisk revy 1932*, nr 12.

— Tuberkulosen bland den studerande ungdomen. Sv. nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift 1932, nr 3/4.

SCHIÖTZ, C. Helsegrunnlaget i aldrene et til seks år. (Föredrag.) Socialt arbeid 1932, nr 10.

The economic depression and public health. International labour review dec. 1932.

Sverige.

BAUER, F. Översikt över svenska röda korsets åtgärder med hänsyn till olycksfall. Svenska röda korset 1932, nr 12.

GULLSTRÖM, A. Skolhygienisk försöksverksamhet i Östergötlandsdistriktet läsåret 1931/32. Svenska röda korset 1932, nr 11.

LABATT, A. Dispensärernas sommarkolonier. Sv. nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift 1932, nr 3/4.

PERSSON, K. De nya reglementena för Stockholms stads och Göteborgs stads kroppssjukhus. Sv. stadsförbundets tidskrift 1932, nr 8.

SAHLIN, L. Tvångsundersökning av tjänstemän. Social-medicinsk tidskrift 1932, nr 10.

Norge.

HALLBÄCK, G. Om folkhygieniskt arbete i Norge. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1932, nr 6.

SCHIÖTZ, C. Skolen i socialhygienens tjeneste. Nordisk tidskrift 1932, nr 8.

Jord- och egnahemsfrågan.

Finland.

GEBHARD, H. Det finska jordbrukets skuldbörda och åtgärder för dess lättande. Ekonomiska samfundets tidskrift. Ny serie nr 26.

Norge.

HJORT, J. B. Krisen i landdistriktene. (Föredrag.) Statsökonomisk tidsskrift 1932, nr 4.

Tyskland.

BASSE, F. v. Aufhebung des Grossgrundeigentums. Die Arbeit 1932, nr 12.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Sverige.

BRUNIUS, A. De svenska avtalen prolongeras allmänt. Industritidningen 1932, nr 11.

Indien.

HOFSCHNEIDER, A. Arbeitskämpfe in Indien 1930 und 1931. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 34.

Norge.

Samspillet mellem regjeringen og skogeierne. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1932, nr 11.

Statstjenestemennenes lönnsforhandlinger. Meddelelsesblad 1932, nr 11.

Tariffavtaler og arbeidskonflikter i 1931. Socialt arbeid 1932, nr 10.

Palestina.

MEHR, B. Strejkrörelser i Palestina. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 49.

Tyskland.

NÖRPEL, C. Tariffähigkeit wirtschaftsfriedlicher Verbände. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 51.

Die Tätigkeit der Schlichtungsbehörden im Jahre 1931. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 22.

Kooperation.

STOLPE, H. Kooperationens nutid och framtid. Kooperatören 1932, nr 21.

Sverige.

HANSSON, S. Byggnadsgillena — ett tioårsjubileum. Tiden 1932, nr 10.

Storbritannien.

Co-operation in agriculture and fisheries in 1931. The Ministry of labour gazette 1932, nr 12.

Tyskland.

PETERSEN, GUSTAV. The effects of emergency legislation on German consumers' societies. Review of international cooperation dec. 1932.

Levnadskostnader.

BOHNSTEDT, W. Untersuchung über die Beziehungen zwischen Einkommenshöhe und Lebenshaltung. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 34, 36.

Finland.

Levnadskostnaderna bland arbetar- och befattningshavarfamiljer i Helsingfors år 1928. Social tidskrift 1932, nr 12.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

MOLLE, F. Berufskunde im Dienste der Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 36.

Danmark.

Handels- og Kontorvirksomhedernes Forslag til Lærlingelov. Arbejdsgiveren 1932, nr 26.

Lærlingeloven. Arbejdsgiveren 1932, nr 25.

Norge.

RÖMMING, CHR. Yrkesveiledningen i Norge. Socialt arbeid 1932, nr 10.

Tyskland.

KEISER, G. Zum Problem der Überfüllung der akademischen Berufe. Soziale Praxis 1932, nr 50—52.

Nykterhetsfrågan.

BRAUN. Das Wesen der Trunksucht und die ärztlichen Gesichtspunkte für die Durchführung der Trinkerbehandlung und Trinkerfürsorge. Blätter für praktische Trinkerfürsorge 1932, nr 4/5.

G[AH]N, H. Det allmännas alkoholinkomster. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 12.

LINDE, E. Alkoholbruket och karaktären. Tirfing 1932, nr 6.

Sverige.

Nykterhetsnämndskonferensen i Stockholm den 6—7 maj 1932. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1932, nr 9.

Samhällsintresset och restauratörintresset. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 12.

Norge.

Norsk alkohollagstiftning 1932. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 12.

Socialförsäkring.

BOHMANSSON, G. Några synpunkter ifråga om bestämmande av sjuktid och invaliditetsgrad vid olycksfallsskador. Arbetarskyddet 1932, nr 11.

HILDEBRAND, W. Unfallhäufigkeit und Unfallschwere. Die Reichsversicherung 1932, nr 11.

Sverige.

BRUNDIN, G. Avgiftsbestämningen för de erkända sjukkassorna. Sv. sjukkasse-tidning 1932, nr 12 A.

Höjning av försäkringstagarnas bidrag till Rfa:s [Riksförsäkringsanstaltens] förvaltning. Assurans 1932, nr 24.

Skolöverstyrelsen om Rfa:s förslag till elevförsäkring. Assurans 1932, nr 23.

Polen.

FISCHLOWITZ, S. Die Reform der polnischen Sozialversicherung. Die Reichsversicherung 1932, nr 11.

Tyskland.

ALBRECHT, G. Die Krise der Invaliden- und Knappschaftsversicherung. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 884.

BRAETSCH, H. Die deutsche Sozialversicherung im Jahre 1932. Der Arbeitgeber 1932, nr 24.

GLEITZE, B. Die Sozialversicherung in der Krise. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 50.

— Die Sozialversicherung in Gegenwart und Zukunft. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 51.

Die reichsgesetzliche Krankenversicherung im Jahre 1931. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 23.

Österrike.

CZERNY, F. Die Pensions- und Unfallversicherung der Angestellten in Österreich. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1932, nr 9/10.

LAGERLÖF, C. B. Rationalisering inom sjukkasseväsendet. Österrikiska synpunkter och önskemål. Sv. sjukkasse-tidning 1932, nr 12 A.

NASSÉ, B. Zehn Jahre landwirtschaftliche Sozialversicherung in Österreich. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1932, nr 9/10.

Ut- och invandring.

NEALE, E. P. Migration and depression: a note on a neglected point in economic history. International labour review dec. 1932.

Danmark.

NYBÖLLE, H. C. Dansk Vandringsstatistik og Genève-Konferencen i Oktober 1932. Socialt Tidsskrift 1932, nr 11/12.

Frankrike.

DEUTSCH, AGNES. Die ausländischen Arbeiter in Frankreich. Arbeit und Wirtschaft 1932, nr 23/24.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor.
Annual report of the secretary of labor. 20 (1931/32). Wash. 1932.
— — Bureau of immigration.
Annual report of the commissioner general of immigration to the secretary of labor. 1931/32. Wash. 1932.
— — Bureau of labor statistics.
Annual report of the commissioner of labor statistics. 1931/32. Wash. 1932.
Bulletin. Wash. 1932.
568. Wages and hours of labor in the manufacture of silk and *rayon goods*, 1931.
569. Labor legislation of *Mexico*.
571. Wages and hours of labor in the furniture industry, 1910—31.
— — Women's Bureau.
Bulletin. Wash. 1932.
94. *Correll, Marie.* State requirements for industrial lighting. A handbook for the protection of women workers, showing lighting standards and practices.

ANDERSEN, SÖNNIK. Undersökelse av skogshytter og skogsarbeidernes levevilkår. Oslo 1932. (Bil. til »Tidsskrift for Den norske lægeforening» 1932, nr 17.)

AVAILABILITY, The, of bank credit. New York 1932. (National industrial conference board.)

BETSOCKERINDUSTRIEN, Den svenska. Minnesskrift utg. av Svenska sockerfabriks aktiebolaget med anledning av dess 25-åriga tillvaro. 1. [*Sylwan, E.*] Före Svenska sockerfabriks aktiebolagets bildande 1907. Malmö 1932.

BOSTADSUNDERSÖKNINGEN (tredje bostadsbeskrivningen över de mindre bemedlades bostadsförhållanden) i Göteborg 1931. [Av Göteborgs stads statistiska byrå.] Gbg 1932.

CEDERBLAD, C. Bildningens väg. Idéerna och livet. Upps. 1932.

CENTERWALL, O. — För att tjäna». Diakonissanstalten Samariterhemmet 1882—1932. Sthlm 1932.

DANMARK. Forsikringsraadet.
Beretning. 1931. Khvn 1932.
— Det landökonomiske Driftsbureau.
Undersögelser over Landbrugets Driftsforhold. Regnskabsresultater fra danske Landbrug. 15 (1930/31). Khvn 1932.
— Det statistiske Departement.
Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1932.
Bd 91: H. 2. Den kommunale Beskatning i Skatteaaret 1932/33.
— Statsboligfonden.
Beretning. 9 (1931). [Khvn 1932.]

DE GEER, G. Järnet i Sveriges näringsliv. Sthlm 1932.

ECKERT, CH. Alter und neuer Imperialismus. Jena 1932. (Kieler Vorträge, gehalten im Wissenschaftlichen Klub des Instituts für Weltwirtschaft und Seeverkehr an der Universität Kiel. 39.)

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hfors 1932.
21. Fattigvårdsstatistik.
A. 35. Fattigvården i Finland år 1930.
— Osuuskassojen keskusliitto. [Andelskassornas centralförbund.]
Andelskassornas i Finland driftstatistik. 23 (1931). Helsinki 1932.
— Socialministeriet.
Årsberättelser. Ser. B. Yrkesinspektionen. 15 (1931). Helsinki 1932.

FORENINGEN NORDISK FOLKEHÖISKOLE I GENÈVE.
Årsberetning 1932. Annemasse 1932.

FRANKRIKE. Ministère du travail et de la prévoyance sociale.
Assurances sociales. Textes complets de la loi sur les assurances sociales ... Paris 1932.
Recueil général des textes concernant les assurances sociales. Loi, règlement, décrets, arrêtés, circulaires, conventions. Paris 1931.
— Statistique générale de la France.
Statistique des familles en 1926. Paris 1932. (Présidence du conseil. Sous-secrétariat d'État de l'économie nationale.)

GJÖRES, A. Robert Owen och kooperationens uppkomst. Sthlm 1932.

HAAG. Statistisch bureau der gemeente.
Statistiek van het gemeentepersoneel 1931. 's-Gravenh. 1932.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
17th session Geneva, 1933. Unemployment insurance and various forms of relief for the unemployed. 1st discussion. Geneva [1932] 1933.

ISLAND. Hagstofa Íslands. — Bureau de statistique de l'Islande.
Hagskýrslur Íslands. — Statistique de l'Islande. Reykjav. 1932.
73. Statistique de la pêche ... et de l'oiselerie en 1930.

JÄRNVÄGSMANNAFÖRBUNDET, Svenska.
Protokoll från Sv. järnvägsmannaförbundets 14:de ordinarie kongress i Stockholm d. 5—11 juni 1932. Sthlm 1932.

KOHT, H. Sosialdemokratie. Historisk oversyn fram til verdskrigen. Ny [2 rev.] utg. Oslo 1932.

KOOPERATIVA KVINNOGILLESFÖRBUNDET.
Kooperativa kvinnogillesförbundet 25 år. Sthlm 1932.

KÖPENHAMN. Kommunalstyrelsen.
Staden Köbenhavns Regnskab og Beretning om Kommunens Anliggender for 1931/32. Khvn 1932.
— Statistisk Kontor.
Köbenhavns Kommunalkalender. Aarg. 2 (1932). Khvn 1932.

LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE.
Berättelse. 1931. Sthlm 1932.

LINDERS, J, [utg.] Lag om fattigvården den 14 juni 1918 och andra författningar, som beröra fattigvårdsstyrelsernas verksamhet. 7:e uppl. Sthlm 1932.

MEMORANDUM on trade and balances of payments, 1931—32. Vol. 1. Review of world trade 1931 and 1932 (1st half). Geneva 1932. (Publ. of the League of nations. 1932. 2 A. 25/1.)

MEYER, HÅKON. Den politiske arbeiderbevegelse i Norge. Med tillegg: *Stavnem, J. F.* Stemmerettsreglene i norsk rett efter 1814. Oslo 1931.

NEDERLÄNDERNA. Centraal bureau voor de statistiek.
Statistisch zakboek 1932. 's-Gravenh. 1932.

NIKISCH, A. Friedenspflicht, Durchführungspflicht und Realisierungspflicht. Ein Beitrag zur Lehre von den schuldrechtlichen Wirkungen des Tarifvertrages. Weimar 1932. (Schriften des Instituts für Arbeitsrecht an der Universität Leipzig, 29.)

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 8. Oslo 1932.
196. Folketellingen i Norge 1 desember 1930. H. 3. Folkemengden fordelt efter: 1) kjönn, alder og ekteskapelig stilling, 2) livsstilling og 3) födested — i de enkelte herreder og byer. — »Oslo-befolkning» som bor utenfor Oslo.

NORRBOTTENS ARBETSSTUGOR.
Årsredogörelse. 1931/32. Luleå 1932.

NYSTRÖM, B. Hur arbetet betalas. En översikt av löneförhållandena inom det svenska näringslivet. 2:a uppl. Sthlm 1932.

POSTMANNAFÖRBUNDET, Svenska.
Års- och revisionsberättelser. 1931. Sthlm 1932.

RICHTER, L. Das Tarifrecht unter der Diktatur. Weimar 1932. (Schriften des Instituts für Arbeitsrecht an der Universität Leipzig. 30.)

RIKSRÄKENSKAPSVERKET.
Årsbok för budgetåret 1931/32. Sthlm 1932.

SCHWEIZ. Eidgenössisches statistisches Amt.
Statistische Quellenwerke. Bern 1932.
23. Nationalratswahlen 1931.

SIMIAND, F. Le salaire. L'évolution sociale et la monnaie. Essai de théorie expérimentale du salaire — introduction et étude globale. T. 1—3. Paris 1932.

SINNESSJUKVÅRDSPERSONALENS FÖRBUND, Svenska. Berättelse över avd. 4 av Svenska sinnessjukvårdspersonalens förbund verksamhet 1907—32. Lund. 1932.

SPANN, O. Den moderna nationalekonomiens historia och huvudteorier. Till svenska [fr. tyskan], genomsedd och med förord av *M. Welin*. Sthlm 1932. (Socialvetenskapligt bibliotek. Bd 2.)

STATENS EGNAHEMSSTYRELSE.
Berättelse för år 1931. Sthlm 1932.

STATISTIK, Stockholms stads. Sthlm 1932.
1. Årsbok.
Statistisk årsbok för Stockholms stad. Årg. 53 (1932). Ny följd 27. Utarb. av Stockholms stads statistiska kontor.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1932.
Försäkringsväsen.
Allmänna pensionsförsäkringen år 1931. Av K. pensionsstyrelsen.
Riksförsäkringsanstalten år 1931.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1932.
Industri och bergshantering.
Bergshantering. Berättelse för år 1931 av Kommerskollegium.
Inkomst och förmögenhet.
Skattetaxeringarna år 1932. Av Statistiska centralbyrån.
Socialstatistik.
Arbetsinställelser och kollektivavtal samt förlikningsmännens verksamhet år 1932. Av K. socialstyrelsen.
Lönestatistisk årsbok för Sverige 1931. Utg. av K. socialstyrelsen.
Olycksfall i arbete år 1929. Av Riksförsäkringsanstalten.

STORBRITANNIEN. Home office.
Safety pamphlet. No. 11. Fencing and other safety precautions for laundry machinery. 2nd ed. Lond. 1932.
— Ministry of labour.
Summary of unemployment insurance acts 1920—32. Lond. 1932.

SURVEY, The new, of London life and labour. Vol. 3—4. Lond. 1932.

TJECKOSLOVAKIEN. Sociálni ústav. — Institut social.
Publikace. — Publication. Praha 1932.
56. Světová hospodářská krise a nezaměstnanost. [Den världsekonomiska krisen och arbetslösheten.]
57. *Rípa, J.* Politique et prévoyance sociales en Tchécoslovaquie. 1931.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1932. Sthlm 1932
28. Lantmätarelönesakkunnigas utredning och förslag beträffande lantmäterikontorens organisation. [Avg. d. 12 nov. 1932.] (Jo.)
29. Promemoria angående lagstiftning om vissa straffprocessuella tvångsmedel. Utarb. inom justitiedepartementet. [Avg. d. 28 nov. 1932.] (Ju.)
30. 1932 års banksakkunniga. Betänkande med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen d. 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse m. m. [Avg. d. 8 dec. 1932.] (Fi.)
31. Läroverkssakkunniga. Betänkande med förslag till undervisningsplaner för rikets allmänna läroverk och de kommunala mellanskolorna m. m. [Avg. d. 21 dec. 1932.] (E.)
32. [*Hjertén, H.*] Sakkunnig för utredning angående industriellt rättsskydd. Betänkande med förslag till lag om vissa ändringar i förordningen angående patent m. m. Avg. d. 23 nov. 1932. (H.)
33. Sociala jordutredningens betänkande med förslag till åtgärder för beredande av ökade möjligheter för mindre bemedlade personer att erhålla egna jordbruk, avg. d. 5 dec. 1932. (Jo.)
34. Betänkande med förslag angående omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därmed sammanhängande spörsmål. Avg. [d. 23 dec. 1932] av inom kommunikationsdepartementet tillkallade utredningsmän. (K.)

WESTERGAARD, H. Contributions to the history of statistics. Lond. 1932.
WIDEGREN, MATILDA. Nationernas förbund. Vad det är och vill. Utg.: Sveriges folkskollärarinneförbund. Sthlm 1931. (Svenska biblioteket. Fri läsning. 18.)
VOUGT, A. Folkens förbund. Sthlm 1931.
WOXÉN, R. A theory and an equation for the life of lathe tools. Sthlm 1932. (Ingeniörsvetenskapsakademiens handlingar 119.)

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 december 1932—10 januari 1933 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
551.	K. kung. om fortsatt tillämpning av kung. d. 11 nov. 1927 (nr 411) med vissa föreskrifter i anledning av lagen om utlännings rätt att här i riket vistas samt kung. samma dag (nr 412) ang. verkställighet av utvisning och förpassning ur riket m. m.	9 dec. 1932
567.	K. kung. om ikraftträdande av lagen d. 30 juni 1932 (nr 324) ang. ändrad lydelse av 9, 16 och 22 §§ lagen d. 16 okt. 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg	9 » »
568.	K. kung. ang. ändrad lydelse i vissa delar av förordn. d. 31 dec. 1914 (nr 491) med närmare föreskrifter ang. tillsyn å fartyg	9 » »
569.	K. kung. ang. ändringar i och tillägg till förordn. d. 20 maj 1927 (nr 184) ang. fartygs byggnad och utrustning	9 » »
570.	K. förordn. ang. vissa säkerhetsåtgärder vid nyttjande av fartyg (nyttjandeförordning)	9 » »
574.	K. kung. ang. ändring i vissa delar av förordn. d. 4 juni 1884 (nr 37) om vad med avseende å utvandrares fortskaffande till främmande världsdel iakttagas bör	9 » »

Indextal för levnadskostnader och partipriser i Sverige.

(Jfr sid. 49.)

(1914 = 100)	Socialstyrelsens index för		Kommerskollegii partiprisindex											Sv. finanstidn. partiprisindex
	samtl. levnadskostnader	livsmedel, bränsle, lyse	Samtliga varor	Råvaror	Halvfabrikat	Helfabrikat	Produktionsförn.	Konsumtionsvaror	Vegetabiliska livsm.	Animaliska livsm.	Bränsle	Textilvaror	Lädervaror	
juni/juli 1920	270	294	375	385	363	375	415	341	271	285	664	471	311	366
» 1922	190	179	174	148	156	197	153	191	183	157	140	216	133	164
» 1924	171	158	158	141	144	174	144	170	138	146	136	227	126	149
» 1926	172	157	150	140	150	155	138	160	146	144	118	189	120	143
» 1927	169	151	146	138	151	148	137	153	151	128	117	176	119	140
» 1928	173	157	151	146	155	150	143	157	148	140	111	185	146	149
» 1929	169	149	139	134	139	142	133	144	125	137	120	175	128	132
» 1930	164	140	123	116	128	123	121	124	108	122	112	140	114	113
» 1931	158	130	110	107	115	109	109	111	104	106	101	119	98	105
dec./jan. 1932	157	129	111	108	114	111	106	114	105	110	99	119	96	103
mars/apr. »	157	127	109	108	109	110	106	112	105	101	98	120	95	101
juni/juli »	156	127	108	109	107	108	104	111	107	99	96	119	86	100
sept./okt. »	156	127	110	110	107	111	105	114	106	104	101	123	88	101
okt./nov. »	·	126	110	112	105	111	105	113	107	102	102	123	89	100
nov./dec. »	·	126	109	112	105	111	104	114	106	106	101	123	88	100
dec./jan. 1933	154	125	108	110	104	110	103	113	106	103	101	122	88	98

Arbetsmarknaden under januari månad 1933.

Antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket sjönk från 689 i december till 569 i januari. Motsvarande siffror voro 343 för december 1931 och 368 för januari 1932. Att januarisiffran, såsom i år är fallet, är lägre än närmaste decembersiffra, hör till ovanligheten, enär ju nyåret under normala förhållanden plägar medföra en viss åtstramning på arbetsmarknaden efter julmånadens temporära förbättring. Att den nu framräknade januarisiffran är gynnsammare än närmast föregående månads siffra är sålunda i och för sig anmärkningsvärt, men får ingalunda tas som ett bevis på ett förbättrat konjunkturläge inom näringslivet; i väsentlig mån ha väderleksförhållandena spelat in, i det att under redovisningsmånaden inträffade snöfall berett arbetskraften tillfällig sysselsättning med snöskottningsarbete i ovanligt stor utsträckning — enbart i Stockholm fingo 5 829 personer dylikt arbete under ett större eller mindre antal dagar. En bidragande orsak till att relationstalet för gruppen »annat arbete» blivit så gynnsamt är också, att antalet reservarbetare, som anvisats genom arbetsförmedlingarna, denna månad varit betydligt större än förut.

Ehuru jordbruket alltjämt företedde ringa arbetstillgång, var förmedlingsresultatet dock något bättre än under föregående månad; detta gäller såväl fasta som tillfälliga platser. För skogsarbetarna, särskilt i norra delarna av landet, inträdde med den kyliga väderleken och den förhandenvarande snötillgången ett förbättrat läge, men arbetslösheten var fortfarande stor.

Inom gruppen industri och hantverk noterades för samtliga yrkesgrenar en ökning av antalet arbetssökande, men då antalet lediga och tillsatta platser visade uppgång i motsvarande grad, kan man säga, att situationen i stort sett är oförändrad sedan december. Metall- och maskinindustrien redovisade emellertid ökad arbetslöshet, och för stenindustrien var ställningen, trots de förnyade statsbeställningarna å gatsten, mycket bekymmersam. Relationen mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft inom byggnadsverksamheten var trots årstiden något gynnsammare än föregående månad men avgjort sämre än i fjol.

Inom de till handel och samfärdsel hänförliga yrkena ökades efter julsäsongens avslutning sökandefrekvensen särskilt bland butiks- och magasinspersonal. Även för transportarbetare, särskilt inom hamn- och stuveribranschen, medförde månaden en starkt framträdande försämring.

Sjöfarten, som tack vare den blida väderleken i december obehindrat kunde uppehållas, har nu med vintersäsongens inbrott måst inskränkas, och en mängd uppläggningar förekommo, vilka hade till följd ökad arbetslöshet inom så gott som samtliga specialgrupper. Från sjömanshusen redovisades 3 603 avmönstringar och 2 271 påmönstringar.

På den kvinnliga arbetsmarknaden har en påtaglig minskning av ar-

betstillgången ägt rum för samtliga yrkesgrupper med undantag för jordbruket, där behovet av lämplig arbetskraft ännu ej är helt fyllt. Ehuru möjligheterna inom husligt arbete alltjämt äro goda för kvalificerade hembiträden, är läget dock även här i stort sett försämrat, särskilt vad gäller yngre tjänsteflickor samt tvätt- och rengöringskvinnor.

Även på ungdomsförmedlingens område har en märkbar avmattning i efterfrågan på arbetskraft konstaterats, såväl beträffande gossar som flickor. Passflickor ha dock på vissa håll haft lätt att få sysselsättning.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare steg under redogörelsemånaden från 14 890 till 16 187. Vid utgången av januari 1932 var siffran 12 288. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av januari 161 155 mot 146 981 en månad tidigare. Januarisiffran för år 1932 var 88 761.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under januari 1933 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1922	482	479	381	368	257	215	203	172	155	177	269	321	**296**
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195	**186**
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	**171**
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	**198**
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	**418**
1933	*569*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1930	169	128	100	78	73	65	81	99	110	119	169	212	**115**
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	**154**
1932	320	255	210	190	209	201	193	204	253	285	566	914	**283**
1933	*533*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1930	255	233	200	166	148	145	157	161	160	202	274	240	**197**
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	**257**
1932	375	449	381	398	374	386	421	418	378	429	679	666	**445**
1933	*575*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1921	20·1	20·7	24·5	24·2	25·1	27·7	27·9	27·4	27·3	27·1	28·8	33·2	**26·6**
1922	34·3	31·9	30·5	28·3	22·9	20·9	18·2	16·7	15·1	15·5	17·2	21·3	**22·9**
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1	**12·5**
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	**10·1**
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	**11·0**
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	*24·0*	*23·6*	*23·9*	*20·6*	*18·8*	*19·1*	*19·2*	*19·8*	*20·4*	*21·8*	*24·2*	[1] *30·8*	[1] **22·2**

[1] Preliminära siffror.

Arbetstillgången under fjärde kvartalet 1932

enligt uppgifter från industriidkare m. fl.

Följande översikt över arbetstillgång m. m. inom olika yrken och näringsgrenar under fjärde kvartalet år 1932 är, på sedvanligt sätt, huvudsakligen grundad på uppgifter, som å särskilda frågeformulär inhämtats från arbetsgivare inom olika näringsgrenar. Frågeformulären ha till största delen insamlats genom socialstyrelsens ombud i orterna. Av ombuden, vilka för närvarande uppgå till ett antal av 47, äro 20 föreståndare för arbetsförmedlingskontor, tillhörande Sveriges offentliga arbetsförmedling. Direkt av socialstyrelsen ha dylika uppgifter insamlats från arbetsgivare i Stockholm med närmaste omnejd ävensom från sådana större arbetsgivare i landsorten, som i regel sysselsätta minst 200 arbetare.

För fjärde kvartalet ha besvarade formulär inkommit från 1 860 arbetsgivare med 232 884 arbetare inom industri och hantverk samt transportarbete, vartill kommer ett mindre antal uppgiftslämnare från jordbruk och andra näringsgrenar. En bearbetning av de inkomna svaren har givit vid handen, att arbetstillgången under fjärde kvartalet 1932, i jämförelse med samma kvartal föregående år, ansågs:

såsom *bättre* av 145 arbetsgivare med 19 055 arbetare (8 %),
såsom *oförändrad* av 744 arbetsgivare med 102 112 arbetare (44 %) och
såsom *sämre* av 971 arbetsgivare med 111 717 arbetare (48 %).

Av de redovisade arbetarna ha 18 % varit anställda hos arbetsgivare, vilka angivit arbetstillgången såsom mer än medelgod, medan 26 % haft medelgod och 56 % mindre än medelgod arbetstillgång. Motsvarande siffror närmast föregående kvartal voro resp. 17, 27 och 56 samt för fjärde kvartalet 1931 resp. 26, 28 och 46.

Arbetstillgångens växlingar under den senaste tioårsperioden framgå av efterföljande tablå, i vilken mycket god arbetstillgång motsvarar poängsiffran 5 och siffrorna 4, 3, 2 och 1 i tur och ordning beteckna god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång.

Kvartal	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
I	1·80	2·12	2·96	3·03	2·91	3·01	3·04	3·22	3·25	3·26	2·51	2·46
II	1·87	2·62	3·19	3·12	3·11	3·09	3·25	3·40	3·47	3·22	2·66	2·39
III	2·11	2·89	3·24	3·04	3·07	3·06	3·24	3·33	3·51	2·94	2·61	2·41
IV	2·14	2·87	3·17	2·98	3·08	3·07	3·21	3·28	3·43	2·77	2·65	2·38
Medeltal . . .	**1·98**	**2·63**	**3·14**	**3·04**	**3·04**	**3·06**	**3·19**	**3·31**	**3·42**	**3·05**	**2·61**	**2·41**

Den för det gångna kvartalet framräknade konjunktursiffran 2·38 skiljer sig endast en obetydlighet från motsvarande genomsnittstal för de närmast före-

gående kvartalen; läget kan alltså anses vara i stort sett oförändrat. Även om för en del huvudgrupper en något gynnsammare siffra skulle kunna antyda, att den allmänna depressionens tryck lättat, så uppvisa däremot andra näringsgrenar en utveckling i motsatt riktning, och övervikten torde snarast vara att finna på minussidan. Exportindustriernas möjligheter ha i vissa fall ytterligare beskurits genom nytillskapade restriktionsåtgärder på den utländska marknaden, men trots detta har resultatet av årets utrikeshandel blivit bättre än man haft anledning vänta, i icke ringa grad beroende på att sjöfarten tack vare den blida väderleken kunnat hållas öppen ända uppe i norr under hela kvartalet. De rådande valutaförhållandena ha alltjämt verkat skyddande gentemot en överdriven import, något som varit våra hemmamarknadsindustrier till gagn, och den goda skörden har åstadkommit någon ljusning för den betryckta jordbruksnäringen. — Såväl den nu framräknade kvartalssiffran som genomsnittssiffran för hela året ådagalägger, att intet år med undantag för 1921 haft att uppvisa så ogynnsamma relationstal som år 1932.

Från och med första kvartalet 1932 har socialstyrelsen på grundval av uppgifterna om arbetarantalet vid de i denna statistik medtagna företagen uträknat en *sysselsättningsindex*.[1] Såsom i Soc. Medd. häfte 11, sid. 764 meddelades, tillämpades vid de båda första undersökningstillfällena ej samma beräkningsmetod som för tredje kvartalet, varför indexen för detta likasom också för det nu gångna kvartalet ej blir jämförbar med de förut publicerade talen. Vid den nu verkställda beräkningen ha kunnat medtagas 1 414 företag, vilka sysselsatt tillsammans 205 529 arbetare, motsvarande 88 % av hela i det i kvartalsredogörelsen redovisade arbetarantalet. Sysselsättningsindexen för 1932 års fjärde kvartal har blivit 88·4 mot 91·2 ett kvartal tidigare och 90·3 vid utgången av november månad (jfr Soc. Medd. 1933, sid. 10).

De här berörda konjunktursiffrorna återspegla huvudsakligen den ena faktorn på arbetsmarknaden, nämligen tillgången å arbete. Frågan om arbetstillgångens storlek i förhållande till utbudet av arbetskraft får däremot icke sin belysning ur detta material. För att åskådliggöra relationen mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft meddelas här följande siffror ur de månatliga redogörelserna för den offentliga arbetsförmedlingens verksamhet.

På 100 *lediga platser* kommo å arbetsförmedlingskontoren i genomsnitt följande antal *ansökningar om arbete:*

	4:e kvartalet 1932			3:e kvartalet 1932			4:e kvartalet 1931		
	dec.	nov.	okt.	sept.	aug.	juli	dec.	nov.	okt.
Jordbruk och skogshushållning . . .	914	566	285	253	204	193	551	365	182
Övriga näringsgrenar	666	679	429	378	418	421	327	422	286
**Samtliga »	**689**	**661**	**395**	**351**	**366**	**370**	**343**	**413**	**257**

[1] Med »sysselsättningsindex» förstås ett relationstal, som anger antalet vid en viss tidpunkt sysselsatta arbetare i förhållande till motsvarande arbetarantal under någon tidigare period, vilken sistnämnda siffra satts = 100. Den av socialstyrelsen här beräknade sysselsättningsindexen angiver antalet under rapportkvartalet sysselsatta arbetare i procent av det antal arbetare, som, vad samma företag beträffar, voro i medeltal anställda under femårsperioden 1926—1930.

Den i förhållande till föregående kvartal och år 1931 inträdda försämringen på arbetsmarknaden framträder i dessa relationstal med en avsevärd styrka, såväl beträffande jordbruk som övriga näringsgrenar. De extra arbetstillfällen, som pläga yppa sig vid rotfruktsupptagningen och andra höstarbeten, förekommo i år mycket sparsamt, då de hårda tiderna tvungo jordbrukarna att inskränka sitt behov av arbetskraft till det minsta möjliga. Efterfrågan på årsanställda var mycket ringa, varför överskottet av arbetssökande inom jordbruket vid kvartalets slut var enastående stort. Samma förhållande gällde skogsarbetarna, som på grund av barvintern ej kunde få arbete med skogsavverkning.

För ett tydligare åskådliggörande av konjunkturväxlingarna inom de olika industrigrenarna under senaste året ha i tabellen å sid. 70—71, som utgör en sammanfattning av de lämnade uppgifterna från arbetsgivare inom olika industrigrenar, angivits konjunktursiffrorna för redogörelsekvartalet ävensom jämförelsetal för närmast föregående kvartal och för fjärde kvartalet år 1931. Sammanföras de i tabellen återgivna siffrorna för vissa större industrigrupper, erhållas följande konjunktursiffror:

	Konjunktursiffror				
	4:e kvart. 1932	3:e kvart. 1932	2:a kvart. 1932	1:a kvart. 1932	4:e kvart. 1931
Malmbrytning och metallindustri	2·02	1·99	2·03	2·05	2·14
Jord- och stenindustri	2·05	2·24	2·14	1·90	2·05
Trävaruindustri	2·56	2·42	2·43	2·15	2·72
Pappers- och grafisk industri	2·59	2·31	2·70	2·83	2·84
Livsmedelsindustri	3·16	3·19	3·18	3·09	3·31
Textil- och beklädnadsindustri	2·56	2·79	2·71	3·14	3·37
Läder-, hår- och gummivaruindustri	2·37	2·74	2·28	2·20	2·78
Kemisk-teknisk industri	2·16	2·14	2·00	2·46	2·48

Gruppen *malmbrytning och metallindustri* hade i det stora hela ej undergått någon förändring under kvartalet, utan redovisade alltjämt samma begränsade arbetstillgång som förut; dock rapporterades vissa avvikelser beträffande olika branscher. Malmgruvorna företedde ytterligare nedgång. Många nedläggningar av driften ha ägt rum och flerfaldiga inskränkningar förekommit. Vid ett av de största företagen i Norrbotten reducerades arbetstiden från den 1 november till 10 dagar per månad. Järnmalmsexportens siffror för kvartalets båda första månader voro högre i år än i fjol, men utförseln i sin helhet stod långt under det normala. För svenskt järn och stål har en försämring inträtt i jämförelse med de tre föregående kvartalen. Från utlandet ha visserligen rapporterats stigande priser på handelsjärn, men detta har icke haft någon betydelse för den svenska marknaden, enär den utländska prisnivån ändock är betydligt lägre än vår. Exporten, särskilt av tackjärn och valstråd, har varit obetydlig. Sedan 1930 har arbetstillgången inom verkstadsindustrien stadigt gått tillbaka kvartal för kvartal, och exportmöjligheterna ha under de senaste månaderna i högre grad än förut menligt

	Näringsgrenar	Hela antalet		Tillgång å arbete									
				Mycket god		God		Medelgod		Mindre god		Dålig	
		Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.
	Malmbrytn. o. metallind.												
1	Malmgruvor	26	4 676	—	—	—	—	2	125	3	144	21	4 407
2	Malmförädlingsverk	46	20 345	—	—	4	2 594	5	2 587	16	6 312	21	8 852
3	Järn- och stålmanufaktur	67	7 096	—	—	7	784	16	1 165	22	3 521	22	1 621
4	Mekaniska verkstäder	204	26 507	1	52	19	2 522	45	4 058	56	10 161	83	9 714
5	Skeppsvarv	11	4 634	—	—	3	1 356	2	2 192	2	214	4	872
6	Elektromekanisk industri	22	7 699	1	125	3	1 011	7	369	8	4 504	3	1 690
7	Annan metallindustri	46	3 612	1	252	5	289	14	456	14	1 826	12	789
	Jord- och stenindustri												
8	Kolgruvor	6	902	—	—	1	174	1	297	3	410	1	21
9	Torvindustri	9	143	—	—	—	—	1	20	5	95	3	28
10	Stenbrott o. -huggerier	35	5 201	—	—	1	78	3	85	12	1 509	19	3 529
11	Kakel- o. porslinsind.	12	2 742	—	—	3	595	4	1 107	4	761	1	279
12	Tegelbruk	48	1 538	1	2	2	43	7	516	13	215	25	762
13	Glasbruk	12	1 488	—	—	5	629	5	429	2	430	—	—
14	Cementfabriker, kalkbruk	28	2 796	—	—	3	143	3	223	10	1 845	12	585
	Trävaruindustri												
15	Sågverk	128	12 403	1	36	16	2 917	31	3 801	40	4 374	40	1 275
16	Snickeri- o. möbelfabr.	125	4 871	1	30	10	545	22	1 386	36	1 448	56	1 462
17	Annan trävarufabrikation	13	513	—	—	2	104	3	152	6	241	2	16
	Pappers- o. grafisk ind.												
18	Trämassefabriker	67	14 082	—	—	5	692	22	6 026	25	4 663	15	2 701
19	Pappersbruk	32	9 277	—	—	8	3 165	7	1 720	5	1 966	12	2 426
20	Bokbinderier m. m.	40	2 889	1	54	6	375	20	1 965	7	195	6	300
21	Boktryckerier o. graf. anst.	82	5 684	3	77	32	2 046	27	2 037	17	1 054	3	470
	Livsmedelsindustri												
22	Kvarnindustri	21	1 302	—	—	3	351	12	791	5	150	1	10
23	Bagerier	44	2 238	—	—	9	562	14	922	14	598	7	156
24	Sockerindustri	23	3 482	—	—	13	2 174	8	1 104	1	190	1	14
25	Choklad- o. konfektfabr.	24	2 636	—	—	5	1 188	8	490	11	958	—	—
26	Bryggerier och bränncrier	63	3 484	—	—	13	957	20	1 204	25	1 097	5	226
27	Tobaksfabriker	11	2 456	—	—	4	610	5	1 488	2	358	—	—
28	Annan livsmedelsindustri	49	2 636	—	—	23	1 529	17	817	7	257	2	33
	Textil- o. beklädnadsind.												
29	Bomullsindustri	40	13 140	—	—	7	1 959	12	5 283	15	4 414	6	1 484
30	Jute- och linneindustri	9	2 622	—	—	—	—	1	116	5	1 734	3	772
31	Ylleindustri	45	7 492	—	—	9	1 826	17	2 234	11	2 950	8	482
32	Trikåfabriker	21	4 427	1	28	3	165	7	2 637	9	1 562	1	35
33	Skrädderi- o. sömnadsyrket	61	7 737	1	247	9	1 006	14	2 023	20	3 469	17	992
34	Annan hithör. industri	53	3 596	—	—	8	588	20	1 864	13	585	12	559
	Läder-, hår- o. gummiind.												
35	Garverier o. läderfabriker	15	1 563	1	18	4	348	6	746	2	315	2	136
36	Skofabriker	52	6 247	—	—	4	1 004	17	838	16	2 437	15	1 968
37	Gummivarufabriker	5	3 716	—	—	2	1 197	1	8	1	2 086	1	425
38	Annan hithör. industri	29	1 338	1	125	5	226	4	145	6	421	13	421
	Kemisk-teknisk industri												
39	Ljus-, tvål- o. oljefabriker	27	1 459	1	23	6	351	14	862	5	215	1	8
40	Konstgödningsfabriker	6	575	—	—	4	403	1	152	1	20	—	—
41	Tändsticksfabriker	9	3 568	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3 568
42	Annan hithör. industri	28	2 748	—	—	10	805	8	903	7	858	3	182
43	**Byggnadsverksamhet**	79	2 303	—	—	4	137	7	306	26	750	42	1 110
44	**Kraftv. o. kommunala v.**	33	5 695	—	—	6	1 168	10	2 137	8	830	9	1 560
45	**Handel och varulager**	31	3 075	3	123	9	854	9	1 073	8	1 020	2	5
46	**Land- och sjötransport**	23	4 251	—	—	5	1 076	11	2 014	5	1 024	2	137
47	*Summa* 4:e kv. 1932	**1 860**	**232 884**	**18**	**1 192**	**300**	**40 551**	**490**	**60 873**	**529**	**74 186**	**523**	**56 082**
48	» 3:e » »	1 931	243 184	23	2 785	329	37 504	548	66 615	592	84 871	439	51 409
49	» 2:a » »	1 900	240 789	34	4 312	297	37 202	530	62 470	591	81 761	448	55 044
50	» 1:a » »	1 942	245 173	26	4 836	335	44 121	480	62 767	604	81 803	497	51 646
51	» 4:e » 1931	1 875	249 232	41	6 607	418	57 128	541	69 821	542	73 579	333	42 097

Arbetstillgången i jämförelse med samma kvartal föregående år						Tillgång å arbetskraft						Konjunktur-siffror			Sysselsättningsindex		
Bättre		Oförändrad		Sämre		Brist		Normal tillgång		Överflöd		4 kv. 1932	3 kv. 1932	4 kv. 1931	4 kv. 1932	3 kv. 1932	
Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.						
—	—	10	530	16	4 146	—	—	—	—	26	4 676	1·08	1·15	1·20	68·7	71·4	1
4	1 098	21	11 424	21	7 823	—	—	13	4 293	33	16 052	1·95	1·86	1·87	94·4	95·6	2
10	963	17	1 005	40	5 128	1	162	20	1 452	46	5 482	2·16	2·05	2·50	94·6	96·1	3
16	1 325	68	11 778	120	13 404	—	—	76	5 477	128	21 030	1·98	2·02	2·24	78·1	81·3	4
2	2 156	4	974	5	1 504	—	—	4	1 013	7	3 621	2·87	2·88	2·13	64·5	72·3	5
3	72	7	1 317	12	6 310	—	—	9	776	13	6 923	2·14	2·47	2·67	94·4	95·1	6
5	332	14	924	27	2 356	—	—	19	881	27	2 731	2·28	2·08	2·73	88·1	87·9	7
—	—	3	374	3	528	—	—	—	—	6	902	2·69	2·12	2 18	64·5	64·9	8
1	20	5	61	3	62	—	—	5	68	4	75	1·94	2·19	1·95	44·4	65·1	9
3	155	13	4 093	19	953	—	—	7	359	28	4 842	1·37	1·73	1·47	64·2	50·1	10
1	287	8	1 725	3	730	—	—	5	1 372	7	1 370	2·74	2·53	2·65	107·8	105·8	11
—	—	21	1 136	27	402	—	—	14	138	34	1 400	1·90	1·97	1·78	57·2	79·3	12
2	143	7	872	3	475	—	—	5	666	7	822	3·13	3·00	2·49	94·7	90·5	13
1	68	13	1 977	14	751	—	—	2	10	26	2 786	1·97	2·27	2·24	84·2	98·7	14
13	1 256	59	7 569	56	3 578	—	—	26	2 356	102	10 047	2·68	2·88	2·73	72·5	78·2	15
7	595	27	1 158	91	3 118	—	—	45	2 087	80	2 784	2·23	2·51	2·58	88·9	89·0	16
1	26	1	78	11	409	—	—	9	405	4	108	2·67	2·69	3·49	95·3	101·5	17
5	734	32	6 518	30	6 830	—	—	13	3 311	54	10 771	2·33	2·26	2·61	86·5	91·7	18
3	1 349	15	4 308	14	3 620	—	—	13	3 022	19	6 255	2·61	2·15	2·91	97·5	97·7	19
4	306	17	928	19	1 655	—	—	26	1 639	14	1 250	2·89	2·42	3·08	87·1	85·4	20
4	117	50	3 275	28	2 292	1	57	56	4 364	25	1 263	3·04	2·63	3·18	97·4	98·3	21
—	—	13	712	8	590	—	—	6	442	15	860	3·14	3·19	3·57	97·8	106·1	22
3	207	19	1 143	22	888	—	—	23	1 314	21	924	2·84	3·07	2·95	103·2	105·2	23
6	1 094	16	2 374	1	14	—	—	2	567	21	2 915	3·56	3·28	3·19	114·3	110·0	24
1	27	12	1 230	11	1 379	—	—	15	1 723	9	913	3·09	3·04	3·67	98·3	104·1	25
1	16	29	1 516	33	1 952	—	—	22	775	41	2 709	2·83	3·01	3·29	95·4	95·5	26
1	21	8	1 737	2	698	—	—	8	1 086	3	1 370	3·10	3·25	3·49	92·9	92·5	27
3	397	33	1 703	13	536	—	—	22	963	27	1 673	3·46	3·50	3·40	99·5	99·2	28
2	477	13	6 354	25	6 309	—	—	30	9 689	10	3 451	2·59	2·85	3·45	103·3	104·7	29
2	813	1	116	6	1 693	—	—	—	—	9	2 622	1·75	2·06	3·32	89·6	93·6	30
6	1 134	18	2 688	21	3 670	—	—	31	5 398	14	2 094	2·72	2·73	3·69	98·7	98·4	31
1	28	6	452	14	3 947	—	—	14	1 891	7	2 536	2·68	2·70	3·31	104·9	102·2	32
6	762	11	1 474	44	5 501	3	342	25	3 172	33	4 223	2·49	2·98	3·15	101·9	106·5	33
2	104	20	1 431	31	2 061	—	—	32	2 194	21	1 402	2·69	2·82	3·04	94·9	97·9	34
—	—	10	1 096	5	467	—	—	7	479	8	1 084	2·87	2·78	3·54	103·4	102·3	35
7	1 052	13	2 027	32	3 168	—	—	36	4 009	16	2 238	2·14	2·77	2·58	101·0	101·6	36
—	—	3	3 283	2	433	—	—	1	1 060	4	2 656	2·53	2·78	2·91	98·5	105·7	37
1	8	10	590	18	740	—	—	11	600	18	738	2·41	2·41	2·85	94·5	94·9	38
1	23	19	888	7	548	—	—	9	458	18	1 001	3·11	3·25	3·06	101·6	103·9	39
1	110	4	445	1	20	—	—	1	10	5	565	3·67	3·25	3·26	80·7	66·4	40
—	—	—	—	9	3 568	—	—	—	—	9	3 568	1·00	1·00	2·00	65·5	65·6	41
4	215	17	1 766	7	767	—	—	7	449	21	2 299	2·85	2·80	2·81	83·1	86·7	42
2	53	17	739	60	1 511	—	—	17	508	62	1 795	1·77	2·58	2·69	60·3	89·7	43
4	1 220	13	2 085	16	2 390	—	—	5	178	28	5 517	2·51	2·67	3·09	105·5	114·0	44
4	91	16	1 654	11	1 330	—	—	12	1 055	19	2 020	3·02	3·00	3·49	129·7	110·8	45
2	201	11	2 585	10	1 465	—	—	11	3 322	12	929	2·95	2·31	2·76	97·8	98·2	46
145	**19 055**	**744**	**102 112**	**971**	**111717**	**5**	**561**	**714**	**75 031**	**1 141**	**157 292**	**2·38**	—	—	**88·4**	—	47
133	18 495	836	100 888	962	123801	5	413	838	89 561	1 088	153 210	2·41	—	—	91·2	—	48
105	16 522	730	85 976	1065	138291	6	595	812	90 236	1 082	149 958	2·39	—	—	—	—	49
141	20 967	790	104 357	1011	119849	10	1 172	842	90 829	1 090	153 172	2·46	—	—	—	—	50
168	26 999	842	97 669	865	124564	11	1 461	907	105 150	957	142 621	2·65	—	—	—	—	51

påverkats av utländska tullar och valutarestriktioner. Den förbättring, som kommit till synes i fråga om skeppsvarven, torde vara av tillfällig natur och stå i samband med ett av våra större företag utfört brådskande ombyggnadsarbete. I övrigt rapporteras flerstädes inskränkningar.

Jord- och stenindustriens konjunktursiffra har sjunkit, delvis till följd av den säsongmässiga inskränkning, som hithörande företag denna tid av året äro underkastade. Detta gäller närmast torv- och tegelindustrierna, av vilka den förstnämnda branschen därjämte rönt påverkan av depressionen inom jordbruket. Vad som emellertid kraftigast bidragit till relationstalets nedgång är det tryckta läget inom granitindustrien, vilken trots de statliga gatstensbeställningarna måst företaga omfattande inskränkningar i driften. Kolgruvorna synas, efter konjunktursiffrorna att döma, under det sista året fått en välbehövlig uppryckning, under det att cementfabriker och kalkbruk gått tillbaka. Glasbruken ha väl hävdat sin ställning från föregående kvartal.

Inom *träindustrien* uppvisade sågverken något förbättrade förhållanden till följd av att importörernas förut knappa lager börjat tryta och täckningsköp måst ske. Leveranser ha skett i forcerat tempo, och kunderna ha stundom till och med nöjt sig med virke, som ej varit fullgott. De försålda kvantiteterna under året uppgingo, tack vare de sista månadernas livliga skeppning, till samma siffra som i fjol. Priserna ha varit fasta, ehuru nivån alltjämt är låg.

Samtliga grenar inom *pappers- och grafisk industri* redovisade höjda konjunktursiffror. Pappersmassemarknaden, dock närmast vad beträffar sulfit, har fördelaktigt influerats av den kraftiga produktionsinskränkning, som försiggått hos oss i samförstånd med vissa andra europeiska länders producenter. För sulfat har situationen något försämrats på sista tiden, under det att efterfrågan å mekanisk massa varit relativt god. Även om utsikterna på pappersmarknaden ej varit fullt så dystra som under föregående kvartal, har omsättningen dock fortfarande varit svag och priskurvan i nedåtgående. Bokbinderier och boktryckerier angåvo som vanligt årets sista kvartal som det bästa, ehuru en viss avmattning varit märkbar i jämförelse med föregående år.

Livsmedelsindustrien är den enda grupp, som alltjämt kunnat i genomsnitt redovisa medelgod arbetstillgång; för bagerier och bryggerier har förmärkts någon tillbakagång, men övriga industrier ligga väl till.

För *textil- och beklädnadsindustrien* antecknas genomgående vikande tendens. Vissa företagare inom bomullsbranschen angiva orsaken till försämringen vara ökad import från England, Ryssland och Japan, medan damskrädderierna peka på den hårda tyska konkurrensen.

Inom *läder-, hår- och gummivaruindustrien* var det endast garverierna, som något höjt sitt relationstal. Skofabrikerna fingo vidkännas en icke obetydlig nedgång; det uppgives från vissa håll, att det varit den blida väderleken, som gjort köplusten hos allmänheten mindre än vad fallet brukar vara vid denna tid.

Den *kemisk-tekniska industriens* ogynnsamma konjunktursiffra beror ute-

slutande på att arbetstillgången vid tändsticksfabrikerna genomgående betecknas som dålig.

I fråga om *byggnadsverksamheten* framhålles, att de osäkra förhållandena i avtalsfrågan inom byggnadsfacken åstadkommit minskad företagsamhet på detta område, något som i sin tur menligt återverkat på arbetstillgången för hithörande kategorier.

Arbetstillgång och arbetslön inom jordbruket år 1932.

Medan den officiella lantarbetarstatistikens primäruppgifter t. o. m. år 1928 införskaffades från kommunalstämmoordförandena i rikets landskommuner, skola sådana uppgifter enligt kungl. kungörelsen den 4 september 1929 numera inom varje hushållningssällskap insamlas av sällskapets högre underavdelning eller, där sådan ej är inrättad, av häradsombud, som jämlikt gällande reglemente av hushållningssällskapet utsetts för anskaffande av årliga uppgifter till jordbruksstatistiken. Sedan socialstyrelsen i oktober 1932 till samtliga hushållningssällskap utsänt ett inom styrelsen utarbetat frågeformulär till uppgifter för tjänsteåret 1932/33 angående vissa lantarbetarförhållanden, ha dylika uppgifter i likhet med föregående år insamlats inom hushållningssällskapen.

På grundval av de intill början av januari 1933 inkomna 379 primäruppgifterna har utarbetats efterföljande redogörelse för arbetslösheten inom jordbruket år 1932. Samtidigt meddelas resultaten av vissa preliminära beräkningar rörande arbetslönerna inom jordbruket under sagda år. En utförligare redogörelse för löneläget inom jordbruket kommer att lämnas i en senare utkommande lönestatistisk årsbok för 1932.

Arbetslösheten inom jordbruket. Efter 1921/22 års industriella arbetslöshetskris har en genomgripande förändring gjort sig gällande på jordbrukets arbetsmarknad, i det att den tidigare så framträdande bristen på arbetskraft i huvudsak försvunnit, åtminstone vad beträffar manliga arbetare. I stället har arbetslöshetsproblemet blivit av betydelse även för jordbruksarbetarnas vidkommande. För att närmare belysa detta spörsmål har sedan år 1926 å lantarbetarstatistikens frågeformulär eftersports, huruvida arbetslöshet förekom i större utsträckning bland manliga lantarbetare, som önskade årstjänst, samt om brist rådde på tillfälliga arbetsförtjänster inom lant- och skogsarbete. En sammanställning av de erhållna svaren härpå lämnas för särskilda län och hushållningssällskapsområden i *tab. 1.*

För att i möjligaste mån eliminera de ojämnheter, som föranledas av det växlande antalet uppgiftslämnare inom olika hushållningssällskapsområden, ha i efterföljande tablå uträknats procenttal för hela riket, vägda med antalet socknar inom resp. områden, varjämte i jämförelsesyfte meddelats motsvarande siffror för de tre närmast föregående åren:

För manliga arbetare, som önskat

Antal uppgiftslämnare (i %), som uppgivit, att arbetslösh.	årstjänst				tillfälligt arbete sommar				vinter			
	1929	1930	1931	1932	1929	1930	1931	1932	1929	1930	1931	1932
a) *ej förekommit* .	97·8	93·2	82·6	66·7	95·2	94·3	84·1	61·8	75·8	69·3	43·9	28·6
b) förekommit i *mindre utstr.* .	1·4	4·2	3·3	10·0	2·9	2·8	3·5	5·4	12·9	11·5	11·9	10·2
c) förekommit i större utstr. . .	0·8	2·6	14·1	23·3	1·9	2·9	12·4	32·8	11·3	19·2	44·2	61·2

Tablån lämnar en tydlig bild av den betydande försämring, som gjort sig gällande på jordbrukets arbetsmarknad särskilt under de bägge senaste åren. Arbetslösheten, som redan under år 1931 var större än året förut, hade under år 1932 erhållit en betydligt ökad omfattning. Brist på tillfälliga arbetsförtjänster vintertid rapporterades sålunda från närmare två tredjedelar av uppgiftslämnarna, vilket förhållande uppenbarligen sammanhänger med det allt mera tryckta läget inom skogsbruket. Att arbetslösheten ökats även för egentliga jordbruksarbetare framgår därav, att arbetslöshet numera i större utsträckning uppgivits förefinnas för manliga lantarbetare, som sökt tillfälligt sommararbete, inom en tredjedel, och beträffande sådana, som önskat årstjänst, inom närmare en fjärdedel av redovisningsområdena. Såsom tab. 1 närmare utvisar, förefaller bristen på dylikt arbete varit mest framträdande i Bergslagen och Norrland, medan vinterarbetslösheten även synes göra sig starkt gällande i Mälarprovinserna, Småland och delar av västra Sverige.

I kontrast till den manliga arbetskraftens sålunda från olika bygder omvittnade övertalighet uppges från åtskilliga håll alltjämt brist på kvinnor, villiga att deltaga i jordbrukssysslor och särskilt mjölkning.

För att ytterligare belysa läget på jordbrukets arbetsmarknad har, liksom föregående år, å formuläret införts en fråga, huruvida svårigheter att bereda ungdomen arbete eller anställning inom jordbruket eller inom andra näringsgrenar hade medfört, att arbetskraften på vissa brukningsdelar kunde anses vara väl stor i förhållande till det normala arbetskraftbehovet. De svar, som erhållits å denna fråga, äro sammanställda i de sista kolumnerna av tab. 1. Uträknas procenttal för hela riket, vägda med antalet socknar inom de olika hushållningssällskapsområdena, erhålles följande uppställning, vari även meddelas jämförelsesiffror för åren 1929—31:

Antal uppgiftslämnare (i %), som uppgivit, att överskott på arbetskraft å vissa brukningsdelar	1929	1930	1931	1932
a) ej förekommit	73·0	73·7	52·8	37·8
b) tidvis förekommit	13·4	8·2	14·8	9·2
c) mera allmänt förekommit	13·6	18·1	32·4	53·0

Över hälften av uppgiftslämnarna ha sålunda uppgivit, att dylik »uppdämning» av ungdomlig arbetskraft inom respektive redovisningsområden mera allmänt förekommit, medan år 1931 så ansågs vara fallet av endast omkring en tredjedel och år 1930 av ej ens en femtedel av meddelarna. Särskilt fram-

Tab. 1. Uppgifter rörande arbetstillgången inom jordbruket år 1932.

Län och hushållningssällskapsområden	Antal uppgiftslämnare, som uppgivit, att *arbetslöshet* a) ej förekommit, b) förekommit i mindre och c) i större utsträckning bland manliga arbetare, som önskat									Antal uppgiftslämnare, som uppgivit, att *överskott på arbetskraft* å vissa bruknings-delar		
	årstjänst (tjänsteåret 1932/33)			tillfälligt lant- o. skogsarbete under								
				sommaren			vintern			ej förekommit	tidvis förekomm.	mera allm. förek.
	a	b	c	a	b	c	a	b	c			
Stockholms	11	2	2	10	1	4	7	1	7	10	1	4
Uppsala	7	1	1	7	1	1	4	1	6	4	—	3
Södermanlands	7	—	3	5	1	4	—	1	10	3	3	4
Östergötlands	7	—	7	4	1	9	2	1	11	3	—	7
Jönköpings	6	—	2	5	—	2	—	—	7	—	1	8
Kronobergs	4	1	—	4	1	1	3	1	2	1	—	3
Kalmar	4	1	1	3	1	2	3	—	4	2	—	7
n:a hush.-sällsk.	—	1	1	—	1	1	—	—	2	—	—	4
s:a » »	4	—	—	3	—	1	3	—	2	2	—	3
Gotlands	17	2	1	16	—	2	11	2	5	16	—	2
Blekinge	1	1	2	3	—	1	1	—	3	2	—	2
Kristianstads	4	1	1	4	—	2	2	1	3	1	1	3
Malmöhus	11	1	1	11	—	1	4	1	6	7	1	2
Hallands	2	1	2	2	1	1	1	2	2	1	2	—
Göteborgs o. Bohus	13	1	2	14	—	1	9	3	4	8	2	4
Älvsborgs	12	4	1	12	2	3	5	4	8	5	1	6
n:a hush.-sällsk.	6	2	1	4	2	2	2	1	5	4	1	3
s:a » »	6	2	—	8	—	1	3	3	3	1	—	3
Skaraborgs	9	1	3	9	—	3	7	1	5	6	—	6
Värmlands	10	2	4	5	—	11	1	1	14	2	—	10
Örebro	13	2	9	14	4	10	—	3	25	5	2	18
Västmanlands	1	—	8	3	—	6	1	—	8	2	2	4
Kopparbergs	6	1	1	4	—	6	2	1	8	4	1	6
Gävleborgs	5	1	6	1	1	10	—	—	12	—	—	14
Västernorrlands	6	—	5	5	—	8	—	—	13	2	—	11
Jämtlands	4	—	3	1	—	7	—	—	8	—	—	7
Västerbottens	18	—	7	12	1	13	3	—	23	2	2	23
Norrbottens	43	2	15	30	4	31	2	3	60	5	5	49
Hela riket	**221**	**25**	**87**	**184**	**19**	**139**	**68**	**27**	**254**	**91**	**24**	**203**

trädande synes denna företeelse vara i Småland, Bergslagen och Norrland. Hos bönder och torpare och ibland även hos statare och daglönare lär det numera vara vanligt, att vuxna söner på grund av arbetsbrist nödgas söka sig tillbaka till hemmet och under långa tider tära på dess knappa tillgångar. I vissa fall sysselsättas dessa övertaliga hemmasöner med allehanda förbättringsarbeten på fastigheten, såsom täckdikning, upprensning av avloppsdiken, sten- och bergsprängning, ordnande av betesvallar, nybyggnader och reparationer av boningshus och ekonomibyggnader etc. Det framhålles, att dylika arbeten väsentligt underlättats, sedan det genom beslut av 1932 års riksdag blivit möjligt att av statsmedel erhålla stödlån, som i stor utsträckning kunna gäldas allenast genom färdigställande av vissa arbeten.

Å frågeformuläret uppmanades vederbörande uppgiftslämnare att utöver de direkta svaren på ovan angivna spörsmål även meddela andra iakttagelser rörande arbetslösheten på landsbygden och dess orsaker. Ett betydande antal uppgiftslämnare har även hörsammat denna uppmaning och lämnat mer

eller mindre utförliga upplysningar rörande hithörande förhållanden inom vederbörandes redovisningsområde.

I dessa yttranden framhålles tämligen enhälligt, att under inverkan av ytterligare sänkta livsmedels- och virkespriser tillgången på jordbruks- och skogsarbete väsentligt försämrats sedan föregående år. Ehuru i och för sig låga, tynga därför lantarbetarlönerna, och talrika vittnesbörd framläggas om jordbrukarnas fortsatta ansträngningar att söka minska behovet av arbetskraft. Inom det större jordbruket försiggår i sådant syfte en omläggning av driften, medan inom det mindre jordbrukaren alltmer hänvisas till sin egen och sin familjs arbetskraft. Från Jönköpings län skrives sålunda, att jordbrukare, som förut haft en manlig tjänare anställd året om, nu i stor utsträckning inriktat sig på att under vintern reda sig själva och först, då sommaren kommer, anställa lejd arbetskraft. Här som annorstädes framträder tendensen att med utnyttjande av den goda tillgången på arbetskraft på landsbygden allt mera ersätta fasta arbetare medelst tillfällig hjälp. Under betalningssvårigheternas tryck uppges indragning av arbetskraft stundom ha förekommit i så stor utsträckning, att detta blivit till förfång för jordbruksdriftens rationella skötsel. På sina håll lära egendomar härigenom ha bragts nära gränsen för vanhävd, liksom man får höra, att det antal nötkreatur, som en kreatursskötare har att sköta, numera ökats så väsentligt på en del gårdar, att djuren understundom icke erhålla den vård de behöva för att lämna fullgod avkastning.

Den genom indragningarna ledigblivna arbetskraften har haft svårare än tillförne att erhålla ny anställning. Särskilt har detta gällt de gifta statarna, vilka vid arbetslöshet kommit i ett svårt läge, speciellt om de haft talrik familj. Manliga tjänare i husbondens kost pläga på många håll endast anställas per månad, och från flera håll uppges detta anställningssätt även föredragas av arbetarna själva, vilka under nuvarande löneläge inom jordbruket icke vilja binda sig för längre tids anställning. Landsbygdens ungdom säges endast ogärna taga årstjänst, då man vill ha händerna fria att vid första möjliga tillfälle skaffa sig annan sysselsättning. Möjligheterna till arbete inom industrien och även vid skogsbruket äro dock i hög grad beskurna, varemot arbetstillfällen i viss utsträckning erbjudas över hela landet vid vägarbeten samt i Sydsverige säsongarbete vid sockerbetsodlingen. Nödhjälps- eller reservarbeten spela dock en allt större roll även för landsbygdens vidkommande. Från Småland, Blekinge och Bohuslän uppgives, att arbetslösa föredraga reservarbeten framför anställning inom jordbruket, då det därstädes anses löna sig bättre att vara nödhjälpsarbetare än jordbruksarbetare.

Det framhålles ej sällan i sådant samband, att de åtgärder för arbetslöshetens lindrande, som tillgripits under senare år i form av nödhjälpsarbeten och kontantunderstöd, på sina håll åstadkommit en i viss mån konstlad arbetslöshet. Från Kristianstads län skriver sålunda en meddelare, att det under alla år funnits en hel del yngre män, vilka i egenskap av byggnads- och andra säsongarbetare haft mycket goda arbetsförtjänster under en del av året och sedan levat på dessa inkomster under återstående månader, men att en del av

dessa personer numera upptäckt, att de under den döda säsongen äro arbetslösa och i behov av samhällets hjälp. Jordbruksarbete vilja dylika arbetare ej antaga, och överhuvud framhålles det, att orsaken till den nuvarande arbetslösheten på landsbygden till god del ligger däri, att arbetare ej vilja taga arbete mot de låga löner jordbruket kan betala. Ur sådan synpunkt betecknar en meddelare i Bohuslän landsbygdens arbetslösa som »jordbruksarbetsflyktingar». Från en ort i Värmland skrives, att den uppväxande ungdomen har sådana pretentioner på avlöning, att jordbruket ej kan tillfredsställa dessa krav, men att ynglingarna hellre sälla sig till de arbetslösas skara än taga en liten avlöning och få arbete. Överhuvud får man av föreliggande uppgifter ett starkt intryck av att landsbygdens arbetslöshetsfråga står i nära samband med lönefrågan.

Arbetslönerna inom jordbruket. De sedan år 1925 gällande lokala löneavtalen inom jordbruket utlöpte den 24 oktober 1932, utan att överenskommelse om nya avtal hade träffats. En av Kungl. Maj:t tillsatt förlikningskommission hade emellertid framlagt ett löneförslag, innebärande reduceringar med 6—7 % på förut utgående löner. Sedan detta förlikningsförslag förkastats av arbetarparten, anbefallde Svenska lantarbetsgivarnas centralförening sina medlemmar att tillsvidare tillämpa däri angivna löner. Inga närmare upplysningar föreligga dock om, i vad mån de organiserade arbetsgivarna ställde sig denna maning till efterrättelse och i vad mån de bibehöllo förutvarande löner, eventuellt vidtogo ytterligare lönesänkningar. Ännu vanskligare är att bedöma, vilken lönepolitik denna tid följdes av den stora massan oorganiserade lantarbetsgivare.

Vid årsskiftet 1932/33 kommo emellertid nya förhandlingar till stånd, varvid överenskommelse uppnåddes. De nya avtalslönerna, vilka återgivas i *tab. 2* (kol. 2, 7, 10, 13, 16, 23 och 26), skola vad årslönerna beträffar utgå retroaktivt från den 24 oktober 1932 men i övrigt gälla fr. o. m. den 1 januari 1933. Dessa avtalslöner innebära i förhållande till de förutvarande kontanta årslönerna en sänkning för tjänare i husbondens kost med 75 kr. (13·0 %), men för statavlönade körkarlar och kreatursskötare med endast 10 kr. (1·6 resp. 1·4 %).[1] Timlönerna hade reducerats med 1 öre (2·2 %) för manliga dagsverkare utan några naturaförmåner och med 2 öre (5·0 %) för daglönare med förmån av bostad, vedbrand och potatisland. Den för kvinnliga arbetare fastställda timlönen, 28 öre, innebär inom ett par län en sänkning med 2 öre, men inom de övriga ingen förändring.

Såsom bekant gälla kollektivavtal för lantarbetare blott inom vissa landsdelar och beträffande en del, merendels större lantegendomar. För att erhålla närmare uppgifter om avtalsområdets omfattning, upptogs på lantarbetarstatistikens frågeformulär för år 1932 en särskild fråga, huruvida kollektivavtal gällde eller avtalsenliga lönesatser tillämpades inom respektive uppgiftsområden. En bearbetning av dessa svar, delvis kompletterade med från andra håll erhållna uppgifter, lämnas i tablån å sid. 80. För att i någon mån

[1] I de till statare utgående naturaförmånerna företogs däremot ingen ändring, varför beträffande totalavlöningen sänkningsprocenten ej uppgår till mer än hälften av den för kontantlönen angivna.

Tab. 2. Kontantlöner för

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Tjänare					Statare						Tillfälliga		
		Manliga		Kvinnliga		Körkarlar			Kreatursskötare[1]			i egen		
Län och hushållningssällskapsområden	Lön enligt kollektivavtal, kr.	Uppgiven kontant årslön, kr.		Uppgiven kontant årslön, kr.		Lön enligt kollektivavtal, kr.	Uppgiven kontant årslön, kr.		Lön enligt kollektivavtal, kr.	Uppgiven kontant årslön, kr.		sommar		
												Daglön enligt kollektivavtal, kr.[2]	Uppgiven daglön, kr.	
		1931	1932	1931	1932		1931	1932		1931	1932		1931	1932
1 Stockholms	510	534	513	464	436	630	624	620	700	723	713	[3] 4·40	4·46	4·46
2 Uppsala	510	536	508	464	432	630	639	625	700	713	711	[3] 4·40	4·54	4·46
3 Södermanlands	500	533	496	428	393	620	632	620	690	730	698	4·40	4·43	4·30
4 Östergötlands	500	561	525	441	408	620	624	614	690	760	733	4·40	4·57	4·37
5 Jönköpings	—	553	537	460	443	—	628	624	—	742	738	—	4·50	4·28
6 Kronobergs	—	546	505	408	376	—	617	615	—	701	698	—	4·36	4·00
7 Kalmar	500	533	509	425	408	620	612	610	690	706	696	4·40	4·54	4·25
8 norra hush.-sällsk.	—	545	488	450	403	—	588	588	—	735	719	—	4·38	4·25
9 södra » »	—	525	526	408	412	—	628	628	—	687	677	—	4·67	4·25
10 Gotlands	—	522	492	387	375	—	595	581	—	673	665	—	4·40	4·23
11 Blekinge	—	589	589	430	418	—	630	633	—	737	737	—	4·28	4·15
12 Kristianstads	500	575	541	443	438	620	620	616	690	689	684	4·40	4·46	4·45
13 Malmöhus	500	598	542	467	414	620	632	609	690	700	672	4·40	4·50	4·50
14 Hallands	500	551	518	394	378	620	615	610	690	680	662	4·40	3·87	3·67
15 Göteborgs o. Bohus	—	505	481	389	387	—	652	634	—	743	719	—	4·37	4·08
16 Älvsborgs	500	528	515	419	417	620	636	604	690	738	699	4·40	4·50	4·28
17 norra hush.-sällsk.	—	525	520	415	408	—	637	605	—	772	735	—	4·69	4·32
18 södra » »	—	531	510	425	424	—	634	604	—	699	668	—	4·33	4·25
19 Skaraborgs	500	526	497	430	411	620	607	592	690	711	701	4·40	4·29	4·21
20 Värmlands	·	579	533	404	388	·	713	694	·	910	901	·	4·76	4·56
21 Örebro	500	529	506	445	425	620	657	643	690	788	765	4·40	4·54	4·38
22 Västmanlands	510	529	498	457	433	630	631	622	700	734	730	[3] 4·40	4·46	4·45
23 Kopparbergs	—	650	636	398	389	—	—	—	—	—	—	·	5·49	5·20
24 Gävleborgs	—	617	587	356	342	—	—	—	—	—	—	·	5·59	5·39
25 Västernorrlands	—	614	579	350	333	—	—	—	—	—	—	—	5·50	5·46
26 Jämtlands	—	644	592	371	361	—	—	—	—	—	—	—	5·31	5·10
27 Västerbottens	—	576	538	327	309	—	—	—	—	—	—	—	5·78	5·45
28 Norrbottens	—	602	549	318	306	—	—	—	—	—	—	—	6·12	5·94
29 **Hela riket**	·	**556**	**525**	**425**	**404**	·	**629**	**615**	·	**727**	**711**	·	**4·57**	**4·42**
Därav i:														
30 Östra Sverige	·	541	511	450	419	·	629	619	·	735	718	·	4·50	4·40
31 Småland o. öarna	·	539	513	424	405	·	614	609	·	709	702	·	4·46	4·20
32 Södra Sverige	·	589	546	455	423	·	628	614	·	699	682	·	4·47	4·45
33 Västra Sverige	·	533	507	417	405	·	636	617	·	746	725	·	4·88	4·21
34 Norra Sverige	·	622	586	359	346	—	—	—	—	—	—	·	5·56	5·37

[1] Ej förmän. — [2] Timlöner ha omräknats till daglöner på grundval av avtalens bestämmelser om såsom huvudlöneform för regelbundet sysselsatta egentliga jordbruksarbetare (bruksegendomar), är timav kr. 4·70 resp. 4·80 och en vinterdaglön av 3·76 resp. 3·84.

lantarbetare år 1932.

16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	
manliga daglönare							*Tillfälliga kvinnliga daglönare*										
kost			i arbetsgivares kost				i egen kost						i arbetsgivares kost				
vinter			sommar		vinter		sommar			vinter			sommar		vinter		
Daglön enligt kollektivavtal, kr.[2]	Uppgiven daglön, kr.		Uppgiven daglön, kr.		Uppgiven daglön, kr.		Daglön enligt kollektivavtal, kr.[2]	Uppgiven daglön, kr.		Daglön enligt kollektivavtal, kr.[2]	Uppgiven daglön, kr.		Uppgiven daglön, kr.		Uppgiven daglön, kr.		
	1931	1932	1931	1932	1931	1932		1931	1932		1931	1932	1931	1932	1931	1932	
[3] 3·52	3·40	3·40	3·20	3·20	2·25	2·25	2·80	3·13	3·06	2·24	2·41	2·38	2·28	2·25	1·85	1·84	1
[3] 3·52	3·61	3·56	3·33	3·24	2·58	2·48	2·80	3·14	3·00	2·24	2·53	2·42	2·42	2·25	1·79	1·57	2
3·52	3·35	3·27	3·22	3·07	2·28	2·27	2·80	2·83	2·83	2·24	2·32	2·32	2·18	2·10	1·74	1·74	3
3·52	3·57	3·55	3·27	3·13	2·57	2·50	2·80	3·21	3·10	2·24	2·53	2·52	2·33	2·21	1·81	1·80	4
—	3·38	3·38	3·11	3·06	2·43	2·34	—	3·19	2·94	—	2·66	2·46	2·21	2·03	1·85	1·66	5
—	3·38	3·25	3·00	3·00	2·20	2·19	—	2·95	2·81	—	2·26	2·23	1·96	1·95	1·50	1·49	6
3·52	3·63	3·46	3·14	2·96	2·42	2·29	2·80	2·91	2·75	2·24	2·27	2·25	2·08	1·96	1·67	1·61	7
—	3·50	3·50	3·00	2·85	2·32	2·31	—	2·69	2·50	—	2·17	2·13	1·94	1·81	1·63	1·50	8
—	3·75	3·42	3·25	3·06	2·48	2·28	—	3·13	3·08	—	2·35	2·33	2·19	2·10	1·70	1·66	9
—	3·38	3·18	3·00	2·93	2·27	2·18	—	2·90	2·73	—	2·31	2·18	1·98	1·92	1·48	1·48	10
—	3·40	3·37	3·00	3·00	2·33	2·38	—	2·83	2·83	—	2·31	2·31	2·08	2·13	1·58	1·63	11
3·52	3·59	3·59	3·30	3·30	2·53	2·53	2·80	3·08	3·08	2·24	2·35	2·35	2·28	2·28	1·92	1·90	12
3·52	3·63	3·43	3·27	3·00	2·39	2·17	2·80	2·98	2·95	2·24	2·33	2·33	2·32	2·21	1·82	1·66	13
3·52	3·22	3·00	2·50	2·33	2·07	2·00	2·80	2·68	2·68	2·24	2·32	2·25	2·00	2·00	1·67	1·63	14
—	3·52	3·37	3·00	2·84	2·32	2·20	—	3·23	3·16	—	2·64	2·47	2·13	2·00	1·73	1·64	15
3·52	3·49	3·35	3·20	3·03	2·42	2·30	2·80	3·42	3·29	2·24	2·70	2·68	2·42	2·33	1·73	1·73	16
—	3·54	3·36	3·18	3·01	2·43	2·32	—	3·39	3·21	—	2·70	2·68	2·43	2·35	1·71	1·71	17
—	3·42	3·34	3·25	3·07	2·42	2·29	—	3·45	3·36	—	2·69	2·67	2·40	2·29	1·75	1·75	18
3·52	2·96	2·93	3·13	3·13	2·20	2·14	2·80	3·23	3·22	2·24	2·51	2·33	2·23	2·23	1·78	1·76	19
·	3·92	3·69	3·27	3·13	2·59	2·52	·	3·25	3·21	·	2·60	2·60	2·25	2·25	1·78	1·78	20
3·52	3·50	3·34	3·30	3·19	2·49	2·42	2·80	3·27	3·01	2·24	2·42	2·42	2·38	2·37	1·84	1·88	21
[3] 3·52	3·42	3·37	3·55	3·21	2·67	2·30	2·80	3·20	3·20	2·24	2·58	2·53	2·50	2·40	1·83	1·85	22
·	4·67	4·67	3·77	3·76	3·11	3·13	·	3·44	3·42	·	3·02	3·02	2·53	2·52	2·03	2·03	23
·	4·67	4·67	4·05	3·91	3·27	3·08	—	3·40	3·27	—	2·94	2·81	2·43	2·36	2·04	2·04	24
—	4·36	4·11	3·88	3·60	2·88	2·61	—	3·44	3·29	—	2·53	2·50	2·42	2·30	1·87	1·81	25
—	4·50	4·30	3·75	3·65	2·93	2·70	—	3·50	3·45	—	2·93	2·90	2·18	2·20	1·90	1·90	26
—	4·52	4·38	4·23	3·94	3·04	3·05	—	3·52	3·23	—	2·79	2·55	2·29	2·12	1·76	1·66	27
—	4·98	4·63	4·67	4·44	3·52	3·28	—	3·40	3·40	—	2·76	2·77	2·43	2·41	1·91	1·90	28
·	**3·57**	**3·47**	**3·26**	**3·14**	**2·46**	**2·36**	·	**3·15**	**3·07**	·	**2·51**	**2·44**	**2·26**	**2·19**	**1·78**	**1·73**	29
·	3·48	3·44	3·29	3·16	2·46	2·37	·	3·11	3·04	·	2·47	2·44	2·33	2·23	1·81	1·76	30
·	3·44	3·33	3·07	2·99	2·34	2·26	·	3·00	2·82	·	2·40	2·30	2·07	1·97	1·65	1·57	31
·	3·60	3·48	3·26	3·10	2·43	2·31	·	3·00	2·98	·	2·34	2·34	2·29	2·23	1·83	1·74	32
·	3·34	3·21	3·09	2·99	2·32	2·24	·	3·23	3·16	·	2·56	2·47	2·26	2·22	1·75	1·74	33
·	4·57	4·43	3·97	3·81	3·08	2·91	·	3·45	3·35	·	2·82	2·76	2·38	2·32	1·93	1·90	34

arbetstiden maj—september och december—februari. — [3] Hos arbetsgivare, som tillämpa timlönsystem lönen i Stockholms och Uppsala län 47 öre, i Västmanlands län 48 öre, motsvarande en sommardaglön

motverka de missvisningar, som uppstå på grund av redovisningsområdenas mycket olikartade omfattning i olika delar av landet, ha vid sidan om de vanliga (ovägda) procenttalen även meddelats sådana vägda med antalet socknar inom de olika områdena.

Antal redovisningsområden (i %), där	Ovägda tal						Vägda tal					
	Östra Sverige	Småland o. öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Hela riket	Östra Sverige	Småland o. öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Hela riket
a) kollektivavtal gälla	85·7	15·6	82·6	42·9	5·6	38·0	85·0	19·5	91·3	32·3	6·9	48·4
b) kollektivavtal icke gälla formellt, men avtalsenliga lönesatser tillämpas mera allmänt för lantarbetare	9·5	8·9	8·7	6·1	3·7	6·5	9·7	6·7	4·4	8·0	5·6	7·2
c) avtalsenliga lönesatser ej tillämpas mera allmänt för lantarbetare	4·8	75·5	8·7	51·0	90·7	55·5	5·3	73·8	4·3	59·7	87·5	44·4

Ehuru redovisningsområdenas relativa fåtalighet och därmed följande stora omfattning i hög grad försvårat ett exakt besvarande av de framställda frågorna, synes det emellertid framgå av svaren, att det egentligen är inom östra och södra Sverige, som kollektivavtalen spela en mera betydande roll för lönesättningen inom jordbruket.

Hur arbetslönerna i allmänhet gestalta sig inom jordbruket skulle framgå av de uppgifter, vilka å socialstyrelsens frågeformulär begärts om de löner, som inom vederbörande redovisningsområden vanligen utgå till vissa huvudgrupper av lantarbetare, nämligen dels årsanställda ogifta tjänare i arbetsgivarens kost, dels statare, dels slutligen olika slag av daglönare. Dessa uppgifter skulle i fråga om årsanställda arbetare avse tjänsteåret 1932/33, medan de för daglönare skulle gälla sommaren 1932 resp. vintern 1932/33. I *tab. 2* meddelas resultaten av vissa på grundval av dessa uppgifter verkställda preliminära beräkningar rörande de kontanta lönerna inom jordbruket år 1932. Vid beräkningen av riksmedeltalen ävensom av medellönerna för olika landsdelar ha länssiffrorna vägts med antalet socknar.[1]

Såsom framgår av tabellen, har en ganska utpräglad lönesänkning ägt rum under år 1932. Denna nedåtgående tendens har dock ingalunda varit så enhetlig, som de framräknade länsmedeltalen synas angiva. Detta belyses närmare av efterföljande översikt, vari angives det antal uppgifter, enligt vilka lönerna för olika arbetargrupper blivit sänkta sedan föregående år:

[1] Vid en jämförelse mellan dessa preliminära siffror och de i tab. 2 ävenledes införda medellönerna för år 1931, torde observeras, att de förra inom vissa hushållningssällskapsområden äro byggda på ett färre antal uppgifter än de senare, varför skillnaden mellan lönerna de bägge åren här stundom kan komma att synas större än den i verkligheten är. På grund av uppgifternas fåtalighet kommer nämligen uteblivandet av sådana uppgifter, som starkare avvika från genomsnittet för vederbörande hushållningssällskaps område, att i ganska hög grad påverka de ifrågavarande medeltalen. Efter den omräkning, som sedermera kommer att företagas på grundval av hela primärmaterialet, blir sannolikt skillnaden mellan medellönerna de bägge åren i vissa fall något utjämnad.

	Östra Sverige		Småland o. öarna		Södra Sverige		Västra Sverige		Norra Sverige		Hela riket	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Manliga arbetare.												
Tjänare i a.-g:s kost	36	60·0	23	53·5	13	59·1	45	49·5	54	54·0	171	54·1
Statare: Körkarlar	32	58·2	13	39·4	9	40·9	35	47·9	—	—	89	48·6
Statare: Kreatursskötare	31	55·4	12	36·4	11	50·0	28	37·8	—	—	82	44·3
Tillfälliga daglönare												
i egen kost: sommar	18	34·6	16	50·0	1	4·8	30	41·7	36	52·9	101	41·2
i egen kost: vinter	18	39·1	10	33·3	9	52·9	27	38·0	29	46·8	93	41·2
i a.-g:s kost: sommar	9	29·0	13	41·9	4	30·8	24	37·5	35	47·9	85	40·1
i a.-g:s kost: vinter	8	26·7	9	28·1	2	16·7	19	30·2	26	39·4	64	31·5
Kvinnliga arbetare.												
Tjänare i a.-g:s kost	37	61·7	20	46·5	12	54·5	40	44·9	36	33·0	145	44·9
Tillfälliga daglönare												
i egen kost: sommar	8	26·7	8	27·6	3	15·0	19	36·5	15	27·8	53	28·6
i egen kost: vinter	7	31·8	7	35·0	4	26·7	12	26·7	14	31·8	44	30·1
i a.-g:s kost: sommar	4	16·7	12	36·4	3	25·0	14	26·9	18	25·0	51	26·4
i a.-g:s kost: vinter	1	5·3	9	33·3	3	33·3	15	32·6	17	27·0	45	27·4

Härav framgår, att lönenedsättningar varit vanligare för män än för kvinnor och vanligare i östra och södra Sverige än i övriga delar av landet.

Överhuvud synes löneutvecklingen särskilt under senare delen av år 1932 varit skäligen oenhetlig, vilket i hög grad försvårat löneobservationerna medelst det tämligen glesa och delvis olikformiga nät av uppgiftslämnare, varöver lantarbetarstatistiken numera förfogar. Det förefaller emellertid, som om man särskilt på de större gårdarna antingen företagit en viss allmän lönereducering eller också bibehållit lönerna i huvudsak oförändrade, men samtidigt inskränkt arbetskraften. Härvid uppges avskedandena i första hand gällt mindre kvalificerade arbetare, men stundom även sådana, som på grund av familjeförhållanden o. d. (barnrikedom, sjuklighet o. d.) ansetts mindre önskvärda. Dylik arbetskraft har ofta vid nyanställning måst sänka sina löneanspråk högst betydligt, vilket kan förklara de betydande lönereduceringar, som omförmälts av vissa uppgiftslämnare. Å de mindre gårdarna synes man i stor utsträckning ha utnyttjat den möjlighet till erhållande av billigare arbetskraft, som arbetsmarknadsläget erbjudit, speciellt i fråga om tjänare i husbondens kost.

En del jordbrukare, anslutna till vederbörande arbetsgivarorganisation, uppgives ha företagit lönereduceringar i överensstämmelse med det ovannämnda avtalsförslaget av den 14 oktober 1932. Emellertid torde, att döma av samstämmiga uppgifter från arbetsgivar- och arbetarhåll, inom områden, där kollektivavtal i större utsträckning äro normgivande för lönesättningen, endast mera provisoriska löneuppgörelser ha träffats vid det nya tjänsteårets ingång i avvaktan på nytt kollektivavtal, och i och med den på nyåret träffade överenskommelsen om nya kollektivavtal komma därför inom dessa avtalsområden vissa lönejusteringar att äga rum. Dessa lära dock huvudsakligast be-

röra storjordbruket och dettas viktigaste arbetskraft, statarna, vilkas kontantlöner vid de slutgiltiga uppgörelserna för tjänsteåret 1932/33 sannolikt komma att i genomsnitt ligga något högre än vad som framgår av tab. 2. I fråga om tjänarna skulle man snarast ha att vänta en motsatt utveckling, men härvidlag bör ihågkommas, att denna för det mindre och medelstora jordbruket typiska arbetargrupp blott i mindre grad beröres av de kollektiva avtalsbestämmelserna, varför de av uppgiftslämnarna redovisade årslönerna kunna antagas i stort sett komma att gälla för hela det nya tjänsteåret. Vad slutligen angår daglönarna torde dessas lönesatser endast i jämförelsevis mindre utsträckning normeras genom kollektivavtalen.

Jämför man i tab. 2 de genom kollektivavtalen fastställda lönesänkningarna med de för de särskilda hushållningssällskapsområdena redovisade lönereduceringarna, finner man, att avtalens lönesatser för tjänare sänkts avsevärt mera men för statare och daglönare däremot något mindre än de uppgivna faktiska lönerna.

Härvidlag har det, såsom förut antytts, varit av betydelse, i vilken utsträckning löneförhållandena inom de särskilda områdena och för de olika lantarbetargrupperna blivit reglerade genom kollektivavtal. Detta belyses närmare genom efterföljande sammanställning över sänkningen sedan föregående år av dels de ovägda lönemedeltalen, dels de efter antalet socknar vägda medellönerna för landet i dess helhet:

Genomsnittlig lönesänkning 1931—1932, i %, för

Redovisningsområden, där kollektivavtal	Manliga tjänare	Kvinnliga tjänare	Körkarlar	Kreaturskötare	Tillfälliga manl. daglönare i egen kost sommar	Tillfälliga manl. daglönare i egen kost vinter	Tillfälliga manl. daglönare i arbetsgivares kost sommar	Tillfälliga manl. daglönare i arbetsgivares kost vinter	Tillfälliga kvinnl. daglönare i egen kost sommar	Tillfälliga kvinnl. daglönare i egen kost vinter	Tillfälliga kvinnl. daglönare i arbetsgivares kost sommar	Tillfälliga kvinnl. daglönare i arbetsgivares kost vinter
					a) ovägda tal							
gälla	5·5	5·7	2·0	2·4	2·2	2·2	3·6	0·8	1·9	0·8	1·7	2·2
icke gälla .	6·1	4·8	0·8	1·2	2·4	2·0	3·3	2·2	3·3	1·9	3·1	1·1
					b) vägda tal							
gälla	6·0	4·7	1·9	1·8	4·0	3·2	4·6	5·8	2·6	3·2	2·2	3·8
icke gälla .	5·6	4·3	2·1	2·9	3·7	2·2	3·1	2·4	3·4	1·6	4·4	1·1

Medan de under år 1931 företagna lönesänkningarna i stort sett voro något starkare inom sådana redovisningsområden, där kollektivavtal icke gälla, än inom de övriga områdena, synes på grund av särskilda i det föregående berörda omständigheter förhållandet närmast ha varit det motsatta år 1932.

En allmän bild av löneutvecklingen under de senaste tjugu åren lämnas i *tab. 3*, varest återgivas för de viktigaste lantarbetarkategorierna beräknade riksmedeltal beträffande kontantlönerna år 1932, sammanställda med motsvarande medeltal för åren 1913 samt 1920 och 1931, varjämte beräknats de procentuella löneförändringar, som ägt rum under perioden 1913—1932.

Lönestegringen inom jordbruket nådde sin höjdpunkt år 1920, då kontantlönerna synas ha legat i genomsnitt omkring 220 % över 1913 års nivå. De tre följande åren medförde en lönereduktion av 40—50 % från nämnda topplöner.

Tab. 3. Förändringar i lantarbetarnas kontantlöner åren 1913—1932.

Lantarbetargrupper	Medeltal, kr.				Löneökning (+) eller lönesänkning (−) i %			
	1913	1920	1931	1932	1913—1920	1920—1932	1931—1932	1913—1932
Tjänstefolk.								
Manliga tjänare . . årslön	326	1 075	556	525	+ 229·8	− 51·2	− 5·6	+ 61·0
Kvinnliga » . . »	197	661	425	404	+ 235·5	− 38·9	− 4·9	+ 105·1
Statare.								
Körkarlar . . . . årslön	329	1 047	629	615	+ 218·2	− 41·3	− 2·2	+ 86·9
Kreatursskötare . . »	375	1 158	727	711	+ 208·8	− 38·6	− 2·2	+ 89·6
Tillfälliga daglönare.								
Manliga:								
i egen kost sommardaglön	2·97	9·37	4·57	4·42	+ 215·5	− 52·8	− 3·3	+ 48·8
i egen kost vinterdaglön	2·19	7·20	3·57	3·47	+ 228·8	− 51·8	− 2·8	+ 58·4
i arbetsgivares kost sommardaglön	2·05	6·41	3·26	3·14	+ 212·7	− 51·0	− 3·7	+ 53·2
i arbetsgivares kost vinterdaglön	1·43	4·71	2·46	2·36	+ 229·4	− 49·9	− 4·1	+ 65·0
Kvinnliga:								
i egen kost sommardaglön	1·77	5·62	3·15	3·07	+ 217·5	− 45·4	− 2·5	+ 73·4
i egen kost vinterdaglön	1·34	4·30	2·51	2·44	+ 220·9	− 43·3	− 2·8	+ 82·1
i arbetsgivares kost sommardaglön	1·21	3·72	2·26	2·19	+ 207·4	− 41·1	− 3·1	+ 81·0
i arbetsgivares kost vinterdaglön	0·89	2·79	1·78	1·73	+ 213·5	− 38·0	− 2·8	+ 94·4

Därefter skedde en stabilisering under åren 1924—1930, under vilken tid lönenivån förblev i huvudsak orubbad. Under intryck av de år 1931 allt mera framträdande verkningarna av den ekonomiska krisen inträdde därefter, såsom förut nämnts, en allmän lönesänkning. Fortfarande ligga dock jordbrukets kontantlöner 50—100 % över avlöningarna för motsvarande arbetargrupper år 1913. Uträknas ett vägt medeltal för samtliga grupper, förete kontantlönerna år 1932 i förhållande till 1913 års löneläge en höjning av 63 %.

För de lantarbetargrupper, vilkas avlöning till stor del utgår in natura, beror totalavlöningens storlek i väsentlig grad på naturaförmånernas värde. Även härom lämna primäruppgifterna upplysning, ehuru de ännu ej hunnit bearbetas ur denna synpunkt. En antydan om naturaförmånernas värde för tjänstefolk och tillfälliga daglönare med dylika förmåner kan emellertid erhållas genom beräkning av skillnaden mellan daglön i egen och arbetsgivarens kost. År 1913 uppgick denna skillnad beträffande manliga arbetares sommardaglön till 0·92 kr. men steg under de följande åren oavbrutet t. o. m. 1920, då densamma utgjorde 2·96 kr. Åren 1931 och 1932 hade kostvärdet sjunkit till resp. 1·31 och 1·28 kr. (eller med 57 %), motsvarande 43 % av värdet, när prisnivån låg som högst. I fråga om manliga arbetares vinterdaglön utgjorde differensen 1·11 såväl år 1931 som år 1932 (sänkning från år 1920: 55 %). Beträffande kvinnliga arbetare blev kostens värde 1931 och 1932 resp. 0·89 och 0·88 kr. (sänkning från 1920: 54 %) för sommardaglönen samt resp. 0·73 och 0·71 kr. (sänkning från 1920: 53 %) för vinterdaglönen. För statavlönade arbetare uppgår värdet av naturaförmånerna till högre belopp än för nu angivna lantarbetare.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under år 1932.

Arbetsförmedlingens organisation. Den offentliga arbetsförmedlingen hade under år 1932 *huvud- eller avdelningskontor* i verksamhet å följande orter:

Stockholms stad . . .	*Stockholm.*
Stockholms län	*Stockholm*, Södertälje, Norrtälje.
Uppsala län	*Uppsala*, Enköping, Skutskär.
Södermanlands län . .	*Eskilstuna*, Nyköping, Strängnäs, Flen, Katrineholm, Gnesta.
Östergötlands län . . .	*Norrköping; Linköping*, Söderköping, Skänninge, Vadstena, Motala, Mjölby, Valdemarsvik, Ödeshög, Åtvidaberg, Kisa, Finspång, Borensberg.
Jönköpings län	*Jönköping*, Eksjö, Tranås, Vetlanda, Värnamo, Gislaved, Nässjö, Sävsjö, Hyltebruk.
Kronobergs län	*Växjö*, Ljungby, Älmhult, Markaryd, Lenhovda, Ryd.
Kalmar län	*Västervik*, Vimmerby; *Kalmar*, Oskarshamn, Nybro, Torsås, Mönsterås.
Gotlands län	*Visby*, Hemse.
Blekinge län	*Karlskrona*, Ronneby, Karlshamn, Sölvesborg.
Kristianstads län . . .	*Kristianstad*, Hässleholm, Ängelholm, Tomelilla, Åstorp, Osby.
Malmöhus län	*Malmö; Lund; Landskrona; Hälsingborg; Ystad; Trälleborg; Eslöv; Skurup; Vellinge.*
Hallands län	*Halmstad*, Laholm, Falkenberg, Varberg, Kungsbacka.
Göteborgs och Bohus län	*Göteborg*, Mölndal; *Uddevalla*, Strömstad, Lysekil, Kungälv.
Älvsborgs län	*Borås*, Vänersborg, Trollhättan, Alingsås, Kinna, Ulricehamn, Mellerud, Lilla Edet.
Skaraborgs län	*Skövde*, Skara, Mariestad, Tidaholm, Falköping, Lidköping, Hjo, Törceboda, Grästorp, Vara.
Värmlands län	*Karlstad*, Kristinehamn, Filipstad, Arvika, Säffle.
Örebro län	*Örebro*, Askersund, Lindesberg, Karlskoga, Kopparberg, Laxå, Nora.
Västmanlands län . . .	*Västerås*, Köping, Arboga, Sala.
Kopparbergs län . . .	*Falun*, Avesta, Mora, Leksand, Ludvika, Borlänge, Älvdalen.
Gävleborgs län	*Gävle*, Hudiksvall, Söderhamn.
Västernorrlands län . .	*Sundsvall*, Ånge.
Jämtlands län	*Östersund*, Strömsund, Sveg, Bräcke.
Västerbottens län . . .	*Umeå*, Skellefteå.
Norrbottens län	*Luleå*, Piteå, Kiruna, Boden.

För *sjömansförmedlingen* funnos specialkontor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg samt särskilda sjömansförmedlingsombud å 19 orter, nämligen Örnsköldsvik, Härnösand, Sundsvall, Söderhamn, Gävle, Södertälje, Oxelösund, Norrköping, Oskarshamn, Kalmar, Visby, Karlshamn, Sölvesborg, Åhus, Ystad, Landskrona, Halmstad, Lysekil och Uddevalla. På ytterligare 6 platser, Luleå, Umeå, Hudiksvall, Västervik, Karlskrona och Trälleborg, var sjömansförmedling anordnad i direkt samband med arbetsförmedlingen.[1]

[1] En särskild redogörelse för sjömansförmedlingen under 1932 lämnas å sid. 98 i detta häfte.

Sveriges offentliga arbetsförmedling omfattade sålunda vid årets utgång 36 huvudkontor (24 länsanstalter och 12 självständiga kommunala anstalter),[1] 100 avdelningskontor och 23 fristående sjömansförmedlingar eller tillsammans 159 ordinarie förmedlingsorgan. Av dessa voro två avdelningskontor (Lilla Edet och Älvdalen) nyinrättade från årets början.

Förutom dessa ordinarie kontor ha under året c:a 575 *arbetsförmedlingsombud* varit anställda under länsanstalternas ledning å de orter, där offentlig hjälpverksamhet för arbetslösa bedrivits eller behov i övrigt förelegat av organ för den offentliga arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingsverksamheten under året. Verksamhetens omfattning under år 1932 framgår av *tab. A.* Såsom tabellen utvisar, kan i förhållande till föregående år konstateras en ökning av antalet ansökningar om arbete och antalet tillsatta platser, under det att siffran för lediga platser sjunkit. De procentuella förskjutningarna framgå av nedanstående tablå:

Ökning (minskning) i % från föregående år av antalet	Manliga avdelningen			Kvinnliga avdelningen			Tillsammans		
	1930	1931	1932	1930	1931	1932	1930	1931	1932
arbetsansökningar .	+11·5	+ 56·3	+83·7	+ 4·4	+ 6·2	+10·3	+ 9·1	+40·2	+65·8
lediga platser . . .	— 0·9	+ 14·3	+ 3·4	+ 7·8	— 2·0	−14·5	+ 3·5	+ 5·7	— 5·3
tillsatta platser . .	— 1·3	+ 19·9	+ 7·4	+ 5·9	+ 1·6	— 8·8	+ 1·9	+11·4	+ 0·6

Antalet arbetsansökningar är det största, som något år redovisats vid Sveriges offentliga arbetsförmedling, och överstiger fjolårets siffra med i runt tal en halv miljon. Denna kraftiga uppgång är givetvis i första hand en följd av det försämrade arbetsmarknadsläget, men även en annan omständighet har spelat en icke oväsentlig roll. Under året har nämligen antalet arbetsförmedlingsombud avsevärt ökats, varjämte de förutvarande mera fullständigt fullgjort sin redovisningsskyldighet till respektive huvudkontor. På så sätt har åstadkommits en betydande stegring av antalet anmälningar från sådana platser, som förut ej haft närmare kontakt med den offentliga arbetsförmedlingen.

Siffran för lediga platser har, såsom ovan nämnts, sjunkit under året; detta förhållande hänger närmast samman med den minskade efterfrågan på arbetskraft inom det husliga området. Att tillsatta platser, trots depressionen, kunnat ej blott hålla sin numerär utan även visa ökning är, såsom framgår av sista kolumnen i tab. A., till största delen att tillskriva de offentliga reservarbetena, vilka berett sysselsättning åt mer än dubbelt så många personer som föregående år.

Verksamhetens fördelning på årets olika månader framgår jämväl av tab. A. I fråga om *platstillgången* konstaterades i likhet med i fjol, att på grund av det tryckta konjunkturläget säsongvariationerna ej kommo till synes på samma markerade sätt som vid normala förhållanden, men de två maxima, ett på

[1] Bland de sistnämnda äro inräknade anstalten i Norrköping samt Malmöhus läns anstalter, 9 till antalet, vilka från länets landsting åtnjuta årligt anslag. Endast 2 anstalter, Stockholms och Göteborgs, kunna alltså anses vara uteslutande kommunala. Erinras bör dessutom, att åtskilliga till länsanstalterna hörande avdelningskontor även uppbära kommunala anslag, varjämte samtliga anstalter åtnjuta statsanslag.

Tab. A. Antalet arbetsansökningar, lediga och tillsatta platser under olika månader.[1]

Månad	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	
									Hela antalet	Därav reservarbete
Januari . . .	83 468	17 424	16 923	15 655	9 531	6 805	99 123	26 955	23 728	5 081
Februari . . .	82 222	14 111	13 298	16 195	9 758	7 187	98 417	23 869	20 485	4 507
Mars	88 130	18 213	16 910	16 625	12 303	8 453	104 755	30 516	25 363	4 158
April	88 359	16 280	15 005	18 975	15 170	10 555	107 334	31 450	25 560	3 335
Maj	77 524	13 890	13 103	15 973	13 652	9 492	93 497	27 542	22 595	2 968
Juni	70 141	12 690	11 981	13 560	11 159	7 746	83 701	23 849	19 727	3 192
Juli	70 408	12 127	11 423	12 812	10 385	7 025	83 220	22 512	18 448	2 675
Augusti . . .	78 711	13 197	12 043	16 679	12 881	8 851	95 390	26 078	20 894	2 774
September . .	87 584	15 978	15 016	22 388	15 361	11 393	109 972	31 339	26 409	4 340
Oktober . . .	100 008	17 916	17 320	22 698	13 162	10 619	122 706	31 078	27 939	4 563
November . .	108 948	10 639	10 386	18 312	8 603	7 027	127 260	19 242	17 413	4 319
December . .	113 347	9 875	9 722	13 182	8 478	6 803	126 529	18 353	16 525	3 983
Hela året 1932	**1048850**	**169 527**	**163 130**	**203 054**	**133 399**	**101 956**	**1251904**	**302 926**	**265 086**	**45 895**
» » 1931	570 847	164 014	151 850	184 029	155 957	111 735	754 876	319 971	263 585	19 435
» » 1930	365 266	143 557	126 628	173 259	159 096	110 029	538 525	302 653	236 657	8 950
» » 1929	327 517	144 799	128 333	165 981	147 570	103 921	493 498	292 369	232 254	8 150
» » 1928	346 226	132 842	120 949	162 146	132 245	94 641	508 372	265 087	215 590	12 600

våren och ett på hösten, framträdde som vanligt. På vårsidan nåddes kulmen i april, på höstsidan i september. Julmånaden var årets sämsta månad, till väsentlig del beroende på att till följd av den blida väderleken inga extra arbetstillfällen i form av snöskottning erbjödo sig. Antalet *ansökningar om arbete* var å kvinnliga avdelningen efter vanligheten störst under oktober, å manliga avdelningen däremot under december. *Platstillsättningarna* följde i huvudsak samma fluktuationer som antalet lediga platser.

Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft belyses av nedanstående tablå:

	Ansökningar per 100 lediga platser						*Tillsatta platser per 100 lediga*					
	Män		Kvinnor		Tillsammans		Män		Kvinnor		Tillsammans	
	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931
Januari . . .	479	304	164	120	**368**	**222**	97	94	71	66	**88**	**82**
Februari . . .	583	305	166	133	**412**	**232**	94	91	74	68	**86**	**81**
Mars	484	251	135	109	**343**	**191**	93	89	69	64	**83**	**79**
April	543	294	125	101	**341**	**194**	92	85	70	63	**81**	**74**
Maj	558	244	117	90	**339**	**164**	94	86	70	64	**82**	**74**
Juni	553	294	122	93	**351**	**187**	94	88	69	63	**83**	**75**
Juli	581	313	123	95	**370**	**198**	94	88	68	63	**82**	**75**
Augusti . . .	596	327	129	98	**366**	**201**	91	85	69	63	**80**	**73**
September . .	548	312	146	107	**351**	**197**	94	88	74	68	**84**	**77**
Oktober . . .	558	400	172	129	**395**	**257**	97	95	81	76	**90**	**85**
November . .	1 024	692	213	158	**661**	**413**	98	97	82	78	**90**	**87**
December . .	1 148	482	155	124	**689**	**343**	98	98	80	79	**90**	**91**
Hela året	**619**	**348**	**152**	**118**	**413**	**236**	**96**	**93**	**76**	**72**	**88**	**82**

[1] Talen för varje särskild månad angiva hela det under månaden disponibla antalet lediga platser, således med inräknande även av dem, som kvarstått aktuella från föregående månad. Dessa sistnämnda platser ha däremot i siffrorna för hela året inräknats endast en gång, varav förklaras, att dessa äro mindre än de enskilda månadernas siffror tillsammantagna.

Tab. B. Verksamheten vid de särskilda anstalterna under år 1932.

Anstalter	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			På 100 lediga platser						Jordbruksförmedlingen i % av		
										Ansökningar			Tills. platser					
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Män	Kv.	S:a	Män	Kv.	S:a	Ansökningar	Lediga platser	Tillsatta platser
Stockholms stad	147 807	23 751	23 183	57 449	37 702	29 203	205 256	61 453	52 386	622	152	334	98	77	85	1·2	0·5	0·6
Stockholms län	46 499	11 586	10 950	8 349	6 580	4 374	54 848	18 166	15 324	401	127	302	95	66	84	29·1	43·8	45·9
Uppsala län	17 551	5 429	4 968	3 447	2 915	2 225	20 998	8 344	7 193	323	118	252	92	76	86	26·7	34·3	32·8
Södermanlands län	14 608	4 402	4 075	5 406	3 933	3 153	20 014	8 335	7 228	332	137	240	93	80	87	23·2	38·2	35·2
Östergötlands län	28 853	6 290	5 857	8 998	5 403	4 019	37 851	11 695	9 876	459	167	324	93	74	84	32·0	38·9	38·7
Norrköping	20 730	1 752	1 640	1 687	1 345	975	22 417	3 097	2 615	1183	125	724	94	72	84	7·5	21·5	22·1
Jönköpings län	11 889	2 691	2 539	5 100	2 429	1 988	16 989	5 120	4 527	442	210	332	94	82	88	16·6	25·3	23·5
Kronobergs län	8 048	1 870	1 737	2 482	2 116	1 402	10 530	3 986	3 139	430	117	264	93	66	79	17·5	31·6	28·3
Norra Kalmar län	12 143	1 920	1 863	679	517	404	12 822	2 437	2 267	632	131	526	97	78	93	11·8	13·8	12·4
Södra Kalmar län	17 605	2 625	2 590	2 200	1 054	906	19 805	3 679	3 496	671	209	538	99	86	95	6·9	12·9	11·5
Gotlands län	4 082	1 091	952	1 667	1 307	797	5 749	2 398	1 749	374	128	240	87	61	73	20·4	33·3	26·9
Blekinge län	34 712	5 321	5 193	6 264	4 211	3 192	40 976	9 532	8 385	652	149	430	98	76	88	10·3	20·7	17·4
Kristianstads län	15 287	5 466	5 127	7 097	5 329	3 855	22 384	10 795	8 982	280	133	207	94	72	83	39·2	48·4	47·7
Malmöhus län: Malmö	62 019	4 789	4 694	19 195	10 586	8 507	81 214	15 375	13 201	1295	181	528	98	80	86	1·8	3·7	3·2
Malmöhus län: Lund	7 728	1 114	1 086	1 391	1 011	887	9 119	2 125	1 973	694	138	429	97	88	93	16·7	36·6	36·1
Malmöhus län: Landskrona	16 395	2 706	2 668	510	408	285	16 905	3 114	2 953	606	125	543	99	70	95	2·9	11·5	9·7
Malmöhus län: Hälsingborg	27 155	3 512	3 475	4 378	2 538	2 079	31 533	6 050	5 554	773	172	521	99	82	92	4·2	6·5	5·8
Malmöhus län: Ystad	6 467	671	640	1 171	399	349	7 638	1 070	989	964	293	714	95	87	92	15·4	35·4	32·8
Malmöhus län: Trälleborg	8 088	2 424	2 415	1 202	551	477	9 290	2 975	2 892	334	218	312	100	87	97	7·7	21·6	20·0
Malmöhus län: Eslöv	3 164	1 213	1 178	471	331	270	3 655	1 544	1 448	261	142	235	97	82	94	42·5	58·4	58·2
Malmöhus län: Skurup	1 128	919	586	527	528	248	1 655	1 447	834	123	100	114	64	47	58	75·7	79·9	83·2
Malmöhus län: Vellinge	1 474	878	826	225	219	138	1 699	1 097	964	168	103	155	94	63	88	65·9	64·7	64·9
Malmöhus län: Ortsombud	7 230	575	573	—	—	—	7 230	575	573	1257	—	1 257	100	—	100	7·5	43·5	43·6
Hallands län	10 688	2 130	1 893	1 763	1 199	814	12 451	3 329	2 707	502	147	374	89	68	81	12·8	27·5	19·8
Göteb. och Bohus län	44 216	6 854	6 671	4 008	2 141	1 465	48 224	8 995	8 136	645	187	536	97	68	90	6·0	12·1	9·5
Göteborg	125 169	15 154	14 796	22 882	14 316	11 322	148 051	29 470	26 118	826	160	502	98	79	89	1·3	4·2	4·2
Älvsborgs län	21 763	5 064	4 979	1 640	1 141	865	23 403	6 205	5 844	430	144	377	98	76	94	7·3	7·8	6·7
Skaraborgs län	17 447	4 524	3 735	5 370	4 208	2 531	22 817	8 732	6 266	386	128	261	83	60	72	32·0	47·0	42·8
Värmlands län	40 576	4 953	4 830	2 372	2 425	1 464	42 948	7 378	6 294	819	98	582	98	60	85	8·1	13·4	9·7
Örebro län	35 286	4 180	4 087	5 757	4 422	3 229	41 043	8 602	7 316	844	130	477	98	73	85	11·9	27·8	26·7
Västmanlands län	30 638	4 345	4 154	5 620	3 533	3 032	36 258	7 878	7 186	705	159	460	96	86	91	12·0	29·9	27·7
Kopparbergs län	34 529	4 633	4 621	3 823	2 203	1 735	38 352	6 836	6 356	745	174	561	100	79	93	2·9	5·4	4·3
Gävleborgs län	35 431	3 347	3 346	3 271	1 557	1 434	38 702	4 904	4 780	1059	210	789	100	92	97	4·2	1·8	1·6
Västernorrlands län	63 555	7 513	7 492	595	290	274	64 150	7 803	7 766	846	205	822	100	94	100	4·0	1·8	1·8
Jämtlands län	39 196	7 049	6 947	2 466	2 001	1 895	41 662	9 050	8 842	556	123	460	99	95	98	6·1	5·5	4·9
Västerbottens län	13 667	2 377	2 371	2 280	1 683	1 465	15 947	4 060	3 836	575	135	393	100	87	94	6·2	9·9	7·9
Norrbottens län	16 027	4 409	4 393	1 312	868	698	17 339	5 277	5 091	364	151	329	100	80	96	3·6	0·4	0·4
Tillsammans	**1048850**	**169 527**	**163 130**	**203 054**	**133 399**	**101 956**	**1251904**	**302 926**	**265 086**	**619**	**152**	**413**	**96**	**76**	**88**	**9·0**	**17·2**	**15·8**

Någon så stor disproportion mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft som den under årets båda sista månader har den svenska arbetsförmedlingen aldrig förut ens tillnärmelsevis haft att uppvisa, och särskilt ogynnsamt tedde sig läget å den manliga avdelningen. Emellertid torde de framräknade relationstalen giva en något sämre bild av förhållandena i jämförelse med föregående år än som svarar mot verkligheten. Den starkt ökade tillströmningen av arbetssökande under årets senare del hör utan tvivel delvis samman med de utvidgningar av det allmännas understödsverksamhet, som företagits på sista tiden. En mycket stor del av de arbetsansökningar, som registreras vid arbetsförmedlingen, utgöres nämligen av s. k. arbetslöshetsstämplingar, vilka de sökande fullgöra icke i förhoppning att hos förmedlingen erhålla någon sysselsättning å öppna marknaden, utan endast för att kvalificera sig för arbetslöshetshjälp.

Förhållandet mellan lediga och tillsatta platser har, såsom under dåliga tider alltid är fallet, ej oväsentligt förbättrats, och intet föregående år har uppvisat så högt tillsättningsresultat som det nu gångna året.

Verksamheten vid de särskilda anstalterna. Beträffande verksamhetens omfattning vid de olika anstalterna meddelar *tab. B* ett översiktligt sammandrag. En jämförelse med 1931 års siffror ger vid handen, att sammanlagda antalet tillsatta platser i förhållande till föregående år ökats vid 22 och minskats vid 14 anstalter. Relativt sett har ökningen varit störst vid anstalterna i Jämtlands län (155 %), Västernorrlands län (122 %), Älvsborgs län (75 %), Kopparbergs län (67 %), Norrbottens län (66 %), Göteborgs och Bohus län (61 %) samt Norra Kalmar och Västerbottens län (58 %). Till jämförelse kan erinras, att ökningen från 1930 till 1931 endast i 2 fall översteg 50 %. Den största minskningen har träffat Ystad (44 %) och Stockholms stad (29 %).

Beträffande förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft ha Västernorrlands och Gävleborgs län i likhet med i fjol kommit högst med resp. 822 och 789 ansökningar per 100 lediga platser. För städerna Norrköping och Ystad, som följa tätt efter, voro siffrorna 724 och 714. Skåneorterna Skurup och Vellinge, som efter vanligheten redovisade relativt låga siffror, voro de enda med relationstal under 200.

Verksamheten inom olika yrkesgrupper. Verksamhetens fördelning på olika yrkesgrenar framgår av *tab. C.* I vad mån förskjutningar i fråga om de olika huvudgruppernas andel i tillsättningssiffran ägt rum under året utvisas av nedanstående sammanställning.

De tillsatta platsernas fördelning på olika yrkesgrupper (i %):

	1902 —12	1913 —22	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Jordbr. o. skogshush.	19·5	23·5	21·9	23·7	24·5	22·8	24·8	24·3	21·9	21·8	18·7	18·4
Industri o. hantverk	16·6	15·9	9·0	7·9	7·0	6·9	6·3	6·2	6·7	6·7	6·7	7·2
Sjöfart och fiske	14·7	13·0	9·0	10·6	9·9	10·2	9·9	10·5	10·4	10·8	7·8	6·7
Handel o. samfärdsel			9·9	11·4	11·6	12·2	12·9	14·7	15·9	15·8	13·5	10·9
Husligt arbete . .	33·6	29·0	29·2	32·8	34·2	33·4	31·8	31·3	31·8	32·6	30·3	27·4
Annat arbete . . .	15·6	18·6	21·0	13·6	12·8	14·5	14·3	13·0	13·3	12·3	23·0	29·4
Summa	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**

Tab. C. Verksamheten inom olika yrkesgrupper under år 1932.

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			På 100 lediga platser					
										Ansökningar			Tillsatta platser		
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Män	Kv.	S:a	Män	Kv.	S:a
Jordbruk och skogshushållning . .	**156 491**	**46 454**	**41 584**	**11 324**	**12 903**	**7 265**	**167 815**	**59 357**	**48 849**	**337**	**88**	**283**	**90**	**56**	**82**
Jordbruk m. m.	101 704	39 242	34 550	11 324	12 903	7 265	113 028	52 145	41 815	259	88	217	88	56	80
Skogshushållning	54 787	7 212	7 034	—	—	—	54 787	7 212	7 034	760	—	760	98	—	98
Industri och hantverk	**442 691**	**16 061**	**15 640**	**15 080**	**4 566**	**3 574**	**457 771**	**20 627**	**19 214**	**2 756**	**330**	**2 219**	**97**	**78**	**93**
Gruvdrift och malmförädling	40 556	1 062	1 059	—	—	—	40 556	1 062	1 059	3 819	—	3 819	100	—	100
Jord-, sten- och glasindustri	53 685	3 525	3 508	109	—	—	53 794	3 525	3 508	1 523	·	1 526	100	·	100
Metall- och maskinindustri	112 845	2 359	2 248	1 559	75	67	114 404	2 434	2 315	4 784	·	4 700	95	·	95
Trävaruindustri	57 959	1 478	1 453	25	12	8	57 984	1 490	1 461	3 921	·	3 892	98	·	98
Byggnadsverksamhet	106 730	5 351	5 253	—	1	—	106 730	5 352	5 253	1 995	·	1 994	98	·	98
Läder-, hår- och gummiindustri . . .	5 043	158	141	991	122	115	6 034	280	256	3 192	812	2 155	89	94	91
Textilindustri	4 739	54	37	1 385	234	134	6 124	288	171	·	592	2 126	·	57	59
Beklädnadsindustri	8 156	134	106	4 725	1 710	1 266	12 881	1 844	1 372	6 087	276	699	79	74	74
Närings- och njutningsmedelsindustri .	12 269	385	358	2 603	1 203	910	14 872	1 588	1 268	3 187	216	937	93	76	80
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	4 642	375	373	528	131	122	5 170	506	495	1 238	403	1 022	99	93	98
Trämasse- och pappersindustri	8 060	115	109	1 865	527	493	9 925	642	602	7 009	354	1 546	95	94	94
Grafisk industri	3 042	95	91	86	18	9	3 128	113	100	·	·	2 768	·	·	88
Ej särskilt specificerade	24 965	970	904	1 204	533	450	26 169	1 503	1 354	2 574	226	1 741	93	84	90
Sjöfart och fiske	**94 794**	**16 724**	**16 451**	**3 796**	**1 288**	**1 224**	**98 590**	**18 012**	**17 675**	**567**	**295**	**547**	**98**	**95**	**98**
Handel, samfärdsel och allmän tjänst	**93 495**	**12 160**	**11 551**	**39 765**	**20 934**	**17 246**	**133 260**	**33 094**	**28 797**	**769**	**190**	**403**	**95**	**82**	**87**
Kontors-, bank- och försäkringspersonal	10 549	1 045	941	3 600	650	553	14 149	1 695	1 494	1 009	554	835	90	85	88
Butiks- och magasinspersonal	26 390	1 904	1 828	7 625	1 999	1 572	34 015	3 903	3 400	1 386	381	872	96	79	87
Hotell-, kafé- och restaurangpersonal .	5 346	267	253	22 078	13 322	11 215	27 424	13 589	11 468	2 002	166	202	95	84	84
Transportarbetare	48 896	8 605	8 226	2 184	2 570	2 021	51 080	11 175	10 247	568	85	457	96	79	92
Allmän och litterär verksamhet . . .	2 314	339	303	4 278	2 393	1 885	6 592	2 732	2 188	683	179	241	89	79	80
Husligt arbete	**108**	**34**	**31**	**121 793**	**93 504**	**72 474**	**121 901**	**93 538**	**72 505**	·	**130**	**130**	·	**78**	**78**
Annat arbete	**261 271**	**78 094**	**77 873**	**11 296**	**204**	**173**	**272 567**	**78 298**	**78 046**	**335**	**5 537**	**348**	**100**	**85**	**100**
Tillsammans	**1048850**	**169 527**	**163 130**	**203 054**	**133 399**	**101 956**	**1251904**	**302 926**	**265 086**	**619**	**152**	**413**	**96**	**76**	**88**

Som synes har en icke obetydlig ökning ägt rum i fråga om gruppen »annat arbete», något som, i enlighet med vad förut berörts, står i samband med utvidgningen av de offentliga reservarbetena. Denna ökning har givetvis dragit med sig en motsvarande minskning av procenttalen för flertalet av de övriga yrkesgrupperna. Endast industrigruppen utvisar något större anpart av totalsumman än föregående år. Mest framträdande har tillbakagången varit i fråga om handel och samfärdsel, där antalet tillsatta platser i förhållande till 1931 minskats med mer än $^1/_6$. Även grupperna jordbruk, sjöfart och fiske samt husligt arbete förete nedgång i antalet förmedlade platser.

Inom industrigruppen har trots de tryckta konjunkturerna antalet lediga platser ökats med 5 % och de tillsatta platsernas antal med nära 9 %. Stegringen är till en del att hänföra till gruppen gruvdrift och malmförädling, men är väsentligen betingad av de temporärt ökade arbetstillfällena inom stenindustrien, där arbetsförmedlingen haft att uttaga arbetskraft för effektuerande av de jämväl i år gjorda statsbeställningarna å gatsten.

Antalet *ansökningar per 100 lediga platser* har under det senaste decenniet utgjort:

	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Jordbruk och skogshushållning	116	116	136	140	125	129	122	115	154	283
Industri och hantverk	641	463	597	667	777	656	525	617	1 167	2 219
Sjöfart och fiske	251	230	281	281	277	258	221	248	376	547
Handel och samfärdsel	209	188	202	196	191	169	149	151	204	403
Husligt arbete	107	111	120	116	111	113	103	99	104	130
Annat arbete	159	221	290	279	287	315	265	324	234	348
Samtliga grupper	**186**	**171**	**198**	**201**	**198**	**192**	**169**	**178**	**236**	**413**

I jämförelse med år 1931 uppvisa samtliga huvudgrupper kraftigt stigande relationstal, och under hela den gångna tioårsperioden har aldrig förr årssiffran för någon grupp varit så hög som nu. Särskilt iögonfallande är uppgången sedan i fjol beträffande industri och hantverk, där relationstalet i det allra närmaste fördubblats. Då, som ovan nämnts, de lediga platsernas antal inom industrigruppen ökats under året, framstår så mycket tydligare, vilket oerhört stort överskott å arbetskraft som förefinnes.

Jordbruksförmedlingens växlande omfattning vid de olika anstalterna framgår av de sista kolumnerna i tab. B. Minst hälften av de tillsatta platserna kommo på jordbruket vid tre anstalter, nämligen Skurup (83 %), Vellinge (65 %) och Eslöv (58 %). Vid ytterligare två anstalter, nämligen Stockholms och Kristianstads län, höll sig siffran mellan 45 och 50 %. På några få undantag när kan man konstatera en genomgående minskning av procenttalen för jordbruksförmedlingens anpart i det totala förmedlingsresultatet vid de skilda anstalterna, något som pekar på de svårigheter, jordbruket har att kämpa med, och de inskränkningar i personalbehovet, som vid detsamma måst företagas.

Ungdomsförmedlingen. I årsberättelsen för 1930 lämnades första gången en sammanställning av de särskilda uppgifter om förmedlingsverksamheten för ungdom under 18 år, som numera avgivas av anstalterna. Motsvarande siffror för år 1932 återgivas i *tab. D.*

Tab. D. Ungdomsförmedlingen under år 1932.

Månad	Manliga avdelningen				Kvinnliga avdelningen				Tillsammans			
	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Januari . . .	3 497	793	717	441	2 846	1 431	1 036	199	6 343	2 224	1 753	285
Februari . .	3 583	937	805	382	2 671	1 262	1 028	212	6 254	2 199	1 833	284
Mars	3 546	1 250	980	284	2 550	1 416	1 028	180	6 096	2 666	2 008	229
April	3 496	1 592	1 319	220	2 878	1 890	1 399	152	6 374	3 482	2 718	183
Maj	3 025	1 353	1 195	224	2 292	1 608	1 149	143	5 317	2 961	2 344	180
Juni	3 965	1 314	1 213	302	2 721	1 592	1 240	171	6 686	2 906	2 453	230
Juli	3 446	1 244	1 126	277	2 492	1 363	1 124	183	5 938	2 607	2 250	228
Augusti . . .	3 906	1 198	1 085	326	3 353	1 710	1 336	196	7 259	2 908	2 421	250
September . .	4 224	1 425	1 296	296	3 905	1 993	1 630	196	8 129	3 418	2 926	238
Oktober . . .	4 785	1 494	1 357	320	3 898	1 879	1 569	207	8 683	3 373	2 926	257
November . .	4 579	917	836	499	3 366	1 409	1 168	239	7 945	2 326	2 004	342
December . .	3 916	849	815	461	1 992	1 067	867	187	5 908	1 916	1 682	308
Hela året 1932	**45 968**	**14 366**	**12 744**	**320**	**34 964**	**18 620**	**14 574**	**188**	**80 932**	**32 986**	**27 318**	**245**
1931	37 447	17 028	13 929	220	30 230	20 704	14 681	146	67 677	37 732	28 610	179
1930	31 118	20 039	15 412	155	28 822	21 843	15 093	132	59 940	41 882	30 505	143
I % av hela förmedlingen 1932	4·4	8·5	7·8	—	17·2	14·0	14·3	—	6·5	10·9	10·3	—
I % av hela förmedlingen 1931	6·6	10·4	9·2	—	16·4	13·3	13·1	—	9·0	11·8	10·9	—
I % av hela förmedlingen 1930	8·5	14·0	12·2	—	16·6	13·7	13·7	—	11·1	13·8	12·9	—

Förhållandet mellan ansökningar och lediga platser har liksom förra året varit betydligt gynnsammare på ungdomsförmedlingens område än inom arbetsförmedlingen i övrigt. Härav må ingalunda dragas den slutsatsen, att arbetsmarknadsläget för ungdomen i det stora hela skulle vara bättre än i fråga om den äldre arbetskraften. Tvärtom måste man anse ungdomsarbetslösheten såsom ett av de svåraste problem, vår tid ställts inför. Att förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft inom ungdomsförmedlingen ter sig relativt gynnsamt, torde närmast bero på att den arbetslösa ungdomen, vilken i regel ej har utsikt att bli delaktig av offentlig arbetslöshetshjälp, ej enbart för denna saks skull anmäler sig på arbetsförmedlingen, oavsett om någon utsikt till arbete finnes eller icke. En bidragande orsak torde också vara den inom jordbruket förekommande efterfrågan på yngre drängar i 16—17 års åldern. Endast då det gäller manliga avdelningen, äro relationstalen gynnsammare för ungdomen än för de äldre arbetssökande. Bland kvinnorna är förhållandet motsatt, och skillnaden mellan den manliga och kvinnliga arbetsmarknaden är alltså på ungdomsförmedlingens områden icke på långt när så starkt markerad som då det gäller den äldre arbetskraften.

Antalet lediga och tillsatta platser inom ungdomsförmedlingen utgjorde i förhållande till samtliga c:a 10 %. Av de lediga platserna tillsattes i genomsnitt 83 % (89 % å manliga och 78 % å kvinnliga avdelningen). Förmedlingsresultatet är för männens vidkommande sämre än beträffande den äldre arbetskraften; i fråga om kvinnorna är procentsiffran däremot något gynnsammare än för arbetsförmedlingen i dess helhet.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Jordbruk m. m.			Skogshushållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri			Metall- o. maskinindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen															
1	Stockholms stad	2 407	188	188	29	22	22	59	—	—	582	9	8	26 264	554	502
2	Stockholms län	15 383	7 161	6 621	748	482	444	3 499	299	299	561	7	6	5 828	398	396
3	Uppsala län	4 866	2 210	1 908	525	290	265	2 249	—	—	884	2	2	1 300	32	28
4	Södermanlands län	3 972	2 314	1 995	29	21	21	—	—	—	105	16	16	3 821	187	187
5	Östergötlands län	11 234	3 638	3 222	344	70	68	335	—	—	854	20	20	3 352	42	35
6	Norrköping	1 644	594	546	1	3	3	3	—	—	67	—	—	2 841	28	24
7	Jönköpings län	2 455	1 015	888	128	110	110	147	1	1	180	28	28	1 017	17	17
8	Kronobergs län	1 543	802	672	233	90	90	8	1	1	434	44	44	219	11	11
9	Kalmar län	2 657	594	554	849	44	43	115	—	—	1 059	2	2	4 189	37	37
10	Gotlands län	1 055	531	399	53	15	15	—	—	—	573	10	10	82	3	2
11	Blekinge län	3 666	1 107	1 005	91	22	22	8	—	—	9 636	242	242	474	2	2
12	Kristianstads län	7 446	3 730	3 438	286	35	34	345	—	—	1 123	71	62	706	22	20
13	Malmöhus län: Malmö	1 281	386	331	—	—	—	—	—	—	1 697	1	1	11 872	82	76
14	Hälsingborg	1 144	276	256	—	—	—	935	—	—	187	—	—	2 776	10	10
15	Övriga anstalter	7 626	4 421	3 905	6	2	2	1 935	77	77	1 991	85	85	7 457	185	182
16	Hallands län	1 389	655	437	8	—	—	32	—	—	913	4	4	1 357	13	11
17	Göteborgs och Bohus län	2 273	751	604	4	4	4	—	—	—	28 162	2 850	2 845	1 667	11	7
18	Göteborgs stad	1 591	1 058	983	—	70	69	—	—	—	260	21	21	23 329	356	338
19	Älvsborgs län	1 681	446	369	26	3	3	1 074	31	31	344	3	3	2 487	149	149
20	Skaraborgs län	6 641	2 932	2 174	33	11	11	4	—	—	425	66	66	972	38	33
21	Värmlands län	3 221	565	450	9 816	422	421	371	55	55	1 304	9	8	2 167	6	6
22	Örebro län	4 152	1 537	1 460	2 709	230	225	7 976	128	125	747	1	1	1 350	38	38
23	Västmanlands län	3 633	1 574	1 402	1 104	326	322	9 296	132	132	523	15	15	3 395	70	70
24	Kopparbergs län	968	168	160	8 998	1 917	1 917	8 675	125	125	94	7	7	681	38	38
25	Gävleborgs län	1 527	33	33	4 891	141	141	2 833	209	209	311	—	—	1 707	—	—
26	Västernorrlands län	2 501	113	113	9 761	455	455	—	—	—	528	4	4	1 098	9	8
27	Jämtlands län	2 361	275	273	11 530	1 357	1 257	—	4	4	138	8	8	194	11	11
28	Västerbottens län	777	158	155	716	98	98	—	—	—	1	—	—	92	3	3
29	Norrbottens län	610	10	9	1 869	972	972	657	—	—	2	—	—	151	7	7
	Kvinnliga avdelningen															
1	Stockholms stad	137	122	113	—	—	—	—	—	—	38	—	—	1 372	66	58
2	Stockholms län	597	796	420	—	—	—	—	—	—	3	—	—	8	—	—
3	Uppsala län	739	653	454	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	674	866	547	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
5	Östergötlands län	864	909	604	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	46	73	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	364	282	174	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
8	Kronobergs län	303	458	215	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	222	219	127	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	118	267	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	562	869	456	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	1 330	1 500	848	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	168	184	87	—	—	—	—	—	—	57	—	—	130	1	1
14	Hälsingborg	178	118	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	732	753	408	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—
16	Hallands län	205	261	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	638	339	167	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	381	194	111	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	7	7
19	Älvsborgs län	26	41	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	661	1 174	510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	267	422	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	747	855	495	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	705	781	585	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	138	201	111	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	96	57	43	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	38	30	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	161	227	156	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	218	242	147	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	9	10	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Trävaruindustri			Byggnadsverksamhet			Läder-, hår- o. gummiindustri			Textilindustri			Beklädnadsindustri			Närings- o. njutningsmedelsindustri			Kem.-tekn. o. belysningsindustri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	
2 705	68	59	33433	1 061	1 012	1068	81	72	219	3	2	1 447	51	41	1 986	20	17	141	7	7	1
862	47	44	4 664	501	494	76	3	3	25	1	1	176	5	5	377	25	24	28	1	1	2
563	5	4	797	9	9	79	2	1	9	—	—	113	2	2	320	—	—	29	—	—	3
795	89	88	610	100	100	18	—	—	21	—	—	29	—	—	108	7	7	5	—	—	4
1 479	45	45	2 673	240	240	22	1	1	45	1	—	78	—	—	244	10	9	4	—	—	5
1 512	40	40	5 331	110	105	85	1	1	1 096	8	6	88	3	3	191	—	—	23	2	2	6
854	50	50	1 118	161	154	55	1	1	95	—	—	56	2	2	189	4	4	589	1	1	7
318	26	25	223	45	45	4	2	2	—	—	—	34	—	—	37	3	2	—	—	—	8
2 787	126	122	2 004	146	146	99	—	—	65	—	—	42	3	2	454	3	3	170	—	—	9
23	—	—	123	2	2	—	—	—	—	—	—	3	2	1	42	2	2	5	—	—	10
270	—	—	659	16	16	38	—	—	—	—	—	44	—	—	150	1	1	4	—	—	11
343	21	20	1 327	149	140	25	1	—	46	—	—	43	2	—	190	10	9	—	—	—	12
1 945	23	23	13580	304	303	831	27	26	202	2	2	919	15	12	1 255	2	2	1515	1	—	13
217	2	2	3 942	67	67	746	2	2	34	1	1	212	—	—	307	4	4	271	—	—	14
840	14	14	5 034	165	165	1083	8	8	180	2	2	216	7	7	2 627	111	111	271	109	109	15
446	—	—	1 266	125	125	83	—	—	222	2	2	193	1	1	162	6	4	11	46	46	16
733	2	1	1 294	83	82	64	—	—	122	—	—	47	2	—	442	47	47	289	—	—	17
7 091	47	45	9 368	703	684	394	28	23	1 635	33	20	748	27	21	1 496	60	55	642	177	176	18
597	38	33	1 754	82	82	47	—	—	471	1	1	131	—	—	153	8	8	141	12	12	19
325	3	1	691	19	19	71	—	—	12	—	—	69	6	3	424	45	33	82	1	1	20
1 889	48	48	2 540	83	83	41	—	—	185	—	—	159	1	1	77	—	—	1	—	—	21
864	4	4	1 984	107	107	95	—	—	1	—	—	2 922	1	1	212	4	4	159	3	3	22
1 624	147	147	2 324	72	72	7	—	—	14	—	—	53	—	—	199	4	3	—	—	—	23
2 511	142	142	2 455	559	559	2	—	—	—	—	—	2	—	—	25	1	1	6	—	—	24
5 565	17	17	1 928	70	70	4	—	—	38	—	—	130	1	1	313	2	2	—	—	—	25
18 983	279	279	3 035	62	62	2	—	—	1	—	—	132	2	2	204	2	2	255	15	15	26
834	40	40	938	202	202	4	1	1	1	—	—	49	—	—	48	2	2	1	—	—	27
803	18	18	867	63	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1	1	—	—	—	28
5 181	142	142	768	45	45	—	—	—	—	—	—	21	1	1	27	1	1	—	—	—	29
24	8	5	—	1	—	66	25	19	236	60	48	1 805	777	543	830	303	229	189	103	94	1
—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	105	17	16	67	20	17	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	8	10	5	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	12	10	12	16	15	10	18	14	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	44	18	14	63	44	35	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	170	1	1	35	4	4	15	17	13	—	1	1	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	—	—	64	13	12	43	34	21	51	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	21	18	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	15	14	9	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	1	2	2	2	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	37	14	12	18	9	4	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	17	15	90	48	29	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	682	92	91	90	33	28	1 207	510	379	513	96	72	82	18	18	13
—	—	—	—	—	—	180	—	—	43	—	—	58	12	11	78	17	14	2	2	2	14
—	1	—	—	—	—	53	1	1	63	3	2	56	17	15	56	10	8	4	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	4	4	29	4	4	20	5	5	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	21	4	1	23	13	8	26	—	—	17
1	3	3	—	—	—	9	—	—	663	115	36	956	232	176	527	253	309	113	6	6	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	4	3	11	4	2	4	4	3	18	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	3	84	78	33	43	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	3	1	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	165	18	17	47	35	19	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	35	10	10	29	23	19	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	22	1	1	14	8	6	—	1	1	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	12	12	13	12	11	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	2	12	6	6	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske			Kontors-, bank- o. d. personal		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen															
1	Stockholms stad	526	8	5	1 516	37	34	7 620	386	334	8 072	2 215	2 120	5 196	396	360
2	Stockholms län	181	4	4	127	2	2	676	24	24	1 036	131	130	159	53	34
3	Uppsala län	19	—	—	42	—	—	215	16	16	89	—	—	87	8	5
4	Södermanlands län	49	—	—	17	—	—	54	—	—	1 086	262	262	14	2	1
5	Östergötlands län	36	2	2	27	—	—	1 111	17	16	229	49	49	89	12	12
6	Norrköping	391	6	6	102	—	—	439	14	14	1 290	411	407	260	28	26
7	Jönköpings län	6	—	—	27	—	—	552	7	7	56	—	—	37	5	3
8	Kronobergs län	83	—	—	1	—	—	17	4	4	2	—	—	14	3	3
9	Kalmar län	61	—	—	53	—	—	722	4	3	5 797	609	606	140	2	2
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	29	1	1	974	186	182	3	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	9	—	—	213	7	7	7 016	752	752	40	6	6
12	Kristianstads län	5	—	—	8	—	—	95	3	3	386	75	75	16	5	4
13	Malmöhus län: Malmö	411	—	—	176	1	1	3 726	98	98	4 378	786	760	1 163	81	80
14	Hälsingborg	25	—	—	56	—	—	459	15	15	10673	2 484	2 473	146	18	18
15	Övriga anstalter	68	—	—	74	—	—	634	47	45	5 899	1 352	1 349	161	9	9
16	Hallands län	15	—	—	20	2	2	51	—	—	1 548	274	261	51	2	2
17	Göteborgs och Bohus län	57	—	—	42	5	5	136	—	—	2 032	364	356	47	10	5
18	Göteborgs stad	535	5	4	538	48	47	3 012	231	221	33226	5 394	5 303	2 416	386	356
19	Älvsborgs län	691	40	40	11	—	—	543	28	28	169	3	3	86	—	—
20	Skaraborgs län	2	—	—	38	—	—	1 150	2	2	51	—	—	39	3	1
21	Värmlands län	581	26	24	7	—	—	1 603	45	45	378	107	107	32	—	—
22	Örebro län	62	—	—	62	—	—	331	—	—	158	3	3	74	2	2
23	Västmanlands län	11	—	—	28	—	—	186	4	4	147	16	16	82	6	5
24	Kopparbergs län	85	—	—	11	—	—	21	—	—	24	3	3	12	2	1
25	Gävleborgs län	135	—	—	19	—	—	787	1	1	3 836	541	540	69	1	1
26	Västernorrlands län	2 387	24	24	21	—	—	338	11	11	5 291	465	465	69	—	—
27	Jämtlands län	1 635	—	—	10	—	—	18	2	2	5	—	—	6	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	200	—	—	589	145	143	21	5	5
29	Norrbottens län	3	—	—	—	—	—	27	3	3	357	97	86	20	—	—
	Kvinnliga avdelningen															
1	Stockholms stad	625	230	202	56	4	1	224	260	199	2 144	725	718	1 447	270	224
2	Stockholms län	4	—	—	—	—	—	36	2	2	47	2	2	24	8	5
3	Uppsala län	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	16	4	4
4	Södermanlands län	7	—	—	—	—	—	60	5	5	4	2	2	7	3	3
5	Östergötlands län	9	—	—	—	—	—	17	10	10	12	7	6	20	3	2
6	Norrköping	—	9	9	3	2	—	2	3	3	28	24	23	3	2	2
7	Jönköpings län	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	3	11	2	2
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	6	2	1
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	162	12	12	8	3	3
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	3	3	2
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	5	1	—
13	Malmöhus län: Malmö	756	104	104	12	1	1	741	199	179	70	13	13	954	154	140
14	Hälsingborg	19	6	5	—	2	—	26	6	5	76	54	54	15	7	5
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	23	5	5	56	24	23	3	3	3
16	Hallands län	2	5	5	—	—	—	—	1	1	5	5	5	3	2	2
17	Göteborgs och Bohus län	45	29	28	—	—	—	—	—	—	8	8	8	6	1	1
18	Göteborgs stad	340	139	137	9	9	7	22	34	33	1 012	384	331	983	155	129
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—	—	—	1	1	1
20	Skaraborgs län	2	—	—	5	—	—	17	—	—	—	—	—	9	3	3
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	3	2	1	1
22	Örebro län	50	3	1	—	—	—	8	2	2	5	2	1	13	12	10
23	Västmanlands län	—	1	1	1	—	—	12	—	—	3	—	—	42	2	2
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	2	—	—	—	—	—	11	4	4	11	4	4	2	2	2
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	142	13	13	1	1	1
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	4
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—

Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurangpersonal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
12 396	918	870	3 004	51	49	16 370	2 707	2 549	1 503	178	144	76	7	5	21 188	14 784	14 783	1
650	44	43	202	34	34	2 537	367	356	61	9	9	24	2	2	8 619	1 986	1 974	2
288	27	25	88	3	3	731	163	148	4	1	1	—	—	—	4 254	2 659	2 551	3
89	7	7	11	6	6	404	127	124	—	—	—	1	1	1	3 370	1 263	1 260	4
326	15	15	98	15	13	1 060	240	239	26	1	1	3	3	3	5 184	1 869	1 867	5
532	7	6	52	2	2	1 591	237	193	4	1	1	—	—	—	3 187	257	255	6
73	12	11	96	4	4	460	58	52	—	3	3	—	1	1	3 699	1 211	1 202	7
22	1	1	11	1	1	94	17	16	1	1	1	—	—	—	4 750	819	819	8
202	6	5	30	3	2	810	87	47	8	1	1	—	—	—	7 435	2 878	2 878	9
19	—	—	40	12	12	154	35	35	—	1	—	—	—	—	904	291	291	10
142	5	4	48	11	11	693	142	129	9	—	—	1	—	—	11 501	3 008	2 996	11
226	19	18	43	6	4	472	50	46	—	—	—	1	—	—	2 155	1 267	1 254	12
2 117	25	25	345	5	5	4 066	539	538	287	16	16	—	—	—	10 253	2 395	2 395	13
461	5	5	105	3	3	1 530	99	93	17	—	—	—	—	—	2 912	526	526	14
825	57	57	103	3	3	1 589	196	192	25	3	3	—	—	—	13 030	3 647	3 647	15
241	5	5	37	3	3	428	96	94	26	—	—	—	—	—	2 189	896	896	16
187	16	13	39	7	6	854	73	67	1	—	—	—	—	—	5 724	2 629	2 629	17
5 906	683	666	643	50	47	6 343	2 811	2 758	293	121	120	1	20	19	25 702	2 825	2 820	18
139	3	3	37	2	2	937	38	37	2	2	2	—	—	—	10 242	4 180	4 173	19
156	16	16	45	9	7	577	43	38	10	1	1	—	—	—	5 630	1 329	1 329	20
89	—	—	31	1	—	687	27	25	—	—	—	—	—	—	15 397	3 558	3 557	21
318	2	2	57	—	—	1 059	92	92	19	—	—	—	—	—	9 975	2 028	2 020	22
204	5	5	36	5	5	886	114	113	4	—	—	1	—	—	6 881	1 855	1 843	23
97	5	5	48	12	12	294	52	50	1	—	—	—	—	—	9 519	1 602	1 601	24
280	16	16	29	3	3	1 471	63	63	11	—	—	—	—	—	9 547	2 249	2 249	25
282	1	1	19	—	—	1 446	37	37	2	—	—	—	—	—	22 200	6 034	6 014	26
74	2	2	43	14	14	375	27	27	—	—	—	—	—	—	20 932	5 104	5 104	27
24	2	2	5	2	2	258	33	33	—	—	—	—	—	—	9 304	1 849	1 848	28
25	—	—	1	—	—	720	35	35	—	—	—	—	—	—	5 588	3 096	3 092	29
3 232	962	745	8 241	4 064	3 510	1 083	1 308	1 070	2 081	890	667	30 359	27 465	20 711	3 260	59	47	1
152	69	35	948	482	367	9	4	1	200	76	58	6 140	5 104	3 451	5	—	—	2
29	10	8	122	157	128	7	4	3	21	17	15	2 427	2 058	1 606	76	—	—	3
31	8	7	232	212	203	14	34	31	35	54	47	3 627	2 596	2 179	686	106	89	4
113	37	34	536	478	389	44	41	31	123	118	102	6 696	3 734	2 788	457	—	—	5
23	2	2	83	68	40	9	29	23	8	19	10	1 061	1 091	813	201	—	—	6
52	12	12	413	285	238	31	17	14	105	36	34	3 802	1 745	1 478	114	—	—	7
3	3	2	211	208	154	—	—	—	18	30	18	1 930	1 395	994	—	—	—	8
37	7	7	228	155	149	14	7	7	20	21	17	2 207	1 142	990	125	1	1	9
35	5	4	256	203	158	14	4	4	47	36	29	1 019	773	513	—	—	—	10
30	12	9	437	459	399	41	84	59	14	23	21	5 118	2 734	2 226	—	—	—	11
85	26	18	975	723	565	9	19	13	31	24	18	4 470	2 971	2 349	64	—	—	12
1 700	290	260	1 664	831	647	16	363	238	141	71	45	9 104	7 626	6 204	1 108	—	—	13
98	97	90	609	304	248	38	56	42	29	48	41	2 508	1 809	1 495	421	—	—	14
125	27	25	312	211	191	93	54	50	20	16	14	3 544	2 321	1 908	348	1	1	15
7	7	6	164	140	120	24	35	31	7	9	7	1 177	721	526	94	—	—	16
97	25	22	747	455	362	20	15	13	60	44	27	2 119	1 208	828	192	—	—	17
1 362	305	200	1 832	1 031	812	543	334	249	876	419	370	10 214	10 564	8 375	2 996	32	31	18
9	6	4	177	108	90	—	2	2	15	23	18	1 339	947	719	5	—	—	19
62	8	8	377	303	221	2	2	2	64	96	51	3 568	2 535	1 696	471	5	4	20
1	2	2	154	168	114	—	—	—	32	48	36	1 911	1 778	1 147	—	—	—	21
79	15	11	581	331	269	67	60	45	143	73	53	3 582	3 016	2 306	266	—	—	22
159	36	34	488	442	414	48	51	48	56	90	83	3 767	2 097	1 836	273	—	—	23
4	6	5	764	437	383	18	9	8	35	33	29	2 861	1 517	1 199	—	—	—	24
40	3	3	360	136	130	34	31	30	59	34	30	2 486	1 276	1 180	132	—	—	25
8	—	—	43	35	34	—	—	—	5	4	4	356	207	193	—	—	—	26
37	16	16	766	659	657	6	7	7	30	41	41	1 447	1 027	995	2	—	—	27
10	3	3	279	191	182	—	—	—	3	—	—	1 745	1 235	1 121	—	—	—	28
5	—	—	79	46	41	—	—	—	—	—	—	1 209	812	648	—	—	—	29

Arbetstillgången inom sjömansyrket under år 1932.

På- och avmönstringar vid sjömanshusen. Enligt till socialstyrelsen från rikets samtliga sjömanshus ingångna uppgifter uppgick hela antalet under år 1932 påmönstrade sjömän till 34 251 och antalet avmönstrade till 34 281. Härav voro i inrikes fart 2 014 påmönstringar och 1 896 avmönstringar eller resp. 5·9 och 5·5 %. Fördelningen på de olika sjömanshusen framgår av efterföljande översikt:

	På-mönst-rade	Av-mönst-rade		På-mönst-rade	Av-mönst-rade		På-mönst-rade	Av-mönst-rade
Haparanda . . .	12	—	Nyköping . . .	517	536	Landskrona .	1 477	1 500
Luleå	169	86	Norrköping . .	612	612	Hälsingborg .	3 248	3 154
Piteå	95	94	Västervik . . .	311	323	Halmstad . .	418	402
Skellefteå . . .	94	91	Oskarshamn . .	390	337	Falkenberg . .	114	101
Umeå	132	146	Kalmar	811	718	Varberg . . .	148	154
Örnsköldsvik . .	237	203	Visby	343	294	Göteborg . . .	12 703	13 117
Härnösand . . .	326	237	Karlskrona . . .	172	161	Marstrand . .	476	521
Sundsvall . . .	499	452	Ronneby	97	88	Uddevalla . .	218	280
Hudiksvall . . .	68	73	Karlshamn . . .	348	377	Lysekil . . .	902	813
Söderhamn . . .	217	227	Sölvesborg . . .	525	509	Strömstad . .	208	265
Gävle	650	644	Kristianstad . .	252	282	Karlstad . . .	725	423
Stockholm . . .	4 238	4 411	Simrishamn . .	109	92	Lidköping . .	109	139
Uppsala	8	—	Ystad	150	143	Summa 1932	**34 251**	**34 281**
Västerås	41	45	Trälleborg . . .	192	210	» 1931	35 520	35 264
Södertälje . . .	40	32	Malmö	1 850	1 989	» 1930	41 512	41 883

Den avgjort största frekvensen kom, efter vad härav synes, på sjömanshuset i Göteborg med 37 % av påmönstringarna och 38 % av avmönstringarna. Därnäst kom Stockholm med resp. 12 och 13 %. På de olika månaderna fördelade sig på- och avmönstringarna på följande sätt:

År 1932		Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Påmönstrade		2 447	2 490	2 060	4 828	4 553	3 304	2 704	2 620	2 568	2 377	1 945	2 355
Avmönstrade		4 219	2 632	2 857	2 838	2 352	2 349	2 536	3 294	2 216	2 243	2 146	4 599
Påmönstr. per 100 avmönstr.	1932	58	95	72	170	194	141	107	80	116	106	91	51
	1931	64	58	120	197	212	139	109	85	92	108	78	47
	1930	83	71	134	160	150	120	103	90	89	94	77	49

Inalles kan man per 100 avmönstringar under år 1932 räkna 100 påmönstringar, mot 101 år 1931 och 99 år 1930.

Av de under året påmönstrade utgjordes 2 137 av fartygsbefälhavare, 6 355 av styrmän och maskinister, 11 765 av däcksmanskap, 7 859 av maskinmanskap och 6 135 av kökspersonal. Bland de avmönstrade voro 1 966 fartygs-

Sjömansförmedlingens verksamhet under år 1932.

Hamnar	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 lediga platser	Påmönstringar och tillsatta platser inom manskapsgrupperna											
					Däcksmanskap			Maskinmanskap			Kökspersonal			Tillsammans		
					Påm.	T. pl.	%	Påm.	T. pl.	%	Påm.	T. pl.	%	Påm.	T. pl.	%
Luleå	357	100	86	357	57	29	50·9	51	51	100·0	29	5	17·2	137	85	62·0
Umeå	519	145	143	358	57	73	128·1	28	52	185·7	14	17	121·4	99	142	143·4
Örnsköldsvik	722	52	54	·	91	33	36·3	53	16	30·2	35	5	14·3	179	54	30·2
Härnösand	2 443	184	184	1 328	135	81	60·0	83	53	63·9	43	29	67·4	261	163	62·5
Sundsvall	1 640	261	261	628	163	116	71·2	143	83	58·0	69	39	56·5	375	238	63·5
Hudiksvall	1 175	54	54	·	24	23	95·8	27	22	81·5	11	8	72·7	62	53	85·5
Söderhamn	881	147	147	599	62	48	77·4	92	73	79·3	31	21	67·7	185	142	76·8
Gävle	1 241	344	343	361	234	168	71·8	189	136	72·0	98	29	29·6	521	333	63·9
Stockholm	10 046	2 933	2 830	343	1 354	863	63·7	1 009	653	64·7	805	912	113·3	3 168	2 428	76·6
Södertälje	142	13	13	·	19	10	52·6	8	3	37·5	4	—	—	31	13	41·9
Oxelösund	1 049	261	261	402	180	146	81·1	135	77	57·0	75	31	41·3	390	254	65·1
Norrköping	1 318	435	430	303	220	196	89·1	159	131	82·4	91	64	70·3	470	391	83·2
Västervik	658	96	94	·	154	53	34·4	40	36	90·0	36	4	11·1	230	93	40·4
Oskarshamn	2 360	227	227	1 040	154	116	75·3	72	62	86·1	48	26	54·2	274	204	74·5
Kalmar	2 026	284	283	713	372	152	40·9	126	65	51·6	112	48	42·9	610	265	43·4
Visby	1 091	198	194	551	181	104	57·5	60	47	78·3	21	39	185·7	262	190	72·5
Karlskrona	1 235	45	45	·	103	17	16·5	16	12	75·0	16	4	25·0	135	33	24·4
Karlshamn	2 360	249	249	948	160	143	89·4	46	45	97·8	59	45	76·3	265	233	87·9
Sölvesborg	2 293	401	401	572	181	182	100·6	92	73	79·3	76	62	81·6	349	317	90·8
Åhus	215	73	73	·	97	42	43·3	60	19	31·7	36	8	22·2	193	69	35·8
Ystad	470	50	50	·	58	29	50·0	23	11	47·8	20	7	35·0	101	47	46·5
Trälleborg	1 197	83	81	·	67	48	71·6	37	18	48·6	23	14	60·9	127	80	63·0
Malmö	4 448	798	772	557	626	325	51·9	482	285	59·1	279	79	28·3	1 387	689	49·7
Landskrona	4 131	1 239	1 239	333	587	468	79·7	327	315	96·3	170	113	66·5	1 084	896	82·7
Hälsingborg	10 598	2 538	2 527	418	1 152	839	72·8	790	645	81·6	434	362	83·4	2 376	1 846	77·7
Halmstad	1 345	279	266	482	192	161	83·9	80	59	73·8	55	35	63·6	327	255	78·0
Göteborg	32 581	5 770	5 626	565	3 538	2 069	58·5	3 233	1 869	57·8	3 138	687	21·9	9 909	4 625	46·7
Lysekil	903	136	136	664	467	93	19·9	19	14	73·7	18	14	77·8	504	121	24·0
Uddevalla	653	226	221	289	99	118	119·2	43	57	132·6	16	16	100·0	158	191	120·9
Tillsammans	**90 097**	**17 621**	**17 290**	**511**	**10 784**	**6 745**	**62·5**	**7 523**	**4 982**	**66·2**	**5 862**	**2 723**	**46·5**	**24 169**	**14 450**	**59·8**

befälhavare, 6 181 styrmän och maskinister, 11 227 däcksmanskap, 7 569 maskinmanskap och 7 338 kökspersonal.

Till nationaliteten voro av de under året påmönstrade 34 251 sjömännen 33 828 (eller 98·8 %) svenskar, 109 norrmän, 106 danskar, 90 finnar, 43 tyskar, 73 andra vita samt 2 av annan ras. Bland de under samma tid avmönstrade 34 281 sjömännen voro 33 594 (eller 98·0 %) svenskar, 197 norrmän, 166 danskar, 139 finnar, 70 tyskar, 107 andra vita samt 8 av andra raser.

Arbetsförmedlingsverksamheten. De under Sveriges offentliga arbetsförmedling sorterande sjömansförmedlingskontoren och -ombuden ha under år 1932 bedrivit sin verksamhet efter samma grunder och å samma orter som under näst föregående år.

Såsom närmare framgår av nedanstående tabeller, uppgingo samtliga ansökningar om arbete till 90 097, lediga platser till 17 621 och tillsatta platser till 17 290, vilket betecknar en ökning sedan föregående år för ansökningarna med 21 %, men däremot en minskning av lediga och tillsatta platser med 14 %. Det genomsnittliga antalet ansökningar per 100 lediga platser var för hela riket 511 under 1932 mot 363 och 241 under resp. 1931 och 1930.

Förmedlingsverksamhetens fördelning på årets skilda månader framgår av nedanstående uppställning:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Arbetssökande personer .	6 629	7 170	8 071	9 079	8 560	7 495	7 163	7 236	7 194	6 908	6 642	7 161
Ansökningar .	6 665	7 250	8 125	9 202	8 670	7 545	7 232	7 285	7 271	6 964	6 664	7 224
Lediga platser	957	975	1 033	2 299	2 503	1 961	1 581	1 224	1 356	1 347	983	1 402
Tillsatta »	946	966	1 016	2 280	2 464	1 931	1 542	1 157	1 346	1 310	954	1 378
Ansökningar pr 100 lediga pl.	696	744	787	400	346	385	457	595	536	517	678	515

Det vid sjömansförmedlingsanstalterna inregistrerade överskottet på arbetskraft uppgick i medeltal per månad till 5 974 personer eller, om man bortser från de förmedlingar, som avse tillfälligt arbete å fartyg i hamn, till 6 119 personer. Överskottet var störst under mars och minst under juni med 7 038 resp. 5 534 personer. Tillgången på nybörjare vid förmedlingskontoren i Stockholm, Göteborg och Malmö var c:a 3 % mindre än närmast föregående år.

Förmedlingsverksamhetens fördelning på olika bemanningskategorier klarlägges i efterföljande tablå:

	Ansökningar om arbete		Lediga platser		Tillsatta platser		Per 100 lediga platser	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Ansökningar	Tills. platser
Befälhavare	140	0·1	24	0·1	23	0·1	583	96
Styrmän	3 309	3·7	432	2·5	430	2·5	766	100
Maskinister	3 054	3·4	633	3·6	610	3·5	482	96
Däcksmanskap . .	35 115	39·0	6 880	39·0	6 745	39·0	510	98
Maskinmanskap . .	33 704	37·4	5 048	28·6	4 982	28·8	668	99
Kökspersonal . . .	14 423	16·0	2 813	16·0	2 723	15·8	513	97
Andra platser . . .	352	0·4	1 791	10·2	1 777	10·3	20	99
Tillsammans	90 097	100·0	17 621	100·0	17 290	100·0	511	98

Av kökspersonalen utgjordes c:a $^1/_4$ av kvinnor (3 503 ansökningar och 1 210 tillsatta platser). Denna gren av förmedlingsverksamheten var livligast vid kontoren i Stockholm, Malmö, Hälsingborg och Göteborg med fördelning som följer:

	Arbetssökande		Tillsatta platser	
	1932	1931	1932	1931
Stockholm	1 921	1 733	711	845
Malmö	69	92	13	22
Hälsingborg	76	48	54	25
Göteborg	882	796	331	376

Av 556 arbetssökande utländska sjömän bereddes 86 anställning genom sjömansförmedlingens försorg.

Verksamhetens omfattning vid de olika förmedlingsställena ävensom förhållandet mellan antalet påmönstringar och förmedlade platser inom manskapsgrupperna framgår av tabellen å sid. 97.

Göteborg ligger fortfarande främst med 36·2 % av samtliga ansökningar om arbete och 32·5 % av tillsatta platser, härnäst kommer Hälsingborg med 11·8 resp. 14·6 %, Stockholm med 11·2 resp. 16·4 % och Malmö med 4·9 resp. 4·5 %.

Av de under året förmedlade 17 290 platserna avse 14 296 eller 82·7 % anställning å ångfartyg, 2 405 eller 13·9 % å motorfartyg och 589 eller 3·4 % å seglare.

Fylleriförseelser och spritsmuggling under fjärde kvartalet 1932

jämte sammanfattningssiffror rörande fylleriförseelserna under året.

Fylleriförseelser under fjärde kvartalet 1932. Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd preliminär sammanräkning, vars resultat delgivits socialstyrelsen och i sammandrag återges i tab. A, utgjorde antalet fylleriförseelser, för vilka personer blivit sakfällda under fjärde kvartalet 1932, tillhopa 7 151, av vilka 7 002 begåtts av män och 149 av kvinnor. Antalet avdömda fylleriförseelser per kvartal dels under år 1913, såsom representerande förhållandena före världskriget och det individuella kontrollsystemets mera allmänna tillämpning, dels för tiden fr. o. m. år 1926 har utgjort som följer:

	Medeltal per kvartal under år								4 kv.	3 kv.	4 kv.
	1913	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1931	1932	1932
Antal förseelser	14 727	7 425	7 196	6 929	7 375	7 759	7 526[1]	7 275[2]	7 913[1]	7 396[3]	7 151[2]
Per 100 000 inv.	262	123	118	114	121	127	122	118	128	120	116

[1] Siffrorna för år 1931 ha här liksom på övriga ställen i redogörelsen korrigerats med hänsyn till 133 efterredovisade fall. — [2] Preliminär siffra. — [3] De tidigare meddelade siffrorna för tredje kvartalet 1932 ha ökats med 276 senare rapporterade förseelser.

Dessa siffror återge emellertid icke hela den faktiska fyllerifrekvensen å offentliga platser. Man får nämligen i allmänhet räkna med, att för varje kvartal något eller några hundratal personer, som blivit anhållna för fylleri, sedermera icke sakfällas, merendels av det skäl att de icke kunnat med stämning anträffas och inställas inför rätta. Påpekas bör därjämte, att å ena sidan en del av de förseelser, som avdömts under en redovisningsperiod, begåtts under en tidigare, medan å andra sidan en del under perioden begångna förseelser avdömas först under ett följande redovisningsskede. Vad beträffar den preliminära siffran för fjärde kvartalet 1932, tyder densamma på en lägre fyllerifrekvens än under tredje kvartalet 1932 (7 396 förseelser), även om hänsyn tages till att den kommer att något höjas genom senare rapporterade förseelser. Däremot torde nedgången gentemot fjärde kvartalet 1931 (7 913 förseelser) komma att förminskas på grund av sådan efterredovisning.

Fylleriförseelsernas fördelning på årets olika månader fr. o. m. 1929 ter sig som följande tablå utvisar:

År	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
1929 . . .	2 189	1 702	1 846	2 535	2 554	2 321	2 361	3 068	3 393	2 920	2 645	1 964
1930 . . .	2 505	1 960	2 321	2 644	2 541	2 562	2 204	2 919	3 469	2 925	2 786	2 198
1931 . . .	2 224	1 993	2 256	2 558	2 385	2 493	2 067	2 574	3 639	3 007	2 882	2 024
1932 . . .	2 231	2 341	2 302	2 570	2 857	2 253	1 641	2 656	3 099	2 790[1]	2 580[1]	1 781[1]

Hur fylleriförseelserna under redovisningskvartalet fördelade sig på vissa ortsgrupper och på olika delar av landet åskådliggöres av följande tablå, varuti för Stockholm meddelas tvenne sifferserier, nämligen a) antalet sakfällda enligt den officiella statistiken och b) antalet för fylleri anhållna enligt Statistisk Månadsskrift, utgiven av Stockholms stads statistiska kontor:

Antal fylleriförseelser under 4 kv. 1932	Stockholms stad a	Stockholms stad b	Östra Sverige	Småland och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Hela riket 4 kv. 1932	Hela riket 3 kv. 1932	Hela riket 4 kv. 1931
i städer med mer än 10 000 inv.	1 315	1 663	460	181	521	1 430	548	4 455	4 505	4 918
i övriga städer .	—	—	202	147	99	353	217	1 018	1 143	1 142
å landsbygden . .	—	—	179	156	206	447	690	1 678	1 748	1 853
tillhopa	**1 315**	**1 663**	**841**	**484**	**826**	**2 230**	**1 455**	**7 151**	—	—
3 kvart. 1932 . .	1 296	1 433	877	479	824	2 460	1 460	—	7 396	—
4 kvart. 1931 . .	1 617	1 864	926	479	950	2 349	1 592	—	—	7 913

Man finner sålunda, att den allmänna nedgång i antalet avdömda förseelser, som framträder vid jämförelse med tredje kvartalet 1932, helt hänför sig till östra och västra Sverige, medan åter i Stockholm förseelserna uppvisa stegring. Gentemot fjärde kvartalet 1931 förete alla landsdelar utom Småland och öarna sjunkande fyllerifrekvens. I fråga om båda jämförelserna gäller, att utvecklingen varit tämligen likartad beträffande städer och landsbygd.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas kön och ålder. Av samtliga fylleriförseelser, för vilka personer sakfälldes under 1932 års fjärde kvartal, begingos, som ovan nämnts, 149 eller 2·1 % av kvinnor, därav, som omstående

[1] Preliminär siffra.

	Orter	Antal fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under				Förseelser, begångna av *män*						Förs., beg. av *kvinnor*		
						med motbok		*utan* motbok	Summa	Därav		Hela antalet	Därav	
		okt.	nov.	dec.	hela kvartalet	full inköpsrätt	begr. inköpsrätt			25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]		25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]
	Stockholms stad	465	487	363	**1 315**	61	298	847	**1 206**	1 082	124	109	93	16
Östra Sverige	Södertälje	19	16	10	**45**	—	3	42	**45**	36	9	—	—	—
	Lidingö	1	9	—	**10**	—	2	8	**10**	7	3	—	—	—
	Uppsala	39	16	17	**72**	1	14	57	**72**	57	15	—	—	—
	Västerås	20	23	31	**74**	—	13	61	**74**	52	22	—	—	—
	Nyköping	9	12	4	**25**	2	2	21	**25**	17	8	—	—	—
	Eskilstuna	31	24	11	**66**	4	18	44	**66**	64	2	—	—	—
	Linköping	15	19	16	**50**	—	1	48	**49**	36	13	1	1	—
	Norrköping	33	40	45	**118**	—	22	91	**113**	93	20	5	3	2
	Övriga städer	104	49	49	**202**	4	42	156	**202**	152	50	—	—	—
	Landsbygden	94	67	18	**179**	1	40	138	**179**	114	64	—	—	—
Små. m. m.	Jönköping	21	9	8	**38**	—	6	32	**38**	31	7	—	—	—
	Kalmar	31	21	19	**71**	2	13	56	**71**	50	21	—	—	—
	Västervik	7	6	3	**16**	—	3	13	**16**	8	8	—	—	—
	Visby	18	11	27	**56**	3	8	45	**56**	37	19	—	—	—
	Övriga städer	66	62	19	**147**	4	23	120	**147**	110	37	—	—	—
	Landsbygden	68	73	15	**156**	2	30	124	**156**	82	73	—	—	—
Södra Sverige	Karlskrona	13	20	25	**58**	5	9	42	**56**	48	8	2	2	—
	Kristianstad	26	12	19	**57**	3	10	44	**57**	43	14	—	—	—
	Malmö	59	53	55	**167**	6	23	133	**162**	139	23	5	5	—
	Lund	19	40	13	**72**	—	16	56	**72**	54	18	—	—	—
	Landskrona	21	17	14	**52**	3	17	32	**52**	41	11	—	—	—
	Hälsingborg	42	26	16	**84**	3	17	63	**83**	61	22	1	1	—
	Ystad	8	4	—	**12**	—	3	9	**12**	6	6	—	—	—
	Trälleborg	6	4	9	**19**	—	—	19	**19**	13	6	—	—	—
	Övriga städer	47	39	13	**99**	6	24	69	**99**	77	21	—	—	—
	Landsbygden	90	96	20	**206**	4	35	167	**206**	101	105	—	—	—
Västra Sverige	Halmstad	15	10	7	**32**	1	7	24	**32**	22	10	—	—	—
	Göteborg	275	320	384	**979**	14	183	770	**967**	771	196	12	9	3
	Mölndal	10	9	5	**24**	—	3	21	**24**	11	13	—	—	—
	Uddevalla	18	6	16	**40**	1	9	30	**40**	33	7	—	—	—
	Trollhättan	26	9	—	**35**	—	6	29	**35**	25	10	—	—	—
	Borås	25	24	23	**72**	2	16	53	**71**	46	25	1	1	—
	Skövde	17	10	4	**31**	—	2	29	**31**	16	15	—	—	—
	Karlstad	30	44	16	**90**	2	16	72	**90**	68	22	—	—	—
	Kristinehamn	14	8	8	**30**	—	1	29	**30**	26	4	—	—	—
	Örebro	29	33	35	**97**	1	17	78	**96**	79	17	1	1	—
	Övriga städer	136	124	93	**353**	10	75	268	**353**	256	97	—	—	—
	Landsbygden	241	162	44	**447**	1	69	377	**447**	244	202	—	—	—
Norra Sverige	Falun	6	4	6	**16**	—	3	13	**16**	16	—	—	—	—
	Gävle	44	57	54	**155**	2	23	127	**152**	126	26	3	3	—
	Söderhamn	11	12	6	**29**	—	1	28	**29**	25	4	—	—	—
	Härnösand	30	16	5	**51**	—	5	45	**50**	40	10	1	1	—
	Sundsvall	62	49	92	**203**	—	13	182	**195**	150	45	8	6	2
	Östersund	10	3	14	**27**	2	2	23	**27**	21	6	—	—	—
	Umeå	16	15	6	**37**	—	3	34	**37**	26	11	—	—	—
	Luleå	6	17	7	**30**	—	2	28	**30**	21	9	—	—	—
	Övriga städer	90	87	40	**217**	—	35	182	**217**	164	53	—	—	—
	Landsbygden	307	306	77	**690**	—	108	582	**690**	416	274	—	—	—
	Hela riket (städerna)	**1 990**	**1 876**	**1 607**	**5 473**	**142**	**1 009**	**4 173**	**5 324**	**4 256**	**1 067**	**149**	**126**	**23**
	(landsb.)	**800**	**704**	**174**	**1 678**	**8**	**282**	**1 388**	**1 678**	**957**	**718**	—	—	—
	Summa	**2 790**	**2 580**	**1 781**	**7 151**	**150**	**1 291**	**5 561**	**[3]7 002**	**5 213**	**1 785**	**149**	**126**	**23**

[1] Härmed avses personer födda före år 1907. — [2] Härmed avses personer födda år 1907 eller senare. — [3] Därav 4 personer av okänd ålder.

tab. A visar, 109 i Stockholm, 12 i Göteborg, 5 i Malmö och 23 i övriga städer. — Huvudtabellen ger även möjlighet att fastställa, i vilken utsträckning fylleriförseelserna begåtts av yngre och av äldre personer, varvid åldersgränsen dragits vid 25 år.[1] Av hela antalet under tredje och fjärde kvartalen 1932 sakfällda fyllerister tillhörde 1 638 eller 22·2 %, resp. 1 808 eller 25·3 % den yngre åldersgruppen. Motsvarande relativtal i genomsnitt för åren 1926—1932 utgjorde resp. 21·7, 22·6, 24·4, 25·3, 25·5, 24·4 och 23·6 %.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas inköpsrätt till spritdrycker. På grundval av systembolagens uppgifter ha i tab. A förseelserna vidare uppdelats med hänsyn till om de sakfällda innehaft motbok (med full eller begränsad inköpsrätt) eller varit avstängda från laglig spritdryckstilldelning. Av samtliga manliga fyllerister voro 5 561 eller 79·4 % personer utan motbok. Fördelningen härvidlag var sålunda ungefär densamma som närmast föregående kvartal (78·7 %). Av de kvinnliga fylleristerna uppgives ingen ha varit innehavare av motbok. Dessa siffror giva även en antydan om omfattningen av den olagliga rusdryckshandelns och särskilt spritsmugglingens inverkan på nykterhetstillståndet.

Fylleriförseelser under hela år 1932. Totala antalet under år 1932 avdömda och hitintills statistiskt redovisade fylleriförseelser skulle enligt tab. B utgöra 29 101, varav 28 448 (97·8 %) begåtts av män och 653 (2·2 %) av kvinnor. Tages hänsyn till det sannolika antalet fall, varom uppgifter senare lära inkomma, torde totalsiffran för året komma att uppgå till omkring 29 500 förseelser.

Utvecklingen under de närmast föregående åren belyses i följande översikt:

		1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Antal fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts	Stockholm	6 335	6 161	5 018	4 832	5 698	6 076	5 591
	Göteborg o. Malmö	5 861	5 328	4 744	5 014	5 548	4 995	4 799
	Övr. städer m. över 10 000 inv.	8 432	8 277	8 538	8 951	8 573	8 251	8 055
	Mindre städer	4 165	3 760	3 987	4 414	4 309	4 406	4 246
	Landsbygden	4 907	5 259	5 430	6 287	6 906	6 374	6 410
	Tillhopa	**29 700**	**28 785**	**27 717**	**29 498**	**31 034**	**30 102**	**29 101**

Som härav framgår, uppvisade antalet fyllerifall efter en nedgång under perioden 1926—1928 en viss stegring under åren 1929 och 1930. Särskilt framträdande var ökningen på landsbygden, vilket i någon mån kan sammanhänga med den successivt förbättrade polisbevakningen. Under 1931 gingo siffrorna i stort sett åter tillbaka. Så har i ännu mer utpräglad grad varit förhållandet under 1932 vad städerna beträffar, medan å landsbygden utvecklingen tenderat att gå i motsatt riktning.

Jämförelse mellan fylleriförseelserna i Sverige och dess grannländer. Liksom i föregående kvartalsredogörelser må slutligen i jämförelsesyfte en samman-

[1] Härvid ha personer, som äro födda före 1907, hänförts till den äldre åldersgruppen, och sådana, som äro födda 1907 eller senare, till den yngre.

Tab. B. Översikt av antalet fylleriförseelser under år 1932.

Kvartal och persongrupper	Antal fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts										
								Därav inom följ. ortsgrupper			
	Stockholms stad	Östra Sverige	Småland och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Samtliga orter	Stockholm, Göteborg o. Malmö	Övriga städer med över 10 000 inv.	Mindre städer	Landsbygden
1:a kvartalet . .	1 447	712	402	804	2 337	1 172	**6 874**	2 676	1 787	957	1 454
2:a » . .	1 533	909	519	924	2 396	1 399	**7 680**	2 797	2 225	1 128	1 530
3:e » . .	1 296	877	479	824	2 460	1 460	**7 396**	2 456	2 049	1 143	1 748
4:e » . .	1 315	841	484	826	2 230	1 455	**7 151**	2 461	1 994	1 018	1 678
Tillhopa	**5 591**	**3 339**	**1 884**	**3 378**	**9 423**	**5 486**	**29 101**[1]	**10 390**	**8 055**	**4 246**	**6 410**
Därav förseelser begångna av											
män	5 129	3 314	1 884	3 353	9 324	5 444	**28 448**	9 836	**7 965**	4 242	6 405
kvinnor . . .	462	25	—	25	99	42	**653**	554	90	4	5
pers. *med* motbok	1 589	657	334	703	1 867	775	**5 925**	2 562	1 371	839	1 153
» *utan* »	4 002	2 682	1 550	2 675	7 556	4 711	**23 176**	7 828	6 684	3 407	5 257
pers. *över 25* år	4 944	2 547	1 337	2 537	6 979	3 864	**22 208**	8 871	6 398	3 222	3 717
» *und. 25* år	647	790	536	836	2 439	1 614	**6 862**	1 519	1 655	1 020	2 668

ställning göras mellan den svenska fylleristatistiken och f. n. tillgängliga uppgifter för Norge enligt Statistiske Meddelelser. I översikten här nedan ha dessutom medtagits motsvarande kvartalssiffror för Finland, vilka fr. o. m. år 1923 finnas tillgängliga i Social Tidskrift:

	Medeltal per kvartal							4 kv.	3 kv.	4 kv.
	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1931	1932	1932
Sverige . . .	8 130	7 425	7 196	6 929	7 375	7 753	7 526	7 913	7 396	7 151
Norge	9 611	9 003	9 012	9 434	9 570	9 202	7 807	8 046	8 789	·
Finland[2] . . .	17 576	18 457	23 976	25 268	25 375	25 397	22 155	24 336	21 243	·

Av intresse är jämväl att sammanställa fylleriförseelserna i respektive huvudstäder, såsom skett i nedanstående tablå:

Antal fylleriförseelser i	År 1913	År 1926	År 1927	År 1928	År 1929	År 1930	År 1931	4 kv. 1931	3 kv. 1932	4 kv. 1932
Stockholm[3] . . .	17 696	6 689	6 452	5 465	5 356	6 436	6 771	1 864	1 433	1 663
Oslo	20 293	15 197	14 709	14 688	14 853	14 104	11 947	3 383	3 855	·
därav anhållna . .	16 455	12 879	12 722	12 039	12 332	11 439	10 064	2 853	3 122	·
Helsingfors[2] . . .	23 266	18 602	22 003	21 876	23 962	25 612	25 390	7 508	5 525	·

[1] Härav 31 personer med okänd ålder.
[2] Siffrorna för de olika åren ej fullt jämförbara (jfr Soc. Medd. årg. 1932, sid. 150 not 1).
[3] Siffrorna avse antalet anhållna personer enligt polisstatistiken.

Det framgår härav, att antalet fylleriförseelser, särskilt om hänsyn tages till vederbörande städers folkmängd,[1] ställer sig väsentligt lägre i Stockholm än i Helsingfors och Oslo. Då emellertid av gatufylleriet blott en viss efter lagstiftning och praxis växlande del blir föremål för polisingripande och sålunda redovisad i statistiken, kunna tablåns siffror mindre göra anspråk på att giva en inbördes fullt jämförbar bild av nykterhetstillståndet i resp. städer vid en och samma tidpunkt än av utvecklingens gång i berörda avseende i de särskilda orterna under den redovisade tidsperioden.

Uppgifter rörande spritsmugglingen. Som komplement till fylleriförseelsestatistiken meddelas i tab. C vissa uppgifter från generaltullstyrelsens statistiska avdelning för åren 1930—1932 rörande antalet beslag, som helt eller delvis avsett sprit (eller brännvin), samt beslagtagna kvantiteter av sådana varor. Vissa i tabellen upptagna beslag lära sedermera ha upphävts av vederbörande domstol.

Tab. C. Gjorda beslag och beslagtagna kvantiteter av spritdrycker åren 1930—1932.

Månad	Stockholms tullkammardistrikt						Samtliga tullkammardistrikt					
	Antal beslagsmål			Kvantitet, liter			Antal beslagsmål			Kvantitet, liter		
	1930	1931	1932	1930	1931	1932	1930	1931	1932	1930	1931	1932
januari	145	77	123	3 788	1 487	5 057	212	136	177	7 205	1 931	5 246
februari	90	88	105	1 230	5 242	2 198	138	139	149	1 401	5 537	2 366
mars	98	89	114	20 975	742	1 005	149	126	138	21 196	864	1 042
april	124	100	96	1 202	828	1 198	188	144	127	1 361	1 689	3 325
maj	101	112	65	1 473	45 500	7 572	151	156	96	1 695	49 469	7 653
juni	162	100	63	2 643	4 400	923	233	164	100	4 645	5 042	1 071
juli	159	208	74	1 295	1 513	566	258	294	121	1 901	2 233	749
augusti	143	167	71	1 411	71 345	120	220	223	105	11 979	71 571	224
september . . .	184	168	72	1 978	39 776	1 012	240	245	125	2 734	40 149	7 390
oktober	227	74	134	2 038	561	5 412	315	148	183	2 382	5 136	12 522
november . . .	141	169	73	1 764	1 182	2 227	232	251	126	2 967	2 760	6 540
december . . .	231	162	79	3 887	5 480	6 440	294	228	165	4 183	5 858	8 226
Hela året	**1 805**	**1 514**	**1 069**	**43 684**	**178056**	**33 730**	**2 630**	**2 254**	**1 612**	**63 649**	**192289**	**56 354**

Mängden beslagtagen sprit uppvisar för 1932 stark tillbakagång gentemot det föregående året, då emellertid siffran var osedvanligt hög till följd av några enstaka mycket betydande spritbeslag.

Till jämförelse må nämnas, att i Norge under åren 1928, 1929, 1930 och 1931 uppges ha beslagtagits 49 025, 49 872, 40 017 och 92 988 liter sprit och brännvin; siffran för 1932 har ännu ej publicerats. I Finland beslagtogos av tullpersonalen under åren 1929, 1930, 1931 och 1932 resp. 961 203, 1 062 301, 777 174 och 384 897 liter spritdrycker, sålunda en mycket betydande nedgång under de båda senaste åren.

[1] Folkmängdssiffrorna äro för Stockholm 514 333, för Oslo 253 124 och för Helsingfors 234 096.

Utvandringen till främmande världsdelar under 1932.

Uppgifter rörande utvandringen från Sverige till främmande världsdelar ha nu inkommit även för *fjärde kvartalet 1932*, varigenom en överblick kan erhållas av den transoceana emigrationen i dess helhet under nämnda år. Siffrorna visa som väntat en kraftig nedgång mot 1931 och ännu mer i förhållande till åren dessförinnan. Utvecklingen belyses av nedanstående tablå, som även visar emigranternas fördelning på olika månader och på de städer, där utvandringskontrakten uppvisats och godkänts av polismyndigheterna.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Stockholm .	4	7	20	9	2	5	4	1	4	9	3	5	**73**
Malmö . . .	5	2	6	3	2	—	4	—	1	—	—	1	**24**
Hälsingborg	2	—	1	2	2	—	—	1	1	—	—	—	**9**
Göteborg . .	16	16	29	29	14	11	9	17	14	19	10	12	**196**
Köpenhamn .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	**4**
Summa 1932	**27**	**25**	**56**	**43**	**20**	**16**	**18**	**19**	**20**	**29**	**15**	**18**	**306**
1931	72	66	80	65	52	54	42	46	58	46	22	20	**623**
1930	279	367	550	408	400	186	201	211	244	215	112	70	**3 243**
1929	1 069	964	1 257	1 643	1 011	592	708	385	341	439	182	177	**8 768**
1928	754	1 036	1 505	1 389	960	525	830	694	1 163	934	902	357	**11 049**

Någon utvandring över norska hamnar har icke redovisats under året.

Emigrationen fördelade sig på rikets olika delar sålunda:

	1932	1931	1930	1929		1932	1931	1930	1929
Stockholms stad. .	33	74	221	554	Älvsborgs län . .	12	29	215	591
» län . .	17	16	57	174	Skaraborgs län . .	3	8	66	199
Uppsala län . . .	2	3	32	60	Värmlands län . .	12	39	265	698
Södermanlands län	5	3	21	77	Örebro län	8	18	92	203
Östergötlands län .	11	14	67	166	Västmanlands län .	—	6	28	99
Jönköpings län . .	13	36	163	433	Kopparbergs län .	11	17	150	639
Kronobergs län . .	10	15	139	271	Gävleborgs län . .	3	31	119	353
Kalmar län	27	37	250	436	Västernorrlands län	13	18	110	476
Gotlands län . . .	1	4	21	62	Jämtlands län . .	3	23	118	516
Blekinge län . . .	8	26	166	297	Västerbottens län .	6	9	77	382
Kristianstads län .	10	34	135	300	Norrbottens län . .	4	10	140	440
Malmöhus län . .	26	40	167	266	Ej angivet län . .	2	1	1	4
Hallands län . . .	9	25	156	327	Hela riket	**306**	**623**	**3 243**	**8 768**
Göteb. o. Boh. län	57	87	267	745					

I denna statistik ingå endast sådana emigranter, vilka innehaft med vederbörande utvandraragenter upprättade utvandringskontrakt. Antalet på denna väg registrerade emigranter har i allmänhet hållit sig något lägre än antalet

personer, som enligt prästerskapets till statistiska centralbyrån ingivna uppgifter uttagit flyttningsbetyg för utvandring till främmande världsdelar. Under år 1931 — det sista år, för vilket fullständig statistik föreligger — var skillnaden anmärkningsvärt stor, i det att antalet av prästerskapet redovisade utvandrare till främmande världsdelar uppgick till 1 165 medan länsstyrelsernas uppgifter som ovan anförts blott upptogo 623 personer. Förklaringen till denna skillnad är sannolikt främst att söka däruti, att i prästerskapets uppgifter ingå bl. a. följande kategorier av utvandrare, som icke medtagas i länsstyrelsernas statistik.

1) Personer, vilka tidigare vistats i Förenta staterna och bibehållit sin rätt att dit återvända, utan att betraktas som immigranter i den bemärkelse detta ord har i den amerikanska invandringslagstiftningen. Dessa personer betecknas följaktligen i sina av härvarande amerikanska konsulat viserade pass icke som immigranter, utan som vanliga resande, och upptagas på grund härav icke heller i utvandraragenternas emigrantförteckningar.

2) Personer, som utvandrat till annan världsdel än Nordamerika och därför i regel ej anlitat här i landet verksamma utvandraragenter.

De här anförda kategorierna ha under tidigare år endast utgjort en ringa del av hela utvandrarantalet, men komma under år, då den så att säga reguljära emigrationen i det närmaste avstängts, att relativt sett intaga ett mera betydande rum.

Utvandrarnas åldersfördelning framgår av efterföljande översikt:

	Män		Kvinnor		Tillsammans		1931
Ålder	Antal	%	Antal	%	Antal	%	%
Under 15 år	25	18·5	28	16·4	**53**	**17·3**	17·8
15—25 »	19	14·1	27	15·8	**46**	**15·1**	25·5
25—35 »	60	44·4	41	24·0	**101**	**33·0**	27·8
35—45 »	15	11·1	30	17·5	**45**	**14·7**	16·6
45—55 »	9	6·7	18	10·5	**27**	**8·8**	5·1
Över 55 »	6	4·5	27	15·8	**33**	**10·8**	7·2
Ej uppgiven	1	0·7	—	—	**1**	**0·3**	—
Summa	**135**	**100·0**	**171**	**100·0**	**306**	**100·0**	**100·0**

Av utvandrarna voro 55·9 % kvinnor, mot 63·7 % under 1931 och 43·6 % under 1930.

Antalet transiterande emigranter, d. v. s. personer, som från annat land passerat Sverige på väg till främmande världsdel, utgjorde under året 269. Dessa utvandrares kön och nationalitet framgår av följande tablå:

	Danmark	Norge	Finland	Estland	Lettland	Litauen	Österrike	Tyskland	Summa
Män	8	14	96	6	2	7	1	—	**134**
Kvinnor	6	20	83	12	—	12	1	1	**135**
Summa	**14**	**34**	**179**	**18**	**2**	**19**	**2**	**1**	**269**

I ovanstående siffror ingå endast sådana utlänningar, som från svensk hamn (d. v. s. från Göteborg) befordrats till främmande världsdel, däremot icke personer, som passerat Sverige på väg till Oslo eller annan utländsk hamn.

Arbetslöshetsförsäkringssakkunnigas promemoria rörande frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m.

Den 15 oktober 1932 tillkallade statsrådet och chefen för socialdepartementet särskilda sakkunniga för att inom departementet biträda med fortsatt behandling av frågan om arbetslöshetsförsäkring. Den 21 januari 1933 överlämnade dessa sakkunniga till chefen för socialdepartementet en promemoria i ärendet. De sakkunniga ha utgjorts av ledamoten av riksdagens första kammare, t. f. överdirektören A. S. E. Larsson (ordförande), kassören hos metallindustriarbetareförbundet K. Andrée, ledamoten av riksdagens första kammare, kanslichefen E. O. Hagman, statssekreteraren i socialdepartementet B. G. H. Hammarskjöld och chefen för försäkringsinspektionen, fil. dr O. A. Åkesson. Såsom sekreterare hos de sakkunniga ha tjänstgjort biträdande länsnotarien E. G. Bexelius och förste amanuensen i socialstyrelsen J. T. H. Hessler.

De förevarande sakkunniga ha icke haft att till ny prövning upptaga frågan rörande lämpligheten och ändamålsenligheten av införande av arbetslöshetsförsäkring eller huruvida en dylik försäkring bör organiseras efter den obligatoriska eller frivilliga linjen. Uppdraget har varit inskränkt till att i enlighet med av departementschefen i olika avseenden meddelade direktiv utforma ett förslag till arbetslöshetsförsäkring. Detta borde bland annat vara så konstruerat, att försäkringen inbegrepe största möjliga antal arbetargrupper.

Huvuduppgiften för de sakkunniga har varit att konstruera en arbetslöshetsförsäkring, som jämväl skulle kunna avse de arbetargrupper, man hittills tänkt icke böra omfattas av en arbetslöshetsförsäkring. Enligt 1928 års förslag till obligatorisk arbetslöshetsförsäkring skulle flera betydande arbetargrupper stå utanför densamma, bl. a. lantarbetare samt skogs- och flottningsarbetare. Vidare skulle även kontors- och affärsanställda ävensom därmed jämställda personer vara undantagna från försäkringen. Det förslag till frivillig arbetslöshetsförsäkring, som år 1928 framlades, medgav visserligen principiellt vilka grupper arbetare eller anställda som helst att bilda arbetslöshetskassor. På grund av det sätt, varpå förmånerna tänkts skola utgå, ävensom på grund av förslagets utformning i övrigt räknade man emellertid med att i huvudsak blott industriens arbetare skulle komma att bilda arbetslöshetskassor. Huvudanledningen till att de båda förstnämnda grupperna, nämligen lant- och skogsarbetare, skulle komma att stå utanför försäkringen var, att de försäkringsavgifter, som skulle komma att åvila dessa, med sannolikhet skulle komma att överstiga dessa gruppers ekonomiska bärkraft. Orsaken åter till att kontors- och affärsanställda sannolikt icke skulle ha kommit att bilda arbetslöshetskassor var, att de understödsförmåner, som skulle tillförsäkras medlem-

marna i en arbetslöshetskassa, icke anpassats efter de särdrag, som karakterisera dessa gruppers arbetslöshetsförhållanden.

1932 års sakkunniga för arbetslöshetsförsäkring föreslå ett system av frivillig arbetslöshetsförsäkring. Såsom bärare av försäkringen skall stå ett antal arbetslöshetskassor, som under vissa förutsättningar skola vara berättigade till erhållande av statsbidrag. Förutsättningen för att en frivillig arbetslöshetsförsäkring i praktiken skall komma att omfatta större delen av samtliga lönearbetare är emellertid, att statsbidraget avpassas så, att ekonomiskt sämre ställda arbetargrupper erhålla förhållandevis stora statsbidrag. Endast under den förutsättningen, att försäkringsavgifterna för dessa arbetargrupper göras förhållandevis små, är det nämligen sannolikt, att dessa kunna ha möjlighet att bilda arbetslöshetskassor. På grund av arbetslöshetens olika omfattning inom olika arbetargrupper bör emellertid statsbidraget, för att jämväl utjämna försäkringskostnaderna mellan dessa grupper, konstrueras så, att kassor med genomsnittligt större arbetslöshet erhålla proportionellt större statsbidrag än andra. Statsbidraget till en arbetslöshetskassa bör alltså under dessa förutsättningar utgå såväl med hänsyn till medlemmarnas genomsnittliga inkomst som arbetslöshetens omfattning.

Såsom mått på inkomstnivån inom en arbetslöshetskassa ha de sakkunniga tagit den daghjälp, som kassan utgiver till sina medlemmar. Man har nämligen utgått från att ju högre inkomst en kassas medlemmar i genomsnitt åtnjuta, desto högre kommer även daghjälpsbeloppet att fastställas. Såsom mätare på arbetslöshetens omfattning inom en kassa har tagits antalet understödda dagar i genomsnitt per år och medlem. Vid utformandet av grunderna för statsbidraget till arbetslöshetskassorna ha de sakkunniga utgått från, att en viss förhållandevis liten arbetslöshet helt skall bäras av en kassa utan särskilt bidrag från staten. Omfattningen av denna arbetslöshet bör dock vara mindre i en kassa med lågt daghjälpsbelopp än i en kassa med högre daghjälpsbelopp. Man har utgått från att en arbetslöshet, vars omfattning icke överstiger 2 understödda dagar per medlem, i en kassa med 2 kronors daghjälp icke skall berättiga till statsbidrag. I en kassa med 3 kronors daghjälp skall statsbidrag erhållas, när det genomsnittliga antalet dagar överstiger 3, o. s. v. Den högsta daghjälp, som en kassa får utgiva, uppgår till 6 kronor; i denna erhålles statsbidrag, då de understödda dagarna överstiga 6 per år och medlem. I övrigt graderas bidraget så, att ju större arbetslösheten är, dess större blir statsbidraget i procent av kassans samtliga utgifter för understöd. Statsbidraget kommer dock ej att växa i oändlighet, utan man har utgått från, att detsamma skall nå sitt maximum, då antalet understödda dagar per år och medlem uppgår till 21. I en kassa med 2 kronors daghjälp skall i ett dylikt fall statsbidraget utgå med 75 % av kassans utgifter för utgiven daghjälp; i en kassa med 6 kronors daghjälp skall statsbidraget, när arbetslösheten nått denna omfattning, utgå med 40 %.

Med dessa utgångspunkter har medelst en för ändamålet konstruerad formel statsbidraget beräknats för övriga fall. De föreslagna statsbidragen framgå av den efterföljande tabellen.

Antal understödda dagar per medlem	Daghjälpsbidragets storlek i procent av hela kostnaden för understöd vid olika antal understödda dagar per medlem och en genomsnittlig daghjälp av kronor																
	2·00	2·25	2·50	2·75	3·00	3·25	3·50	3·75	4·00	4·25	4·50	4·75	5·00	5·25	5·50	5·75	6·00
2	0·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2·25	3·7	0·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2·50	7·1	3·4	0·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2·75	10·2	6·4	3·0	0·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	12·9	9·2	5·8	2·8	0·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3·25	15·5	11·7	8·4	5·3	2·6	0·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3·50	17·8	14·1	10·7	7·7	4·9	2·4	0·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3·75	20·0	16·3	12·9	9·9	7·1	4·6	2·2	0·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	22·1	18·4	15·0	12·0	9·2	6·6	4·3	2·1	0·0	—	—	—	—	—	—	—	—
4·25	24·0	20·3	16·9	13·9	11·1	8·5	6·2	4·0	1·9	0·0	—	—	—	—	—	—	—
4·50	25·9	22·1	18·8	15·7	12·9	10·4	8·0	5·8	3·7	1·8	0·0	—	—	—	—	—	—
4·75	27·6	23·8	20·5	17·4	14·6	12·1	9·7	7·5	5·5	3·5	1·7	0·0	—	—	—	—	—
5	29·2	25·5	22·1	19·1	16·3	13·7	11·4	9·2	7·1	5·2	3·4	1·6	0·0	—	—	—	—
5·25	30·8	27·0	23·7	20·6	17·8	15·3	12·9	10·8	8·7	6·8	4·9	3·2	1·6	0·0	—	—	—
5·50	32·3	28·5	25·2	22·1	19·3	16·8	14·4	12·2	10·2	8·2	6·4	4·7	3·0	1·5	0·0	—	—
5·75	33·7	29·9	26·6	23·5	20·8	18·2	15·9	13·7	11·6	9·6	7·8	6·1	4·5	2·9	1·4	0·0	—
6	35·0	31·3	27·9	24·9	22·1	19·6	17·2	15·0	12·9	11·0	9·2	7·5	5·8	4·3	2·8	1·4	0·0
7	40·4	36·5	33·0	29·9	27·0	24·5	22·1	19·9	17·8	15·9	14·1	12·4	10·7	9·2	7·7	6·3	4·9
8	45·2	41·2	37·6	34·3	31·3	28·7	26·4	24·2	22·1	20·2	18·4	16·6	15·0	13·4	12·0	10·5	9·2
9	49·3	45·2	41·5	38·1	35·0	32·5	30·1	27·9	25·9	23·9	22·1	20·4	18·8	17·2	15·7	14·3	12·9
10	53·0	48·7	45·0	41·5	38·4	35·9	33·5	31·3	29·2	27·3	25·5	23·8	22·1	20·6	19·1	17·7	16·3
11	56·1	51·9	48·1	44·6	41·5	38·9	36·5	34·3	32·3	30·3	28·5	26·8	25·2	23·6	22·1	20·7	19·3
12	59·0	54·7	50·9	47·4	44·2	41·7	39·3	37·1	35·0	33·1	31·3	29·6	27·9	26·4	24·9	23·5	22·1
13	61·5	57·2	53·4	50·0	46·8	44·2	41·9	39·7	37·6	35·7	33·8	32·1	30·5	28·9	27·4	26·0	24·7
14	63·8	59·5	55·7	52·3	49·1	46·6	44·2	42·0	40·0	38·0	36·2	34·5	32·9	31·3	29·8	28·4	27·0
15	65·8	61·6	57·8	54·5	51·3	48·8	46·4	44·2	42·2	40·2	38·4	36·7	35·0	33·5	32·0	30·6	29·2
16	67·7	63·5	59·8	56·5	53·4	50·8	48·5	46·3	44·2	42·3	40·5	38·8	37·1	35·6	34·1	32·7	31·3
17	69·4	65·3	61·7	58·4	55·3	52·8	50·4	48·2	46·2	44·2	42·4	40·7	39·0	37·5	36·0	34·6	33·2
18	71·0	67·0	63·4	60·1	57·2	54·6	52·3	50·1	48·0	46·0	44·2	42·5	40·9	39·3	37·8	36·4	35·0
19	72·4	68·5	65·0	61·8	58·9	56·3	54·0	51·8	49·7	47·8	46·0	44·2	42·6	41·0	39·5	38·1	36·8
20	73·8	69·9	66·5	63·4	60·5	58·0	55·6	53·4	51·3	49·4	47·6	45·9	44·2	42·7	41·2	39·8	38·4
21	75·0	71·3	67·9	64·9	62·1	59·5	57·2	55·0	52·9	51·0	49·1	47·4	45·8	44·2	42·7	41·3	40·0

Överstiger arbetslösheten i en kassa 21 understödda dagar per år och medlem, skall statsbidraget, uttryckt i kronor, utgå med samma belopp som vid en arbetslöshet om 21 dagar. Till följd härav kommer tydligen statsbidraget i procent av kassans utgifter härvid att sjunka. Detta innebär med andra ord, att kassan själv får bära utgifterna för den överskjutande delen av arbetslösheten. Det har nämligen ansetts, att om arbetslösheten överstiger nämnda gräns, densamma har erhållit karaktär av krisarbetslöshet och att den till följd härav icke bör omhändertagas genom försäkringen; andra hjälpformer böra i stället här ingripa. Har arbetslösheten nått sådan omfattning, tvingas en kassa tydligen, då den icke har att påräkna statsbidrag för den överskjutande delen av arbetslösheten, att på olika sätt nedbringa utgifterna. Detta kan ske på

olika sätt, exempelvis genom nedsättning av daghjälpsbeloppet eller genom minskning av den tid, för vilken understöd högst må utgå. En kassa skall naturligen även kunna möta en dylik situation genom en höjning av medlemsavgifterna.

Genom det sätt, varpå grunderna för statsbidraget utformats, vinner man tydligen, att svagare ställda arbetargrupper komma att erhålla en förhållandevis större hjälp än bättre situerade. Samtidigt har försäkringens begränsning fastslagits. Densamma skall icke upptaga krisarbetslöshet. Det må nämnas, att 21 understödda dagar per år och medlem motsvarar en understödd arbetslöshet om 7 % av samtliga medlemmar. Då man räknar med att det föreliggande försäkringsförslaget skall understödja omkring $^1/_3$ av arbetslösheten, motsvara alltså 21 understödda dagar en genomsnittlig arbetslöshet av 21 %.

Främst för att ytterligare underlätta ekonomiskt svagt ställda arbetargrupper att komma i åtnjutande av en arbetslöshetsförsäkrings förmåner har föreslagits, att ett särskilt förvaltningsbidrag till bestridande av de sannolikt icke oväsentliga förvaltningskostnaderna bör utgå. Detta bidrag har föreslagits till 2 kr. per år och medlem och skall utgå oavsett huruvida en kassa eljest till följd av ovannämnda bestämmelser rörande arbetslöshetens omfattning och daghjälpens storlek erhåller statsbidrag för kostnaderna för daghjälp. Det har nämligen ansetts, att kassorna såsom kompensation för den tillsyn och de bestämmelser i övrigt, som de ha att underkasta sig, åtminstone alltid skola kunna påräkna något statsbidrag.

Arbetslöshetskassorna, som juridiskt sett ha karaktär av understödsföreningar, föreslås skola stå under uppsikt av en statlig central myndighet, nämligen socialstyrelsen. Styrelsen skall i egenskap av tillsynsmyndighet tillsätta en ledamot i arbetslöshetskassans styrelse och jämväl utse en av kassans revisorer. I övrigt skola de skilda kassorna vara pliktiga att när som helst bereda tillsynsmyndigheten eller dess ombud tillfälle att granska kassans räkenskaper, protokoll och andra handlingar ävensom att lämna dem tillträde till sammanträde med kassan eller dess styrelse. Tillsynsmyndigheten skall vidare ha att beräkna och utdela statsbidraget till arbetslöshetskassorna.

Såsom redan nämnts skall understöd utgå i form av ett visst per dag beräknat understödsbelopp, s. k. daghjälp. Härjämte skall emellertid understöd kunna utgå såsom bidrag till rese- och flyttningskostnader vid tillträde av arbete å annan ort. Därest det förevarande förslaget till arbetslöshetsförsäkring realiseras, torde i allmänhet varje kassa bestämma ett visst daghjälpsbelopp, som kommer att bliva lika för alla kassans medlemmar. Hinder föreligger dock icke att gradera daghjälpsbeloppen. Såsom daghjälp får ej utgivas mer än som motsvarar $^3/_5$ av den i orten vanliga arbetsförtjänsten inom vederbörande yrke; för familjeförsörjare skall dock daghjälpen kunna utgå med högst $^4/_5$ av samma belopp. Såsom nämnts får daghjälpen i intet fall överstiga 6 kronor; som regel får den ej heller annat än i särskilt angivna fall eller efter medgivande av tillsynsmyndigheten understiga 2 kronor.

Understöd skall ej utgå för de 6 första dagarna av ett arbetslöshetsförfall, den s. k. karensveckan. Daghjälp må vidare högst kunna utgivas under 120

dagar under en tid av 52 på varandra följande veckor. I avsikt att anpassa försäkringens bestämmelser främst med hänsyn till kontors- och affärsanställda, inom vilka yrkesgrupper de enskilda arbetslöshetsfallen i allmänhet äro mera långvariga än vad genomsnittligt är fallet för industriarbetarna, har föreslagits, att, därest karenstiden göres längre än en vecka, den maximala understödstiden skall kunna utsträckas utöver 120 dagar med högst den tid, varmed karenstiden i kassans stadgar föreskrivits skola överstiga en vecka. Karenstiden må dock i intet fall bestämmas längre än till tre månader. För medlemmar, som tillhöra yrke, inom vilket arbetslöshet regelbundet förekommer under viss tid av året, äger tillsynsmyndigheten bl. a. bestämma, att daghjälp icke må kunna utgå under viss del av året. Med stöd av denna bestämmelse äger sålunda tillsynsmyndigheten att för de s. k. säsongyrkena avgränsa viss tid, under vilken understöd ej må kunna utgivas. Det är enligt de sakkunniga att förvänta, att tillsynsmyndigheten begagnar sig av denna rättighet särskilt i de fall, då avlöningen inom yrket är så hög, att medlemmarna böra äga möjlighet att genom egna medel försörja sig under den del av året, då arbetslöshet normalt förekommer.

Under tid, då medlem innehar arbetsanställning och därvid mot avlöning utför arbete för annans räkning, skall han erlägga av kassan fastställda avgifter. För att vid inträffad arbetslöshet komma i åtnjutande av understöd från en arbetslöshetskassa skall fordras, att vederbörande medlem under det närmast före arbetslöshetsfallets inträffande förflutna året till kassan erlagt avgifter för minst 26 veckor. Har en medlem icke tidigare åtnjutit understöd från kassan, skall emellertid för förvärvande av understöd fordras, att under senast förflutna två år ha erlagt avgifter för tillsammans 52 veckor. Denna senare bestämmelse tjänar att i möjligaste mån från försäkringen utesluta personer, som icke till huvudsaklig del äro lönearbetare. I samma syfte stadgas, att medlem i arbetslöshetskassa under ett år icke för längre tid än högst fem månader får inneha ställning såsom självständig företagare.

Såsom villkor för erhållande av understöd från en arbetslöshetskassa skall vidare — förutom att ha uppfyllt ovannämnda förpliktelser gentemot arbetslöshetskassan — fordras, att vederbörande är arbetsför och oförhindrad att åtaga sig arbete och att han anmält sig såsom arbetssökande hos organ för den offentliga arbetsförmedlingen. Arbetare, som deltar i strejk eller är föremål för lockout, får intet understöd under den tid konflikten varar. Har medlem frivilligt utan giltig anledning lämnat en arbetsanställning eller skilts från dylik på grund av otillbörligt uppträdande, skall understöd icke utgå för en tid av fyra veckor. Medlem, som avvisar erbjudet lämpligt arbete, skall likaledes för en tid av fyra veckor förlora rätt till understöd.

Såsom lämpligt skall härvid vara att anse ett arbete, som uppfyller följande villkor, nämligen

1) att det motsvarar arbetarens krafter och färdigheter,

2) att det är förenat med avlöning, som icke understiger den i arbetsorten vanliga avlöningen för sådant arbete,

3) att det icke hänför sig till arbetsplats, där arbetskonflikt råder, och

4) att icke särskilda omständigheter föreligga med hänsyn till sökandens personliga förhållanden eller arbetets natur.

Beträffande det under 3) nämnda villkoret göres i en särskild bestämmelse ett i viss mån inskränkande tillägg. Har nämligen en konflikt å en arbetsplats befunnits strida mot kollektivavtal eller mot lagen om kollektivavtal, skall arbetsanställning å dylik arbetsplats icke få avvisas, naturligen under förutsättning att arbetet ifråga uppfyller övriga villkor.

Den rättsliga prövning, varom här är fråga, kan tydligen ske allenast för konflikter inom vissa delar av arbetsmarknaden, nämligen där arbetsvillkoren regleras av mellan parterna slutna kollektivavtal. Ett icke ringa antal arbetskonflikter förekomma emellertid inom områden, där kollektivavtal icke träffats. Det har emellertid ansetts, att konflikter även på detta område böra kunna av en myndighet prövas i och för avgörande, om arbetslös skall vara skyldig mottaga arbetsanställning å en arbetsplats, som beröres av dylik konflikt. Med hänsyn härtill föreslås, att denna prövning skall verkställas av en statlig central myndighet, nämligen socialstyrelsen. Härigenom kan jämväl inom dessa delar av arbetsmarknaden en konflikt, därest så anses erforderligt, alltid erhålla den prövning, som ur försäkringens synpunkt kan påkallas. Uppenbart är emellertid, att inom de delar av arbetsmarknaden, som regleras av kollektivavtal och inom vilka konflikter kunna hänskjutas till arbetsdomstolen eller annan särskild skiljenämnd, någon garanti icke föreligger för att i varje särskilt fall en rättslig prövning erhålles. Tänkas kan nämligen, att ingendera parten hänskjuter saken till prövning eller att en avsevärd tid förflyter, innan dylikt hänskjutande äger rum. På grund av önskvärdheten att jämväl i dessa fall kunna, om så erfordras, erhålla en snabb prövning av arbetskonflikter har tillika införts den bestämmelsen, att socialstyrelsen även i dylika fall skall äga att ingå på prövning av arbetskonfliktens natur. Det avgörande, som härvid träffas av socialstyrelsen, skall dock endast fattas såsom provisoriskt och äga giltighet allenast till dess konflikten i stadgad ordning prövats och avgjorts av arbetsdomstolen eller av vederbörande skiljenämnd.

Såsom ovan nämnts skola de arbetslösa för att kunna erhålla understöd vara anmälda som arbetssökande hos organ för den offentliga arbetsförmedlingen. Det är tydligt, att i händelse förslaget till arbetslöshetsförsäkring genomföres, ökade krav komma att ställas på arbetsförmedlingen och att densamma för att kunna fylla dessa måste utbyggas. De sakkunniga föreslå, att det genom särskild lag skall åläggas landsting (resp. stadsfullmäktige i stad, som ej deltager i landsting) att anordna en arbetsförmedlingsanstalt med ett huvudkontor och erforderligt antal på lämpliga platser förlagda avdelningskontor eller ombud. Det föreslås vidare, att statsbidraget till arbetsförmedlingen skall kunna ökas till hälften och i vissa särskilt angivna fall till mer än hälften av omkostnaderna. Det är tänkt, att det föreslagna utbyggandet av arbetsförmedlingen icke skall förorsaka de kommunala myndigheterna ytterligare utgifter, utan att kostnadsökningen helt skall bäras av staten.

Kostnaderna för försäkringen föreslås skola täckas dels genom de försäkrades egna avgifter, dels genom det ovannämnda statsbidraget. Härjämte fö-

reslås emellertid, att arbetsgivare, som i genomsnitt använda minst tio arbetare, skola såsom bidrag till försäkringens organisation ha att erlägga en avgift om 2 kronor per år och arbetare. Uppbörden av dessa avgifter skall ske i samband med uppbörden av avgifterna för den obligatoriska olycksfallsförsäkringen. Hälften av arbetsgivarnas avgifter skall tillföras statsverket såsom bidrag till kostnaderna för den offentliga arbetsförmedlingen. Den andra hälften föreslås böra förvaltas såsom en särskild fond, ur vilken medel skall tillhandahållas till bestridande av kostnaderna för de ovannämnda förvaltningsbidragen till arbetslöshetskassorna.

Det beräknas, att de årliga kostnaderna för försäkringen ävensom de organisatoriska åtgärder, som stå i samband med denna, skola, när försäkringen hunnit genomföras i den omfattning, man ansett sig böra räkna med, komma att uppgå till 30·9 milj. kronor. Av den efterföljande tabellen framgår kostnadernas närmare fördelning. Det har härvid antagits, att försäkringen omfattat 700 000 personer och att en arbetslöshet, motsvarande genomsnittet för åren 1929—1931, varit rådande.

	Kostnad i milj. kr. belöpande å				
	statsverket	landsting o. vissa städer	arbetsgivare	de försäkrade	Summa (milj. kr.)
Daghjälpsbidrag till försäkringen	12·5	—	—	14·1	26·6
Förvaltningsbidrag till försäkringen	0·5	—	0·9	—	1·4
Arbetsförmedlingen	0·9	0·9	0·9	—	2·7
Socialstyrelsen	0·2	—	—	—	0·2
Summa	14·1	0·9	1·8	14·1	30·9

Det föreliggande förslaget innebär sålunda, att statsverket och de försäkrade skola bära lika delar av kostnaderna. Å landstingen och arbetsgivarna komma tillsammans att vila mindre än 10 % av de sammanlagda utgifterna.

De sakkunniga betona uttryckligt, att en arbetslöshetsförsäkring endast bör ha ett begränsat mål; det följer emellertid härav, att det utanför försäkringen liggande hjälpbehovet måste tillgodoses på annat sätt. Då det icke är antagligt, att man genom arbetsanskaffning helt skall kunna tillgodose detta, föreslås såsom komplement till försäkringen ett system av kommunala understöd med statsbidrag. Dylikt understöd skall meddelas efter särskild prövning av ett kommunalt organ, arbetslöshetskommittén.

Som bilaga till promemorian har bl. a. fogats en redogörelse för en av de sakkunniga verkställd utredning rörande arbetslöshetsförhållandena inom tvenne fackorganisationer, nämligen grov- och fabriksarbetareförbundet samt metallindustriarbetareförbundet. Utredningen ifråga har tjänat att belysa, huru en arbetslöshetsförsäkring skulle ha verkat under åren 1929—1931, därest dylik hade varit införd från 1 januari 1928. Resultaten av densamma ha legat till grund vid det förevarande förslagets utformning ävensom för de verkställda kostnadsberäkningarna.

Utredning om beredskapsarbeten.

De särskilda utredningsmän, som tillkallats för att biträda inom socialdepartementet vid utarbetande av proposition rörande en vidgad beredskapsanordning, ha som resultat av sitt arbete den 25 januari 1933 framlagt en *promemoria angående beredskapsarbeten till motverkande av arbetslöshet.*

Såsom utredningsmän ha fungerat redaktör Sigfrid Hansson (ordförande), lektor E. Björnsson, t. f. byråingenjören hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen Dag Blomberg samt sekreteraren hos centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, jägmästaren E. Lundh. Utredningsmännens sekreterare har varit t. f. sekreteraren i socialstyrelsen Carl Chr. Schmidt.

Vid utarbetandet av sitt förslag ha utredningsmännen haft att följa de riktlinjer för en vidgad beredskapsanordning, som angivits i årets statsverksproposition, samt de anvisningar, som departementschefen lämnat under arbetets fortgång. Dessa riktlinjer och förutsättningar åsyfta som bekant, att anslag till beredskapsarbeten skall för budgetåret 1933—34 anvisas till ett belopp av 160·5 miljoner kronor. Vidare har förutsatts, att ej såsom nu endast arbeten, som pläga utföras genom en statlig myndighets försorg, skola kunna utföras med anlitande av beredskapsanslaget, utan att även andra grupper av allmännyttiga arbeten — kommunala och enskilda — skola ifrågakomma. Slutligen har förutsatts, att beredskapsarbetena skola bli det huvudsakliga socialpolitiska medlet att bereda sysselsättning åt arbetslösa. De beräknas följaktligen komma att ersätta de genom arbetslöshetskommissionen bedrivna reservarbetena.

I stort sett ansluter sig utredningsmännens förslag till hittills gällande beredskapsanordning, ehuru modifikationer påkallats av de ändrade förutsättningarna. Alltjämt skall sålunda ankomma på Kungl. Maj:t att besluta rörande beviljande av medel ur beredskapsanslaget för ett arbetes igångsättande. För handläggningen av ärenden rörande dessa arbeten inrättas en extra byrå inom socialdepartementet, på vilken byrå ankommer att, i förekommande fall genom remisser till vederbörlig fackmyndighet eller länsstyrelse, förbereda de inkomna ärendena.

Beträffande grunderna för utmätande av statens understöd för olika typer av arbeten föreslås, att hittills gällande normer för erhållande av statsbidrag eller statslån skola bli vägledande med rätt för Kungl. Maj:t att vidtaga nödiga modifikationer.

Då grunderna för beviljande av medel ur beredskapsanslaget sålunda skola ansluta sig till vad enligt allmän författning eller praxis redan tillämpas, följer härav, att några särskilda generella bestämmelser icke heller behövt uppställas beträffande sättet för tillgodonjutande av beviljat understöd eller kontrollen över dess användning. Vad som hittills gällt i sådant avseende för olika grupper av arbeten skall äga tillämpning även vid deras utförande med anslag av beredskapsmedel. I det fall redan givna regler ej kunna anses tillämpliga,

skall bidraget som regel ställas till vederbörande länsstyrelses förfogande. I mån av arbetets fortgång skall länsstyrelsen utanordna medel, föranstalta om avsyning samt godkänna arbetet.

För beredskapsarbetenas införande föreslås inga nya anordningar i fråga om arbetsledning och regi i övrigt. Den öppna marknadens praxis skall gälla, vilket bl. a. innebär anlitande av entreprenörer.

Förslaget förutsätter, att Kungl. Maj:t skall kunna disponera beredskapsanslaget på ändamålsenligaste sätt, så att därav åvägabringas största möjliga effekt för arbetslöshetens bekämpande. Det skall därför kunna användas även för stödjande av enskild företagsamhet genom statsbeställningar eller på annat sätt.

Liksom hittills skola vid beredskapsarbetena tillämpas den öppna arbetsmarknadens löner enligt gällande kollektivavtal eller eljest är brukligt i den ort, där arbetet skall utföras. Som en följd härav bör ackordsbetalning i största möjliga utsträckning komma till användning. Då syftet med beredskapsarbetena måste vara att bereda arbetslösa sysselsättning oavsett deras yrke, förutsättes att krav på yrkesvana ej skall strängt upprätthållas.

Vidare ha övervägts olika anordningar för att utdryga och fördela arbetstillfällena, maximering av arbetsförtjänsten, alternerande arbetslag och arbetstidsförkortning. Av dessa förordas främst arbetstidsförkortningen. Genom sådan anordning vinnes, att dessa arbetstillfällen göras tillgängliga för ett större antal arbetslösa än som kan beredas sysselsättning, om den i arbetstidslagen och flertalet kollektivavtal föreskrivna 48-timmarsveckan tillämpas. Därjämte förebygges, att arbetare, som arbeta med inskränkt arbetstid på den öppna arbetsmarknaden, lockas att sluta sina anställningar där i avsikt att söka sig till beredskapsarbetena.

Såsom en självklar förutsättning framhålles, att övertidsarbete icke skall annat än i tvingande fall få förekomma.

För arbetskraftens uttagning föreslås obligatorisk arbetsförmedling genom den offentliga arbetsförmedlingens organ. Som villkor för hänvisning till beredskapsarbete skall bl. a. gälla, att den arbetssökande varit utan eget förvållande arbetslös under viss tid, förslagsvis två veckor.

I de fall gällande kollektivavtal eller inom resp. yrken utbildad praxis utgöra hinder för tillämpningen av här antydda regler, utgår man från att nödvändiga modifikationer möjliggöras genom förhandlingar och överenskommelser mellan vederbörande arbetsgivarparter och arbetarorganisationer.

Internationella arbetsorganisationen.

Konferens rörande arbetstidsförkortning såsom medel mot arbetslöshet.

Den av internationella arbetsbyråns styrelse sammankallade förberedande konferensen för undersökning av de tekniska problem, som sammanhänga med frågan om förkortning av arbetstiden till motverkande av arbetslösheten, ägde rum i Genève den 10—25 januari 1933, under ordförandeskap av den belgiske regeringsrepresentanten E. Mahaim. I konferensen deltogo representanter för 35 stater, varav 19 sänt fullständiga delegationer (en regerings-, en arbetsgivar- och en arbetarrepresentant). Sverige företräddes där av byråchefen A. Molin, andre direktören i Sv. arbetsgivareföreningen I. Larson och förste sekreteraren hos landsorganisationen P. Bergman med socialrådet E. Sjöstrand och redaktören S. Backlund såsom experter.

Konferensen beslöt att som utgångspunkt för sitt arbete taga den av arbetsbyrån utarbetade rapporten i ämnet, vilken till en början blev föremål för en allmän diskussion, vari deltogo 54 talare från olika grupper. Överläggningen utmynnade i att konferensen med 41 röster mot 22 antog en av 7 regeringsrepresentanter (Frankrike, Belgien, Nederländerna, Spanien, Chile, Tyskland och Italien) framlagd resolution. I denna resolution uttalades, att konferensen efter att ha tagit del av de olika argument, som anförts för och emot en förkortning av arbetstiden, förklarade sig anse en sådan förkortning »vara ett av de medel, som vore ägnade att motverka arbetslösheten» och i överensstämmelse därmed beslutat i detalj undersöka de frågor, som upptagits i arbetsbyråns rapport, »i syfte att på internationell grund åstadkomma en ordning, vars tillämpning kunde ske på så sätt, att arbetarnas lönestandard bleve orubbad».

För resolutionens antagande röstade 21 regeringsrepresentanter (däribland Sverige), 1 arbetsgivarrepresentant (Italien) och hela arbetargruppen (19 representanter). Av de 22 röster, som avgåvos mot den antagna resolutionen, härrörde 3 från regeringsrepresentanter (England, Portugal och Brasilien) och de övriga från arbetsgivargruppen; 7 regeringsrepresentanter nedlade sina röster (Norge, Jugoslavien, Ungern, Kanada, Sydafrika, Indien och Japan).

Arbetargruppen hade tidigare framlagt ett eget resolutionsförslag, som skilde sig från det av konferensen antagna genom ett starkare betonande av principen, att arbetarnas vecko- och månadsinkomster icke finge minskas på grund av genomförandet av en kortare arbetstid. Detta förslag hade emellertid förkastats med 32 röster mot 21. Förutom arbetarna röstade för detsamma endast de svenska och spanska regeringsrepresentanterna. Ett flertal regeringsrepresentanter avstodo från att deltaga i denna votering.

Efter den av de 7 regeringarna föreslagna resolutionens antagande förklarade arbetsgivargruppen, att det fattade beslutet för gruppens medlemmar kunnat vara anledning nog att lämna konferensen, men att man för att undvika de missförstånd och misstolkningar, som härav kunde följa, bestämt sig för att fortfarande deltaga i överläggningarna, dock under betonande av att gruppen ej ändrat sin avvisande ståndpunkt och förbehölle sig fria händer med hänsyn till de åtgärder, som senare kunde komma att vidtagas.

Konferensen övergick härefter till frågan om formerna för en internationell reglering av arbetstidens förkortning.

Med 36 röster mot 21 antogs ett uttalande om att denna reglering borde ske i form av en konvention, vars utarbetande skulle anförtros åt internationella arbets-

konferensen. Arbetsgivargruppen meddelade härefter, att man å denna sida icke vidare komme att deltaga i voteringarna, enär man icke ville påtaga sig något ansvar för utformandet av en dylik konvention.

Under de följande överläggningarna fattades beslut om bl. a. följande punkter i den blivande konventionen:

1) Arbetstidens längd skulle begränsas till i genomsnitt högst 40 timmar per vecka, med de undantag, som kunde komma att särskilt fastställas.

2) Övertidsarbete skulle ej få förekomma utöver ett visst, särskilt bestämt timantal.

3) Konventionen borde så avfattas, att den medgåve val mellan ett flertal olika alternativ i fråga om arbetstidens förläggning inom de i konventionen fastställda gränserna.

Enligt konferensens arbetsordning skulle för besluts fattande fordras, att i varje omröstning deltoge minst hälften av de vid konferensen röstberättigade. I en del fall kunde ett sådant quorum — minst 37 avgivna röster — icke uppnås, och något giltigt beslut kom därför icke till stånd. Detta var t. ex. fallet beträffande följande frågor:

1) Skulle den blivande konventionen erhålla endast en kort giltighetstid? (36 ja, 0 nej).

2) Skulle i konventionen intagas speciella bestämmelser med hänsyn till arbetsförhållandena inom kommunikationsväsendet, särskilt för a) järnvägar; b) annan samfärdsel? (27 ja, 1 nej).

3) Skulle konventionen innehålla speciella bestämmelser i fråga om dess tillämpning inom smärre företag? (35 ja, 0 nej).

Tillräckligt röstetal uppnåddes ej heller vid de voteringar, som företogos i fråga om 40-timmarsveckans tillämplighet för handels- och kontorsanställda.

Med 32 röster (13 regeringsrepresentanter och 19 arbetare) mot 19 (3 regeringar och 16 arbetsgivare) uttalade sig konferensen för antagande av en rekommendation om bibehållande av arbetarnas lönestandard.

Ifråga om den s. k. tekniska arbetslösheten, som är en följd av den tekniska utvecklingen, beslöts nära nog enhälligt (med 41 röster mot 1) ett uttalande om att regeringarna regelbundet borde meddela internationella arbetsbyrån uppgifter i detta ämne, upprättade enligt så långt möjligt enhetliga grunder.

Slutligen beslöt konferensen att till arbetsbyrån remittera ett av arbetargruppen framlagt resolutionsförslag angående anordnande av en utredning rörande arbetstiden inom jordbruket. Enligt det av arbetsbyråns styrelse utarbetade programmet för konferensen hade densamma icke haft att befatta sig med förhållandena inom jordbruket och sjöfarten.

De resultat, vartill konferensen kommit, sammanfattades i en rapport, som i första hand skulle föreläggas internationella arbetsbyråns styrelse vid dess nästföljande sammanträde, den 1 februari 1933, och skall frågan sedermera upptagas till behandling av internationella arbetskonferensen vid dess ordinarie sjuttonde sammanträde, som tar sin början den 31 nästkommande maj.

Kommittén för förebyggande av olycksfall.

Internationella arbetsbyråns kommitté för förebyggande av olycksfall höll sitt sjätte sammanträde i Genève den 15—17 december 1932. Såsom ordförande fungerade direktören för schweiziska olycksfallsförsäkringsanstalten A. Tzaut.

Kommittén företog till granskning och godkände en monografi rörande medlen att förebygga olycksfall genom användandet av låga spänningar för portativa elektriska apparater samt en liknande monografi rörande elektriska lamphylsor och lamphållare.

Ävenså företog kommittén till första behandling ett förslag till monografi rörande kampen mot farorna av målning med spruta samt gjorde en del preliminära uttalanden om ett förberedande förslag till undersökning rörande säkerhet vid hissars tillverkning och användande.

Vidare ägde överläggning rum i den aktuella och betydelsefulla frågan om skydd mot olycksfall för byggnadsarbetare.

Slutligen beslöt kommittén företaga nya undersökningar rörande säkerhet vid användandet av slipskivor ävensom rörande skärmar å maskiner till skydd för arbetarna mot ögonskador.

Kortare meddelanden.

— Allmänna sociala frågor —

Tyska nödförordningen av den 4 september 1932. Det i föregående häfte av denna tidskrift intagna meddelandet om upphävandet av den s. k. sjätte tyska nödförordningen av den 4 september 1932 är, efter vad som framgått av senare inkomna uppgifter, icke alldeles riktigt, i det att det endast varit andra delen av den nämnda förordningen (»socialpolitiska åtgärder») samt den med stöd därav den 5 september 1932 utfärdade verkställighetsförordningen angående ökning av arbetstillgången, som blivit satt ur kraft. Däremot gälla fortfarande de delar av förordningen den 4 september, som avse lättnader för näringslivet (del I), kreditpolitiska åtgärder (del III) och övriga finanspolitiska åtgärder (del IV).

Det förefallna misstaget har sin grund däruti, att vissa tyska pressorgan — bl. a. Gewerkschafts-Zeitung — i strid mot gängse språkbruk använt uttrycket »Notverordnung» som beteckning icke blott å rikspresidentens förordning av den 4 september, utan även å den i anslutning därtill av rikskanslern utfärdade verkställighetsförordningen, varigenom en förväxling mellan dessa bägge författningar uppstått.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under december 1932. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av december till 161 155, varav 36 347 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och ökningen (resp. minskningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)
Jordbruk	12 415	+ 1 531
Skogshushållning	17 404	+ 1 409
Gruvdrift och malmförädling	10 262	+ 480
Jord-, sten- och glasindustri	9 963	+ 1 442
Metall- och maskinindustri	12 628	+ 875
Trävaruindustri	14 787	+ 903
Byggnadsverksamhet	11 463	+ 1 388
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	738	+ 241
Textilindustri	615	+ 20
Beklädnadsindustri	742	+ 26
Närings- o. njutningsmedelsind.	1 315	+ 195
Kemisk-tekn. o. belysningsind.	623	— 9
Trämasse- och pappersindustri	2 185	+ 239
Grafisk industri	373	+ 65
Industri och hantverk, ej spec.	2 313	+ 101
Sjöfart och fiske	2 727	+ 445
Handel och samfärdsel m. m.	8 443	+ 659
Husligt arbete	191	+ 34
Arbete, ej hänf. till annan grupp	51 968	+ 4 130
Summa	**161 155**	**+ 14 174**

Antalet arbetslösa, som i en eller annan form erhöllo hjälp av stat eller kommun, utgjorde som följer:

Sysselsatta i reservarbeten	statliga	14 590	Med kontant understöd	statligt	35 475
	statskommunala	8 494		kommunalt	10 238
	kommunala	13 481		Summa	82 278

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under december till 3·6 miljoner kronor och under hela år 1932 till sammanlagt 40·6 miljoner kronor.

— Ut- och invandring —

In- och utvandringen i Sydafrikanska unionen. 1931 är det första fullständiga år, under vilket den nya »Immigration Quota Act», som den 1 maj 1930 trädde i kraft inom Sydafrikanska unionen, har tillämpats. Då depressionen givetvis gjort sina verkningar kända såväl beträffande immigrationen som emigrationen, torde det ännu icke vara möjligt att fullt och helt bedöma verkningarna av lagen i fråga. Emellertid förefaller det, som om i fråga om den vita delen av befolkningen alltjämt det brittiska elementet skulle vara i avtagande i förhållande till befolkningstillskottet från andra nationer, liksom om det vore från östra och södra Europa, som det största antalet av nybyggarna fortfarande komme att rekryteras.

Antalet europeiska immigranter, som avser att permanent bosätta sig inom unionen, har under år 1931 uppgått till 4 140, medan emigranterna utgjort 2 697. En ökning av 1 443 vita är sålunda att anteckna.

Under åren 1924—1931 har genom immigration unionens befolkning ökat sammanlagt med 15 684 européer. Antalet immigranter för 1931 är emellertid lägre än något av de övriga, ovan nämnda åren. Det understiger 1930 års siffra med 1 764 eller med 29·7 procent.

Från de länder, bl. a. Sverige, för vilka ej några restriktioner berörande invandringen förefinnas, har antalet immigranter gått tillbaka från 3 917 under 1930 till 3 205 (18 procent) under 1931, medan från övriga europeiska länder motsvarande siffror äro 1 987 och 935 (53 procent). Immigranter av brittisk nationalitet till unionen uppgick under 1931 till 2 431.

Av det antal sydafrikanska medborgare, som lämnat unionen i avsikt att icke återkomma, utgjordes 2 298 av inom brittiskt territorium födda (omkring 84 procent av hela antalet). Under tiden 1924—1931 har ett antal av 2 497 av brittisk härkomst lämnat unionen utöver det antal, som inkommit.

Immigrationen under år 1931 uppvisar ett överskott över emigrationen för britter av 133 och för andra européer av 1 310. Av de sistnämnda utgöres flertalet (843 eller c:a 64 procent) av litauer och letter, polacker, ryssar och greker i allmänhet av judisk härkomst. Den tyska immigrationen till Sydafrika, som under år 1931 uppvisat ett tillskott av 333, torde väl kunna anses vara beroende på rådande, svåra förhållanden i Centraleuropa och skall förmodligen så småningom avtaga.

Det är, såsom redan har framhållits, huvudsakligen från östra och södra Europa, som unionens årliga folktillskott härleda sig. Då för Italien, Spanien och Portugal icke några restriktioner i immigrationsavseende tillämpas, är i verkligheten detta tillskott större, än vad ovan anförts. De vita folk, som ursprungligen togo södra delen av Sydafrika i besittning, boer och engelsmän, komma följaktligen så småningom att allt mer och mer uppblandas med slaver och medelhavsfolk. Den nya immigrationslagen synes icke kunna råda bot härför, även om procedurens utvecklingshastighet genom densamma förminskas.

(Meddelande från svenska generalkonsulatet i Kapstaden.)

Yrkesinspektionens verksamhet under fjärde kvartalet 1932.

	Antal under kvartalet besökta arbetsställen	Därav för första gången under året besökta		Inspektions- och resedagar	Lämnade skriftliga meddelanden	Ink.protokoll över besiktning av		Intyg över besiktn. av hissar o. kranar	Anmälningar om olycksfall i arbete	Därav olycksfall med dödlig utgång	Anmäln. om yrkessjukd.	Framställn. enl. 38 el. 39 § arb.-skyddsl.	Anmälningar tillåtal	Lämnade eftergifter
		arbetsställen	med sammanlagt arbetarantal	med sammanlagt kraftbeloppi eff.hkr.										
						ångpannor	kokare o. d.							
Yrkesinspektörerna														
I distriktet	123	109	4 039	199 399	81	88	93	20	81	2 852	7	—	—	1	27
II »	105	97	7 024	39 522	75	67	91	—	314	2 509	4	2	—	—	10
III »	89	77	5 961	26 324	39	94	94	22	168	1 331	2	—	—	—	27
IV »	109	109	3 885	19 504	37	45	82	2	29	1 516	7	—	—	—	55
V »	246	189	4 670	14 571	116	133	120	4	301	2 696	10	1	—	—	38
VI »	262	228	8 063	24 803	87	85	126	65	208	3 269	14	—	—	7	28
VII »	95	92	5 842	48 868	52	48	52	1	220	1 789	7	—	1	1	8
VIII »	113	112	3 351	27 412	47	71	63	—	60	2 742	13	1	—	—	7
IX »	59	41	5 139	48 800	47	36	47	25	115	2 608	16	—	—	2	6
Yrkesinspektrisen	207	183	7 742	—	163	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sprängämnesinspektören	16	10	339	603	26	92	—	—	—	[7](6)	—	—	—	—	—
Summa	**1 424**	**1 247**	**56 055**	**449 806**	[1] **770**	**806**	[2] **768**	[3] **139**	**1 496**	[4] **21 312**	[4] **80**	**4**	**1**	**11**	**206**
Yrkesunderinspektörerna															
I distriktet	296	273	2 115	775	86	4	48	—	—	—	—	—	—	—	—
II »	577	568	1 358	7 425	93	44	152	—	—	—	—	—	—	—	—
III »	412	403	938	3 687	56	146	146	—	2	—	—	—	—	—	—
IV »	230	230	753	3 096	60	58	139	—	—	—	—	—	—	—	—
V »	543	486	1 361	4 379	106	40	56	—	—	—	—	—	—	—	—
VI »	700	569	3 153	5 821	115	29	40	—	30	—	—	—	—	—	—
VII »	338	338	757	3 464	53	33	57	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII »	274	271	2 174	2 624	75	45	59	—	16	—	—	—	—	—	—
IX »	99	99	964	275	33	20	33	2	11	—	—	—	—	—	—
Summa	**3 469**	**3 237**	**13 573**	**31 546**	**677**	**419**	[5] **730**	**2**	**59**	—	—	—	—	—	—
därav: jordbruk	1 182	1 098	—	17 211	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
hantverk	772	749	1 832	2 689	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
annat arbete	1 515	1 390	11 741	11 646	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skogs- och flottledsinspektören	**16**	**16**	**209**	—	**67**	**241**	—	—	—	[7] **1 229**	[7] **7**	—	—	—	—
Bergmästarna															
Norra distriktet	6	6	1 461	7 100	7	—	—	—	4	462	—	—	—	—	—
Gävle—Dala distrikt	12	12	822	10 463	17	3	—	—	6	103	—	—	—	—	—
Östra distriktet	18	18	625	4 738	14	8	—	—	25	78	1	—	—	—	—
Västra »	15	15	275	50	5	15	—	—	279	325	—	—	—	—	—
Södra »	66	66	2 156	6 969	21	—	—	—	11	228	—	—	—	—	—
Summa	**117**	**117**	**5 339**	**29 320**	[6] **64**	**26**	—	—	**325**	**1 196**	**1**	—	—	—	—
Järnvägsinspektörerna															
S. J. säkerhetstjänsten	23	23	·	·	8	11	—	—	—	577	2	—	—	—	—
maskintjänsten	17	17	·	·	16	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enskilda järnvägar	584	584	·	·	62	11	—	—	—	297	—	—	—	—	—
Summa	**624**	**624**	·	·	**86**	**38**	—	—	—	[7] **874**	[7] **2**	—	—	—	—
Elektr. inspektörerna															
Norra distriktet	74	74	·	·	24	20	—	—	—	8	1	—	—	—	—
Östra »	30	30	·	·	16	25	—	—	—	10	2	—	—	—	—
Västra »	44	44	·	·	31	32	—	—	—	9	1	—	—	1	—
Södra »	20	20	·	·	8	20	—	—	—	4	—	—	—	1	—
Summa	**168**	**168**	·	·	**79**	**97**	—	—	—	[7] **31**	[7] **4**	—	—	**2**	—

[1] Härav 341 för assistenterna. — [2] Härav större besiktning i 184 fall. — [3] Härav större besiktning i 43 fall. — [4] Av dessa olycksfall ha 17 013, därav 52 med dödlig utgång, inträffat inom yrkesinspektionens tillsynsområde. — [5] Härav större besiktning i 196 fall. — [6] Härav för gruvingenjörerna 18. — [7] Dessa olycksfall ingå i de ovan för de olika distrikten redovisade summorna.

Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud.

(1933: I.)

Olycksfall vid hissar, kranar och andra lyftanordningar.

1. Vid en *byggnadshiss* voro på trenne sidor kring schaktöppningens övre stannplan breda landgångar utlagda. Dessa saknade räcken, såväl på utsidan som mot schaktet.

Arbetaren L. var sysselsatt med tegelbärning vid nämnda stannplan. I väntan på hisskorgen lutade L. sig ut över landgången och såg ned mot utsidan av hisställningen. Då L. efter en stund rätade på sig och vände sig om, steg han fel och *störtade ned i hissschaktet.*

Vid av yrkesinspektionen företagen undersökning lämnades anvisning bl. a. om anbringandet av en fast bom kring schaktöppningens övre stannplan. (II: 51)

2. Några arbetare hade lastat in varor i en *hiss* och därefter tagit plats i densamma för att följa med upp. När hissen satts i rörelse och gått ungefär $^1/_2$ m från stannplanet, stannade den av någon anledning. Då arbetarna ej kunde få hissen i rörelse, började de bulta på dörrarna, varvid en eldare H. kom tillstädes och hjälpte dem att öppna desamma. H. gick därefter till hissens maskinrum för att undersöka, vari felet bestod. Medan arbetarna i hissen väntade på H., tände en av dem, chauffören B., en cigarrett, varvid han råkade tappa cigarrettasken, som föll ned under hissplanet. I den tron, att någon fara ej förefanns, då hissdörrarna fortfarande stodo öppna, gick B. ur hissen och ned i schaktet för att taga upp cigarrettasken. B. hade just kommit ned i schaktet, då hissen satte sig i rörelse nedåt. Vid sitt försök att hoppa ur schaktet *klämdes B. mellan hisskorgen och kanten av schaktet*, varvid B:s huvud och armar svårt skadades.

Av företagen undersökning synes framgå, att hissen satt sig i rörelse, innan eldaren H. kommit fram till hissens maskinrum, varför måste förutsättas, att ett tillfälligt fel uppstått å schaktdörrarnas fjädermanövrerade kontakter. Härigenom kunde hissen köras med öppna schaktdörrar. Yrkesinspektören framhåller, att olyckan sannolikt ej kunnat ske, om schaktdörrarnas kontakter varit tvångsbrutna. (II: 52)

Olycksfall vid järnvägar, transportbanor o. d.

3. I en *sulfitfabriks renseri* utsorteras den med röta behäftade massaveden, vilken efter skiftets slut medelst en *remtransportör* föres till en angränsande lokal, där veden avstrykes från remmen ner på ett upplag. Remtransportören löper i en ränna med c:a 4 dm höga sidolämmar av trä, vilka luta ungefär 45° mot rännans botten.

På grund av ett tillfälligt hinder hopades veden i transporträännan. *En massavedstock lyftes* därvid *upp på framförvarande stockar* så högt, att den kom över remtransportörens sidoskydd, och *föll ned* samt *träffade* den vid upplaget under rännan sysselsatte *arbetaren O. i huvudet.*

Inga åsyna vittnen till olyckshändelsen finnas, men en arbetskamrat påträffade O. sittande på en huggkubbe. Sedan O. varit ute i det fria några minuter, klagade han vid återkomsten över svåra smärtor i huvudet. Arbetsledningen varskoddes genast, och verkmästaren ville med bil skicka honom till läkare, men O. yrkade på att få fara hem, vilket han också gjorde tillsammans med en arbetskamrat. Strax före framkomsten till hemmet förlorade O. medvetandet och fördes därför skyndsamt till sjukhus, där han senare avled.

För att förhindra liknande olycksfall komma fabrikens samtliga remtransportörer att förses med högre sidoskydd.

Det inträffade ger anledning till att uppmärksamma dylika riskmoment, som förefin-

nas vid transportörer framdragna på höjd över eller invid arbetsplats eller passage. Dessa risker ökas givetvis vintertid, då veden och banan är isig. (III: 55)

Olycksfall vid maskiner och transmissioner.

Valsverk, grovsmedjor o. d.

4. Vid utsmidning av ett axelämne i en reglerbar *remhejare* skulle nedsättning göras i detsamma. Axelämnet fasthölls å städet medelst tänger av tvenne arbetare, medan en tredje arbetare höll käljärnet på den plats, där nedsättningen skulle göras. För att slippa byta käljärn och underkasta ämnet omglödgning tog smedförman A. ett käljärn av samma storlek som det använda och höll detta ovanpå det i axelämnet nedsänkta käljärnet. Utsmidningen fortsattes, och arbetet var nästan färdigt, då vid ett nedslag A:s *käljärn av någon anledning gled undan och kastades med sådan kraft mot A.*, att det grova skaftet genomborrade honom från trakten av högra ljumsken till högra njuren och ut genom ryggen. Sedan käljärnsskaftet utdragits, fördes A. omedelbart till sjukhuset, där han efter tre dagar avled. (VIII b: 10)

Klyvsågar.

5. Vid en *stockcirkelsåg* påträffades sågverksägaren O. liggande död med itusågat huvud. O. var ensam, då olyckan inträffade. Enligt uppgift hade O. tidigare på dagen klagat över illamående, varför det icke är otroligt, att *O. fått svindel och fallit mot sågklingan.*

Vid besök på platsen konstaterades, att klingan var försedd med överskydd i form av ett höj- och sänkbart tak av bräder samt klyvkniv. Överskyddet syntes dock vara anordnat för högt över klingan, och klyvkniven var ej placerad tillräckligt nära densamma. Gången bredvid sågbänken var fri och något, som kunde ge särskild anledning till snubbling eller halkning, fanns ej.

Möjligt är, att olyckan kunnat undvikas, om överskyddet varit placerat närmare klingan. Det inträffade manar emellertid till iakttagande av största försiktighet vid bruk av cirkelsågar. (VIII g: 15)

Kantsågar.

6. Spånledningen från en *lathssåg* hade satt igen sig omedelbart framför fläkten, vilken direkt anslutits till en mitt under bordet förlagd fyrkantig trätrumma.

Sedan sågverksarbetaren H. tagit bort en del av tratten under klingan, *stack han in handen för att rensa ledningen.* Härvid råkade han stöta handen mot klingan, med påföljd att *två och en halv finger avsågades.*

Vid av yrkesinspektionen tidigare gjort besök lämnades bl. a. anvisning om att en skärm skulle anbringas intill klingan under bordet. Om denna anvisning efterkommits, hade detta olycksfall med sannolikhet icke inträffat. (VIII h: 5)

Cellulosa- och pappersmaskiner.

7. Vid en *sulfitfabrik* skulle en arbetare B. ångspola en roterande sil och förde därför över dess drivrem på nollskivan. *Utan att vänta tills silen stannat,* gick B. upp på silhuset och skruvade av locket, vilket hissades upp. Härvid halkade B. och *fick vänstra foten i kläm mellan den ännu roterande silen och ett vinkeljärn,* varvid foten och smalbenet krossades. B. fördes omedelbart till lasarett för erhållande av vård.

Arbetarna hade erhållit order att ej avlyfta locken å silarna, förrän maskinen stannat, och invid transmissionen finnes en särskild bromsspak för siltrummans stannande. På yrkesinspektörens anvisning skall nu ett tydligt anslag angående denna sak uppsättas i sileriet. (VIII l: 13)

Tröskverk.

8. Vid *tröskning* brukades ett s. k. långhalmsverk av mindre vanlig typ, drivet av en elektrisk motor om 5 hkr. Jordbruksarbetaren J. matade verket och stod härför på en liten

pall invid detsamma. Medan verket ännu var i gång, ville J. av någon anledning stiga ner från pallen, men råkade därvid stiga fel och miste balansen. Vid försök att med högra handen gripa tag i matarbordet *fick J. handen ned i den 15 cm djupa inmatningsöppningen,* där den klämdes fast av slagorna på den roterande cylindern och skadades svårt. J. kringde själv av den omedelbart bakom hans rygg löpande drivremmen och kunde därefter taga sig loss. I anskaffad bil fördes J. omedelbart till lasarett, där handen måste amputeras.

Olyckan torde bl. a. bero på att pallen var av otillräcklig storlek. Dessutom är anordningen för matning av denna tröskverktyp synnerligen otillfredsställande ur säkerhetssynpunkt, vartill kommer svårigheten att anbringa skydd, som ej hindra verkens användning. (VIII t: 27)

9. Vid *tröskning* användes ett mindre ändmatningsverk av utländsk konstruktion. Verket, som var uppställt i en särskild avbalkning, drevs med hästvandring, och överfördes kraften medelst fyra polhemsknutar. Medan tröskningen pågick, skulle en kvinnlig arbetare P. stiga över avbalkningen och ned på sädesgolvet. Härvid *fastnade hennes kappa* i den närmast verket varande *polhemsknuten.* P. *drogs med av transmissionen,* varvid hon erhöll så svåra skador i huvudet, att hon senare avled.

Vid yrkesinspektionens undersökning konstaterades, att av samtliga polhemsknutar var endast den vid vandringen förskyddad. Knuten, vid vilken den förolyckade fastnade, hade två c:a 30 mm långa utskjutande saxsprintar, vilka givetvis närmast voro anledningen till olyckan.

Till förekommande av andra och liknande olycksfall förordades av yrkesinspektionen bl. a. att alla polhemsknutar skulle inskyddas. (VIII t: 28)

Axlar.

10. I ett sågverks *ångpannerum* användas tvenne transportörer för framförande av bränsle. Transportörerna, som drivas medelst en elektrisk kuggväxelmotor, äro sammankopplade genom en *axelledning,* försedd med polhemskoppling i vardera ändan. Axeln befinner sig 825 mm över golvet och roterar 50 varv i minuten (se fig. 1).

Sågverket, som under längre tid använt elektrisk drivkraft, skulle nu av särskild anledning använda ångdrift. Maskinskötaren H. hade därför erhållit order om att i tid börja uppeldningen av pannorna. När verkets maskinist senare på morgonen kom till pannrummet, fann han H. *fastlindad å axelledningen,* roterande med denna och livlös. Sannolikt har H. krupit under axelledningen eller ställt sig innanför denna för att raka fram bränsle från spånhögen vid väggen, varvid han fastnat å axeln samt förolyckats.

Olycksfallet synes närmast böra tillskrivas axelledningens anordning och påvisar faran av en oskyddad axel, även om denna, som här varit

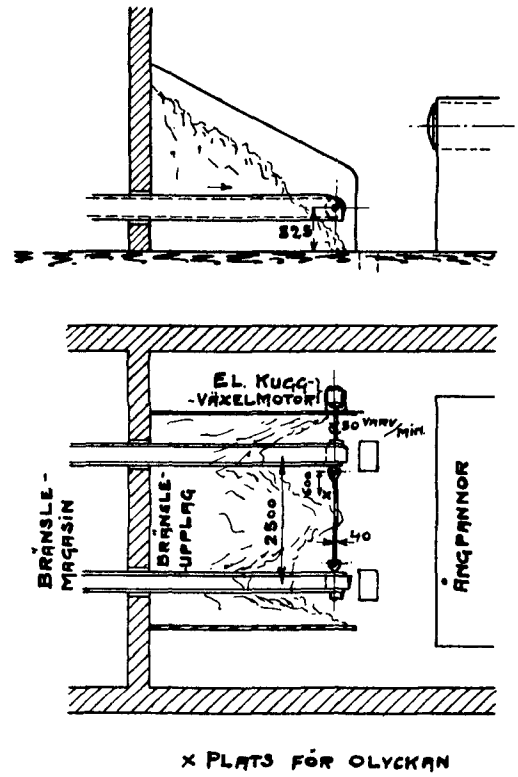

Fig. 1.

fallet, har jämförelsevis liten hastighet. Till förebyggande av dylikt olycksfall har yrkesinspektören föreslagit ombyggnad av transportörerna, så att axelledningen mellan desamma undvikes, och intill dess föreskrivit effektiv inbyggnad av nämnda axel. (VIII z: 20)

Svänghjul, remskivor och remmar.

11. Under *tröskningsarbete* vid en lantgård användes ett 2-fots tröskverk, drivet av en explosionsmotor. På motorns ena balanshjul var fastsatt en remskiva, försedd med friktionskoppling.

En minderårig medhjälpare D. *råkade halka* på den fuktiga marken i närheten av motorn och *föll mot drivremmen* från den i gång varande motorn. Han *fick härvid vänstra armen mellan remmen och motorns remskiva*, med påföljd att han slungades runt och kastades till marken. D. erhöll svåra skador å huvud och arm och fördes till sjukhus för erhållande av vård.

Olyckan får i första hand tillskrivas den halkiga marken invid motorn. Därjämte saknades såväl räcke utefter remmen som ingreppsskydd vid motorns remskiva.

Till förebyggande av liknande olycksfall lämnade yrkesunderinspektören anvisning om anbringandet av ingreppsskydd invid motorremskivan. (VIII å: 19)

12. En sågverksarbetare F. ville använda en i *sågens* övre våning befintlig smärgelskiva. Han gick därför ned i sågens undre våning för att *lägga på en rem*, ledande från huvudtransmissionen till en takaxel för drift av smärgelskivan. Då de i sågens övre våning arbetande personerna strax därefter sågo kättingen till timmerspelet sättas i gång, misstänkte de, att något inträffat, varför de gingo ned i undervåningen. De funno då F. liggande på golvet med höger arm och ben avbrutna, varjämte F. fått ett slag över högra ögat.

Troligen har F., *utan att stanna maskineriet*, krupit under det befintliga räcket och försökt lägga på remmen till taktransmissionens remskiva. Härvid har han *halkat* och tappat remmen, vilken snott sig om huvudaxeln, samtidigt som F. *fastnat i remmen och dragits till axeln*. Remmen, som var gammal, brast, vilken omständighet säkerligen räddade F:s liv. Anslag med förbud att med blotta handen på- eller avlägga rem, när maskineriet är i gång, fanns uppsatt i sågens undervåning.

Yrkesinspektören lämnade anvisning om anbringande av särskild från- och tillslagningsanordning för smärgelskivan, varigenom remmen icke behöver av- och påläggas för stannandet och igångsättandet av smärgelskivan. (VIII å: 20)

Olycksfall vid elektriska apparater och ledningar.

13. En linjearbetare F. var sysselsatt med *isolatorundersökning* i den ena, spänningslösa ledningen *i en dubbellinje för 50 kV med fackverksstolpar*. Under arbetet gick han upp på fel sida av en stolpe. Han kom därvid i beröring med den andra, spänningsförande ledningen, *fick ström genom kroppen* till stolpen och dödades.

Arbetet utfördes av arbetslag om två man, vilka dock icke följdes åt, utan gingo ut från var sitt håll för att sedan mötas mitt på linjen. Då F. påträffades av kamraten, låg han i snön till synes livlös med svåra brännsår på bröstet och ena benet brutet. Han fördes till en närbelägen gård, där upplivningsförsök företogos, men utan resultat.

Den ledning, på vilken arbetet utfördes, var jordad och kortsluten i bägge ändar, men arbetsledningen och bl. a. förmannen för arbetslagen hade tidigare fått order att tillse, att ledningen dessutom jordades och kortslöts på arbetsplatsen, d. v. s. i varje stolpe, där undersökning skulle utföras. Detta iakttogs ej vid olyckstillfället, och arbetarna torde ej ens ha medfört verktyg härför.

I anledning av det inträffade har arbetsgivaren erinrat arbetsledningen om den givna ordern angående jordning och kortslutning på arbetsplatsen, varjämte arbetarna hädan-

efter icke få gå var för sig utan skola följas åt. Det är därvid av vikt, att de icke avlägsna sig från varandra längre än ett stolphåll samt att de medföra visselpipa eller dylikt för att vid behov kunna meddela sig med varandra. (IX: 38)

14. Vid en gård användes *en motor för 1·5 kV*, uppställd på en vagn och *försedd med anslutningskabel och stolpkontakt.* Anslutning sker genom att stången i kabelns ena ända föres upp till stolpkontaktens fasta del, varvid tre kontaktknivar tryckas in i motsvarande klykor och en fjärde kontaktdel anslutes till ledningsnätets nolledare. Vagnens järndelar äro genom en fjärde ledare i motorkabeln förbundna med nämnda kontaktdel.

Ett fel hade uppstått i kontakten, varför en tillkallad smed lossade och reparerade kabeln. Anslutningen verkställdes av gårdsägaren själv, som därvid råkade förväxla två ledare, så att den för jordning avsedda ledaren blev ansluten till en spänningsförande kontaktdel. Drängen T. skulle använda motorvagnen och lyfte därför upp stången för att verkställa anslutningen. *Vagnens järndelar* blevo till följd av den fekaktiga anslutningen emellertid nu *kopplade till en fas och därigenom spänningsförande.* T. tillslog motorns strömställare. Då han därefter skulle vrida pådragsmotståndets ratt, som var av gjutjärn, *fick han ström genom kroppen.* Han påträffades efter någon timme liggande död vid vagnen med brännsår i ena handen. Företagna upplivningsförsök voro utan resultat. Vid obduktion konstaterades, att T. avlidit genom hjärtförlamning, orsakad av elektrisk ström.

I anledning av det inträffade har elektriska inspektionen i skrivelse till gårdsägaren påpekat, att han genom sitt sysslande med kontakten — oavsett den sorgliga påföljden — gjort sig skyldig till överträdelse av gällande installatörsförordning, vilket kan medföra rättslig påföljd, samt anmodat honom att icke vidare taga befattning med den elektriska anläggningen utan att för arbeten å denna endast anlita fullt sakkunnig och behörig person. (IX: 39)

Olycksfall genom fallande föremål, ras och liknande.

15. I det s. k. *skakmaskinsbrottet i en stenkolsgruva* pågick linjebrytning med användande av förskrämningsmaskin och skakränna för kolets uttransport från brottet. Den använda förskrämningsmaskinens »jibb» var 1·5 m lång. För takets understödjande anbragtes tätt utmed det fasta brottet stämplar, i den mån förskrämningsmaskinen arbetade sig fram längs med anbrottet, varjämte i det bakom befintliga utbrutna rummet radvis uppsattes s. k. maskinstämplar med 1·5 meters avstånd för att stötta upp taket närmast anbrottet. En kolhuggare G. skulle, sedan han uttagit och upplastat kolet på sin sträcka av linjebrottet, begiva sig till ett annat ställe av detsamma för att där hjälpa till med kolets uttagande. Han tog därvid vägen utmed anbrottet, på vilken plats kolen voro uttagna. Vid passerandet härav *rasade taket* på en längd av c:a 8 m mellan det fasta brottet och den 1·5 m därifrån befintliga maskinstämpelraden, *varvid G. kom under ett block* av takberget, med påföljd att han omedelbart avled. Vid av bergmästaren företagen undersökning befanns, att vid brytningen i taket, ungefärligen parallellt med anbrottet, uppstått förlöpande sprickor, dels invid det fasta brottet, dels över maskinstämpelraden.

För att i möjligaste mån förebygga olycksfall har arbetsledningen vidtagit följande åtgärder:

1) Så fort kolet på ett ställe uttagits och utrymmet det medger, uppsättes en rad skyddsstämplar med överliggare, vilka stämplar under arbetets fortgång ej få rubbas. Skulle någonstädes invid anbrottet mellan uppställningspunkterna för skyddsstämplarna sprickor i takberget visa sig eller anledning finnas befara, att detsamma vore farligt, uppsättas även där stämplar.

2) Längden av den använda förskrämningsmaskinens »jibb» minskas från 1·5 m till 1·2 m. (X: 68)

Olycksfall vid ångpannor, kokare eller andra kärl under tryck.

16. I en *armaturfabrik* användes för provning av armatur en *ångsamlare*, konstruerad enligt fig. 2. Armaturen placeras i samlarens övre öppning och ånga tillföres genom det på mitten belägna sidointaget; kondensvattnet avledes genom det lägst belägna hålet. Vid provning av en injektor tjänstgjorde ångsamlaren såsom ångpanna, varvid matarvattnet från vattenledningen av injektorn trycktes in i samlaren. Temperaturen hos vattnet i samlaren uppgick till omkring 70 à 80°. Under provningen *brast plötsligt ångsamlarens övre gavel* utmed $^2/_3$ av hålkälens omkrets. På grund av den låga temperaturen fick sprängningen icke karaktär av explosion, vilket vid provning av annan armatur kunde blivit fallet.

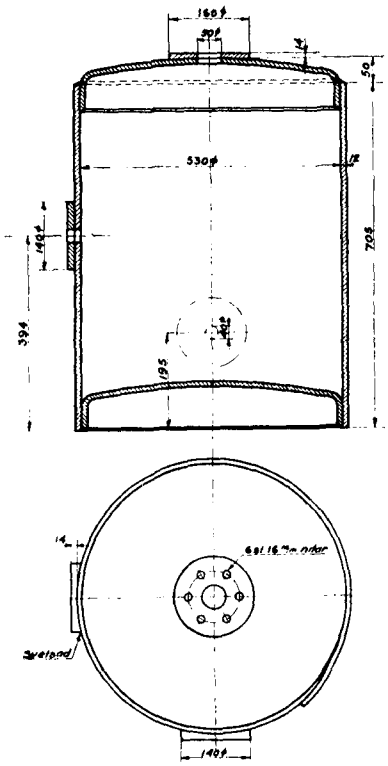

Fig 2.

Vid företagen undersökning visade det sig, att en gammal spricka förefanns i gaveln. Sprickan, vars längd var ungefär $^1/_5$ av omkretsen, var så djup, att blott c:a 1 mm återstod av plåttjockleken. Gavelns hålkäl hade endast 2 à 4 mm radie, ehuru ritningen visade en radie av 14 mm.

Vid av statens provningsanstalt företagen undersökning konstaterades, att strukturen hos det friska materialet var av normal beskaffenhet för mjuk plåt. Ifråga om orsakerna till sprickan anföres följande: »Den uppkomna sprickbildningen är en utmattningsspricka, vilken uppstått till följd av de vid drift uppkommande böjningspåkänningarna. Den tvära bockningen av gaveln med alltför liten hålkäl har medfört koncentrering av spänningarna till hålkälen och därigenom i hög grad medverkat till brottets uppkomst.»

Olyckan belyser vikten av att utforma gavlar till högtryckskärl med tillräckliga hålkälsradier. (XIII: 18)

Olycksfall vid skogsavverkning.

17. En *timmerkörare* O. anträffades liggande död och fastklämd mellan vägbanan och framkälken av ett timmerlass. Vid nedkörning av *timmerlasset* hade detta av spåren att döma i en sluttning av basvägen *törnat mot en* å högra sidan av vägbanan befintlig *stubbe*. Vid den stöt, som därvid uppstått, hade O. *fallit av lasset* på höger sida, samtidigt som lasset glidit ned mot vägens högra kant, varvid O. fastklämts under framkälken.

Det inträffade framhäver betydelsen av att större uppmärksamhet ägnas åt basvägarnas beskaffenhet. Av särskild vikt är, att vid basvägarnas iordningställande närstående träd och stubbar avlägsnas. I socialstyrelsens anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid skogsavverkningsarbete framhålles, att basväg bör, för att medgiva ett i möjligaste mån riskfritt framförande av stora lass, uppgås och planeras, medan marken är bar. Planerandet bör bl. a. omfatta upphuggning av vägen till sådan bredd, att klämning mellan lass och för nära vägen stående träd och stubbar under körningen undvikes.

(XVII: 15)

18. En arbetare K. var jämte sin fader och broder sysselsatt med *fällning* av en hög tall. Trädet, som stod i en brant sluttning, fälldes upp mot sluttningen. När trädet föll, avlägsnade sig arbetarna ett stycke från detsamma. K. stod sålunda i sluttningen omkring 2·5 m nedanför trädets stubbe. I fallet slog trädet emot en annan tall, som stod 12 m från det fällda trädets stubbe. Därvid *avbröts* på det stående trädet *en kraftig gren, som slungades i riktning mot K.* Denne, som hade sin uppmärksamhet fästad på det fallande trädet, varseblev ej den avslagna grenen, utan *träffades av denna i huvudet.* Han störtade baklänges nedför sluttningen och förlorade medvetandet. K. fördes genast till sjukstuga, där han på eftermiddagen avled.

Vid fällning av träd förorsaka nedfallande grenar, såväl från det träd, som fälles, som från närstående, svåra olycksfall. Dylika olycksfall kunna emellertid vanligen undvikas genom att huggaren går några steg åt sidan från stubben, så snart trädet börjar falla. Vid fällning i brant terräng bör därjämte särskild försiktighet iakttagas.

(XVII: 16)

Fig. 3. Skyddsbild, skogs- och flottningsarbete nr 1, utgiven av Föreningen för Arbetarskydd.

19. Några körare voro sysselsatta med *lastning av massaved.* Köraren P., som lastat färdigt sitt lass, skulle köra fram detta ett stycke för att längre bort invänta de övriga. Då dessa några minuter senare kommo med sina lass, funno de *P:s lass omkullstjälpt* och P. liggande under detsamma. P. framdrogs omedelbart men visade ej några tecken till liv. Vid läkarundersökningen befanns dödsorsaken vara kvävning. Av spåren i snön att döma synes lasset hava glidit ut på slänten, varvid P. *sökt att med kroppen stötta lasset.*

För att förhindra timmerlass att i dylika fall glida av vägen anbefalles i socialstyrelsens anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid skogsavverkningsarbete att i kurvor och slänter utlägga nödigt antal styrslanor eller s. k. sidlunnor. Den närmaste anledningen till olycksfallet synes emellertid vara, att P. gående på slänten sökt att stödja lasset för att hindra dess stjälpning. För att varna mot detta mycket riskabla tillvägagångssätt lämnas i nyssnämnda anvisningar följande råd: »Försök aldrig att med kroppen stötta eller räta upp ett lass, som visar benägenhet att stjälpa. Dylika försök hava kostat många körare livet. Det enda riktiga i dylikt fall är att företaga omlastning.»

(XVII: 17)

Olycksfall vid flottning.

20. Några arbetare voro med motorbåt sysselsatta med *släpning av timmer* över en sjö. Vid passerandet av en dykdalb sökte en av dem fästa linan till flottningsspelet i denna, men detta misslyckades. Två av arbetarna hoppade därför ned i en medföljande eka och försökte fästa linans krok i dykdalben, varvid båda arbetarna föllo i vattnet. En av dem var simkunnig och lyckades komma upp i ekan, men den andre arbetaren drunknade.

Detta olycksfall belyser för en flottningsarbetare vådan av att ej vara simkunnig

Hade den förolyckade hörsammat den maning att lära sig simma, som utgår från såväl yrkesinspektionen som svenska livräddningssällskapet, är det mycket sannolikt, att hans fall i vattnet — dylikt inträffar ej så sällan under flottningsarbete — ej blivit så ödesdigert.

För att stimulera de blivande flottningsarbetarna att lära sig simma synes det önskvärt, att fordran på simkunnighet uppställes som villkor vid nyanställning av unga flottare.

(XVIII: 4)

Övriga olycksfall.

21. En arbetare E. var med ett spett sysselsatt med att bryta loss fyllning från överkanten av ett 3 m djupt *schakt*. E. uppehöll sig därvid å överkanten av schaktet, där han i sittande ställning och med benen hängande utför slänten av schaktet utförde sitt arbete. Då spettet plötsligt träffade en löst liggande sten, som rullade undan, slant spettet och föll ned för slänten mot botten av schaktet, där det med sin spetsiga ände högg fast i bottnen och blev stående rätt upp och ned. E., som höll fast i spettet, drogs med och föll över detsamma, varvid *spettet trängde in i underlivet* på E. och skadade honom så svårt, att han samma dag avled. (L: 14)

22. I en *mekanisk verkstad* skulle kannan (vingen) till en pump krympas på en ny axel, varför *kannan värmdes i en smidesässja*.

Efter en stund, då arbetarna A. och E. med hjälp av en rundjärnsstång skulle lyfta pumpkannan ur fyren, *söndersprängdes ena vingen* med en mycket kraftig knall. Vingen splittrades i ett tiotal bitar, som dock ej träffade arbetarna. Däremot skadades de av kringkastade kolpartiklar. A. erhöll av dessa en svår skada å högra ögat. E., som bar glasögon, erhöll skador i ansiktet och i högra handen, men undgick ögonskador. Ett av E:s glasögon splittrades dock.

Orsaken till splittringen synes ligga däri, att pumpkannan, som är försedd med två c:a 300 mm långa håligheter med c:a 110 mm diameter, och vilka håligheter i ena ändan igentäppts med $1^1/_2$" proppar, uppvärmdes utan att propparna uttogos. Ena vingen har sannolikt innehållit vatten, vilket trängt in i håligheten vid pumpens arbete. Vid uppvärmningen har säkerligen ånga av så högt tryck bildats, att vingen sprängts. Gjutgodsets tjocklek i vingen var c:a 20 mm. Av strukturen i gjutgodsets brottytor att döma torde materialets brotthållfasthet varit låg. Brottytor tydande på äldre sprickor funnos icke.

Det inträffade ger anledning till en erinran om att icke uppvärma ihåligt gods utan att först avlägsna proppar eller dylikt, varigenom sönderspängning och därmed förenad olycksfallsrisk förebygges. (L: 15)

23. Smeden K. skulle öppna ett järnfat innehållande koncentrerad svavelsyra. Då passande nyckel till sprundets mutter saknades, tog K. en hammare och sökte därmed slå loss muttern. Denna, som var av gjutjärn, sprang härvid sönder, och en kraftig stråle av svavelsyra träffade K. i ansiktet, varjämte en del av muttern slungades mot hans panna. K. fördes omedelbart till sjukhus, enär ögonen skadats av syran.

Av händelseförloppet att döma synes ett inre övertryck varit rådande i kärlet, antagligen beroende på att detsamma utsatts för solvärmen.

Vid av yrkesinspektionen företagen undersökning lämnades bl. a. följande anvisningar:

1) Dylika järnfat böra aldrig förvaras på varm plats.
2) Till sprundmuttern skall finnas passande nyckel försedd med stor skyddsplatta, som hindrar eventuell vätskestråle att obehindrat kastas framåt.
3) Vid öppnandet böra faten alltid placeras med sprundet riktat rätt upp.
4) Skyddsglasögon och handskar böra begagnas.
5) Efter tappning av syra pågängas alltid sprundmuttern.
6) Vid sköljning av tomt fat vändes detta med sprundöppningen nedåt, och medelst ett munstycke inledes tryckvatten, varmed fatets inre ordentligt renspolas. (L: 16)

Sveriges offentliga arbetsförmedling under januari 1933.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	23 641	8 314	7 743	284	Eslöv	413	87	63	475
Stockholms län .	5 954	958	864	622	Skurup . . .	165	59	27	280
Uppsala län . . .	2 290	621	586	369	Vellinge . . .	155	60	60	258
Södermanlands län	1 849	434	374	426	Ortsombud . .	2 551	90	90	.
Östergötlands län	4 661	908	813	513	Hallands län . .	1 612	385	356	419
Norrköping . . .	2 811	135	122	2 082	Göteborgs o. Boh. l.	6 309	910	828	693
Jönköpings län .	2 119	559	492	379	Göteborg	16 197	1 943	1 771	834
Kronobergs län .	1 301	443	404	294	Älvsborgs län . .	3 278	641	628	511
Norra Kalmar län	1 786	310	296	576	Skaraborgs län .	2 474	599	470	413
Södra Kalmar län	2 185	353	337	619	Värmlands län .	6 006	860	806	698
Gotlands län . .	1 305	239	198	546	Örebro län . . .	5 562	709	590	784
Blekinge län . .	3 923	684	609	574	Västmanlands län	4 927	805	763	612
Kristianstads län .	2 556	731	664	350	Kopparbergs län .	6 378	930	918	686
Malmöhus: Malmö	9 202	870	764	1 058	Gävleborgs län .	4 372	495	481	883
Malmöhus: Lund	1 291	108	105	1 195	Västernorrlands l.	7 613	527	523	1 445
Malmöhus: Landskrona . .	1 738	140	130	1 241	Jämtlands län . .	4 490	721	718	623
Malmöhus: Hälsingborg .	3 231	316	294	1 022	Västerbottens län	2 188	458	438	478
Malmöhus: Ystad	924	47	43	1 966	Norrbottens län .	12 949	1 749	1 743	740
Malmöhus: Trälleborg . .	1 014	169	167	600	Tillsammans	**161 420**	**28 367**	**26 278**	**569**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	21 863	3 592	3 380	846	671	353	22 485	22 709	4 263	3 733	533
Industri o. hantverk	64 336	1 088	1 080	1 999	215	170	64 837	66 335	1 303	1 250	5 091
Sjöfart och fiske .	8 689	918	905	257	38	38	8 832	8 946	956	943	936
Handel o. samfärdsel	12 810	796	764	3 450	1 007	847	15 863	16 260	1 803	1 611	902
Husligt arbete . .	12	4	4	9 585	5 503	4 223	8 367	9 597	5 507	4 227	174
Annat arbete . . .	36 746	14 525	14 506	827	10	8	35 593	37 573	14 535	14 514	259
Summa	**144 456**	**20 923**	**20 639**	**16 964**	**7 444**	**5 639**	**155 977**	**161 420**	**28 367**	**26 278**	**569**
Därav under 18 år	4 239	730	685	3 089	1 116	919	7 232	7 328	1 846	1 604	397
Summa dec. 1932	113 347	9 875	9 722	13 182	8 478	6 803	121 899	126 529	18 353	16 525	689
» jan. 1932	83 468	17 424	16 923	15 655	9 531	6 805	94 442	99 123	26 955	23 728	368
» » 1931	45 858	15 088	14 207	14 560	12 132	7 988	54 685	60 418	27 220	22 195	222
» » 1930	32 254	9 052	8 097	14 354	10 317	6 990	43 886	46 608	19 369	15 087	241

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 055 platser, varav 811 manliga och 244 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 1 470, 1 214 och 256 samt under nästlidna månad resp. 749, 511 och 238.

	Arbetsförmedlings-anstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshus-hållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.
	Manliga avdeln. .	**144456**	**20 923**	**20 639**	**10 752**	**1 275**	**1 066**	**11111**	**2 317**	**2 314**	**6 357**	**142**	**142**	**7 186**	**52**	**52**
1	Stockholms stad . .	19 083	6 402	6 371	366	—	—	7	—	—	9	—	—	90	—	—
2	Stockholms län . . .	5 360	622	603	885	187	168	21	8	8	237	83	83	266	15	15
3	Uppsala län	2 023	473	445	334	65	49	23	—	—	323	—	—	124	—	—
4	Södermanlands län .	1 413	209	194	174	73	58	—	—	—	—	—	—	12	—	—
5	Östergötlands län . .	3 954	589	572	1 058	120	106	53	78	75	45	—	—	125	—	—
6	Norrköping	2 645	59	59	120	17	17	—	—	—	1	—	—	13	—	—
7	Jönköpings län . . .	1 639	376	355	229	57	40	28	34	34	13	—	—	31	1	1
8	Kronobergs län . . .	1 122	337	336	107	27	26	28	7	7	1	—	—	38	—	—
9	Kalmar län	3 668	538	532	360	24	20	144	2	2	4	—	—	131	—	—
10	Gotlands län	1 158	156	153	219	12	9	—	—	—	—	—	—	326	—	—
11	Blekinge län	3 396	416	406	315	29	20	6	—	—	1	—	—	686	6	6
12	Kristianstads län . .	2 007	502	493	652	125	116	34	2	2	40	12	12	175	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	7 403	292	289	176	3	3	—	—	—	—	—	—	151	—	—
14	Hälsingborg . .	2 895	162	162	129	4	4	—	—	—	14	—	—	27	—	—
15	Övriga anstalter	7 765	536	521	911	95	82	8	—	—	405	1	1	577	1	1
16	Hallands län	1 466	312	308	112	11	8	—	—	—	4	—	—	103	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	5 897	758	735	319	47	28	—	—	—	—	—	—	3 432	2	2
18	Göteborgs stad . . .	14 287	1 141	1 135	167	20	20	—	—	—	—	—	—	53	—	—
19	Älvsborgs län . . .	3 137	576	575	218	22	21	5	—	—	124	—	—	71	—	—
20	Skaraborgs län . . .	2 018	346	312	459	116	84	12	—	—	2	—	—	148	—	—
21	Värmlands län . . .	5 794	713	708	433	21	16	1 660	56	56	26	—	—	52	3	3
22	Örebro län	5 072	443	416	447	80	54	339	10	10	1 124	36	36	142	1	1
23	Västmanlands län . .	4 430	583	579	436	56	53	210	38	38	1 078	10	10	177	8	8
24	Kopparbergs län . .	6 061	799	799	236	14	14	1 949	447	447	831	—	—	44	7	7
25	Gävleborgs län . . .	4 100	401	401	237	—	—	574	115	115	261	—	—	21	—	—
26	Västernorrlands län .	7 583	508	506	412	17	17	1 110	83	83	—	—	—	108	3	3
27	Jämtlands län . . .	4 272	633	633	220	26	26	985	246	246	—	—	—	18	5	5
28	Västerbottens län . .	1 987	324	324	114	7	7	165	15	15	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	12 821	1 717	1 717	907	—	—	3 750	1 176	1 176	1 814	—	—	45	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**16 964**	**7 444**	**5 639**	**846**	**671**	**353**	—	—	—	—	—	—	**12**	—	—
1	Stockholms stad . .	4 558	1 912	1 372	6	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
2	Stockholms län . . .	594	336	261	33	39	24	—	—	—	—	—	—	1	—	—
3	Uppsala län	267	148	141	35	17	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	436	225	180	43	44	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	707	319	241	63	45	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	166	76	63	4	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län . . .	480	183	137	24	29	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	179	106	68	23	13	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	303	125	101	15	17	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	147	83	45	15	25	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	527	268	203	50	54	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	549	229	171	74	54	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1 799	578	475	28	10	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
14	Hälsingborg . .	336	154	132	15	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	486	224	164	58	30	15	—	—	—	—	—	—	3	—	—
16	Hallands län	146	73	48	11	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	412	152	93	55	36	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	1 910	802	636	61	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . . .	141	65	53	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	456	253	158	48	63	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	212	147	98	23	25	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	490	266	174	57	59	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	497	222	184	45	50	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	317	131	119	10	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	272	94	80	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län .	30	19	17	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . . .	218	88	85	12	7	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	201	134	114	24	26	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	128	32	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	
13 795	**229**	**226**	**9 334**	**119**	**117**	**17 721**	**347**	**345**	**765**	**19**	**18**	**718**	**4**	**4**	**1 371**	**4**	**4**	**1 637**	**24**	**24**	
3 038	26	23	345	3	2	4 824	18	18	141	4	3	34	—	—	270	1	1	267	—	—	1
879	29	29	153	3	3	844	68	68	13	1	1	4	—	—	24	—	—	63	4	4	2
181	11	11	38	1	1	159	1	1	7	—	—	1	—	—	18	—	—	41	—	—	3
370	8	8	157	—	—	86	6	6	5	—	—	6	—	—	4	—	—	17	—	—	4
591	1	1	267	9	9	464	4	4	9	—	—	9	1	1	15	—	—	30	—	—	5
348	1	1	154	1	1	808	3	3	17	—	—	143	—	—	14	—	—	22	—	—	6
105	2	2	115	4	4	169	16	16	14	—	—	9	—	—	23	—	—	30	—	—	7
34	—	—	45	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	3	—	—	8
354	1	1	331	7	7	306	6	6	17	—	—	6	—	—	10	—	—	24	—	—	9
29	—	—	11	—	—	41	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	6	—	—	10
77	—	—	39	—	—	145	—	—	6	—	—	—	—	—	19	—	—	21	—	—	11
129	—	—	58	—	—	282	7	7	6	—	—	4	—	—	11	1	1	35	1	1	12
1 326	7	7	230	—	—	1 838	4	4	137	—	—	39	1	1	148	—	—	157	—	—	13
325	3	3	26	—	—	526	—	—	90	—	—	5	—	—	26	—	—	39	—	—	14
979	32	32	181	5	5	1 047	16	16	138	14	14	49	—	—	45	1	1	335	8	8	15
180	—	—	58	—	—	214	12	12	18	—	—	29	—	—	32	—	—	22	1	1	16
261	3	3	94	—	—	389	10	10	12	—	—	17	—	—	14	—	—	86	4	4	17
2 761	65	65	837	4	3	1 368	35	33	58	—	—	260	2	2	115	—	—	187	2	2	18
295	21	21	79	8	8	329	9	9	7	—	—	68	—	—	20	—	—	24	—	—	19
149	3	3	63	1	1	212	1	1	29	—	—	5	—	—	13	—	—	39	1	1	20
262	—	—	410	—	—	378	—	—	9	—	—	13	—	—	38	—	—	20	—	—	21
141	4	4	137	13	13	314	1	1	8	—	—	—	—	—	415	—	—	29	3	3	22
445	9	9	294	18	18	377	11	11	5	—	—	1	—	—	16	—	—	30	—	—	23
72	—	—	659	40	40	301	84	84	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	—	—	24
181	—	—	625	—	—	238	—	—	3	—	—	11	—	—	14	—	—	36	—	—	25
165	2	2	1 736	2	2	644	—	—	1	—	—	5	—	—	24	—	—	26	—	—	26
28	1	1	121	—	—	320	1	1	3	—	—	—	—	—	9	—	—	13	—	—	27
15	—	—	149	—	—	132	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	4	—	—	28
75	—	—	1 922	—	—	933	33	33	11	—	—	—	—	—	23	—	—	25	—	—	29
190	**4**	**3**	**4**	**2**	**2**	**—**	**—**	**—**	**135**	**7**	**7**	**282**	**6**	**5**	**685**	**92**	**74**	**275**	**44**	**25**	
161	4	3	1	—	—	—	—	—	11	1	1	24	—	—	272	43	30	88	21	9	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	7	7	4	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	2	2	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	8	8	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	11	3	3	6	4	4	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	24	—	—	10	1	1	3	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	10	1	1	1	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	1	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	6	1	1	12
18	—	—	1	—	—	—	—	—	102	—	—	55	2	2	206	13	10	69	1	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	4	—	—	6	—	—	8	—	—	14
—	—	—	1	—	—	—	—	—	8	6	6	27	1	1	8	8	7	9	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	1	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	4	—	—	4	1	—	17
11	—	—	1	2	2	—	—	—	1	—	—	129	3	2	101	5	5	40	6	6	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	1	1	1	3	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	6	5	2	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	12	—	—	8	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	2	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	5	2	2	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Kem. - tekn. o. belysningsindustri			Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	**565**	**2**	**2**	**1147**	**3**	**3**	**452**	**13**	**13**	**3 288**	**130**	**130**	**8 689**	**918**	**905**
1	Stockholms stad . .	20	—	—	72	1	1	207	4	4	893	15	15	903	109	105
2	Stockholms län . . .	13	—	—	41	—	—	20	—	—	95	1	1	126	1	1
3	Uppsala län	9	—	—	1	—	—	11	1	1	24	—	—	9	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	4	—	—	1	—	—	7	—	—	117	10	10
5	Östergötlands län . .	3	—	—	11	—	—	6	—	—	141	4	4	45	—	—
6	Norrköping	4	—	—	58	—	—	11	—	—	62	2	2	120	16	16
7	Jönköpings län . . .	86	—	—	3	—	—	2	—	—	117	1	1	8	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	31	—	—	99	—	—	18	—	—	72	—	—	592	25	23
10	Gotlands län	3	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	154	5	5
11	Blekinge län	1	—	—	1	—	—	3	—	—	12	1	1	700	47	46
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	11	—	—	61	10	10
13	Malmöhus län: Malmö	122	—	—	41	—	—	32	—	—	461	4	4	402	50	47
14	Hälsingborg . .	20	—	—	3	—	—	10	—	—	67	—	—	894	132	132
15	Övriga anstalter	36	2	2	11	—	—	12	—	—	81	1	1	621	59	59
16	Hallands län	1	—	—	1	—	—	4	—	—	9	—	—	113	18	18
17	Göteborgs o. Boh. län	53	—	—	2	—	—	5	1	1	16	—	—	189	24	22
18	Göteborgs stad . . .	75	—	—	51	2	2	67	7	7	412	11	11	2 785	353	352
19	Älvsborgs län . . .	14	—	—	109	—	—	4	—	—	88	—	—	31	—	—
20	Skaraborgs län . . .	17	—	—	—	—	—	4	—	—	146	1	1	8	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	31	—	—	3	—	—	346	—	—	33	3	3
22	Örebro län	22	—	—	6	—	—	11	—	—	54	—	—	28	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	—	—	—	8	—	—	26	—	—	20	1	1
24	Kopparbergs län . .	2	—	—	46	—	—	3	—	—	2	—	—	9	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	23	—	—	3	—	—	34	—	—	371	32	32
26	Västernorrlands län .	32	—	—	466	—	—	1	—	—	29	—	—	338	23	23
27	Jämtlands län . . .	1	—	—	60	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	7	—	—	4	—	—	34	89	89	9	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**45**	**3**	**3**	**213**	**39**	**37**	**15**	**1**	**1**	**143**	**17**	**13**	**257**	**38**	**38**
1	Stockholms stad . .	20	2	2	92	9	7	11	—	—	31	14	10	120	16	16
2	Stockholms län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	1	—	—
6	Norrköping	—	—	—	3	2	2	—	—	—	—	—	—	1	1	1
7	Jönköpings län . . .	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	1	1
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	6	—	—	95	2	2	1	—	—	81	2	2	14	4	4
14	Hälsingborg . .	—	—	—	1	1	1	—	—	—	7	1	1	5	—	—
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	6	2	2
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
18	Göteborgs stad . . .	11	1	1	18	25	25	—	1	1	9	—	—	78	13	13
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1241	**113**	**104**	**3 372**	**100**	**94**	**738**	**7**	**7**	**7 156**	**481**	**470**	**303**	**95**	**89**	**12**	**4**	**4**	**36 746**	**14525**	**14506**	
536	37	32	1 484	48	44	412	—	—	2 157	111	104	191	30	24	9	1	1	2 808	5 994	5 994	1
19	1	1	85	1	1	10	1	1	257	14	14	4	28	28	1	1	1	1 300	176	176	2
14	—	—	53	8	8	15	—	—	117	1	1	4	—	—	—	—	—	517	385	373	3
5	—	—	11	—	—	4	—	—	54	4	4	—	1	1	—	—	—	379	107	107	4
15	1	1	43	—	—	15	1	1	153	15	15	5	—	—	1	—	—	850	355	355	5
31	5	5	72	—	—	7	—	—	247	10	10	1	—	—	—	—	—	392	4	4	6
12	1	—	11	—	—	13	—	—	88	2	2	1	—	—	—	—	—	532	258	255	7
2	—	—	—	—	—	1	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	812	303	303	8
10	—	—	19	—	—	5	—	—	121	3	3	2	—	—	—	—	—	1 012	470	470	9
1	—	—	8	—	—	2	—	—	20	2	2	—	—	—	—	—	—	327	137	137	10
3	—	—	28	—	—	5	—	—	83	5	5	1	—	—	—	—	—	1 244	328	328	11
6	—	—	21	—	—	7	—	—	78	1	1	—	—	—	—	—	—	396	343	343	12
127	3	3	254	—	—	54	—	—	555	39	39	32	—	—	—	—	—	1 121	181	181	13
21	—	—	72	3	3	17	—	—	192	6	6	2	—	—	—	—	—	390	14	14	14
25	—	—	101	4	4	12	—	—	257	13	11	3	—	—	—	—	—	1 931	284	284	15
10	—	—	34	—	—	7	—	—	78	3	2	4	—	—	—	—	—	433	267	267	16
9	—	—	33	2	1	5	—	—	111	8	7	—	—	—	—	—	—	850	657	657	17
298	60	58	730	32	32	96	3	3	1 107	208	208	39	36	36	1	2	2	2 820	299	299	18
13	1	1	19	—	—	8	2	2	153	5	5	1	—	—	—	—	—	1 457	508	508	19
7	1	—	12	1	—	5	—	—	69	5	5	2	—	—	—	—	—	617	216	216	20
10	—	—	31	—	—	4	—	—	121	3	3	—	—	—	—	—	—	1 914	627	627	21
15	—	—	51	—	—	8	—	—	209	4	4	2	—	—	—	—	—	1 570	291	290	22
11	—	—	26	—	—	6	—	—	131	5	5	3	—	—	—	—	—	1 130	427	426	23
4	—	—	4	—	—	2	—	—	33	2	2	—	—	—	—	—	—	1 857	205	205	24
14	—	—	41	—	—	5	—	—	244	5	5	6	—	—	—	—	—	1 158	249	249	25
9	—	—	29	—	—	7	—	—	106	3	3	—	—	—	—	—	—	2 335	375	373	26
1	—	—	13	—	—	6	—	—	71	3	3	—	—	—	—	—	—	2 399	351	351	27
2	—	—	3	1	1	—	—	—	13	1	1	—	—	—	—	—	—	1 350	298	298	28
11	3	3	84	—	—	—	—	—	322	—	—	—	—	—	—	—	—	2 845	416	416	29
324	**55**	**45**	**716**	**92**	**80**	**1 767**	**567**	**482**	**290**	**134**	**107**	**353**	**159**	**133**	**9 585**	**5 503**	**4 223**	**827**	**10**	**8**	
150	22	16	307	45	38	709	165	126	179	55	44	164	55	46	2 008	1 456	1 020	201	4	4	1
3	1	1	1	—	—	41	10	9	2	—	—	9	3	2	482	276	218	—	—	—	2
1	—	—	2	1	1	12	12	12	2	1	1	3	1	1	207	113	109	2	—	—	3
—	—	—	4	—	—	20	17	17	—	1	1	4	4	3	269	145	123	83	6	4	4
1	—	—	12	1	1	46	21	18	3	5	4	10	7	7	504	233	175	43	—	—	5
1	1	1	2	1	1	11	4	4	1	1	1	—	2	1	85	60	48	20	—	—	6
3	2	2	1	—	—	27	16	14	—	1	—	9	—	—	393	134	109	6	—	—	7
—	—	—	—	—	—	14	6	6	—	—	—	2	2	1	140	85	56	—	—	—	8
1	1	1	3	—	—	20	5	5	4	3	3	1	2	2	232	95	78	18	—	—	9
—	—	—	7	1	1	8	2	2	—	—	—	3	1	—	91	53	34	—	—	—	10
—	—	—	3	—	—	23	18	17	3	12	9	1	2	2	444	182	147	—	—	—	11
—	—	—	4	—	—	56	8	7	—	2	2	5	—	—	398	164	124	1	—	—	12
76	7	7	148	13	10	134	45	38	1	14	13	17	5	5	644	460	382	98	—	—	13
1	1	1	14	12	12	49	16	15	4	4	3	4	3	3	192	114	94	15	—	—	14
1	—	—	7	1	1	23	11	10	9	3	2	2	2	2	307	160	118	15	—	—	15
—	—	—	2	—	—	8	3	1	1	2	2	—	2	1	109	56	42	9	—	—	16
—	—	—	12	1	1	76	26	25	1	—	—	8	1	1	228	86	55	17	—	—	17
82	19	15	145	11	10	175	53	43	60	25	18	69	32	28	687	603	466	232	—	—	18
—	—	—	1	—	—	15	4	3	—	—	—	—	1	—	112	58	48	—	—	—	19
—	—	—	5	1	—	26	14	12	—	—	—	12	6	5	323	164	118	31	—	—	20
—	—	—	—	—	—	4	3	1	—	—	—	7	5	5	178	114	83	—	—	—	21
2	1	1	9	1	1	55	19	16	7	3	2	9	8	4	317	175	122	6	—	—	22
—	—	—	18	1	1	36	27	24	4	1	1	8	6	5	360	137	118	16	—	—	23
—	—	—	—	—	—	54	22	21	—	—	—	—	—	—	252	103	92	—	—	—	24
—	—	—	4	—	—	26	3	2	9	1	1	2	4	4	196	84	71	14	—	—	25
—	—	—	1	—	—	4	2	2	—	—	—	—	—	—	24	14	13	—	—	—	26
—	—	—	2	2	2	70	22	22	—	—	—	2	4	4	129	53	51	—	—	—	27
2	—	—	—	—	—	22	13	10	—	—	—	2	1	1	151	94	83	—	—	—	28
—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	123	32	26	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 december 1932.

Fackförbund	Redovisade avdelningar [1]	Redovisade medlemmar [1]			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	83	2 758	10 132	**12 890**	704	4 204	**4 908**	**38·1**	13·4
Bleck- o. plåtslagareförb. .	47	2 320	—	**2 320**	1 119	—	**1 119**	**48·2**	30·9
Bokbindareförbundet . . .	38	1 748	3 562	**5 310**	324	453	**777**	**14·6**	9·5
Bryggeriindustriarb.-förb. .	78	4 318	1 444	**5 762**	287	206	**493**	**8·6**	8·5
Byggnadsträarbetareförb. .	183	18 930	—	**18 930**	10 011	—	**10 011**	**52·9**	48·4
De förenade förbunden . .	41	2 800	1 555	**4 355**	346	115	**461**	**10·6**	11·3
Elektriska arbetareförb. . .	90	4 487	—	**4 487**	1 329	—	**1 329**	**29·6**	17·3
Gjutareförbundet	96	5 451	2	**5 453**	1 672	—	**1 672**	**30·7**	21·9
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	406	35 310	3 899	**39 209**	17 059	1 537	**18 596**	**47·4**	34·4
Gruvindustriarbetareförb. .	35	4 607	42	**4 649**	1 826	29	**1 855**	**39·9**	42·5
Handelsarbetareförb. . . .	229	15 273	7 588	**22 861**	2 204	529	**2 733**	**12·0**	10·3
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	21	525	1 364	**1 889**	198	527	**725**	**38·4**	35·0
Hattarbetare	12	224	799	**1 023**	167	491	**658**	**64·3**	50·1
Pälsvarnarbetare	9	301	565	**866**	31	36	**67**	**7·7**	6·8
Kommunalarbetareförb. . .	189	23 180	4 684	**27 864**	2 344	579	**2 923**	**10·5**	8·6
Litografförbundet	17	2 061	113	**2 174**	299	13	**312**	**14·4**	9·7
Livsmedelsarbetareförb. . .	90	8 445	3 442	**11 887**	1 560	1 430	**2 990**	**25·2**	13·0
Metallindustriarb.-förb. . .	225	90 217	4 154	**94 371**	27 445	680	**28 125**	**29·8**	25·7
Järnbruksarbetare . . .	55	18 764	6	**18 770**	6 015	1	**6 016**	**32·1**	24·7
Verkstadsarbetare . . .	170	71 453	4 148	**75 601**	21 430	679	**22 109**	**29·2**	25·9
Murareförbundet	71	6 235	—	**6 235**	4 043	—	**4 043**	**64·8**	56·5
Målareförbundet	140	9 907	1	**9 908**	6 408	—	**6 408**	**64·7**	55·7
Pappersindustriarb.-förb. .	127	24 424	1 213	**25 637**	3 371	211	**3 582**	**14·0**	15·5
Sadelm.- o. tapetseraref. .	40	1 645	255	**1 900**	517	75	**592**	**31·2**	15·1
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	50	6 371	3 736	**10 107**	1 550	399	**1 949**	**19·3**	11·7
Stenindustriarbetareförb. .	95	5 925	—	**5 925**	2 718	—	**2 718**	**45·9**	34·5
Sågverksindustriarb.-förb. .	297	23 976	11	**23 987**	16 472	10	**16 482**	**68·7**	46·5
Sågverks- o. brädgårdsarb.	164	15 514	10	**15 524**	10 169	10	**10 179**	**65·6**	39·6
Flottnings- o. skogsarb.	133	8 462	1	**8 463**	6 303	—	**6 303**	**74·5**	58·7
Textilarbetareförbundet . .	98	9 099	15 421	**24 520**	831	1 145	**1 976**	**8·1**	6·6
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	525	1 971	**2 496**	11	54	**65**	**2·6**	2·7
Transportarbetareförb. . .	100	9 005	150	**9 155**	2 412	19	**2 431**	**26·6**	26·5
Träindustriarbetareförb. . .	183	10 786	78	**10 864**	3 999	32	**4 031**	**37·1**	25·2
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	204	—	**204**	77	—	**77**	**37·7**	38·9
Typografförbundet	103	8 932	499	**9 431**	992	55	**1 047**	**11·1**	10·1
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	77	3 490	—	**3 490**	1 494	—	**1 494**	**42·8**	36·8
Tillsammans	**3 272**	**342 954**	**65 316**	**408 270**	**113 622**	**12 302**	**125 924**	**30·8**	**24·2**
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	91	4 239	1	**4 240**	3 078	—	**3 078**	**72·6**	62·0
Summa	**3 363**	**347 193**	**65 317**	**412 510**	**116 700**	**12 302**	**129 002**	**31·3**	**24·6**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under december uppgivits till inalles 465 612, vilket i genomsnitt motsvarar 3·6 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

[1] På förekommen anledning påpekas, att dessa siffror i flertalet fall icke avse mer än en viss del av fackförbundens avdelnings- och medlemsantal. På grundval av dessa siffror kunna alltså inga slutsatser dragas beträffande fackförbundens verkliga medlemsantal eller rörande förändringar i detta hänseende.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1931	1932											
	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	26·5	24·0	23·6	23·9	20·6	18·8	19·1	19·1	19·8	20·4	21·8	[1] 24·2	30·8
Ansökn. per 100 lediga platser .	343	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	2·65	·	·	2·46	·	·	2·39	·	·	2·41	·	·	2·38
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	20·8	23·9	24·8	25·5	24·9	24·6	23·6	23·0	24·7	25·5	27·3	19·0	—
Danmark. Arbetslöshet, i % .	32·2	34·1	35·9	35·8	27·7	24·8	24·9	28·7	29·2	29·6	31·8	35·1	42·8
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	128	139	148	145	111	85	84	111	117	122	131	146	173
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	87	88	90	90	76	53	32	23	29	59	73	81	83
Ansökn. per 100 lediga platser .	·	365	454	496	431	386	561	716	629	453	401	471	489
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	·	75·4	·	·	75·3	·	·	80·3	·	·	78·5	·	·
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	20·9	22·4	22·0	20·8	21·4	22·1	22·2	22·8	23·0	22·8	21·9	22·2	21·7
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 574	2 794	2 764	2 627	2 712	2 805	2 816	2 889	2 936	2 930	2 817	2 872	2 796
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	100·8	98·4	98·8	100·4	99·7	98·8	98·7	97·9	97·5	97·0	98·6	98·4	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	31	32	31	31	32	36	67	78	77	81	70	103	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	27·8	33·7	32·7	29·3	25·0	26·4	27·2	29·6	30·6	29·8	29·1	31·9	—
Arbetslöshetsindex	22·6	27·1	25·9	23·9	22·1	22·6	23·0	25·3	25·7	25·6	25·4	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	38·5	43·2	45·3	42·7	41·5	40·3	40·5	39·9	39·4	37·2	[1] 35·4	33·7	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	42·2	43·6	44·1	44·6	43·9	43·3	43·1	43·9	44·0	43·6	42·9	43·2	45·1
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	3 148	3 481	3 525	3 323	2 907	2 658	2 485	2 111	1 992	1 850	1 721	1 769	2 073
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	12·4	12·1	11·9	12·0	12·5	12·7	12·8	12·8	12·8	12·8	12·9	12·7	12·0
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	330	358	362	352	304	271	265	266	269	276	298	330	368
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	26·1	25·4	26·3	22·5	20·3	19·1	18·4	18·9	18·7	18·7	19·3	21·6	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	76	·	·	72	·	·	73	·	·	75	·	·	—
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	94	·	·	89	·	·	87	·	·	85	·	·	—
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	147	241	293	303	282	262	232	265	264	260	248	255	277
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	177	279	337	347	341	322	295	296	298	296	265	293	307
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	982	1 051	1 148	1 053	1 000	968	905	931	946	949	956	1 039	—
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	74·2	70·5	73·2	68·7	67·9	65·4	64·4	64·9	63·6	67·3	67·8	—	—
Estland. Oplac. arbetssökande	9 055	9 318	9 096	8 395	6 029	4 896	3 137	2 022	3 256	5 957	[1] 8 901	10715	—
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	93·2	93·1	94·1	93·2	96·6	102·7	102·5	96·2	93·7	92·8	92·6	91·5	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	21 935	26 335	22 222	22 912	13 048	7 599	7 056	7 181	—	—	—	—	—
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	14·3	15·6	16·3	16·9	[1] 15·8	[1] 14·0	[1] 11·9	[1] 9·8	[1] 8·6	[1] 6·8	6·8	8·0	—
Sysselsättningsindex (1927 = 100)	71·0	70·5	70·3	69·1	70·0	70·6	70·8	70·5	71·6	72·0	77·7	—	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	11·3	14·0	14·8	14·6	13·3	12·6	12·3	12·2	12·5	[1] 12·3	12·4	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	486	583	632	635	556	481	467	453	461	487	[1] 534	609	750
Sysselsättningsindex (1928 = 100)	84·8	76·1	76·1	75·5	82·6	89·6	91·1	89·6	88·2	86·3	85·7	—	—
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	33	34	34	32	31	30	29	29	29	29	30	30	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	447	439	419	346	369	460	681	680	603	530	554	459	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	49	57	58	55	47	40	34	33	—	30	22	—	—
Jugoslavien. Registr. arbetslösa	14 502	19 665	21 435	20 089	18 532	13 568	11 418	9 940	11 940	10 985	10 474	11 670	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	27	26	36	31	29	24	18	14	13	13	16	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	21·1	22·0	20·6	20·4	23·0	22·1	21·9	21·8	21·4	20·4	22·0	22·8	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	91·6	89·7	88·7	87·5	87·5	89·1	88·7	86·3	86·0	86·7	84·7	83·2	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)	66·7	64·8	65·6	64·5	62·2	59·7	57·5	55·2	56·0	58·5	59·9	59·4	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	67·9	66·3	67·3	66·3	64·0	61·3	59·1	57·2	58·6	61·5	62·0	60·9	—
Arbetslöshet, i %	21·8	23·1	23·0	22·5	22·8	22·8	23·6	25·4	25·1	[1] 24·8	[1] 23·9	24·1	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	28·0	·	·	28·3	·	·	30·0	·	·	29·6	·	·	—
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	46	46	45	45	49	54	54	55	56	56	55	53	53

[1] Reviderade siffror.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under januari månad 1933. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

Januari har medfört en något större sänkning av prisnivån än de närmast föregående månaderna. Nedgången beror i främsta rummet på de låga genomsnittspriserna å smör och ägg under månaden, men även för flertalet övriga varuslag har en sjunkande tendens gjort sig gällande.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—januari 1933 och 1931—januari 1933. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln till och med januari 1933 med utgångspunkt dels från tiden före världskrigets utbrott, dels från 1931 (den genomsnittliga prisnivån i december 1930, mars, juni och september 1931), meddelas efterföljande serier av *vägda* indextal.

Indextal:	Juli	Årsmedeltal							1932				1933[1]	
	1914	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	Dec.	Jan.
Basperiod juli 1914 .	100	158	153	154	150	140	131	127	127	127	127	126	125	122
» år 1931 .	.	.	.	.	.	.	100	97	97	96	97	95	95	92

Enligt vad båda dessa indexserier giva vid handen, har den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse under januari sjunkit med 3 enheter. Det må noga observeras, att ovan angivna indextal endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 januari 1933, 154 med juli 1914 som utgångspunkt och 97 med 1931 som basår (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 49).

[1] Preliminära tal.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1932	Jan. 1932	Nov. 1932	Dec. 1932	Jan.[1] 1933	Höjn. el. sänkn. i % jan. 1914—jan. 1933	Höjn. el. sänkn. i % jan. 1932—jan. 1933
Mjölk: oskummad	l	14	47	20	21	20	20	20	+ 42·9	— 4·8
separerad	»	6	23	7	8	7	7	7	+ 16·7	— 12·5
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	235	243	255	253	217	— 9·2	— 10·7
mat- (lands-)	»	213	727	220	229	234	234	206	— 4·2	— 10·0
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	175	194	161	159	156	— 4·9	— 19·6
halvfet, » »	»	121	500	131	145	119	116	114	— 5·8	— 21·4
Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	433	125	118	126	126	126	— 8·7	+ 6·8
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	170	202	266	220	164	— 21·9	— 18·8
Potatis: gammal	5 l	28	71	44	46	38	38	37	+ 37·0	— 19·6
»	hl	·	1271	677	696	563	548	539	—	— 22·6
Gula ärter, svenska	kg	31	78	31	32	31	31	31	+ 3·3	— 3·1
Bruna bönor, holländska	»	48	214	47	47	50	50	50	+ 8·7	+ 6·4
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	36	38	35	35	35	+ 12·9	— 7·9
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	24	24	23	23	23	+ 9·5	— 4·2
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	33	34	32	32	31	+ 19·2	— 8·8
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	99	39	40	38	38	35	— 2·8	— 12·5
ris-, Burma- el. svenska prima	»	41	111	43	43	43	43	43	+ 7·5	0·0
Rågbröd: hårt { grovt spisbröd	»	41	96	62	63	62	62	61	+ 48·8	— 3·2
{ knäckebröd	»	·	·	87	88	86	86	86	—	— 2·3
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	60	60	60	59	59	+ 55·3	— 1·7
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	47	47	47	47	46	+ 48·4	— 2·1
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	138	139	137	137	136	+ 81·3	— 2·2
mjukt matbröd, { bakat med vatten	»	43	116	74	74	73	73	73	+ 65·9	— 1·4
billigaste sort { » » mjölk	»	60	167	88	88	87	87	86	+ 43·3	— 2·3
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	101	103	101	101	100	·	— 2·9
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	163	173	157	155	153	+ 26·4	— 11·6
soppkött	»	100	490	131	141	125	122	120	+ 20·0	— 14·9
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	206	213	194	194	194	+ 47·0	— 8·9
spädkalv	»	72	312	126	133	120	120	119	+ 63·0	— 10·5
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	201	199	185	183	185	+ 41·2	— 7·0
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	159	168	153	151	149	·	— 11·3
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	141	136	152	150	146	+ 10·6	+ 7·4
salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	619	147	143	157	155	152	+ 9·4	+ 6·8
» amerikanskt »	»	·	·	177	182	179	183	183	—	+ 0·5
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	115	124	113	115	116	+ 48·7	— 6·5
gädda	»	108	333	171	186	162	165	168	+ 46·1	— 9·7
sill	»	34	110	63	60	59	59	56	+ 60·0	— 6·7
strömming	»	38	114	62	70	63	60	62	+ 51·2	— 11·4
torsk	»	55	160	92	96	89	90	90	+ 55·2	— 6·3
rödspotta (spätta)	»	79	244	150	155	149	151	153	+ 86·6	— 1·3
kolja	»	·	·	122	130	118	121	124	—	— 4·6
Salt sill, prima Islands-	»	45	148	38	42	38	38	37	— 17·8	— 11·9
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	73	74	71	71	70	+ 22·8	— 5·4
Kaffe, rostat, Santosblandning	»	·	·	322	289	337	338	331	·	+ 14·5
Socker, bit-	»	67	133	47	43	47	47	47	— 26·6	+ 9·3
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	16	16	16	—	0·0
Äpplen, ät-	»	·	·	127	115	120	124	123	·	+ 7·0
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	138	108	162	125	100	·	— 7·4
Bananer, prima	kg	·	·	164	150	160	160	160	·	+ 6·7
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	108	109	108	108	107	·	— 1·8
Vitkål, svensk	»	·	·	30	28	19	19	21	·	— 25·0
Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	·	·	22	22	22	22	22	·	0·0
Svagdricka	l	6	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0
Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	·	·	36	36	36	36	36	·	0·0
Fotogen, Water White	l	20	71	23	21	25	25	25	+ 25·0	+ 19·0
Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	·	·	17	·	17	17	17	·	·
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	1070	1135	995	990	980	+ 34·2	— 13·7
barr-, » »	»	575	1895	820	875	765	755	750	+ 29·3	— 14·3
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	633	630	629	625	627	+ 59·1	— 0·5
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	·	292	292	290	290	291	+ 27·6	— 0·3
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	445	447	437	438	439	·	— 1·8
c:a 40—60 el. 60—80 mm, »	»	·	·	427	427	424	423	425	·	— 0·5

[1] Preliminära siffror.

Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet.

I anslutning till den i föregående häfte av denna tidskrift meddelade redogörelsen för levnadskostnaderna i Sverige lämnas i nedanstående tabeller en sammanställning av motsvarande indextal från vissa främmande länder.

Tab. 1. Levnadskostnader i Sverige, Norge och Danmark. Indextal för de särskilda huvudposterna (livsmedel, bostad, bränsle och lyse, kläder, skatter, övriga utgifter).

Juli 1914 = 100	Sverige						Norge (ny serie)						Danmark					
	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.
juni/juli 1928	156	199	164	185	183	179	170	179	152	165	—	198	157	193	185	200	231	181
» 1929	148	200	161	184	187	178	156	175	147	159	—	195	154	196	185	197	211	179
» 1930	138	205	159	180	176	178	151	174	144	153	—	195	142	200	179	179	200	176
» 1931	127	206	153	173	173	176	138	173	140	143	—	189	125	203	169	157	177	173
dec./jan. 1932	127	206	149	169	173	175	136	173	138	142	—	187	124	205	169	163	177	174
mars/apr. »	125	206	149	168	172	177	135	172	138	144	—	188	121	205	170	163	177	179
juni/juli »	124	206	146	168	172	177	133	172	138	144	—	188	122	205	168	163	152	179
sept./okt. »	125	206	144	167	171	177	134	172	137	144	—	188	125	205	169	166	152	181
dec./jan. 1933	123	206	142	166	171	176	132	172	136	143	—	188	122	209	169	165	152	181

Tab. 2. Levnadskostnader. Internationell översikt.

1914 (eller annat förkrigsår) = 100	Sverige	Norge (ny serie)	Danmark	Finland	Polen	Storbritannien	Tyskland	Frankrike (Paris)	Belgien	Holland (Amsterdam)	Schweiz	Italien (Milano)	Förenta staterna	Kanada	Sydafrika	Nya Zeeland
juni/juli 1928	173	174	176	1196	122	165	151	519	811	170	161	530	170	155	132	160
» 1929	169	164	173	1192	123	161	153	556	867	169	161	544	170	156	132	160
» 1930	164	161	165	1189	116	155	148	572	866	162	158	531	167	156	129	158
» 1931	158	151	154	1003	106	147	138	589	798	153	150	488	150	137	123	145
dec./jan. 1932	157	150	154	1033	102	147	130	531	764	145	145	473	146	133	121	·
jan./febr. »	·	150	·	1031	[2] 93	147	125	·	752	·	144	470	·	132	120	·
febr./mars »	·	150	·	1026	93	146	122	·	734	·	142	470	·	131	120	139
mars/apr. »	157	150	155	1028	92	144	122	534	725	141	142	478	·	131	119	·
apr./maj »	·	150	·	1010	95	143	122	·	715	·	140	481	·	127	119	·
maj/juni »	·	149	·	1003	98	142	121	·	712	·	139	474	·	126	119	134
juni/juli »	156	149	154	985	95	143	121	535	708	141	138	472	136	125	118	·
juli/aug. »	·	149	·	994	91	141	121	·	708	·	138	465	·	126	117	·
aug./sept. »	·	149	·	1003	90	141	120	·	706	·	137	456	·	126	117	131
sept./okt. »	156	149	156	998	89	143	119	517	713	141	136	455	·	126	116	·
okt./nov. »	·	149	·	998	87	143	119	·	720	·	136	462	·	125	116	·
nov./dec. »	·	149	·	1015	87	143	119	·	726	·	135	—	·	125	116	129
dec./jan. 1933	154	[1] 148	155	1006	85	142	118	—	722	—	134	—	—	—	—	·

[1] Det efter äldre grunder beräknade indextalet, vari bl. a. skatteposten ingår, utgör 163. — [2] Ny indexserie, beräknad efter guldvaluta. (Indexsiffran för årsskiftet 1931/32 skulle enligt samma beräkningsgrund vara = 97.)

Litteraturöversikt.

(Januari 1933.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

ALBRECHT, G. Geschichtliche und soziologische Begründung der berufsständischen Sozialordnung. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 138, s. 19.

FEHLINGER, H. Die Durchführung der internationalen sozialpolitischen Übereinkommen. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 138, s. 77.

HERSEY, R. B. Betriebliche und ausserbetriebliche Bedingungen der inneren Einstellung des Arbeiters zur Arbeit. Die Arbeit 1933, nr 1.

JOSTOCK, P. Wirtschaftsstruktur und Sozialpolitik. Soziale Praxis 1933, nr 4.

LANDE, L. Kapital und Kredit im Konjunkturzyklus. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 68, s. 420.

MARSCHAK, J. Volksvermögen und Kassenbedarf. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 68, s. 385.

MARTIN, P. W. & RICHES, E. J. The social consequences of a return to gold: An analysis of certain current proposals for an international monetary standard. International labour review jan. 1933.

MILLNER, F. Zur ökonomischen Struktur und Funktion der Kartellquote. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 68, s. 450.

PRIBRAM, K. Sozialpolitik und Staat. Soziale Praxis 1933, nr 4.

Sverige.

ARCTANDER, SIGNY. Arbeidernes oplysningsforbund i Sverige. Socialt arbeid 1933, nr 1.

INDUSTRIFÖRBUNDET. Lagstiftningen om avbetalningsköp. (Yttrande.) Industriförbundets meddelanden 1932, nr 5.

Storbritannien.

MILNE-BAILEY, W. Die britische Arbeiterschaft und das Problem der Wirtschaftsführung. Die Arbeit 1933, nr 1.

Tyskland.

GRABEIN, P. Das Arbeitsrecht des Personals der deutschen Luftfahrt. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 3.

Österrike.

MAN, H. DE. Arbeiterinnenschicksal. Arbeit und Wirtschaft 1933, nr 1.

Arbetarskydd.

BENNING, R. Om skyddsåtgärder vid handhavandet av järnfat för svavelsyra. Arbetarskyddet 1932, nr 12.

GARDNER, L. U. The effects of inhaled mineral dusts. National safety news jan. 1933.

GRUNDNER, A. Fingerschutz beim Arbeiten auf Exzenterpressen. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 2.

HOLMES, P. R. The light that doesn't fail. National safety news jan. 1933.

LECKLIDER, A. F. The medical department presents the case for safety. National safety news jan. 1933.

LINDE, F. Über Schädigung der Ellenbogengelenke durch Arbeit mit Pressluftwerkzeugen, eine besonders bei Bergleuten häufige Erkrankung. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 1.

MATUSSEWITSCH, J. S. Erkrankungen der Atmungsorgane bei Glasbläsern. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 1.

ROTHE, F. Kann gegen die grosse Belastung durch Krafträderunfälle angegangen werden? Die Reichsversicherung 1932, nr 12.

VOLTMER & RUCK. Untersuchungen über die Frage der Gesundheitsgefahren für die Arbeiter bei der Kaltvulkanisation von Gummiwaren. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 2.

Die Einrichtung der Lackspritzräume. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 1.

Sverige.

JÄDERSTRÖM, I. Några exempel från lokalt säkerhetsarbete. Arbetarskyddet 1932, nr 12.

Nederländerna.

Die Gewerbeaufsicht in den Niederlanden im Jahre 1931. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 2.

Tyskland.

Pläne zur Verschlechterung der Unfallverhütung. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 1.

Unfall- und Gesundheitsschutz beim freiwilligen Arbeitsdienst. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 53

Arbetslön och arbetstid.

BRAUN, M. STEPHANIE. Schwierigkeiten und Aufgaben internationaler Lohnkostenvergleiche. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 68, s. 578.

FUHS, R. Verminderung der Arbeitslosigkeit durch internationale Verkürzung der Arbeitszeit. Soziale Praxis 1933, nr 1.

HEGEWALD, M. Angestellte und 40-Stunden-Woche. Soziale Praxis 1933, nr 3.

MILHAUD, M. Die durchgehende Arbeitszeit. Int. Rundschau der Arbeit 1933, nr 1.

SCHWARZ, S. Arbetslösheten och 40-timmarsveckan. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 4.

SJÖSTRAND, E. Minskning av arbetstiden såsom medel mot arbetslösheten. Musikern 1933, nr 2.

Tableau comparatif des soldes des marins. I T F, Organe de la fédération internationale des ouvriers du transport 1932, nr 12.

Sverige.

INDUSTRIFÖRBUNDET. Obligatorisk arbetstidsförkortning — ett medel mot arbetslöshet? (Yttrande.) Industriförbundets meddelanden 1932, nr 5.

Amerikas förenta stater.

Growth of 5-day week in manufacturing industries. The service letter on industrial relations 30 dec. 1932.

Polen.

GNOINSKI, J. The conditions of agricultural workers in Poland in 1930 and 1931. International labour review jan. 1933.

Ryssland.

WEBB, S. The wage-earner in Soviet Russia. The Labour magazine jan. 1933.

Storbritannien.

Average earnings in the principal industries in Great Britain and northern Ireland in October, 1931. The Ministry of labour gazette 1933, nr 1.

Les salaires des cheminots anglais et les menaces d'avilissements. I T F, Organe de la fédération internationale des ouvriers du transport 1932, nr 12.

Wages and hours of labour in 1932. The Ministry of labour gazette 1933, nr 1.

Tyskland.

LÜDERS, ELSE. Arbeitsstreckung durch Halbtagsschichten für weibliche Arbeitnehmer. Soziale Praxis 1933, nr 2.

Österrike.

Die Lohnverhältnisse der Arbeiter im Wiener Industriegebiet Ende Dezember 1932. Statistische Nachrichten 1933, nr 1.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

BANDMANN, E. Überwindung der Krise durch neue Ziele. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 20.

CONRAD, O. Die Möglichkeiten einer Erweiterung des Arbeitsbedarfes. Eine Auseinandersetzung mit E. Lederer. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 138, s. 36.

HVIDSTEN, J. Arbeidslöshet og botemidler. Socialt arbeid 1933, nr 1.

SJÖSTRAND, E. Arbetslöshetsförsäkringen i olika länder. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 1—3.

Arbetslöshetsförsäkringens förfall. Industria 1933, nr 1.

Paying for technological unemployment. The service letter on industrial relations 30 dec. 1932.

Sverige.

ALEGÅRD, G. Arbetslösheten ur demografisk synpunkt. Tiden 1933, nr 1.

NORDLUND, F. En teknikers syn på arbetslöshetsfrågan. Tiden 1933, nr 1.

Finland.

MANNIO, N. A. Yrkeskurserna och arbetsstugorna som medel att lindra arbetslösheten. Social tidskrift 1933, nr 1.

Schweiz.

Die Entwicklung des schweizerischen Arbeitsmarktes im Jahre 1932. Die Volkswirtschaft 1933, nr 1.

Storbritannien.

LEVY, H. Der Weg der Arbeitslosenfürsorge in England. Der Arbeitgeber 1933, nr 2.

Employment in 1932. The Ministry of labour gazette 1933, nr 1.

Tyskland.

BRÜCHER, O. Einfluss der Arbeitslosigkeit auf die Einstellung der Jugendlichen zum Beruf. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 19.

BUES. Zur Beschäftigungsdauer im freiwilligen Arbeitsdienst. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 20.

FRIEDLÄNDER, W. Arbeitslosigkeit und Kinderarbeit. Soziale Praxis 1933, nr 1.

GRÜNEWALD. Die Durchführungsbestimmungen zur Arbeitsbeschaffung. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 3.

HASTLER, H. Die Vereinheitlichung der Arbeitslosenhilfe. Arbeit und Beruf 1932, nr 24.

HERRNSTADT. Das Gutachten der Reichsanstalt über die Durchführung der Hilfsbedürftigkeitsprüfung. Arbeit und Beruf 1932, nr 24.

JAERISCH. Eigentumserwerb an Sachwerten im freiwilligen Arbeitsdienst. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 20.

MARX, T. Beginn u. Voraussetzungen des Ausbaues der persönlichen Hilfe für die Arbeitslosen. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 19.

MEYER, M. Ein Weg zur Beschäftigung arbeitsloser Geistesarbeiter. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 20.
MOELLER, A. U. Arbeitsmarkt, Landwirtschaft und Rationalisierung. Arbeit und Beruf 1932, nr 24.
NÖTZEL, K. Unter jugendlichen Arbeitslosen. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 19.
PAGEL. Arbeitsbeschaffung, Arbeitsdienst und Siedlung. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 20.
PAHL, W. Vom Arbeitsdienst zum Notwerk der deutschen Jugend. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 1.
POERSCHKE. Die Zukunft der Arbeitslosenhilfe. Soziale Praxis 1933, nr 4.
STEINMANN. Das Gutachten des vorläufigen Reichswirtschaftsrats über die Auswirkungen des Kündigungsschutzgesetzes. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 3.
SYRUP. Der freiwillige Arbeitsdienst. (Föredrag.) Der Arbeitgeber 1933, nr 1.
WOYTINSKY, W. Der deutsche Arbeitsmarkt während der Krise. Arbeit und Wirtschaft 1933, nr 1.
Das Arbeitsbeschaffungsprogramm der Reichsregierung. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 53.
Quelques aspects du développement de la lutte contre le chômage en Allemagne, en dehors de l'assurance et de l'assistance légales. Revue du travail 1932, nr 11.
Unemployment insurance and relief in Germany. The conference board bulletin dec. 1932.

Befolkningsfrågan.

Tyskland.

BOHNSTEDT, W. Notwendigkeit und sozialpolitische Aufgaben einer Volks- und Berufszählung 1933. Soziale Praxis 1933, nr 3.

Bostadsförhållanden.

Österrike.

Das Wohnungswesen der Stadt Wien. Wohnen und Bauen 1932, nr 5/6.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

EDLUND, E. Rationell moderskaps- och barnavård. (Föredrag.) Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1932, nr 21.

Sverige.

WANGSON, O. R. Fattigvårdsprocesserna. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1932, nr 21.
Arbetslöshetsförsäkring och fattigvård. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1933, nr 1.

Amerikas förenta stater.

Amerikanska barnhem och deras uppgifter. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1932, nr 21.

Tyskland.

MÜLLER, E. Die Unterbringung der städtischen Pflegekinder. Berliner Wohlfahrtsblatt 1933, nr 1.

Jord- och egnahemsfrågan.

Sverige.

INDUSTRIFÖRBUNDET. Egnahemslån åt industriarbetare. (Yttrande.) Industriförbundets meddelanden 1932, nr 5.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Storbritannien.

Trade disputes in 1932. The Ministry of labour gazette 1933, nr 1.

Tyskland.

VOLKMAR. Segen und Verhängnis der Formenstrenge des Arbeitsgerichtsverfahrens. (Föredrag.) Der Arbeitgeber 1933, nr 1.

Kooperation.

GRÜNFELD, E. Die Aufgaben der Hochschulen auf dem Gebiete des Genossenschaftswesens. (Föredrag.) Vierteljahrsschrift für Genossenschaftswesen jan. 1933.
— Die Pflichtrevision im Genossenschaftswesen und die Einschaltung von Wirtschaftsprüfern. Vierteljahrsschrift für Genossenschaftswesen jan. 1933.
LAVERGNE, B. Charles Gide als Begründer der Konsumgenossenschaftstheorie. (Föredrag.) Vierteljahrsschrift für Genossenschaftswesen jan. 1933.
MERCER, T. W. Reflections on international cooperation. Review of international cooperation 1933, nr 1.
STOLPE, H. Die Konsumgenossenschaften in Gegenwart und Zukunft. Schweiz. Konsum-Verein 1933, nr 4.
STRICKLAND, C. F. Die Methoden des Genossenschaftswesens in den tropischen Ländern. (Föredrag.) Vierteljahrsschrift für Genossenschaftswesen jan. 1933.

Storbritannien.

Die britische Genossenschaftsbewegung am Anfange des Jahres 1932. Schweiz. Konsum-Verein 1933, nr 1.
British agricultural co-operation. Review of international cooperation 1933, nr 1.

Tyskland.

BIEBERITZ, E. Consumers' co-operation and German agriculture. Review of international cooperation 1933, nr 1.

Levnadskostnader.

Sverige.

WALLNER, O. Skogsarbetare, bilda gemensamma hushåll å arbetsplatserna! Sågverksindustriarbetaren 1932, nr 3/4.

Schweiz.

Kleinhandelspreise und Kosten der Lebenshaltung im Jahre 1932. Die Volkswirtschaft 1933, nr 1.

Storbritannien.

Cost of living in 1932. The Ministry of labour gazette 1933, nr 1.

Tyskland.

BOUVIN, S. Kreditsystemets ekonomiska och sociala betingelser. Kooperatören 1932, nr 23/24.

MUGRAUER, H. Die Lebenshaltung der Bergarbeiter. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 53.

ZAHN, F. Die Lehren der deutschen Preissenkungsaktion. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 138, s. 1.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

BAUER, J. I. Arbeitsverwendung und Arbeitsschulung von Blinden. Arbeit und Beruf 1933, nr 1.

Storbritannien.

Local committees for juvenile employment in Great Britain. International labour review jan. 1933.

Tyskland.

FIEDLER, K. Welche Form der Schülerkarte vermag die beste Brücke zwischen Schule und Berufsberatung zu bilden? Arbeit und Beruf 1933, nr 1.

Nykterhetsfrågan.

BRATZ, E. Behandlung des Alkoholismus. Revue internationale contre l'alcoolisme 1932, nr 6.

Sverige.

KINBERG, O. Nykterhetsnämndernas kriminalpolitiska uppgift. (Föredrag.) Sv. läkartidningen 1933, nr 4.

Tyskland.

KÖGLER. Alkoholkrankenfürsorge in einer Grossstadt. Blätter für Wohlfahrtspflege 1932, nr 12.

Socialförsäkring.

HARTMANN, J. Der Einbau des Spargedankens in die Krankenversicherung. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1932, nr 11.

KLUMPAR, V. The investment of social insurance funds. International labour review jan. 1933.

Die Invaliden-, Alters- und Hinterbliebenenversicherung — kommendes Völkerrecht. Die Reichsversicherung 1932, nr 12.

Sverige.

ÖSTRAND, D. Nya försäkringstekniska grunder för riksförsäkringsanstalten. Arbetarskyddet 1932, nr 12.

Pensionsbestämmelser inom Sveriges banker. Bankvärlden 1933, nr 1 A-B.

Pensionsfrågan inom bankerna. Bankvärlden 1933, nr 1 B.

Amerikas förenta stater.

CARROLL, MOLLIE RAY. Sozialversicherung und Fürsorge in den Vereinigten Staaten von Amerika. Soziale Praxis 1933, nr 2—3.

Frankrike.

Des rapports entre le corps médical et les assurances sociales en France. Revue du travail 1932, nr 11.

Norge.

THESLEFF, HARRIET. Den norska lagen om sjukförsäkring och dess verkningar. Social tidskrift 1933, nr 1.

Tyskland.

ANDRÉE. Fragen aus der Krankenversicherung der Arbeitslosen. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 19.

KOCH. Mehrleistungen in der Angestelltenversicherung. Die Reichsversicherung 1932, nr 12.

OKRASS, F. Die ärztliche Versorgung in der Krankenversicherung. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 3.

Ut- och invandring.

An international conference on migration statistics. International labour review jan. 1933.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of commerce. Bureau of foreign and domestic commerce.
Statistical abstract of the U. S. 54 (1932). Wash. 1932.

— Employees' compensation commission. Annual report. 16 (1931/32). Wash. 1932.

ARBETSLÖSHETSFÖRSÄKRING m. m., Frivillig. P. M. utarb. inom Socialdepartementet. Tryckt såsom korrektur. Sthlm 1933.

BARLEY, L. J. The riddle of rationalisation. A review of the potentialities of the scientific reorganisation of industry under a national plan. Lond. 1932.

BEINTKER, E. Die schwere Staublunge in der Versicherungsgesetzgebung. Ein Beitrag zu ihrer Beurteilung auf Grund der Funktion im Vergleich zum Röntgenbefund. Berl. 1933. (Schriften aus dem Gesamtgebiet der Gewerbehygiene. Hrsg. von der deutschen Gesellschaft für Gewerbehygiene in Frankfurt a. M. N. F. 43.)

BEREDSKAPSARBETEN till motverkande av arbetslöshet. P. M. [utarb. inom Socialdepartementet]. Tryckt såsom korrektur. Sthlm 1933.

BOUGNARD, ELISABETH. Das Problem der Berufskrankheiten in den europäischen Ländern. Köln 1928.

CASPARSSON, R. Grängesbergs gruvarbetareförening 1893—1933. En kortfattad historik, utarb. på uppdrag av föreningens styrelse. Grängesberg 1932.

ENSTRÖM, A. F. Planering inom industrien med hänsyn till konjunkturväxlingarna. Sthlm 1932. (Ingeniörsvetenskapsakademiens meddelande. Nr 104.)

FABRIKSORGANISATION, Rationell, i Förenta staterna. Utg. av Taylor society. Red. av *H. S. Person*. Övers. [fr. engelskan] av *T. Sällfors*. Sthlm 1933. (Sveriges industriförbund.)

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hfors 1932.
6. Befolkningsstatistik.
74. Befolkningsförhållandena år 1931.
7 A. Sparbanksstatistik. 42 (1931).

HELSINGFORS.
Helsingfors stads statistik. Hfors 1932.
1. Hälso- och sjukvård. 14 (1927—29).

— Helsingfors stads statistiska byrå.
Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 25 (1932). Hfors 1932.

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Hours of work and unemployment. Report to the preparatory conference, January 1933. Geneva 1933.

— Studies and reports. Geneva 1933.
Ser. K. (Agriculture.)
11. Collective agreements in agriculture.
Ser. M. (Social insurance.)
9. Non-contributory pensions.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
17th session Geneva, 1933. Methods of providing rest and alternation of shifts in automatic sheet-glass works. 1st discussion. Geneva 1933.

LA COUR, J. Beitrag zur Vorausberechnung der günstigsten Dimensionen von elektrischen Transformatoren und Maschinen. Sthlm 1933. (Ingeniörsvetenskapsakademiens handlingar. Nr 120.)

NATIONERNAS FÖRBUND.
Health organisation.
Enquiry into the quinine requirements of malarial countries and the world prevalence of malaria. Geneva 1932. (Publ. 1932: 3. 3.)
Monetary and economic conference.
Draft annotated agenda. Submitted by the preparatory commisson of experts. Geneva 1933. (Publ. 1933. 2. Spec. 1.)

NEW YORK. Metropolitan life insurance company.
A series on social insurance. Monograph. New York [1932].
9. British experience with unemployment insurance. A summary of evidence taken by the Royal commission on unemployment insurance. Part 3. The provisions of the acts (scope, contributions and benefits, and conditions for benefits).

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 8. Oslo 1932.
197. Forsikringsselskaper 1931.
198. Syketrygden for året 1931.

NYA ZEELAND. Department of labour.
Report 1931. Wellington 1932.

POLEN. Ministerstwo pracy i opieki społecznej. — Ministère du travail et de l'assistance sociale.
Annuaire des syndicats professionnels des travailleurs en Pologne. Rok [6] (1930). Warsz. 1932.

REGISTER over norske, svenske, danske, finske og islandske skibe. 68 (1933). Oslo [1933]. (Det norske Veritas.)

SCHNEIDER, E. Reine Theorie monopolistischer Wirtschaftsformen. Tüb. 1932. (Beiträge zur ökonomischen Theorie. 4.)

SCHWEIZ. Eidgenössisches statistisches Amt.
Statistische Quellenwerke. Bern 1932.
24. Motorfahrzeuge in der Schweiz 1931.
25. Bundessubventionen und gesetzliche Anteile 1913—31.
26. Steuerbelastung in der Schweiz 1932. Natürliche Personen.
27. Turnprüfung bei der Rekrutierung 1931.

STATISTIK, Stockholms stads. Sthlm 1932.
2. Kommunalförvaltning.
Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning. Årg. 64 (1931). Ny följd 27. Utarb. av Stockholms stads statistiska kontor.
11. Handel och sjöfart.
Statistisk översikt av Stockholms handel och sjöfart m. m. Årg. 31 (1931). Ny följd 25. Utarb. av Stockholms handelskammare i samverkan med Stockholms stads statistiska kontor.
12. Fabriker och hantverk.
Statistisk översikt av fabriksindustrien och hantverkerierna i Stockholm. Årg. 31 (1931). Ny följd 25. Utarb. av Stockholms handelskammare i samverkan med Stockholms stads statistiska kontor.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1932.
Folkmängden och dess förändringar.
Dödsorsaker år 1930. Av Statistiska centralbyrån.
[Fångvård.]
Fångvården år 1931. Av K. fångvårdsstyrelsen.
[Handel.]
Handel. Berättelse för år 1931 av Kommerskollegium.

STORBRITANNIEN. Board of trade.
Final report on the 3d census of production of the United Kingdom, 1924. [1—5.] Lond. 1930—32.
1. The textile trades. 1930.
2. The food, drink and tobacco trades and the clothing trades. 1931.
3. The iron and steel trades, the engineering trades, and the non-ferrous metals trades. 1931.
4. The chemical and allied trades, the leather, rubber and canvas goods trades, the paper, printing and allied trades and miscellaneous trades. 1931.
5. Mines and quarries, the timber trades, manufactures of clay, stone, etc. and the building and contracting trades, public utility services and government departments, and an appendix containing general statistical tables. 1932.

Statistical abstract for the United Kingdom for each of the fifteen years... N:o 76 (1913 and 1918—31). Lond. 1933.

SVERIGES REDAREFÖRENING.
Årsbok 1933. Gbg 1933.

UNDERSÖKNING av herrbeklädnadsbranschens kostnader 1931. Sthlm 1933. (Affärsekonomiska forskningsinstitutet vid handelshögskolan i Stockholm. Meddelande 7.)

UNGERN. Központi statisztikai hivatal. — Office central de statistique.
Publications statistiques hongroises. Nouv. série. Budap. 1933.
82. Commerce extérieur. 1931.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1932—33. Sthlm 1932—33.
1932:
35. Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser angående tillsättning av prästerliga tjänster. Avg. d. 31 dec. 1932. (E.)
36. 1928 års pensionsförsäkringskommitté och organisationssakkunniga. Statistiska undersökningar samt kostnadsberäkningar m. m. Del 2. [Avg. d. 2 dec. 1932.] (S.)
37. Betänkande angående skyddskoppympningen. Avg. [d. 8 nov. 1932] av inom socialdepartementet d. 4 okt. 1930 tillkallade sakkunniga. (S.)
38. Statens organisationsnämnd. Betänkande med förslag rörande arbetsuppgifterna för och organisationen av rikets landkarteverk. [Avg. d. 16 dec. 1932.] (Jo.)
39. Sociala jordutredningens betänkande med förslag till kungörelse angående bestämmelser om beviljande av uppskov för egnahemslåntagare att erlägga ränta och amortering å egnahemslån, avg. d. 27 dec. 1932. (Jo.)
40. Normalförslag till gatukostnadsbestämmelser enligt 49 § stadsplanelagen. På uppdrag av statsrådet och chefen för Kungl. kommunikationsdepartementet utarb. inom Kungl. byggnadsstyrelsen. (K.)

1933:
1. Lagberedningens förslag angående vissa internationella rättsförhållanden. 4. Förslag till konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående konkurs m. m. [Avg. d. 29 dec. 1932.] (Ju.)
2. Betänkande med förslag angående åtgärder för ett bättre utnyttjande av landets skogstillgångar. Avg. d. 4 jan. 1933 av 1931 års skogssakkunniga. (Jo.)
3-4. Skatteutjämningsberedningen 2—3. [Avg. d. 12 dec. 1932.] (Fi.)
2. 1. De kommunala förvaltningsuppgifternas finansiering m. m. i vissa främmande länder. 2. Den nuvarande fördelningen mellan staten och kommunerna av utgifterna för de kommunala förvaltningsbestyren i Sverige. 3. De svenska kommunalförbunden.
3. Principbetänkande med förslag till skatteutjämnande åtgärder genom överflyttning till staten eller till större kommunala utdebiteringsområden av kostnader för kommunala förvaltningsuppgifter.
5. Utredning och förslag rörande åtgärder för beredande av ökade möjligheter att indraga lärartjänster vid folkskoleväsendet. Avg. [d. 17 dec. 1932] av inom Kungl. ecklesiastikdepartementet tillkallade sakkunniga.

YEAR BOOK, The people's, being the annual of the English and Scottish co-operative wholesale societies. 16 (1933). Manch. & Glasg. [1933].

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 januari—10 februari 1933 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
18.	K. förordn. om ändrad lydelse av 39 § förordn. den 18 maj 1928 (nr 139) angående explosiva varor	27 jan.
19.	K. förordn. om ändrad lydelse av 2 och 3 §§ förordn. den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	28 »
20.	K. kung. angående ikraftträdande av förordn. den 28 jan. 1933 (nr 19) om ändrad lydelse av 2 och 3 §§ förordn. den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	28 »

Arbetsmarknaden under februari månad 1933.

Antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket sjönk från 569 i januari till 565 i februari. I stort sett torde man alltså kunna konstatera ett oförändrat läge på arbetsmarknaden. Den ökade platstillgången är nämligen skenbar så till vida, att densamma hänför sig till de offentliga reservarbetenas utvidgning under månaden. Utan denna ökning skulle februari uppvisat ett ogynnsammare relationstal än föregående månad. I detta sammanhang må nämnas, att av hela antalet tillsatta platser å manliga avdelningen i det allra närmaste en tredjedel utgjordes av reservarbetsplatser, som anvisats genom arbetsförmedlingarna. Att gruppen »annat arbete», som omfattar bl. a. dylika grovarbetare, ej företedde större förbättring i jämförelsetalet sedan januari hör samman med att det tillfälliga arbetet med snöskottning ej beredde sysselsättning åt så många arbetare som månaden förut.

Inom jordbruket var situationen alltjämt synnerligen tryckt. Dock har efterfrågan på arbetskraft varit något livligare nu än strax efter årsskiftet. Liksom tidigare har behovet i huvudsak gällt ogifta ladugårdskarlar och yngre drängar, under det att övrig manlig personal ej sett sina möjligheter ökade. På den kvinnliga marknaden var efterfrågan större än utbudet, och icke ens hälften av de lediga platserna kunde besättas. — Den om än svaga förbättring, som under nästlidna månad inträdde för skogsarbetarna, har hållit sig, och tillsättningsresultatet var relativt gott, särskilt i Norrbotten.

Industrigruppen, som städse karakteriseras av den starka disproportionen mellan tillgång och efterfrågan, visade nästan genomgående ökad omsättning, med stegrade siffror för såväl ansökningar som lediga och tillsatta platser. Det genomsnittliga relationstalet var något gynnsammare än i januari. Att metall- och maskinindustrien trots den stora arbetslösheten kunde förete en svag förbättring får uteslutande tillskrivas den omständigheten, att ett av skeppsvarven i Göteborg för en tid framåt kunnat återtaga ett visst antal förut permitterade yrkesarbetare. Trävaruindustriens svårigheter synas ej fullt så stora som tidigare, och även för byggnadsverksamheten ter sig läget en aning ljusare, ehuru arbetslösheten bland både yrkesmän och grovarbetare fortfarande är mycket besvärande.

Inom kontors- och affärsbranscherna konstaterades i stort sett ytterligare försämring, även om på något håll i samband med den rådande influensaepidemien tillfälliga vikariatsanställningar stått till buds. För hotell- och restaurangpersonalen medförde månaden icke någon förändring, utan var relationstalet detsamma som i januari. För transportarbetare rapporterades efter vanligheten dålig arbetsmarknad, men dock något bättre än föregående månad.

Sjöfarten fick vidkännas en även i förhållande till årstiden icke obetydlig tillbakagång, som träffade samtliga kategorier inom gruppen. Från sjömanshusen redovisades 2 422 avmönstringar och 2 139 påmönstringar.

På det husliga området var läget i det närmaste oförändrat. Det har sålunda alltjämt berett svårigheter att till erforderligt antal skaffa fullt kompetenta hembiträden, medan överflöd funnits å mindre kunniga; efterfrågan å tillfällig hjälp i hemmen har som förut varit ringa.

På ungdomsförmedlingen har man, åtminstone vad gossarna beträffar, kunnat spåra en viss tendens till förbättring sedan föregående månad. Flickorna visa ej sällan obenägenhet att antaga erbjudna spring- och passplatser.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare steg under redogörelsemånaden från 16 187 till 17 471. Vid utgången av februari 1932 var siffran 14 000. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av februari 189 225 mot 161 155 en månad tidigare. Februarisiffran för år 1932 var 103 742.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under februari 1933 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1922	482	479	381	368	257	215	203	172	155	177	269	321	**296**
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195	**186**
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	**171**
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	**198**
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	**418**
1933	*569*	*565*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1930	169	128	100	78	73	65	81	99	110	119	169	212	**115**
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	**154**
1932	320	255	210	190	209	201	193	204	253	285	566	914	**283**
1933	*533*	*461*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1930	255	233	200	166	148	145	157	161	160	202	274	240	**197**
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	**257**
1932	375	449	381	398	374	386	421	418	378	429	679	666	**445**
1933	*575*	*585*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1921	20·1	20·7	24·5	24·2	25·1	27·7	27·9	27·4	27·3	27·1	28·8	33·2	**26·6**
1922	34·3	31·9	30·5	28·3	22·9	20·9	18·2	16·7	15·1	15·5	17·2	21·3	**22·9**
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1	**12·5**
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	**10·1**
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	**11·0**
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932 [1]	24·2	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	**22·4**
1933	[2]28·5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

[1] Reviderade siffror (se noten å sid. 148). — [2] Preliminär siffra.

Arbetslösheten under år 1932.

Redan under sista delen av år 1931 kunde man konstatera, att arbetslösheten i vårt land nått en omfattning, som hade sitt motstycke allenast i den svåra krisperioden tio år tidigare. De nu föreliggande siffrorna för 1932 visa, att arbetslösheten inom fackorganisationerna under årets samtliga månader hållit sig vid en högre nivå än 1931, men att man dock icke kommit upp till fullt så höga procenttal som under depressionen 1921—22. Medan årsmedeltalen för dessa år voro 26·6 resp. 22·9 %, stannade 1932 års siffra vid 22·4 %. Månadssiffrorna under samtliga år framgå av tablån å nästföregående sida.

Om man, för att erhålla en bild av den verkliga konjunkturutvecklingen, minskar de i tablån angivna månadssiffrorna med de reduktionstal, som beräknas motsvara den för varje månad »normala» säsongarbetslösheten[1], erhållas för de senaste åren följande siffror:

		Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Säsongarbetslöshet		*7·5*	*6·7*	*6·1*	*4·3*	*1·3*	*0·9*	*0·1*	—	*0·7*	*2·4*	*4·3*	*10·5*
Konjunkturarbetslöshet	1929	7·3	7·9	7·6	7·1	6·4	5·9	6·2	6·1	6·0	5·8	5·8	5·8
	1930	6·4	6·5	6·2	6·5	6·7	7·1	7·9	8·1	8·8	9·9	11·0	12·4
	1931	12·7	12·0	13·3	12·8	11·9	11·5	11·7	12·8	12·7	14·0	15·0	16·1
	1932	16·7	17·1	18·0	16·5	17·7	18·4	19·3	20·0	19·9	19·7	19·8	20·5

Ifrån senare halvåret 1929, vilket var den ur arbetslöshetssynpunkt gynnsammaste tiden under den senaste konjunkturcykeln, har arbetsbristen, som härav synes, så gott som oavbrutet ökats, men denna ökning har dock ingalunda gått i samma tempo under hela tiden. Efter den starka försämring, som kommer till synes under senare delen av 1930, inträdde under förra halvåret 1931 en tillfällig återhämtning, varpå en ny nedgångsperiod tog vid. Den kraftigaste försämringen har, av dessa siffror att döma, ägt rum under tiden från augusti 1931 till samma månad 1932. Från sistnämnda tidpunkt framträder åter en viss stabiliseringstendens.

Medlemsantalet i de fackföreningar, som meddelat uppgifter till denna statistik, har under 1932 utgjort i medeltal 421 000, mot 402 000 föregående år. Siffrorna för de olika månaderna äro som följer:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Redovisade arbetare, i tusental	410	415	420	415	414	421	419	423	433	436	431	415

Bland de 31 fackförbund, från vilka uppgifter föreligga, har endast ett, stenindustriarbetarförbundet, företett lägre arbetslöshet än föregående år.

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1929, sid. 194.

Antalet arbetslösa i procent av det redovisade medlemsantalet[1].

Fackförbund	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Årsmedeltal 1932	Årsmedeltal 1931
Beklädnadsarbetareförb. .	23·0	19·8	14·3	7·4	7·0	8·0	20·5	15·5	10·4	10·3	13·4	38·1	**15·4**	**9·5**
Bleck- o. plåtslagareförb.	37·7	40·4	43·7	37·9	24·8	17·1	12·7	12·9	13·3	22·0	30·9	48·2	**28·6**	**14·7**
Bokbindareförbundet . .	9·0	9·2	10·9	11·7	12·4	13·8	12·5	13·4	12·6	11·9	9·5	14·6	**11·8**	**9·0**
Bryggeriindustriarb.-förb.	5·3	4·8	4·6	5·0	4·5	4·5	3·9	3·8	5·3	8·4	8·5	8·6	**5·7**	**4·9**
Byggnadsträarbetareförb.	47·7	47·5	47·6	41·0	34·8	33·2	26·4	26·2	32·1	43·3	48·4	53·2	**40·3**	**28·8**
De förenade förbunden .	9·5	8·8	11·0	8·7	9·6	10·3	10·7	9·8	8·9	9·3	11·3	10·8	**9·9**	**8·2**
Elektriska arbetareförb. .	19·6	21·9	24·2	22·8	21·1	19·9	15·3	13·7	9·0	12·0	17·3	29·7	**18·9**	**10·8**
Gjutareförbundet	20·9	22·8	25·7	25·5	26·5	24·9	28·0	27·3	24·9	24·5	21·9	29·5	**25·2**	**18·0**
Grov- o. fabriksarb.-förb.	33·6	34·4	32·9	27·3	26·1	28·7	26·7	27·7	29·9	31·3	34·4	47·4	**31·7**	**25·5**
Gruvindustriarbetareförb.	39·4	31·4	39·6	38·0	34·9	39·6	36·4	38·9	39·1	33·4	42·5	39·0	**37·7**	**22·8**
Handelsarbetareförb. . .	9·4	10·2	11·0	10·5	11·0	10·5	11·7	10·5	10·3	10·0	10·3	12·0	**10·6**	**8·0**
Hatt- o. pälsindustriarb.-f.	14·3	10·7	16·6	12·4	12·3	24·5	23·9	20·1	14·6	18·2	35·0	38·4	**19·9**	**14·6**
Hattarbetare	14·2	8·0	22·5	13·1	13·5	32·6	29·9	27·6	23·3	29·9	50·1	64·3	**27·4**	**19·6**
Pälsvaruarbetare . . .	14·4	13·9	9·1	11·7	10·2	14·6	15·4	5·8	3·8	3·7	6·8	7·7	**9·9**	**7·6**
Kommunalarbetareförb. .	9·8	10·2	9·0	6·6	3·9	3·7	3·7	4·6	5·0	7·3	8·6	10·5	**6·9**	**4·4**
Litografförbundet . . .	5·3	5·7	5·5	5·5	5·7	6·1	6·3	7·3	8·5	9·9	9·7	14·4	**7·5**	**3·4**
Livsmedelsarbetareförb. .	15·4	13·0	14·8	13·1	11·8	11·9	11·3	10·7	12·3	12·4	13·0	26·2	**13·8**	**10·5**
Metallindustriarb.-förb. .	23·9	24·5	25·5	23·3	23·0	23·1	22·9	23·4	24·1	25·7	25·7	29·8	**24·6**	**17·1**
Järnbruksarbetare . .	22·6	21·4	23·5	21·4	20·8	22·6	26·1	26·4	26·0	27·6	24·7	32·1	**24·6**	**18·9**
Verkstadsarbetare . .	24·2	25·3	26·0	23·7	23·5	23·3	22·1	22·6	23·6	25·3	25·9	29·2	**24·5**	**16·6**
Murareförbundet	52·4	51·8	47·9	32·9	22·9	20·5	21·4	28·7	38·1	48·6	56·5	64·8	**40·7**	**26·1**
Målareförbundet	63·7	57·3	50·2	39·6	31·5	22·0	12·7	7·8	9·1	32·4	55·7	64·7	**38·2**	**29·3**
Pappersindustriarb.-förb.	17·2	16·5	15·2	9·5	9·6	10·3	9·3	16·0	17·6	15·3	15·5	14·8	**14·0**	**13·6**
Sadelm.- o. tapetseraref.	31·4	25·0	22·7	21·0	23·9	31·2	27·5	25·1	14·9	12·8	15·1	30·0	**23·2**	**12·9**
Sko- o. läderindustriarb.-f.	10·0	11·1	12·1	10·3	10·4	13·0	16·5	12·1	10·6	9·9	11·7	19·2	**12·3**	**6·8**
Stenindustriarbetareförb.	36·8	33·7	36·5	41·6	33·3	39·5	36·5	42·9	43·0	36·4	34·5	46·2	**38·4**	**41·5**
Sågverksindustriarb.-förb.	44·1	41·8	47·1	42·2	31·4	34·5	37·3	43·5	43·9	43·6	46·5	67·9	**43·6**	**37·5**
Sågverks-o.brädgårdsarb.	46·7	45·6	47·3	33·4	27·1	29·0	30·2	33·2	33·9	33·4	39·6	65·0	**38·9**	**32·0**
Flottnings- o. skogsarb.	39·1	33·8	46·5	59·0	39·2	44·0	49·4	60·5	61·0	61·1	58·7	78·2	**52·3**	**47·5**
Textilarbetareförbundet .	4·0	4·2	5·1	5·5	8·3	7·1	7·9	6·9	6·9	7·1	6·6	8·1	**6·5**	**3·7**
Tobaksindustriarb.-förb. .	2·0	2·2	2·1	2·0	2·1	1·8	2·3	2·2	2·8	2·8	2·7	2·6	**2·3**	**1·7**
Transportarbetareförb. .	20·8	24·4	25·1	20·1	18·1	19·5	18·4	21·9	20·5	22·9	25·0	28·9	**22·2**	**11·4**
Träindustriarbetareförb. .	28·4	24·1	28·1	27·4	26·6	29·3	28·8	25·9	22·5	23·1	25·2	36·9	**27·1**	**14·5**
Tunnbinderiarbetareförb.	35·5	25·1	26·7	35·6	20·9	23·1	21·3	22·0	24·0	27·2	38·9	37·7	**28·1**	**23·3**
Typografförbundet . . .	8·7	8·8	8·9	9·0	8·6	7·7	7·6	8·8	10·5	10·4	10·1	11·1	**9·2**	**5·0**
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	37·3	37·0	41·3	30·9	23·7	21·7	24·7	28·5	24·7	25·2	36·8	42·8	**30·7**	**28·7**
Tillhopa	**24·2**	**23·8**	**24·1**	**20·8**	**19·0**	**19·3**	**19·4**	**20·0**	**20·6**	**22·1**	**24·1**	**31·0**	**22·4**	**16·8**
Skogs- o. flottn.-arb.-förb.	52·7	39·7	62·3	64·1	56·5	54·6	57·6	60·9	63·4	57·2	62·2	72·5	**58·7**	**52·7**
Samtliga förbund	**24·5**	**23·9**	**24·6**	**21·3**	**19·4**	**19·7**	**19·7**	**20·4**	**21·0**	**22·4**	**24·5**	**31·5**	**22·8**	**17·2**

[1] De skiljaktigheter, som föreligga mellan dessa procenttal och de förut publicerade preliminära månadssiffrorna, bero på att primärmaterialet för samtliga månader kompletteras och revideras i samband med sammanställandet av årsstatistiken.

Stenhuggarna ha som bekant båda de senaste åren lidit av en mycket svår arbetslöshet, som icke någon månad understigit 1/3 av hela det redovisade arbetarantalet, och att årsmedeltalet för 1932 kommit att ligga något lägre än 1931 får helt tillskrivas det stöd industrien erhållit genom statsbeställningarna av gatsten. En organisation, vars arbetslöshetssiffra i förhållande till 1931 hållit sig i det närmaste oförändrad, är pappersindustriarbetarförbundet. Det relativt gynnsamma förhållandet får ses mot bakgrund av den långvariga konflikten inom massaindustrien, som på ett radikalt sätt löste den överhängande frågan om en minskning av årsproduktionen.

Ordningsföljden mellan förbunden i arbetslöshetshänseende är som följer:

	%		%		%
Skogs- o. flottn.-arb.-förb.	58·7	Träindustriarbetareförb.	27·1	Sko- o. läderindustriarb.-f.	12·3
Sågverksind.-arb.-förb.	43·6	Gjutareförbundet	25·2	Bokbindareförbundet	11·8
Murareförbundet	40·7	Metallindustriarb.-förb.	24·6	Handelsarbetareförb.	10·6
Byggnadsträarbetareförb.	40·2	Sadelm.- o. tapetseraref.	23·3	De förenade förbunden	9·9
Stenindustriarbetareförb.	38·4	Transportarbetareförb.	22·2	Typografförbundet	9·2
Målareförbundet	38·2	Hatt- o. pälsindustriarb.-f.	19·9	Litografförbundet	7·5
Gruvindustriarbetareförb.	37·7	Elektriska arbetareförb.	18·9	Kommunalarbetareförb.	6·9
Grov- o. fabriksarb.-förb.	31·7	Beklädnadsarbetareförb.	15·4	Textilarbetareförbundet	6·5
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	30·7	Pappersindustriarb.-förb.	14·0	Bryggeriindustriarb.-förb.	5·7
Bleck- o. plåtslagareförb.	28·6	Livsmedelsarbetareförb.	13·7	Tobaksindustriarb.-förb.	2·3
Tunnbinderiarbetareförb.	28·1				

Omkastningarna i ordningsföljden äro icke särdeles stora i förhållande till föregående år. Försämrad placering är att anteckna bl. a. för murarna, som gått upp från sjunde till tredje plats, samt för gruvarbetare (från tionde *till sjunde plats*), *bleck- och plåtslagare* (*från trettonde till tionde plats*) och träindustriarbetare (från femtonde till tolfte plats). Å andra sidan ha stenarbetarna gått ner från andra till femte plats, väg- och vattenbyggnadsarbetarna från sjätte till nionde och pappersindustriarbetarna från sextonde till tjugonde plats. De förbund, som intaga de sex sista platserna i förteckningen, företedde också såväl 1931 som 1930 lägre arbetslöshetssiffror än övriga fack. Den inbördes ordningsföljden har sedan 1931 endast undergått den förändringen, att litografer och bryggeriarbetare bytt plats.

Sammanställer man fackorganisationernas här återgivna arbetslöshetsuppgifter med de data rörande arbetslösheten, som meddelas i arbetslöshetskommissionens månadsrapporter, finner man, att sistnämnda rapporter i förhållande till föregående år visa en ännu större stegring av arbetslöshetssiffrorna än den fackliga statistiken. Antalet till kommissionen anmälda hjälpsökande har varit nära 2 1/2 gånger så stort som under 1931 och mer än 8 gånger 1930 års siffra. Trots den stora ökningen av klientelet har antalet arbetslösa, som i en eller annan form erhållit hjälp, även relativt sett ökats i jämförelse med föregående år, och arbetslöshetskommissionens utgiftssumma företer också en ännu kraftigare stegring än arbetslöshetssiffran, eller från 15·4 miljoner kronor under 1931 till 40·6 miljoner under 1932. Utvecklingen belyses av efterföljande översikt.

	Hela antalet anmälda hjälpsökande	Därav personer, som erhållit arbetslöshetshjälp							Antal reservarbetsföretag		Statens bruttoutgifter Kr.
		Kontant understöd		Reservarbete			Tillsammans				
		Statligt	Kommunalt	Statligt	Statskommunalt	Kommunalt	Antal	%	Statliga	Statskommunala	
1932											
Januari .	103 742	16 740	7 292	12 099	3 016	11 530	50 677	48·8	157	67	1 685 098
Februari .	108 032	21 481	8 063	14 015	4 018	13 934	61 511	56·9	167	89	2 888 871
Mars . .	109 674	25 003	7 047	14 245	4 516	11 384	62 195	56·7	171	99	3 269 434
April . .	111 333	26 452	5 163	13 879	4 863	10 384	60 741	54·6	169	113	3 196 310
Maj . . .	104 094	23 476	4 948	14 308	4 900	9 405	57 037	54·8	177	122	3 537 635
Juni . . .	97 370	15 640	5 064	15 172	5 645	9 609	51 130	52·5	183	134	3 836 359
Juli . . .	94 687	15 819	4 510	15 648	5 346	9 692	51 015	53·9	188	124	3 290 725
Augusti .	99 826	16 841	4 799	15 865	5 232	10 080	52 817	52·9	196	120	3 806 630
September	106 404	17 192	5 159	16 254	6 150	10 127	54 882	51·6	194	130	3 246 237
Oktober .	123 584	22 275	5 897	16 055	7 418	10 744	62 389	50·5	201	146	4 273 630
November	146 981	28 269	7 688	15 713	7 975	12 689	72 334	49·2	214	161	3 950 483
December	161 155	35 475	10 238	14 590	8 494	13 481	82 278	51·1	224	173	3 614 622
Medeltal pr månad 1932	*113 907*	*22 055*	*6 323*	*14 820*	*5 631*	*11 088*	*59 917*	*52·6*	*187*	*123*	*3 383 003*
Medeltal pr månad 1931	*46 540*	*4 142*	*2 932*	*6 912*	*1 274*	*5 646*	*20 906*	*44·9*	*94*	*31*	*1 284 463*
Medeltal pr månad 1930	*13 723*	*135*	*1 480*	*2 433*	*323*	*1 394*	*5 765*	*42·0*	*41*	*7*	*433 446*
Medeltal pr månad 1929	*10 212*	*83*	*1 018*	*2 102*	*490*	*1 105*	*4 798*	*47·0*	*44*	*9*	*397 398*

Av de hjälpsökande kommo i genomsnitt 24·9 % i åtnjutande av kontant understöd, medan 27·7 % erhöllo reservarbete. Motsvarande siffror för år 1931 voro 15·2 resp. 29·7 %, för 1930 11·8 resp. 30·2 % och för 1929 10·8 resp. 36·2 %. Såsom av dessa siffror framgår, har utvidgningen av reservarbetena ej hållit fullt jämna steg med det växande hjälpbehovet, varemot den kontanta understödsverksamheten ökats i betydligt starkare tempo. I genomsnitt har under redogörelseåret nära hälften (47 %) av de arbetslösa, som erhållit statlig eller kommunal hjälp, fått denna hjälp i form av kontant understöd, medan detsamma föregående år endast var fallet med omkring $^1/_3$.

Fördelar man de arbetslösa, som i en eller annan form erhållit offentlig hjälp, med hänsyn till huruvida denna hjälp erhållits från stat eller kommun, befinnas de senaste åren ha medfört en anmärkningsvärd förskjutning i förhållandet mellan dessa kategorier. Medan nämligen under 1930 ungefär hälften av dessa arbetslösa erhöllo hjälp från kommunerna och hälften från staten (däri inberäknat sådana, som placerats vid statskommunala arbeten), voro under 1931 i genomsnitt 41 % hänförliga till den förra och 59 % till den senare gruppen, och under 1932 ha dessa siffror ytterligare förskjutits till 29 resp. 71 %. Den rent kommunala hjälpverksamheten, som 1930 omfattade 21 % av hela antalet hjälpsökande, förmådde, så långt av dessa uppgifter framgår, 1931 endast omhändertaga 18 % och 1932 c:a 15 %, medan för den statliga arbetslöshetshjälpen motsvarande siffror voro resp. 21, 27 och 37 %.

Olika former för arbetstidsförkortning inom industrien.

I den redogörelse för socialstyrelsens senast företagna arbetstidsundersökning, som publicerades i januarihäftet av denna tidskrift (sid. 3 ff.), anfördes bl. a., att vid denna undersökning även inhämtats uppgifter om de olika metoder, som av de undersökta företagen tillämpats i de fall, där omständigheterna nödvändiggjort en nedsättning av arbetstiden under det normala. Den för detta syfte i frågeformuläret intagna punkten hade följande lydelse:

Därest veckoarbetstiden understiger den normala, sker förkortningen
a) genom minskning av antalet arbetsdagar per vecka? .....
b) genom minskning av antalet arbetstimmar per dag? .....
c) på annat sätt och i så fall vilket? (T. ex. genom att viss del av arbetsstyrkan växelvis permitteras.) .....

Bearbetningen av de svar, som avgivits å denna fråga, visade sig förbunden med åtskilliga svårigheter, som gjorde, att någon sammanställning av detta material icke kunde framläggas samtidigt med redogörelsen för arbetstidens längd inom de olika näringsgrenarna, utan i stället först nu kan publiceras. Svårigheterna bestodo till någon del däri, att den ifrågavarande punkten å frågeformuläret stundom lämnats obesvarad, men vad som i ännu högre grad påkallat uppmärksamhet har varit de talrika fall, där uppgiftslämnarna avgivit jakande svar å mera än en av de å formuläret uppställda alternativa frågorna.

Lättast avfärdade äro härvid de fall, där uppgiften endast innebär, att olika former för arbetstidsförkortning tillämpats för olika arbetsavdelningar eller arbetargrupper. Mera invecklad ställer sig saken, då uppgifterna befinnas gå ut på att en och samma arbetargrupp måst underkasta sig arbetstidsbegränsning i mera än ett hänseende. Sålunda förekommer icke så sällan en minskning av både antalet arbetsdagar per vecka och antalet arbetstimmar per dag, t. ex. på så sätt, att lördagen lämnas helt fri och arbetstiden å övriga veckodagar förkortas till sju timmar. Mest komplicerade äro emellertid de fall, där en minskning av veckoarbetstiden kombinerats med s. k. växelpermittering eller liknande former för arbetsransonering.

Renodlad förekommer växelpermittering företrädesvis inom sådana områden av näringslivet, där det av tekniska eller driftsekonomiska skäl är olämpligt att minska antalet arbetsdagar per vecka eller antalet timmar per arbetsdag. Man kan vid systemets tillämpning skilja mellan två olika huvudformer. Den ena, som här betecknas såsom skiftpermittering, består däruti, att arbetsstyrkan uppdelas på två eller flera skift, vilka alternerande permitteras, vanligen för en eller flera veckor i sänder. I vissa fall kunna dock även kortare arbetsperioder tillämpas, så att t. ex. halva arbetsstyrkan är

i arbete de tre första dagarna i varje vecka och andra hälften de återstående dagarna. Den andra metoden, vilken inom vissa industrier, där densamma praktiseras, går under beteckningen cirkulationspermittering, innebär, att ett visst, mindre antal arbetare i tur och ordning permitteras varje dag, i regel blott för en dag i sänder. Anordningen lämpar sig närmast för företag, vilka icke behöva genomföra en så sträng ransonering av arbetet, som den alternerande permitteringen innebär. — Båda de nämnda permitteringssystemen kunna, där de arbetsfria perioderna inträffa med kortare mellanrum, innebära, att varje arbetare regelbundet får ett minskat antal arbetsdagar per vecka, och gränsen mellan dessa system och den form av arbetstidsförkortning, som endast består i en minskning av veckoarbetstiden, är därför ofta svår att uppdraga. Nämnas kan i detta sammanhang också en särskilt inom verkstadsindustrien förekommande form av femdagarsvecka, som även innebär ett slags växelpermittering och som består däri, att den arbetsfria dagen för halva arbetsstyrkan förlägges till lördagen och för andra hälften till måndagen.

Då det gäller att söka få en överblick över de många olika system och kombinationer, som sålunda tillämpas på detta område, torde lämpligast vara att först skilja mellan å ena sidan de fall, där arbetstidsförkortningen åvägabragts genom en *minskning av veckoarbetstiden*, och å andra sidan sådana fall, där den personal, som varit i arbete, i regel haft full arbetstid under hela veckan, men en begränsning av den genomsnittliga arbetstiden, för längre tidsperioder räknat, genomförts genom *växelpermittering*. Inom den förstnämnda huvudgruppen kan man göra en ytterligare uppdelning med hänsyn till huruvida arbetsveckans förkortning åstadkommits genom minskning av antalet arbetsdagar per vecka, genom arbetsdagarnas förkortning (minskning av antalet arbetstimmar per dag) eller genom kombination av dessa båda metoder. Slutligen kan man inom var och en av dessa grupper särskilja å ena sidan sådana fall, där förutom den direkta arbetstidsminskningen även förekommit växelpermittering, och å andra sidan sådana, där något dylikt permitteringssystem icke tillämpats.

I åtskilliga fall har man vid genomgången av materialet mött uppgifter, som synts icke utan vidare hänförliga till någon av de här upptagna kategorierna. Särskilt gäller detta vissa företag, där det uppgivits, att arbetstiden växlat från den ena veckan eller dagen till den andra, allt efter skiftande arbetstillgång, och att något egentligt system för arbetstidens begränsning sålunda icke kunnat tillämpas. Det skulle måhända kunna ifrågasättas, om icke dessa svårbestämbara fall bort sammanföras till en särskild grupp. Vad den egentliga industrien beträffar, har emellertid tillskapandet av en dylik diversegrupp ej ansetts erforderlig, då de fall, vilkas inpassande i det uppställda schemat mött större svårighet, varit ytterst fåtaliga och i allmänhet också tämligen betydelselösa med hänsyn till omfattningen. Mera invecklade ställa sig förhållandena inom vissa i arbetstidsundersökningen medtagna, icke-industriella yrkesgrupper, i främsta rummet transportarbetargruppen. De arbetstidsinskränkningar, som förekommit inom dessa arbetsområden, ha även

ur andra synpunkter synts erbjuda mindre intresse med hänsyn till här förevarande utredning. I stor utsträckning ha de sin grund endast i den mörka årstiden; i vissa fall är den begränsning av veckoarbetstiden, som kommit till synes i uppgifterna, till och med uttryckligen föreskriven i gällande kollektivavtal. Då det här alltså är fråga om en helt annan företeelse än den av konjunkturläget föranledda arbetstidsförkortning, som utredningen avser att belysa, har det ansetts riktigast att lämna ifrågavarande arbetargrupper — byggnads-, kommunal-, handels- och transportarbetare — helt utanför undersökningen och sålunda begränsa densamma till den egentliga industrien.

Undersökningen omfattar, med den så gjorda begränsningen, 1 683 företag med tillhopa 225 960 arbetare, fördelade på olika industrier såsom tabellen å nästa sida visar. En omräkning av de i tabellen meddelade siffrorna i relativa tal ger för de olika huvudgrupperna följande resultat:

Arbetare (i %) sysselsatta vid företag (arbetsavdelningar)	Malm. o. metallind.	Jord- och stenind.	Träindustri	Papp. och graf. ind.	Livsmedelsind.	Text- och bekl.-ind.	Läd.-hår- o. d. ind.	Kem.-tekn. ind.	Samtliga grupper
A) med normal arbetstid . . .	33·2	40·3	75·4	86·2	89·4	62·5	63·2	44·2	57·4
B) med inskränkt arbetstid:									
I. Förkortad arbetsvecka									
a) Minskat antal arbetsdagar per vecka . .	41·7	12·9	8·1	7·3	5·2	25·0	10·0	51·4	24·0
b) Minskat antal arbetstimmar per dag . . .	1·5	16·2	6·1	2·2	1·9	8·4	14·7	0·5	5·0
c) Minskn. av dagarnas såväl antal som längd	3·9	24·6	4·4	1·4	0·1	3·7	9·9	2·4	5·2
Tillhopa	47·1	53·7	18·6	10·9	7·2	37·1	34·6	54·3	34·2
därav 1) utan samband med växelpermittering	28·4	48·4	15·0	9·6	6·1	37·1	30·7	54·3	26·8
2) i förening med växelpermittering	18·7	5·3	3·6	1·3	1·1	0·0	3·9	—	7·4
II. Enbart växelpermittering	19·7	6·0	6·0	2·9	3·4	0·4	2·2	1·5	8·4
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Av tabellen framgår, att något mer än $^1/_3$ av de undersökta arbetarna (34·2 %) varit sysselsatta å arbetsplatser med förkortad veckoarbetstid. Lägger man härtill de arbetare, för vilka arbetstidsförkortning genomförts enbart genom växelpermittering (8·4 % av hela antalet), finner man, att inalles något över $^2/_5$ av arbetarna varit anställda å arbetsplatser, där den genomsnittliga arbetstiden på ett eller annat sätt blivit reducerad. Detta behöver nu visserligen icke ovillkorligen innebära, att samtliga de ifrågavarande arbetarna i verkligheten också berörts av arbetstidsinskränkningarna. Den minskade arbetstillgången har ingalunda alltid gått likformigt ut över samtliga arbetare vid en och samma arbetsplats, utan ofta torde det vara så, att endast vissa arbetare eller arbetargrupper blivit direkt berörda av arbetstidsminskningen. I många fall har av uppgiftslämnarna även angivits, huruvida skiljaktigheter i arbetstidshänseende förefunnits mellan olika kategorier av arbetare, och i dessa fall har materialet vid bearbetningen också uppdelats på

Industrigrenar	Antal arbetare sysselsatta vid företag (arbetsavdelningar)								Hela antalet redovisade arbetare
	med normal arbetstid	med arbetstidsförkortning							
		genom minskning av							
		antalet arbetsdagar per vecka		antalet arbetstimmar per dag		arbetsdagarnas såväl antal som längd		enbart genom växelpermittering	
		enbart	jämte växelperm.	enbart	jämte växelperm.	enbart	jämte växelperm.		
Malmbrytning o. metallind.	**24 769**	**19 405**	**11 731**	**1 072**	**33**	**740**	**2 178**	**14 719**	**74 647**
Malmgruvor	501	3 801	—	130	—	—	—	27	4 459
Malmförädlingsverk	2 919	1 324	5 654	184	5	—	1 183	7 923	19 172
Järn- och stålmanufaktur	2 258	3 339	228	117	28	132	665	518	7 285
Mekaniska verkstäder	12 525	9 513	1 436	578	—	244	330	2 770	27 396
Skeppsvarv	2 485	—	—	40	—	130	—	2 174	4 829
Elektromekanisk industri	2 103	379	4 252	—	—	38	—	1 189	7 961
Annan metallindustri	1 978	1 049	181	23	—	196	—	118	3 545
Jord- och stenindustri	**6 642**	**2 017**	**111**	**2 100**	**205**	**3 855**	**554**	**983**	**16 467**
Kolgruvor	877	21	—	—	—	—	—	—	898
Torvindustri	5	53	21	36	—	10	—	—	125
Stenbrott o. -huggerier	317	137	36	757	158	3 845	—	144	5 394
Kakel- o. porslinsindustri	1 133	1 327	—	272	—	—	—	—	2 732
Tegelbruk	605	345	15	268	—	—	—	642	1 873
Glasbruk	1 936	87	—	62	—	—	—	79	2 164
Cementfabriker, kalkbruk	1 769	47	41	705	47	—	554	118	3 281
Träindustri	**15 008**	**1 221**	**392**	**1 221**	**—**	**548**	**327**	**1 185**	**19 902**
Sågverk	11 468	158	218	1 038	—	12	327	675	13 896
Snickeri- o. möbelfabriker	2 946	1 004	174	178	—	443	—	510	5 255
Annan trävarufabrikation	594	59	—	5	—	93	—	—	751
Pappers- o. grafisk industri	**26 442**	**2 233**	**—**	**663**	**—**	**30**	**413**	**894**	**30 675**
Trämassefabriker	12 463	353	—	454	—	—	176	229	13 675
Pappersbruk	6 567	1 801	—	201	—	—	237	444	9 250
Bokbinderier m. m.	1 937	79	—	8	—	30	—	6	2 060
Boktryckerier o. graf. anst.	5 475	—	—	—	—	—	—	215	5 690
Livsmedelsindustri	**18 657**	**863**	**240**	**387**	**—**	**13**	**—**	**708**	**20 868**
Kvarnindustri	1 263	10	—	—	—	—	—	—	1 273
Bagerier	2 079	34	—	—	—	—	—	155	2 268
Sockerindustri	5 863	—	—	—	—	—	—	—	5 863
Choklad- o. konfektfabr.	2 603	83	—	—	—	—	—	38	2 724
Bryggerier och bränncrier	2 901	463	11	309	—	13	—	80	3 777
Tobaksfabriker	2 005	41	—	—	—	—	—	435	2 481
Annan livsmedelsindustri	1 943	232	229	78	—	—	—	—	2 482
Textil- o. beklädnadsindustri	**25 666**	**10 246**	**—**	**3 440**	**—**	**1 520**	**12**	**171**	**41 055**
Bomullsindustri	10 836	3 784	—	278	—	85	12	—	14 995
Jute- och linneindustri	1 335	851	—	510	—	—	—	—	2 696
Ylleindustri	6 006	1 822	—	114	—	—	—	—	7 942
Trikåfabriker	2 135	2 162	—	114	—	205	—	—	4 616
Skrädderi- o. sömnadsyrket	3 134	1 033	—	1 792	—	1 176	—	125	7 260
Annan hithör. industri	2 220	594	—	632	—	54	—	46	3 546
Läder-, hår- o. gummiind.	**8 896**	**859**	**550**	**2 074**	**—**	**1 397**	**—**	**311**	**14 087**
Garverier o. läderfabriker	954	—	—	281	—	148	—	49	1 432
Skofabriker	2 593	719	550	1 478	—	1 220	—	138	6 698
Gummivarufabriker	4 404	30	—	78	—	—	—	—	4 512
Annan hithör. industri	945	110	—	237	—	29	—	124	1 445
Kemisk-teknisk industri	**3 650**	**4 250**	**—**	**42**	**—**	**196**	**—**	**121**	**8 259**
Ljus-, tvål- o. oljefabriker	1 313	187	—	24	—	—	—	5	1 529
Konstgödningsfabriker	501	—	—	—	—	—	—	72	573
Tändsticksfabriker	—	3 363	—	—	—	—	—	—	3 363
Annan hithör. industri	1 836	700	—	18	—	196	—	44	2 794
Summa	129 730	41 094	13 024	10 999	238	8 299	3 484	19 092	225 960

olika grupper. I andra fall åter ha uppgifterna varit så summariska, att en dylik uppdelning ej kunnat genomföras, utan då från ett företag uppgivits, att viss form av arbetstidsinskränkning tillämpats, ha samtliga där sysselsatta arbetare vid tabelleringen betraktats såsom berörda av denna inskränkning.

I de fall, där arbetstidsinskränkningen åvägabragts genom en förkortning av veckoarbetstiden, har denna förkortning merendels genomförts på så sätt, att antalet arbetsdagar per vecka minskats till fem eller färre. Särskilt har denna form för korttidsarbete varit den ojämförligt vanligaste inom metallindustrien, vid pappersbruk och textilfabriker samt inom kemisk-tekniska industrien (tändsticksfabriker m. m.). Däremot synes systemet med en förkortning av den dagliga arbetstiden (enbart eller i kombination med en minskning av antalet arbetsdagar) vara den mest vedertagna formen inom bl. a. sten-, sågverks-, sömnads- och skoindustrierna. Vid stenhuggerierna, där den huvudsakliga arbetstillgången vid undersökningstillfället utgjordes av statsbeställningar, ransonerades arbetet i allmänhet genom en maximering av arbetsinkomsten per månad, varvid arbetstidens längd och förläggning ofta blir varje arbetares ensak. Någon enhetlig reglering av arbetstiden har sålunda ej förelegat inom denna bransch, men det vanligaste torde ha varit, att arbetsdagarnas såväl antal som längd inskränkts, och huvudmassan av stenhuggarna ha också vid tabelleringen placerats i enlighet härmed.

Växelpermitteringen har vunnit sin avgjort största utbredning inom malm- och metallindustrien. Nära $^2/_5$ av de redovisade arbetarna inom denna industrigrupp (38·4 %) voro sysselsatta å arbetsplatser, där en dylik anordning genomförts, antingen enbart eller i förening med förkortning av veckoarbetstiden. Motsvarande procenttal är för jord- och stenindustrien 11·3, för träindustrien 9·6 %. Övriga industrigrupper förete ännu lägre siffror.

Där växelpermittering förekommit i förening med förkortad arbetsvecka, har det i flertalet fall varit fråga om en arbetstidsförkortning, åvägabragt genom minskning av antalet dagar. Ganska sällsynt är däremot kombinationen växelpermittering jämte minskning av den dagliga arbetstiden. Något talrikare äro då de fall, där samtliga de tre här anförda formerna för arbetstidsinskränkning kommit till användning vid ett och samma företag. Det låter sig emellertid ej alltid med säkerhet avgöra, huruvida i dessa fall de omskrivna reduktionsmetoderna tillämpats samtidigt å hela arbetsstyrkan eller å skilda arbetargrupper. Åtminstone i en del fall synes det senare alternativet antagligt.

Såsom ett huvudresultat av den härmed slutförda undersökningen framstår det faktum, att en minskning av antalet arbetsdagar — alltså införandet av femdagarsvecka eller i vissa fall ännu kortare arbetsvecka — varit den form för arbetstidsinskränkning, som i främsta rummet tillgripits av industrien i vårt land under den nu rådande depressionen. Mer än $^2/_3$ av de arbetare, som överhuvud taget drabbats av arbetstidsinskränkning, synas ha fått korttidsarbete i denna form (enbart eller i förening med andra inskränkningar) och nära 30 % av industriens hela arbetsstyrka skulle, om de här funna siffrorna

få antagas representativa för hela näringslivet, regelbundet ha en eller flera arbetsfria dagar i veckan.

Iakttagelsen, att en minskning av antalet arbetsdagar av flertalet industrier föredrages framför en förkortning av den dagliga arbetstiden, stämmer överens med det resultat, som erhölls vid en i juli 1932 företagen undersökning i Danmark. Av 224 000 sysselsatta arbetare befunnos 5·7 % arbeta på inskränkt tid, och bland dessa hade 3·4 % fått arbetstidsförkortningen i form av minskat antal arbetsdagar, medan 2·2 % fått reducerad arbetsdag och 0·1 % inskränkning i båda hänseendena.[1] Att samtliga siffror i och för sig ligga avsevärt lägre än motsvarande procenttal vid den svenska undersökningen torde åtminstone delvis få tillskrivas den omständigheten, att den danska undersökningen grundar sig på uppgifter från fackföreningarna, vilka måhända icke alltid varit så fullständigt underrättade om förekomsten av korttidsarbete på de olika arbetsplatserna. Som en antydan om att det företrädesvis varit fall av mera kännbar arbetstidsinskränkning, som redovisats, måste man i varje fall uppfatta den omständigheten, att ej mindre än 36 % av korttidsarbetarna uppgivits ha en arbetstid av högst 24 timmar per vecka. Påtagligt synes emellertid vara, att den danska industrien i mindre utsträckning än den svenska använt arbetstidsförkortning såsom en utväg att undvika avskedande av arbetare. Den danska arbetslöshetssiffran uppgick också i juli 1932 till 28·7 %, medan den svenska vid samma tid var 19·1 % och ännu i slutet av november — tidpunkten för den här framlagda undersökningen — ej stigit till mer än 24·2 %.

Bland under senaste året företagna utländska arbetstidsundersökningar, som ägnat uppmärksamhet åt frågan om olika metoder för arbetstidsinskränkning, må förutom den danska även nämnas en i Amerikas förenta stater anordnad representativ enquête, avseende läget den 15 mars 1932.[2] Undersökningen omfattade 6 551 företag, av vilka ej mindre än 4 878 ($^3/_4$ av hela antalet) vidtagit arbetstidsinskränkningar i en eller annan form. Av de sysselsatta arbetarna, inalles något över $2^1/_2$ miljoner, hade 56 % mer eller mindre reducerad arbetstid. Bland de redovisade företagen hade 3 857 (59 %) minskat antalet arbetsdagar per vecka, medan 2 336 förkortat den dagliga arbetstiden, 380 infört kortare skift i kontinuerlig drift, 1 338 tillämpat växelpermittering i form av alternerande skift och 1 170 cirkulationspermittering. De företag, som uppgivit sig ha samtidigt tillämpat två eller flera av ovan angivna metoder, äro här dubbelräknade, och någon beräkning av antalet arbetare, som berörts av de olika metoderna, har ej verkställts, men av statistiken synes dock framgå, att en minskning av antalet arbetsdagar per vecka även i Amerika varit den mest använda metoden för arbetstidsinskränkning. Tilläggas kan, att enligt en av Förenta staternas arbetsstatistiska byrå senare företagen undersökning femdagarsveckan under tredje kvartalet 1932 tillämpades såsom *normal arbetstid* — alltså icke enbart såsom en tillfällig arbetstidsförkortning — för 12·3 % av arbetarna inom den amerikanska industrien.[3]

[1] Statistiske Efterretninger 1932, nr 36. Undersökningen omfattade inalles 314 000 fackföreningsmedlemmar, men av dessa voro 28·7 % (c:a 90 000) arbetslösa. — [2] Monthly Labor Review, september 1932. — [3] Monthly Labor Review, november 1932.

Bostadsproduktion som arbetslöshetshjälp.

1. Förslag av bostadsproduktionssakkunniga.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 december 1932 tillkallade statsrådet och chefen för socialdepartementet genom ämbetsskrivelse den 27 samma månad byråchefen i socialstyrelsen Kurt Bergström, ledamoten i riksdagens andra kammare, redaktören Adolv Olsson i Gävle och verkställande direktören hos hyresgästernas sparkasse- och byggnadsförening i Stockholm, arkitekten Sven Wallander att enligt av departementschefen lämnade närmare anvisningar verkställa skyndsam utredning rörande, huruvida och på vilket sätt staten skulle kunna till förhindrande av arbetslöshetens utbredning vidtaga åtgärder till bostadsproduktionens främjande (bostadsproduktionssakkunniga. Härvid uppdrogs åt Bergström att såsom ordförande leda de sakkunnigas förhandlingar. Såsom sekreterare hos de sakkunniga har tjänstgjort förste amanuensen hos socialstyrelsen R. E. M. Sterner. Vid planläggningen av vissa beräkningar rörande byggnadsverksamhetens totalvärde har benägen medverkan lämnats av byggnadsingenjören Andreas Nordström.

Den 8 februari 1933 överlämnade de sakkunniga till statsrådet en *promemoria angående främjande av bostadsbyggande till motverkande av arbetslöshet.*

De sakkunniga betona, att den föreliggande uppgiften är av väsentligen arbetsmarknadspolitisk innebörd, detta till skillnad från den av statens byggnadsbyrå administrerade stödverksamheten, vilken var av bostadspolitisk natur. I den mån staten emellertid är mäktig att fortfarande stödja en bostadssocial utveckling, synes det riktigt, att denna hjälpverksamhet inriktas på landsbygdens behov, bl. a. av den anledningen, att den nämnda tidigare stödverksamheten väsentligen kommit städer och stadsliknande samhällen till godo. I allt fall kan man vara förvissad om att å landsbygden en höjning av bostadsstandarden är högeligen önskvärd. En dylik på landsbygden inriktad stödaktion torde dessutom, fullt ut likaväl som en hjälpverksamhet i städerna, främja arbetsmarknadspolitiska syften. Härvidlag erinras om att den nu rådande arbetslösheten även kommit att omfatta stora delar av den svenska landsbygden. En dylik inriktning av hjälpverksamheten skulle också i någon mån bidraga till att genom förflyttningar av yrkesskicklig arbetskraft från städerna lätta dessas arbetslöshetsbördor.

De sakkunniga uttala sig sålunda principiellt för, att eventuella statliga åtgärder på bostadsfrågans område i arbetsmarknadspolitiskt syfte i nuvarande situation till väsentlig del böra inriktas på landsbygden.

Ordföranden Bergström har i detta sammanhang velat ge uttryck åt uppfattningen, att man vid fullföljandet av en arbetsmarknadspolitisk linje av före-

varande art icke på landsbygden behövde eller lämpligen borde begränsa sig allenast till bostadsbyggande. Åbyggnadsfrågan överhuvud taget vore jordbrukets ekonomiskt mest svårlösta problem. Det synes icke tilltalande att ensidigt främja en bostadsstandard, som snart nog kunde äventyras genom gårdens bristande ekonomiska bärighet.

De sakkunniga ha emellertid icke ingått på någon närmare prövning av frågan om ett främjande av bostadsproduktionen på landsbygden utan hänvisa i detta fall till den jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande av den 6 februari 1931 tillkallade *bostadsutredningen för landsbygden*, vilken samtidigt avgivit förslag i angiven riktning (se nedan). De sakkunnigas eget förslag berör sålunda huvudsakligen frågan om en på städer och stadsliknande samhällen inriktad stödaktion.

Härvidlag anse sig de sakkunniga på grund av uppdragets natur sakna anledning att ingå på bedömandet av direkt bostadssociala synpunkter. Fördenskull förbises dock icke, att bostadssociala missförhållanden alltjämt förefinnas även i städer och stadsliknande samhällen. Däremot ges uttryck åt den uppfattningen, att bostadsförhållandena här icke äro av den beskaffenhet att för närvarande i och för sig böra föranleda åtgärder från statens sida. I den mån i städerna särskilda bostadssociala åtgärder påkallas, synas dessa böra utgå från kommunalt håll.

Vidare betonas, att läget i städerna på flera håll är ömtåligt och labilt samt sålunda ägnat att mana till försiktighet, då det gäller att främja fortsatt bostadsproduktion. I varje fall är situationen nu en helt annan än år 1922, då vårt land hade genomlöpt en period av långvarig stagnation inom byggnadsindustrien och en tydlig brist på bostäder förelåg, medan vi nu ha bakom oss en period av utomordentlig högkonjunktur samt stå inför ovissa framtidsutsikter. Under alla omständigheter lär man ha att räkna med att man knappast kan upprätthålla ett bostadsbyggande av de sista årens betydande omfattning.

För att de ifrågasatta stödåtgärderna skola ha framgång och mindre önskvärda ekonomiska verkningar skola kunna undvikas, böra vissa allmänna förutsättningar uppställas. Sålunda bör bostadskostnaden ha uppnått en naturlig anpassning efter den allmänna köpkraften, så att en normal efterfrågan kan väntas förefinnas beträffande såväl det redan befintliga fullgoda bostadsbeståndet som det under statens mellankomst nyproducerade. Dessutom böra byggnadskostnaderna, tomtkostnaderna inberäknade, ha bringats i sådan samklang med den allmänna bostadskostnaden, att en nyproduktion kan beräknas bli i rimlig mån räntabel.

Stödaktionen bör ta formen av statslån, vilka utlämnas på sådant sätt att de kunna väntas befrämja en räntabel bostadsproduktion, vilken icke skulle ha kommit till stånd utan statligt ingripande. För att åstadkomma vissa garantier för statslånens säkerhet föreslås bl. a. att man bör söka åstadkomma en ekonomisk förankring för statslånen i den öppna kapitalmarknaden och dess sätt att bedöma läget. Detta skulle enligt förslaget ske på så sätt, att statslånens storlek begränsas efter en viss relation till värdet av underliggande, på betryggande sätt ordnade krediter. Denna princip synes stå i god överensstäm-

melse med tanken att betrakta statsåtgärden såsom ett »förtroendestöd», proportionellt mot det förtroende som den öppna penningmarknaden visar byggnadsverksamheten. Förslagsvis skulle statslånet få uppgå till högst 20 % å nämnda underliggande krediter. Om sålunda exempelvis vederbörande stadshypoteksförening och bostadskreditförening gemensamt lämnade lån å tillhopa 75 % av fastighetsvärdet, skulle statslånet kunna utgå med högst 15 % å samma värde. Denna procentsats synes också böra fastställas såsom relativt maximum. Om nyssnämnda eller andra, på eget ansvar arbetande kreditorgan skulle finna försiktigheten bjuda, att belåningsgränsen för deras vidkommande sattes lägre, exempelvis till 60 % av fastighetsvärdet, skulle statslån utgå med ytterligare 20 % av denna lånesumma eller m. a. o. med 12 % av fastighetsvärdet. Om bygget under sådana förhållanden icke skulle kunna bringas till utförande, så vore detta enligt de sakkunnigas mening också ett bevis för, att så överhuvud taget icke heller borde ske.

Beträffande räntefoten förorda de sakkunniga, att lånen utlämnas mot den ränta, som staten i sin egen upplåning vid utlåningstillfället får vidkännas. Denna räntefot bör infogas i en annuitet, där amorteringen utgör 2 %. Till täckande av statens risk borde vidare låntagarna tillförbindas att till en gemensam riskfond tillskjuta ytterligare 1 % av oguldna lånebeloppet. Annuiteten skulle alltså med 3 % överstiga den procentsats, som angåve räntan. Om det mot slutet av låntiden visade sig, att riskfonden icke behövt tagas i anspråk för risktäckningsändamål utan helt eller delvis bevarats, skulle det bevarade beloppet disponeras för avskrivning eller nedskrivning av den sista eller de sista annuiteterna.

En annan huvudpunkt i de sakkunnigas förslag är, att kommunerna skola lämna sin medverkan vid lånerörelsens administration och kontroll. En dylik medverkan anses behövlig särskilt av den anledningen, att såväl bostads- som arbetsmarknaden i synnerligen hög grad äro lokala företeelser, varför man icke torde kunna undvara att genom de kommunala organen erhålla ett bedömande av behovet av de ifrågasatta byggnadsföretagen dels med hänsyn till bostadsförhållandena å orten dels med tanke på den lokala arbetslöshetssituationen.

För handhavande å statens vägnar av verksamhetens administration påkallas inrättandet av ett provisoriskt statsorgan, förslagsvis benämnt statens byggnadslånebyrå. Denna bör bl. a. erhålla tillgång till byggnadsteknisk expertis samt bör vidare samråda med organet för den statliga arbetslöshetspolitiken.

Med anledning av låneverksamhetens syfte att i den aktuella arbetslöshetssituationen bereda ökade arbetstillfällen understrykes angelägenheten av att eventuella åtgärder snarast möjligt bringas till utförande. Med hänsyn till de starka säsongfluktuationerna inom hithörande del av arbetsmarknaden synes det särskilt önskvärt, att byggnadstiden kommer att helt eller delvis omfatta den kommande vintern.

2. Förslag av bostadsutredningen för landsbygden.

De utredningsmän, vilka den 6 februari 1931 tillkallades för att inom socialdepartementet biträda med utredning rörande åtgärder till förbättring av

lantarbetarnas bostadsförhållanden och därmed sammanhängande ämnen, och som antagit benämningen *bostadsutredningen för landsbygden*, ha till socialministern överlämnat en promemoria angående möjligheterna att till förhindrande av arbetslöshetens utbredning vidtaga åtgärder för förbättring av bostadsförhållandena på landet.

Häri framhålles inledningsvis, hurusom bostadsutredningen i enlighet med lämnade direktiv ingående behandlat spörsmålet, i vad mån hälsovårdsstadgans nuvarande bostadsbestämmelser borde förtydligas, konkretiseras och kompletteras, ävensom övervägt möjligheterna att genom statlig kreditgivning skapa ökade betingelser för en successiv förbättring av bostadsbeståndet på landsbygden. Emellertid har man icke ansett sig kunna underlåta att med hänsyn till sedermera inträdda förhållanden jämväl undersöka möjligheten för en statlig hjälpaktion av annan karaktär. Närmast har man beaktat det ökade behov av arbetstillfällen, som under senaste tiden gjort sig gällande även på landsbygden genom näringslivets stagnation och arbetslöshetens oroväckande utbredning. Vidare ha i årets statsverksproposition beräknats 20 miljoner kronor till främjande av bostadsproduktion och särskilda sakkunniga tillkallats för att verkställa skyndsam utredning rörande huruvida och på vilket sätt staten skulle kunna till förhindrande av arbetslöshetens utbredning vidtaga åtgärder till bostadsproduktionens främjande.[1]

Efter överläggningar med dessa sakkunniga har bostadsutredningen funnit sig böra, med utgångspunkt från sina tidigare utredningar, skyndsamt verkställa utredning rörande på vad sätt man lämpligen skulle kunna åstadkomma en omfattande bostadsbyggnadsverksamhet på landsbygden, koncentrerad på en kortare tidsperiod. Att bostadsförhållandena för lantarbetare och med dem jämställda samhällsgrupper mångenstädes äro sådana, att en snar och genomgripande förbättring är ur skilda synpunkter i hög grad önskvärd, bestyrkes såväl av tidigare på offentligt och enskilt initiativ verkställda statistiska och andra utredningar som även av rön och iakttagelser under de studieresor, vilka av bostadsutredningen företagits i olika delar av landet.

Den allmänna uppfattningen torde vara, framhåller bostadsutredningen, att de största bristfälligheterna föreligga med avseende å lantarbetarnas lönebostäder. Otvivelaktigt äger detta i stor utsträckning sin riktighet, men det finnes dock trakter, där bostadsstandarden genomsnittligt är lika låg, ja kanske lägre för arbetare och dylika med egna bostäder, i all synnerhet när det rör sig om lägenheter av backstugutyp. Det påpekas, att undermåliga bostäder påträffas ej blott på egendomar tillhörande enskilda, utan även på kronans domäner. Också för vissa grupper av industriarbetare, fiskare o. d. lämna bostadsvillkoren på sina håll åtskilligt att önska. Bostadsförhållandena ställa sig emellertid väsentligt olika inom olika landsdelar, så att medan i vissa bygder uppenbara bristfälligheter vidlåda en stor del av de mindre bemedlades bostäder, giva dessa å andra håll knappast anledning till mera befogade anmärkningar, åtminstone om man icke påfordrar bostädernas utrustning med moderna bekvämligheter, utan som måttstock använder lands-

[1] Jfr sid. 157 ff.

bygdens allmänna standard. På åtskilliga egendomar äro arbetarbostäderna av mycket god beskaffenhet.

Beträffande omfattningen av förbättringsbehovet ha vissa approximativa beräkningar gjorts, vilka utmynna i att omkring 1 % av landsbygdens småhus lägenheter borde nybyggas och 10—20 % vore i behov av mer eller mindre genomgripande reparation. *Kostnaderna härför beräknas till c:a 65 miljoner* kronor för landsbygdens befolkning i dess helhet. Tar man hänsyn endast till jordbruksbefolkningen, skulle kostnadssumman nedgå till 43 miljoner kronor, och den reduceras ytterligare till 19 miljoner kronor, om man endast räknar med de c:a 100 000 familjebostäderna för i annans tjänst anställda lantarbetare. Att märka är, att av dessa kostnadssiffror omkring $^1/_3$ (i fråga om lantarbetarbostäder $^1/_5$) kommer på nybyggnader och resten på reparationer, vilka skulle vidtagas beträffande ett tio till tjugo gånger så stort antal bostäder som nybyggnader.

Bostadsutredningen framhåller, att genom igångsättandet av en dylik byggnadsverksamhet skulle beredas välbehövliga nya arbetstillfällen, fördelade över så gott som hela den svenska landsbygden. Det betonas, att medan i utlandet nybyggnad och reparation av boningshus jämväl på landsbygden flerstädes ansetts och använts såsom ett verksamt medel i kampen mot arbetslösheten, ha i vårt land däremot husbyggnadsarbeten blott i mycket ringa mån ingått bland de statliga hjälpåtgärderna. Anledningen härtill torde förnämligast vara att söka i de goda byggnadskonjunkturer, som ända tills på allra sista tiden varit rådande i våra städer och särskilt i Stockholm, och vilka berett byggnadsarbetarna sysselsättning i ymnigt mått till löner, mycket högre än inom industrien och särskilt exportindustrien. Dessa förhållanden gälla dock knappast landsbygden, om man bortser från vissa områden omkring de större städerna. Särskilt i jordbruksbygderna har lantbrukets betryck medfört, att icke blott nybyggnader inskränkts till det minsta möjliga, utan även i och för sig nyttiga och nödvändiga reparations- och ombyggnadsarbeten av brist på medel måst ställas på framtiden. I sådana trakter lära byggnadsarbetslönerna icke kunna betecknas som särskilt höga. Man torde kunna beräkna att för samma belopp få utförda två till tre gånger flera byggnadsarbetardagsverken på landet än i de större städerna. Med hänsyn till de ifrågasatta byggnadsarbetenas art och landsbygdens särskilda förhållanden anses knappast några lönepolitiska konsekvenser av en statsinsats på detta område vara att befara.

I promemorian erinras vidare om att, därest man bortser från egnahemsrörelsen och den norrländska kolonisationsverksamheten, statlig understödsverksamhet och kreditgivning för förbättring av bostadsförhållandena i vårt land hittills egentligen blott ägt rum beträffande städer och stadsliknande samhällen, men beträffande sådana orter redan från år 1917 och i mycket betydande skala. Denna stödverksamhet hade de första åren ren subventionskaraktär, varefter man övergick till billiga lån under kommunal garanti med vissa års ränte- och amorteringsfrihet för att efter hand lägga låneverksamheten på en fullt affärsmässig bas. Med avseende på landsbygden måste bostads-

förbättrande åtgärder betecknas som en verksamhet, vilken knappast kan bliva direkt produktiv. I länder som Tyskland, Frankrike och England ha verkställda undersökningar givit vid handen, att de hyror, som i allmänhet betalas på landsbygden, ligga långt under de belopp, som krävas för att göra nybyggnader räntabla. Samma förhållande råder i vårt land, låt vara att saken i viss mån fördöljes därigenom, att på rena landsbygden egentliga hyreslägenheter blott sparsamt förekomma, enär det övervägande flertalet småbostäder bebos av ägarna själva eller äro fritt upplåtna lönebostäder. Uppskattar man genomsnittliga byggnadskostnaden för en lägenhet om ett eller två rum och kök till c:a 4 000 kronor och beräknas årskostnaden för ränta och amortering samt underhåll m. m. till 8 procent av byggnadsvärdet, kommer man till en beräknad årshyra av 320 kronor, medan det på landsbygden i allmänhet gällande hyresvärdet knappast torde vara hälften så högt.

Man synes också på olika håll redan tidigare ha gjort sig förtrogen med tanken, att spörsmålet om bostadsstandardens höjande på landsbygden bör beaktas icke ur rent ekonomiska, utan fastmer ur folkhygieniska och sociala synpunkter eller med andra ord mindre ur räntabilitets- än ur behovssynpunkt. Så synes förhållandet i allmänhet vara i utlandet, och även i vårt land har en dylik tankegång icke varit främmande, såsom framgår av åtskilliga uttalanden och åtgärder från statsmakternas sida. Bostadsutredningen anser det också vara nödvändigt att, när det gäller att genom statliga stödåtgärder verksamt bidraga till förbättrande av bostadsförhållandena för jordbruksarbetare och andra mindre bemedlade befolkningsgrupper på landsbygden, verksamheten i viss utsträckning förlänas subventionskaraktär.

Med denna principiella utgångspunkt har bostadsutredningen utarbetat ett författningsförslag, vilket i sina huvuddrag innebär följande.

Nya lånemöjligheter skulle beredas under två olika former, förbättringslån och nybyggnadslån.

Förbättringslånen, som skulle vara räntefria och ej fordra ställande av säkerhet, skulle få lämnas för reparationer och andra förbättringsarbeten å bostadslägenheter samt för uppförande av nya bostadslägenheter i stället för förut befintliga. Förbättringslån skulle anses guldet, då byggnadsföretaget inom föreskriven tid vederbörligen utförts.

Nybyggnadslånen skulle löpa med 4 procent ränta och fordra säkerhet. De skulle få lämnas för uppförande av nya bostadslägenheter i stället för förut befintliga samt för ombyggnad av eller annat mera omfattande förbättringsarbete å bostadslägenhet, men däremot ej för smärre reparationer eller förbättringsarbeten. Amorteringstiden har föreslagits till 20 år. Nybyggnadslånen avse i första hand att utgöra komplement till förbättringslån i sådana fall, då icke enbart genom sistnämnda lån förutsättning skapas för byggnadsföretagets utförande, men kunna i vissa fall beviljas även då förbättringslån icke kunna ifrågakomma.

För att förbättringslån eller nybyggnadslån skall få beviljas, fordras bland annat, att de ifrågavarande bostadslägenheterna anses behövliga för framtiden och att byggnadsföretagets genomförande anses ur hälsosynpunkt på-

kallat. Varken förbättringslån eller nybyggnadslån få åtnjutas med mindre sökanden åtagit sig att enligt fastställd byggnadsplan och inom föreskriven tid, i regel före utgången av år 1934, utföra byggnadsföretaget.

För förbättringslån men ej för nybyggnadslån fordras, att sökanden prövas vara i behov av ekonomiskt bistånd för att kunna genomföra byggnadsföretaget inom den närmaste tiden. Nybyggnadslån enbart skulle alltså i vissa fall kunna beviljas, där icke förbättringslån kunde komma ifråga.

Beträffande lånebeloppen har föreslagits, att förbättringslån skulle utgå med viss med hänsyn till sökandens förmåga att själv bidraga med penningar, material, transporter och eget arbete i varje särskilt fall bestämd del (i regel understigande 50 procent) av de för byggnadsföretaget uppskattade kostnaderna, dock högst 1 000 kronor per bostadslägenhet. Nybyggnadslån skulle ej få överstiga 70 procent av de beräknade kostnaderna och högst uppgå till 2 000 kronor per bostadslägenhet. Utginge för samma byggnadsföretag såväl nybyggnadslån som förbättringslån, finge lånens sammanlagda belopp ej överstiga 80 procent av kostnaderna.

Organisationen skulle utgöras av hälsovårdsnämnderna (resp. kommunalnämnderna) i de särskilda kommunerna såsom utredande och pådrivande organ, hushållningssällskapens egnahemsnämnder såsom lånebeviljande och utbetalande organ samt en särskild centralnämnd, vilken bland annat skulle leda verksamheten i dess första skede, utfärda råd och anvisningar m. m. Bostadsutredningen påräknar också medverkan från förste provinsialläkarnas och provinsialläkarnas sida.

Bostadsutredningen framhåller slutligen, att om ett belopp motsvarande större delen av de 20 miljoner kronor, som i statsverkspropositionen avsetts för främjande av bostadsproduktion, disponeras på det sätt bostadsutredningen föreslagit, man kan påräkna, att arbeten bleve utförda motsvarande flerdubbelt högre belopp. Alltså skulle i sådant fall en mycket avsevärd del av de förefintliga bristerna å landsbygdens bostäder genom ifrågavarande verksamhet kunna avhjälpas. Härutöver skulle ett förverkligande av bostadsutredningens nu framlagda förslag icke blott verka stimulerande inom landsbygdens arbets- och näringsliv, utan även kunna förväntas bland myndigheter och enskilda väcka till liv det handlingskraftiga intresse, som utgör en huvudförutsättning för verksamma åtgärder till förbättring av bostadsförhållandena för lantarbetarna och med dem jämställda samhällsgrupper.

Bostadsutredningen utgöres av riksdagsmännen Ivar Österström (ordförande), Abel Andersson i Löbbo, Harald Andersson i Dunker och Martin Skoglund i Doverstorp, byråchefen i socialstyrelsen Bertil Nyström samt förste provinsialläkaren i Östergötlands län Nils Wranne. Som sekreterare tjänstgör förste amanuensen i socialdepartementet Erik Swartling.

Socialstyrelsens utlåtande rörande beredskapsarbeten mot arbetslöshet.

Avgivet den 10 februari 1933.

Genom beslut den 25 januari 1933 har Kungl. Maj:t anbefallt socialstyrelsen att före den 10 februari 1933 avgiva yttrande i anledning av en till remissakten fogad inom socialdepartementet av särskilt tillkallade utredningsmän utarbetad promemoria angående beredskapsarbeten till motverkande av arbetslöshet. Till fullgörande av uppdraget får socialstyrelsen anföra följande.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 21 januari 1933 har socialstyrelsen att före den 15 innevarande februari avgiva yttrande över en likaledes inom departementet upprättad promemoria rörande arbetslöshetsförsäkring m. m. ävensom att därvid tillika inkomma med närmare utredning och förslag rörande den offentliga arbetsförmedlingen samt den centrala organisationen vid genomförandet av en frivillig arbetslöshetsförsäkring.

De båda promemoriorna innefatta förslag, som innebära en vittutseende omläggning av grundsatserna för bispringande av oförvållat arbetslösa, och avse alltså ett synnerligen betydelsefullt ställningstagande i en fråga, vilken i Sverige liksom i övriga civiliserade länder för närvarande torde få betraktas såsom den mest brännande.

Den hittills i vårt land förda arbetslöshetspolitiken kan, vad staten angår, anses datera sig från den omfattande arbetslöshet, som i Sverige rådde år 1908, och från vissa i anledning härav då verkställda utredningar. Under det kvartssekel, som sedan dess förflutit, har detta hjälpsystem med stöd av vunnen erfarenhet alltmera utformats under en omfattande praktisk verksamhet i tider av både hög- och utpräglad lågkonjunktur. Sålunda vunnen erfarenhet har föranlett en allt rikare nyansering av hjälpverksamheten och en fortgående utformning i detalj av de ledande och i huvudsak i oförändrat skick bevarade principerna, så att detta hjälpsystem numera, med bevarande av nödig handlings- och rörelsefrihet, dock bildar ett fast, av statsmakterna ständigt granskat system.

Med kännedom om den betydelse, som fast utformade grundsatser och praktiskt vunnen erfarenhet i en mångfald detaljer äga för denna stora sociala fråga, nödgas styrelsen anmäla, att den nu medgivna remisstiden ingalunda medgiver en så allsidig och ingående prövning av remitterade förslagen, som vore motiverad av deras vikt och betydelse.

Styrelsens utlåtande år 1931. Socialstyrelsen har den 14 mars 1931 avgivit ett ganska omfattande utlåtande över ett då föreliggande betänkande angående ifrågasatta beredskapsarbeten, till vilket styrelsen här får hänvisa. Även om det förevarande förslaget i vissa avseenden av delvis principiell betydelse avviker från det då föreliggande, anser styrelsen, att vad i detsamma anfördes i stort sett äger tillämpning på 1933 års promemoria.

I sitt nyssberörda utlåtande sökte styrelsen dels giva uttryck åt en viss principiell uppfattning om tanken på beredskapsarbeten överhuvud taget såsom ett medel till motverkande av arbetslöshet och dels hävda, att principerna för s. k. reservarbeten ingalunda utformats på en slump och icke heller förestavats av över-

vägande statsfinansiella hänsyn utan så att säga organiskt vuxit fram, varje särskild anordning i systemet hade föranletts av klara, tungt vägande skäl. Styrelsen har härutinnan icke ändrat mening utan snarare av den föreliggande promemorian känt sig ytterligare styrkt i denna sin uppfattning.

Det utmärkande för reservarbetena vore främst sättet för lönens fastställande, hänvisning genom kommunala organ av arbetslösa till dessa arbetstillfällen, en enhetlig ledning av arbetena liksom en central ledning av hänvisningarna under kommunens medverkan samt olika specifika kompletterande, socialt betingade hjälpanordningar, såsom fria resor åt de arbetslösa till och ibland från arbetsplatserna, kommunalt ansvar för de uttagnas personliga utrustning, anordnandet av gratisupplåtelse av bostäder, inklusive tillhandahållande av diverse utrustning (sängar, kokkärl o. s. v.) i förläggningarna samt s. k. ortstillägg åt familjeförsörjare. Dessa olika anordningar hängde systematiskt samman och konstituerades i verksamhetens syfte, nämligen att vara en under kommunal medverkan anordnad och på de arbetslösa direkt inriktad hjälpverksamhet. Bröte man mot en av dessa grundläggande regler, upprullades också automatiskt frågan om samtliga de övriga reglernas upprätthållande.

Mot dessa reservarbeten skulle ställas de då ifrågasatta beredskapsarbetena. Dessa skulle principiellt betraktas såsom arbeten i öppna marknaden och i den avgörande punkten om lönesättningen skilja sig från reservarbetena.

Styrelsen riktade mot tanken på beredskapsarbeten i den öppna marknaden den enligt styrelsens mening avgörande erinringen, att någon garanti icke förelåge, att dessa över huvud komme de arbetslösa till godo. Det vore sannolikt, att beredskapsarbetena skulle utöva dragningskraft på ortens redan förut i annat arbete sysselsatta befolkning och helt eller delvis absorberas av denna. I den mån så skedde, skulle beredskapsarbetena icke bereda arbetslösa hjälp utan allenast för viss redan sysselsatt arbetskraft erbjuda ett utbyte av arbetsobjekt från enskilda produktiva arbeten till statliga arbeten.

Det lärer också ligga i sakens natur att så är fallet. Den öppna arbetsmarknadens löner lära nämligen i princip just innebära, att de avvägts så att de förmå draga till sig den arbetskraft, som erfordras för arbetets utförande. Denna förmåga hos den s. k. öppna arbetsmarknadens lön lärer vara av konstitutiv natur. Göres på den öppna marknaden avsteg från densamma, innebär detta ju, att arbetskraften icke skulle strömma till och att arbetet sålunda icke skulle kunna utföras.

I denna konkurrens om arbetstillfällena vid beredskapsarbeten, som ortsbefolkningen skulle utöva, komme de arbetslösa såsom hjälpklientel betraktade att i regel bliva distanserade.

Allmänna konsekvenser av hänvisningsförfarande. I föreliggande promemorian har man också beaktat detta och (sid. 11) framhållit, »att man ej torde kunna undgå att ifråga om dessa arbeten — d. v. s. de nu föreslagna beredskapsarbetena — begränsa arbetsledningarnas frihet i valet av arbetskraft». Därmed har man i själva verket principiellt gått in för ett hänvisningsförfarande. Styrelsen återkommer i det följande till denna väsentliga fråga. Här må endast konstateras, att man därmed i en punkt och därtill en avgörande sådan brutit mot de grundsatser, som äro konstitutiva för den öppna marknadens arbeten och för tilloppet av arbetskraften. Verkningarna härav göra sig också gällande nära nog i varje punkt av systemet.

Styrelsens förut hävdade uppfattning, att arbeten på öppna marknaden och reservarbeten principiellt bilda två skilda system och att ett avsteg från en princip i det ena systemet konsekvent leder över till full tillämpning av samtliga det andra systemets principer, vinner också bekräftelse av de anordningar, som man i den nu föreliggande promemorian nödgas förorda eller — närmare besett — bort förorda. Såsom i det följande närmare utvecklas, lära principerna för beredskapsarbetena

steg för steg få ruckas därhän, att man till sist stannar i ett hjälpsystem av i huvudsak enahanda beskaffenhet som det för reservarbetena utmärkande, nämligen begränsningar av den öppna arbetsmarknadens inkomster, införandet av vissa sociala välfärdsanordningar, såsom fria resor, anordnandet av bostäder och förläggningsutrustning samt ortstillägg för familjeförsörjare m. m., av vilka åtminstone ortstillägget alldeles principiellt skiljer sig från öppna marknadens principer.

Härtill kommer, att såsom i promemorian på ett flertal ställen antydes, vissa inskränkningar måste göras i den fria avtalsrätten, inskränkningar, som torde komma att konsekvent leda till statliga bestämmanden, helt främmande för vårt nuvarande fria kollektivavtalsväsen och i själva verket av samma beskaffenhet som det ensidiga statliga bestämmandet av arbetsvillkoren vid reservarbeten.

I promemorian göras visserligen endast vaga antydningar om dylika avsteg från eller jämkningar i den öppna arbetsmarknadens förhållanden och i kollektivavtalsväsendet, men den inslagna vägen lärer, en gång väl beträdd, få fullföljas.

Utredning om hittillsvarande beredskapsarbeten. När s. k. beredskapsarbeten år 1931 införlivades såsom ett åtminstone indirekt led i den statliga arbetslöshetspolitiken, betecknades anordningen uttryckligen såsom ett försök, vilket även underströks vid 1932 års riksdag, då ytterligare medel, fortfarande i begränsad omfattning, ställdes till förfogande för ändamålet. Det hade därför varit angeläget, att man gjort de företagna försöksanordningarna till föremål för en ingående utredning, så att man kunnat erhålla en del faktiska utgångspunkter för bedömandet av det nu framlagda förslaget. I remitterade promemorian saknas sådan utredning.

Med en sådan utredning åsyftas givetvis icke en undersökning, huruvida de utförda beredskapsarbetena över huvud taget kunna *tekniskt* drivas. Ur teknisk synpunkt skilja de sig ju icke principiellt från andra arbeten, där staten av ålder uppträtt såsom företagare. Vad som varit av intresse att få utrett, hade främst varit anordningarnas lämplighet såsom ett *led i en statlig hjälpverksamhet*, synnerligast som i remitterade promemorian avses, att dylika arbeten, låt vara med vissa föreslagna principiella jämkningar, icke blott såsom tidigare skola utgöra ett kompletterande led i hjälpverksamheten utan bilda ett huvudmoment inom denna.

Med avseende härå må till en början erinras, att det tidigare dragits i tvivelsmål, huruvida *planer på arbeten* av beredskapstyp verkligen skulle föreligga i så utrett skick, att arbetena kunde igångsättas och bringas till utförande på så kort tid, att de redan i en aktuell arbetslöshetssituation kunde motverka arbetslöshet. I detta hänseende skilja sig icke de hittills i mindre omfattning bedrivna beredskapsarbetena från de föreslagna, utan samma fråga synes med än starkare krav på besvarande böra riktas mot det nya arbetsprogrammet. I avsaknad av utredning, hur härmed faktiskt förhållit sig, nödgas man ställa sig i hög grad tvivlande mot promemorians optimistiska uppfattning, att det skisserade arbetsprogrammet inom rimlig tid också skall kunna förverkligas. Om så icke kan ske, klickar ju detsamma i en avgörande punkt.

Styrelsen framförde år 1931 vidare ifråga om *belägenheten av beredskapsarbeten* den erinran, att det berodde på en slump, var man kunde finna arbetsobjekt, lämpliga för anordnandet under statens medverkan av arbeten av beredskapstyp, och betonade, hur ojämnt och orättvist denna hjälpform skulle komma att verka i förhållande till kommunernas arbetslöshetsbördor. Så t. ex. kunde ju tänkas, att lämpliga beredskapsarbeten i stor omfattning kunde anordnas exempelvis i huvudstaden, kanske tillräckliga för att tillgodose hela det förefintliga hjälpbehovet, under det att i andra av arbetslöshet hårt drabbade kommuner och trakter inga eller endast obetydliga för beredskapsarbeten lämpliga objekt erbjöde sig. Med beredskapsarbetena skulle staten här i ena fallet åtaga sig hela arbetslöshetsbördan i landets

bärkraftigaste kommun och i andra fallet i denna väg bringa ringa eller ingen hjälp, där man bokstavligen dignade under bördan av arbetslöshetstrycket.

Framhållas må, att styrelsen i denna punkt tar fasta på den ofta hörda kritiken mot reservarbetena, nämligen att den arbetslöse där ofta tvingas bo utom hemmet. Det har åtminstone i den allmänna diskussionen ofta framhållits såsom ett väsentligt företräde hos beredskapsarbetena, att dessa normalt skulle vara av lokal natur och medge, att arbetslösa i orten, som hänvisades dit, skulle kunna kvarbo i sina hem. I promemorian göres visserligen undantag från denna regel, men konsekvenserna vid sådant undantag komma i det följande att behandlas. Styrelsen håller sig alltså här till beredskapsarbetenas lokala karaktär såsom den åsyftade huvudregeln.

Man frågar sig då, om beredskapsarbeten verkligen ännu, i den ringa omfattning vari de hittills bedrivits, kunnat förläggas med skälig hänsyn till arbetslösheten i orten. Även i denna utomordentligt viktiga punkt saknas nöjaktig utredning. Emellertid kan det knappast förefalla, som om de krav, som här påpekats, hittills kunnat nöjaktigt tillgodoses.

Erinras må, att för närvarande betydligt över tusen kommuner rapportera arbetslöshet till arbetslöshetskommissionen. Även med hänsyn tagen till att aktuellt hjälpbehov, som motiverar beredskapsarbete, icke föreligger i samtliga dessa kommuner, nödgas man ställa sig synnerligen tvivlande inför möjligheten att i det i allt fall betydande antal kommuner, där hjälpbehov faktiskt föreligger, kunna finna arbetsobjekt, vilka äga den mångfald av kännetecken, som skola utmärka ett beredskapsarbete, exempelvis arbeten av viss angelägenhetsgrad, ekonomiskt, rättsligt och tekniskt så väl förberedda, att de kunna inom närmaste framtiden igångsättas, samt av beskaffenhet att kunna främjas genom statsbidrag.

För att verkligen kunna underkasta denna viktiga fråga sakligt bedömande hade enligt styrelsens mening påkallats en nominativ förteckning över de såsom lämpliga beredskapsarbeten ifrågasatta arbetena jämte detaljerade och verifierade uppgifter beträffande förutsättningarna för arbetenas igångsättande och bedrivande, ävensom att man kunnat jämföra en sådan geografisk översikt över de ifrågasatta arbetsföretagen med den rapporterade arbetslösheten i Sveriges kommuner.

Gärna må erkännas, att en dylik undersökning, jämförd med de faktiska erfarenheterna från hittillsvarande beredskapsarbeten, måhända krävt längre tid, än som stått till utredningsmännens förfogande, men denna omständighet gör ju icke behovet av en sådan undersökning för frågans sakliga bedömande mindre trängande.

Specialanordningar påkallade vid beredskapsarbeten utom hemorten. I promemorian har man emellertid icke förbisett svårigheterna att verkligen kunna förlägga beredskapsarbeten i alla de orter, där arbetslöshetssituationen gör ökad tillgång på arbetstillfällen påkallad. Man har sålunda även tänkt sig arbetsplatser, där de arbetslösa icke skulle vara i tillfälle att kvarbo i hemmet. Enligt styrelsens mening skulle så också bliva fallet i mycket stor omfattning. I samband därmed upprullas emellertid en hel del frågor, som styrelsen här går att behandla och som synas böra bedömas mot bakgrunden av vissa anordningar, vilka befunnits påkallade vid reservarbeten.

Framhållas må härvid till en början, att man vid förläggandet av beredskapsarbetena på sådant sätt, att de arbetslösa ej skulle kunna kvarbo i sina hem, åsidosätter något, som betraktats såsom ett speciellt företräde hos hjälparbeten av denna art.

Men även i andra frågor av reell betydelse inställa sig svårigheter. Man utgår ifrån, att de högre löneinkomsterna, som i och med tillämpningen av öppna marknadens löner skulle komma arbetarna till del vid beredskapsarbete, skulle göra det överflödigt att sörja för dem på sätt, som nu sker vid reservarbete, särskilt genom beredande av fria resor, fria förläggningar samt ortstillägg för familjeförsörjare.

Det kan enligt socialstyrelsens mening mycket starkt ifrågasättas, om de betydelsefulla frågor, som förestavat dessa sociala välfärdsanordningar vid reservarbetena, faktiskt lösas allenast genom hänvisning till det förhållandet, att man vid beredskapsarbete skulle gå in för principen om avtalsenlig lön. Sant är visserligen, att arbetstillfällena på öppna marknaden kunna och måste kunna draga till sig arbetskraft, som i allmänhet är hänvisad till att sörja för sig själv. Vid öppna marknadens arbetstillfällen är man härvid emellertid icke bunden av sådana specifika arbetslöshetspolitiska hänsynstaganden, som måste visas vid beredskapsarbeten, utan kan fritt draga till sig dels de vid rörlighet och vid arbetsförhållandena inom anläggningsbranschen vana yrkesarbetarna och dels arbetskraft, som bor i orten och som åtminstone i jordbrukstrakter alltid är van vid utomhusarbete.

I anledning härav må erinras, dels att den nuvarande arbetslösheten till mycket väsentlig del hänför sig till exportindustrierna och dels att man i förslaget ju också tänkt sig nödvändigheten av ett hänvisningsförfarande. Det är visst icke givet, att arbeten inom anläggningsbranschen ute i bygderna på den öppna marknaden i vanliga fall skulle förmå att draga till sig industriarbetare, även om dessa vore arbetslösa. Bristen på yrkesvana och bristande vana att eljest komma till rätta med de speciella levnadsförhållanden, som äro karakteristiska för arbeten inom anläggningsbranschen ute på landsbygden, skulle utan varje tvivel resa starka hinder för ett sådant naturligt tillopp.

Vid starten skulle sålunda för industriarbetare inställa sig frågan om den speciella *beklädnadsutrustning*, som är nödvändig för bedrivande av utomhusarbete, speciellt under vintern. Redan i denna punkt kommer man näppeligen förbi att vid hänvisning till beredskapsarbete träffa den ofrånkomliga välfärdsanordning, som nu vid reservarbeten fylles genom att de hänvisade reservarbetarna genom kommunens försorg utrustas med nödig beklädnad.

Nästa etapp vore, att de arbetslösa, som enligt sakens natur befinna sig i en ekonomiskt redan hårt ansträngd belägenhet, ofta skulle sakna *medel för resor till arbetsplatsen*. En hänvisning till ett beredskapsarbete, dit en arbetslös i avsaknad av respengar icke kan bege sig, saknar ju allt värde. Man finge alltså även vid beredskapsarbeten i stor omfattning tänka sig det allmännas mellankomst för beredandet av respengar. Frågan diskuteras ej närmare i remitterade promemorian. Erinras må emellertid om statsanslaget för medellösa arbetssökandes resor. Detta anslag är dock ringa. Om man tänkt sig att här utnyttja detsamma, finge man dels anslå ett betydande belopp och dels ändra bestämmelserna för användningen; f. n. kan endast halva resekostnaden i vissa speciella fall täckas ur anslaget.

Vad angår *förläggningarna* på arbetsplatsen är det vanligen så, att dessa i öppna marknaden anskaffas på eget initiativ av den tillresande arbetskraften. Här förutsättes emellertid en viss förmåga att ordna för sig samt vana att kunna finna sig i primitiva förhållanden. Styrelsen föreställer sig, att man vid hänvisning av arbetskraft från arbetslöshetscentra till beredskapsarbete utom hemorten normalt finge sörja för arbetskraftens förseende med bostäder, sängutrustning, de nödvändiga husgeråden däri inbegripna, ungefär på samma sätt, som nu sker vid reservarbeten. Nämnas må, att förläggningsfrågan vid reservarbetena kräver synnerlig omvårdnad och påkallar omfattande åtgärder. Spörsmålet kan ej bagatelliseras.

Såsom en detalj kan påpekas, att erfarenheterna från reservarbetena ge vid handen, att de arbetslösa vid ankomsten till arbetsplatsen vanligen stå utan försörjningsmöjligheter, varför *förskott* i regel måste genast beredas för deras omedelbara livsuppehälle, intill dess de med sin arbetsförtjänst kunna försörja sig. Även vid beredskapsarbetena finge man sannolikt mera allmänt gå in för denna anordning.

Hänvisningsrayonen vid beredskapsarbeten skulle måhända icke kunna göras så stor som vid reservarbeten, där man principiellt inriktar sig på att göra landet till en enda gemensam arbetsmarknad och framför allt genom de fria resorna och *orts-*

tilläggen sökt balansera härav uppkommande svårigheter. Skillnaden i lönenivån på öppna marknaden är ju synnerligen betydande. Statens arbetslöshetskommission har för sin del konstaterat en spänning av den s. k. lägsta allmänt förekommande grovarbetarlönen ända ned från 3 kronor per dag i en ort upp till 9 kronor i en annan. Vid hänvisning av en arbetslös familjeförsörjare, bosatt i dyraste ort, till reservarbete i billigaste ort kan ortstillägget, som av allmänna medel utbetalas till hemmavarande familjen, uppgå till 4 kronor, alltså t. o. m. överstiga reservarbetslönens belopp. Ortstillägget spelar alltså en högst betydande roll för tillgodoseendet av reservarbetets syfte att verkligen bereda möjlighet till livsuppehället. Även om hänvisningsrayonen vid beredskapsarbete i vanliga fall kanske bleve något mindre än vid reservarbete, må emellertid framhållas, att exempelvis redan några få mil ifrån Stockholm den allmänt förekommande grovarbetarlönen understiger hälften av motsvarande lön i huvudstaden. Den lägre lönen innebär väl i viss mån en reell skillnad i levnadsstandard men betingas också i icke ringa mån av den bofasta landsbefolkningens större förutsättningar att tillgodogöra sig ortens relativa prisbillighet.

Socialstyrelsen föreställer sig, att det för arbetslösa, hänvisade från städerna till landsbygd med helt annan, lägre prisnivå, icke skulle vara möjligt att försörja sig själva och sina hemmavarande familjer med de förhållandevis låga löner, som betalades på arbetsorten, jämväl om dessa löner skulle utgå med fulla avtalsenliga beloppet. Man skulle enligt styrelsens mening tvärtom av socialt ofrånkomliga hänsynstaganden tvingas att bereda familjeförsörjarnas hemmavarande familjer sådant rent socialt betingat stöd, som ortstillägget utgör.

Häremot kan måhända invändas, att arbeten inom de fack, inom vilka beredskapsarbeten tänkts bliva anordnade, ofta utgå med högre belopp än dem, som kunna betecknas som »lägsta mera allmänt förekommande grovarbetarlön i orten».

Fortfarande finnas dock trakter, där exempelvis vägarbeten allmänt betalas med denna »lägsta grovarbetarlön i orten». Därjämte må erinras, att arbetet tänkts skola utföras på ackord och enligt de ackordssatser, som äro vanliga inom facket. Att märka är, att dessa ackordssatser fastställts för van arbetskraft. Bristen på vana hos den hänvisade arbetslöse industriarbetaren torde göra det omöjligt för honom att åtminstone under en ganska lång tid framåt nå upp till den vane arbetarens förtjänster.

I detta sammanhang förtjänar påpekas, att dessa stora, lokala variationer i lönesatserna skulle vålla betydande svårigheter vid själva hänvisningsförfarandet. Om man antoge, att vid ett hänvisningstillfälle platser vid två olika arbeten stode till förfogande, där lönen vid arbetsplatsen i orten utginge med ett visst belopp, och lönen vid ett annat arbete några mil ut på landsbygden utginge med endast hälften så stort belopp, så skulle det givetvis för de enskilda arbetslösa vara av väsentlig betydelse, om de hänvisades till arbetet med högre lön eller till arbetet med lägre lön. Avgörandet skulle, såsom nedan närmare utvecklas, ligga hos arbetsförmedlingen. Efter vilka rättvisa grunder skulle valet träffas? Nära till hands vore väl, att man sökte träffa ett rättvist val med ledning av försörjningsplikt och dylikt. Men där de arbetslösa finge anses ungefärligen jämställda, skulle givetvis de, som hänvisades till det lägre betalda arbetet, gripas av stor misstämning och söka göra gällande, att de bleve föremål för orättvis behandling. Bortsett från de betydande friktionsanledningar, som därav skulle föranledas, hade man skäl antaga, att de till det lägre betalda arbetet hänvisade skulle söka att genom löneaktioner höja den lägre lönen. Givet är också, att de genom att hänvisa till den andra ungefärligen likställda arbetargruppens högre löneinkomster skulle få ett skenbart stöd för en dylik löneaktion.

Sammanfattning. Socialstyrelsen kan sammanfatta det här anförda med följande. Tillgång till lämpliga arbetsobjekt för anordnande av beredskapsarbeten finns

i verkligheten icke på alla de orter, där läget på arbetsmarknaden gör anordnande av sådana arbeten påkallat, utan måste man även i stor utsträckning tänka sig hänvisning av arbetskraft till arbeten utom hemorten. I senare fallet lärer bliva ofrånkomligt att träffa vissa sociala välfärdsanordningar, hänförande sig, såsom nämnts, till beklädnadsutrustning, resor, förläggning och ortstillägg, anordningar, vilka icke äga motsvarighet vid den vana arbetskraftens naturliga tillopp till motsvarande arbeten på den öppna marknaden och som i själva verket i avgörande mån bryta mot grundsatsen, att den allmänna arbetsmarknadens principer skola tillämpas vid beredskapsarbeten, och som slutligen föranleda ökade kostnader.

Förkortad arbetstid. I promemorian har man vidare, med tanke på vikten av att beredskapsarbetena icke skulle absorbera redan sysselsatt arbetskraft i orten, föreslagit anordningen att genom förkortad arbetstid begränsa de verkliga arbetsförtjänsterna, vilket skulle göra beredskapsarbetena i motsvarande grad mindre lockande för ortsbefolkningen. Styrelsen kan här icke underlåta att om än med en viss överdriven tillspetsning karakterisera anordningen såsom partiellt arbetsförbud såsom medel mot arbetslöshet. Men frågan är om själva grundsatsen i verkligheten kan upprätthållas. Erkännas må, att så möjligen kan ske i de fall, där beredskapsarbetena äro förlagda till de arbetslösas hemort och dessa sålunda kunna kvarbo i sina hem. Principen har ju i viss mån prövats vid vissa kommunala arbeten för arbetslösa, där man låtit de hänvisade arbeta skiftesvis, exempelvis vardera skiftet tre dagar i veckan.

Vid beredskapsarbeten utanför de arbetslösas hemort ställer sig saken annorlunda. Erinras må, att själva principen ju avser att tillämpa den öppna arbetsmarknadens avtalsenliga löner, vilket skulle leda till, att arbetskraften utan särskilda hjälpåtgärder kunde strömma till. Bortsett från att, enligt vad styrelsen härovan tror sig ha kunnat visa, denna regel icke skulle kunna i praktiken upprätthållas, med mindre man träffade vissa sociala välfärdsanordningar utan motsvarighet i öppna marknaden, lärer det ligga i sakens natur, att man med utgångspunkt i förslaget icke får tillmäta den *avtalsenliga timlönen eller ackordssatsen* i och för sig denna effekt, utan att det är den faktiska *totala arbetsförtjänsten,* som i sådant fall bleve avgörande. Skulle nu vid dylika arbeten utom hemorten öppna marknadens ackordssatser visserligen tillämpas men arbetstiden förkortas i syfte att begränsa den faktiska arbetsförtjänsten, så ligger ju i öppen dag, att hela grunden för den förda argumenteringen ryckes undan. Enligt styrelsens mening vore det i dylika fall alldeles ofrånkomligt att låta arbetskraften med utnyttjande av hela arbetstiden skaffa sig de arbetsförtjänster, som ackordssatserna medgåve.

Syftet med begränsningar av arbetsförtjänsten var ju emellertid närmast, att man icke till beredskapsarbetena skulle locka över den arbetskraft inom orten, som redan inom andra yrken hade sysselsättning och försörjning. Detta motiv är minst lika betydelsefullt på landsbygden som i städerna, och skulle begränsningen av arbetstiden enligt vad ovan anförts icke kunna tillämpas vid arbete utom hemorten, så skulle därmed den risk, som man vill möta, också kvarstå.

Måhända vore det teoretiskt tänkbart, att man i sådana fall beträffande ortsbefolkningen, vilken kunde kvarbo i sina hem, kunde föreskriva en förkortad arbetstid, exempelvis till tre dagar i veckan, under det att tillresande arbetslösa skulle få arbeta under veckans samtliga sex dagar. Det behöver emellertid knappast påvisas, att en sådan anordning skulle utgöra ett ständigt hot för arbetsfreden. Lokala protektionistiska strävanden göra sig för närvarande gällande i hela Sverige med utomordentlig styrka, och en sådan skenbar favorisering av den tillresande arbetskraften skulle föranleda allvarliga slitningar.

För övrigt må beträffande hela tanken på förkortad arbetstid erinras om det förhållandet, att arbetet skulle beräknas på ackord. Det bleve svårt att ute i bygderna, där kontrollanordningarna vore svaga och starka gemensamma intressen

gjorde sig gällande, förhindra att arbetskraften faktiskt utförde arbete under längre tid än den officiellt medgivna, detta så mycket hellre, som arbetskraften vid en nödtvungen sysslolöshet i en främmande omgivning skulle känna leda och olust. Denna olust skulle säkert stegras till missnöje i och med att man uppfattade förkortningen av arbetstiden allenast såsom ett konstlat medel att hålla arbetsförtjänsterna nere. Jämväl må nämnas, att dylika skiftväxlingar av arbetskraften under trycket av ingripanden utifrån, vilka för arbetet såsom sådant äro främmande, äro ägnade att försvåra för att icke säga omöjliggöra en rättvis avvägning av de olika lagens faktiska ackordsprestationer. Även i denna del ligga i anordningen frön till ständiga konflikter och slitningar.

Till stöd för principen kunde måhända åberopas erfarenheterna från de statliga stenbeställningarna för arbetslösa inom stendistrikten, där man faktiskt gått in för principen om maximering av arbetsförtjänsten, ehuruväl ackordsarbete använts. Detta skenbara stöd kan emellertid icke åberopas. Vid stenbeställningarna har man just haft vissa specifika och egenartade förutsättningar, som överhuvud taget möjliggjort principens tillämpning. Man har sålunda haft en standardiserad och lätt kontrollerbar ackordsprodukt. Vidare har förelegat den ovan berörda speciella förutsättningen, nämligen att arbetskraften normalt kunnat kvarbo i sina hem. Slutligen har man haft framför sig en befolkning med en sällsynt enhetlig yrkesinställning, där alla praktiskt taget utan undantag befunnit sig i samma position och känt sig solidariska med den i gemensamt intresse träffade anordningen.

Med den förkortade arbetstiden har man velat nå även ett annat syfte än att i arbetsmarknadspolitiskt syfte reglera arbetsförtjänsterna, nämligen att så att säga utdryga arbetstillfällena och på så sätt med en given arbetsvolym kunna sysselsätta en större arbetsstyrka.

Erkännas må, att detta syfte skulle kunna nås i specifika, till sin omfattning starkt begränsade fall, där ordnad skiftesväxling, exempelvis tre dagar i veckan, skulle kunna genomföras. Förutsättningarna här vore emellertid, dels att arbetskraften skulle kunna kvarbo i sina hem och dels att en till hälften förkortad arbetstid likvisst skulle medge arbetsförtjänster, tillräckliga för arbetskraftens uppehälle. Så snart man kommer till arbetsplatser, belägna på någon distans utanför arbetskraftens hemort, torde redan förläggningsförhållandena resa betydande praktiska svårigheter för att arbetsstyrkan på här angivet sätt skulle kunna fördubblas.

I allmänhet torde man icke hava åsyftat dylika egentliga skiftesväxlingar, detta redan av det skälet, att tre dagars arbete per vecka ofta icke torde bereda en sådan för livsuppehället erforderlig arbetsinkomst, som man avser att vinna. Om man sålunda finge stanna för att begränsa arbetstiden exempelvis till 40 timmar i veckan, kan styrelsen icke finna, att man därmed skulle möjliggöra anställandet av ökade arbetarstyrkor, vare sig det gäller arbeten belägna inom arbetskraftens hemort eller utom densamma. Man kan ju icke rimligen tänka sig, att ett extra arbetslag skulle rycka in antingen på lördagen eller viss timme eller vissa timmar per dag, då det ordinarie arbetslaget vore ledigt.

I så måtto skulle en förkortad arbetstid verka så att säga utdrygande, som tiden för det enskilda arbetsföretagets fullbordande skulle förlängas. Men därmed vinner man ju icke syftet att i den aktuella arbetslöshetssituationen kunna bereda ökat antal arbetslösa sysselsättning. Ett förlängande i tiden av arbetsföretagen är i och för sig ingalunda något önskemål utan snarare tvärtom. Hela strävandet bör inriktas på förhållandevis kortvariga arbeten med stora arbetarstyrkor.

Hänvisningsförfarande. Grundtanken i de erinringar, som socialstyrelsen i sitt utlåtande år 1931 riktat mot då föreliggande förslag till beredskapsarbeten, var, såsom ovan nämnts, att de speciella anordningarna vid dessa i praktiken skulle tendera till att bli desamma som vid reservarbeten, låt vara att man med all kraft sökte hävda den öppna arbetsmarknadens principer. Denna inre tendens hos be-

redskapsarbetena berodde på att man med dessa arbeten direkt åsyftade att hjälpa arbetslösa och att man sålunda måste infoga dem såsom ett led i arbetslöshetspolitiken.

När nu två år senare framlägges ett nytt förslag till beredskapsarbeten, visar det sig också, att man i en avgörande punkt — med frånträdande av 1931 års sakkunnigas kraftiga hävdande av den öppna marknadens principer — måst taga ett avgörande steg i riktning mot reservarbetsprincipen, nämligen då man förordat hänvisningsförfarande. Styrelsen får i det följande närmare uppehålla sig vid denna viktiga fråga och vill söka visa, hur hänvisningsprincipens genomförande på många sätt skulle förläna beredskapsarbetena en helt annan karaktär än arbeten i öppna marknaden.

Med hänvisningsförfarande syftar styrelsen på den anordning, som nu tillämpas vid reservarbete, nämligen att särskilt lokalt organ för det allmänna får från central ledning sig tilldelat ett visst antal platser vid beredskapsarbeten för att sedan efter egen behovsprövning anvisa arbetslösa till dessa platser.

Att en sådan central fördelning av platser är ofrånkomlig, påvisade styrelsen redan i sitt utlåtande 1931. Man kunde ju inte tänka sig, att vederbörande organ inom olika arbetslöshetscentra inbördes började att för sitt arbetslöshetsklientels vidkommande tävla om platserna vid ett gemensamt beredskapsarbete. En sådan tävlan skulle kunna leda till, bland annat, att de närmast boende belade alla platserna, innan längre bort boende arbetslösa ens hade hunnit infinna sig. Vidare kunde man icke inom en hjälpverksamhet för arbetslösa ifrågasätta en sådan arbetshänvisning på vinst och förlust mellan olika sinsemellan konkurrerande lokala organ.

Detta har också helt naturligt vunnit beaktande i förslaget, i vilket man tänkt sig att under en central ledning på lämpligt sätt utskifta platstillgången mellan olika hänvisningsorgan. Att märka är blott, att man redan i denna del — av arbetslöshetspolitiska skäl — på ett tydligt sätt avviker från förhållandena på öppna marknaden.

Långt mera betydelsefullt är emellertid, att man vid uttagning av den arbetskraft, som skall anvisas arbete vid beredskapsarbete, går in för en behovsprövning. Erinras må, att arbetskraften hänvisas till reservarbete av vederbörande arbetslöshetskommittéer, under det att man vid platsanvisningen till beredskapsarbete tänkt sig arbetsförmedlingen som anvisningsorgan. Styrelsen återkommer i det följande till denna fråga men vill här i förväg endast framhålla, att vad som förestavat förslaget om arbetsförmedlingen som anvisningsorgan givetvis varit önskemålet att kunna upprätthålla den i själva verket fiktiva förutsättningen, att beredskapsarbetet vore att betrakta som arbete i öppna marknaden.

Man bryter härmed i en avgörande punkt mot den kanske mest väsentliga grundregeln för den offentliga arbetsförmedlingen, nämligen att den skall anvisa den bästa arbetskraften, som arbetsgivaren behöver, samt anvisa de bästa arbetstillfällena åt den härför bäst lämpade arbetskraften.

I promemorian vacklar man synbarligen mellan å ena sidan behovsprincipen och å andra sidan denna den grundläggande arbetsförmedlingsprincipen och söker förena dem. Alla dessa försök äro emellertid dömda att misslyckas. Såsom principer äro de båda absolut oförenliga och någon brygga mellan dem kan icke slås.

Man tänke sig en plats vid ett beredskapsarbete i anläggningsbranschen och man tänke sig såsom sökande å ena sidan en ensamstående yrkesvan vägarbetare, som varit arbetslös en vecka, och å andra sidan en verkstadsarbetare, som är familjeförsörjare och har fyra barn och som varit arbetslös sex månader. Rörande behovet finns ingen tvekan, icke heller beträffande lämpligheten. Den ene är utan tvekan mera behövande, den andre lämpligare. Vem skall hänvisas? Och dock är att märka, att man här icke står inför en oväsentlig detalj utan inför en principfråga av den mest grundläggande natur. Arbetsförmedlingen kan i en så väsent-

lig fråga icke handla efter vacklande principer utan har rätt att påkräva klara entydiga direktiv. Arbetsförmedlingen ställes icke heller bara inför en för arbetsförmedlingsinstitutionen avgörande principfråga; den ställes inför ett spörsmål, där på dess avgörande beror enskilda människors välfärd.

Socialstyrelsen anser därför det ofrånkomligt, att statsmakterna klart taga ställning till den frågan: Skall vid hänvisning till beredskapsarbete behovet eller lämpligheten vara avgörande? Om den senare principen skall tillämpas, komma beredskapsarbetena att i väsentlig mån förfela sitt syfte att utgöra ett medel till bekämpande av arbetslösheten. Hemmasonen på platsen är van vid tungt utearbete och finner beredskapsarbetet mera lönande; trots att han redan har sin försörjning, kommer han att få företräde framför den arbetslöse industriarbetaren. Tillämpas åter den förra principen, behovsprincipen, förvandlas arbetsförmedlingen i själva verket till ett organ för de betydelsefulla men nu för arbetsförmedlingen såsom sådan främmande uppgifter, som fyllas av de s. k. hjälpkommittéerna.

En behovsprövning kan icke, på sätt man i promemorian synes ha tänkt sig, inskränkas till en undersökning av den tid, under vilken vederbörande hos arbetsförmedlingen varit anmäld som arbetssökande. Även om denna tid vore att beteckna som en arbetslöshetsperiod, kan densamma synbarligen icke ensam vara avgörande för bedömande av det faktiska behovet. En ensamstående ung man, som i nödfall kan söka sig till föräldrahemmet, kan icke på den grund, att han varit arbetssökande i exempelvis fyra månader, anses mera behövande än en familjeförsörjare med många barn, vilken varit arbetssökande halva tiden.

Rörande sådana väsentliga förhållanden, varom här är fråga, kan den offentliga arbetsförmedlingen icke med utgångspunkt från sin nuvarande organisation ingå i prövning. Såsom en detalj kan för övrigt nämnas, att tiden för ansökan om arbete vid arbetsförmedlingen icke kan vara avgörande för en behovsprövning redan på den grund, att sökandet efter arbete under arbetsförmedlingens medverkan överhuvud taget icke behöver betyda, att den sökande är arbetslös. Ansökningen kan lika väl inskränka sig till att åsyfta ombyte av anställning.

Det kan synas, som om tillämpningen av en behovsprövning vid arbetsanvisningen visserligen skulle föranleda en del svårigheter men att dessa skulle kunna lösas och i allt fall inskränka sig till att beröra allenast själva urvalet av arbetskraft. Granskar man saken närmare, finner man emellertid, att verkningarna av behovsprincipens tillämpning äro långt mera djupgående och återverka på hela arbetssystemet. Några exempel härpå förtjäna nämnas.

Styrelsen har i det föregående använt sig av två termer, *arbetsanvisningen* och *arbetshänvisningen*. Arbetsanvisning förekommer vid arbetsförmedlingen och hänvisning betecknar hjälpkommittéernas förfarande beträffande arbetslösa, som erhålla reservarbete. Bakom dessa båda termer döljer sig en betydelsefull principiell olikhet. När arbetsförmedlingen anvisar en arbetssökande arbete, så innebär detta enbart, att arbetsförmedlingen lämnar den arbetssökande en *upplysning* om en lediganmäld plats. *Anställandet* sker givetvis hos arbetsgivaren, som vid behov kanske fått sig flera aspiranter till platsen anvisade. Vid hjälpkommittéernas hänvisningsförfarande åter vinner den arbetssökande *i och med själva hänvisningen anställning* vid reservarbetet, förutsatt nämligen att han icke — med därmed förknippade påföljder om avstängning från rätten till arbetslöshetshjälp — avböjer att acceptera hänvisningen. Platsbefälet vid reservarbetet har däremot intet inflytande ifråga om anställningen, försåvitt nämligen icke den hänvisade genom dåligt uppförande eller dylikt befinnes i enlighet med därom utfärdade regler böra avskedas.

Man frågar sig nu, om arbetsförmedlingens uppgifter vid platsförmedlingen ifråga om beredskapsarbeten skulle innebära anvisning eller hänvisning. I förra fallet skulle ledningen vid beredskapsarbetet ha att bland de anvisade själv anställa dem, som funnes mest lämpliga. I senare fallet åter skulle avgörandet av

själva anställningsfrågan vila hos arbetsförmedlingen, under det att ledningen för beredskapsarbetet endast hade att passivt acceptera den sålunda hänvisade arbetskraften. Styrelsen föreställer sig, att man ofrånkomligen finge tänka sig det senare alternativet. Erinras må, att arbetsförmedlingen härmed skulle få sig tillagd en långt mera ansvarsfull uppgift än den nuvarande.

Anordningen skulle emellertid på ett märkbart sätt påverka förhållandena ute på arbetsplatserna. Om arbetsledningen nämligen gjorde gällande, att den hänvisade arbetskraften icke vore kompetent för sina uppgifter eller åtminstone att den önskade sig mera yrkesvan arbetskraft, så skulle erinringar härom till arbetsförmedlingen ju kunna bemötas med påpekandet, att den sålunda hänvisade arbetskraften i enlighet med behovsprincipens tillämpning vid uttagningen vore den, som borde sysselsättas på arbetsplatsen ifråga. Arbetsbefälet vore alltså i så fall skyldigt att godtaga denna uppfattning och behålla den mindre dugliga arbetskraften, förutsatt nämligen att den icke vore helt inkompetent eller genom lättja, olämpligt uppförande eller dylikt måste avskedas. Erinras må, att man i promemorian icke förbisett detta. Sålunda anföres (sid. 11): »Med hänsyn härtill lärer man ej kunna strängt upprätthålla kravet på yrkesvana hos arbetskraften vid beredskapsarbetena.»

Konsekvenserna härav äro betydande. Sålunda må erinras, att det i promemorian förutsatts, att man vid arbetenas bedrivande jämväl skulle kunna begagna sig av *entreprenörer*. Låt vara, att arbetet skulle utföras på ackord, så är det för en entreprenör ur kostnadssynpunkt självfallet icke oväsentligt, hur stor arbetskvantitet den enskilde arbetaren kan prestera. Hela företagets organisation, transportanordningar, maskinell utrustning etc. måste anpassas efter en ungefärligen uppskattad arbetskvantitet per dag. Om denna kvantitet icke uppnås, mal detta maskineri i samma mån tomt. Det måste alltså för entreprenörens alla kostnadsberäkningar vara av alldeles avgörande betydelse, att han kan påräkna fullgod arbetskraft. Nu kunde det ju tänkas, att entreprenörer uppgjorde sina kostnadsberäkningar under hänsynstagande till dessa fördyrande moment. Saken vore emellertid därmed ingalunda ur världen. Om den sålunda beräknade entreprenadsumman accepterades, så låge det ju i entreprenörens rent personliga ekonomiska intresse att vid arbetets utförande få sig anvisad fullt kompetent yrkesvan arbetskraft, så att de fördyrande momenten kunde bortelimineras och vinst tillfalla honom. I den mån detta däremot icke lyckades honom och tvärtom procenten mindre duglig arbetskraft bleve större än vad han beräknat, skulle felkalkylen medföra förlust. Detta utomordentligt labila och oberäkneliga moment skulle alltså vara ägnat att behöva föranleda speciellt stora riskmarginaler vid avgivande av entreprenadanbud.

När man i promemorian sålunda förutsätter, att vinstmöjligheterna vid dylika entreprenader icke få vara oskäligt stora, så har man icke desto mindre gjort en konstruktion, som enligt sakens natur är av beskaffenhet att i speciellt hög grad föranleda stora risker med därav påkallade riskmarginaler vid entreprenadsummans beräknande.

Ej heller det allmänna såsom företagare lärer kunna bortse från dessa fördyrande moment.

Vid ackordsarbete på den öppna marknaden tjänar som bekant den *fastställda tidlönen* i allmänhet såsom ett mått för storleken av den utbetalning, som veckovis behöver ifrågakomma, innan den slutliga ackordsförtjänsten kanske först månader efteråt kan exakt fastställas. I vissa fall är timlönen garanterad, i andra fall åter icke. Praxis är emellertid städse, att om arbetaren icke genom sitt ackordsarbete beräknas nå upp till en inkomst motsvarande den sålunda stipulerade och i allmänhet förskottsvis utbetalade tidlönen, denna omständighet godtages såsom en legitim anledning till arbetarens skiljande från arbetet. Bakom detta av båda parterna hävdvunna åskådningssätt ligger givetvis den uppfatt-

ningen, att en arbetare, som vid ackord icke uppnår stipulerad timlön, därmed ådagalagt antingen inkompetens eller också lättja eller annan försumlighet, alltså i senare fallet ett på ena eller andra sättet olämpligt uppförande.

I och med att arbetskraften i förevarande fall ingalunda alltid har yrkesvana, kan det tänkas, att de enskilda arbetslagen trots uppenbar flit icke vid sina ackord nå upp till den stipulerade tidlönen. Den otillräckliga kompetensen får enligt principerna ej motivera ett avskedande och ej heller kan något olämpligt i arbetarnas uppförande åberopas till stöd härför. Man frågar sig då, om entreprenören det oaktat skall ha att utbetala avtalsenlig tidlön, trots att regulativet, som ligger i möjligheten att avskeda, bortfallit. Det skulle här i själva verket vara omöjligt att uppdraga en objektiv gräns mellan bristande arbetsvilja och bristande arbetsförmåga. I vartdera fallet skulle emellertid entreprenören kunna tillskyndas avsevärda förluster, som skulle öka hans risk. Utan möjlighet till vanligt avskedande skulle man lämna fältet fritt för s. k. maskning i betydande omfattning. Å andra sidan kunde man icke rimligen åt entreprenören lämna fältet fritt att under förebärande av lättja hos arbetskraften söka förskaffa sig sådan fullgod arbetskraft, som skulle göra arbetsföretaget billigare och förskaffa honom ökad ekonomisk vinst. I allt fall kan det konstateras, att, vilken väg man här än beträder, göres i en mycket viktig punkt ett principiellt avsteg från en grundläggande princip vid arbeten på öppna marknaden.

Jämväl hos det allmänna såsom företagare har man givetvis att räkna med en strävan att förbilliga arbetet. Även här skulle komplikationer av sist berörda slag kunna inställa sig. I allt fall skulle förhållandet ifråga utgöra en anledning till mindre tilltalande friktioner mellan representanterna för det allmännas företagarverksamhet och den offentliga arbetsförmedlingen.

Det anförda torde tillika ådagalägga betydelsen av en sida hos de nuvarande reservarbetena, nämligen att *det lokala arbetsbefälet* genomgående står under arbetslöshetskommissionens befäl och att det utför sitt arbete mot fast avlöning och att det slutligen har att helt inordna sin verksamhet såsom ett led i ett arbets- och hjälpsystem.

Styrelsen får med anledning av remissen om arbetslöshetsförsäkring m. m. anledning att i sådant sammanhang återkomma till frågan om *den offentliga arbetsförmedlingens organisation*. Givet är, att denna organisation i samband med införandet av en arbetslöshetsförsäkring finge i väsentlig mån utbyggas. Det utbyggande, som försäkringen skulle föranleda, finge närmast ske ur synpunkten av att den offentliga arbetsförmedlingen över hela landet skulle kunna fungera dels såsom förmedlingsorgan och dels såsom kontrollorgan i försäkringssystemet. Organisationen kunde härvid, mera oberoende av den kommunala indelningen, närmast anpassas efter befolknings- och geografiska förhållanden.

Skulle emellertid arbetsförmedlingen, såsom här ifrågasatts, även fungera såsom organ för uttagningen av arbetskraften till beredskapsarbeten, finge en ytterligare, ny synpunkt anläggas på dess organisation. Det lärer nämligen ligga i sakens natur, att man i det allmännas åtgärder till arbetslöshetens bekämpande aldrig kan frånkoppla kommunerna. Erfarenheten har exempelvis tydligen visat behovet av ett ordnat samarbete mellan de kommunala arbetslöshetskommittéerna och fattigvårdsstyrelserna. Jämväl har man att räkna med, att kommunerna liksom hittills kunde finna det lämpligt och påkallat att supplera den övriga hjälpverksamheten, exempelvis genom anordnande utan statsbidrag av rent kommunala arbeten för arbetslösa. Om nu arbetsförmedlingen skulle övertaga hjälpkommittéernas uppgifter att hänvisa de arbetslösa till de arbeten, som anordnades för arbetslösa i form av beredskapsarbeten, finge man i organisationsplanen för den offentliga arbetsförmedlingen ganska nära anpassa sig efter landets kommunindelning. Styrelsen föreställer sig sålunda, att man åtminstone i det övervägande flertalet av Sveriges kommuner vore nödsakad att inrätta lämpliga organ för den

offentliga arbetsförmedlingen. Den omständigheten, att antalet kommuner i Sverige uppgår till cirka 2 500, skulle föranleda en ganska väsentlig organisativ utbyggnad av den offentliga arbetsförmedlingen utöver den organisationsplan, som finnes skisserad i en av styrelsen avgiven promemoria, bilagd promemorian om arbetslöshetsförsäkring (sid. 220 ff.).

Med hänsyn till de viktiga avgöranden, som i samband med beredskapsarbetena skulle läggas i arbetsförmedlingens händer, finge man också på alla håll än ytterligare skärpa kraven på institutionen i kvalitativt hänseende, särskilt i vad rörde självständighet och auktoritet.

Enligt förslaget skulle den centrala fördelningen av arbetsplatserna på olika arbetsförmedlingsorgan ske genom en *byrå i socialdepartementet.* Det ligger i öppen dag, att denna fördelningsuppgift icke kan begränsas allenast till siffermässiga upplysningar om det platsantal, som för varje arbetsförmedlingsorgan vid varje tillfälle skall stå till förfogande. Fördelningsarbetet förutsätter givetvis därjämte en hel del direktiv i olika avseenden, vilka lokalorganet hade att effektuera. Man ställer sig här tveksam, huruvida man icke kan komma i konflikt med kommunallagarna, då det gäller att genom ett statsorgan, byrån i socialdepartementet, lämna bindande order till arbetsförmedlingsorganen, vilka ju sortera under egna styrelser och ytterst bäras upp av kommuner och landsting.

Statens nuvarande inflytande över den offentliga arbetsförmedlingen hänför sig uteslutande till den omständigheten, att arbetsförmedlingen åtnjuter statsbidrag och att arbetsförmedlingen såsom villkor för åtnjutande av sådant bidrag åtager sig att följa vissa statliga, allmänna direktiv. Det synes kunna ifrågasättas, om icke detta underlag för statens myndighet över den offentliga arbetsförmedlingen under här ovan angivna förutsättningar skulle te sig alltför svagt. Man frågar sig, om icke ett fullständigt förstatligande av hela arbetsförmedlingen bleve nödvändigt och om ej arbetsförmedlingsnätet finge utbyggas med en organisation — kontor eller ombud — i alla Sveriges kommuner. Givetvis skulle en sådan utbyggnad medföra avsevärda ekonomiska konsekvenser för statsverket, utöver tidigare beräknade. Erinras må också, att denna utbyggnad av organisationsnätet finge anpassas efter krisförhållanden. Man frågar sig, om den åter skulle kunna sammandragas vid återinträdande normala förhållanden.

I samband med hänvisningsförfarandet må slutligen beröras frågan om följderna av *vägran att antaga erbjudet arbete.* När en arbetslöshetskommitté hänvisar en hjälpsökande arbetslös till reservarbete och denne icke accepterar arbetet, avstänges han under en viss närmare angiven tid från varje form av statlig arbetslöshetshjälp. Hur härmed skall förfaras vid vägran att mottaga av arbetsförmedling anvisat beredskapsarbete, lärer närmast framgå av de föreslagna bestämmelserna om hjälpverksamheten i promemorian om arbetslöshetsförsäkring m. m. Frågan kommer sålunda upp till behandling i ett annat sammanhang. Här må endast erinras, att hänvisning till reservarbete alltid är obetingad; arbetet är städse av beskaffenhet att kunna utföras av icke yrkesutbildad arbetskraft, förutsatt nämligen att kroppslig svaghet eller fysiska brister icke lägga hinder i vägen. Vid vissa beredskapsarbeten åter tangerar man, och lärer i verkligheten allt emellanåt överskrida de gränser, där verklig yrkesskicklighet måste påkrävas. En hänvisning till ett beredskapsarbete kan sålunda icke utan vidare accepteras av den arbetssökande på samma sätt som en hänvisning till reservarbete. Konstateras kan emellertid att denna omständighet ofta torde erbjuda möjlighet för den icke arbetsvillige att under förebärande av bristande yrkesskicklighet undandraga sig en arbetshänvisning.

Man kan utgå ifrån, att arbetskraften i vissa situationer skulle ha starka skäl till undanflykter. Man tänke sig här allenast det i det föregående berörda fallet, där tvenne olika arbeten med helt olika lönenivåer stå till buds. Det vore endast mänskligt, om de arbetssökande ena dagen sökte förebringa allehanda skäl att

undandraga sig hänvisning till det lägre betalta arbetet, om de hade förhoppning att på så sätt påföljande dag bli hänvisade till det bättre betalta arbetet.

Man frågar sig vidare, om en arbetssökande, som under förebärande av bristande kompetens vägrade att antaga ett erbjudet beredskapsarbete, därmed skulle drabbas av annan påföljd, än att han för dagen icke finge sitt kort påstämplat såsom arbetslös, men att han exempelvis redan påföljande dag skulle kunna ifrågakomma vid hänvisning till annat beredskapsarbete.

Löneprisbildningen. Den kanske viktigaste punkten i remitterade promemorian rör själva lönesättningen. I anslutning till den ursprungliga tanken, att beredskapsarbeten äro att anse som arbeten i öppna marknaden, föreslås sålunda, att — i motsats till vad fallet är vid reservarbete — lönen vid beredskapsarbete skall utgå enligt avtalsenliga grunder.

Till en början må göras några påpekanden, hur avtalsförhållandena faktiskt gestalta sig, närmast inom anläggningsbranschen, vilken ju i förevarande sammanhang är av stor betydelse.

Man förutsätter i promemorian, att såväl löner som arbetsvillkoren i övrigt skola baseras på de för olika fack eller yrken på den öppna marknaden upprättade kollektivavtal eller, där sådana icke finnas, överensstämma med i orten gängse arbetsvillkor. Samtidigt föreslår man emellertid vissa *avvikelser från gällande avtalsnormer*. En huvudpunkt i det föreslagna beredskapssystemet är ju, att behovsprincipen skulle bli i viss mån bestämmande vid anställandet av arbetskraft och att följaktligen kravet på yrkesvana, duglighet och lämplighet för arbetet icke behövde obetingat upprätthållas. En sådan ordning skulle rubba grundvalen för våra kollektivavtal. I dessa äro löner och övriga villkor avvägda för fullgod, duglig, inom respektive avtals arbetsområden hemmastadd arbetskraft.

Hjälpbehovets framskjutande i första planet torde i själva verket vara oförenligt med vårt kollektivavtalsväsens grunder. Kollektivavtalen medgiva väl visst utrymme för hänsynstagande till försörjningsplikt, mantalsskrivningsort m. m, men härvid åsyftar man individuella fall och icke hela grupper av arbetare; det är endast vid lika kvalifikationer, som valet av arbetare på ett avgörande sätt kan påverkas av dylika hänsyn. Lika uppenbart torde vara, att åt förekommande avtalsbestämmelser om nedsatt lön för ej fullgod arbetskraft knappast kan givas mera allmän tillämpning, utan att sådana bestämmelser måste hänföras till undantagsfall (hög ålder, vanförhet o. d.).

Vid allmänna arbeten i större omfattning av sådan art, varom nu företrädesvis är fråga, torde gällande kollektivavtal i allmänhet icke direkt äga tillämpning. Om man bortser från ett par statliga verksamhetsfält, saknas avtal med större geografisk räckvidd på dessa arbetsområden. *Avtalen äro lokalt begränsade* och, vad angår privata företagare inom anläggningsbranschen, i regel avpassade för och formellt gällande för särskilda, *namngivna arbeten*. Vägstyrelsernas kollektivavtal med fackföreningarna omfatta ofta allenast underhållsarbeten, medan nyanläggningar och större ombyggnadsarbeten pläga utlämnas på entreprenad eller bortsättas i mindre poster till s. k. ackordslag enligt anbudssystemet. Anmärkas må även, att vägväsendets avtal merendels icke äro bindande för andra arbetare än sådana, som tillhöra den avtalsslutande organisationen.

Besvärande avtalsrättsliga komplikationer lära icke kunna undvikas, vare sig man söker på beredskapsarbeten tillämpa gällande kollektivavtal eller finner sig böra upprätta nya sådana. I sistnämnda hänseende förtjänar särskilt påpekas svårigheten för arbetarparten att åvägabringa tillfredsställande *organisatoriska enheter* på arbetsplatser, där arbetsstyrkan till övervägande delen kan komma att vara sammansatt av arbetare från olika industrier och yrken och tillhörande olika fackorganisationer.

Den öppna marknadens löner äro, såsom ovan framhållits, i vårt land i hög grad skiftande icke blott olika orter emellan utan också på en och samma plats för arbeten, som till sin art äro jämförliga. Begreppet avtalsenlig lön torde, särskilt i fråga om anläggningsbranschen i vidsträckt bemärkelse, icke vara användbart såsom grund för lönesättning vid beredskapsarbeten, om man därmed åsyftar att åvägabringa garantier, mer eller mindre bindande, för någon viss lönenivå.

Redan timlönen kan växla i betydande mån vid olika, varandra närbelägna företag. Det är t. ex. icke ovanligt, att inom ett vägdistrikt timlöner äro avtalsfästa till olika belopp vid vägstyrelsens och vid entreprenörers arbeten.

Än mer torde skiljaktigheter göra sig gällande i fråga om ackordsbetalning. S. k. fasta ackordsprislistor förekomma inom husbyggnadsbranschen och på enstaka platser även inom vägbyggnadsfacket och inom det kommunala anläggningsarbetet, men i stort sett sker ackordssättningen på de sistnämnda arbetsområdena *från fall till fall.* Det ligger i sakens natur, att under sådana förhållanden högst avsevärda variationer i ackordspriser skola uppkomma. Överhuvud taget låta sig arbetsvillkoren inom anläggningsfacken icke på förhand fixeras mera noggrant och uttömmande, i vart fall icke på samma sätt som inom fabriksindustrien.

Med hänsyn till arbetets natur äro arbetsförhållandena tid efter annan underkastade förändringar och kunna därför icke i detalj fastlåsas, vilket åter är ägnat att framkalla nya spörsmål och tvistigheter under arbetets gång. Man rör sig här på områden, som visat sig vara i eminent grad utsatta för konfliktrisker. I den officiella statistiken redovisade arbetsinställelser beröra ifrågavarande yrkesgrenar i mycket stor utsträckning (under vissa av de senaste åren mer än $^1/_3$ av samtliga arbetsinställelser), och allmänt känt är, att blockadförfarandet tagit uppseendeväckande omfattning vid sidan av de egentliga arbetsinställelserna. Visserligen saknas närmare utredning om betydelsen av ifrågavarande företeelse. De talrikt förekommande blockadannonserna i olika tidningsorgan giva emellertid tillräckliga belägg för att man har att räkna med störningar i arbetet såsom faktorer av permanent natur inom byggnadsfacken och angränsande näringsgrenar.

Som en illustration till det senast anförda kan nämnas följande, låt vara att de meddelade sifferuppgifterna ej medge några alltför vittgående slutsatser. Socialstyrelsen följer i anledning av sin befattning med förlikningsmannaväsendet konfliktannonser och dylikt i dagspressen. En dossier av klippta annonser avseende tiden 1 juli—31 december 1932 ur en enda tidning innehåller sammanlagt 356 annonser angående blockad, strejk eller bojkott och 137 annonser angående uteslutande av medlemmar samt prickning av strejkbrytare. Nämnas må, att de klippta annonserna i flera fall avse samma konflikter och att annonsernas antal sålunda ej anger antalet konflikter. Den omständigheten, att en blockadannons varit införd vid upprepade tillfällen, ger dock i och för sig en viss antydan om konfliktens segslitna och långvariga beskaffenhet. Jämväl må nämnas, att endast en enda dylik annons kan innehålla uppgift om blockad vid ända till ett 30-tal olika arbetsplatser. Annonserna avse till övervägande del konflikter inom anläggningsbranschen.

Man synes i promemorian beträffande begreppet avtalsenlig lön ha utgått ifrån ett stelt, så att säga statiskt åskådningssätt och betraktat den avtalsenliga lönen som något fixt, givet samt helt förbisett den avtalsenliga lönens så att säga dynamiska, rörliga natur. Vad här anförts om de faktiska förhållandena, speciellt inom anläggningsbranschen, giver en inblick i, hur ytterligt vagt begreppet avtalsenlig lön i själva verket kan vara och ofta är.

När man utgår ifrån att staten i sin lönesättning vid beredskapsarbetena allenast skulle anpassa sig efter den löneprisbildning, som utkristalliserats på den öppna marknaden, så synes man helt hava förbisett den för saken alldeles avgörande omständigheten, att staten vid beredskapsarbetena själv skulle såsom före-

tagare infogas i löneprisbildningsprocessen. Staten skulle direkt medverka till att fastställa den avtalsenliga lönen.

Till skillnad från vad fallet är vid arbeten i öppna marknaden bortelimineras vid beredskapsarbetena två för löneprisbildningen avgörande faktorer, nämligen dels arbetets egen nödvändighet och dels kapitaltillgången.

Arbetet skall visserligen enligt promemorian vara av konstaterad »angelägenhetsgrad», men angelägenhetsgraden blir i själva verket endast uttryck för ett i hög grad subjektivt bedömande.

Arbeten, som normalt måste anstå, när kostnaderna springa upp över en viss gräns, som icke harmonierar med arbetets behövlighet och nytta, skulle här av arbetsmarknadspolitiska skäl i allt fall kunna pressas fram till ett utförande. Ett avgörande regulativ mot lönestegring vid avtalsförhandlingarna vore härmed undanryckt.

Den andra huvudfaktorn är kapitaltillgången. Det ligger i sakens natur, att kapitaltillgången i fråga om beredskapsarbeten icke avpassas efter arbetsobjektets behövlighet, utan en helt annan faktor blir här avgörande, nämligen arbetslöshetens omfattning. Vill man fullfölja den här utstakade arbetslinjen med beredskapsarbeten, så måste också kapitaltillförseln göras större, ju större arbetslösheten är. Är emellertid kapitaltillgången töjbar, blir även lönen vid avtalsförhandlingarna i motsvarande grad töjbar.

När staten vid stor arbetslöshet anordnar omfattande beredskapsarbeten, skulle staten i realiteten ha i sin makt att ensidigt diktera lönevillkoren, och om staten verkligen utnyttjade denna sin maktställning i syfte att hålla lönerna nere, skulle lönen vid arbeten i öppna marknaden säkerligen ansluta sig till den nedåtgående kurvan. Om staten åter vid stigande konjunktur vore engagerad i stora beredskapsarbeten, hade staten därmed försatt sig i ett sådant tvångsläge, att staten vore tvingad till eftergifter vid sina avtalsförhandlingar. Givetvis skulle en lönestegring här påverka öppna marknadens löner i uppåtgående riktning. I vilketdera fallet skulle staten sålunda icke intaga en neutral, passiv hållning till en av statens åtgöranden oberoende, fri löneprisbildning i öppna marknaden utan i själva verket i sin politik bliva normerande för den öppna marknadens löner snarare än tvärtom.

Erinras må beträffande lönesättningen vid reservarbete, att den lägre lönen, som där utgår, icke närmast eller ens till huvudsaklig del lärer förestavas av statsfinansiella sparsamhetssträvanden. Vad man med denna lönesättning i stället vill ernå är främst det arbetsmarknadspolitiska syftet, att arbetskraften av naturliga ekonomiska skäl skall sträva att återgå till de arbetstillfällen, som den öppna marknaden erbjuder. Men lönesättningen innebär tillika just att staten genom dessa arbeten icke skall ingripa i själva löneprisbildningsprocessen utan ställa sig vid sidan om.

Den strejkrätt, som enligt förslaget synes kunna tillkomma arbetskraften vid beredskapsarbete på samma sätt som arbetare vid andra arbeten i öppna marknaden, kan givetvis ingiva allvarliga betänkligheter, synnerligast när man tar i betraktande, att strejkrätten faktiskt riktas mot en social välfärdsanordning från det allmännas sida.

Hur viktig denna sida än kan synas vara, är den likväl knappast av samma avgörande betydelse som den i promemorian faktiskt hävdade principen, att lönen vid beredskapsarbetena skall fastställas genom avtalsförhandlingar mellan staten och det dit hänvisade hjälpklientelet.

Synpunkter i vissa specialfrågor.

Aktuella arbetstillfällen i öppna marknaden såsom beredskapsarbete. Beträffande valet av reservarbeten tillämpas bland annat den grundsatsen, att man icke får utföra sådana arbeten, som inom den närmaste tiden i allt fall skulle komma till utförande på den öppna arbetsmarknaden. Denna grundsats har bl. a. stor betydelse i fråga om vägarbeten, där treårsplaner som bekant uppgöras. Arbetslöshetskommissionen undviker konsekvent att befatta sig med arbeten, som ingå i den uppgjorda treårsplanen. Framhållas må också, att detta givetvis i viss grad försvårar uppbringandet av lämpliga arbetsobjekt.

I remitterade promemorian upprätthålles icke denna förutsättning, utan man anser sig tydligen kunna hänvisa till det förhållandet, att beredskapsarbetena likaväl som andra arbeten också tillhöra öppna marknaden.

Man tänke sig nu det mycket vanliga fallet, att ett vägarbete planerats i en ort sedan längre tid. Sådana arbetsföretag tilldraga sig städse stort intresse från ortsbefolkningens sida och man gör sina förberedelser för att få rycka in och här få en välbehövlig kontant arbetsförtjänst. Hur skulle saken då te sig, om detta arbete i verkligheten komme till utförande som beredskapsarbete genom arbetslösa, dit hänvisade från andra orter? Det väsentliga för ortsbefolkningen är ju icke lönesatserna såsom sådana utan frågan, om de själva eller arbetskraft utsocknes ifrån skola utföra arbetet. Tillämpar man nu vid beredskapsarbetena hänvisningsförfarande och hänvisar företrädesvis arbetskraft från annat håll med utestängande i större eller mindre grad av ortsbefolkningen, så föreställer sig styrelsen, att denna, när den såge länge efterlängtade arbetstillfällen sålunda gå sig ur händerna, skulle gripas av stark misstämning. Man hade anledning att befara, både att konflikter skulle utbryta och att den hänvisade arbetskraften möttes med mindre vänliga känslor.

Tillskott av andra medel. Det förutsättes i promemorian, att beredskapsarbetena skola finansieras dels genom statsbidrag och dels med tillskott av andra medel. Statsbidraget skall utmätas efter de grunder, som eljest tillämpas vid arbeten av motsvarande karaktär, för så vitt och i den mån sådana grunder vore fastställda. I promemorian meddelas (sid. 18) en kalkyl i sådant hänseende. Styrelsen fäster sig här särskilt vid posten »vägar, korsningar och broar». Dessa kostnadsberäknas till sammanlagt 114·6 milj. kronor. Härav skulle staten bidraga med sedvanliga 75 procent eller med 86 milj. kronor. Hur skulle återstående 28·6 milj. kronor åstadkommas?

Sant är, att vägstyrelserna i en del fall kunna prestera en viss ekonomisk marginal utöver årets utgifter för löpande arbeten och denna marginal utnyttjas i allmänhet för finansiering av reservarbeten. Vid de underhandlingar, som därvid föras, framhäves ständigt det trängande behovet av förhöjt statsbidrag vid ett arbetes igångsättande i förtid såsom reservarbete, något som nogsamt utvisar, att vägstyrelsernas ifrågavarande marginaler ingalunda äro breda. Utan vidare torde det stå klart, att vägstyrelserna icke skulle förmå att under budgetåret 1933/34 prestera ett så stor belopp som för deras vidkommande skulle påkrävas utöver de medel, som erfordrades för ordinarie arbeten.

En teoretiskt rationell anordning vore därvid, att staten såsom räntefritt lån tillsköte dessa återstående 28·6 milj. kronor. Att märka är emellertid härvid, att detta skulle i väsentlig mån förrycka hela den i promemorian och i statsverkspropositionen uppgjorda finansieringsplanen, där man i själva verket baserar kalkylerna på att dessa tillskott från den öppna marknaden verkligen skola kunna presteras utan anlitande av statliga lånemedel. Styrelsen föreställer sig, att de beräknade statsmedlen i allmänhet finge höjas med cirka 1/3, för att den uppgjorda finansieringsplanen i verkligheten skulle kunna realiseras.

Om man verkligen ginge in för en dylik princip, nämligen att såsom statliga lån tillskjuta jämväl de 25 procent av kostnaden, som överskjuta statsbidraget om 75 procent, finge emellertid tidpunkten för sådana låns gäldande förläggas till en oviss framtid, förutsatt nämligen att man ville undvika att för framtiden märkbart rubba förhållandena på hithörande arbetsmarknad. Lånen bleve i realiteten statsbidrag utan återbetalning. Härmed uppgåve man förankringen i ett medverkande lokalt ekonomiskt intresse, d. v. s. den viktigaste garantien för att de vägföretag, som komme till utförande såsom beredskapsarbete, vore behövliga samt ur ekonomisk eller annan synpunkt försvarliga.

Indirekta arbetstillfällen. Enligt principerna för reservarbeten skall man söka utvälja sådana arbetsobjekt, där en förhållandevis stor del av kostnaden utgår såsom arbetslön. Det vill synas, som om man också kunnat med framgång omsätta denna grundsats i praktiken. Cirka tre fjärdedelar av kostnaderna för reservarbetena hava utgjorts av arbetslöner.

Beträffande beredskapsarbeten har man synbarligen tänkt sig mera mångskiftande arbetsobjekt med en förhållandevis stor materialåtgång. Man synes vilja ge ett försvar härför på så sätt, att man hänvisar till den indirekta sysselsättning, som beredes arbetskraft genom framställandet av materialierna, och materialbeställningarnas allmänt konjunkturfrämjande effekt. Samtidigt framhålles i promemorian lämpligheten av, att man icke av enbart ekonomiska skäl skall använda sig av maskinell arbetskraft ute på arbetsplatserna utan i görligaste mån söka begagna manuell, även om detta till viss grad vore oekonomiskt.

Den inkonsekvens, som här föreligger, är uppenbar. Materialier äro ju till övervägande del maskinprodukter, som i förhållande till produktionskostnaden ofta förutsätta endast förhållandevis ringa manuell arbetskraft. Betraktar man nu produktionsprocessen som en enhet, så förordar man alltså, att man skall använda sig av maskinprodukter i form av materialier men ute på arbetsplatserna, även med eftersättande av ekonomiska synpunkter, undvika maskinell utrustning till förmån för manuell arbetskraft.

Den ifrågasatta principen rimmar för övrigt icke med förslaget att använda entreprenadsystem. Det är nämligen hart när omöjligt att uppdraga en gräns mellan de mest elementära praktiska maskinella anordningar — decauvilleanordningar i stället för skottkärror och dylikt — och sådana maskinella anordningar (grävmaskiner o. d.), som enligt förslaget icke borde ifrågakomma. Givetvis kan man icke i entreprenadkontraktet klavbinda entreprenören på sådant sätt, att han i allt skulle vara tvungen att använda sig av allenast dyrare manuella anordningar. Det blir alltså en ständig dragkamp mellan den kontrollerande myndigheten och entreprenören vid bedömandet av frågan, i vilken utsträckning förbilligande maskinella anordningar skulle få anlitas.

Socialstyrelsen vill i detta sammanhang icke ingå på nationalekonomiska teorier om konstlade beställningars eventuella konjunkturfrämjande inverkan. Det kan endast konstateras, att teorien åtminstone icke alltid håller streck. Sålunda kan nämnas, att de i arbetsmarknadspolitiskt syfte gjorda statsbeställningarna å gatsten, vilka givetvis erbjudit stor hjälp, medan de pågått, redan få anses utöva ett konjunkturförlamande inflytande inom stenindustrien genom de anhopade lagren.

För den händelse att statliga åtgärder för sysselsättande av arbetskraft verkligen kunna få en konjunkturfrämjande verkan, lärer den primära förutsättningen vara, att det utförda arbetet framdeles verkligen kan fylla ett förefintligt förnuftigt behov. Styrelsen vill ifrågasätta, om icke den nuvarande konjunkturkrisen åtminstone ur viss synpunkt beror på, att man i nuvarande stund icke har tillräckligt säkra hållpunkter för bedömande av framtidens behov av nyttig-

heter. Det är i avsaknad av sådana hållpunkter, som företagsamheten, då den så att säga icke vet var den skall sätta in, nu följaktligen ställer sig avvaktande. En ekonomisk anpassningsprocess till åstadkommande av balans i den rubbade jämvikten synes vara nödvändig, och det kan näppeligen anses konjunkturfrämjande att träffa åtgärder, som vore av beskaffenhet att verka fördröjande på denna process.

När styrelsen här ställer sig i övervägande mån kritisk mot tanken på beredskapsarbeten, innebär detta icke att styrelsen av princip ställer sig avvisande mot tanken, att allmänna arbeten i vissa speciella fall måhända i någon mån kunde främjande påverka konjunkturen.

I 1931 års utlåtande pekade styrelsen på elektrifieringen av våra statsjärnvägar såsom ett exempel på arbetsuppgifter, som kanske vore av dylik beskaffenhet. Dessa arbeten skulle dock icke ha karaktär av beredskapsarbeten utan i alla delar vara att betrakta som arbete i öppna marknaden.

Det kan emellertid konstateras, att remitterade promemorian icke lämnar utredning i denna fråga. Hade på ett nöjaktigt sätt kunnat påvisas, att arbetsföretag av den art, som här ifrågasättes, verkligen förefinnas och i så fall vilka bestämda arbetsuppgifter varit av denna specifika natur, hade utredningen sannolikt på ett helt annat sätt lämnat ett bidrag till frågan om medlen för den aktuella arbetslöshetens motverkande.

Beredskapsarbeten kunna ej avbrytas. Enligt grundsatsen om att arbetena skola vara behövliga hävdas också i promemorian, att arbetsföretagen icke skola kunna avbrytas utan böra fullföljas även vid stigande konjunktur. De faror, som härvidlag möta, undgå ej uppmärksamhet. Vid en konjunktursvängning, då arbetena icke längre vore strängt behövliga ur arbetslöshetssynpunkt, finge de dock allt fortfarande upprätthållas och tynga statsbudgeten. Arbetena skulle genom sin stora omfattning märkbart inverka på förhållandena på öppna marknaden och verka återhållande på det ekonomiska livets tillfrisknande. Inför det oavvisliga tvånget att fullfölja arbetena skulle man på dessa också, såsom förut framhållits, bli tvingad att tillämpa de måhända väsentligt stegrade lönesatser, som kunna bli rådande under en stigande konjunktur med ökad efterfrågan på arbetskraft.

På ovan anförda grunder har socialstyrelsen icke funnit sig kunna förorda ett förverkligande av det i den remitterade promemorian framlagda förslaget till beredskapsarbeten.

De olika former av hjälpåtgärder till förmån för de arbetslösa, vilka för närvarande äro under behandling, måste givetvis i avseende å gestaltning och tillämpning bilda ett väl genomtänkt och praktiskt fungerande system. Med hänsyn härtill anser styrelsen sig böra, då den avslutat granskningen av åsyftade olika hjälpformer, söka framlägga vissa synpunkter beträffande dessa hjälpformers inbördes förhållande.

Övertygad om angelägenheten av att det allmännas verksamhet för arbetslösas hjälpande ernår erforderlig omfattning och effektivitet, skall styrelsen då jämväl beröra vissa frågor rörande tillgodoseendet av föreliggande hjälpbehov.

Socialstyrelsens yttrande rörande frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m.

Avgivet den 20 februari 1933.

Genom beslut den 21 januari 1933 har Kungl. Maj:t anbefallt socialstyrelsen att före den 15 februari 1933 avgiva yttrande över en inom socialdepartementet med biträde av tillkallade sakkunniga utarbetad promemoria rörande frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m. ävensom att därvid tillika inkomma med närmare utredning och förslag rörande den offentliga arbetsförmedlingen samt den centrala organisationen vid genomförandet av en frivillig arbetslöshetsförsäkring.

Innan styrelsen ingår på att yttra sig över den remitterade promemorian, anser sig styrelsen, som den 14 innevarande februari expedierat yttrande rörande beredskapsarbeten till motverkande av arbetslöshet, böra framhålla ej blott, att styrelsen icke sett sig i stånd att inom den föreskrivna tiden avgiva yttrande i förevarande ärende utan även att styrelsen trots uppskovet icke kunnat ägna promemorian den ingående och allsidiga prövning, som ärendets vikt påfordrat. Styrelsen är ej heller nu i tillfälle att yttra sig över mer än den föreslagna arbetslöshetsförsäkringen, till vilket yttrande emellertid fogats en framställning av vissa synpunkter beträffande den planerade hjälpverksamheten för de arbetslösa i dess helhet m. m. Styrelsen torde emellertid inom den närmaste tiden komma att avgiva yttrande över övriga i promemorian framlagda författningsförslag.

Beträffande förevarande yttrandes innehåll och dettas uppdelning må här nämnas, att i yttrandet efter en kortfattad inledning till en början anföras en del allmänna synpunkter rörande arbetslöshetsförsäkring, varefter man övergår till granskning, först i några principiella avseenden och sedan i fråga om de särskilda bestämmelserna, av det av de sakkunniga utarbetade utkastet till förordning om erkända arbetslöshetskassor. Härefter framläggas synpunkterna beträffande hjälpverksamheten i dess helhet m. m.

Inledning.

Arbetslösheten utgör onekligen vår tids mest bekymmersamma sociala företeelse, och måste man med intresse uppmärksamma och pröva varje anordning, som kan synas ägnad att lindra dess följder. En bland de äldre och mer anlitade anordningarna för tillgodoseende av berörda syfte utgöres av arbetslöshetsförsäkring, som under varierande former införts i ett stort antal kulturstater.

Såsom i den remitterade promemorian omtalas, har frågan om anordnande av lagstadgad arbetslöshetsförsäkring i vårt land sedan ganska länge stått på dagordningen. Statsmakterna ha emellertid hittills ställt sig tveksamma i frågan, och ha de olika förslag till lagstiftning i ämnet, vilka utarbetats, icke lett till något resultat. Anledningen härtill torde i stort sett kunna sägas ha varit, att man varit osäker, om de svårigheter och olägenheter, som dylik försäkring kunde förväntas medföra, skulle komma att uppvägas av dess nyttiga verkningar. Särskilt har denna tvekan gjort sig gällande i fråga om ett mer långtgående deltagande från statens sida i försäkringens finansiering och administration samt med hänsyn till den under de senaste åren skärpta ekonomiska krisen och arbetslösheten.

Erinras bör måhända i detta sammanhang även om några av de anmärkningar av mer principiell betydelse, som framställts under den tidigare behandlingen av förevarande fråga.

Sålunda har framhållits, att arbetslöshetsförsäkring måste anses såsom en i och för sig oriktig och ohållbar anordning, enär den för varje försäkringssystem grundläggande faktorn av riskens beräknelighet och oberoende av de försäkrades vilja icke här vore för handen. Enligt en annan anmärkning skulle arbetslöshetsförsäkring i avsevärd mån öka den stelhet och orörlighet, som redan i stor utsträckning kännetecknar arbetsmarknaden och utgör en icke oviktig, medverkande orsak till arbetslösheten. Anföras må även erinringen, att staten genom lämnande av bidrag åt arbetslöshetsförsäkringen måste anses till förmån för arbetarparten frånträda den opartiska ställning, den bör iakttaga i förhållande till parterna å arbetsmarknaden.

En ingående kritik har ägnats arbetslöshetsförsäkringen, såväl i allmänhet som i dess obligatoriska och frivilliga form, av socialstyrelsen i dess den 13 juni 1931 avgivna yttrande över 1926 års arbetslöshetssakkunnigas betänkande och förslag angående arbetslöshetsförsäkring m. m. (Soc. Medd. 1931, s. 515.)

Ser man till den senaste tidens erfarenheter beträffande arbetslöshetsförsäkring i länder med en mer utvecklad dylik försäkring, träffar man ofta uppgifter och omdömen, som tyda på att härovan åsyftade kritik icke saknar skäl. Bl. a. finner man sålunda ej sällan uttalanden, som gå ut på att det i regel ej lyckats hålla understödsverksamheten inom den från början försäkringsmässigt fastställda ramen och att försäkringen måste anses ägnad att i viss mån »konservera» arbetslösheten. Att arbetslöshetsförsäkring ej kan bereda någon avsevärd bot mot följderna av den nu rådande katastrofala arbetslösheten anses uppenbart.

Allmänna synpunkter.

Fyra försäkringsförslag. Det torde förtjäna påpekas, att det nu föreliggande departementsförslaget är det fjärde i ordningen av de offentliga förslag i ämnet, som — alla efter omfattande utredningar — under loppet av ett decennium sett dagen i Sverige. Redan den utomordentligt omfattande utredningsapparat, som spörsmålet sålunda befunnits påkalla, giver en antydan om uppgiftens inre svårigheter. Men icke nog härmed. Även där dessa förslag äro ett uttryck för den uppfattning, vilken främst påyrkat genomförandet av en arbetslöshetsförsäkring, uppvisa de sinsemellan avsevärda olikheter.

Sålunda kan nämnas exempelvis, att 1928 års förslag visserligen alternativt innehöll både en obligatorisk och en frivillig försäkring men tydligt gav principiellt företräde åt den obligatoriska linjen, ävensom att förslaget innehöll en i systemet, låt vara tämligen löst infogad reservarbetslinje såsom ett kompletterande led. Det nu föreliggande förslaget synes innebära ett avståndstagande från den obligatoriska linjen och giver ingen antydan om en reservarbetslinje såsom integrerande led. Av den förut till styrelsen remitterade promemorian rörande beredskapsarbeten lär tvärtom framgå, att reservarbeten av hittillsvarande typ över huvud taget icke skulle ingå i det ifrågasatta hjälpsystemet.

I 1928 års förslag voro lant- och skogsarbetare samt affärsanställda på anförda skäl uteslutna ur det obligatoriska försäkringssystemet; annorlunda är förhållandet med den nu föreslagna försäkringen, något som i flera punkter i avgörande mån trycker sin prägel på förslaget, särskilt i vad rör den organisativa utrustningen.

Det anförda lär nogsamt utvisa, att tanken på en arbetslöshetsförsäkring även i de väsentliga frågorna oavlåtligt befunnit sig på glid och att man beträffande de tre tidigare förslagen kan konstatera, att de, med utgångspunkt från en och samma grundåskådning, förkastats såsom mindre lämpliga.

Betraktar man förhållandena ute i Europa, där arbetslöshetsförsäkring på de

flesta håll mer eller mindre genomförts, finner man också, att socialpolitiken ännu oavlåtligt brottas med de allvarligaste problem inom arbetslöshetsförsäkringen och att man i denna brottning ingalunda kan sägas ha nått någon slutpunkt av stadga och stabilitet.

Försäkringens svaga effektivitet. Tidigare förslag synas alla i mer eller mindre grad ha bottnat i den uppfattningen, att en arbetslöshetsförsäkring såsom sådan skulle utgöra ett fullt effektivt eller åtminstone ett mycket verksamt medel till mötande av de sociala och ekonomiska skadeverkningarna av arbetslösheten. I sitt utlåtande år 1931 tror sig styrelsen ha visat, att dessa förhoppningar sakna grund; en arbetslöshetsförsäkring enligt då föreliggande förslag skulle, enligt vad närmare beräkningar om arbetlöshetens faktiska omfattning och struktur nogsamt utvisade, endast ha fyllt en ringa del av det hjälpbehov inom samhället, som berodde på arbetslöshet. Även med utgångspunkt från gynnsamma förutsättningar skulle den obligatoriska försäkringen ha tillgodosett endast cirka en tredjedel och den frivilliga försäkringen blott omkring en sjättedel av hjälpbehovet.

Även om dessa siffror ju icke ange något för alla förhållanden giltigt mått på försäkringens effektivitet — denna kan av olika skäl komma att bli både större och mindre allt efter försäkringens utformning och arbetslöshetens beskaffenhet — så vore i allt fall en dylik ringa effektivitet i förhållande till hjälpbehovet icke ett tillfälligt utan ett konstitutivt drag hos arbetslöshetsförsäkringen. Erfarenheterna från andra länder bekräfta detta.

När de sakkunniga nu beteckna det remitterade förslaget såsom en »samhällets första försvarslinje mot arbetslösheten», är detta erkännande åt ett ovedersägligt faktum synnerligen betydelsefullt.

Man kan emellertid ifrågasätta, om sådan insikt vunnit någon avsevärd utbredning bland de stora befolkningslager, som nu, hårt tryckta av arbetslöshetens tyngd, med en lätt förklarlig, utomordentlig iver påyrka arbetslöshetsförsäkring, detta tydligen i förhoppning att i denna finna en räddning undan de lidanden, som arbetslösheten förorsakar. Man har anledning befara, att efter genomförande av en arbetslöshetsförsäkring den ringa effektiviteten av densamma skulle föranleda bitter besvikelse.

Kompletterande kommunal arbetslöshetshjälp med statsbidrag. En av de mest vägande erinringarna, som kunde riktas mot 1928 års förslag, särskilt i vad angick den obligatoriska försäkringslinjen, var, att försäkringssystemet med hänsyn till den ringa effektiviteten med nödvändighet måste utbyggas med s. k. utsträckt daghjälp, en anordning som, enligt vad erfarenheten visat, funnits påkallad i andra länder i form av s. k. »Krisenfürsorge», »extended benefit» eller liknande. Särskilt måste en dylik anordning träffas för tillgodoseende av de s. k. utförsäkrades hjälpbehov. Den utsträckta daghjälpen finge väsentligen finansieras med statsmedel och verksamheten, som icke vore någonting annat än statlig fattigvård i försäkringsmässig dräkt och utan behovsprövning, skulle, enligt vad erfarenheten från utlandet på flera håll utvisade, kunna komma att genom sin omfattning och oberäknelighet svårt hota statens finanser, på samma gång som systemet innebure ett avgörande steg bort från grundvalarna för vårt nuvarande fattigvårdsväsen. Uppenbart vore också, att dylik utsträckt daghjälp åt de utförsäkrade skulle undanrycka själva den försäkringsmässigt ekonomiska grunden för arbetslöshetsförsäkringssystemet.

I den remitterade promemorian har man med styrka hävdat, att ett dylikt hot mot den ekonomiska basen för försäkringssystemet måste avlägsnas. Det är också med tillfredsställelse man iakttager, att de sakkunniga gått in för en kompletterande hjälpanordning, nämligen genom förslaget om kommunalt understöd med bidrag av statsmedel, anordningar som falla utanför försäkringens ram och sålunda icke behöva sönderbryta densamma.

Restriktiva bestämmelser. Vid utarbetande av förslaget rörande arbetslöshetsförsäkring har man synbarligen — liksom också ifråga om den kommunala understödsverksamheten med statsbidrag — sökt att genom bestämmelser av starkt restriktiv natur förhindra ej blott en olycklig utveckling i härovan berörda riktning utan även befarade missbruk och mindre lyckliga konsekvenser av systemet över huvud taget. Emellertid må framhållas, att berörda restriktiva drag flerstädes framträder så accentuerat, att man kan ifrågasätta, huruvida den hjälp, som i verkligheten skulle komma de arbetslösa till del, i rimlig mån skulle motsvara det faktiska hjälpbehovet.

Redan i 1931 års utlåtande fann sig styrelsen böra påpeka, att en hjälporganisation av den oerhörda omfattning, som då ifrågasattes, borde fylla kravet att i rimlig mån tillgodose det föreliggande legitima hjälpbehovet. Man har att beakta båda synpunkterna, å ena sidan kravet på hjälpsystemets effektivitet och å den andra kravet på trygghet för missbruk och en måttlös expansion av hjälpverksamheten. Vad styrelsen här vill framhålla är närmast, att båda synpunkterna knappast låta sig förena. Tillgodoser man i nöjaktig mån den ena, kan man knappast undgå att eftersätta den andra och vice versa.

Försäkringens finansiering. Det är enligt socialstyrelsens mening skillnad mellan massarbetslöshet och omsättningsarbetslöshet, låt vara att man i det individuella fallet sällan kan avgöra, om arbetslöshet av det ena eller andra slaget föreligger. På liknande sätt förefinnes en principiell skillnad mellan säsongarbetslöshet och annan arbetslöshet, ehuruväl icke heller här gränserna dem emellan kunna uppdragas i de individuella fallen. Enligt socialstyrelsens mening varken kan eller bör en arbetslöshetsförsäkring åsyfta att täcka hjälpbehovet vid massarbetslöshet, exempelvis sådan som den nu rådande. I en dylik situation är det en hela samhällets — kommunernas och, såsom numera väl allmänt erkännes, även statens — samfällda sociala angelägenhet att tillse, att ingen får gå under på grund av den nöd, som arbetslösheten kan förorsaka.

I den remitterade promemorian lär man också ha givit sin anslutning till dylika synpunkter. Försäkringen är av begränsad räckvidd och måste principiellt kompletteras med det allmännas hjälpanordningar, närmast enligt den i detta sammanhang förordade författningen om statsbidrag till kommunalt understöd vid arbetslöshet samt med beredskapsarbeten, reservarbeten eller liknande.

Om man betraktar arbetslöshetsförsäkringen ur synpunkten av dess faktiskt begränsade räckvidd och likaledes begränsade uppgift, ter sig frågan om det allmännas insatser i själva försäkringen i klarare dager. Försäkringen får enligt styrelsens mening icke giva ett normalt återkommande tillskott till lönen. Särskilt tydligt framstår detta vid säsongarbetslöshet. Om exempelvis ett yrke är av sådan karaktär, att det normalt medgiver sysselsättning endast under 10 av årets 12 månader och arbetskraften inom yrket har ringa utsikt att inom kompletterande hjälpyrken skaffa sig uppehälle under de återstående 2 månaderna, lär lönen inom yrket böra sättas så, att den faktiska arbetsförtjänsten under 10 månader räcker till livsuppehälle under hela året. I verkligheten torde också säsongarbetslösheten av arbetstagarparten tillräckligt framhävas vid avtalsförhandlingar och, åtminstone inom de mera betalningskraftiga grenarna av näringslivet, taga sig synliga uttryck vid lönesättningen. En arbetslöshetsförsäkring, som rubbade detta förhållande, skulle i själva verket påverka den naturliga löneprisbildningen på ett för densamma främmande och irrationellt sätt, vilket i det långa loppet näppeligen skulle vara någondera parten till båtnad.

Vidare har styrelsen tidigare givit uttryck åt den uppfattningen, att arbetslöshetsförsäkringen icke borde och i verkligheten ej heller kunde inverka på den fria löneprisbildningen så, att man genom densamma finge utfyllda de stora klyftor, som nu faktiskt förefinnas mellan lönenivåerna inom olika yrken. Försäkringen finge

ej utgöra en lönekompensation för de lågt betalda yrkena. En sådan kompensation skulle i realiteten motverka en löneprisutveckling i riktning mot jämnare avvägda nivåer.

Beträffande en försäkring, som måste begränsas till att väsentligen råda bot för endast omsättningsarbetslöshetens ekonomiska följder för arbetstagaren, synes man också berättigad hävda den synpunkten, att näringslivet på samma sätt, som det bör tillförsäkra säsongarbetaren hans livsuppehälle jämväl under lågsäsongen, bör tillförsäkra den arbetskraft nödigt uppehälle, vilken påkallas och står till förfogande för mötande av spetsbelastningarna vid efterfrågan på arbetskraft. Med tanke på här berörda förhållanden fann sig styrelsen i sitt 1931 avgivna utlåtande böra beteckna det som ett företräde hos den då föreslagna obligatoriska försäkringen, att den vid reguljär tillämpning ekonomiskt bars upp av bidrag från de båda närmast intresserade parterna, nämligen arbetsgivarna och arbetarna själva.

Genom att basera den på omsättningsarbetslösheten och i viss mån säsongarbetslösheten inriktade försäkringen på bidrag av arbetsgivarna och arbetarna tillgodosåge man den riktiga synpunkten, att försäkringen skulle ingå såsom en naturligt verkande faktor i löneprisbildningen. Försäkringen är enligt styrelsens mening ingenting annat än ett organiserat sparande av medel, hänförliga till näringslivets produktionskostnader och avsedda att användas vid en given situation, nämligen oförvållad arbetslöshet. Styrelsen vill här icke närmare uppehålla sig vid de nära till hands liggande skäl, som tidigare ansetts föranleda, att en frivillig försäkring icke i praktiken skulle kunna baseras på bidrag jämväl från arbetsgivarparten. Det torde vara nog påpeka, att en sådan belastning för arbetsgivaren ansetts skola föranleda, att han vid anställandet av arbetskraft av ekonomiska skäl komme att föredraga icke försäkrad sådan.

I den remitterade promemorian har man emellertid anvisat ett förfarande, som skulle medgiva uttagandet av kollektiva, tvångsmässigt utgående avgifter från arbetsgivarna till försäkringen, oberoende av om den individuella arbetstagaren vore försäkrad eller ej, alltså obligatorisk medverkan från arbetsgivarna men frivillig anslutning från arbetskraftens sida. Tanken har emellertid i förslaget vunnit mycket ringa praktisk tillämpning. Endast ett förhållandevis obetydligt belopp, 1·8 milj. kronor, skulle på denna väg uttagas, och försäkringen skulle ekonomiskt till väsentlig del bäras upp av bidragen från arbetstagarna och staten.

Statens bidrag innebär, att försäkringen skulle medföra ett utifrån tillkommande komplement till lönen på den öppna arbetsmarknaden, d. v. s. åvägabringa ett statligt lönetillägg till näringslivets arbetskostnader. Det allmänna bör enligt styrelsens mening visserligen lämna aktiv medverkan till motverkande av arbetslöshetens sociala skadeverkningar, men denna medverkan bör anordnas så, att den icke inverkar på löneprisbildningen å den öppna arbetsmarknaden.

Enligt styrelsens mening har man i den remitterade promemorian i denna fråga icke blott underlåtit att beakta här anförda synpunkter utan gått in för en motsatt princip, då man förordar högre statshjälp till arbetslöshetskassor, som omfatta ett mindre betalningskraftigt klientel. Det må icke bestridas, att förslaget i denna del tillgodoser önskemål, som te sig högeligen behjärtansvärda. Ej heller kan man bestrida, att det remitterade förslaget i denna del anvisat en ur rent försäkringsteknisk synpunkt lycklig lösning av frågan. Varken den förra eller senare omständigheten kan emellertid undanskymma det förhållandet, att det framlagda försäkringsförslaget principiellt går in för att i försäkringsväg söka förbättra levnadsstandarden inom vissa stora yrkesgrupper, där lönenivån är odisputabelt låg. Alla sådana försök att använda sig av arbetslöshetsförsäkringen såsom hävstång för levnadsstandardens höjande äro emellertid enligt styrelsens mening dömda att förfela sin verkan och snarast ägnade att åtminstone på längden motverka en sund utveckling.

»Intressekonstellationen» vid försäkringen. I sitt utlåtande av år 1931 pekade styrelsen på det förhållandet, att icke blott de försäkrade själva utan även två andra parter hade stort intresse av försäkringen, nämligen dels arbetsgivarna och dels kommunerna. Det vore vanligt, att arbetsgivarna både av sociala hänsyn och av naturligt intresse att skydda en yrkesvan arbetarstam under tider av vikande konjunktur träffade en del åtgärder för att tillförsäkra dem, som kunde befaras bliva arbetslösa, nödtorftigt livsuppehälle. Bl. a. erinrades om den intermittenta driften, d. v. s. korttidsarbete. Här kunde arbetsgivaren vid vikande ordertillgång utdryga arbetstillfällena, så att de räckte en längre tid. Intermittent drift ställde sig emellertid ur driftsekonomisk synpunkt vanligen mindre fördelaktig än full drift under viss tid och därefter fullständig nedläggning av driften under viss tid. Korttidsarbetet förutsatte sålunda ett eftersättande av de driftsekonomiska synpunkterna. Om nu försäkring i ett dylikt fall funnes att tillgå, på vilken de försäkrade kunde falla tillbaka vid arbetslöshet, exempelvis under en tid av tre månader, vore det föga sannolikt, att en arbetsgivare i strid med sina egna och i själva verket även arbetarnas ekonomiska intressen skulle upprätthålla intermittent drift under exempelvis sex månaders tid. Arbetarnas totala inkomst skulle nämligen bli större vid tre månaders full drift och tre månaders anlitande av försäkringen än vid sex månaders korttidsarbete om tre dagar i veckan. Det skulle alltså här föreligga ett samfällt intresse hos arbetsgivarna och arbetstagarna att utnyttja försäkringen.

Vad kommunerna anginge låg det uppenbarligen i deras intresse, att hjälpbehovet i största utsträckning kunde fyllas genom försäkringen. I samma mån minskade man uppenbarligen behovet av att den kommunala fattigvården trädde hjälpande emellan.

Vad det nu föreslagna hjälpsystemet angår, ligger det bl. a. i öppen dag, att kommunerna äga ett direkt ekonomiskt intresse av, att försäkringen anlitas framför den under kommunernas ekonomiska medverkan etablerade understödsverksamheten. I försäkringen är kommunen enligt förslaget icke ekonomiskt medansvarig.

En annan intressemotsättning, kanhända den mest betydelsefulla, komme att råda mellan arbetslöshetskassornas centrala ledning och deras lokala organ. Det råder enligt socialstyrelsens mening näppeligen tvekan om, att den lokala förvaltningen, ställd inför det omedelbara hjälpbehovet och av naturliga skäl med starka samhörighetsband knuten till den lokala kamratkretsen, måste känna sig manad att tillgodose de närstående kamraternas intressen, så långt detta över huvud taget kan ske, även om man i viss mån, låt vara icke formellt, skulle åsidosätta rikskassans gemensamma intressen. Att märka är härvid, att man icke i detta hänseende kan peka på den omständigheten, att dylika motsättningar och tendenser ej starkare framträtt i fackorganisationernas nuvarande arbetslöshetskassor. Dessa arbeta under alldeles speciellt gynnsamma betingelser, i det de kunna lita till de utomordentligt starka solidaritetsband, som utmärka fackföreningsrörelsen. Dessa band måste enligt sakens natur på ifrågavarande hjälpområde bli väsentligt lösare i och med att verksamheten i avsevärd mån ekonomiskt stödes med utifrån kommande medel.

Gent emot det nu anförda kan man givetvis hänvisa till den kontroll, som komme att utövas, i främsta rummet av tillsynsmyndigheten. Självfallet skulle därigenom uppenbara åsidosättanden av reglerna för försäkringen kunna och även komma att beivras, men det är att märka, att en försäkringsverksamhet även inom ramen av de för densamma givna reglerna lämnar en bred latitud, där ett diskretionärt bedömande efter strängare eller mildare måttstock kan ifrågakomma.

Enligt styrelsens mening är det av väsentlig betydelse för försäkringen och hjälpverksamheten beträffande arbetslösa över huvud taget, att dess behöriga bedrivande i främsta rummet bygger på en naturlig intressekonstellation, där de

egna intressena hos vederbörande åtminstone i sina grunddrag sammanfalla med statens. Om man i stället för intressegemenskap måste konstatera intressemotsättningar av konstitutiv natur, kan enligt styrelsens mening ej ens den mest rigorösa kontroll uppväga, vad sålunda brister i systemets struktur.

Arbetslöshetshjälp och lönenivå. I 1931 års utlåtande påpekade styrelsen, att man icke kunde begränsa daghjälpens relativa storlek med hänsyn allenast till viss lön å orten eller viss lön inom yrket. Ville man verkligen undvika att ge en försäkring karaktären av s. k. yrkesförsäkring, borde den arbetslöse vara pliktig att åtaga sig överhuvud vilket arbete som helst å den öppna marknaden, för såvitt den därför erbjudna lönen motsvarade den för sådant arbete gängse samt arbetstagaren ägde nödiga färdigheter och kroppskrafter för arbetets utförande. Man finge sålunda icke begränsa sig till att låta daghjälpen ställas i relation till lönen inom visst yrke eller å viss ort, utan daghjälpen måste — om man ville upprätthålla den öppna marknadens naturliga dragningskraft på klientelet — kunna ställas i relation till vilken som helst lön, som under nyss angivna förutsättningar skulle kunna ifrågakomma.

Styrelsen nödgas konstatera, att spörsmålet icke på nöjaktigt sätt vunnit lösning i det remitterade förslaget.

Angivandet av fasta försäkringsmässiga normer förutsätter ett ingående studium av verkningarna av deras tillämpning, om man icke vill utsätta sig för att dessa verkningar bliva olyckliga. Som ett exempel härå kan anföras följande. Antag, att en verkstadsarbetare vid iråkad arbetslöshet är berättigad till högsta möjliga daghjälp. Han har emellertid vid arbetslöshetens inträffande möjlighet att vinna anställning exempelvis i skördearbete eller eventuellt vid ett beredskapsarbete, i båda fallen mot en lön, som kanske understiger den, som tidigare gjort honom berättigad till nämnda höga daghjälp. Skall daghjälpen då bliva beroende av den lägre lönen vid reservarbetet eller skördearbetet och, när detta arbete tryter, den försäkrade genom lägre daghjälp så att säga straffas för sin dokumenterade arbetsvillighet att taga lägre betalt arbete? Uppenbarligen skulle sådana konsekvenser för de försäkrade göra dem högst obenägna till att acceptera kortvariga arbetstillfällen i öppna marknaden. Framhållas må för övrigt, att sådana arbetstillfällen i öppna marknaden ej sällan kunna avlönas med belopp, som t. o. m. understiga daghjälpen; göres åter daghjälpen alltför beroende av den arbetsförtjänst, arbetstagaren har under den senare delen av försäkringstiden, måste detta skapa en strävan hos arbetstagaren att med uppbjudande av alla krafter söka komma i åtnjutande av även förhållandevis kortvariga arbetstillfällen å dyrare orter för att sedermera kunna njuta den större daghjälpen.

Lokal organisation. I sitt utlåtande 1931 sökte styrelsen visa, att vid en försäkring enligt den frivilliga linjen varje särskild rikskassa skulle komma att få kämpa med samma svårigheter beträffande lokalorganisationen, som förelåge vid organiserandet av en för alla yrken gemensam riksorganisation enligt den obligatoriska linjen. Styrelsen pekade bl. a. på det förhållandet, att man härvid icke kunde stödja sig på erfarenheterna av det frivilliga systemet i utlandet. Sålunda erinrades, att Belgien — det frivilliga systemets hemland — på en areal av ungefär Dalarnas ytvidd rymde en befolkning, därtill starkt industrialiserad, som vore icke obetydligt större än Sveriges. Även i Danmark erbjöde befolkningstätheten en väsentligt gynnsammare förutsättning för en nöjaktig lösning av organisationsfrågorna än i Sverige.

Styrelsen nödgas konstatera, att man i den remitterade promemorian icke lämnat bestämda anvisningar, hur denna betydelsefulla fråga bör lösas. Bristen på organisationsplan blir särskilt kännbar i betraktande av att man söker sig in på nya, hittills oprövade områden för en organiserad hjälpverksamhet, då man för-

söker låta försäkringen omfatta lantarbetarna samt skogs- och flottningsarbetarna. Organisationen skulle nämligen härmed utsträckas till mycket glest befolkade områden, där svårigheterna att åstadkomma en nöjaktig lokalorganisation säkerligen skulle bliva synnerligen stora.

I promemorian kringgår man dessa svårigheter genom att hänvisa till praktiska verkställighetsåtgärder av tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndighetens uppgifter. I anslutning till det sist anförda får styrelsen slutligen rikta den principiella erinringen mot förslaget, att man i en hel del mycket viktiga frågor huvudsakligen nöjt sig med att hänvisa till tillsynsmyndighetens praktiska verkställighetsåtgärder. Såsom exempel, utöver det nyss berörda, kan nämnas, att det ankommer på tillsynsmyndigheten att närmare bestämma det ytterst vanskliga företagarebegreppet. Tillsynsmyndigheten skall vidare söka förebygga, att försäkringen utvecklar sig till vad man kallar »yrkesförsäkring», alltså en fråga av vital betydelse. Tillsynsmyndigheten blir också i själva verket avgörande i konfliktfrågorna, alltså spörsmål av utomordentligt ömtålig natur. Slutligen har myndigheten bland annat att tillse, att avgifterna till kassorna sättas till sådana belopp, att kassorna bliva solventa inför sina ekonomiska förpliktelser till klientelet.

Socialstyrelsen vill ej göra sig till tolk för den uppfattningen, att försäkringssystemet utan vägande skäl bör göras stelt; ej heller vill styrelsen bestrida, att icke stora befogenheter böra inrymmas åt tillsynsmyndigheten, så att denna blir i stånd att under hänsynstagande till verklighetens mångskiftande krav i görligaste mån laga efter lägligheten på ett praktiskt och ändamålsenligt sätt. Ett medgivande härav innebär emellertid icke ett godtagande av att särskilt svårlösta frågor förbigås i författningarna allenast med en hänvisning till tillsynsmyndighetens befogenheter.

Utkast till förordning om erkända arbetslöshetskassor.

Erinringar av mer allmän innebörd. Till en början anser styrelsen sig icke kunna underlåta framhålla, att det till underlättande av den tillämnade regleringens tillämpning skulle vara önskvärt, att de mer väsentliga bestämmelserna i ämnet sammanfördes i en författning. Med hänsyn till den omfattande och djupt ingripande betydelsen av berörda reglering måste det även anses lämpligt, att åt dess bestämmelser gåves lags karaktär. Därmed skulle även vinnas, att regleringens i många avseenden ömtåliga och svåravfattade bestämmelser bleve underkastade lagrådets granskning.

Vid valet mellan obligatorisk och frivillig försäkring ha de sakkunniga stannat för den senare formen. Ehuru detta val från social synpunkt giver anledning till den viktiga anmärkningen, att det antagligen komme att lämna de sämst ställda arbetargrupperna utanför försäkringen, måste likväl valet anses välmotiverat med hänsyn bland annat till den särskilt under nu rådande kristid bjudande nödvändigheten att framgå med försiktighet. De sakkunnigas förslag giver emellertid i flera avseenden anledning till erinringar, och styrelsen anser sig, innan den ingår på en granskning av författningsförslagets särskilda bestämmelser, böra ägna någon uppmärksamhet åt vissa frågor av mer allmän och grundläggande betydelse för ifrågavarande lagstiftning.

I alla försäkringssystem vilja givetvis försäkringstagarna, som tvingas att genom inbetalande av avgifter hopbringa ett sparkapital, ha största möjliga nytta därav, men inom flertalet försäkringsgrenar, som motsvara kraven på försäkring i egentlig mening, ha de icke mycket utrymme för sin företagsamhet. Annorlunda är förhållandet med arbetslöshetsförsäkringen. Denna företer nämligen, såsom

förut berörts, en avsevärd löshet och osäkerhet i avseende å riskmomentet, i det uppkomsten av arbetslöshet för försäkringstagaren i stor utsträckning kan vara beroende av hans egna avsiktliga åtgöranden eller underlåtanden. Till motverkande av detta missförhållande ha de sakkunniga, såsom jämväl tidigare framhållits, på ett erkännansvärt sätt sökt bereda det av dem utarbetade försäkringssystemet såvitt möjligt erforderlig stadga genom ett ganska strängt beaktande av försäkringstekniska principer. Huruvida man härmed lyckats att säkerställa en tillfredsställande tillämpning av försäkringen, förefaller dock tveksamt.

De föreslagna stränga bestämmelserna skulle nämligen sannolikt i många fall visa sig svåra att förverkliga. Försäkringstagarens ekonomiska intresse komme också ej sällan att vinna starkt stöd av humanitära, praktiska och kamratliga hänsyn. I betraktande härav synes man ha anledning ifrågasätta, huruvida det ej vore påkallat att i den tillämnade lagstiftningen vidtaga vissa anordningar till minskande av försäkringstagarnas antydda frestelse att obehörigt utnyttja försäkringen. Det mest effektiva medlet häremot skulle givetvis vara ett bättre respekterande av försäkringstagarnas intresse att njuta fördel av sin tvångssparsamhet, och fullständigast skulle detta mål vinnas genom en sådan omläggning av försäkringssystemet, att understödsförmånen för de särskilda försäkringstagarna, oavsett eventuellt statsbidrag, väsentligen bleve beroende av de för dem inbetalda avgifternas värde, premiereserven, och att detta värde på något sätt tillgodofördes dem, i den mån det icke utnyttjades av dem genom tillämpning av försäkringen. En så långtgående förändring, som skulle till förmån för det individuella sparintresset i betydande mån undantränga försäkringens solidaritetsidé, lär visserligen icke kunna ifrågakomma, men torde det vara nödvändigt, att berörda intresse i vissa avseenden mera beaktas. Styrelsen återkommer härtill vid granskningen av vissa bestämmelser angående erkända arbetslöshetskassor.

För att såvitt möjligt säkerställa en korrekt tillämpning av försäkringen torde det vidare, såsom redan antydningsvis berörts, vara påkallat att vidtaga vissa ändringar med hänsyn till förvaltningsorganen samt kassornas intresseställning i förhållande till försäkringstagarna.

Förvaltningen av fackförbundens arbetslöshetskassor torde hittills i regel ha försiggått under relativt enkla former och ej mött några större svårigheter. Med lagstadgad reglering av arbetslöshetsförsäkringen och statens finansiering av densamma i väsentlig mån, skulle arbetslöshetskassorna tydligtvis få en viss karaktär av statsinstitutioner. Försäkringens handhavande skulle då otvivelaktigt komma att ställa andra och större krav på kassornas styrelser och befattningshavare än tidigare. Påpekas må här också, att ett flertal av de föreslagna bestämmelserna rörande arbetslöshetsförsäkring för en rätt tillämpning synes fordra en synnerligen god omdömesförmåga och stark opartiskhet.

Såsom ett första steg till underlättande av försäkringsbestämmelsernas tillämpning synes vid det fortsatta arbetet på lagstiftningen i ämnet böra eftersträvas att, förutom det förut förordade hopförandet av författningarna, såvitt möjligt åt densamma giva en mer kort, distinkt och i övrigt lättolkad avfattning.

Önskvärt vore givetvis vidare, att det kunde träffas några anordningar, som säkerställde, att kassornas förvaltningsorgan ägde en med hänsyn till deras arbetsuppgifter någorlunda tillfredsställande kompetens. Åt tillsynsmyndigheten borde måhända tillerkännas uttrycklig rätt att, i fall något dylikt organ befunnes missköta sitt uppdrag, efter varning påbjuda personalförändring.

Det i 28 § förordningen om arbetslöshetskassor åt tillsynsmyndigheten meddelade uppdraget att utse en ledamot av kassornas styrelse måste givetvis tillerkännas avsevärd betydelse, men anser socialstyrelsen, såsom längre fram skall närmare utvecklas, att den sålunda utsedda ledamotens ställning borde genom vissa anordningar stärkas.

En omständighet, som är ägnad att i avsevärd mån skärpa härovan berörda be-

tänkligheter, är den, att arbetslöshetskassornas väsentliga verksamhet med all sannolikhet skulle komma att utövas av deras lokalavdelningar eller möjligen andra lokala organ. Beslutanderätten tillkommer visserligen enligt understödsföreningslagen kassastyrelsen, men prövningen, avgörandet och kontrollen torde i alla vanliga fall faktiskt komma att handhavas av de lokala organen. Någon reglering av förhållandet mellan kassastyrelsen och kassans lokala organ förekommer ej heller i vidare mån, än att i 19 och 20 §§ understödsföreningslagen stadgas rätt för styrelsen att bemyndiga annan att teckna föreningens firma resp. att såsom ombud handla å föreningens vägnar. Huruvida det lämpligen skulle låta sig göra att nu söka åstadkomma en reglering i berörda avseende torde emellertid vara osäkert; måhända kan det få anstå med ifrågavarande reglering, till dess man fått mera klarhet om utvecklingen av omförmälda förhållande.

Till främjande av vederbörlig tillämpning av försäkringslagstiftningen har, såsom ovan angivits, slutligen även ansetts önskvärt att få till stånd ändring i avseende å kassornas intressetällning i förhållande till försäkringstagarna. Med den föreslagna anordningen torde knappast kassorna och sannolikt ännu mindre deras lokala organ i regel få något avsevärt ekonomiskt intresse att iakttaga återhållsamhet gentemot försäkringstagarnas anspråk. Kassorna skulle nämligen väl i allmänhet få så stor omslutning, att det enskilda understödsfallet vanligen skulle synas sakna betydelse för kassans ekonomi. Härtill kommer, att enligt det föreslagna sättet för statsbidragets beräknande detta bidrag skulle utgå efter stigande skala med hänsyn till arbetslöshetsgraden inom resp. kassa. — Att något kunde göras till ändring av här antydda tendens vore önskvärt.

Jämväl på arbetsförmedlingsanstalterna och deras underordnade organ skulle arbetslöshetsförsäkringens tillämpning ställa betydande kompetenskrav. Detta förhållande torde böra beaktas vid den omorganisation, som den offentliga arbetsförmedlingen måste underkastas för att kunna fullgöra de omfattande nya uppgifter, som arbetslöshetsförsäkringen skulle pålägga densamma.

En fråga av viss principiell betydelse, vilken icke synes ha ägnats tillbörlig uppmärksamhet av de sakkunniga, är den om klassindelning i arbetslöshetskassorna.

Arbetsförtjänsten ställer sig, såsom tidigare berörts, mycket olika för skilda arbetare, och detta ej blott inom olika yrken eller sysselsättningar utan även inom samma verksamhetsområden, såsom för vuxna och minderåriga samt för män och kvinnor. Samma slags arbete betingar också olika ersättning, allt efter som det utföres mot tid- eller ackordslön ävensom vanligen med hänsyn till olika levnadskostnader å skilda orter. I samma arbetslöshetskassor skulle sålunda antagligen oftast förekomma medlemmar med vitt skilda arbetsförtjänster. Jämväl i kassor, som endast avsåge ett enda arbetsställe, skulle detta vanligen bli förhållandet, då det å ett sådant ställe i allmänhet finnes användning för olika kategorier av arbetare.

Emellertid talar för klassystem skälig hänsyn ej blott i allmänhet till varierande betalningsförmåga och understödsbehov utan även till de av de sakkunniga föreslagna begränsningarna av daghjälpens belopp. Eljest skulle en lågt avlönad arbetare, som av en eller annan anledning funnit sig föranlåten eller nödgad att ingå i en arbetslöshetskassa med höga avgifter och däremot svarande daghjälp, d. v. s. en kassa med i allmänhet högt avlönade medlemmar, i många fall ej komma i åtnjutande av full daghjälp utan få nöja sig med avkortad sådan, d. v. s. bli orättvist behandlad. Den föreslagna åtskillnaden mellan daghjälpens begränsning för familjeförsörjare och andra kassamedlemmar samt den i förslaget medgivna rätten för kassa att nedsätta daghjälpen för kvinnliga och minderåriga medlemmar torde väl också, ehuru de sakkunniga ej nämna något därom, förutsätta klassindelning med skälig anpassning av avgifterna i förhållande till daghjälpen.

Klassindelning skulle möjligen också lämpligen kunna komma till användning i fråga om kassamedlemmar med mer eller mindre säsongbetonad sysselsättning,

en användning, som med hänsyn till säsongföreteelsens synnerligen omfattande förekomst skulle kunna få avsevärd betydelse.

Styrelsen förbiser icke, att klassindelning antagligen i viss mån skulle vara ägnad att öka den oförmånliga inverkan på arbetskraftens rörlighet, som försäkringen anses komma att utöva. Sådan indelning måste dock på härovan anförda skäl i många fall anses ofrånkomlig.

Med hänsyn till det anförda synes det finnas anledning att taga under övervägande, huruvida icke klassindelningens betydelse borde mer beaktas, bl. a. vid omförmälda, av de sakkunniga föreslagna bestämmelser — i den mån de behållas. Prövas borde måhända vidare, om ej klassindelningen lämpligen kunde hänföra sig icke blott till beloppet av avgifter och understöd utan även mer allmänt till kassamedlemmarnas rättigheter och skyldigheter, t. ex. i fråga om karenstidens längd. Ifrågasättas må också, om ej tillsynsmyndigheten lämpligen borde uttryckligen tillerkännas befogenhet att påbjuda sådan indelning.

De sakkunniga framhålla på flera ställen i den remitterade promemorian mer eller mindre direkt angelägenheten av att, till förekommande av missbruk och otillbörliga utvidgningar, åt försäkringssystemet gives erforderlig fasthet. En konsekvent tillämpning av denna uppfattning synes ha bort leda till, att även grunderna för statsbidragets beräknande angivits i förordningen om erkända arbetslöshetskassor. I stället ha de sakkunniga tänkt sig att, i likhet med vad som ägt rum i fråga om sjukkassorna, bestämmelserna rörande nämnda grunder skulle meddelas i en särskild kungörelse, d. v. s. fastställandet av dessa grunder skulle av riksdagen behandlas i den ordning, som gäller för anslagsfrågor.

Erinringar beträffande de särskilda bestämmelserna. I fråga om de olika bestämmelserna i utkastet till förordning om erkända arbetslöshetskassor har socialstyrelsen ansett sig böra anföra följande.[1]

---

15 och 16 §§.

En av de viktigaste men på samma gång mest svårlösta och ömtåliga frågor, som statsmakterna ställts inför vid den hittillsvarande hjälpverksamheten för oförvållat arbetslösa, har gällt förfarandet vid arbetskonflikter. Frågan har också vid upprepade tillfällen gjorts till föremål för statsmakternas ingående överväganden. Särskilt må i detta avseende hänvisas till de utredningar och principiella uttalan-

---

[1] Detaljgranskningen av de särskilda paragraferna har här av utrymmesskäl uteslutits, utom i vad gäller 15 och 16 §§, vilka innehålla bestämmelser om indragning av arbetslöshetsunderstöd vid vissa fall av arbetsvägran, arbetskonflikt m. m. Dessa paragrafer ha i förslaget följande lydelse:

15 §.

Till den, som frivilligt utan giltig anledning lämnat sitt arbete eller på grund av otillbörligt uppförande skilts från arbetet eller avvisat erbjudet lämpligt arbete, må understöd icke utgivas under fyra veckor, efter det sådant förhållande inträffat.

Erbjudet arbete skall anses lämpligt under förutsättning,

att det motsvarar arbetarens krafter och färdigheter,

att det är förenat med avlöning, som icke understiger den i arbetsorten vanliga avlöningen för sådant arbete,

att det icke hänför sig till arbetsplats, där arbetskonflikt råder, samt

att icke heller eljest särskilda omständigheter föreligga med hänsyn till sökandens personliga förhållanden eller arbetets natur.

Vad sålunda stadgats angående arbetskonflikt skall icke äga avseende å konflikt, som befunnits strida mot kollektivavtal eller lagen om kollektivavtal eller av tillsynsmyndigheten förklarats eljest vara av den särskilda beskaffenhet, att skälig anledning till arbetsvägran icke förelegat.

16 §.

Till den, som deltager i strejk eller är föremål för lockout, må understöd ej utgå under den tid konflikten varar.

den i ämnet, som återfinnas i arbetslöshetskommissionens skrivelse till statsutskottet den 9 mars 1923 och utskottets memorial nr 36 av den 22 i samma månad.

Utgångspunkten för alla hithörande överväganden lärer vara att söka i den av såväl parterna på arbetsmarknaden som statsmakterna hittills städse och väl alltjämt hyllade grundsatsen, att det allmänna bör intaga en neutral hållning i nämnda parters intressekonflikter.

Vid varje under det allmännas medverkan anordnad hjälpverksamhet för oförvållat arbetslösa frånträder emellertid det allmänna alltid till viss grad berörda neutrala position och inskrider — av humanitära skäl — till arbetarpartens förmån, i den mån man därmed påverkar en av de faktorer, som äro bestämmande för den fria löneprisbildningen.

Det råder en konstitutiv, ofrånkomlig motsättning mellan å ena sidan de arbetsmarknadspolitiska hänsynstagandena och å den andra de humanitära, och det har då gällt att så avväga dessa mot varandra, att det allmännas inskridanden mot arbetslösheten, med bevarande av deras syfte, i minsta möjliga mån åsidosätta de arbetsmarknadspolitiska synpunkterna och i minsta möjliga mån innebära ett frånträdande av principen om det allmännas neutralitet i omförmälda parters intressekonflikter.

Det motsatsförhållande, som här berörts, återspeglar sig också i det allmänna åskådningssätt, som man hittills ansett sig böra anlägga vid överväganden i den ena eller andra riktningen. I den mån hjälpåtgärderna äro att bedöma ur humanitär synpunkt har man att taga i betraktande *individens* — eller familjens — hjälpbehov. Vid överväganden av arbetsmarknadssynpunkterna har man däremot hittills ansett sig nödsakad att betrakta spörsmålet ur *kollektiv* synvinkel under hänsynstagande till fackorganisationer och hela yrken.

Man har sålunda i de senare fallen icke ansett sig kunna bortse från ett sådant för hela vår arbetsmarknads gestaltning grundläggande faktum som den förefintliga intressegemenskapen de enskilda arbetstagarna emellan, vilken binder dem solidariskt samman och på vilken hela systemet för arbetarpartens löneaktioner via fackorganisationerna är uppbyggt.

Delade meningar ha, allt efter intresseinställningen, varit rådande, huru långt man därvid borde sträcka sig, men i det stora hela lär enighet rått därom, att denna på solidaritet grundade intressegemenskap över huvud taget måste beaktas.

I vissa fall har också intressegemenskapen för ett visst yrke eller för en viss organisation ansetts oomtvistlig. Så till exempel har vid så kallad allmän konflikt inom ett yrke samtliga till yrket hörande ansetts äga ett klart, samfällt intresse av konfliktens utgång och därmed vara benägna för och i stånd att påverka utgången av densamma. Vid konflikter av denna art har man också ansett, att det allmännas hjälp åt de enskilda arbetslösa inom yrket skulle utgöra ett kollektivt stöd åt hela arbetargruppens strävanden och på den grund ej böra ifrågakomma.

Styrelsen har här inskränkt sig till att påpeka de hittills tillämpade s. k. konfliktdirektivens allmänna, principiella innebörd. Däremot finner styrelsen sig ej böra i detta sammanhang ingå på den närmare utformning de erhållit vid statsmakternas upprepade överväganden i ämnet under senare år.

I den remitterade promemorian upptagas i resp. författningsförslag bestämmelser om förfarandet vid arbetskonflikt beträffande dels arbetslöshetsförsäkring (16 §) och dels understödsverksamhet vid arbetslöshet (4 §). Enligt dessa — i båda fallen överensstämmande — bestämmelser må understöd ej utgå till den, som deltager i strejk eller är föremål för lockout under den tid konflikten varar.

Det må vara tillfyllest att här konstatera, att man med sådan formulering av nämnda bestämmelse helt bortser från den faktiska solidaritet och intressegemenskap, som kan råda mellan de i konflikten direkt invecklade och andra arbetargrupper inom yrken eller fackförbund i orten eller i vissa fall inom hela landet.

Därmed har man också bortsett från ett för hela lönebildningssystemet grundläggande faktum.

I samband med här behandlade huvudfråga må jämväl beröras ett med densamma intimt förbundet spörsmål, som i de båda författningsförslagen regleras genom bestämmelserna i sista styckena av näst föregående paragrafer (15 resp. 3 §), nämligen om hänvisning av arbetskraft till arbetsställen, där konflikt av så att säga illegitim natur pågår. Det behöver ej påpekas, att man här berör ett område av utomordentligt ömtålig natur.

Enligt sistberörda bestämmelser kan det ankomma på tillsynsmyndigheten att förklara, att en konflikt eljest är »av den särskilda beskaffenhet, att skälig anledning till arbetsvägran icke förlegat», i vilket fall understöd ej må utgå. Bestämmelserna medgiva sålunda ett fritt bedömande i dessa frågor av synnerlig vikt. Beträffande sådana fall, då konflikten gäller lönesättningen, må emellertid påpekas, att i nyssnämnda paragrafer (15 resp. 3 §) bland kännetecknen på »lämpligt arbete» nämnes »att det är förenat med avlöning, som icke understiger den i arbetsorten vanliga avlöningen för sådant arbete». En annan norm för tillsynsmyndighetens bedömande kan förordningen möjligen anses erbjuda i den uti 20 § angivna begränsningen av daghjälpens maximibelopp eller fyra femtedelar resp. tre femtedelar av den i orten vanliga arbetsförtjänsten för arbetsdag för arbetare inom samma yrke och av samma arbetsförmåga som den arbetslöse.

Övergår man så till en närmare granskning av 15 §:s avfattning, synes det kunna ifrågasättas, om uttrycket »utan giltig anledning» i första stycket kan anses tillräckligt tydligt och restriktivt. I motiveringen säges visserligen, att man vid dess tolkning har att hämta »ledning bl. a. av civilrättens regler angående arbetsavtalet», och 1928 års motivering i ämnet har förtydligats med ett antal exempel. Emellertid finnes ej i vårt land, i olikhet med förhållandet i allmänhet i andra länder, någon särskild lagstiftning om arbetsavtalet — lagen om kollektivavtal har ett annat ämnesområde.

Då ordet »avvisat» i samma stycke lär kunna anses icke täcka det fall, då den arbetslöse endast underlåter att inställa sig till arbetet, skulle det möjligen vara lämpligt att efter nämnda ord tillfoga »eller underlåtit taga». Senare delen av stycket skulle måhända med fördel kunna ändras till: — — — — — »må understöd icke utgivas för de fyra näst därefter följande veckorna».

För nästa stycke tillåter styrelsen sig föreslå följande, ändrade avfattning:

»Erbjudet arbete skall anses lämpligt, så framt

arbetaren besitter därför erforderliga krafter och färdigheter,

arbetet är förenat med avlöning, som icke understiger den i arbetsorten vanliga avlöningen för sådant arbete,

arbetet icke hänför sig till arbetsställe, där arbetskonflikt råder, samt

arbetet icke för arbetaren medför särskild olägenhet (med hänsyn till hans personliga förhållanden eller på grund av arbetets natur).»

I paragrafens sista stycke synas flera anledningar till erinran föreligga. Sålunda måste man ställa sig tveksam beträffande den uppdelning av prövningen utav konflikts lovlighet, som bestämmelsen innebär. I sådana fall, där fråga är, om en konflikt strider mot kollektivavtal eller lagen om kollektivavtal, skulle enligt förevarande bestämmelse, jämförd med 35 §, jämte hithörande motivering tillsynsmyndigheten först kunna meddela beslut, och skulle tvistefrågan ändock sedermera kunna upptagas till prövning av arbetsdomstolen. Till förklaring av möjligheten härav angives i motiveringen, att det administrativa avgörandet endast vore att fatta såsom provisoriskt. Något dylikt utsäges emellertid ej i författningstexten, och i brist på särskild bestämmelse i annan riktning skulle väl tillsynsmyndighetens beslut få definitiv karaktär — i 35 § stadgas t. o. m. uttryckligen, att beslutet i fall, då tvistefrågan kan dragas inför arbetsdomstolen, icke får överklagas. Önskar man få till stånd en anordning, varigenom tillsynsmyn-

dighetens beslut skall kunna ändras av arbetsdomstolen, torde det vara nödvändigt att, liksom i fråga om klagan över överexekutors beslut (11 kap. utsökningslagen), meddela uttryckliga regler därför. I annat fall synas de bägge myndigheternas beslut komma att, båda giltiga, stå mot varandra, vilket, även om motsvarigheter därtill finnas, icke lär kunna anses lämpligt. Vad här sagts torde väsentligen äga motsvarande tillämpning i fall, där skiljenämnd trätt i arbetsdomstolens ställe.

Förutom nu berörda betänkligheter av formell innebörd torde det även från mer saklig synpunkt få anses önskvärt, att tillsynsmyndighetens samt arbetsdomstolens resp. eventuell skiljenämnds kompetens såvitt möjligt hållas isär, d. v. s. att tillsynsmyndigheten fritages från sådana frågor, som falla inom arbetsdomstolens eller skiljenämnds behörighetsområde. Skiljaktiga beslut i samma sak skulle nämligen tydligtvis i en del fall kunna leda till besvärande olägenheter, och tillsynsmyndighetens auktoritet skulle otvivelaktigt tillfogas skada genom korrigerande beslut av arbetsdomstolen eller en skiljenämnd. Något hinder för en utökning av arbetsdomstolens uppgifter i förevarande avseende torde ej heller kunna anses föreligga med hänsyn till önskvärdheten av snabb handläggning. I 22 § lagen om arbetsdomstol meddelas föreskrifter i sådant syfte, och möjligt skulle kanske också vara att för domstolens befattning med ärenden, varom i förevarande stycke är fråga, anordna ett särskilt, mer summariskt förfarande.

Påpekas må, att det torde vara tvivelaktigt, om här åsyftade frågor rörande kollektivavtal eller lagen om kollektivavtal i regel skulle komma under arbetsdomstolens prövning i andra fall, än då målet instämts i annat syfte, än varom här är fråga. Parterna i försäkringsavtalet, arbetslöshetskassan och den arbetslöse, lära nämligen med hänsyn till 13 § lagen om arbetsdomstol anses obehöriga att väcka talan.

En annan och med hänsyn särskilt till tillsynsmyndigheten kanske ännu mer betydelsefull erinran föranledes därav, att förevarande bestämmelse med sin allmängiltiga läggning åt tillsynsmyndigheten uppdrager att pröva alla möjliga slag av arbetskonflikter, sålunda ej blott rättstvister utan även intressetvister av vitt skiftande innebörd och karaktär, såväl »okynneskonflikter» som tvister med avsevärt reellt underlag. Härigenom skulle i viss mån i vårt land införas obligatorisk skiljedom i intressetvister på arbetsmarknaden. Att befattningen med dessa frågor skulle för tillsynsmyndigheten bliva synnerligen betungande och bekymmersam, torde vara uppenbart. Den föreslagna tillsynsmyndigheten, socialstyrelsen, har visserligen till sitt förfogande tvenne experter på förevarande område, nämligen socialfullmäktige, men antagligen skulle det bliva påkallat att i avsevärt större utsträckning, än de sakkunniga tänkt sig, för ifrågavarande ärendens handläggning taga i anspråk den i 36 § omförmälda nämnden.

I motiveringen omtalas konflikter, som icke godkännas av vederbörande till landsorganisationen anslutna fackförbund, och uttalas den meningen, att dylika konflikter ej skulle behöva respekteras. För tillsynsmyndigheten lär det emellertid måhända ställa sig svårt att tillämpa en dylik uppfattning utan uttryckligt stöd av en författningsbestämmelse. Osäkert torde väl också vara, om ej en person, som tillhör en utom landsorganisationen stående organisation, kan anses ha skälig anledning till arbetsvägran vid strejk, som påbjudits av hans egen organisation men ogillas av landsorganisationens resp. fackförbund.

Slutligen må i detta sammanhang påpekas, att i promemorian angående beredskapsarbeten, varöver styrelsen nyligen avgivit yttrande, ifrågasatts en annan anordning för prövning av arbetskonflikters berättigande eller genom av Kungl. *Maj:t* eller efter Kungl. *Maj:ts* bemyndigande av socialstyrelsen förordnade personer. Dylik bristande enhetlighet bör givetvis undvikas.

Hjälpverksamheten i dess helhet.

Efter denna granskning av de i departementsförslagen behandlade olika hjälpformerna vill socialstyrelsen, såsom inledningsvis framhållits, framlägga vissa synpunkter beträffande den planerade hjälpverksamheten i dess helhet ävensom beröra frågan om ökade möjligheter att tillgodose föreliggande hjälpbehov.

Organisationens allmänna linjer. I det föregående liksom i tidigare avgivet yttrande rörande beredskapsarbeten har socialstyrelsen berört vissa spörsmål rörande den centrala och lokala organisationen för den planerade hjälpverksamheten. Därutöver vill styrelsen här framföra några synpunkter beträffande organisationens allmänna linjer.

Den omständigheten, att de båda departementsförslagen utarbetats oberoende av varandra har, såsom tidigare framhållits, medfört den olägenheten, att de planerade olika hjälpformerna icke framträda såsom delar av ett sammanhängande system. Endast i vissa avseenden har därför behandlats den grundväsentliga frå gan om hjälpformernas inbördes sammanhang och växelverkan. Enahanda är förhållandet beträffande de organisativa delarna av förslagen.

Dessa äro emellertid på en viktig punkt samstämmande, i det att den offentliga arbetsförmedlingen insatts såsom inregistreringsorgan för alla hjälpsökande arbetslösa, oavsett om de söka hjälpen genom försäkringen, understödsverksamheten eller vid beredskapsarbeten.

Själva prövningen av de hjälpsökandes anspråk och behov samt befogenheten att i anledning därav fatta beslut hava däremot fördelats på trenne olika lokala organ. Såsom sådana skola nämligen fungera: inom understödsverksamheten kommunala arbetslöshetskommittéer, för beredskapsarbetena arbetsförmedlingsanstalterna och deras lokala organ samt inom försäkringen arbetslöshetskassornas styrelser eller i realiteten, då kassorna väsentligen bliva rikskassor, dessas lokala avdelningar eller ombud. Det ligger i öppen dag, att en sådan anordning kommer att för de olika organen medföra mycket dubbelarbete och svaga möjligheter till effektiv kontroll ävensom för de arbetslösa, som i allmänhet icke kunna bedöma hos vilket organ de ha att påräkna hjälp, föranleda villrådighet och besvär samt hos dem framkalla benägenhet för att söka samtidigt utnyttja olika hjälpmöjligheter. Erfarenheter, som vunnits under den nuvarande hjälpverksamheten, hava vidare med all tydlighet påvisat vikten av ett väl organiserat samarbete mellan arbetslöshetskommittéerna och de lokala fattigvårdsorganen, och det kan förutses, att även de senares hjälp skall i fortsättningen påkallas från de arbetslösas sida. Det är därför i hög grad angeläget, att största möjliga enhetlighet åvägabringas beträffande den lokala behandlingen av de arbetslösas hjälpframställningar samt att, därest fullständig enhetlighet härutinnan ej kan ernås, klara bestämmelser fastställas, som äro ägnade att trygga verkligt samarbete.

Vad angår den lokala organisationen i övrigt torde böra erinras, att åt länsstyrelserna skulle beträffande beredskapsarbeten anvisas uppgiften att åtminstone i vissa fall tillhandahålla statsmedel samt öva kontroll över arbetens utförande, måhända även över arbetskraftens uttagning och användning. Enahanda uppgifter synas kunna tilldelas vissa centrala kontrollmyndigheter. Det torde vara uppenbart, att sådan anordning, som måste leda till skiljaktiga bedömanden av likartade spörsmål icke blott länen emellan utan även inom samma län, icke kan bliva tillfredsställande.

I detta sammanhang må erinras, att länsstyrelserna enligt sekelgammal tradition samt med stöd av fattigvårdslagstiftningen och landshövdingeinstruktionen anses förpliktade att inom resp. län ägna omsorg åt behövande och vidtaga därav betingade åtgärder. Därest nu fastare former givas åt hjälpverksamheten för arbetslösa, torde, till undvikande av komplikationer mellan länsstyrelserna och

denna hjälpverksamhets centrala organ, dessa myndigheters befogenheter i berörda avseende böra klargöras.

Enligt de föreliggande departementsförslagen skulle som centralt organ för beredskapsarbetena fungera en byrå i socialdepartementet, medan ett centralt ämbetsverk, socialstyrelsen, skulle bliva tillsynsmyndighet för arbetslöshetsförsäkringen, understödsverksamheten för de arbetslösa samt den offentliga arbetsförmedlingen. Därjämte skulle olika centrala myndigheter komma att i egenskap av företagare eller såsom kontrollorgan taga befattning med beredskapsarbeten.

Beträffande den planerade departementsbyrån torde böra erinras, att densamma vid sidan av ärenden, som beredas för föredragning inför Kungl. Maj:t, tydligtvis finge att handlägga en mångfald ärenden, som äga karaktären av löpande förvaltningsärenden. Då det, oavsett olägenheter av mera principiell art, icke kan vara rimligt att ålägga departementschefen och regeringen arbete med och ansvar för en stor mängd dylika ärenden, synes det bliva nödvändigt att, såsom någon gång skett, genom särskild instruktion delegera viss egen beslutanderätt till byråns chef. Den större handlingsfrihet, som därmed lämnades denne, lärer för övrigt vara en nödvändig förutsättning för att han skall kunna med tillräcklig auktoritet och framgång föra förhandlingar om arbetsföretags antagande såsom beredskapsarbeten, d. v. s. förbereda just sådana frågor, som med hänsyn till sin natur kunde påkalla regeringsbeslut. Men å andra sidan skulle byrån genom sådan anordning få en mellanställning mellan centralt ämbetsverk och departementsbyrå, något som plägat anses medföra olägenheter och oklarhet, särskilt i avseende å besvärsrätt, ansvar för vidtagna åtgärder o. s. v.

Den föreslagna uppdelningen av ledningen för hjälpverksamheten måste emellertid förväntas medföra stora svårigheter för dennas rationella handhavande. Härför kräves nämligen, enligt vad erfarenheten visat, den närmaste samverkan mellan de olika hjälpformerna ävensom samlad översikt över deras beräkneliga och faktiska verkningar. Ehuru styrelsen icke anser sig kunna ge anvisning på en ur olika synpunkter ändamålsenlig anordning i förevarande avseende, vill styrelsen dock framhålla vikten av största möjliga enhetlighet beträffande jämväl den centrala ledningen av hjälpverksamhetens olika delar.

Erinras må slutligen om önskvärdheten av att vid bestämmandet av såväl den centrala som den lokala organisationens utformning hänsyn tagas till de krav på rationalisering av formerna för den sociala omvårdnaden i allmänhet, som starkt gjort sig gällande och som föranlett anordnandet av den nu pågående kommitténutredningen i ämnet.

Det nya hjälpsystemets effektivitet. Enligt uttalanden i statsverkspropositionen samt prop. nr 2 till innevarande års riksdag åsyftar regeringen att på grundval av de olika remitterade förslagen rörande arbetslöshetens bekämpande genomföra ett system, genom vilket utanför fattigvården hjälp skall lämnas alla oförvållat arbetslösa, som begära och behöva sådan. Detta system skulle omfatta dels frivillig arbetslöshetsförsäkring, dels beredskapsarbeten och dels offentlig understödsverksamhet, varjämte den offentliga arbetsförmedlingen skulle kvalitativt och kvantitativt förstärkas för att kunna tjäna såsom effektivt stödorgan för de olika hjälpgrenarna. Genom dessa anordningar, vidtagna i huvudsaklig enlighet med de i förslagen angivna grundlinjerna, skulle efter en viss övergångstid samhället stå rustat för att under olika konjunkturer bereda de arbetslösa erforderlig hjälp.

För att kunna bedöma, i vad mån detta syfte kan ernås, torde det vara nödvändigt att söka bilda sig åtminstone *en ungefärlig uppfattning om huru systemet skulle verka* och rörande de olika hjälpgrenarnas andel av hela hjälpverksamheten, närmast *under goda och s. k. normala konjunkturer på arbetsmarknaden.*

Såsom arbetslöshetsförsäkringssakkunniga framhållit, är det icke möjligt att med någon större säkerhet beräkna, huru arbetslösheten kommer att utveckla sig i fortsättningen. Enligt de uppgifter, som sammanställts av arbetslöshetsutrednin-

gen, skulle en successiv stegring ägt rum under de senaste decennierna. Denna siffermässiga stegring torde delvis återspegla en verklig ökning av den faktiska arbetslösheten, delvis åter bero på att den ökade tillgången till hjälp från samhället och organisationer stimulerat benägenheten att eftersträva sådan. Båda dessa faktorer lära i fortsättningen komma att göra sig gällande med än större styrka. Det föreliggande hjälpprogrammets realiserande kommer tydligen att väsentligen stödja arbetarnas lönesträvanden samt öka stelheten på arbetsmarknaden, något som måste öva ett arbetslöshetsstegrande inflytande. Och konstituerandet — genom arbetslöshetsförsäkringen — av en *rätt* till arbetslöshetshjälp samt hjälpprogrammets läggning i övrigt lära icke kunna undgå att inbjuda individerna till att göra anspråk på hjälp så snart de drabbas av arbetslöshet. Med säkerhet kan därför förutses, att antalet hjälpsökande framdeles skall bli avsevärt större än före den nu pågående krisen. Ett uttryck för samma uppfattning är uppenbarligen, att man i föreliggande förslag till arbetslöshetsförsäkring räknat med en så hög arbetslöshetsprocent inom arbetslöshetskassorna som 14·1 (medeltal för åren 1929—31, d. v. s. goda och medelgoda år), medan 1926 års sakkunniga räknade med ett väsentligt lägre procenttal.

Med ledning av 1920 års folkräkning samt arbetslöshetsutredningens undersökningar kan hela antalet löntagare jämte antalet jordbrukare i arbetarställning numera uppskattas till omkring 1 800 000, bland vilka dock vissa grupper, som kunna beräknas omfatta 100 000 personer, knappast torde komma att påkalla arbetslöshetshjälp. Hela antalet personer, som vid inträdande arbetslöshet kunna göra anspråk på sådan hjälp, kan sålunda beräknas till omkring 1 700 000.

Enligt de beräkningar, som utförts av arbetslöshetsförsäkringssakkunniga, kan försäkringen förväntas omfatta 700 000 personer. Utom försäkringen skulle alltså falla omkring 1 000 000 löntagare, vilka vid arbetslöshet skulle vara hänvisade till andra hjälpformer. Anmärkas kan, att hänsyn här icke tagits till de små företagare, för vilka hjälp vid arbetslöshet mången gång kan anses lika behövlig som för vissa löntagare.

Som redan nämnts, räkna de sakkunniga med att arbetslöshetsprocenten skall ligga vid 14·1 % för de arbetare, som omfattas av försäkringen. Antalet arbetslöshetsdagar pr år skulle sålunda för dessa komma att utgöra

$$0{\cdot}141 \cdot 700\,000 \cdot 300 = 29\,610\,000.$$

Då enligt de sakkunniga endast 8 930 000 eller 30·2 % av dessa arbetslöshetsdagar skulle komma att täckas genom arbetslöshetsförsäkringen, återstå 20 680 000 arbetslöshetsdagar, för vilka annan hjälp kunde påkallas. Sådan lärer emellertid näppeligen ifrågakomma för de arbetslöshetsdagar, som till följd av karensbestämmelserna icke täckas av försäkringen och vilka kunna beräknas till 12 % eller 3 550 000 arbetslöshetsdagar. Återstå alltså 17 130 000 »utförsäkrade» dagar, för vilka andra hjälpformer kunde komma i fråga.

Då emellertid vid dessas anlitande behovsprövning inträder och även andra restriktiva moment göra sig gällande, torde man förslagsvis kunna beräkna, att 50 % av de »utförsäkrade» arbetslöshetsdagarna eller 8 570 000 komma att belasta samhällets kompletterande hjälpåtgärder.

Söker man vidare bilda sig en föreställning om i vilken omfattning de 1 000 000 löntagare, som falla utanför försäkringen, komma att taga samhällets arbetslöshetshjälp i anspråk, så måste kalkylerna givetvis bliva än mer approximativa än de nyss gjorda. För hithörande grupper saknas sålunda en så grundläggande utgångspunkt för beräkningen som den genomsnittliga arbetslöshetsprocenten, vilken för de försäkrade beräknats till 14·1 %. Bland de icke försäkrade komma att ingå dels grupper med högre (skogsarbetare och diversearbetare m. fl.), dels grupper med lägre (funktionärer samt arbetare i allmän tjänst, årsanställda jordbruksarbetare, vissa kvinnliga arbetstagare m. fl.) arbetslöshetsprocent än den nyss angivna. Med hänsyn härtill torde man här icke böra beräkna högre arbetslöshetsprocent än

12 %. Under denna förutsättning skulle antalet arbetslöshetsdagar för de oförsäkrade bliva

$$0{\cdot}12 \cdot 1\,000\,000 \cdot 300 = 36\,000\,000.$$

Antager man även för de oförsäkrades del, att med hänsyn till behovsprövning och andra omständigheter hjälp skulle lämnas för endast hälften av arbetslöshetsdagarna, så återstå här 18 000 000 arbetslöshetsdagar, för vilka hjälp skulle anordnas på annat sätt än genom försäkringen.

Enligt det angivna hjälpprogrammet kunna här ifrågakomma beredskapsarbete eller understöd. Men då i detta program ingår såsom förutsättning, att beredskapsarbetena skola verka konjunkturutjämnande, d. v. s. att statens företagarverksamhet skall svälla ut under dåliga för att minskas under goda och s. k. normala tider, så kan man väl för sådana bättre tider i varje fall icke räkna med särskilda beredskapsarbeten (för så vitt icke normala offentliga arbetsföretag skola omvandlas till beredskapsarbeten). Följaktligen måste understödsverksamheten helt täcka de arbetslöshetsdagar, som falla utanför försäkringen.

Man skulle sålunda *för tider med goda och medelgoda konjunkturer kunna uppställa följande ungefärliga kalkyl beträffande de olika planerade hjälpformernas utnyttjande:*

	Personer	Arbetslöshetsdagar	Dagar med arbetslöshetshjälp			Arbetslöshetsdagar utan hjälp
			Beredskapsarbeten	Försäkring	Understöd	
Försäkrade	700 000	29 610 000	—	8 930 000	8 570 000	12 110 000
Oförsäkrade	1 000 000	36 000 000	—	—	18 000 000	18 000 000
Tillhopa	**1 700 000**	**65 610 000**	—	**8 930 000**	**26 570 000**	**30 110 000**
				35 500 000		

Av de 65·6 milj. arbetslöshetsdagar, som enligt denna kalkyl skulle belöpa sig på samtliga 1·7 milj. löntagare, skulle sålunda 30·1 milj. arbetslöshetsdagar eller 46 % lämnas utan hjälp. För övriga 35·5 milj. arbetslöshetsdagar skulle hjälp utgå, därav medelst försäkring för 8·9 milj. arbetslöshetsdagar (25 %) och medelst understöd för 26·6 milj. arbetslöshetsdagar (75 %).

Med ledning av arbetslöshetsförsäkringssakkunnigas beräkning av ett genomsnittligt daghjälpsbelopp inom försäkringen av 3 kr. samt ett genomsnittligt belopp för understödet av 1: 50 kr. pr dag kan den på staten och kommunerna belöpande sammanlagda kostnaden för en arbetslöshetshjälp av nyss beräknad omfattning uppskattas till 52·3 milj. kr., därav för försäkringen 12·45 milj. samt för understödet 39·86 milj. Därutöver tillkomma de försäkrades avgifter med 14·13 milj. kr. samt arbetsgivarnas förvaltningsbidrag till försäkringen med 0·9 milj. kr. Denna kostnadskalkyl är i likhet med de förut verkställda grundad på så osäkra förutsättningar, att den givetvis endast avser att ge en föreställning om, vilken ungefärlig storleksordning man har att räkna med.

Det må emellertid erinras, att i avsaknad av en »arbetslinje», som automatiskt bland de hjälpsökande utgallrar ej blott dem, som äro arbetsovilliga, utan också de många, som med stöd av egna resurser anse sig kunna avböja hjälp i form av lågt lönat arbete, understödsverksamheten måste förutsättas bliva livligt anlitad. Skulle man med hänsyn härtill antaga, att $^2/_3$ av såväl de utförsäkrade som de oförsäkrade få understöd, erhåller man följande summariska resultat: av samtliga 65·6 milj. arbetslöshetsdagar bliva 44·4 milj. (68 %) föremål för hjälp genom försäkring eller understöd, 21·2 milj. (32 %) lämnas utan sådan; stat och kommun tillskyndas en kostnad för försäkringen av 12·45 milj. kr., för understödet av 53·1 milj. kr., sammanlagt alltså omkring 66 milj. kr.

Huru effektiv blir nu den hjälp, som lämnas genom arbetslöshetsförsäkringen och genom arbetslöshetsunderstödet? Då det senare satts i visst förhållande till daghjälpen, blir denna avgörande för hela systemets effektivitet ur de arbetslösa individernas synpunkt. Såsom i det föregående redan påpekats, innebära försäkringsbestämmelserna ingen förpliktelse för arbetslöshetskassorna att genom klassindelning söka avpassa daghjälpen efter den starka spänningen mellan lönerna för samma slags arbetare i olika orter. Med hänsyn till den praxis, som råder inom de nuvarande fackförbundskassorna, lärer ej heller hos dessa kunna förväntas något större intresse att vid övergång till det nu föreslagna systemet söka så mycket som möjligt anpassa sig efter de förefintliga lönedifferenserna. I varje fall kan sådan anpassning endast ske inom de gränser, 6—2 kronor, som lagförslaget uppställt för daghjälpen.

Försäkringssakkunniga hava vid sina beräkningar utgått från att vid försäkringens genomförande den genomsnittliga daghjälpen blir ungefär 3 kronor samt att flertalet kassor för industriarbetare skulle bestämma daghjälpen till 3 à 4 kr. Det torde kunna antagas, att daghjälpen för så stora arbetargrupper som grov- och textilarbetare stannar vid 3 kr. samt för stenarbetare, lantarbetare och skogsarbetare vid 2 kr.

Beträffande arbetslöshetsunderstödet har nu föreslagits, att detsamma icke får överstiga ett belopp, som enligt särskild tabell fastställes med hänsyn tagen till lägsta inom kommun mera allmänt förekommande daghjälp från erkänd arbetslöshetskassa. Med avseende å denna bestämmelse kan erinras, att densamma kan leda till, att i mindre orter med lika levnadskostnader understödsbeloppen kunna bliva väsentligt olika allt efter som de domineras av en industri med högt eller lågt löneläge, något som ur hjälpsynpunkt synes mindre lämpligt. För det alldeles övervägande antalet kommuner av industrialiserad karaktär kan man emellertid utgå från att, enligt den nyss återgivna regeln, den för de stora grupperna grov- och textilarbetare gällande daghjälpen av 3 kr. blir avgörande för arbetslöshetsunderstödets storlek; inom de flesta kommuner av lantlig karaktär blir åter den för **lant- och skogsarbetare** samt stenarbetare gällande daghjälpen av 2 kr. normgivande för arbetslöshetsunderstödet.

Från nu angivna utgångspunkter samt med tillämpning av den av arbetslöshetsförsäkringssakkunniga upprättade tablån över understödens beräknande kan uppställas följande *översikt över daghjälpens resp. understödets storlek inom den planerade hjälpverksamheten:*

	Städer och industrikommuner.	Jordbrukskommuner.
Daghjälp: högst 6, *lägst 3 kr.*, lika för familjeförsörjare och ensamstående.		*2 kr.*
Understöd:		
man och hustru	1:50	1:—
ensam person över 18 år	1:—	0:67
» » 16—18 »	0:90	0:70
barn under 16 år	0:40	0:25
större familj; maximum	2:60	1:80

Till jämförelse må erinras, att enligt de grunder, som tillämpas inom *den nu pågående hjälpverksamheten* för arbetslösa, *dagbeloppen* variera efter ortsgrovarbetarlönens höjd samt utgöra:

Vid reservarbete: högst 7, lägst 2:95 kr., vartill kan komma dels ackordsöverskott, dels ortstillägg, dels hyreshjälp.

Understöd:	högst:	lägst:
man och hustru	3:—	1:50
ensam person över 18 år	2:—	1:—
» » 15—18 »	1:20	0:60
barn under 15 år	0:60	0:30
större familj; maximum	6:—	2:—

Av denna översikt framgår, att det nu tillämpade systemet lämnar mer effektiv hjälp än det föreslagna — detta under bättre konjunkturer, då beredskapsarbeten förutsatts icke skola ifrågakomma. Skillnaden är självfallet mycket stor mellan å ena sidan den inkomst de arbetslösa beredas vid reservarbeten och å andra sidan de förmåner, som lämnas av försäkringen och av det föreslagna arbetslöshetsunderstödet. Men även det nuvarande understödet är genomgående högre än det föreslagna samt kan för större familjer även väsentligt överstiga daghjälpen genom försäkringen.

Skarpast framträda dessa skillnader för Stockholm och andra orter med höga löner och levnadskostnader. I Stockholm, där marknadslönen per dag för manlig arbetare i genomsnitt är c:a 15 kr. och inom olika industrier växlar mellan 10 och 25 kr., utgör den faktiska dagsinkomsten vid statskommunala reservarbeten omkring 7:50. Kontantunderstödet utgår med 3 kr. för man och hustru och uppgår för familj med 5 barn till 6 kr. I de fall, då hyreshjälp tillkommer, kan reservarbetare med familj erhålla omkring 8:80 pr dag samt understödet för större familj uppgå till 7:30 pr dag.

Enligt den nya planen komma flertalet arbetslösa i Stockholm att av försäkringen erhålla 3 à 4 kr. pr dag (oavsett försörjningsplikt) och (då denna daghjälp för stora grupper av arbetare beräknas till 3 kr.) i understöd 1:50 för man och hustru samt 2:60 för större familj. Den hjälp, som för närvarande lämnas, är sålunda i stort sett mer än dubbelt större än den, som skulle utgå enligt de föreliggande förslagen. Oavsett att nu utgående hjälp ofta betecknats såsom alltför ringa, så är det uppenbart, att de enligt förslagen påräkneliga beloppen icke förslå till nödtorftigt uppehälle.

Såsom redan framhållits, bliva differenserna mellan hjälpbeloppen efter det nuvarande och det föreslagna systemet mindre framträdande för orter med låga lönelägen, men även beträffande dessa gäller, att med det nya systemets genomförande en sänkning i hjälpbeloppen skulle inträda.

Däremot skulle det nya systemet givetvis leda till en stark ökning i de hjälptas antal. I denna riktning verkar såväl hela hjälpprogrammets läggning som också den omständigheten, att hjälp från försäkringen utgår oberoende av om behov därav föreligger eller ej.

Under *kristid* skulle förhållandena givetvis ställa sig annorlunda, i det att en del av de hjälpsökande då skulle upptagas vid beredskapsarbeten. Vid dessa skulle dagsinkomsterna kunna komma att, alltefter de å olika orter för anläggningsarbeten gällande lönelägena, variera mellan ungefär 4 och 23 kronor. Den starka spänning, som därmed inträder mellan förmånerna enligt de olika hjälpformerna, torde näppeligen kunna anses rättvis och torde ej heller komma att så betraktas av de arbetslösa.

Slutligen uppställer sig frågan, huruvida det nya hjälpsystemet låter sig upporganiseras så snabbt, att detsamma, såsom i hjälpprogrammet avsetts, kan bringas i tillämpning och vinna *erforderlig effektivitet redan för instundande budgetår.* Med avseende härå må till en början erinras, att för genomförandet av förslagen beträffande såväl beredskapsarbeten som arbetslöshetsförsäkring en mycket stor utvidgning och förstärkning av den offentliga arbetsförmedlingen förutsatts och uppenbarligen är nödvändig. Såsom närmare kommer att utvecklas i styrelsens yttrande i detta ämne lärer det emellertid icke låta sig göra att på några månader genomföra denna omorganisation. Redan den omständigheten, att anordnandet ute i orterna av erforderligt antal nya arbetsförmedlingsorgan icke kan påbörjas, förrän landstingen därom fattat beslut, måste medföra ett dröjsmål, som omöjliggör denna reforms fullständiga och lämpliga genomförande under loppet av budgetåret 1933/34.

Men även om man skulle kunna tänka sig möjligheten av att på denna punkt anlita någon provisorisk anordning, lärer det möta stora svårigheter att till den angivna tiden giva erforderlig effektivitet åt andra delar av det planerade hjälpsystemet.

Lämpliga beredskapsarbeten synes man ha tänkt sig kunna omedelbart erhålla dels genom en omvandling av nu bedrivna reservarbeten, dels genom nyanskaffning av lämpliga arbetsföretag. Det må då erinras, att avtal om reservarbeten äro träffade med flera hundra uppdragsgivare samt att med många av dem olika avtal ingåtts och äro gällande. De svårigheter, som måste uppkomma vid dessa arbetens förändrande till beredskapsarbeten och om vilka styrelsen i tidigare utlåtande erinrat, äro icke enbart av arbetsteknisk och ekonomisk art utan också betingade av nödvändigheten att beakta de vid reservarbetena samlade arbetarnas intressen. Det synes därför nödvändigt att finna en smidigare övergångsanordning beträffande reservarbetena, så att dessa i största möjliga utsträckning kunna tagas i anspråk för den nya arbetslinjen.

Detta måste anses så mycket angelägnare som nyanskaffning av lämpliga och lämpligt belägna arbetsföretag samt dessas igångsättande i full drift i regel tar avsevärd tid. Även med stort tillmötesgående från statens sida vid beräknandet av dess ekonomiska tillskott till vägstyrelsers och kommuners m. fl. arbeten — vilket givetvis väsentligt underlättar uppgörelser med dem — lärer man i varje fall böra räkna med, att beredskapsarbeten endast kunna upptaga en mindre del av de hjälpbehövande arbetslösa, detta givetvis under den till grund för departementsförslagen liggande förutsättningen, att arbetslösheten jämväl under kommande budgetår blir mycket omfattande.

Beträffande arbetslöshetsförsäkringen hava vederbörande sakkunniga framhållit, »att det knappast kan förväntas, att de erkända arbetslöshetskassorna skola kunna vara färdiga att redan från nästa årsskifte träda i verksamhet enligt de nya bestämmelserna». Men även om några arbetslöshetskassor med 100 000 à 150 000 medlemmar kunna tänkas börja sin verksamhet under 1934, lärer denna, med hänsyn även till dess under alla förhållanden begränsade effektivitet, icke kunna få avsevärd betydelse såsom medel mot arbetslösheten under budgetåret 1933/34.

Även för denna tid måste sålunda det alldeles övervägande flertalet arbetslösa hänvisas till understödsverksamheten. Med avseende å denna må i detta sammanhang erinras, att med den avfattning, som de sakkunniga givit åt 15 § i understödskungörelsen, där avsedd understödsverksamhet skulle kunna komma till stånd endast i kommuner, där arbetslöshetskassa har medlemmar, samt att understödsbeloppen skulle kunna underkastas förändringar allteftersom nya kassor bildas och erhålla medlemmar inom kommunerna. En ändring på denna punkt eller lämplig övergångsbestämmelse torde erfordras, för att den föreslagna understödsverksamheten överhuvud skall kunna få större betydelse under budgetåret.

Såsom *sammanfattning* av ovan gjorda summariska översikt över den nya hjälpplanens innebörd torde kunna konstateras,

att de arbetslösa komma att under bättre konjunkturer bliva helt och under dåliga konjunkturer till alldeles övervägande del hänvisade till arbetslöshetsförsäkringen och arbetslöshetsunderstödet, företrädesvis det senare,

att anställning vid beredskapsarbeten (och genom varubeställningar) med därmed följande bättre försörjningsmöjligheter endast under kristider och i begränsad omfattning kan beredas de arbetslösa,

att arbetslöshetsförsäkringen och särskilt arbetslöshetsunderstödet bereda de arbetslösa individerna mindre förmåner än dem, som nu stå till buds,

samt att nuvarande anordningar lämna i stort sett mer värdefull, jämnare avvägd samt — genom möjligheten att vid reservarbeten lämna ortstillägg och till understöd foga hyresbidrag — en efter behoven smidigare anpassad hjälp, medan

det planerade systemet skulle åt ett större antal lämna mer ojämn, stelare avvägd och i genomsnitt mindre värdefull hjälp.

Det må här än en gång framhållas, att de daghjälpsbelopp, som icke blott arbetslöshetsunderstödet utan även arbetslöshetsförsäkringen kunna beräknas lämna, ligga så lågt, att de i allmänhet icke förslå till nödtorftigt livsuppehälle, åtminstone under längre tid. I varje fall måste de i större städer och andra orter med högre levnadsstandard komma att ligga avsevärt under de understöd, som fattigvården anses böra lämna i jämförliga fall. Då fattigvård icke skulle få supplera hjälpen, bleve följden uppenbarligen den, att en stor del av dem, för vilka arbetslöshetshjälpen avsetts, helt finge omhändertagas av fattigvården. Under sådana förhållanden lära statsmakterna, så snart allmännare insikt vunnits rörande reformens verkliga innebörd, ofrånkomligt ställas inför valet mellan följande alternativ:

antingen att medgiva supplerande fattigvård;

eller att genom större ekonomisk insats från statens sida öka värdet av de förmåner, som försäkringen och därmed understödsverksamheten skulle lämna — för båda dessa alternativ hava arbetslöshetsförsäkringssakkunniga varnat;

eller att skrida till en ny genomgripande reform på detta område.

Tänkbara utvägar att öka den nuvarande arbetslinjens effektivitet. Enligt de för den nya hjälpplanen angivna förutsättningarna skulle beredskapsarbeten av den nu föreslagna typen kunna, åtminstone i mer avsevärd omfattning, ifrågakomma endast under kristider. Då icke desto mindre mot det nuvarande systemet, inom vilket reservarbeten under såväl goda som dåliga konjunkturer utgör huvudlinjen, riktats den anmärkningen, att reservarbetena icke kunna anlitas i erforderlig mån, så torde med denna anmärkning väsentligen avses, att desamma vid tider sådana som nu rådande icke kunna anordnas i så stor utsträckning, som påkallas av arbetslöshetens omfattning. Denna viktiga fråga — om reformer inom det nuvarande systemets ram — har såvitt känt är icke gjorts till föremål för särskild undersökning och kan givetvis ej nu upptagas till mera allsidig eller ingående behandling. Några synpunkter med avseende härå torde dock med hänsyn till frågans betydelse böra här anföras.

Enligt nu gällande regler *för arbetsföretags utväljande till reservarbeten* skola de motsvara huvudsakligen följande förutsättningar:

1:o Arbetet skall komma staten, kommun eller annat allmänt rättssubjekt till godo samt vara ekonomiskt eller kulturellt berättigat, men dock ej av den art, att det kan väntas inom den närmaste framtiden komma till utförande på den öppna arbetsmarknaden.

2:o Arbetet bör vara sådant, att arbetslönen utgör en jämförelsevis stor del av totalkostnaden.

3:o Arbetet bör vara av sådan art, att varje arbetare med normal arbetsförmåga lämpligen kan hänvisas till detsamma.

4:o Arbetet bör kunna bedrivas under vintern.

5:o Arbetet bör kunna upptagas, nedläggas, utökas eller inskränkas allt efter arbetslöshetens växlande omfattning.

Samtliga dessa regler äro tydligen ägnade att begränsa urvalet av arbetsföretag och öva följaktligen en återhållande verkan på strävanden att hastigt utöka reservarbetenas omfattning. Dessa regler måste givetvis i större eller mindre mån iakttagas vid all slags statlig företagsverksamhet, som åsyftar största möjliga effekt för arbetslöshetens bekämpande, åtminstone för såvitt man icke anser, att detta syfte främjas genom att verksamheten göres mera kostnadskrävande och därigenom sätter mera penningar i omlopp. Beträffande samtliga dessa regler gäller också, att de skulle kunna tillämpas mer eller mindre strängt, allt efter som verksamhetens syfte, arbetslöshetens bekämpande, gör det önskvärt, att ett större

eller mindre antal reservarbeten upptagas och bedrivas. Ett direktiv, enligt vilket de eljest gällande reglerna finge under kristid betraktas såsom mindre bindande, skulle helt visst komma att bereda väsentligt större tillgång till lämpliga reservarbeten, särskilt måhända för grundförbättringar av olika slag.

Av stor betydelse härvid är uppenbarligen vidare frågan, med *huru stor insats av arbetslöshetsmedel* staten bidrager till arbetsföretag, som skola utföras såsom reservarbeten. Om man i detta avseende sträcker sig längre än hittills skett, lära betydligt ökade möjligheter att erhålla lämpliga arbetsobjekt erbjuda sig. I särskild grad gäller detta om arbeten av kommunal karaktär. Enligt de bestämmelser, som i gällande understödsförfattning fastställts beträffande statsbidrag till s. k. statskommunala reservarbeten, kan sådant bidrag utgå endast till täckande av en efter vissa grunder beräknad andel av arbetslönerna. Beträffande de planerade beredskapsarbetena har man i departementsförslaget utgått ifrån att arbetslöshetsmedel skola kunna användas till att bestrida viss del av kostnaden för jämväl materialinköp. Vill man beträffande reservarbetena gå samma väg och tillmäta statsbidraget, åtminstone under kristider, rikligare än nu sker, lärer från kommunernas sida kunna med säkerhet påräknas en starkt ökad villighet att anordna statskommunala reservarbeten. Här yppar sig otvivelaktigt den smidigaste utvägen att snabbt och på en mängd olika platser anordna arbetstillfällen för arbetslösa. Därmed undvikas väsentligen de svårigheter, som torde vara förknippade med en alltför stark och hastig ansvällning av reservarbeten i arbetslöshetskommissionens egen regi. En sådan kräver nämligen, om ekonomiska hänsyn skola vederbörligen beaktas, omsorgsfulla förhandlingar och förberedelser, som taga avsevärd tid. En nödvändig förutsättning är därför, att man med större säkerhet kan bedöma arbetslöshetens utveckling och hjälpbehovets därav beroende omfattning. Enahanda svårigheter möta givetvis vid planläggande och genomförande av en arbetslinje av den föreslagna beredskapstypen.

Några säkrare hållpunkter för bedömandet av de sedan några år tillbaka *försöksvis anordnade beredskapsarbetenas ändamålsenlighet* såsom hjälpmedel mot arbetslösheten torde icke föreligga. Emellertid torde med visshet kunna sägas, att reservarbeten anordnade för samma kostnad skulle hava med mindre tidsutdräkt berett utkomst åt ett större antal arbetslösa. Otvivelaktigt är också, att anläggningsarbeten utförda till arbetslöner, som i regel äro de högsta i orten förekommande, äro ägnade att direkt påverka löneläget i särskilt orter med mindre stabiliserade löneförhållanden.

Alla dylika arbeten, oavsett av vem de anordnas, medföra tydligen sådan verkan genom den dragning de högre lönerna utöva på arbetskraften. Denna dragning leder å andra sidan till uppsugning av arbetskraft vid ifrågavarande företag samt till någon omedelbar minskning av arbetslösheten. I ett särskilt nödläge och om man icke anser sig kunna på annat lämpligt sätt omhändertaga arbetslösa i erforderlig omfattning, så erbjuder sig uppenbarligen här en utväg att tillfälligtvis utöka statens anordningar för de arbetslösa. Denna utväg har också sedan längre tid tillbaka sporadiskt anlitats, så till vida att statsmakterna vid beslut om igångsättande av visst arbetsföretag bl. a. tagit hänsyn till önskvärdheten att minska i trakten förekommande arbetslöshet.

Större möjligheter för främjande av detta syfte erbjuda sig uppenbarligen genom den anordning, som under de senaste krisåren vidtagits och vilken innebär, att ett kreditiv av riksdagen anvisats för att, utan dennas prövning i varje särskilt fall, anlitas för anordnande av statliga arbetsföretag, som ur arbetslöshetssynpunkt prövats behövliga. Sådan anordning bör emellertid icke få föranleda begränsning av de anslag, som erfordras för de mera ändamålsenliga hjälpåtgärder, vilka den avser att under extraordinära förhållanden komplettera.

Särskilt yttrande av byråchefen Nyström.

I det särskilda yttrande, som jag med instämmande av t.f. byråchefen Nilson avgav i anledning av socialstyrelsens utlåtande den 13 juni 1931 över 1928 års betänkande angående arbetslöshetsförsäkring m. m., tillät jag mig framhålla, att jag icke delade styrelsens betänkligheter mot att för vårt lands vidkommande söka genomföra en frivillig arbetslöshetsförsäkring. Till det förslag till en sådan, som nu föreligger i en inom socialdepartementet upprättad promemoria, kan jag i princip giva min anslutning. I fråga om förslagets närmare utformning måste man i åtskilliga fall ställa sig tveksam, huruvida de sakkunniga alltid funnit den lämpligaste och lyckligaste lösningen av mötande detaljproblem. I enlighet härmed synas mig de kritiska synpunkter, som från socialstyrelsens sida framförts, vara väl förtjänta att beaktas, i den mån så kan ske utan att rubba grunderna för det föreliggande förslaget. Särskilt må framhållas betydelsen av att söka öka värdet av de förmåner, arbetslöshetsförsäkringen och den därmed förknippade kommunala understödsverksamheten med statsbidrag skulle lämna familjeförsörjare å i levnadskostnadshänseende dyrare orter, detta med hänsyn till önskvärdheten av att i görligaste mån förebygga, att oförvållat arbetslösa tvingas att taga sin tillflykt till fattigvården.

Även den, som anser det önskligt, att det föreliggande förslaget i huvudsak blir genomfört, kan dock icke undgå att se, att det skulle föras ut i livet vid en tidpunkt, som vore särdeles ogynnsam, ej blott på grund av de svåra förhållandena på det statsfinansiella området utan även med hänsyn till, att under rådande massarbetslöshet försäkringen måste få mycket ringa effektivitet i förhållande till föreliggande hjälpbehov. Måhända skola konjunkturerna förbättras under den relativt långa tid det måste taga att organisera en arbetslöshetsförsäkring, särskilt som denna ju avsetts skola omfatta jämväl lant- och skogsarbetare. Härvidlag synas även böra beaktas de konsekvenser, som kunna härflyta därav, att statsmakterna med avseende på dessa grupper jämväl tagit upp en annan försvarslinje mot arbetslösheten, innebärande att i ökad grad anlita jorden som försörjningsreserv.

Medan arbetslöshetsförsäkringens väsentliga värde sålunda ligger i framtiden, påkallar dagens svåra situation på arbetsmarknaden direkta hjälpåtgärder av betydande omfattning och effektivitet, varvid man lärer böra låta leda sig av den i vårt land allmänt omfattade meningen, att man framför understödslinjen bör sätta arbetslinjen, så länge finansiella möjligheter förefinnas att åvägabringa härför erforderliga, synnerligen betydande kapitalbelopp. I likhet med socialstyrelsen håller jag före, att det härvid näppeligen kan anses tillrådligt att omedelbart avskaffa det hittills tillämpade, med stöd av långvarig erfarenhet utformade hjälpsystemet. Å andra sidan torde den nuvarande reservarbetsorganisationen knappast äga möjligheter till en så betydande expansion, att den skulle kunna sysselsätta exempelvis 60 000 à 70 000 man, vilket vid nuvarande arbetslöshetsläge måste anses önskvärt. För att under rådande extraordinära förhållanden erhålla erforderlig komplettering av arbetslinjen har socialstyrelsen riktat tankarna på de beredskapsarbeten i statlig regi och med den öppna marknadens löner, vilka pågått under ett par år, sedan 1931 och 1932 års riksdagar för ändamålet anvisat tillhopa 6 milj. kr. Härvid kan man antingen, i likhet med styrelsen, i dylika arbeten allenast se ett medel att tillfälligtvis utöka statens anordningar för de arbetslösa, eller också, i syfte att möjliggöra sysselsättandet av ett väsentligt större antal arbetslösa, sträva att utöka de statliga arbetsföretagen medelst kommunala och enskilda arbeten av allmännyttig natur, varvid man i viss utsträckning kunde bygga på redan praktiserade anordningar men tillika måste tänka sig en fastare och mindre provisorisk organisation.

Under nuvarande förhållanden, då tidens nöd lärt allt vidare kretsar att i arbetstillfället såsom sådant se något gott och eftersträvansvärt, synes det låta tänka sig, att arbetslinjen skulle kunna, såsom förhållandet i viss mån varit under de senaste åren, bestå i tvenne förgreningar, nämligen å ena sidan den gamla reservarbetslinjen, eventuellt modifierad i vissa stycken, å den andra en ny beredskapslinje, utgående från de sedan några år tillbaka med den öppna marknadens löner bedrivna statliga beredskapsarbetena, men med sådana förändringar, som kunna betingas av arbetsområdets mångdubblade storlek och väsentligt olikartade innehåll. En dylik parallellanordning kan t. o. m. tänkas erbjuda vissa fördelar vid nuvarande läge på arbetsmarknaden och i fråga om de statsfinansiella förhållandena.

Vid reservarbeten kunna för samma kostnadssumma flera arbetare sysselsättas än vid andra arbetssystem. Häremot plägar invändas, att vid lönesättningen ej tillbörligt beaktas arbetarnas möjligheter att försörja sig på arbetslönen. Principiellt sett skola visserligen reservarbetslönerna understiga den öppna marknadens grovarbetarlöner å resp. orter, men i praktiken tillämpas detta så, att avdraget äger större praktisk betydelse (20 % och däröver av grovarbetarlönen) blott vid högre löner, medan å orter med låga löner skillnaden mot marknadslönen är ringa eller t. o. m. ingen alls. Vid de statliga beredskapsarbetena åter synes man hittills ha tillämpat en mycket vid löneskala, vidare t. o. m. än ramen för gällande kollektivavtalslöner, ehuru sådana kunna utgå med belopp växlande från c:a 0·40 till närmare 2 kr. per timme för manlig arbetare. Det synes dock icke vara omöjligt att sänka genomsnittliga lönekostnaden per arbetstimme genom att mera målmedvetet inrikta arbetena på sådana arbetsområden och orter, där den öppna marknadens löner ej kunna betecknas som särskilt höga. Överhuvud synes en förskjutning av beredskapslönerna i riktning mot avtalslöneskalans lägre lönesatser kunna innebära ett incitament för de anställda att vid ljusnande konjunkturer söka sig över till det enskilda näringslivet, en synpunkt, som måste tillmätas stor betydelse vid lönebestämningen inom allmänna arbeten av hjälpbetonad karaktär.

Förutom de här återgivna yttrandena rörande beredskapsarbeten mot arbetslöshet samt rörande frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m. har socialstyrelsen i februari och mars 1933 till Kungl. Maj:t ingivit yttranden i följande med den föreslagna arbetslöshetslagstiftningen sammanhängande frågor:

angående statsbidrag till kommunalt understöd vid arbetslöshet ($^{25}/_{2}$);

angående den offentliga arbetsförmedlingen samt den centrala organisationen vid genomförande av en frivillig arbetslöshetsförsäkring ($^{6}/_{3}$);

angående av ungdomsarbetslöshetssakkunniga avgivet förslag om förbättrad arbetsförmedling för ungdom ($^{11}/_{3}$);

angående framställning från Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund rörande vissa åtgärder för bekämpande av ungdomsarbetslöshet ($^{13}/_{3}$);

angående framställning av Axel Andersson m. fl. rörande förslag till vissa åtgärder ägnade att mildra ungdomsarbetslöshetens verkningar ($^{13}/_{3}$).

Kortare meddelanden.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under januari 1933. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av januari till 189 225, varav 40 231 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och ökningen under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning		Antal arbetslösa	Ökning
Jordbruk	14 454	+ 2 039	Närings- o. njutningsmedelsind.	1 623	+ 308
Skogshushållning	17 654	+ 250	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	746	+ 123
Gruvdrift och malmförädling	10 290	+ 28	Trämasse- och pappersindustri	2 388	+ 203
Jord-, sten- och glasindustri	11 716	+ 1 753	Grafisk industri	501	+ 128
Metall- och maskinindustri	14 232	+ 1 604	Industri och hantverk, ej spec.	5 508	+ 3 195
Trävaruindustri	16 447	+ 1 660	Sjöfart och fiske	3 814	+ 1 087
Byggnadsverksamhet	17 174	+ 5 711	Handel och samfärdsel m. m.	12 326	+ 3 883
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	1 002	+ 264	Husligt arbete	443	+ 252
Textilindustri	826	+ 211	Arbete, ej hänf. till annan grupp	56 996	+ 5 028
Beklädnadsindustri	1 085	+ 343	Summa	**189 225**	**+28 070**

Antalet arbetslösa, som i en eller annan form erhöllo hjälp av stat eller kommun, utgjorde som följer:

Sysselsatta i reservarbeten	statliga	16 253	Med kontant understöd	statligt	43 110
	statskommunala	8 483		kommunalt	20 213
	kommunala	16 785		Summa	**104 844**

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under januari till 3 748 369 kronor mot 3 614 622 kronor under december 1932.

— Ut- och invandring —

In- och utvandringen i Förenta staterna under 1932. Invandringsbyrån inom Förenta staternas arbetsdepartement meddelar följande siffror rörande in- och utvandringen under det senaste kalenderåret och de närmast föregående åren.

	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Mottagna utlänningar	**540 390**	**520 895**	**487 682**	**473 727**	**380 969**	**199 964**	**158 617**
Härav: Immigranter	336 295	323 885	290 297	268 941	180 251	43 353	28 008
Andra resande	204 095	197 010	197 385	204 786	200 718	156 611	130 609
Avresta utlänningar	**236 450**	**268 872**	**272 108**	**251 615**	**290 985**	**294 438**	**272 452**
Härav: Emigranter	73 179	75 122	77 599	53 173	52 930	89 [illegible]0	97 517
Andra resande	163 271	193 750	194 509	198 442	238 055	204 868	174 935
Över- eller underskott	**+303 940**	**+252 023**	**+215 574**	**+222 112**	**+ 89 984**	**— 94 474**	**—113 835**

Underskottet utgjorde under senare halvåret 1932 c:a 65 000 personer, mot 48 800 under årets sex första månader. Senare hälften av år 1931 uppvisade emellertid ett i det närmaste lika stort inreseunderskott (64 000 personer), och skillnaden mellan antalet in- och utresande kom alltså för hela kalenderåret 1932 att med endast ett tusental överstiga siffran för budgetåret juli 1931—juni 1932 (jfr Soc. Medd. årg. 1932, sid. 659).

Sveriges offentliga arbetsförmedling under februari 1933.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	24 428	6 500	6 051	376	Malmöhus län: Eslöv	347	126	80	275
Stockholms län .	6 263	1 212	1 121	517	Malmöhus län: Skurup . . .	91	59	18	154
Uppsala län . . .	2 258	693	629	326	Malmöhus län: Vellinge . . .	153	83	80	184
Södermanlands län	2 094	559	465	375	Malmöhus län: Ortsombud . .	2 845	162	162	1 756
Östergötlands län	4 963	1 019	926	487	Hallands län . .	1 584	375	339	422
Norrköping . . .	2 751	187	152	1 471	Göteborgs o. Boh. l.	6 066	706	631	859
Jönköpings län .	2 255	516	459	437	Göteborg	16 566	2 204	2 024	752
Kronobergs län .	1 400	532	470	263	Älvsborgs län . .	3 347	829	802	404
Norra Kalmar län	2 024	472	430	429	Skaraborgs län .	2 796	871	591	321
Södra Kalmar län	2 494	416	403	600	Värmlands län .	5 961	854	772	698
Gotlands län . .	1 511	441	405	343	Örebro län . . .	5 529	737	572	750
Blekinge län . .	4 137	703	633	588	Västmanlands län	4 864	752	706	647
Kristianstads län .	2 480	765	644	324	Kopparbergs län .	5 824	923	903	631
Malmöhus: Malmö	10 009	1 829	1 738	547	Gävleborgs län .	4 750	482	472	985
Malmöhus: Lund	1 256	90	86	1 396	Västernorrlands l.	8 978	586	582	1 532
Malmöhus: Landskrona . .	1 726	136	123	1 269	Jämtlands län . .	4 035	617	614	654
Malmöhus: Hälsingborg .	3 313	235	207	1 410	Västerbottens län	1 938	354	328	547
Malmöhus: Ystad	997	71	67	1 404	Norrbottens län .	11 929	1 909	1 907	625
Malmöhus: Trälleborg . .	946	187	185	506	Tillsammans	**164 908**	**29 192**	**26 777**	**565**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	20 737	3 748	3 326	936	955	469	21 391	21 673	4 703	3 795	461
Industri o. hantverk	67 061	1 348	1 316	2 121	265	222	67 155	69 182	1 613	1 538	4 289
Sjöfart och fiske .	9 321	811	804	245	33	32	9 456	9 566	844	836	1 133
Handel o. samfärdsel	13 768	803	761	3 533	1 063	891	16 701	17 301	1 866	1 652	927
Husligt arbete . .	11	—	—	9 424	5 285	4 102	8 295	9 435	5 285	4 102	179
Annat arbete . . .	36 986	14 869	14 842	765	12	12	35 839	37 751	14 881	14 854	254
Summa	**147 884**	**21 579**	**21 049**	**17 024**	**7 613**	**5 728**	**158 837**	**164 908**	**29 192**	**26 777**	**565**
Därav under 18 år	4 247	831	758	2 976	1 052	862	7 117	7 223	1 883	1 620	384
Summa jan. 1933	144 456	20 923	20 639	16 964	7 444	5 639	155 977	161 420	28 367	26 278	569
» febr. 1932	82 222	14 111	13 298	16 195	9 758	7 187	94 528	98 417	23 869	20 485	412
» » 1931	44 808	14 703	13 367	14 372	10 822	7 341	53 937	59 180	25 525	20 708	232
» » 1930	31 462	11 177	9 617	13 414	10 098	6 832	41 036	44 876	21 275	16 449	211

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 853 platser, varav 640 manliga och 213 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 1 236, 921 och 315 samt under nästlidna månad resp. 1 055, 811 och 244.

	Arbetsförmedlings-anstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshushållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.
	Manliga avdeln. .	**147884**	**21 579**	**21 049**	**11 847**	**1 706**	**1 284**	**8 890**	**2 042**	**2 042**	**6 512**	**108**	**108**	**7 133**	**157**	**153**
1	Stockholms stad . .	19 719	4 683	4 659	355	—	—	8	—	—	7	—	—	93	—	—
2	Stockholms län . . .	5 673	928	886	1 031	220	180	20	11	11	179	4	4	232	42	42
3	Uppsala län	2 003	529	491	426	52	38	25	—	—	300	—	—	108	—	—
4	Södermanlands län .	1 615	303	276	340	115	88	1	—	—	—	—	—	13	—	—
5	Östergötlands län . .	4 233	729	698	1 267	192	162	40	37	37	45	—	—	138	—	—
6	Norrköping	2 621	117	109	107	18	13	—	—	—	1	—	—	10	—	—
7	Jönköpings län . . .	1 755	332	314	287	103	87	22	25	25	12	—	—	27	2	2
8	Kronobergs län . . .	1 197	398	381	125	47	30	22	—	—	1	—	—	35	2	2
9	Kalmar län.	4 249	755	728	407	39	32	142	5	5	15	—	—	149	2	2
10	Gotlands län	1 388	363	357	275	22	16	—	—	—	—	—	—	417	—	—
11	Blekinge län	3 584	437	434	373	31	28	6	—	—	—	—	—	748	—	—
12	Kristianstads län . .	1 938	467	445	679	160	142	30	4	4	45	—	—	137	6	2
13	Malmöhus län: Malmö	8 253	1 231	1 227	202	5	4	—	—	—	—	—	—	159	—	—
14	Hälsingborg . .	3 005	115	110	142	6	6	—	—	—	9	—	—	26	—	—
15	Övriga anstalter	7 953	701	667	1 037	100	67	5	—	—	399	—	—	587	18	18
16	Hallands län	1 415	290	273	130	23	7	3	2	2	2	—	—	110	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	5 673	560	539	307	49	29	1	—	—	14	—	—	3 225	3	3
18	Göteborgs stad . . .	14 622	1 336	1 327	174	21	17	—	—	—	—	—	—	59	—	—
19	Älvsborgs län . . .	3 202	760	755	246	14	11	3	—	—	112	18	18	67	—	—
20	Skaraborgs län . . .	2 309	534	419	640	239	125	16	3	3	1	1	1	123	56	56
21	Värmlands län . . .	5 730	669	657	437	26	15	1 342	36	36	35	—	—	37	1	1
22	Örebro län	5 050	421	397	566	107	84	330	23	23	1 016	24	24	142	1	1
23	Västmanlands län . .	4 416	565	552	475	62	49	197	26	26	960	56	56	233	8	8
24	Kopparbergs län . .	5 507	790	787	185	12	12	1 683	268	268	815	—	—	55	5	5
25	Gävleborgs län . . .	4 489	391	391	190	1	1	376	8	8	571	5	5	25	—	—
26	Västernorrlands län .	8 950	574	571	439	17	17	1 063	29	29	—	—	—	99	2	2
27	Jämtlands län . . .	3 792	506	506	176	4	4	949	112	112	—	—	—	23	—	—
28	Västerbottens län . .	1 756	225	223	99	9	8	140	18	18	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	11 787	1 870	1 870	730	12	12	2 466	1 435	1 435	1 973	—	—	56	9	9
	Kvinnliga avdeln.	**17 024**	**7 613**	**5 728**	**936**	**955**	**469**	—	—	—	—	—	—	**11**	—	—
1	Stockholms stad . .	4 709	1 817	1 392	9	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
2	Stockholms län . . .	590	284	235	37	42	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	255	164	138	44	33	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	479	256	189	59	64	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	730	290	228	84	63	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	130	70	43	3	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län . . .	500	184	145	44	40	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	203	134	89	27	38	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län.	269	133	105	18	22	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	123	78	48	17	24	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	553	266	199	61	69	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	542	298	199	74	95	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1 756	598	511	28	9	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
14	Hälsingborg . .	308	120	97	13	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	408	213	134	30	41	7	—	—	—	—	—	—	4	—	—
16	Hallands län	169	85	66	26	17	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	393	146	92	53	29	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	1 944	868	697	56	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . . .	145	69	47	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	487	337	172	56	133	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	231	185	115	34	44	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	479	316	175	55	89	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	448	187	154	41	39	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	317	133	116	11	9	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	261	91	81	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län .	28	12	11	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . . .	243	111	108	16	13	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	182	129	105	24	22	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	142	39	37	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	
14 126	**289**	**279**	**9 753**	**217**	**217**	**18 962**	**416**	**407**	**794**	**6**	**5**	**765**	**12**	**12**	**1 491**	**12**	**11**	**1 772**	**27**	**25**	
3 177	23	18	384	—	—	5 169	14	12	140	3	2	32	—	—	294	3	3	295	—	—	1
879	46	46	135	6	6	1 064	123	122	10	1	1	5	—	—	26	1	1	60	3	2	2
182	1	—	52	—	—	130	—	—	7	—	—	1	—	—	11	—	—	38	—	—	3
351	17	17	166	1	1	100	8	8	9	—	—	11	—	—	5	—	—	17	—	—	4
539	3	3	251	22	22	486	27	26	13	1	1	9	—	—	19	—	—	32	—	—	5
335	4	3	141	1	1	821	4	4	20	—	—	161	1	1	15	—	—	19	—	—	6
116	5	3	109	3	3	231	6	6	8	—	—	9	—	—	18	—	—	23	—	—	7
19	3	3	52	1	1	51	8	8	1	—	—	3	—	—	6	—	—	4	—	—	8
395	2	2	372	53	53	344	6	6	17	—	—	5	—	—	15	—	—	31	—	—	9
33	—	—	14	—	—	55	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	8	—	—	10
62	—	—	31	—	—	135	1	1	9	—	—	2	—	—	10	—	—	21	—	—	11
129	—	—	56	—	—	303	2	2	7	—	—	3	—	—	7	—	—	42	2	2	12
1 559	6	5	247	6	6	1 989	5	5	157	—	—	45	—	—	157	5	4	168	—	—	13
313	—	—	38	—	—	551	—	—	76	—	—	7	—	—	31	—	—	48	—	—	14
960	49	49	181	1	1	1 050	2	2	157	—	—	53	—	—	60	1	1	335	5	5	15
177	1	1	60	—	—	218	26	26	16	—	—	39	—	—	43	—	—	33	1	1	16
263	2	2	74	—	—	391	29	28	12	—	—	18	—	—	12	—	—	86	8	8	17
2 750	80	80	844	2	2	1 462	32	31	65	—	—	252	11	11	126	—	—	202	5	4	18
271	14	14	84	3	3	350	1	1	7	—	—	74	—	—	20	—	—	27	—	—	19
127	4	4	64	—	—	180	3	3	27	—	—	6	—	—	10	1	1	41	1	1	20
243	—	—	441	—	—	481	—	—	9	—	—	24	—	—	41	—	—	24	—	—	21
138	5	5	115	20	20	314	4	4	10	—	—	—	—	—	433	1	1	33	1	1	22
454	18	18	254	14	14	408	7	7	7	1	1	1	—	—	20	—	—	39	1	1	23
124	2	2	573	35	35	373	76	73	1	—	—	—	—	—	2	—	—	10	—	—	24
189	—	—	543	—	—	331	1	1	2	—	—	4	—	—	16	—	—	47	—	—	25
218	2	2	2 324	3	3	827	4	4	—	—	—	1	—	—	47	—	—	49	—	—	26
37	—	—	62	—	—	103	1	1	3	—	—	—	—	—	12	—	—	13	—	—	27
13	—	—	135	—	—	108	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	28
73	2	2	1 951	46	46	937	26	26	3	—	—	—	—	—	30	—	—	24	—	—	29
230	**7**	**5**	**6**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**146**	**—**	**—**	**289**	**19**	**18**	**705**	**92**	**75**	**305**	**61**	**46**	
202	6	4	2	—	—	—	—	—	12	—	—	32	10	9	303	32	25	102	10	8	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	3	2	4	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	10	10	1	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	5	4	3	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	21	—	—	8	4	3	4	2	2	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	4	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	3	1	1	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	1	1	11	3	2	12
18	1	1	1	—	—	—	—	—	109	—	—	38	—	—	204	25	23	58	4	4	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	20	—	—	10	—	—	10	1	1	14
—	—	—	2	—	—	—	—	—	6	—	—	40	—	—	1	—	—	12	3	1	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	—	—	1	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	1	—	1	—	—	17
10	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	119	8	8	107	12	9	60	17	16	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	1	1	—	—	1	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	8	8	3	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	14	1	—	4	5	2	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	2	2	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	3	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—		28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Kem.-tekn. o. belysningsindustri			Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	**556**	**8**	**8**	**1253**	**22**	**22**	**470**	**7**	**6**	**3 467**	**67**	**63**	**9 321**	**811**	**804**
1	Stockholms stad . .	21	—	—	77	1	1	224	1	1	979	26	23	844	68	67
2	Stockholms län . . .	17	—	—	37	—	—	19	—	—	86	—	—	99	6	6
3	Uppsala län	6	—	—	1	—	—	9	—	—	23	—	—	10	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	4	—	—	3	—	—	7	—	—	110	16	16
5	Östergötlands län . .	4	—	—	19	—	—	7	—	—	137	2	2	35	—	—
6	Norrköping	3	—	—	54	—	—	10	—	—	64	—	—	131	15	15
7	Jönköpings län . . .	96	—	—	3	—	—	6	—	—	122	3	3	9	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—
9	Kalmar län	29	—	—	120	—	—	17	—	—	69	1	1	700	52	52
10	Gotlands län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	170	12	12
11	Blekinge län	4	—	—	1	—	—	4	—	—	26	—	—	748	34	34
12	Kristianstads län . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	66	7	7
13	Malmöhus län: Malmö	110	—	—	37	—	—	26	1	—	541	5	5	421	54	54
14	Hälsingborg . .	19	—	—	3	—	—	12	—	—	72	—	—	952	84	79
15	Övriga anstalter	35	5	5	14	—	—	13	—	—	93	1	1	700	50	50
16	Hallands län	1	—	—	1	—	—	4	—	—	11	—	—	132	19	18
17	Göteborgs o. Boh. län	51	—	—	—	—	—	4	—	—	13	—	—	308	18	18
18	Göteborgs stad . . .	77	—	—	48	—	—	69	5	5	416	29	28	3 038	347	347
19	Älvsborgs län . . .	4	—	—	84	19	19	3	—	—	77	—	—	31	—	—
20	Skaraborgs län . . .	16	—	—	1	—	—	4	—	—	145	—	—	5	—	—
21	Värmlands län . . .	3	—	—	85	—	—	6	—	—	307	—	—	36	—	—
22	Örebro län	17	3	3	7	—	—	10	—	—	55	—	—	31	1	1
23	Västmanlands län . .	—	—	—	2	—	—	9	—	—	40	—	—	20	—	—
24	Kopparbergs län . .	1	—	—	75	—	—	4	—	—	4	—	—	12	2	2
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	34	—	—	3	—	—	43	—	—	243	6	6
26	Västernorrlands län .	38	—	—	480	2	2	2	—	—	47	—	—	424	18	18
27	Jämtlands län . . .	1	—	—	59	—	—	1	—	—	1	—	—	5	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	—	—	12	2	2
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	7	—	—	1	—	—	40	—	—	28	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**51**	**4**	**3**	**219**	**42**	**42**	**21**	**2**	**2**	**138**	**38**	**31**	**245**	**33**	**32**
1	Stockholms stad . .	15	4	3	107	7	7	14	—	—	29	15	9	113	10	10
2	Stockholms län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	—	10	10	—	—	—	8	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	1	—	—
6	Norrköping	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2
7	Jönköpings län . . .	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	10	—	—	84	2	2	1	—	—	78	9	9	8	4	4
14	Hälsingborg . .	—	—	—	3	—	—	—	—	—	4	—	—	3	1	1
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	2	6	—	—
16	Hallands län	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	2	—	—	8	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	8	—	—	10	16	16	2	2	2	6	12	11	86	14	13
19	Älvsborgs län	12	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	4	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
26	Västernorrlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1320	**73**	**69**	**3 672**	**69**	**69**	**763**	**7**	**7**	**7 674**	**641**	**605**	**339**	**13**	**11**	**11**	**—**	**—**	**36 986**	**14869**	**14842**	
596	32	29	1 645	23	23	426	3	3	2 340	104	97	213	2	—	8	—	—	2 392	4 380	4 380	1
21	2	2	105	3	3	11	1	1	312	18	18	5	—	—	2	—	—	1 318	441	441	2
20	1	—	50	2	2	11	—	—	107	3	2	6	—	—	—	—	—	480	470	449	3
6	—	—	12	—	—	7	—	—	56	8	8	—	—	—	—	—	—	397	138	138	4
22	1	1	47	—	—	13	—	—	154	16	16	4	—	—	—	—	—	952	428	428	5
30	—	—	73	—	—	7	—	—	251	14	12	1	1	1	—	—	—	367	59	59	6
9	—	—	16	—	—	14	—	—	69	2	2	1	—	—	—	—	—	548	183	183	7
3	—	—	—	—	—	—	—	—	18	2	2	—	—	—	—	—	—	853	335	335	8
14	—	—	17	—	—	5	—	—	135	23	3	1	—	—	—	—	—	1 250	572	572	9
1	—	—	6	—	—	2	—	—	19	1	1	—	—	—	—	—	—	375	328	328	10
3	—	—	31	—	—	6	—	—	84	5	5	2	—	—	—	—	—	1 278	366	366	11
5	1	1	23	—	—	5	—	—	62	5	5	—	—	—	—	—	—	328	280	280	12
128	3	3	292	2	2	65	—	—	621	32	32	34	—	—	—	—	—	1 295	1 107	1 107	13
22	1	1	75	—	—	16	—	—	192	12	12	2	—	—	—	—	—	399	12	12	14
22	—	—	102	11	11	11	1	1	271	9	9	5	—	—	—	—	—	1 863	448	447	15
12	—	—	36	—	—	7	—	—	81	3	3	4	—	—	—	—	—	295	215	215	16
12	1	1	34	2	2	8	—	—	117	7	7	—	—	—	—	—	—	723	441	441	17
289	31	31	743	23	23	94	2	2	1 122	318	317	39	10	10	1	—	—	2 752	420	419	18
9	—	—	20	—	—	9	—	—	157	4	2	3	—	—	—	—	—	1 544	687	687	19
8	—	—	20	—	—	4	—	—	72	4	3	2	—	—	—	—	—	797	222	222	20
14	—	—	29	1	1	4	—	—	141	5	4	—	—	—	—	—	—	1 991	600	600	21
13	—	—	51	—	—	8	—	—	190	7	7	3	—	—	—	—	—	1 568	224	223	22
12	—	—	26	1	1	5	—	—	129	12	12	1	—	—	—	—	—	1 124	359	359	23
4	—	—	20	—	—	5	—	—	37	4	4	—	—	—	—	—	—	1 524	386	386	24
10	—	—	47	1	1	6	—	—	249	4	4	4	—	—	—	—	—	1 556	365	365	25
22	—	—	49	—	—	6	—	—	230	3	3	9	—	—	—	—	—	2 576	494	491	26
4	—	—	18	—	—	8	—	—	92	3	3	—	—	—	—	—	—	2 225	386	386	27
2	—	—	1	—	—	—	—	—	13	3	2	—	—	—	—	—	—	1 192	193	193	28
7	—	—	84	—	—	—	—	—	353	10	10	—	—	—	—	—	—	3 024	330	330	29
294	**45**	**37**	**836**	**123**	**97**	**1 780**	**576**	**493**	**279**	**133**	**116**	**344**	**186**	**148**	**9 424**	**5 285**	**4 102**	**765**	**12**	**12**	
137	19	12	376	49	34	773	172	139	182	53	52	179	77	55	1 966	1 350	1 022	153	3	3	1
2	—	—	6	2	2	40	20	19	—	—	—	19	7	3	465	210	184	—	—	—	2
—	—	—	5	—	—	3	4	4	—	—	—	—	—	—	197	126	118	3	—	—	3
—	—	—	5	1	1	21	11	11	—	—	—	1	2	2	305	150	104	72	8	8	4
3	—	—	12	4	4	36	18	16	4	2	2	7	5	5	538	194	144	32	—	—	5
—	—	—	—	—	—	8	4	2	1	1	—	—	1	1	61	47	32	16	—	—	6
2	1	1	4	—	—	33	14	13	—	—	—	3	1	1	400	128	106	3	—	—	7
—	—	—	—	—	—	18	10	3	—	—	—	2	1	1	155	85	69	—	—	—	8
—	—	—	2	—	—	12	14	10	2	—	—	—	2	2	213	93	80	19	—	—	9
—	—	—	6	1	1	7	4	2	—	—	—	—	1	—	75	47	36	—	—	—	10
—	—	—	3	—	—	22	13	12	2	5	5	1	—	—	457	178	143	—	—	—	11
—	—	—	4	—	—	67	24	18	—	—	—	2	—	—	373	175	133	3	—	—	12
64	7	6	179	36	34	121	33	32	1	21	20	14	2	2	640	445	374	96	—	—	13
1	—	—	14	5	5	38	6	5	1	4	1	4	1	1	164	97	80	6	1	1	14
—	—	—	7	1	1	20	12	12	9	4	3	2	2	2	255	148	106	12	—	—	15
—	—	—	—	—	—	16	6	4	—	2	2	1	—	—	111	59	52	8	—	—	16
—	1	1	13	1	1	72	16	13	3	—	—	7	2	1	212	90	54	16	—	—	17
78	15	15	154	16	8	161	72	66	59	30	22	57	56	50	711	596	460	258	—	—	18
—	—	—	2	—	—	20	6	6	—	—	—	—	1	1	100	58	37	—	—	—	19
—	1	1	10	—	—	39	7	6	—	—	—	12	6	3	324	182	119	33	—	—	20
—	—	—	2	—	—	8	9	4	—	—	—	3	3	3	182	129	88	—	—	—	21
1	—	—	9	4	3	58	9	7	11	8	6	16	6	5	290	194	121	11	—	—	22
2	—	—	13	2	2	30	23	22	—	1	1	3	5	5	329	115	94	18	—	—	23
—	—	—	—	—	—	31	15	15	1	1	1	2	—	—	272	108	93	—	—	—	24
3	1	1	4	—	—	37	5	5	3	1	1	1	1	1	189	81	72	6	—	—	25
—	—	—	1	—	—	2	3	3	—	—	—	—	—	—	21	8	7	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	60	29	29	—	—	—	4	2	2	159	67	66	—	—	—	27
1	—	—	3	1	1	25	16	14	—	—	—	4	2	2	123	87	72	—	—	—	28
—	—	—	2	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	137	38	36	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 31 januari 1933.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb.[1] .	92	3 455	12 367	15 822	603	2 251	2 854	18·0	38·1
Bleck- o. plåtslagareförb. .	50	2 290	—	2 290	1 217	—	1 217	53·1	48·2
Bokbindareförbundet . . .	35	1 719	3 498	5 217	410	463	873	16·7	14·6
Bryggeriindustriarb.-förb. .	79	4 118	1 352	5 470	205	164	369	6·7	8·6
Byggnadsträarbetareförb. .	182	19 201	—	19 201	10 638	—	10 638	55·4	53·2
De förenade förbunden . .	37	2 993	1 306	4 299	409	92	501	11·7	10·8
Elektriska arbetareförb. . .	92	4 497	—	4 497	1 239	—	1 239	27·6	29·7
Gjutareförbundet	96	5 524	2	5 526	1 338	2	1 340	24·2	29·5
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	391	33 900	4 613	38 513	14 826	1 266	16 092	41·8	47·4
Gruvindustriarbetareförb. .	31	3 992	42	4 034	1 606	3	1 609	39·9	39·0
Handelsarbetareförb. . . .	227	15 241	7 639	22 880	2 274	518	2 792	12·2	12·0
Kommunalarbetareförb. . .	149	20 574	2 872	23 446	2 415	625	3 040	13·0	10·5
Litografförbundet	16	1 683	102	1 785	202	12	214	12·0	14·4
Livsmedelsarbetareförb. . .	111	12 952	5 385	18 337	2 514	901	3 415	18·6	26·2
Metallindustriarb.-förb. . .	230	91 933	4 262	96 195	25 982	667	26 649	27·7	29·8
Järnbruksarbetare . . .	64	19 503	6	19 509	4 763	1	4 764	24·4	32·1
Verkstadsarbetare . . .	176	72 430	4 256	76 686	21 219	666	21 885	28·5	29·2
Murareförbundet	67	6 101	—	6 101	4 131	—	4 131	67·7	64·8
Målareförbundet	128	9 480	1	9 481	6 528	—	6 528	68·9	64·7
Pappersindustriarb.-förb. .	127	23 897	1 167	25 064	4 600	229	4 829	19·3	14·8
Sadelm.- o. tapetseraref. .	41	1 701	244	1 945	705	79	784	40·3	30·0
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	50	6 351	3 711	10 062	1 300	300	1 600	15·9	19·2
Stenindustriarbetareförb. .	91	5 417	—	5 417	1 868	—	1 868	34·5	46·2
Sågverksindustriarb.-förb. .	270	21 165	2	21 167	10 437	—	10 437	49·3	67·9
Sågverks- o. brädgårdsarb.	146	13 109	1	13 110	6 518	—	6 518	49·7	65·0
Flottnings- o. skogsarb.	124	8 056	1	8 057	3 919	—	3 919	48·6	73·2
Textilarbetareförbundet . .	96	9 904	16 115	26 019	1 034	1 329	2 363	9·1	8·1
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	525	1 956	2 481	10	72	82	3·3	2·6
Transportarbetareförb. . .	98	12 310	82	12 392	4 123	52	4 175	33·7	28·9
Träindustriarbetareförb. . .	173	10 752	89	10 841	4 370	25	4 395	40·5	36·9
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	205	—	205	89	—	89	43·4	37·7
Typografförbundet	103	8 932	499	9 431	1 048	58	1 106	11·7	11·1
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	106	5 807	—	5 807	2 888	—	2 888	49·7	42·8
Tillsammans	3 191	346 619	67 306	413 925	109 009	9 108	118 117	28·5	31·0
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	74	3 670	—	3 670	2 039	—	2 039	55·6	72·5
Summa	3 265	350 289	67 306	417 595	111 048	9 108	120 156	28·8	31·5

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under januari uppgivits till inalles 510 931, vilket i genomsnitt motsvarar 4·3 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

[1] Fr. o. m. januari 1933 har hatt- och pälsindustriarbetareförbundet uppgått i beklädnadsarbetareförbundet.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1932												1933
	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.
Sverige. Arbetslöshet, i % [1] . .	24·2	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	[2]28·5
Ansökn. per 100 lediga platser .	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	569
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	·	2·46	·	·	2·39	·	·	2·41	·	·	2·38	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	23·9	24·8	25·5	24·9	24·6	23·6	23·0	24·7	25·5	27·3	[1]28·8	35·2	33·5
Danmark. Arbetslöshet, i % .	34·1	35·9	35·8	27·7	24·8	24·9	28·7	29·2	29·6	31·8	35·1	42·8	43·5
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	139	148	145	111	85	84	111	117	122	131	146	173	187
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	88	90	90	76	53	32	23	29	59	73	81	83	77
Ansökn. per 100 lediga platser .	365	454	496	431	386	561	716	629	453	401	471	489	513
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	75·4	·	·	75·3	·	·	80·3	·	·	78·5	·	·	76·9
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	22·4	22·0	20·8	21·4	22·1	22·2	22·8	23·0	22·8	21·9	22·2	21·7	23·1
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 794	2 764	2 627	2 712	2 805	2 816	2 889	2 936	2 930	2 817	2 872	2 796	2 979
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	98·4	98·8	100·4	99·7	98·8	98·7	97·9	97·5	97·0	98·6	98·4	99·3	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	32	31	31	32	36	67	78	77	81	70	103	101	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	33·7	32·7	29·3	25·0	26·4	27·2	29·6	30·6	29·8	29·1	[1]32·2	37·3	—
Arbetslöshetsindex	27·1	25·9	23·9	22·1	22·6	23·0	25·3	25·7	25·6	25·4	26·9	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	43·2	45·3	42·7	41·5	40·3	40·5	39·9	39·4	37·2	35·4	33·7	35·5	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	43·6	44·1	44·6	43·9	43·3	43·1	43·9	44·0	43·6	42·9	43·2	45·1	46·2
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	3 481	3 525	3 323	2 907	2 658	2 485	2 111	1 992	1 850	1 721	1 769	2 073	2 372
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	12·1	11·9	12·0	12·5	12·7	12·8	12·8	12·8	12·8	12·9	12·7	12·0	11·5
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	358	362	352	304	271	265	266	269	276	298	330	368	398
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	25·4	26·3	22·5	20·3	19·1	18·4	18·9	18·7	18·7	19·3	21·6	25·5	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	·	72	·	·	73	·	·	75	·	·	76	—
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	·	·	89	·	·	87	·	·	85	·	·	83	—
Frankrike. Underst. arbetsl. (1000)	241	293	303	282	262	232	265	264	260	248	255	277	316
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	279	337	347	341	322	295	296	298	296	265	293	307	352
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	1 051	1 148	1 053	1 000	968	905	931	946	949	956	1 039	1 130	—
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	70·5	73·2	68·7	67·9	65·4	64·4	64·9	63·6	67·3	67·8	67·5	—	—
Estland. Oplac. arbetssökande	9 318	9 096	8 395	6 029	4 896	3 137	2 022	3 256	5 957	8 901	10 715	13 727	—
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	93·1	94·1	93·2	96·6	102·7	102·5	96·2	93·7	92·8	92·6	91·5	—	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	26 335	22 222	22 912	13 048	7 599	7 056	7 181	9 650	8 762	13 806	17 621	17 247	14 709
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	15·6	16·3	16·9	15·8	14·0	11·9	9·8	8·6	6·8	6·8	8·0	—	—
Sysselsättningsindex (1927 = 100)	70·5	70·3	69·1	70·0	70·6	70·8	70·5	71·6	72·0	77·7	71·9	—	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	14·0	14·8	14·6	13·3	12·6	12·3	12·2	12·5	12·3	12·4	13·2	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	583	632	635	556	481	467	453	461	487	534	609	750	865
Sysselsättningsindex (1928 = 100)	76·1	76·1	75·5	82·6	89·6	91·1	89·6	88·2	86·3	85·7	82·4	—	—
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	34	34	32	31	30	29	29	29	29	30	30	32	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	439	419	346	369	460	681	680	603	550	554	459	429	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	57	58	55	47	40	34	33	—	30	22	28	31	—
Jugoslavien. Registr. arbetslösa	19 665	21 435	20 089	18 582	13 568	11 418	9 940	11 940	10 985	10 474	11 670	14 248	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	26	36	31	29	24	18	14	13	13	16	23	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	22·0	20·6	20·4	23·0	22·1	21·9	21·8	21·4	20·4	22·0	22·8	25·5	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	89·7	88·7	87·5	87·5	89·1	88·7	86·3	86·0	86·7	84·7	83·2	78·5	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)	64·8	65·6	64·5	62·2	59·7	57·5	55·2	56·0	58·5	59·9	59·4	58·3	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	66·3	67·3	66·3	64·0	61·3	59·1	57·2	58·6	61·5	62·0	60·9	—	—
Arbetslöshet, i %	23·1	23·0	22·5	22·8	22·8	23·6	25·4	25·1	24·8	23·9	24·1	24·9	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	·	28·3	·	·	30·0	·	·	29·6	·	·	28·1	—
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	46	45	45	49	54	54	55	56	56	55	53	53	—

[1] Reviderade siffror. [2] Preliminär siffra.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under februari månad 1933. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

Även under februari ha åtskilliga varuslag varit underkastade prisförskjutningar i nedåtgående riktning, men dessa ha i stort sett uppvägts av äggprisernas ovanligt kraftiga uppgång under månaden till följd av bland annat den kalla väderleken.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—februari 1933 och 1931—februari 1933. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln till och med februari 1933 med utgångspunkt dels från tiden före världskrigets utbrott, dels från 1931 (den genomsnittliga prisnivån i december 1930, mars, juni och september 1931), meddelas efterföljande serier av *vägda* indextal.

Indextal:	Juli 1914	Årsmedeltal 1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1932 1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	1933[1] Jan.	Febr.
Basperiod juli 1914 .	100	158	153	154	150	140	131	127	127	127	127	126	122	122
» år 1931 .	.	.	.	.	.	.	100	97	97	96	97	95	92	92

Enligt vad båda dessa indexserier giva vid handen, har den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse under februari varit oförändrad. Det må noga observeras, att ovan angivna indextal endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 januari 1933, 154 med juli 1914 som utgångspunkt och 97 med 1931 som basår (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 49).

[1] Preliminära tal.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1932	Febr. 1932	Dec. 1932	Jan.[1] 1933	Febr.[1] 1933	Höjn. el. sänkn. i % febr. 1914—febr. 1933	Höjn. el. sänkn. i % febr. 1932—febr. 1933
Mjölk: oskummad	l	14	47	20	21	20	20	20	+ 42·9	— 4·8
separerad	»	6	23	7	8	7	7	7	+ 16·7	— 12·5
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	235	257	253	217	219	— 6·4	— 14·8
mat- (lands-)	»	213	727	220	233	234	206	203	— 3·3	— 12·9
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	175	190	159	156	149	— 8·6	— 21·6
halvfet, » »	»	121	500	131	144	116	114	110	— 8·3	— 23·6
Margarin, växt-, ej smörblandat	»	185	433	125	118	126	126	118	— 14·5	0·0
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	170	169	220	164	178	+ 1·7	+ 5·3
Potatis: gammal	5 l	28	71	44	47	38	37	37	+ 37·0	— 21·3
»	hl	·	1271	677	729	548	539	541	·	— 25·8
Gula ärter, svenska	kg	31	78	31	32	31	31	31	0·0	— 3·1
Bruna bönor, holländska	»	48	214	47	48	50	50	49	+ 6·5	+ 2·1
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	36	37	35	35	35	+ 12·9	— 5·4
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	24	24	23	23	23	+ 9·5	— 4·2
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	33	33	32	31	31	+ 19·2	— 6·1
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	99	39	41	38	35	32	— 11·1	— 22·0
ris-, Burma- el. svenska prima	»	41	111	43	43	43	43	43	+ 7·5	0·0
Rågbröd: hårt, *grovt spisbröd*	»	41	96	62	63	62	61	61	+ 48·8	— 3·2
hårt, knäckebröd	»	·	·	87	87	86	86	85	·	— 2·3
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	60	60	59	59	59	+ 55·3	— 1·7
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	47	47	47	46	46	+ 53·3	— 2·1
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	138	138	137	136	137	+ 82·7	— 0·7
mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	116	74	74	73	73	73	+ 65·9	— 1·4
billigaste sort » » mjölk	»	60	167	88	87	87	86	86	+ 43·3	— 1·1
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	101	102	101	100	100	·	— 2·0
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	163	168	155	153	152	+ 26·7	— 9·5
soppkött	»	100	490	131	136	122	120	118	+ 19·2	— 13·2
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	206	211	194	194	192	+ 46·6	— 9·0
spädkalv	»	72	312	126	129	120	119	117	+ 60·3	— 9·3
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	201	200	183	185	183	+ 37·6	— 8·5
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	159	165	151	149	147	·	— 10·9
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	141	128	150	146	144	+ 9·9	+ 12·5
salt, svenskt (sidfläsk)	»	*140*	*619*	*147*	*134*	*155*	*152*	*150*	+ *8·7*	+ *11·9*
» amerikanskt »	»	·	·	177	183	183	183	180	·	— 1·6
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	115	126	115	116	118	+ 47·5	— 6·3
gädda	»	108	333	171	188	165	168	168	+ 44·8	— 10·6
sill	»	34	110	63	57	59	56	55	+ 71·9	— 3·5
strömming	»	38	114	62	69	60	62	63	+ 57·5	— 8·7
torsk	»	55	160	92	94	90	90	90	+ 52·5	— 4·3
rödspotta (spätta)	»	79	244	150	*156*	*151*	*153*	*154*	+ 90·1	— 1·3
kolja	»	·	·	122	130	121	124	125	·	— 3·8
Salt sill, prima Islands-	»	45	148	38	40	38	37	36	— 21·7	— 10·0
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	73	74	71	70	70	+ 25·0	— 5·4
Kaffe, rostat, Santosblandning	»	·	·	322	309	338	331	327	·	+ 5·8
Socker, bit-	»	67	133	47	45	47	47	47	— 26·6	+ 4·4
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	16	16	16	·	0·0
Äpplen, ät-	»	·	·	127	121	124	123	121	·	0·0
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	138	*110*	*125*	*100*	*101*	·	— 8·2
Bananer, prima	kg	·	·	164	161	160	160	160	·	— 0·6
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	108	111	108	107	106	·	— 4·5
Vitkål, svensk	»	·	·	30	30	19	21	21	·	— 30·0
Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	·	·	22	22	22	22	22	·	0·0
Svagdricka	l	6	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0
Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	·	·	36	36	36	36	36	·	0·0
Fotogen, Water White	l	20	71	23	21	25	25	25	+ *25·0*	+ *19·0*
Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	·	·	17	·	17	17	17	·	·
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	1070	1130	990	980	970	+ 32·9	— 14·2
barr-, » »	»	575	1895	820	865	755	750	740	+ 27·6	— 14·5
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	633	632	625	627	627	+ 58·7	— 0·8
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	·	292	293	290	291	289	+ 26·8	— 1·4
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	445	449	438	439	439	·	— 2·2
c:a 40—60 el. 60—80 mm, »	»	·	·	427	429	423	425	424	·	— 1·2

[1] Preliminära siffror.

Litteraturöversikt.

(Februari 1933.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

DESTRÉE, J. Popular arts and workers' spare time. International labour review febr. 1933.

LINDERS, F. J. Några aktuella problemställningar inom statistiken. (Föreläsning.) Nordisk statistisk tidskrift B. 11, s. 78.

RAUECKER, B. Sozialpolitik im Wandel der Staatspolitik. Arbeit und Beruf 1933, nr 3.

Sverige.

HERLITZ, ELSA. Hur utbildas man till socialarbetare? Hertha 1933, nr 2.

Brittiska Ostafrika.

Kenya labour in 1931. International labour review febr. 1933.

Ryssland.

OLBERG, P. Arbetsdisciplinens kris i Sovjetunionen. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 6.

Sydafrika.

Native labour in Northern Rhodesia in 1931. International labour review febr. 1933.

Arbetarskydd.

DYRSSEN, N. »Behöver en svets vara tänjbar?» Teknisk tidskrift 1933, nr 4.

ELSÄSSER, H. & KOCH, P. »Gedanken zur Wasserdruckprobe». Zeitschrift des bayerischen Revisions-Vereins 1933, nr 2.

GOLLASCH. Accident prevention methods and their practical effects. Industrial safety survey 1933, nr 1.

KREMER. Entfetten von Metallen. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 5.

MATUSSEWITSCH, J. & PEREGUD, E. Die Wasser-Salzbilanz bei Glasbläsern. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 1.

MERTENSKÖTTER, TH. Gewerbestaub und basophile Tüpfelung der roten Blutkörperchen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 1.

NICHOLS, G. R. »Physical examination before employment.» National safety council, News letter, Power press section, jan. 1933.

POST, E. v. Olyckscentimetern. Verkstäderna 1933, nr 2.

REINHARD. Spannungsmessungen an geschweissten Platten. Die Wärme 1933, nr 4.

RIZ. Fyllnadsmaterial för filterbehållare i rök- och gasmasker. Industritidningen Norden 1933, nr 4.

RÜTER, E. Prüfung von Schweissnähten mittels Röntgenstrahlen. Die Wärme 1933, nr 4.

SACK. Der Konstrukteur und die Unfallverhütung. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 5.

SALMONY, A. Der Fasersammler in der gewerblichen Hygiene. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 1.

SCHWANTKE. Vom »Anseilen». Reichsarbeitsblatt 1933, nr 5.

WINKELMANN. Einige bemerkenswerte Doppelunfälle. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 1.

WOLTER, K. K. Gefahren des elektrischen Stromes. (Föredrag.) Reichsarbeitsblatt 1933, nr 5.

— Über die Beeinflussung der Zellen und des Gewerbewiderstandes des menschlichen Körpers bei der Berührung mit elektrischem Strom. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 1.

ÅKESON, M. Några synpunkter på elektrisk bågsvetsning av järnkonstruktioner samt valet av svetselektroder. ASEA:s tidning 1932, nr 11/12.

Druckproben an Dampfgefässen und Druckbehältern in Zellulosefabriken. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 1.

Unsachgemässe Ausbesserung von Dampfkesseln. Zeitschrift des bayerischen Revisions-Vereins 1933, nr 1.

Sverige.

FAHLMAN, T. Lokal säkerhetstjänst vid Grängesbergsbolagets gruvor. Arbetarskyddet 1933, nr 1.

HALLGREN, G. Organiserad säkerhetstjänst vid S. K. F:s Göteborgsfabriker. Arbetarskyddet 1933, nr 1.

POST, E. v. Ett dödligt olycksfall vid en kran. Arbetsgivares ansvar enligt lag. Teknisk tidskrift 1933, nr 7.

Norge.

Ulykkesstatistikken 1929. (Landsorganisationens) Meddelelsesblad 1933, nr 1.

Tyskland.

ATZLER, E. Tätigkeitsbericht des Kaiser-Wilhelm-Instituts für Arbeitsphysiologie über die Jahre 1931/32. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 5.

MICHEL, H. Die Mechanisierung der Heimarbeit — eine soziale Lösung? Soziale Praxis 1933, nr 5.

OBERMAIR-SCHOCH, HILDE. Die Frauenarbeit in der Metallindustrie. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 4.

Allgemeine Anerkennung der Bauart »W 11» für elektrisch geheizte Warmwasserspeicher (Ministerial-Erlass). Die Wärme 1933, nr 3.

Ausnahme von den allgemeinen polizeilichen Bestimmungen über die Anlegung von Landdampfkesseln (Ministerial-Erlass). Die Wärme 1933, nr 2.

Sicherheitsventile für Landdampfkessel (Ministerial-Erlass). Die Wärme 1933, nr 2.

Verbesserung des Lohnschutzes in der Heimarbeit. Soziale Praxis 1933, nr 8.

Arbetslön och arbetstid.

CITRINE, W. M. The workers' case for shorter hours. The Labour magazine febr. 1933.

HAYDAY, A. Cut working time, not wages! The Labour magazine febr. 1933.

HELLWIG, W. Die Genfer Arbeitszeitverhandlungen. Der Arbeitgeber 1933, nr 4.

SJÖSTRAND, E. Den internationella arbetstidskonferensen. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 7—8.

SPLIEDT, F. Vierzigstunden-Woche und Lohnausgleich. Die Arbeit 1933, nr 2.

Frågan om 40-timmars arbetsvecka. Industritidningen 1933, nr 1.

Internationale Vierzigstundenwoche. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 6.

Amerikas förenta stater.

Extent of 5-day week in American industry in 1932. Monthly labor review nov. 1932.

Hours and earnings in the hosiery and underwear industries, 1930 and 1932. Monthly labor review nov. 1932.

Storbritannien.

Average earnings in the principal industries in October, 1931. The Ministry of labour gazette 1933, nr 2.

Relative levels of rates of wages at August, 1914, and December, 1932. The Ministry of labour gazette 1933, nr 2.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

MERIAM, R. S. Unemployment reserves: some questions of principle. The quarterly journal of economics febr. 1933.

Un moyen de remédier au chômage: l'organisation du commerce international par les offices de compensation. Revue du travail 1933, nr 1.

Sverige.

BEXELIUS, E. Frivillig arbetslöshetsförsäkring. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 6—8.

[LANDSSEKRETARIATET.] Arbetslöshetsförsäkringen. (Yttrande.) Fackföreningsrörelsen 1933, nr 8.

— Beredskapsarbeten till motverkande av arbetslöshet. (Yttrande.) Fackföreningsrörelsen 1933, nr 7.

[LANTARBETSGIVARNES CENTRALFÖRENING.] Beredskapsarbeten och arbetslöshetsförsäkring. (Yttrande.) Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1933, nr 2.

LUNDBERG, F. Förslag till frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m. utarbetat av inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga. Gjallarhornet 1933, nr 3.

SVENSKA ARBETSGIVAREFÖRENINGEN om »beredskapsarbetena». Industria 1933, nr 5.

— [Yttrande] om »frivillig arbetslöshetsförsäkring». Industria 1933, nr 5.

[VERKSTADSFÖRENINGEN.] Arbetslöshetsförsäkring och beredskapsarbeten. (Yttrande.) Verkstäderna 1933, nr 2.

Beredskapsarbetenas organisation. Industria 1933, nr 4.

Den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen. Industria 1933, nr 4.

Den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen. De ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förenings yttrande över sakkunnigas P. M. Assurans 1933, nr 4.

Försäkringsinspektionens utlåtande över förslaget till arbetslöshetsförsäkring. Assurans 1933, nr 4.

Svensk forslag til frivillig arbeidslöshetsforsikring. Arbeidsgiveren (Norge) 1933, nr 4.

Amerikas förenta stater.

RAGER, F. Das Problem der Arbeitslosenversicherung und die amerikanischen Gewerkschaften. Die Arbeit 1933, nr 2.

California's state camps for jobless men. Monthly labor review nov. 1932.

Digest of material on technological changes, productivity of labor, and labor displacement. Monthly labor review nov. 1932.

Effect of depression on private unemployment insurance plans in U. S. A. The labour gazette 1933, nr 1.

Hiring and separation methods in American factories. Monthly labor review nov. 1932.

Labor productivity and displacement in the slaughtering and meat-packing industry. Monthly labor review nov. 1932.

Kanada.

Annual review of employment in Canada, 1932. The labour gazette 1933, nr 1.

Spreading employment in the pulp and paper industry. The labour gazette 1933, nr 1.

Nederländerna.

BACH, G. The unemployment problem in the Netherlands and measures adopted for its solution. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 5.

Schweiz.

Die Vermittlungstätigkeit der Arbeitsämter im Jahre 1932. Die Volkswirtschaft 1933, nr 2.

Die Versetzbarkeit der Stellensuchenden im Jahre 1932. Die Volkswirtschaft 1933, nr 2.

Storbritannien.

LEHFELDT, B. Der Schlussbericht der britischen Kommission für Arbeitslosenversicherung. Soziale Praxis 1933, nr 7—8.

Tyskland.

ADAM. Umschichtung der Arbeitslosen. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 21.

BAUM, MARIE & POTTHOFF, H. [M. FL.]. Die Familie des Arbeitslosen. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 21.

BERNER, ELIN. Vad som göres för den arbetslösa ungdomen i Tyskland. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1933, nr 1.

BRÜCHER, O. & FISCHER, I. Vom jugendlichen Arbeitslosen. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 21.

BÖHM, G. Die Zukunft der Arbeitslosenhilfe. Arbeit und Beruf 1933, nr 2.

LUYKEN, R. Das neue Berufsverzeichnis für die Arbeitsmarktstatistik der Reichsanstalt. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 4.

PIEPER, H. Die Problematik des Arbeitsdienstes. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1932, nr 12.

SACHS, M. Arbeitsbeschaffung durch Konsumgüterproduktion. Die Arbeit 1933, nr 2.

SCHLIESTEDT, H. Der Arbeitsdienst. Soziale Praxis 1933, nr 6.

SCHOLLE, WINFRID. Rentenverlust durch Arbeitslosigkeit. Soziale Praxis 1933, nr 5.

WOYTINSKY, W. Die Arbeitslosigkeit im Jahre 1932. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 6—7.

Arbeitsdienstpflicht? Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 8.

Befolkningsfrågan.

AAS, INGEBORG. Mödrehygienekontorer og befolkningsproblemer. Sv. Sjukkasse-tidning 1933, nr 2.

Sverige.

HOLMGREN, I. Betydlig folkökning en olycka för landet. Social-medicinsk tidskrift 1933, nr 2.

Tyskland.

SCHEIDT, W. Ein bevölkerungsbiologisches Reichsarchiv. Allg. statistisches Archiv 1932, nr 4.

Bostadsförhållanden.

MÉQUET, G. Housing problems and the depression. International labour review febr. 1933.

Sverige.

BERGSTRÖM, K. Bostadsproduktionssakkunnigas förslag. Sv. sparbankstidskrift 1933, nr 2.

MOSSBERG, R. Byggnadsbestämmelseinstitutet i svensk stadsplanelagstiftning. Byggmästaren 1933, nr 6.

SWARTLING, E. Bostadsproduktion på landsbygden som arbetslöshetshjälp. Sv. sparbanksstidskrift 1933, nr 2.

WALLANDER, S. Kring ämnet nutida stockholmska bostadsförhållanden. Aarbog for Bygge- og Boligvæsen 1932, s. 14.

Danmark.

BOLDSEN, F. C. Boligbyggeriets Vilkaar og Fremtid. Aarbog for Bygge- og Boligvæsen 1932, s. 94.

JOHANSEN, KJELD. Hovedstadskommunernes Boligproduktion og Boligbehov. Aarbog for Bygge- og Boligvæsen 1932, s. 7.

MONBERG, E. Boligbyggeriet i København i de senere Aar. Aarbog for Bygge- og Boligvæsen 1932, s. 42.

Byggevirksomheden i 1932. Statistiske Efterretninger 1933, nr 7.

Norge.

KIELLAND, J. C. Boligbyggning i Oslo. Aarbog for Bygge- og Boligvæsen 1932, s. 28.

Tyskland.

MEIER, W. Der gemeinnützige Wohnungsbau in Deutschland und seine Förderung durch die Träger der Sozialversicherung. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 5.

SCHMIDT, F. Haveboligkolonier for Arbejdslöse omkring Storbyerne i Tyskland. Aarbog for Bygge- og Boligvæsen 1932, s. 67.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

GRÜNEISEN, F. Der Welthilfsverband. Soziale Praxis 1933, nr 7.

Sverige.

FLORÉN, G. Kommunalt eller statligt fattigvårdsväsen. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1933, nr 3.

TOTTIE, K. Organisationsspörsmål inom fattigvården och den legala hjälpverksamheten i övrigt. Tidskrift för fattigvård 1933, nr 1.

Fattigvården och barnavården. Staten vill minska sina utgifter på kommunernas bekostnad. Landskommunernas tidskrift 1933, nr 2.

Tyskland.

Statistik der Fürsorgeerziehung in Preussen 1930. Soziale Praxis 1933, nr 5.

Föreningsväsen.

Indien.

MARU, A. H. The development of employers' organisations in India. International labour review febr. 1933.

Norge.

Landsorganisasjonen i 1931. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1933, nr 1.

Storbritannien.

SUTHERS, R. B. The national trade union club. The Labour magazine febr. 1933.

Tyskland.

BROECKER, B. Gewerkschaften und politische Willensbildung. Die Arbeit 1933, nr 2.

LEIPART, TH. Leistungen der Gewerkschaften für Volk und Staat. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 8.

— Leistungen der Gewerkschaften für Volk und Staat. Soziale Praxis 1933, nr 8.

Anerkennung der Wirtschaftsfriedlichen. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 8.

Hälso- och sjukvård.

HOLMSTRÖM, R. Psykisk hälsovård — och den kinesiska muren. Sv. sjukkasse-tidning 1933, nr 2.

WIGERT, V. De olika psykologiska förutsättningarna hos sinnesslöa, epileptiker, blinda, dövstumma och tallidande för samhällets hjälpåtgärder. (Föredrag.) Social-medicinsk tidskrift 1933, nr 2.

Jord- och egnahemsfrågan.

Sverige.

Skogsarbetaresmåbruk. Skogen 1933, nr 4.

Tyskland.

MACHUI, A. v. Wiedererweckung der Dorfgemeinschaft — eine Schicksalsfrage der Siedlung. Soziale Praxis 1933, nr 8.

RÖNNEBURG, D. H. Aufgaben und Schwierigkeiten der Siedlung. Soziale Praxis 1933, nr 6.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Sverige.

Fråga om kollektivavtal för lant- och lådbrevbärare. Postala meddelanden 1933, nr 1.

Danmark.

HARSFELT, A. Statlig lönediktatur i Danmark. Industria 1933, nr 5.

— Statslönnsdiktatur i Danmark. Arbeidsgiveren (Norge) 1933, nr 3.

JENSEN, O. Situationen i Danmark. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 8.

Forbud mod Lock-outen paa Valutaens Bekostning. Tidsskrift for Industri 1933, nr 4.

Nederländerna.

Voorloopig overzicht van de werkstakingen en uitsluitingen in het jaar 1932. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1933, nr 1.

Norge.

TORSVIK, HJ. Avtalen i Norge prolongeras. Industria 1933, nr 4.

Arbeidsfreden og lovgiverne. Arbeidsgiveren 1933, nr 4.

Storbritannien.

Wages in the railway service. National wages board findings. The Ministry of labour gazette 1933, nr 2.

Tyskland.

FRANKE, W. Kündigung aus politischen Gründen. Der Arbeitgeber 1933, nr 4.

The work of the conciliation and arbitration authorities in Germany in 1931. International labour review febr. 1933.

Kooperation.

BAROU, N. Les finances coopératives sous le régime capitaliste. (Med diskussion.) Revue des études coopératives 4 kv. 1932.

— Kooperativa kreditorganisationer. Kooperatören 1933, nr 2.

GRÜNFELD. La mission des universités dans le domaine de la coopération. (Med diskussion.) Revue des études coopératives 4 kv. 1932.

IHRIG. Les rapports des coopératives agricoles et des coopératives de consommation. (Med diskussion.) Revue des études coopératives 4 kv. 1932.

LAVERGNE, B. Charles Gide, fondateur de la doctrine coopérative de la consommation. (Med diskussion.) Revue des études coopératives 4 kv. 1932.

STRICKLAND, C. F. Les méthodes coopératives dans les pays tropicaux. (Med diskussion.) Revue des études coopératives 4 kv. 1932.

Finland.

PURO, O. Finland's progressive distributive societies and the trade unions. Review of international cooperation febr. 1933.

Frankrike.

LÉVY, G. Ten years of co-operative banking activity in France. Review of international cooperation febr. 1933.

Litauen.

SJÖLIN, W. Det kooperativa Litauen. Kooperatören 1933, nr 2.

Palestina.

SABARSKY, A. Co-operative transport in Palestine. Review of international cooperation febr. 1933.

Spanien.

GONZALEZ, R. The co-operative law of Spain Review of international cooperation febr. 1933.

Tyskland.

STOLPE, H. Kooperationens uppkomst i Tyskland. Kooperatören 1933, nr 2.

Levnadskostnader.

Schweiz.

Der Stand der Lebenskosten in den Schweizerstädten im Jahre 1932 und am 1. Januar 1933. Schweiz. Konsum-Verein 1933, nr 5.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Amerikas förenta stater.

COWDRICK, E. S. Foreman training in American industry. International labour review febr. 1933.

Tyskland.

BURKHARDT, F. Statistik der Berufsüberfüllung, mit besonderer Berücksichtigung der geistigen Berufe. Allg. statistisches Archiv 1932, nr 4.

LUTZ, LENI. Psychologische Berufsanalyse und Methodik der Eignungsuntersuchung für Schneiderinnen. Jugend und Beruf 1933, nr 1.

MOLLE, F. Zur Frage der Hochschulüberfüllung und des Arbeitsmarktes der akademischen Berufe. Jugend und Beruf 1933, nr 1.

RICHTER. Gesichtspunkte für die Abiturientenberatung in der Krisenzeit. Jugend und Beruf 1933, nr 1.

STEGMANN, LUISE. Umgestaltung der Arbeitsmethodik in der Berufsberatung unter besonderer Berücksichtigung ihrer pädagogisch-psychologischen Zielsetzung. Jugend und Beruf 1933, nr 1.

STETS, W. Erarbeitung der wirtschaftlichen Grundlagen für die Berufsberatung. Arbeit und Beruf 1933, nr 2.

Nykterhetsfrågan.

Sverige.

RINGENSON, S. Alkoholistanstalternas verksamhet under år 1932. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1933, nr 2.

— Den nya alkoholistlagen och kommunernas kostnader för anstaltsvård av alkoholister. Landskommunernas tidskrift 1933, nr 2.

— Nya ekonomiska författningar rörande alkoholistvården och nykterhetsnämndernas verksamhet. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1933, nr 1—2.

Socialförsäkring.

DECHAMP, C. L'organisation financière des assurances sociales. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1932, nr 4.

PISENTI, G. Contributions et prestations dans les grandes et dans les petites caisses de maladie. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 5.

SCHUCHARDT, H. E. Kreis der Versicherten, Leistungen und Versicherungsträger in den Sozialversicherungssystemen der einzelnen Länder. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 5.

Sverige.

EISEN, A. Arbetare eller ej. Några synpunkter, särskilt ifråga om byggnadsarbeten på ackord. Arbetarskyddet 1933, nr 1.

ENGSTRÖM, B. Social olycksfallsförsäkring och obligatorisk automobilansvarighetsförsäkring. Gjallarhornet 1933, nr 4.

ENGSTRÖM, R. De första erkända sjukkassorna. Tidskrift för fattigvård 1933, nr 1.

OLSSON, J. Kommunala förtroendemäns olycksfallsförsäkring. Assurans 1933, nr 4.

Ett reformbehov inom den sociala olycksfallsförsäkringen. Sv. finanstidning 1933, nr 8.

Amerikas förenta stater.

Workmen's compensation legislation of 1932. Monthly labor review nov. 1932.

Danmark.

DANIEL, H. Sygekassernes Udgifter til Læge- og Sygehusbehandling i 1921—30. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1933, nr 1.

Erhvervenes Stilling til Socialreformens Gennemförelse. Tidsskrift for Industri 1933, nr 4.

Grekland.

The Greek social insurance act. Industrial and labour information 6 febr. 1933.

Norge.

HOEL, A. Public pension systems in Norway. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 5.

Tjeckoslovakien.

HOFMAN, V. La réparation des maladies professionnelles dans la République tchécoslovaque. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 5.

Tyskland.

TRODE, E. Die Versicherungsfreiheit der dienstordnungsmässig Angestellten der Krankenkassen. Zentralblatt für Reichsversicherung 1933, nr 3.

Milderung von Härten in der Sozialversicherung und Reichsversorgung. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 8.

Ut- och invandring.

BORMANN, A. Der Stand der Fremdenverkehrsstatistik in den verschiedenen Ländern. Allg. statistisches Archiv 1932, nr 4.

Danmark.

Udvandringen til oversöiske Lande i 1932. Statistiske Efterretninger 1933, nr 6.

Tyskland.

PETERSEN. Die »Verordnung über ausländische Arbeitnehmer». Reichsarbeitsblatt 1933, nr 4.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. The President's research committee on social trends. Recent social trends in the United States. Vol. 1—2. New York & Lond. 1933.

— Select committee to investigate unemployment insurance. Report. Wash. 1932. (72d congress, 1st session. Senate. Report No. 964.)

ANDERSSON, THEOFIL. Vad varje sjukkassemedlem bör veta. Kort vägledning i 1931 års sjukkasselagstiftning. Eskilstuna 1933.

BERGEN. Kommunens statistiske kontor. Oversigt over beboelses- og befolkningsforhold i Bergen for 1931. [Bergen 1933.] [Stencil.]

Statistisk oversigt for Bergen 1932. [Bergen 1933.] [Stencil.]

BREZINA, E. Die gewerblichen Vergiftungen und ihre Bekämpfung. Ein Buch für Ärzte, Amtsärzte, industrielle Betriebsleiter und Arbeiterräte. Stuttg. 1932. (Enke's Bibliothek für Chemie u. Technik. Bd 21.)

BOSTADSBYGGANDE till motverkande av arbetslöshet. V. P. M. [utarb. inom socialdepartementet]. Tryckt såsom korrektur. Sthlm 1933.

CANADA. Department of labour,

Prices in Canada and other countries 1932. Ottawa 1933. (Suppl. till: The labour gazette.)

Wages and hours of labour in Canada 1930—32. Ottawa 1933. (Suppl. till: The labour gazette.)

CASSEL, G. Spara eller icke spara. Frågans innebörd. Sthlm 1933. (Ekonomiska debatten. 1.)

CASSEL-WOHLIN, MARGIT. Småbarn. Sju gyllene regler för uppfostran. Sthlm 1932. (K[ooperativa] f[örbundet]s småskrifter. 4.)

DANMARK. De samvirkende Fagforbund. Beretning. 1931. Khvn 1932.

— Det statistiske Departement.

Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1933.

Bd 91: H. 3. Fœrdselsuheld 1931.

DOMME om Arbejderforhold. Ved *K. A. Hansen.* 1. Domme vedrörende kollektive Arbejdsforhold. Afd. 1. Domme angaaende Arbejds- og Erhvervsfrihed. Khvn 1933.

ESSENTIALS of a program of unemployment reserves. New York 1933. (National industrial conference board.)

FINLAND.

Finlands officiella statistik. Hfors 1932.

26 A. Olycksfallsstatistik.
Ny serie 2. Olycksfallen i arbetet år 1928.

— Statistiska centralbyrån.

Statistisk årsbok för Finland. Ny ser. 30 (1932). Hfors 1932.

— Riksdagen 1931.

Handlingar. D. 1—5. Hfors 1932.

— Urtima riksdagen 1932.

Handlingar. Hfors 1932.

FLYBORG, S. Eskilstuna stads offentliga slakthus 1908—33. Minnesskrift på uppdrag av slakthusstyrelsen. Eskilstuna 1933.

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.

Studies and reports. Geneva 1933.

Ser. A. (Industrial relations.)

36. *Richardson, J. H.* Industrial relations in Great Britain.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.

16e session Genève, 1932. Compte rendu des travaux. Genève 1932.

JUGOSLAVIEN.

Statistique générale d'État.

Résultats définitifs du recensement de la population du 31 janvier 1921. Sarajevo 1932.

KRAMER, J. V. Norbergsstrejken 1891—92. Sthlm 1932. (Skrifter utg. av Arbetarnas kulturhistoriska sällskap. Bd 3: 2.)

KÖPENHAMN. Köbenhavns almindelige Boligselskap.

Aarbog for Bygge- og Boligvæsen. [Aarg. 4] (1932). Khvn 1932.

LUNDBERG, H. A. Ekonomisk eldning. Några praktiska anvisningar. Sthlm 1933. (K[ooperativa] f[örbundet]s småskrifter. 5.)

MAINZER, R. Betrieb und Betriebszugehörigkeit. Weimar 1933. (Schriften des Instituts für Arbeitsrecht an der Universität Leipzig. H. 31.)

MEDDELANDEN, Statistiska. Sthlm 1933.

Ser. A. [Tillfälliga undersökningar.]

Bd 4: 9. Svinräkningen den 15 sept. 1932. Av Statistiska centralbyrån.

Ser. C. [Månadsstatistik över handeln.]

Bd 20. Månadsstatistik över handeln. Årg. 1932. Av K. kommerskollegium.

NANNESON, L. Räkenskapsresultat från svenska jordbruk. 17 (1930/31). Norrtelje 1933. (Meddelande från K. lantbruksstyrelsen. 294.)

NATIONERNAS FÖRBUND. Health organisation.

International health year-book. 6 (1930). Geneva 1932. (Publ. 1932: 3. 2.)

NEW YORK. Metropolitan life insurance company.

A series on social insurance. New York [1932].

13. The problem of old age dependency. Some observations on its relief and prevention.

NORGE.

Norges offisielle statistikk. Rekke 8. Oslo 1933.

199. Norges fiskerier 1930.

200. Norges brandkasse 1929—31.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1933.

[Fattigvård.]

Fattigvården år 1930. Av Statistiska centralbyrån.

Finanser.

Kommunernas finanser år 1929. Av Statistiska centralbyrån.

Folkmängden och dess förändringar.

Befolkningsrörelsen år 1930. Av Statistiska centralbyrån.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1933.
Jordbruk med binäringar.
Årsväxten år 1932. Preliminär redogörelse av Statistiska centralbyrån.
Järnvägar.
Allmän järnvägsstatistik år 1931. Av K. järnvägsstyrelsen.
STORBRITANNIEN. Industrial health research board.
Report. Lond. 1933.
67. Manual dexterity effects of training. 1. Transfer of training in manual dexterity and visual discrimination by *E. M. Henshaw, P. Holman & J. N. Langdon.* 2. Distribution of practice in manual dexterity by *E. M. Henshaw & P. Holman.*
— Royal economic society.
Memorandum issued by arrangement with the London and Cambridge economic service. Lond. 1933.
39. Report on current economic conditions, January, 1933.
SVENSKA FLOTTLEDSFÖRBUNDET.
Årsbok 6 (1933). Sthlm 1933.
TAXATION of motor vehicle transportation. New York 1932. (National industrial conference board.)
UNEMPLOYMENT INSURANCE and relief in Germany. New York 1932. (National industrial conference board.)
UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1933. Sthlm 1933.
6. *Thyrén, J. C. W.* Brott mot politiska rättigheter. Brott mot allmän ordning och frid. Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. 11. [Avg. d. 7 jan. 1933.] (Ju.)
7. Betänkande med förslag angående varningsmärken och säkerhetsanordningar vid korsningar i samma plan mellan järnväg och väg m. m. [Avg. d. 31 jan. 1933.] (K.)
8. Betänkande beträffande vattenfallsstyrelsens taxor för elektrisk kraft till abonnenter på landsbygden. [Avg. d. 29 dec. 1932.] (K.)
9. Betänkande med förslag till lag om rätt att med motorfordon befara enskild väg m. m. Avg. [d. 8 febr. 1933] av 1929 års vägsakkunniga. (K.)
UTRIKESDEPARTEMENTET, K.
Aktstycken. Nationernas förbunds församlings trettonde ordinarie möte ävensom förhandlingarna vid urtima förbundsförsamlingen och nedrustningskonferensen i Genève 1932. Sthlm 1933.
WORLD WAR VETERANS, The, and the federal treasury. New York 1932. (National industrial conference board.)
ÅBO. Akademi.
Acta. Humaniora. 8. Åbo 1932.
ÖSTERRIKE. Zentral-Gewerbe-Inspektorate.
Die Amtstätigkeit. 1931. Wien 1932.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 februari—10 mars 1933 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
33.	K. förordn. om ändrad lydelse av 24 och 31 §§ förordn. den 1 juni 1923 (nr 140) ang. tillverkning och beskattning av maltdrycker	13 febr.
34.	K. kung. ang. ikraftträdande av förordn. den 13 febr. 1933 (nr 33) om ändrad lydelse av 24 och 31 §§ förordn. den 1 juni 1923 (nr 140) ang. tillverkning och beskattning av maltdrycker	13 »
37.	K. kung. ang. ändrad lydelse av § 59 i allmänna läkarinstruktionen den 19 december 1930 (nr 442)	10 »
40.	Lag om ändrad lydelse av 91 § lagen den 22 juni 1911 (nr 55) om ekonomiska föreningar	17 »
45.	Lag om ändrad lydelse av 45 § i sinnessjuklagen den 19 sept. 1929 (nr 321)	17 »

Arbetsmarknaden under mars månad 1933.

Antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket steg från 565 i februari till 577 i mars. Denna uppgång är märklig så till vida, att det är första gången relationstalet mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft ställt sig ogynnsammare i mars än i februari. Utvecklingen på arbetsmarknaden under mars månad plägar regelbundet kännetecknas av vikande säsongarbetslöshet och ökad livaktighet inom näringslivet. Att en avvikelse från det normala nu inträffat, är emellertid icke så mycket beroende på särskilt ogynnsamma förhållanden inom de säsongbetonade yrkena som fastmer på den minskade tillgången på arbetstillfällen inom gruppen »annat arbete». Till följd av den blida väderleken förefanns nämligen knappast något behov i de större städerna av extra arbetskraft för snöskottningsarbeten o. d., och de reservarbetsplatser, som anvisades genom arbetsförmedlingarna, *nådde ej heller samma antal som i februari. Förmedlingsresultatet för gruppen* »annat arbete» blev alltså betydligt svagare i mars än föregående månad, då inom denna grupp redovisades nära 15 000 lediga platser, mer än hälften av hela det under månaden disponibla antalet.

Inom jordbruket framträdde i södra och mellersta delarna av landet ökad efterfrågan på arbetskraft. Nu liksom förut avsåg behovet i huvudsak yngre drängar, villiga att ingå avtal för sommaren, och mångenstädes svarade ej tillgången mot efterfrågan. I en del fall visade det sig svårt att på hemorten anskaffa lämplig personal till rotfruktsskötseln för instundande vårsäsong. Svårigheterna syntes särskilt framträdande på Gotland. Trots den ökade livaktigheten förefanns dock ett stort överskott på såväl gifta som ogifta manliga jordbruksarbetare. Vad däremot den kvinnliga arbetskraften angår, rapporterades ett ökat underskott på mjölkjungfrur och hembiträden för lanthushåll. — För de skogsarbetare, som ej vunnit placering under januari och februari, voro arbetsmöjligheterna synnerligen begränsade.

Av övriga slags utearbeten uppvisade byggnadsverksamheten något bättre arbetstillgång än föregående månad, men ovissheten inför avtalsförhandlingarna tog sig uttryck i avvaktande hållning hos företagarna. På den industriella marknaden var läget fortfarande mycket tryckt, även om i enstaka fall en svag tendens till förbättring spårats, exempelvis inom metall- och maskinindustrien i Stockholm, där bl. a. plåtslagare och verktygsarbetare rönt något ökad efterfrågan, och i Göteborg, där särskilt skeppsvarven rekvirerat yrkesmän av olika slag. Antalet arbetsansökningar inom stenindustrien har avsevärt ökats, sedan arbetet med statsbeställningarna å gatsten slutförts.

Samtliga till handel och samfärdsel hänförliga yrkesgrenar företedde gynnsammare relationstal än i februari, men förhållandena voro alltjämt svåra, särskilt för butiks- och magasinspersonalen. Springpojkar till affärer syntes emellertid ha rönt livlig efterfrågan, och även för flickornas vidkommande kunde man märka den förbättring, som under vårmånader-

na brukar ge sig tillkänna på ungdomsförmedlingen. Hotell- och restaurangrörelsen visade uppåtgående tendens, särskilt mot slutet av månaden, då efterfrågan på servitriser, diskerskor och köksbiträden var relativt livlig.

Sjöfarten rönte menlig påverkan av den under större delen av månaden pågående sjömanskonflikten, och förmedlingsresultatet blev långt ifrån det, man vid månadens början hade anledning förvänta. Från sjömanshusen redovisades 3 520 avmönstringar och 3 246 påmönstringar.

Inom husligt arbete ha svårigheterna att anskaffa kompetenta hembiträden varit större än förut. Även för mindre krävande platser, där skyldighet påfordrats, att under sommaren medfölja till landet, har antalet sökande på vissa håll varit otillräckligt.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare steg under redogörelsemånaden från 17 471 till 18 239. Vid utgången av mars 1932 var siffran 14 245. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av mars 181 944 mot 189 225 en månad tidigare. Marssiffran för år 1932 var 108 032.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under mars 1933 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	**171**
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	**198**
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	**418**
1933	*569*	*565*	*577*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	**154**
1932	320	255	210	190	209	201	193	204	253	285	566	914	**283**
1933	*533*	*461*	*358*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	**257**
1932	375	449	381	398	374	386	421	418	378	429	679	666	**445**
1933	*575*	*585*	*642*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	**10·1**
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	**11·0**
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·8	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	24·2	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	**22·4**
1933	*28·3*	*27·3*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Skogsarbetarnas löneförhållanden vintern 1932/1933.

Sedan vintern 1917/18 har socialstyrelsen årligen från jägmästarna i reviren inhämtat uppgifter rörande normala dagsförtjänster vid skogsarbete för huggare och körare (häst och karl). På grundval av dessa uppgifter ha översikter över löneförhållandena vid skogsbruket under resp. vintersäsonger utarbetats och publicerats i Sociala Meddelanden. Jämväl innevarande vinter har styrelsen hänvänt sig till revirförvaltarna med begäran om dylika löneuppgifter ävensom om det å resp. orter vanliga priset för huggning av en kbm brännved. Svar ha erhållits från samtliga tillskrivna 133 revir o. d. förvaltningsenheter. Beträffande ett av dessa områden ha emellertid löneuppgifter icke kunnat lämnas, då skogsarbetet legat nere under vintern. Samtliga uppgifter avse förhållandena i slutet av februari månad 1933.

I tab. A lämnas en sammanfattning av de inkomna löneuppgifterna, vilka så gott som uteslutande avse arbete å ackord. På grundval av dessa uppgifter har uträknats genomsnittlig dagsförtjänst för huggare och körare dels för vart och ett av de 13 överjägmästardistrikt, på vilka reviren äro uppdelade, och dels för samtliga revir, varjämte de för reviren uppskattade eller beräknade normala arbetsförtjänsterna fördelats å vissa lönegrupper.

Tab. A. Skogsarbetarnas löneförhållanden vintern 1932/33 enligt uppgifter från reviren.

Överjägmästardistrikt	Antal uppgiftslämnande revir	Antal revir, där normala dagsförtjänsten för *huggare* utgjorde i kronor:					Medelförtjänst för huggare, kr.	Antal revir, där normala dagsförtjänsten för *körare* (häst och karl) utgjorde i kronor:					Medelförtjänst för körare, kr.
		3·00–3·49	3·50–3·99	4·00–4·99	5·00–5·99	6·00		5·00–5·49	5·50–5·99	6·00–7·99	8·00–9·99	10·00–11·00	
Södra	8	2	4	1	1	—	3·78	—	—	7	1	—	6·63
Smålands	10	2	7	1	—	—	3·57	2	5	3	—	—	5·72
Västra	8	2	4	2	—	—	3·69	—	2	6	—	—	6·34
Östra	10	3	4	3	—	—	3·63	1	1	8	—	—	6·06
Bergslags	10	1	2	6	1	—	4·19	—	1	6	3	—	7·24
Stockholm–Gävle	9	—	1	8	—	—	4·17	—	—	7	2	—	7·42
Dalarnas	10	—	—	1	8	1	5·20	—	—	2	2	6	9·65
Mell. Norrlands .	12	—	2	7	3	—	4·48	—	—	3	7	2	8·54
Härnösands . . .	12	—	—	7	5	—	4·67	—	—	1	5	6	9·58
Umeå	11	—	—	4	7	—	4·98	—	—	—	4	7	9·91
Skellefteå . . .	9	—	1	4	4	—	4·57	—	—	2	5	2	8·75
Nedre Norrbottens	13	—	—	4	9	—	4·92	—	—	—	7	6	9·65
Övre Norrbottens	10	—	—	6	4	—	4·65	—	—	—	9	1	9·20
Samtliga	**132**	**10**	**25**	**54**	**42**	**1**	**4·39**	**3**	**9**	**45**	**45**	**30**	**8·18**

Som av tabellen framgår, har den genomsnittliga dagsförtjänsten i slutet av februari månad 1933 för riket i dess helhet beräknats till 4·39 kr. för huggare och till 8·18 kr. för körare (häst och karl). Olika landsdelar uppvisa emellertid ganska växlande lönesiffror. Huggarlönerna variera sålunda inom de olika reviren mellan 3 och 6 kr., men hålla sig vanligen vid 3·50—4 kr. i södra och 4·50—5·50 i norra Sverige. Körarlönerna synas i regel belöpa sig till 6—7 kr. i södra och 8—10 kr. i norra Sverige.

I efterföljande tablå åskådliggöras för riket i dess helhet löneförändringarna från och med vintern 1918/19, då arbetslönerna inom skogsbruket nådde sin toppunkt. Med avseende på de i denna tablå liksom de i det följande för vintern 1929/30 redovisade siffrorna må nämnas, att dessa ej grunda sig enbart på de sedvanliga i februari månad gjorda uppskattningarna av de normala arbetsförtjänsterna utan kompletterats medelst en särskild undersökning på grundval av uppgifter införskaffade i juni månad.

Vintern	Huggare			Körare			Vintern	Huggare			Körare		
	Kr. per dag	Indextal		Kr. per dag	Indextal			Kr. per dag	Indextal		Kr. per dag	Indextal	
		1918/19 = 100	Föreg. år = 100		1918/19 = 100	Föreg. år = 100			1918/19 = 100	Föreg. år = 100		1918/19 = 100	Föreg. år = 100
1918/19 .	11·68	100	143	29·00	100	155	1926/27 .	5·28	45	98	10·08	35	97
1919/20 .	9·99	86	86	23·73	82	82	1927/28 .	5·28	45	100	10·12	35	100
1920/21 .	10·67	91	107	23·44	81	99	1928/29 .	5·16	44	98	9·96	34	98
1921/22 .	5·00	43	47	10·17	35	43	1929/30 .	5·51	47	107	10·28	35	103
1922/23 .	5·22	45	104	10·41	36	102	1930/31 .	5·19	44	94	9·78	34	95
1923/24 .	5·47	47	105	10·80	37	104	1931/32 .	4·66	40	90	8·72	30	89
1924/25 .	5·27	45	96	10·13	35	94	1932/33 .	4·39	38	94	8·18	28	94
1925/26 .	5·37	46	102	10·39	36	103							

Efter den starka lönesänkningen vintern 1921/22, då arbetsförtjänsterna sjönko med i genomsnitt 50—60 %, var skogsbrukets lönenivå, att döma av genomsnittstalen för hela riket, i stort sett tämligen oförändrad under de följande tio åren. Under loppet av år 1931 medförde emellertid den allt svårare depressionen inom skogshanteringen en markerad lönereduktion, som även fortsatt under år 1932, ehuru i minskad omfattning. För samtliga revir tillsammantagna synes sålunda lönenivån f. n. ligga c:a 6 % lägre än föregående säsong. Löneförändringarna växla dock inom särskilda landsdelar, varom mera nedan.

Sin största betydelse har ju skogsbruket för rikets norra delar (Värmland, Dalarna och Norrland), där under normala förhållanden närmare 200 000 personer vintertid torde sysselsättas med skogsarbete. Den härstädes under tiden närmast före krigets början (vintern 1913/14) rådande lönenivån är ·känd genom den av socialstyrelsen år 1916 utgivna specialundersökningen »Skogsarbetarnas levnads- och arbetsförhållanden i Värmland, Dalarna och Norrland».

Tab. B. Skogsarbetarnas löneförhållanden i norra Sverige vintersäsongerna 1913/14—1932/33.

Överjägmästar-distrikt	Medelförtjänst (i kr.) per dag, vintern										Minskning (—) i %
	1913/14	1920/21	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1931/32–1932/33
Huggare.											
Bergslags	3·10	9·90	4·50	4·33	4·30	4·23	4·74	4·56	4·37	4·19	— 4·1
Stockholm—Gävle	4·31	10·70	4·71	4·58	4·86	4·83	4·97	4·88	4·86	4·17	—14·2
Dalarnas		14·31	6·18	5·93	6·55	5·89	6·68	5·88	5·64	5·20	— 7·8
Mell. Norrlands	3·88	12·18	6·55	6·23	6·03	5·75	6·41	5·92	4·71	4·48	— 4·9
Härnösands	3·25	11·50	6·46	6·35	6·17	6·04	6·46	5·38	4·90	4·67	— 4·7
Umeå		10·62	6·28	6·02	6·01	6·05	6·53	5·79	5·06	4·98	— 1·6
Skellefteå	3·42	10·00	5·75	5·19	5·50	5·61	6·11	6·05	4·73	4·57	— 3·4
Nedre Norrbottens	3·41	11·42	5·83	5·87	5·73	5·77	6·18	5·65	5·33	4·92	— 7·7
Övre Norrbottens		11·92	5·54	5·69	5·90	5·52	5·84	5·65	4·96	4·65	— 6·3
Samtliga	**3·57**	**11·54**	**5·80**	**5·65**	**5·69**	**5·53**	**6·03**	**5·55**	**4·96**	**4·66**	**— 6·0**
Indextal:											
basår 1913/14	100	323	162	158	159	155	169	155	139	131	—
1926/27	—	—	—	100	101	98	107	98	88	82	—
Körare (häst och karl).											
Bergslags	8·40	20·05	8·36	7·93	7·93	7·89	7·87	8·08	7·51	7·24	— 3·6
Stockholm—Gävle	9·34	20·50	8·50	8·33	8·78	8·78	9·04	8·44	8·00	7·42	— 7·3
Dalarnas		31·72	12·38	11·58	12·65	11·73	12·50	11·75	10·69	9·65	— 9·7
Mell. Norrlands	8·06	27·95	12·77	12·82	11·71	11·75	12·80	11·50	9·33	8·54	— 8·5
Härnösands	7·25	26·81	13·33	12·71	12·33	12·13	11·94	10·96	10·00	9·58	— 4·2
Umeå		25·18	11·91	11·84	12·11	12·14	12·45	11·37	10·19	9·91	— 2·7
Skellefteå	6·63	22·43	10·80	9·94	10·50	10·67	11·83	11·50	9·04	8·75	— 3·2
Nedre Norrbottens	6·73	23·69	10·81	11·00	11·04	10·77	11·66	10·27	10·10	9·65	— 4·5
Övre Norrbottens		25·88	11·11	11·12	11·92	11·35	11·56	11·29	9·60	9·20	— 4·2
Samtliga	**7·56**	**25·33**	**11·25**	**10·92**	**11·04**	**10·84**	**11·38**	**10·65**	**9·47**	**8·94**	**— 5·6**
Indextal:											
basår 1913/14	100	335	149	144	146	143	151	141	125	118	—
1926/27	—	—	—	100	101	99	104	98	87	82	—

Med utgångspunkt från nämnda undersökning lämnas i tab. B en översikt av löneförhållandenas utveckling inom detta område under åren 1913/14—1932/33. På grund av de förändringar i revirens uppdelning på olika överjägmästardistrikt, vilka ägt rum under den tidsperiod tabellen omfattar, äro siffrorna för de olika åren delvis icke fullt jämförbara. Till komplettering av dessa uppgifter över den lokala löneutvecklingen meddelas i tab. C en översikt över lönenivån för skogsarbetare inom olika län.

Tab. C. Skogsarbetarnas löneförhållanden i olika län vintersäsongerna 1931/1932 och 1932/1933.

Län	Medelförtjänst i kr. per dag för				Län	Medelförtjänst i kr. per dag för			
	huggare		körare			huggare		körare	
	31/32	32/33	31 32	32/33		31/32	32/33	31/32	32/33
Stockholms . . .	4·25	3·75	7·50	6·88	Älvsborgs	4·06	3·75	7·38	6·50
Uppsala	4·75	4·13	7·75	6·88	Skaraborgs . . .	3·58	3·56	6·16	6·00
Södermanlands . .	4·25	3·88	7·00	6·13	Värmlands . . .	4·57	4·42	8·06	7·89
Östergötlands . .	3·90	3·64	6·40	5·90	Örebro	4·33	4·11	6·90	6·68
Jönköpings . . .	3·63	3·50	6·63	5·80	Västmanlands . .	4·67	4·42	7·58	7·17
Kronobergs . . .	3·57	3·64	6·33	5·83	Kopparbergs . . .	5·75	5·11	10·96	9·55
Kalmar	3·75	3·55	6·30	5·85	Gävleborgs . . .	5·35	4·76	10·10	9·55
Gotlands	4·00	3·50	8·00	7·50	Västernorrlands .	4·69	4·64	9·79	9·56
Blekinge	4·25	4·00	6·50	6·50	Jämtlands	4·47	4·28	8·94	8·06
Kristianstads . .	3·94	3·50	7·38	6·25	Västerbottens . .	4·99	4·82	9·90	9·52
Malmöhus	3·25	3·25	6·75	6·75	Norrbottens . . .	5·14	4·79	9·81	9·39
Hallands	4·00	3·75	6·50	6·50	Hela riket	4·66	4·39	8·72	8·18
Göteborgs o. Bohus	4·69	4·38	7·38	7·13					

Vintern 1918/19, då krigskonjunkturen i förening med de i hög grad försvårade provianteringsförhållandena bragte arbetspriserna inom skogshanteringen till toppunkten, voro inom de egentliga skogsdistrikten huggarlönerna inemot fyra och körarlönerna över fyra gånger högre än före kristiden. Under vintern 1919/20 medförde de förbättrade livsmedelsförhållandena en lönesänkning av omkring 20 %, men löneuppgörelserna under den därpå följande säsongen (1920/21) inneburo åter någon stegring. Så kom vintern 1921/22, då den starka konkurrensen bland de arbetssökande om de nu väsentligt inskränkta skogsdrivningarna åstadkom en genomsnittlig löneminskning av inemot 60 % i förhållande till närmast föregående år. I samband med skogsdrivningarnas utvidgning till mera normal omfattning under vintersäsongen 1922/23 begynte arbetslönerna ånyo att stiga, och denna stegring fortsatte även vintern 1923/24. Under det följande årtiondet skedde en stabilisering av lönenivån, vilken emellertid fr. o. m. år 1931 efterträtts av lönesänkning. Under innevarande vintersäsong uppges sålunda arbetsförtjänsterna genomgående ha legat under fjolårets redan då väsentligt reducerade dagsförtjänster. Dessa lönesänkningar sammanhänga givetvis med den allmänna depressionen och de fortsatta inskränkningar, som till följd härav vidtagits i fråga om såväl antalet avverkningar som avverkningskvantiteterna för året. Tillgången på körare och huggare uppgives överallt ha varit synnerligen stor, varför sysselsättning i många fall icke kunnat beredas alla arbetssökande skogsarbetare. Från flera trakter rapporteras otillräcklig snötillgång, men denna synes endast i mindre omfattning ha hindrat drivningarna. Huggningsarbetet underlättas givetvis, när snön ej

behöver undanskottas, och enligt uppgifter i tidskriften »Skogen» har man ven genom förändringar i drivningsarbetets organisation och teknik (ökad användning av lastbilar, släpkörning, utkörning på isade basvägar o. d.) vetat anpassa sig efter ogynnsamma snö- och isförhållanden. Under årets drivningssäsong ha också de reducerade avverkningar, som ägt rum, kunnat koncentreras till skogar, som äro relativt välbelägna i förhållande till flottleder och bilvägar. Enligt nyssnämnda tidskrift hade i slutet av februari utdrivits i Norrland 50—70 % samt i Svealand och Götaland 55—65 % av den planerade vinteravverkningen.

I förhållande till lönenivån före kriget innebära de nuvarande skogsarbetarförtjänsterna en ökning med omkring en tredjedel för huggare och en femtedel för körare. Att döma av de medeltal för de olika överjägmästardistrikten i norra Sverige, som meddelas i tab. B, synes dock löneutvecklingen i skilda trakter ha skett tämligen olikformigt. Såsom redan framhållits, giva emellertid dessa siffror på grund av de tid efter annan vidtagna förändringarna i revirindelningen en ej alldeles exakt bild av löneutvecklingen inom de olika distrikten. Karakteristisk är emellertid en allmän utjämning av arbetslönerna, vilken åtminstone delvis framkallats genom utvecklingen av organisationsväsendet och kollektivavtalen.

Nu anförda löneuppgifter avse skogsarbetarnas huvudmassa, vilken utgöres av personer, som endast under vissa delar av året ägna sig åt skogshanteringen. Vid sidan av dessa lösa arbetare finnas emellertid på en del håll, särskilt på skogsegendomar i södra och mellersta delarna av landet, skogstorpare och andra fasta skogsarbetare med för längre tid ingångna arbets- och arrendeavtal. Uppgifter om dylika arbetare föreligga dock endast från ett femtiotal revir.

I äldre arrendekontrakt voro såväl avgäld som arbetspriser bestämda till belopp, som ofta understego den allmänna marknadens. Numera beräknas däremot såväl arrendebelopp som ersättningar för åtagna arbeten i regel efter ortens gängse priser. Av de 51 revirförvaltare, från vilka arbetsförtjänstuppgifter beträffande skogstorpare eller andra fasta skogsarbetare föreligga, hade sålunda 40 uppgivit, att skogsförtjänsterna för dessa arbetare voro desamma som för tillfälligt anställda skogsarbetare, medan inom 7 revir i mellersta och södra Sverige något lägre och inom 4 revir något högre arbetstaxor tillämpades för fasta än för tillfälliga skogsarbetare.

Såsom förut nämnts, arbeta skogsarbetarna nästan uteslutande på ackord. En karakteristisk mätare av lönenivån inom skogsbruket utgöra därför i olika delar av landet de vanligen tillämpade ackordssatserna för vedhuggning, låt vara att dessa givetvis röna inverkan av lokala avvikelser i fråga om skogens beskaffenhet, brukliga slag av ved m. m. Liksom föregående år ha även för vintern 1932/33, förutom uppgifterna rörande dagsförtjänsterna vid skogsdrivning, från reviren även insamlats uppgifter om det på olika orter vanliga priset för huggning av en kbm brännved. En sammanställning av dessa uppgifter lämnas i efterföljande tablå.

Överjägmästardistrikt	Antal uppgiftslämnande revir	Antal revir, där vanliga priset för huggning av 1 kbm brännved utgjorde i kr.: 0·95–1·25	1·26–1·50	1·51–1·75	Medelpris för huggning av 1 kbm brännved, kr.
Södra	8	7	1	—	1·15
Smålands . . .	10	10	—	—	1·08
Västra	8	6	2	—	1·23
Östra	10	10	—	—	1·10
Bergslags . . .	10	2	8	—	1·36
Sthlm-Gävle . .	9	5	4	—	1·26
Dalarnas . . .	9	2	5	2	1·48
Mell. Norrlands	12	1	3	8	1·54
Härnösands . .	12	2	6	4	1·50
Umeå	8	3	3	2	1·43
Skellefteå . . .	7	1	3	3	1·54
Nedre Norrbott.	11	—	8	3	1·56
Övre Norrbott. .	11	2	7	2	1·44
Samtliga	**125**	**51**	**50**	**24**[1]	1·37
Härav revir, där normala dagsförtjänsten var					
under 3·50 kr. .	10	9	1	—	1·09
3·50—3·99 » .	25	20	5	—	1·19
4·00—4·49 » .	26	12	9	5	1·34
4·50—4·99 » .	23	3	14	6	1·48
5·00—5·49 » .	30	5	18	7	1·48
5·50—5·99 » .	10	2	3	5	1·53

Enligt vad tablån utvisar växlade priset för vedhuggning i södra Sverige vanligen mellan 1·00 kr. och 1·25 kr. och i norra Sverige mellan 1·25 kr. och 1·75 kr. per kbm. I tabellens senare del belyses sambandet mellan dagsförtjänsternas storlek vid timmerdrivning och de vid vedhuggning tillämpade ackordssatsernas höjd. Det framgår härav, att vid ett ackordspris av c:a 1·25 kr. per kbm arbetsförtjänsten per dag merendels höll sig vid omkring 3—4 kr., och att det var svårt att uppnå 5 kr. om dagen, förrän kbm-priset ökades till c:a 1·50 kr.

Kollektivavtalen under första kvartalet 1933.

Inom *gruvindustrien* träffades vid årsskiftet uppgörelse för de till mellansvenska gruvförbundet anslutna gruvorna (se redogörelsen för fjärde kvartalet, sid. 16), varemot avtalsfrågan för Grängesbergs exportfält först i slutet av januari fann sin lösning. Sistnämnda överenskommelse innebar något starkare reduktion än den vid övriga gruvor genomförda. Ackorden reducerades med 10 % och timlönerna med 5 à 6 %. Den allmänna timlönen för gruvarbetare är efter reduktionen 95 öre under jord och 89 öre ovan jord. Avtalet gäller till 1933 års utgång.

[1] Därav 1 med ej uppgiven dagsförtjänst.

Inom *skogshanteringen* hava nya avtal träffats för ett stort antal statliga och enskilda skogsdrivningar i södra delarna av Norrland samt i Dalarna och Bergslagen. Vid kronoparkerna sänktes ackorden i allmänhet med 6 %, medan dagsverkslönerna blevo oförändrade. Vid bolagsskogarna hava uppgörelser träffats med i flertalet fall reduktion å ackorden, i några fall även å timlöner. Reduktionen har uppgått till 5 à 10 %. Avtalen gälla till den 1 oktober 1933.

För *byggnadsämnesindustrien* kom nytt riksavtal till stånd i slutet av januari månad, gällande till och med den 31 december 1933. Timlönerna blevo, om man bortser från vissa ändringar i ortsgrupperingen, oförändrade. Ackordsreduktionen, som verkställdes efter en glidande skala, torde i genomsnitt utgöra omkring 10 %. Timlönerna för grovarbetare äro:

ortsgrupp 1:]	Borås, Färentuna, Hälsingborg, Limhamn, Linköping, Lund, Malmö, Norrköping, Salem, Sundsvall, Uppsala och Örebro . .	90 öre
» 2:	Backa, Dösebacka, Espered, Halmstad, Kanik, Klagshamn, Kvarnby, Lomma, Skårdal, Vänersborg och Åkarp	85 »
» 3:	Övriga orter, här ej särskilt nämnda	80 »
» 4:	Öland	75 »

Vid *beställningsskrädderierna* äro nya avtal upprättade för tiden till den 31 mars 1934. Ackordsprisen ha å flertalet orter sänkts med 8 à 12 %. Tidlönerna för vuxna arbetare lämnades oförändrade, varemot för lärlingar och elever viss nedsättning ägde rum.

Vid *handelsträdgårdarna* har på sistone den kollektiva avtalsformen vunnit insteg i större utsträckning. I slutet av februari månad vanns uppgörelse för ett större antal trädgårdar i olika delar av landet. På platser, där kollektivavtal tidigare existerat, skedde någon sänkning av timlönerna, på andra platser blev resultatet status quo eller någon ökning av förut tillämpade löner. Lönerna för trädgårdsarbetare med resp. 6, 5 och 4 års praktik i yrket äro å de orter, för vilka avtal nu träffats, i öre per timme:

	6 år	5 år	4 år
Stockholmstrakten	80	72	63
Uppsala	75	67	58
Norrköping, Linköping, nordvästra Skåne, Halland	74	66	57
Skövde, Vänersborg	71	64	55

Avtalen gälla från och med den 27 februari 1933 till och med den 31 december 1933.

Inom *rederinäringen* kommo nya riksavtal till stånd för de olika befälskategorierna den 8 mars och för manskapsgraderna, efter tre veckors öppen konflikt, den 30 mars. De kontanta lönerna reducerades med i genomsnitt 4 à 5 %. Dessa äro i kronor per månad:

Fartygs lastkapacitet (d. w. ton):	500–899	900–1 349	1 350–1 799	1 800–2 999	3 000–4 499	4 500–6 749	över 6 750
1:e styrman, begynnelselön	265	280	287	301	323	337	352
efter 10 år	330	345	352	366	388	402	417
2:e » begynnelselön	220	222	226	230	247	266	275
efter 7 år	250	252	256	260	277	296	305
3:e » begynnelselön	—	—	—	179	185	195	209
efter 5 år	—	—	—	199	205	215	229
Övermaskinist, begynnelselön	305	323	348	376	423	466	508
efter 12 år	365	383	408	436	483	526	568
2:e maskinist, begynnelselön	235	242	254	268	290	309	337
efter 8 år	265	272	284	298	320	339	367
3:e » begynnelselön	—	—	—	214	214	233	256
efter 2 år	—	—	—	224	224	243	266
4:e » begynnelselön	—	—	—	—	—	—	190
efter 2 år	—	—	—	—	—	—	200
Radiotelegrafist, begynnelselön	—	—	148	148	157	165	179
efter 10 år	—	—	201	201	205	215	224
Stewart, begynnelselön	172	180	193	208	225	242	252
efter 10 år	217	225	233	248	265	282	292
Kock, begynnelselön	—	147	149	154	159	162	166
efter 10 år	—	192	194	194	199	202	206
Föreståndерska	149	154	158	163	173	173	173
Kokerska	105	110	115	120	130	130	130
Städerska	48	53	57	62	77	77	77
Mässflicka	43	43	48	53	62	62	62
Timmerman med 48 mån. praktik, båtsman m. fl.	154	154	154	154	164	164	164
Timmerman med kortare praktik, smörjare	147	147	147	147	157	157	157
Eldare med 12 mån. praktik m. fl.	144	144	144	144	152	152	152
Matros	142	142	142	142	152	152	152
Lättmatros, 24 mån. praktik	105	114	114	114	125	125	125
Jungman med 12 mån. praktik	43	53	53	53	62	62	62

Avtalen gälla till den 1 februari 1934.

För insjö-, skärgårds- och kanalfarten ha avtalen i allmänhet förlängts utan ändringar.

De till den 1 april uppsagda avtalen för *husbyggnadsfacken* och *målarfacket* utlöpte, utan att överenskommelse om nya avtal kunnat uppnås. Inom *rörledningsbranschen*, vars riksavtal utlöpte vid årsskiftet, enades man om att tills vidare, med en mindre ändring, tillämpa det gamla avtalet.

Under första kvartalet hava uppsägningar verkställts av flera betydande avtal med utlöpningstid under våren och sommaren. Bland dessa må nämnas riksavtalen för kvarnindustrien ($^1/_5$), bagerier och konditorier ($^1/_6$), bok- och tidningstryckerier, snickeri- och möbelfabriker, statens järnvägars verkstäder samt avtalet vid malmgruvorna i Norrbotten ($^1/_7$).

Registrerade sjukkassors verksamhet år 1931.

Enligt föreskrift i sjukkasselagen skall registrerad sjukkassa årligen upprätta och till tillsynsmyndigheten ingiva statistisk redogörelse för kassan och dess verksamhet. De sålunda erhållna uppgifterna ha lagts till grund för treårsberättelser över sjukkasserörelsen i riket, den senaste för åren 1925—1927.[1] Berättelse för treårsperioden 1928—1930 är för närvarande under utarbetande. För år 1931 ha redogörelserna gjorts till föremål för en preliminär bearbetning, varav här nedan meddelas vissa sammanfattningssiffror.

Registrerade sjukkassor och deras medlemmar. Hela antalet registrerade *sjukkassor* uppgick vid 1931 års slut till 1 223, av vilka 1 199 till dato (den $^{27}/_{3}$ 1933) avgivit slutlig statistisk redogörelse för år 1931. Antalet medlemmar i dessa kassor uppgick den 31 december 1931 till 1 058 129. Dessutom funnos 33 registrerade *fortsättningskassor* med 144 999 medlemmar. Förändringarna i fråga om kassornas antal och deras medlemsbestånd under åren 1927—1931 framgå av följande tablå, där samtliga uppgifter hänföra sig till den 31 december respektive år:

	Sjukkassor				Fortsättningskassor		
År	Hela antalet registr. kassor	Antal redovisade kassor	Antal medlemmar samtliga	Antal medlemmar därav kvinnor	Antal kassor	Antal medlemmar samtliga	Antal medlemmar därav kvinnor
1927	1 228	1 218	869 959	320 566	32	107 924	33 951
1928	1 223	1 212	912 919	338 805	33	116 308	37 289
1929	1 217	1 207	967 800	361 316	34 [2]	125 201	40 781
1930	1 212	1 205	1 016 846	382 904	34 [3]	134 823	45 420
1931	1 223	1 199	1 058 129	404 426	33	144 999	50 923

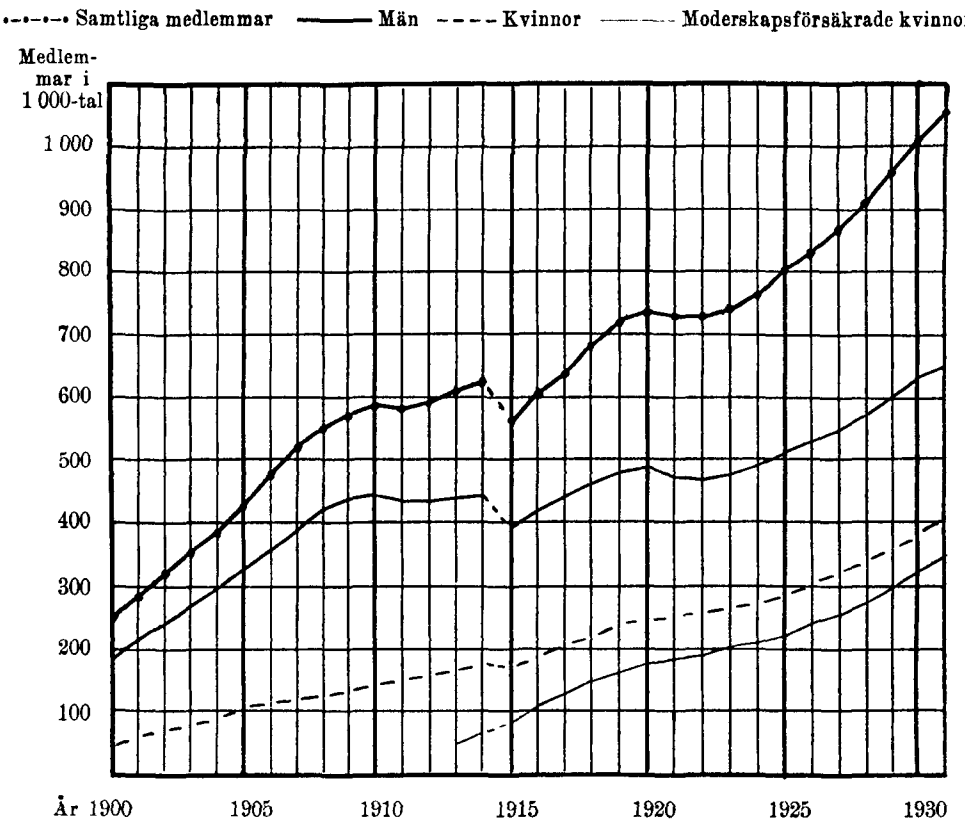
Antalet registrerade kassor visar för första gången sedan år 1920 stegring. Förhållandet torde sammanhänga med att kassor, registrerade enligt 1910 års sjukkasselag, tillförsäkrades vissa företräden framför övriga sjukkassor genom den nya lagstiftning på området, som trädde i kraft den 1 januari 1932, samt att möjligheten till erhållande av registrering enligt den förra lagen upphörde med utgången av år 1931.

De redovisade medlemmarnas antal ökade under år 1931 med omkring 41 500. Medlemsökningen under året understeg betydligt de höga siffrorna för åren 1929 och 1930. Utvecklingen sedan sekelskiftet belyses av efterföljande diagram.

---

[1] Sveriges off. stat. Försäkringsväsen. Registrerade sjukkassor åren 1925—1927 (utg. 1929).
[2] Uppgifter saknas för 2 av dessa kassor.
[3] » » » 1 » » »

Antal sjukkassemedlemmar i riket vid slutet av åren 1900—1931.

Av sjukkassornas medlemmar voro år 1931 61·8 % män och 38·2 % kvinnor mot resp. 62·3 % och 37·7 % år 1930, medan i fortsättningskassorna medlemsbeståndet utgjordes av 64·9 % män och 35·1 % kvinnor, emot resp. 66·1 % och 33·9 % år 1930.

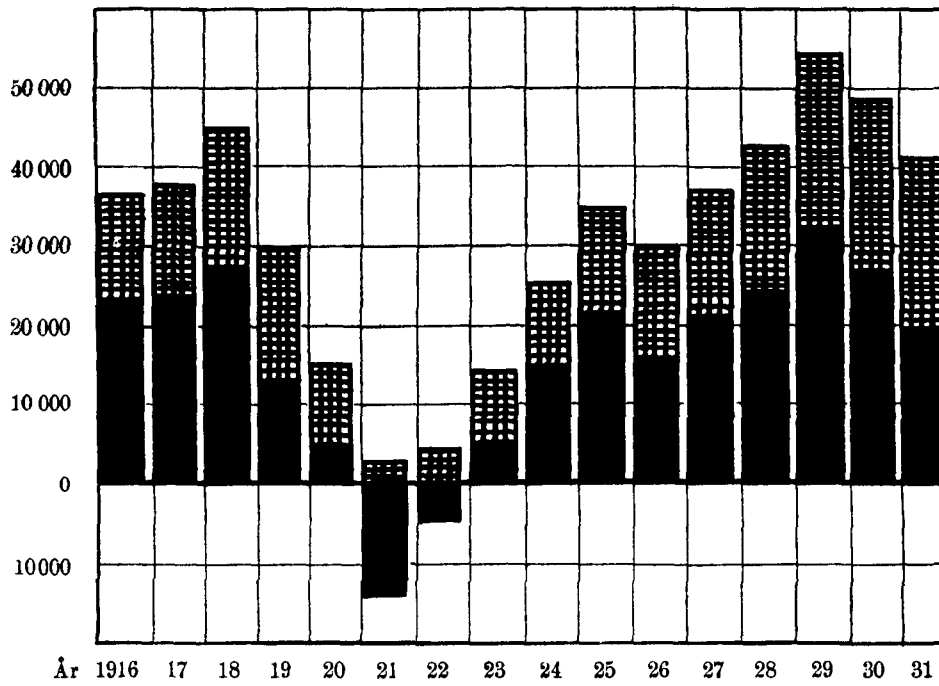
Hur verksamheten fördelade sig på sjukkassor av olika slag visar efterföljande översikt.

	Antal redovisade kassor	Medlemmar år 1931				
		Antal d. 31 dec.	Intagna under året	Döda under året	Avgångna i övrigt	Nettoökning i %
Lokala sjukkassor	**1 149**	**574 921**	**38 055**	**7 074**	**24 922**	**2·3**
därav i städerna	391	366 511	26 941	4 602	17 488	2·6
på landsbygden	758	208 410	11 114	2 472	7 434	1·8
Rikssjukkassor	**50**	**483 208**	**53 775**	**3 852**	**25 552**	**6·2**
Samtliga sjukkassor	**1 199**	**1 058 129**	**91 830**	**10 926**	**50 474**	**4·1**
Fortsättningskassor	33	144 999	17 241	848	9 185	5·9

Liksom föregående år har nyrekryteringen således varit avsevärt livligare i rikssjukkassorna än i de lokala sjukkassorna. Den lägsta relativa ökningen visa landsbygdens lokala kassor. I efterföljande diagram åskådliggöres netto-

Medlemsantalets ökning resp. minskning (−) under åren 1916—1931.

Helsvart stapel = män. Rutad stapel = kvinnor.

ökningen resp. minskningen i medlemsantalet i riket under åren 1916—1931 med fördelning på män och kvinnor.

Av hela antalet medlemmar år 1931 voro 38 971 samtidigt medlemmar i två eller flera registrerade sjukkassor (s. k. flermedlemmar).

Med hänsyn till tillförsäkrade förmåner fördelade sig medlemmarna vid slutet av åren 1927—1931 på följande sätt:

	1927	1928	1929	1930	1931
Sjuk- och begravningshjälp	680 279	707 887	744 115	773 767	793 904
Endast sjukhjälp	170 170	185 549	204 588	224 630	245 729
» begravningshjälp	19 510	19 483	19 097	18 449	18 496

De sjukförsäkrade medlemmarna voro således år 1931 sammanlagt 1 039 633. Sedan vederbörlig reduktion vidtagits i fråga om flermedlemmarna, återstå vid 1931 års slut 1 019 587 sjukförsäkrade *personer*.

Sjukdomsfrekvens. En översikt över antalet sjukdomsfall och sjukdagar, för vilka sjukhjälp utgått under år 1931 och närmast föregående år, lämnas i nästföljande sammanställning.

Antalet sjukdagar per 100 medlemmar under år 1931 är det högsta, som hittills förekommit i de registrerade sjukkassorna. Siffrorna återspegla den stora utbredningen av influensaepidemien under redogörelseårets första måna-

der. Fortsättningskassorna hava under lång tid visat i stort sett stigande siffror och denna utveckling fortsatte även under år 1931.

		Antal sjukdomsfall	Antal sjukdagar	Sjukdomsfall per 100 medlemmar Män	Kv.	Samtl.	Sjukdagar per 100 medlemmar Män	Kv.	Samtl.	Sjukdagar per sjukdomsfall Män	Kv.	Samtl.
Sjukkassor	1927	360 474	8 830 782	46·7	37·3	43·4	1 027·8	1 127·3	1 063·0	22·0	30·3	24·5
	1928	323 118	8 573 443	39·5	32·7	37·1	948·7	1 048·6	984·3	24·0	32·1	26·5
	1929	388 051	9 612 961	45·0	37·3	42·3	1 010·9	1 110·5	1 046·7	22·5	29·8	24·8
	1930	383 271	10 049 450	42·2	34·7	39·5	998·0	1 099·9	1 035·0	23·7	31·7	26·2
	1931	484 847	11 286 144	51·3	41·5	47·7	1 082·2	1 160·5	1 111·1	21·1	28·0	23·3
Forts.-kassor	1927	3 214	235 151	3·1	3·1	3·1	219·9	239·3	226·0	71·7	76·3	73·2
	1928	3 533	286 091	3·2	3·1	3·1	246·7	272·7	255·0	78·0	87·5	81·0
	1929	3 890	325 347	3·2	3·4	3·2	257·1	296·9	270·0	81·5	87·8	83·6
	1930	4 309	371 785	3·2	3·5	3·3	271·1	313·5	285·1	84·3	89·9	86·3
	1931	4 919	421 759	3·4	3·7	3·5	285·0	332·8	301·4	82·8	91·1	85·7

Frekvensen av sjukdomsfall och sjukdagar under år 1931 inom olika grupper av sjukkassor utvisas av följande tablå:

	Sjukdomsfall per 100 medlemmar Män	Kv.	Samtl.	Sjukdagar per 100 medlemmar Män	Kv.	Samtl.
Lokala sjukkassor	42·6	33·5	39·2	1 062·4	1 096·4	1 075·2
därav i städerna	41·8	33·4	38·2	1 141·0	1 160·7	1 149·4
på landsbygden	43·6	33·9	40·7	949·3	934·2	944·8
Rikssjukkassor	61·2	51·4	57·7	1 104·6	1 240·0	1 152·8
Samtliga sjukkassor	51·3	41·5	47·7	1 082·2	1 160·5	1 111·1

Frekvenstalen för de lokala sjukkassorna utvisa för år 1931 ingen större skillnad i sjukdomsfallsfrekvens för städer och landsbygd, varemot fallens varaktighet och därmed antalet sjukdagar är avsevärt större i städerna. Den ofta längre sjukhjälpstiden i stadskassorna är givetvis härvid av betydelse. Siffrorna utvisa därjämte en genomgående betydligt högre sjukdomsfallsfrekvens inom rikssjukkassorna än inom de lokala kassorna.

Inkomster och utgifter. Sjukkassornas inkomster och utgifter under redogörelseåret belyses av tablån å nästa sida, vari även medtagits jämförelsesiffror för åren 1927—1930.

Tablån utvisar för år 1931 i jämförelse med år 1930 ökning beträffande alla slag av inkomster och utgifter utom räntor och arbetsgivarebidrag på inkomstsidan, vilka minskats. Stegringen i den kontanta sjukhjälpen är avsevärd eller mer än 3 miljoner kr., vilket får tillskrivas, förutom ökningen i medlemsantalet, väsentligen den i början av året härjande influensaepidemien. Det ekonomiska resultatet av sjukkassornas verksamhet blev härigenom under år 1931 mindre gynnsamt, i det att ett underskott uppstod å 578 040 kr., motsvarande 1·9 % av inkomsterna. Under åren 1927—1930 uppstod däremot överskott, motsvarande resp. 7·2, 2·6 och 4·4 % av inkomsterna.

Inkomster	1927 kr.	1928 kr.	1929 kr.	1930 kr.	1931 kr.
Regelbundna avgifter	18 121 226	19 533 718	20 942 191	22 508 150	23 786 383
Uttaxerade bidrag	336 967	190 659	100 769	77 595	235 053
Statsbidrag	3 307 694	3 526 148	3 643 791	3 915 364	4 128 132
Kommunbidrag	371 640	426 602	426 615	471 206	535 319
Arbetsgivarebidrag	290 837	276 311	276 036	289 314	274 303
Räntor	1 400 404	1 445 600	1 485 724	1 495 289	1 478 127
Övriga inkomster	459 975	522 216	499 278	570 075	616 354
Summa	**24 288 743**	**25 921 254**	**27 374 404**	**29 326 993**	**31 053 671**
Utgifter					
Kontant sjukhjälp	19 162 143	18 642 273	21 220 052	22 431 190	25 459 239
Sjukhusvård	32 144	33 175	33 885	35 394	40 735
Läkarvård	460 098	468 919	517 122	546 485	611 784
Läkemedel	135 722	119 381	117 894	121 464	130 700
Moderskapshjälp	339 926	370 638	380 198	420 616	446 972
Begravningshjälp	1 385 151	1 318 575	1 472 996	1 467 051	1 617 356
Förvaltningskostnader	2 400 417	2 620 163	2 656 352	2 707 262	2 854 244
Övriga utgifter	195 228	471 027	266 272	294 714	470 681
Summa	**24 110 829**	**24 044 151**	**26 664 771**	**28 024 176**	**31 631 711**

Fortsättningskassorna, som icke ingå i ovanstående sammanställning, redovisade under år 1931 inkomster till ett belopp av 1 108 410 kr., mot 1 012 047 kr. föregående år, och utgifter av sammanlagt 1 001 767 kr. (956 544 kr.), med följande fördelning: kontant sjukhjälp 799 544 kr. (707 694 kr.), sjukhusvård 567 kr. (473 kr.), läkarvård 3 109 kr. (3 226 kr.), läkemedel 1 230 kr. (1 281 kr.), förvaltningskostnader 109 207 kr. (100 357 kr.) och övriga utgifter 88 110 kr. (143 513 kr.).

Av kassornas utgifter för understöd hänför sig således huvudparten till understödsformen *kontant sjukhjälp.* Den genomsnittliga kontanta sjukhjälpen per medlem uppgick i sjukkassorna under år 1931 till 25·07 kr., medan motsvarande tal för åren 1927—1930 voro resp. 23·07, 21·40, 23·11 och 23·11 kr. Inom fortsättningskassorna var samma medeltal för år 1931 5·71 kr. och för åren 1927—1930 resp. 4·36, 4·90, 5·19 och 5·43 kr.

För bedömande av hur stor sjukhjälp sjukkassemedlemmarna i genomsnitt erhålla vid sjukdom meddelas följande siffror:

Kontant sjukhjälp i kr. i genomsnitt

År	per sjukdomsfall: lokala sjukkassor	riks sjukkassor	samtl. sjukkassor	fortsättn.-kassor	per sjukdag: lokala sjukkassor	riks-sjukkassor	samtl. sjukkassor	fortsättn.-kassor
1927	64·15	42·16	53·16	141·33	2·27	2·04	2·17	1·93
1928	68·62	47·18	57·69	155·69	2·26	2·06	2·17	1·92
1929	66·11	44·46	54·70	160·71	2·32	2·08	2·21	1·92
1930	70·19	48·26	58·54	164·24	2·34	2·11	2·23	1·90
1931	65·08	42·64	52·55	162·54	2·37	2·13	2·26	1·90

Under lång tid har inom sjukkassorna den kontanta sjukhjälpen per dag i stort sett befunnit sig i oavbrutet om ock långsamt stigande. Denna utveckling har fortsatt även under år 1931 vad såväl lokala sjukkasor som rikssjukkassor beträffar. I fortsättningskassorna har sjukhjälpen per sjukdag under femårsperioden 1927—1931 visat en svagt nedgående tendens.

Tillgångar och skulder. En översikt av sjukkassornas och fortsättningskassornas tillgångar och skulder i slutet av åren 1927—1931 lämnas i efterföljande sammanställning:

	Sjukkassor				Fortsättningskassor			
	Tillgångar, kr.		Skulder, kr.		Tillgångar, kr.		Skulder, kr.	
År	absolut	per medl.	absolut	per medl.	absolut	per medl.	absolut	per medl.
1927 . .	34 593 748	39·76	1 976 080	2·27	114 218	10·32	31 532	0·29
1928 . .	36 596 115	40·09	2 137 814	2·34	1 236 710	10·63	37 500	0·32
1929 . .	37 258 401	38·50	2 397 331	2·48	1 352 638	10·80	41 937	0·34
1930 . .	38 589 564	37·95	2 481 376	2·44	1 376 296	10·21	8 669	0·06
1931 . .	38 005 400	35·92	2 615 479	2·47	1 483 610	10·23	9 226	0·06

Sjukkassornas förmögenhet har således under år 1931 sjunkit med i runt tal 0·7 miljon kr., medan däremot fortsättningskassorna uppvisa en mindre ökning. Per medlem räknat utgjorde förmögenheten i sjukkassorna år 1931 33·45 kr. mot 35·51 kr. år 1930, motsvarande en nedgång av 5·8 %. Fortsättningskassorna hade år 1931 en förmögenhet av 10·17 kr. per medlem mot 10·15 kr. år 1930.

Moderskapsförsäkringen. Antalet sjukkassor, som meddelat moderskapshjälp, samt omfattningen av denna verksamhetsgren under 1931 och närmast föregående år framgår av följande tablå:

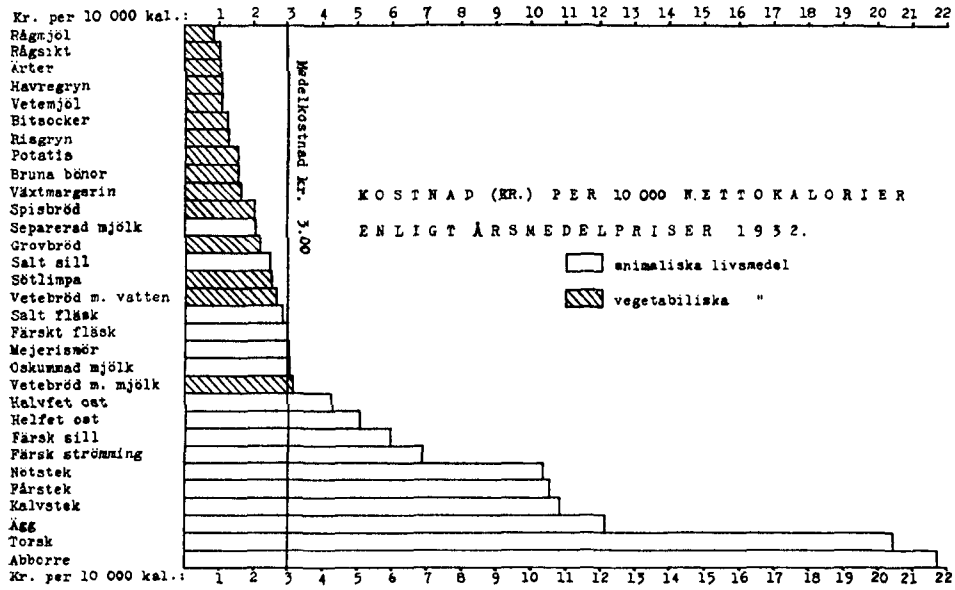
År	Antal kassor	Moderskapsförsäkrade kvinnliga medlemmar		Antal barnsbördsfall		Antal dagar med moderskapshjälp			Utbetald moderskapshjälp	
		Antal	I % av samtl. kv. medl.[1]	Hela antalet	Per 100 kvinnor	Hela antalet	Per 100 kvinnor	Per barnsbörd	I allt kr.	Per fall kr.
1927 . .	504	258 120	85·5	9 448	3·8	299 951	119·7	31·7	339 926	35·98
1928 . .	514	280 699	87·6	9 904	3·6	331 242	121·8	33·4	370 638	37·42
1929 . .	522	301 908	88·0	10 249	3·5	342 319	117·4	33·4	380 198	37·10
1930 . .	529	324 167	88·7	11 271	3·6	378 942	121·0	33·6	420 616	37·32
1931 . .	532	345 294	89·1	11 948	3·6	402 877	120·1	33·7	446 972	37·41

Antalet barnsbördsfall inom sjukkassorna har under år 1931 stigit jämfört med år 1930 med cirka 6 %, d. v. s. i ungefär samma proportion, som antalet moderskapsförsäkrade kvinnliga medlemmar ökats under året.

[1] Härmed avses % av samtliga sjukförsäkrade kvinnliga medlemmar.

Näringsvärde och pris å viktigare födoämnen år 1932.

I enlighet med den resolution angående verkställande av levnadskostnadsundersökningar, som antogs vid den tredje internationella socialstatistiska konferensen i Genève i oktober 1926 och som bl. a. innehöll, att de olika länderna skulle publicera beräkningar över födoämnenas pris och näringsvärde, framläggas resultaten av dylika beräkningar för Sveriges vidkommande i följande redogörelse, som hänför sig till den genomsnittliga prisnivån år 1932 och utarbetats på samma sätt som de förut i denna tidskrift meddelade sammanställningarna (senast årg. 1932, sid. 199 ff.).

Såsom utgångspunkt för bedömandet av frågan, om ett varuslag är dyrt eller billigt i förhållande till sitt näringsvärde, kan användas medeldyrheten per 10 000 nettokalorier i en vanlig arbetarkost. Härvid har hänsyn icke kunnat tagas till andra omständigheter, som måhända väl motivera förekomsten i kosthållet av jämväl de här såsom dyra betecknade varuslagen, såsom deras äggviterikedom samt halt av vitaminer och för kroppen nödvändiga kemikalier. Kostens sammansättning bland bättre ställda arbetare och tjänstemän av lägre grad i städer och industriorter är i detalj utrönt genom socialstyrelsens hushållskostnadsundersökningar. Vid den senast verkställda undersökningen, avseende år 1923 och omfattande nära 1 200 dylika familjer, fann man, att kostnaden per 10 000 nettokalorier enligt den dåtida prisnivån uppgick till ej fullt 4 kr. Härvid har man tagit med i beräkningen samtliga födo- och njutningsämnen, alltså ej blott de i efterföljande tabell redovisade varuslagen, utan även

Näringsvärde, årsmedelpris (öre) och kostnad (öre)

	Varuslag (Kvantiteten är 1 kg, där ej annat angives)	Antal nettokalorier per enhet	Samtliga ombudsorter 1913 Pris	1913 Kostn. per 10 000 kal.	1931 Pris	1931 Kostn. per 10 000 kal.	1932 Pris	1932 Kostn. per 10 000 kal.	Stockholm 1932 Pris	Stockholm 1932 Kostn. per 10 000 kal.
1	Sammalet rågmjöl	*2 900*	22	*76*	24	*83*	24	***83***	24	*83*
2	Rågsiktmjöl	*3 220*	27	*84*	35	*109*	33	***102***	32	*99*
3	Gula ärter	*3 000*	31	*103*	32	*107*	31	***103***	29	*97*
4	Havregryn	*3 700*	36	*97*	36	*97*	39	***105***	42	*114*
5	Vetemjöl	*3 360*	31	*92*	39	*116*	36	***107***	34	*101*
6	Bitsocker	*3 920*	67	*171*	42	*107*	47	***120***	44	*112*
7	Risgryn	*3 400*	41	*121*	46	*135*	43	***126***	48	*141*
8	Potatis (5 liter)	*2 900*	28	*97*	44	*152*	44	***152***	46	*159*
9	Bruna bönor	*3 000*	48	*160*	43	*143*	47	***157***	47	*157*
10	Växtmargarin	*7 720*	135	*175*	129	*167*	125	***162***	127	*165*
11	Hårt, grovt spisbröd	*3 020*	41	*136*	64	*212*	62	***205***	64	*212*
12	Separerad mjölk (l)	*340*	6	*176*	8	*235*	7	***206***	8	*235*
13	Mjukt rågbröd, grovbröd	*2 180*	30	*138*	46	*211*	47	***216***	55	*252*
14	Salt sill	*1 550*	45	*290*	56	*361*	38	***245***	42	*271*
15	Sötlimpa	*2 400*	38	*158*	61	*254*	60	***250***	65	*271*
16	Vetebröd, bakat med vatten	*2 750*	43	*156*	75	*273*	74	***269***	71	*258*
17	Salt fläsk	*5 200*	140	*269*	153	*294*	147	***283***	171	*329*
18	Färskt fläsk	*4 700*	133	*283*	147	*313*	141	***300***	170	*362*
19	Mejerismör	*7 720*	236	*306*	255	*330*	235	***304***	231	*299*
20	Oskummad mjölk (l)	*650*	14	*215*	21	*323*	20	***308***	23	*354*
21	Vetebröd, bakat med mjölk	*2 800*	60	*214*	89	*318*	88	***314***	112	*400*
22	Halvfet ost	*3 060*	121	*395*	141	*461*	131	***428***	143	*467*
23	Helfet ost	*3 460*	164	*474*	190	*549*	175	***506***	208	*601*
24	Färsk sill	*1 060*	34	*321*	68	*642*	63	***594***	65	*613*
25	Färsk strömming	*900*	38	*422*	68	*756*	62	***689***	60	*667*
26	Nötkött, stek	*1 570*	122	*777*	181	*1 153*	163	***1 038***	165	*1 051*
27	Fårkött, stek	*1 910*	133	*696*	218	*1 141*	201	***1 052***	221	*1 157*
28	Gödkalvstek	*1 900*	131	*689*	225	*1 184*	206	***1 084***	205	*1 079*
29	Ägg (tjog)	*1 400*	159	*1 136*	193	*1 379*	170	***1 214***	182	*1 300*
30	Torsk	*450*	55	*1 222*	97	*2 156*	92	***2 044***	137	*3 044*
31	Abborre	*530*	75	*1 415*	121	*2 283*	115	***2 170***	144	*2 717*
32	Gädda	*430*	108	*2 512*	182	*4 233*	171	***3 977***	197	*4 581*

en del artiklar med intet (exempelvis kaffe, te, kryddor) eller relativt lågt näringsvärde i förhållande till sitt pris (exempelvis vissa grönsaker och konserver). Omräknas nyssnämnda kostnad efter prisnivån år 1932, erhåller

per 10 000 nettokalorier för viktigare livsmedel.

Motala 1932		Malmö 1932		Växjö 1932		Göteborg 1932		Lidköping 1932		Falun 1952		Sundsvall 1932		Luleå 1932		
Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	
24	*83*	26	*90*	23	*79*	23	*79*	22	*76*	24	*83*	26	*90*	25	*86*	1
31	*96*	32	*99*	33	*102*	30	*93*	31	*96*	33	*102*	35	*109*	35	*109*	2
26	*87*	35	*117*	33	*110*	33	*110*	30	*100*	33	*110*	36	*120*	40	*133*	3
38	*103*	39	*105*	40	*108*	39	*105*	41	*111*	38	*103*	42	*114*	40	*108*	4
35	*104*	35	*104*	37	*110*	34	*101*	36	*107*	37	*110*	40	*119*	40	*119*	5
47	*120*	45	*115*	46	*117*	45	*115*	46	*117*	45	*115*	46	*117*	46	*117*	6
41	*121*	49	*144*	51	*150*	40	*118*	39	*115*	45	*132*	45	*132*	37	*109*	7
40	*138*	38	*131*	42	*145*	41	*141*	35	*121*	44	*152*	48	*166*	53	*183*	8
45	*150*	44	*147*	51	*170*	44	*147*	48	*160*	46	*153*	49	*163*	48	*160*	9
126	*163*	127	*165*	125	*162*	127	*165*	125	*162*	126	*163*	124	*161*	127	*165*	10
65	*215*	67	*222*	65	*215*	60	*199*	60	*199*	54	*179*	67	*222*	65	*215*	11
6	*176*	7	*206*	8	*235*	10	*294*	7	*206*	—	—	10	*294*	7	*206*	12
44	*202*	33	*151*	45	*206*	50	*229*	50	*229*	—	—	58	*266*	50	*229*	13
29	*187*	33	*213*	35	*226*	45	*290*	40	*258*	36	*232*	50	*323*	36	*232*	14
50	*208*	44	*183*	50	*208*	66	*275*	71	*296*	70	*292*	67	*279*	63	*263*	15
61	*222*	75	*273*	60	*218*	94	*342*	59	*215*	82	*298*	83	*302*	94	*342*	16
136	*262*	140	*269*	138	*265*	158	*304*	147	*283*	144	*277*	156	*300*	154	*296*	17
135	*287*	120	*255*	134	*285*	155	*330*	139	*296*	146	*311*	156	*332*	153	*326*	18
222	*288*	219	*284*	227	*294*	246	*319*	232	*301*	235	*304*	254	*329*	251	*325*	19
19	*292*	18	*277*	18	*277*	19	*292*	16	*246*	22	*338*	24	*369*	26	*400*	20
78	*279*	74	*264*	80	*286*	103	*368*	71	*254*	88	*314*	99	*354*	—	—	21
146	*477*	139	*454*	—	—	126	*412*	102	*333*	122	*399*	139	*454*	133	*435*	22
183	*529*	212	*613*	197	*569*	163	*471*	156	*451*	162	*468*	186	*538*	185	*535*	23
59	*557*	77	*726*	56	*528*	54	*509*	56	*528*	56	*528*	60	*566*	50	*472*	24
60	*667*	65	*722*	55	*611*	93	*1 033*	65	*722*	66	*733*	54	*600*	68	*756*	25
152	*968*	187	*1 191*	178	*1 134*	174	*1 108*	164	*1 045*	170	*1 083*	180	*1 146*	167	*1 064*	26
207	*1 084*	233	*1 220*	180	*942*	207	*1 084*	189	*990*	214	*1 120*	213	*1 115*	205	*1 073*	27
189	*995*	243	*1 279*	180	*947*	208	*1 095*	188	*989*	212	*1 116*	242	*1 274*	299	*1 574*	28
161	*1 150*	165	*1 179*	140	*1 000*	175	*1 250*	155	*1 107*	165	*1 179*	203	*1 450*	208	*1 486*	29
95	*2 111*	62	*1 378*	124	*2 756*	54	*1 200*	72	*1 600*	120	*2 667*	132	*2 933*	75	*1 667*	30
113	*2 132*	136	*2 566*	118	*2 226*	154	*2 906*	79	*1 491*	144	*2 717*	136	*2 566*	82	*1 547*	31
168	*3 907*	198	*4 605*	163	*3 791*	203	*4 721*	126	*2 930*	184	*4 279*	197	*4 581*	139	*3 233*	32

man en genomsnittskostnad per 10 000 nettokalorier av 3 kr. mot 3·05 kr. under 1931.

Tabellens uppgifter för samtliga orter enligt medelpriserna för år 1932

visa, att de medtagna varuslagen genom nämnda genomsnittskostnad, 3 kr., uppdelas i två grupper, den ena bestående av billigare, huvudsakligen vegetabiliska livsmedel, den andra av dyrare, animaliska. Av de vegetabiliska var endast vetebröd, bakat med mjölk, dyrare än genomsnittskostnaden, varemot av de animaliska endast separerad mjölk, salt sill och salt fläsk voro billigare. Priset å färskt fläsk sammanföll med nämnda genomsnittskostnad. De i förhållande till näringsvärdet allra billigaste livsmedlen voro mjöl, ärter, gryn, socker, potatis och bruna bönor. Ihågkommas bör likväl, att mjöl och gryn merendels kräva en rätt kostsam beredning, innan de kunna tillgodogöras; deras prisbillighet i förhållande till övriga billigare varuslag, exempelvis margarin, bröd, separerad mjölk och salt sill, är följaktligen till en del skenbar.

Skillnaden mellan de animaliska standardartiklarna inbördes är med avseende å kostnaden för 10 000 nettokalorier mycket större än mellan de vegetabiliska (jfr diagrammet å sid. 241). Näst efter fläsk i prisbillighet komma smör, mjölk och ost samt färsk sill och strömming.

I förhållande till näringsvärdet hör kött till de dyra varuslagen; ägg äro ännu dyrare och färsk fisk (utom sill och strömming) allra dyrast. Hur dyra dessa sistnämnda livsmedel faktiskt äro i förhållande till sitt kalorivärde framgår måhända mera tydligt därav, att för att kostnaden per 10 000 nettokalorier skall sjunka till medelvärdet 3 kr., fordras ett pris för ägg av 42 öre per tjog, för torsk 14 öre, för abborre 16 öre och för gädda 13 öre per kg.

Inom de särskilda orterna är varuslagens ordning i allmänhet densamma som enligt riksmedeltalen, men en del karakteristiska undantag framträda dock, där prissättningen och därmed kostnaden per 10 000 kalorier avvika från den gängse. Ett relativt högt pris har i allmänhet verkat inskränkande på förbrukningen, ett lågt pris motsatsen; stark förbrukning har å andra sidan stundom medfört ytterligare prisreduktion och liten konsumtion prisförhöjning, beroende på att handelsomkostnaderna ofta ställa sig avsevärt billigare för en stor än för en liten artikel. Såsom exempel härå kunna anföras för de båda städerna Stockholm och Motala, att ärter, varav förbrukningen i dessa trakter är relativt stor, framstå såsom billigare än vad deras ordning enligt rikspriserna angiver. I Falun gäller detsamma om hårt bröd och i Malmö om mjukt rågbröd, varemot hårt rågbröd i Malmö samt ägg och gödkalvstek i Sundsvall och Luleå äro dyrare än å övriga orter. I västra Sverige utmärkas Göteborg och Lidköping av låga priser på ost och på vissa fisksorter; av de medtagna orterna redovisar Göteborg det lägsta priset på torsk, men det oaktat hör torsk till de i förhållande till näringsvärdet dyraste livsmedlen även i denna stad.

Den ordning i prisavseende mellan varuslagen, som nu iakttagits för år 1932, rådde i stort sett även 1931. De mest framträdande förskjutningarna i ordningsföljden ha träffat rågsikt, bitsocker och salt sill samt mjukt vetebröd bakat med mjölk. De absoluta priserna å flertalet varuslag ha blivit billigare sedan 1931, men undantag bilda havregryn, socker, bruna bönor och mjukt rågbröd, för vilka medelpriset legat högre 1932 än året därförut, samt sammalet rågmjöl och potatis, för vilka priserna varit oförändrade.

Byggnadsverksamheten i rikets större städer år 1932.

Bostadsproduktionen åren 1923—1932. I denna tidskrift har förut lämnats en översikt över byggnadsverksamheten i Sveriges större städer under år 1931.[1] Huru förhållandena i detta avseende gestaltat sig under år 1932, framgår av efterföljande, på uppgifter från byggnadsnämnderna grundade tab. A, vilken avser Sveriges samtliga större städer (med över 10 000 invånare), d. v. s. i huvudsak de orter i vårt land, där en verklig bostadsmarknad existerar och en kontinuerlig, på spekulation anlagd byggnadsverksamhet plägar förefinnas. Framhållas må, att dessa uppgifter delvis äro att anse som preliminära. — I tabellen ha i jämförelsesyfte införts dels motsvarande siffror för år 1931, dels uppgifter om medelantalet under åren 1923—1932 tillkomna lägenheter. Dessa genomsnittstal för tioårsperioden närmast efter den offentliga hyresregleringens upphävande torde i viss mån kunna betraktas såsom uttryck för de olika orternas mera »normala» bostadsproduktion.

Det totala bostadstillskottet i de större städerna uppgick år 1932 till 16 175 lägenheter och 42 558 rum (och kök). Utvecklingen sedan år 1923 framgår av följande tablå:

Under åren 1923—1932 tillkomna lägenheter och rum.

	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Antal lägenheter . . .	6 205	8 843	10 303	11 308	12 356	13 476	12 938	18 199	18 123	16 175
Index-tal { 1913=100 . . .	101	144	167	184	201	219	210	296	294	263
Index-tal { 1923-32=100 .	49	69	81	88	97	105	101	142	142	126
Antal rum (o. kök) . .	22 435	28 670	32 254	34 080	34 845	37 007	36 197	48 059	47 944	42 558
Index-tal { 1913=100 . . .	116	149	167	177	181	192	187	249	248	220
Index-tal { 1923-32=100 .	62	79	89	94	96	102	99	132	132	117

Då, såsom av tablån framgår, antalet under år 1932 tillkomna lägenheter överstiger 1913 års siffra med 163 %, innebär detta i viss mån en haltande jämförelse, i det såväl folkmängden som — på grund av inkorporeringar — städernas arealer betydligt ökats under mellantiden. Om man utgår från antalet tillkomna lägenheter per 10 000 invånare, vilket under de båda åren utgjorde resp. 49 och 96, reduceras stegringen till 96 %. I jämförelse med årsgenomsnittet för perioden 1923—1932 företer 1932 års lägenhetstillskott en ökning med 26·4 %, som dock stannar vid 18·5 %, om man även i detta fall räknar per 10 000 invånare.

[1] Soc. Medd. årg. 1932, sid. 275 o. f.; för samtliga stadssamhällen lämnas uppgifter sid. 699 o. f.

Tab. A. Antal under åren 1923—32 (årsmedeltal) samt 1931 och 1932 tillkomna bostadslägenheter och rum i Sveriges större städer.

Tecknet * anger, att uppgifterna endast avse den stadsplanelagda delen av vederbörande stad.

Städer	Åren 1923—32 (medeltal)						År 1931						År 1932 (prel. siffror)					
	Antal bostadslägenheter					Antal rum och kök (eldstäder)	Antal bostadslägenheter					Antal rum och kök (eldstäder)	Antal bostadslägenheter					Antal rum och kök (eldstäder)
	Enkelkök, enkelrum m. m.	1 rum och kök	2 rum och kök	3 o. fl. rum och kök	Tillhopa		Enkelkök, enkelrum m. m.	1 rum och kök	2 rum och kök	3 o. fl. rum och kök	Tillhopa		Enkelkök, enkelrum m. m.	1 rum och kök	2 rum och kök	3 o. fl. rum och kök	Tillhopa	
Stockholm	1 633	1 970	1 245	1 127	**5 975**	15 531	2 545	3 068	1452	1241	**8 306**	20 336	2 452	3 000	1 578	1298	**8 328**	20 474
Lidingö	3	7	15	28	**53**	232	2	4	8	14	**28**	123	4	1	4	9	**18**	77
Södertälje	4	7	9	14	**34**	123	13	—	6	19	**38**	124	5	6	7	13	**31**	104
Uppsala	33	27	65	66	**191**	627	26	51	106	64	**247**	816	38	52	108	29	**227**	627
Nyköping	5	15	23	8	**51**	143	13	14	21	5	**53**	126	13	14	9	1	**37**	74
Eskilstuna*	10	63	54	31	**158**	451	7	119	87	36	**249**	691	34	136	62	49	**281**	764
Linköping*	19	43	53	49	**164**	515	22	41	33	44	**140**	464	38	105	114	58	**315**	860
Norrköping	21	153	93	74	**341**	965	60	176	137	67	**440**	1 158	21	185	85	61	**352**	993
Jönköping	14	41	59	56	**170**	577	65	75	73	60	**273**	744	22	25	68	42	**157**	478
Kalmar	12	26	72	53	**163**	541	13	35	75	34	**157**	483	21	35	90	20	**166**	453
Västervik*	2	4	10	7	**23**	74	1	7	9	13	**30**	106	1	3	9	7	**20**	68
Visby	2	1	5	10	**18**	74	5	1	9	18	**33**	144	1	2	14	18	**35**	136
Karlskrona	4	7	14	27	**52**	197	10	7	17	44	**78**	307	3	1	6	41	**51**	239
Kristianstad	11	10	24	39	**84**	297	5	23	14	80	**122**	501	12	28	26	89	**155**	580
Malmö	87	253	280	203	**823**	2 445	213	510	320	228	**1 271**	3 422	91	321	248	108	**768**	1 996
Lund	34	29	53	62	**178**	575	109	74	102	57	**342**	871	37	26	41	74	**178**	647
Landskrona	9	12	32	17	**70**	210	35	43	105	28	**211**	585	22	25	47	4	**98**	235
Hälsingborg	39	100	197	133	**469**	1 510	65	153	107	64	**389**	1 032	66	164	123	43	**396**	977
Ystad	7	8	13	18	**46**	154	27	18	26	19	**90**	228	6	1	17	9	**33**	104
Trälleborg	12	20	36	26	**94**	290	8	16	21	24	**69**	212	5	18	18	22	**63**	219
Halmstad	7	10	33	47	**97**	370	19	31	47	82	**179**	625	23	21	57	84	**185**	706
Göteborg	110	832	560	426	**1 928**	5 594	198	1 826	1026	466	**3 516**	9 275	244	1 281	608	362	**2 495**	6 568
Mölndal	2	36	55	16	**109**	314	6	60	23	11	**100**	249	3	30	37	8	**78**	210
Uddevalla*	5	20	30	26	**81**	267	10	41	70	52	**173**	551	1	19	35	7	**62**	175
Borås	62	49	70	92	**273**	824	49	46	40	27	**162**	392	77	28	56	77	**238**	699
Trollhättan	3	13	17	10	**43**	134	12	4	13	24	**53**	174	7	8	15	10	**40**	115
Skövde[1]	2	7	14	22	**45**	181	6	10	25	34	**75**	283	5	8	7	10	**30**	105
Karlstad	15	31	51	32	**129**	396	2	32	42	13	**89**	260	19	40	61	20	**140**	368
Kristinehamn	2	14	22	17	**55**	182	2	18	32	17	**69**	223	8	41	43	22	**114**	333
Örebro	54	107	96	58	**315**	841	68	80	89	48	**285**	755	74	58	81	37	**250**	651
Västerås	18	30	28	32	**108**	324	12	51	80	106	**249**	845	35	116	73	61	**285**	764
Falun	6	3	9	16	**34**	131	29	—	3	7	**39**	80	3	3	8	21	**35**	140
Gävle	16	40	30	25	**111**	315	14	33	41	32	**120**	354	21	45	44	39	**149**	416
Söderhamn	2	3	5	6	**16**	51	1	—	1	3	**5**	17	—	—	3	3	**6**	23
Härnösand[1]	3	4	9	10	**26**	95	1	6	12	16	**35**	138	2	1	9	17	**29**	132
Sundsvall	13	14	29	29	**85**	276	33	20	62	42	**157**	454	7	20	41	39	**107**	353
Östersund	13	5	12	23	**53**	186	32	8	23	34	**97**	325	48	6	25	29	**108**	301
Umeå	9	18	33	16	**76**	242	13	29	44	26	**112**	349	10	12	25	24	**71**	241
Luleå	9	9	15	18	**51**	162	13	7	9	13	**42**	122	8	3	7	26	**44**	153

[1] Uppgifterna avse den stadsplanelagda delen samt områden med s. k. utomplansbestämmelser.

I jämförelse med år 1931 företer redogörelseåret en nedgång om 10·7 % i fråga om antalet tillkomna lägenheter och om 11·2 % i fråga om antalet rum. Detta är första gången sedan år 1922, som någon mera märkbar tillbakagång framträtt i bostadsproduktionen i de större städerna tillhopatagna.

Utvecklingen å olika orter. I jämförelse med år 1931 framträdde under år 1932 en mera betydande stegring av byggnadsverksamheten i 4 städer, nämligen Linköping, Borås, Karlstad och Kristinehamn, medan däremot 11 städer, däribland Göteborg, Malmö, Norrköping, Jönköping, Lund, Landskrona, Ystad och Uddevalla, uppvisade en markerad nedgång. I övriga 24 städer, däribland Stockholm, voro bostadsproduktionens förändringar gentemot föregående år jämförelsevis små.

Utsträcker man jämförelsen till att avse hela tioårsperioden 1923—1932, framträda ävenledes betydande skiljaktigheter mellan olika städer, såsom närmare framgår av följande tab. B, vilken återger lägenhetstillskotten i rikets 15 städer med över 25 000 invånare (toppårens siffror angivna med grövre stil):

Tab. B. Tillkomna bostadslägenheter inom vissa större städer under åren 1923—1932.

Städer	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1923/32 (årsmed.)
Stockholm	1 793	3 571	4 275	6 165	6 935	6 082	5 606	**8 690**	8 306	8 328	**5 975**
Göteborg	786	1 101	1 596	1 265	1 301	1 997	2 391	2 830	**3 516**	2 495	**1 928**
Malmö	500	360	675	529	771	1 092	772	**1 497**	1 271	768	**823**
Norrköping	162	412	363	234	257	351	429	414	**440**	352	**341**
Hälsingborg	264	387	342	577	569	465	**591**	718	389	396	**469**
Gävle	122	73	101	**231**	83	84	23	129	120	149	**111**
Borås	162	210	355	280	268	**381**	312	360	162	238	**273**
Örebro	117	195	283	217	451	**542**	411	403	285	250	**315**
Eskilstuna	42	136	188	69	85	138	143	248	249	**281**	**158**
Jönköping	177	149	168	116	136	109	192	225	**273**	157	**170**
Uppsala	110	116	235	163	112	198	215	**289**	247	227	**191**
Västerås	13	23	20	24	36	188	118	126	249	**285**	**108**
Linköping	150	190	215	150	145	99	84	154	140	**315**	**164**
Karlskrona	45	**79**	28	43	19	36	60	78	78	51	**52**
Lund	78	88	131	164	141	222	171	263	**342**	178	**178**

I fråga om de i tabellen redovisade orterna inträffade byggnadskonjunkturens kulminationspunkt — om man bortser från Karlskrona och Gävle, där särskilda omständigheter gjorde 1924 resp. 1926 till toppår — för 2 städer under år 1928, för 1 stad år 1929, för 3 städer år 1930, för 4 under år 1931 och för 3 under år 1932. Beträffande återstående 24 större städer (med 10 000—25 000 inv.) förmärkes en något större anhopning av kulminationspunkter till tidigare år. Inom 8 av dessa städer nåddes sålunda höjdpunkten redan under något av åren 1923—1926, medan övriga 16 orter uppvisade sina högsta bostadstillskott under 1928—1932 (därav 5 under 1931 och 5 under 1932).

Att även bostadsproduktionens relativa intensitet uppvisat avsevärda lokala olikheter under perioden, framgår av följande sammanställning, där städerna ordnats i fallande skala efter tillskottet av »eldstäder» per 10 000 invånare under perioden 1923—1932:

Antal under perioden 1923/32 i medeltal per år tillkomna rum (och kök) per 10 000 inv.

Stockholm	335	Lidingö	217	Norrköping	160	Falun	98
Kalmar	288	Uppsala	209	Sundsvall	158	Trollhättan	85
Hälsingborg	287	Malmö	205	Kristinehamn	149	Södertälje	84
Umeå	243	Karlstad	196	Luleå	146	Gävle	81
Borås	241	Jönköping	191	Eskilstuna	145	Härnösand	81
Lund	239	Mölndal	191	Ystad	133	Visby	73
Göteborg	238	Uddevalla	185	Östersund	129	Karlskrona	73
Trälleborg	230	Linköping	177	Nyköping	119	Västervik	60
Örebro	228	Halmstad	176	Landskrona	111	Söderhamn	44
Kristianstad	224	Skövde	175	Västerås	109		

Första platsen intas av Stockholm, där nybyggnadsverksamheten under perioden i förhållande till folkmängden varit ungefär en halv gång högre än i Göteborg och Malmö, dubbelt högre än i Norrköping och bortåt 8 gånger så stor som i Söderhamn, som står sist på skalan.

De nya lägenheternas storlekstyper. I efterföljande tab. C återges de nytillkomna lägenheternas och rummens fördelning efter bostädernas storlekstyper.

Tab. C. Antal i fullbordade byggnadsföretag förefintliga lägenheter och rum inom olika lägenhetskategorier.

År	Antal							Procentuell fördelning						
	enkelrum m. m.	därav 1 rum m. kokvrå	1 rum o. kök	2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 o. fl. rum o. kök	samtliga	enkelrum m. m.	därav 1 rum m. kokvrå	1 rum o. kök	2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 o. fl. rum o. kök	samtliga
Bostadsläg.														
1913	842	·	2 012	1 486	638	1 177	**6 155**	13·7	·	32·7	24·1	10·4	19·1	**100·0**
1923/32[1]	2 312	·	4 041	3 470	1 439	1 530	**12 792**	18·1	·	31·6	27·1	11·2	12·0	**100·0**
1931	3 764	2 200	6 737	4 410	1 577	1 635	**18 123**	20·8	12·1	37·2	24·3	8·7	9·0	**100·0**
1932	3 487	2 080	5 888	3 909	1 470	1 421	**16 175**	21·6	12·9	36·4	24·2	9·1	8·7	**100·0**
Rum o. kök[2]														
1913	1 018	·	4 024	4 458	2 552	7 252	**19 304**	5·3	·	20·8	23·1	13·2	37·6	**100·0**
1923/32[1]	2 845	·	8 082	10 410	5 756	9 134	**36 227**	7·9	·	22·3	28·7	15·9	25·2	**100·0**
1931	4 893	2 200	13 474	13 230	6 308	9 840	**47 745**	10·3	4·6	28·2	27·7	13·2	20·6	**100·0**
1932	4 488	2 080	11 776	11 727	5 880	8 525	**42 396**	10·6	4·9	27·8	27·6	13·9	20·1	**100·0**

[1] *Årsmedeltal.*
[2] Rum tillbyggda äldre lägenheter äro här ej inräknade.

Av samtliga tillkomna lägenheter utgjorde smålägenheterna om högst 2 rum och kök 70·5 % år 1913, 76·8 under perioden 1923/32 (årsmedeltal) samt 82·2 % under år 1932. Dessa smålägenheter inrymde givetvis en mindre andel av det totala rumstillskottet eller resp. 49·2, 58·9 och 66·0 %. Vid jämförelse mellan åren 1931 och 1932 framträder dock knappast någon fortsatt ökning i proportionen av smålägenheter, utan synes bostadsproduktionens avmattning mellan dessa år ha tämligen jämnt fördelat sig på olika lägenhetskategorier. Likväl har tillskottet av lägenheter om ett rum med kokvrå relativt sett något ökats, nämligen från 12·1 till 12·9 %.

Nettotillskottet av lägenheter. Samtliga i det föregående anförda siffror avse endast bostadsproduktionens bruttoresultat, och för att erhålla det faktiska bostadstillskottet böra talen reduceras med hänsyn till den avgång av äldre lägenheter, som ägt rum genom rivnings- och ombyggnadsarbeten. Under åren närmast före kriget plägade de avgångna bostäderna utgöra omkring 10 % av de nytillkomna. Under krigsåren inskränktes rivningarna liksom nyproduktionen i hög grad, och när bostadsproduktionen sedan ånyo steg, vållade den alltjämt kvarstående bostadsbristen m. m., att rivningsverksamhetens ökning kom i efterhand, varigenom densamma under åren 1920—1926 endast kom att uppgå till 4—7 % av bruttotillskotten. Under de följande åren skedde emellertid härutinnan en återgång till tidigare förhållanden, i det att de avgångna lägenheternas antal motsvarat omkring 10 % av antalet nytillkomna (år 1929 t. o. m. 15 %). Under år 1932 uppgingo dock de bortrivna lägenheterna endast till c:a 8 % av de tillkomna. Antalet detta år rivna lägenheter (1 289) var 27·0 % mindre än under år 1931 och 33·9 % mindre än under år 1929, då rivningsverksamheten kulminerade.

Nettotillskottet under åren 1923—1932 framgår av följande tablå:

Nettotillskott av bostäder	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Antal lägenheter . .	5 880	8 277	9 593	10 512	11 237	11 957	10 989	16 377	16 357	14 886
indextal (1913=100)	106	149	173	189	202	215	198	295	294	268
» (1923–32=100)	51	71	83	91	97	103	95	141	141	128

Den icke-spekulativa byggnadsverksamheten. Den av staten, kommuner, kooperativa bostadsföreningar, stiftelser o. d. bedrivna icke-spekulativa byggnadsverksamheten, vilken under åren 1917—1921 svarade för mellan hälften och två tredjedelar av lägenhetstillskottet i rikets större städer, företedde under de därpå följande åtta åren icke samma starka stegring som den övriga byggnadsverksamheten och kom därigenom t. o. m. år 1929 att upptaga en alltmer minskad andel av den totala bostadsproduktionen. Under de tre senaste åren har emellertid denna form av bostadsproduktion ökats även relativt sett, och år 1932 svarade den för 26·5 % av det totala lägenhetstillskottet och 21·2 % av rumstillskottet. Antalssiffrorna för detta år (4 289 lägenheter och 9 022 rum) äro de högsta, som hittills registrerats. Påpekas bör, att särredovisningen av icke-spekulativ byggnadsverksamhet i en del fall varit för-

enad med vissa vanskligheter. Sålunda har man knappast kunnat undgå att såsom kooperativa medräkna en del bostadsföreningar, som i verkligheten äro av mer eller mindre spekulativ natur.

Den icke-spekulativa bostadsproduktionen i de större städerna i förhållande till hela byggnadsverksamheten.

	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Antal tillkomna:										
a) *bostadslägenheter* . .	6 205	8 843	10 303	11 308	12 356	13 476	12 938	18 199	18 123	16 175
därav genom icke-spek. byggnadsv. antal	1 223	2 687	3 061	2 644	2 948	3 075	1 868	3 017	3 490	4 289
%	19·7	30·4	29·7	23·4	23·9	22·8	14·4	16·6	19·3	26·5
b) *rum och kök*	22 435	28 670	32 254	34 080	34 845	37 007	36 197	48 059	47 944	42 558
därav genom icke-spek. byggnadsv. antal	·	·	·	6 353	6 422	7 008	4 089	6 507	7 718	9 022
%	·	·	·	18·6	18·4	18·9	11·3	13·5	16·1	21·2

Beträffande de olika utövarna av icke-spekulativ bostadsproduktion belyses deras relativa betydelse under de nio senaste åren av följande sammanställning:

Tillkomna, lägenheter, år:	Staten		Kommuner		Koop. bostadsför.		Stiftelser, allmännytt. bostadsbolag		Industriella företag	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
1924	78	2·9	1 451	54·0	516	19·2	590	22·0	52	1·9
1925	38	1·2	1 101	36·0	763	24·9	1 107	36·2	52	1·7
1926	46	1·7	337	12·7	1 950	73·8	295	11·2	16	0·6
1927	9	0·3	466	15·8	2 249	76·3	179	6·1	45	1·5
1928	43	1·4	282	9·2	2 334	75·9	364	11·8	52	1·7
1929	33	1·8	124	6·6	1 409	75·4	273	14·6	29	1·6
1930	79	2·6	653	21·6	1 966	65·3	312	10·3	7	0·2
1931	52	1·5	288	8·3	2 328	66·7	795	22·8	27	0·7
1932	83	1·9	304	7·1	2 567	59·9	1 329	31·0	6	0·1

Under de senaste åren har denna byggnadsverksamhet sålunda till omkring två tredjedelar uppburits av kooperativa bostadsföreningar. Den av kommuner bedrivna byggnadsverksamheten var under redogörelseåret huvudsakligen koncentrerad till Göteborg (219 lägenheter) och den av stiftelser o. d. åstadkomna till Stockholm (1 236 lägenheter). Av hela den här redovisade icke-spekulativa byggnadsverksamheten svarade Stockholm under redogörelseåret för betydligt över hälften (2 747 lägenheter med 5 462 rum och kök).

I huvudstaden har kommunen icke blott understött den av stiftelser och kooperativa bostadsföreningar bedrivna bostadsproduktionen, utan under de senaste åren subventionerat även av enskilda bedriven byggnadsverksamhet genom billiga tomtupplåtelser, sekundärlån, byggnadskreditiv o. d. på villkor, att hyrorna i dessa bostäder hållas på en viss av de kommunala myndigheterna godkänd låg nivå och att hyresgästerna utses bland behövande personer, som

anvisas av de kommunala myndigheterna. Under år 1932 ha på detta sätt tillkommit 1 405 s. k. billiga bostäder med tillhopa 3 234 rum och kök[1]. Motsvarande siffror för år 1931 voro betydligt lägre eller resp. 598 och 1 246. — Från den spekulativa bostadsproduktionen borde rätteligen även egnahemsbyggnadsverksamheten avskiljas. Föreliggande uppgifter tillåta visserligen icke någon exakt beräkning av dess omfång, men genom en summering av antalet lägenheter och rum i nybyggda bostadshus med 1—2 lägenheter erhålles dock en utgångspunkt för bedömande av egnahemsrörelsens storleksordning[2]. Hela antalet under år 1932 tillkomna egnahemslägenheter utgjorde 1 986 med tillhopa 7 878 rum och kök, motsvarande resp. 12·3 och 18·5 % av det totala bostadstillskottet. År 1931 voro motsvarande siffror obetydligt högre eller resp. 2 037 (11·2 %) och 8 083 (16·9 %).

Tillsammantagna svarade de tre här nämnda grupperna av icke-spekulativ bostadsproduktion under år 1932 för ett bostadstillskott av 7 680 lägenheter och 20 134 rum eller närmare hälften av hela bostadsproduktionen i de större städerna. År 1931 åstadkommos i sådan ordning 6 125 lägenheter med 17 047 rum eller omkring en tredjedel av det totala bostadstillskottet. Den icke-spekulativa byggnadsverksamheten (i vidsträckt bemärkelse) har sålunda företett en ökning gentemot föregående år av 25·4 % i fråga om antalet lägenheter och 18·1 %, om man räknar efter rumsantalet. Den allmänna nedgången i byggnadsverksamheten har följaktligen praktiskt taget varit helt koncentrerad till det enskilda hyreshusbygget, vilket synes ha gått tillbaka med närmare 30 %. Vid bedömandet av dessa siffror bör man dock hålla i minnet de reservationer, som anförts beträffande möjligheterna att på statistisk väg uppdela bostadstillskottet på olika huvudgrenar.

Bostadsproduktionens fördelning på lägenhetskategorier inom var och en av dessa huvudgrenar framgår av följande tablå:

Under år 1932 tillkomna lägenheter och rum	Samtliga läg. o. rum	Därav (i %) läg. o. rum tillh. nedanstående lägenhetskategori: enkelrum o. d.	därav 1 rum m. kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 o. fl. rum och kök
Lägenheter							
icke-spek. byggnadsverks.	4 289	37·9	20·4	35·4	22·5	2·7	1·5
s. k. billiga bost. (Sthlm)[1]	1 405	9·1	8·5	60·9	23·0	4·9	2·1
egnahemsbyggnadsverks.	1 986	0·7	0·3	14·5	36·1	21·3	27·4
övrig byggnadsverks. . .	8 495	20·3	12·7	38·0	22·4	10·1	9·2
Rum och kök							
icke-spek. byggnadsverks.	9 022	25·1	9·7	33·7	32·0	5·2	4·0
s. k. billiga bost. (Sthlm)[1]	3 234	3·9	3·7	52·9	30·0	8·6	4·6
egnahemsbyggnadsverks.	7 878	0·2	0·1	7·3	27·3	21·5	43·7
övrig byggnadsverks. . .	22 262	9·4	4·8	29·0	25·7	15·4	20·5

[1] Oberäknat sådana »billiga bostäder», som inräknats i den av bostadsföreningar, stiftelser o. d. bedrivna byggnadsverksamheten.

[2] Man får ihågkomma, att även dylika hus kunna byggas »på spekulation» av yrkesbyggmästare o. d. Vidare ha båda lägenheterna i tvålägenhetshus medräknats, ehuru den ena ofta uthyres av egnahemsbyggaren. Å andra sidan ha ej medräknats sådana lägenheter och rum i äldre egnahemsvillor, som tillkommit genom ombyggnads- och ändringsarbeten.

Mest inriktad på något större lägenhetstyper är av naturliga skäl egnahemsbyggnadsverksamheten och därnäst det privata hyreshusbygget. Däremot åstadkommer den icke-spekulativa bostadsproduktionen inklusive bygget av s. k. billiga hus i Stockholm blott i ringa mån större lägenheter än sådana om 2 rum och kök. Tyngdpunkten lägges på enkelrum (ofta med kokvrå) samt lägenheter om 1 rum och kök.

Antalet beviljade lägenheter och rum. I det föregående meddelade uppgifter avse fullbordade lägenheter och rum. Allt sedan år 1927 har emellertid socialstyrelsen från de större städerna även inhämtat uppgifter om beviljade byggnadsföretag. Dessa uppgifter, vilka sammanfattningsvis återges i följande tab. D, torde kunna göra anspråk på att åtminstone i viss mån belysa de nuvarande utvecklingstendenserna på byggnadsmarknaden, låt vara att tiderna för utförandet och färdigställandet av de under ett visst år beviljade byggnadsföretagen kunna avsevärt växla för olika orter och byggnadstyper.

Tab. D. Antal lägenheter och rum (eldstäder) i under åren 1927—1932 beviljade byggnadsföretag.[1]

År	Stockholm		Göteborg		Malmö		Städer m. 20–100 000 inv.		Städer m. 10–20 000 inv.		Tillhopa	
	läg.	rum	läg.	rum	läg.	rum	läg.	rum	läg.	rum	läg.	rum
1927	6 328	16 440	1 576	4 800	1 064	2 882	3 120	9 289	968	3 252	**13 056**	**36 663**
1928	4 696	11 832	2 465	7 405	1 232	3 811	3 565	11 084	1 188	3 985	**13 146**	**38 117**
1929	9 363	20 500	2 768	7 257	1 102	3 319	4 037	12 378	1 262	4 503	**18 532**	**47 957**
1930	9 271	23 060	2 845	7 505	1 491	3 926	3 920	11 715	1 632	5 167	**19 159**	**51 373**
1931	6 314	16 045	3 090	7 761	1 149	2 959	3 834	10 908	1 469	4 785	**15 856**	**42 458**
1932	5 846	15 952	2 244	6 198	708	1 770	3 559	9 797	1 374	4 339	**13 731**	**38 056**

I fråga om antalet beviljade lägenheter företer redogörelseåret en nedgång gentemot år 1931 om 13·4 % och i fråga om beviljade rum om 10·4 %, men denna nedgång var mindre än den, som registrerades mellan åren 1930 och 1931 (c:a 17 %). Minskningen 1931—1932 var särskilt framträdande i Göteborg, Malmö, Uppsala, Norrköping, Kalmar, Karlskrona, Landskrona, Uddevalla, Borås, Västerås och Sundsvall, medan däremot Linköping, Visby, Kristianstad, Ystad, Halmstad, Skövde, Karlstad, Örebro och Gävle m. fl. städer företedde stigande tal. I Stockholm utvisade årssummorna för byggnadslov tämligen små förändringar, men mot slutet av 1932 framträdde en sjunkande tendens. Att bostadsproduktionen inom huvudstaden f. n. företer tillbakagång, framgår även av fastighetsnämndens statistik, enligt vilken antal under byggnad varande lägenheter och rum omkring den 1 jan. 1933 utgjorde resp. 2 129 och 5 877 mot resp. 3 786 och 8 860 vid motsvaran-

[1] Beaktas bör, att byggnadslov ej erfordras för statliga byggnadsföretag, liksom i vissa fall ej heller för kommunala sådana.

de tidpunkt år 1932 samt resp. 4 909 och 10 934 omkring den 1 jan. 1930, vilka sistnämnda siffror äro de högsta, som registrerats vid något årsskifte.

Anmärkningsvärt är, att under de tre senaste åren en alltjämt minskad andel av de beviljade lägenheterna utgjorts av enkelrum o. d. samt lägenheter om ett rum och kök. Särskilt stark är denna relativa tillbakagång i fråga om enkelrum o. d., vilka under åren 1929—1932 utgjorde resp. 24·7, 21·7, 19·1 och 18·9 % av samtliga. Däremot ökades motsvarande siffror särskilt för lägenheter om 2 rum och kök (resp. 22·0, 23·8, 24·5 och 27·2 %), och även lägenheter om 3 och flera rum och kök ha tillmätts ökad relativ betydelse i byggnadsansökningarna under dessa år.

Den totala byggnadsverksamheten. I fråga om 23 av de 39 städerna föreligga så detaljerade uppgifter rörande fabriks- och affärsbyggen, administrativa byggnader och annan husbyggnadsverksamhet, ej avsedd för bostadsändamål, att dessa data direkt kunnat utnyttjas för en statistik över byggnadsverksamhetens totala omfattning. Såsom av följande siffror framgår, uppvisade den icke på bostäder inriktade byggnadsverksamheten, efter golvytan räknat, en nedgång från 1932 till 1931 med 22·6 %, om man utgår från siffrorna för fullbordade byggnadsföretag, och med 23·5 %, om man ser på byggnadslovsuppgifterna. Nedgången var särskilt framträdande i Stockholm, där procenttalen blevo resp. 30·9 och 31·1 %.

Byggnadsverks. för industriella, administrativa m. fl. ändamål (kvm golvyta)	Fullbordade byggnadsföretag		Beviljade byggnadsföretag	
	23 större städer	därav Stockholm	23 större städer	därav Stockholm
1930	456 889	265 998	466 977	305 541
1931	383 215	226 908	311 024	161 522
1932	296 499	156 823	237 938	111 357

Sammanställas ovanstående siffror med uppgifterna om bostadsproduktionen, omräknade i golvyta under antagande av en genomsnittlig rumsareal av 25 kvm[1], kan man erhålla en uppfattning om den totala husbyggnadsverksamhetens utveckling i de större städerna. Utgår man från de fullbordade byggnadsföretagen, synes nedgången i byggnadsvolym gentemot år 1931 kunna beräknas till 14·4 % och gentemot år 1930, då byggnadsverksamheten kulminerade, till 20·5 %. Enligt byggnadslovsuppgifterna bli motsvarande tal resp. 14·1 och 34·4 %. Påpekas bör emellertid, att dessa procenttal kunna komma att något ändras i den blivande definitiva statistiken.

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1932, sid. 702.

Internationella arbetsorganisationen.

Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i februari 1933.

Internationella arbetsbyråns styrelse höll sitt sextioförsta sammanträde i Genève den 1—3 februari 1933 under ordförandeskap av Sir Atul Chatterjee.

Styrelsen hade att fatta definitivt beslut om de frågor, som skola uppföras på dagordningen för arbetskonferensen 1934.

På arbetsgivargruppens vägnar yrkade den danske arbetsgivarrepresentanten Oersted, att någon ny fråga icke skulle uppföras på dagordningen i fråga. Han anmärkte, att dagordningen för 1933 års sammanträde upptager icke mindre än fem frågor, varav två eller måhända tre komme att bliva föremål för andra behandling det därpå följande året. Därest nu beslut fattades om upptagandet av nya frågor, komme dagordningen för 1934 att i likhet med den för 1933 bliva allt för hårt belastad.

Efter överläggning avslogs detta yrkande med 14 röster mot 6. Därefter beslöt styrelsen att definitivt uppföra på dagordningen för 1934 års sammanträde av internationella arbetskonferensen följande två frågor:

1. Partiell revision av 1925 års konvention angående ersättning för yrkessjukdomar för införande i konventionen av en ny förteckning över sjukdomar, för vilka ersättning skall utgå. Denna nya förteckning skall speciellt innefatta silikos.
2. Kvinnors användande till arbete under jord i alla slags gruvor.

Styrelsesammanträdet upptogs i övrigt av handläggning av ett flertal rapporter från olika kommitté- och konferenssammanträden samt frågor angående anordnande av nya dylika sammanträden. Bland dessa ärenden må här endast nämnas den rapport, som avgivits av förberedande konferensen för arbetstidens förkortning i Genève den 10—25 januari 1933.

Erinras må, att genom ett tidigare beslut av styrelsen rapporten uppförts på dagordningen för internationella arbetskonferensens sammanträde 1933. Rapporten skall i enlighet härmed delgivas medlemsstaternas regeringar, och direktören för internationella arbetsbyrån begärde därför av styrelsen bemyndigande att så förfara samt att i samband därmed begära regeringarnas eventuella yttranden däröver före den 15 instundande april.

Vid internationella arbetskonferensens stundande behandling av detta ärende kunde två eventualiteter tänkas inträda: antingen att konferensen med tillämpning av den dubbla diskussionsproceduren beslutar att innevarande år företaga endast en första behandling av ärendet och att fastställa de punkter, rörande vilka regeringarna skola rådfrågas medelst ett utsänt frågeformulär i och för beslutsfattande år 1934, eller att konferensen undantagsvis beslutar att redan vid sammanträdet 1933 antaga ett konventionsförslag. Den fråga, som i detta hänseende framställde sig för styrelsen, gällde huruvida, i betraktande av den ena eller andra av dessa eventualiteter, den blivande rapporten från internationella arbetsbyrån till den stundande konferensen borde innehålla såväl ett utkast till frågeformulär som förberedande förslag till formliga beslut, på det att konferensen måtte sättas i tillfälle att bestämma sig för den ena eller andra lösningen.

Efter en längre överläggning beslöt styrelsen först med 17 röster mot 3 bemyndiga direktören att delgiva medlemsstaternas regeringar den förberedande konferensens rapport, med anhållan att de måtte till arbetsbyrån översända sina eventuella anmärkningar däröver före den 15 april 1933.

Därefter beslöt styrelsen med 14 röster mot 8, att internationella arbetsbyråns rapport till den nästinstundande arbetskonferensen skulle omfatta, förutom förhandlingarna vid förberedande konferensen och de av regeringarna gjorda anmärkningarna, förberedande förslag till formliga beslut, vilka konferensen eventuellt kunde lägga till grund för sina förhandlingar.

På yrkande av den franske arbetsgivarrepresentanten Lambert-Ribot beslöt styrelsen att bestämma dagen för öppnandet av arbetskonferensens nästinstundande sammanträde till den 8 juni 1933 i stället för den 31 maj, såsom förut beslutats.

Det beslöts, att nästa sammanträde med styrelsen skall öppnas i Genève den 27 april 1933.

Konferens mellan kolproducerande länder rörande samtidig ratifikation av kolkonventionen.

För överläggning av frågan om samtidig ratifikation av det vid internationella arbetskonferensens sammanträde 1931 antagna konventionsförslaget angående begränsning av arbetstiden i kolgruvor sammanträdde den 20 februari 1933 i internationella arbetsbyrån representanter för följande länders regeringar: Belgien, Frankrike, Nederländerna, Polen, Storbritannien, Tjeckoslovakien och Tyskland. Ett föregående sammanträde för dryftande av samma spörsmål hade redan ägt rum den 7 januari 1932.[1]

Vid sammanträdet uppgavs från Storbritanniens sida, att svårigheter mötte konventionens tillämpning i detta land, speciellt vad beträffar dels avlösning av personal sysselsatt med vissa kontinuerliga arbeten, dels söndagsarbetet. I anledning av dessa svårigheter, om vilkas betydelse det givetvis tillkom Storbritannien ensam att yttra sig, nödgades sammanträdet konstatera, att en samtidig ratifikation för närvarande icke syntes möjlig.

Ett nytt sammanträde syntes icke lämpligen kunna äga rum, förrän internationella arbetsbyrån erhållit faktiska upplysningar rörande det sätt, på vilket de i Storbritannien förekomna svårigheterna lösts i de andra länderna.

Kommittén för undersökning av textilindustrien.

Kommittén för undersökning av textilindustrien sammanträdde i Genève den 6—7 februari 1933 under ordförandeskap av den engelske regeringsrepresentanten Leggett.

Kommittén hade tidigare utarbetat ett frågeformulär, avsett att läggas till grund för en undersökning av arbetsförhållandena inom bomulls- och ylleindustrierna. Sedan ett tjugutal regeringar avgivit yttrande över förslaget, hade kommittén funnit anledning företaga en revision och förenkling därav. Vid internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i januari 1932 beslöts utsända det nya formuläret till regeringarna i de länder, som berördes av undersökningen, med anhållan, att de måtte uppgiva det approximativa antalet arbetare inom var och en av de industrigrenar, som skulle omfattas av undersökningen, ävensom det approximativa antalet arbetare i de företag inom resp. industrigrenar, från vilka de ansågo sig kunna påräkna uppgifter. Regeringarna skulle jämväl anmodas att, med hänsyn tagen till textilindustriens dåvarande läge, uttala sig om den tidpunkt, som borde väljas för undersökningen för att densamma skulle lämna åsyftat resultat.

Av de 21 regeringar, vilka i enlighet med detta beslut på nytt konsulterats,

[1] Soc. Medd. årg. 1932, sid. 157.

hade 18 inkommit med svar till det förevarande sammanträdet. Med ledning av de inkomna svaren beslöt kommittén föreslå en del ytterligare förändringar i det omarbetade frågeformuläret.

Vad beträffar den tidpunkt, som borde väljas för undersökningen, antog kommittén en resolution, i vilken hemställdes till internationella arbetsbyråns styrelse att göra en ny hänvändelse till regeringarna för utrönande av i vilken utsträckning de voro villiga att lämna sin medverkan. När de ur textilindustriens synpunkt viktigaste länderna förklarat sig vara överens om samverkan, kommer styrelsen att pröva, huruvida anledning förefinnes, att på nytt sammankalla kommittén för överläggning om möjligheterna för enquêtens fullföljande.

Publikationer från internationella arbetsbyrån.

Rapport angående vilotider och skiftanordningar i automatiska fönsterglasbruk.

Methods of providing rest and alternation of shifts in automatic sheet-glass works. International labour conference. 17th session.

Internationella arbetsbyrån har utgivit en s. k. grå rapport rörande frågan om »Vilotider och arbetets anordning på skift i automatiska fönsterglasbruk», vilken fråga uppförts på dagordningen för det sjuttonde sammanträdet av internationella arbetskonferensen, vilket öppnas i Genève den 8 juni 1933.

I enlighet med en av konferensen 1929 antagen resolution har frågan ingående undersökts av arbetsbyrån i samverkan med en särskild expertkommitté, och i januari 1932 beslöt styrelsen på dagordningen för 1933 års sammanträde av konferensen uppföra frågan under den rubrik, som nyss angivits.

Syftet med rapporten är att, såsom grundval för den första behandlingen av ärendet, tillhandahålla konferensen en allmän översikt över nu gällande system för beredandet av vilotider och skiftanordningar i automatiska fönsterglasbruk inom olika länder. Först meddelas en kort beskrivning å tillverkningsprocesser, använda maskiner och arbetssätt. Därpå följer en analys å olika metoder, som för närvarande användas för tryggande av kontinuerlig drift. Slutligen angivas de väsentliga faktorer, som komma i betraktande vid utarbetande av en internationell reglering i ämnet, samt meddelas en förteckning över de punkter, rörande vilka regeringarna skola rådfrågas i och för den andra behandlingen av ärendet.

Rapport rörande avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.

Abolition of fee-charging employment agencies. International labour conference. 17th session.

Till internationella arbetskonferensens sjuttonde sammanträde, som öppnas i Genève den 8 juni 1933, har internationella arbetsbyrån utgivit en s. k. blå rapport hänförande sig till det första ärendet på dagordningen: »Avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.»

Denna fråga genomgick sin första behandling vid konferensens sammanträde 1932, då vissa punkter fastställdes, rörande vilka regeringarna skulle rådfrågas förmedelst ett utsänt frågeformulär för ärendets fortsatta behandling innevarande år. Den nu utgivna rapporten innehåller regeringarnas svar å frågeformuläret och en översikt av svarens innehåll jämte förberedande förslag till en konvention och en rekommendation att läggas till grund för förhandlingarna.

Från 33 länder inkommo svar i tid för att kunna intagas i rapporten. Medan några

regeringar motsätta sig eller ställa sig tveksamma gentemot avskaffandet av arbetsförmedlingsbyråer, som kräva betalning för sina tjänster, är den stora majoriteten regeringar gynnsamt stämd för antagandet av en konvention angående avskaffandet av dylika byråer.

Internationella arbetsbyrån har därför utarbetat förslag till en konvention, i vilken föreskrives, att arbetsförmedlingsbyråer, som antingen regelbundet eller tillfälligt bedriva arbetsförmedling i vinstsyfte genom att uppbära avgift av arbetsgivaren eller arbetaren, skola avskaffas efter en övergångsperiod av tre år. Undantag kunna av vederbörande myndighet medgivas för arbetsförmedlingsbyråer, som äro avsedda för särskilda, i den nationella lagstiftningen angivna kategorier av arbetare; för verksamhetens bedrivande fordras licens och avgifterna skola fastställas av myndigheten. Yrkes-, filantropisk eller annan förening, som i vanliga fall sysslar med arbetsförmedling och härför uppbär avgift, skall hava tillstånd av vederbörande myndighet och vara underkastad dess kontroll; vidare skall gälla såsom villkor för verksamhetens bedrivande, att avgiften är av måttlig storlek och endast avsedd att täcka driftkostnaderna samt att utländsk arbetsförmedlingsverksamhet icke får drivas annat än med myndighetens tillstånd. Under övergångstiden få nya avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer icke upprättas, ej heller få rättigheter överlåtas, och verksamheten skall vara underställd kontroll av vederbörande myndighet, vilken det tillkommer att i en tariff fastställa avgifter och kostnader.

Förslaget till rekommendation innehåller en del föreskrifter om konventionens tillämpning. Det hemställes, att de avgiftsfria arbetsförmedlingsanstalterna måtte anpassas efter behovet inom de yrken, vilka ännu använda sig av avgiftskrävande byråer; att specialanstalter måtte upprättas för dessa olika yrken; att representanter för arbetsgivare och arbetare måtte uppmanas att samverka med den offentliga arbetsförmedlingens anstalter och konsulteras, innan de i konventionen åsyftade undantagen medgivas; samt att sådan platsförmedlingsverksamhet måtte förbjudas, som bedrives i samband med utskänkningsställen, pantlånerörelse m. fl. näringsfång.

Kortare meddelanden.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under februari 1933. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av februari till 181 944, varav 42 045 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och minskningen (resp. ökningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)		Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)
Jordbruk	15 217	+ 763	Närings- o. njutningsmedelsind.	1 835	+ 212
Skogshushållning	15 433	— 2 221	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	768	+ 22
Gruvdrift och malmförädling	9 856	— 434	Trämasse- och pappersindustri	2 592	+ 204
Jord-, sten- och glasindustri	11 839	+ 123	Grafisk industri	435	— 66
Metall- och maskinindustri	13 441	— 791	Industri och hantverk, ej spec.	3 299	— 2 209
Trävaruindustri	16 472	+ 25	Sjöfart och fiske	4 028	+ 214
Byggnadsverksamhet	16 939	— 235	Handel och samfärdsel m. m.	11 964	— 362
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	1 069	+ 67	Husligt arbete	399	— 44
Textilindustri	886	+ 60	Arbete, ej hänf. till annan grupp	54 315	— 2 681
Beklädnadsindustri	1 157	+ 72	Summa	**181 944**	**— 7 281**

Antalet arbetslösa, som i en eller annan form erhöllo hjälp av stat eller kommun, utgjorde som följer:

Sysselsatta i reservarbeten	statliga	17 275	Med kontant understöd	statligt	52 909
	statskommunala	9 684		kommunalt	21 385
	kommunala	18 597		Summa	**119 850**

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under februari till 4 222 452 kronor mot 3 748 369 kronor under januari 1933.

— Föreningsväsen —

Landsorganisationen i Sverige under år 1932. Vid slutet av år 1932 redovisade de till landsorganisationen anslutna fackförbunden ett sammanlagt medlemsantal av 638 593 mot 589 176 vid årets början. Ökningen utgör alltså 49 417 eller, om man medräknar det vid årets början befintliga medlemsantalet i de under 1932 nyanslutna förbunden (textilarbetareförbundet samt hotell- och restaurangpersonalsförbundet), 9 283 personer, motsvarande 8·4 resp. 1·5 % av hela antalet. På de olika förbunden fördelade sig medlemsökningen på sätt nedanstående tablå utvisar (siffrorna inom parentes angiva ökning eller minskning under året).

Metallindustriarbetareförb.	100 666	(— 773)	Typografförbundet	9 495	(+ 193)
Grov- och fabriksarbetareförb.	63 074	(— 971)	Murareförbundet	8 348	(— 63)
Sågverksindustriarbetareförb.	39 393	(— 470)	De förenade förbunden	7 008	(+ 269)
Järnvägsmannaförbundet	37 319	(— 306)	Bryggeriindustriarbetareförb.	6 619	(+ 295)
Pappersindustriarbetareförb.	35 227	(— 366)	Elektriska arbetareförbundet	6 367	(+ 126)
Textilarbetareförbundet	30 130	(+ 45)	Gjutareförbundet	6 365	(— 58)
Transportarbetareförbundet	28 375	(— 75)	Postmannaförbundet	5 957	(+ 306)
Kommunalarbetareförbundet	27 867	(+ 1 366)	Gruvindustriarbetareförbundet	5 896	(— 1 556)
Handelsarbetareförbundet	22 714	(+ 2 214)	Bokbindareförbundet	5 327	(+ 31)
Byggnadsträarbetareförbundet	21 800	(+ 10)	Telegraf- o. telefonmannaförb.	5 083	(+ 1 257)
Livsmedelsarbetareförbundet	21 574	(+ 758)	Tobaksindustriarbetareförb.	2 487	(— 41)
Träindustriarbetareförbundet	16 647	(— 192)	Bleck- och plåtslagareförb.	2 460	(— 7)
Lantarbetareförbundet	15 992	(+ 3 524)	Frisörarbetareförbundet	2 224	(+ 72)
Beklädnadsarbetareförbundet	14 636	(+ 207)	Litografförbundet	2 179	(+ 38)
Sjöfolksförbundet	14 501	(+ 500)	Sadelmakare- o. tapetserareförb.	2 022	(— 29)
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	13 162	(+ 942)	Hatt- o. pälsindustriarb.-förb.	1 958	(— 51)
Väg- o. vattenbyggnadsarb.-förb.	12 172	(+ 1 657)	Försäkringsfunktionärernas f.	702	(+ 184)
Sko- o. läderindustriarb.förb.	10 895	(— 50)	Skorstensfejeriarbetareförb.	452	(— 4)
Hotell- o. restaurangpers.förb.	10 778	(+ 729)	Kakel- och plattarbetareförb.	384	(+ 8)
Stenindustriarbetareförbundet	10 204	(— 619)	Tunnbinderiarbetareförbundet	204	(— 11)
Målareförbundet	9 930	(+ 194)	Summa	**638 593**	(+ **9 283**)

Den med depressionen följande nedgången av arbetarantalet inom industrin har som synes medfört medlemsminskning inom åtskilliga förbund, medan å andra sidan en fortgående ökning av medlemssiffrorna i allmänhet redovisas av de förbund, som omfatta av krisen relativt oberörda arbetargrupper eller ha sitt arbetsfält inom näringsgrenar, där organisationsväsendet ännu ej nått full utveckling. I fråga om gruvindustriarbetareförbundet är den stora medlemsminskningen huvudsakligen beroende på uteslutning av vissa mot förbundsledningen oppositionella (kommunistiska) element.

Av de i tablån upptagna 41 förbunden är ett, sjöfolksförbundet, nybildat under året, genom sammanslagning av de till landsorganisationen tidigare anslutna sjömans- och eldareunionerna jämte vissa fristående smärre sjöfolksorganisationer. Under 1932 genomfördes ytterligare en sammanslagning, nämligen hatt- och pälsindustriarbetareförbundets anslutning till beklädnadsarbetareförbundet, vilken trätt i kraft från och med årsskiftet. Vid 1933 års början bestod landsorganisationen sålunda av 40 förbund eller samma antal som vid föregående årsskifte.

— Levnadskostnader —

Detaljpriser och indexberäkningar 1913—1930. Med hänsyn till behovet av en mera sammanfattande och översiktlig framställning av detaljhandelspriserna och levnadskostnadernas förändringar under tidsperioden 1913—1930 har socialstyrelsen verkställt en bearbetning från delvis nya synpunkter av det för styrelsens indexberäkningar rörande livsmedels- och levnadskostnaderna införskaffade prismaterialet. Dylika översiktliga framställningar ha även tidigare utarbetats och offentliggjorts i särskilda publikationer med titeln »Livsmedels- och bostadspriser i Sverige» och avseende åren 1904—1907, 1908—1909 och 1910—1912. Den nu föreliggande publikationen »Detaljpriser och indexberäkningar åren 1913—1930», utgör i huvudsak en direkt fortsättning av nyssnämnda serie av socialstatistiska publikationer och omfattar den händelserika tidsperioden 1913—1930, under vilken tidrymd de mest omvälvande prisförändringar, vårt lands ekonomiska historia känner, ägt rum. Avvikelserna från seriens tidigare publikationer äro framför allt betingade av den utveckling denna gren av prisstatistiken erhållit under ifrågavarande tidsperiod. Statistiken över bostadshyrorna har sålunda ej upptagits till behandling, enär densamma numera till större delen funnit plats i särskilda redogörelser över utförda allmänna bostads- och hyresräkningar. Däremot lämnas en utförligare redogörelse för styrelsens indexberäkningar och i samband därmed stående metodfrågor.

Förutom nu omnämnda redogörelse rörande indexberäkningarna, innehåller publikationen en prisstatistisk analys av utvecklingen under åren 1913—1930. Härvid har bl. a. försök gjorts att genom sammanställningar av kristidsförordningar under kriget och det prisstatistiska materialet studera den statliga livsmedels- och välfärdspolitikens verkningar beträffande enskilda varuslag och enhetligare varugrupper. Med tillhjälp av en del övrig ekonomisk statistik över produktion, export och import, jordbruk och fiske m. m. ha mera säregna prisbildningsfenomen inom detaljhandeln kunnat närmare belysas och vissa ekonomiska orsakssammanhang klarläggas.

Genom en gruppering av ombudsorterna efter geografisk belägenhet ha vidare de regionala olikheterna i såväl prisutvecklingen under perioden 1913—1930 som i prisnivåernas absoluta höjd inom olika landsdelar under tiden efter kriget gjorts till föremål för undersökning. Sammanfattningsvis kan man säga, att prisstegringen å de flesta livsförnödenheter under här omhandlade tidsperiod varit mer accentuerad i Norrland än för övriga landsdelar, medan prisnivån i Stockholm, västra Sverige och Bergslagen uppvisar en relativt mindre stegringstendens.

Ett karakteristiskt drag i prisutvecklingen under det senaste decenniet utgöres av detaljhandelsprisernas bristande anpassning efter prisbildningen å råvaror och halvfabrikat. Denna disproportion i prisbildningen har efter kriget väckt stor uppmärksamhet. I praktiskt taget alla länder, för vilka prisstatistiska uppgifter stå att erhålla, kan en liknande utveckling konstateras. Företeelsen torde delvis finna sin förklaring i de efter kriget ökade priserna å vissa produktionsfaktorer, främst då den mänskliga arbetskraften. Råvarupriserna relativa andel av priset å den förädlade slutprodukten har, som av nedanstående siffror framgår, märkbart minskats sedan tiden närmast före krigsutbrottet.

	1904—13	1913	1928	1929	1930
Vetepriset i % av vetebrödspriset	25·0	24·4	18·1	17·3	17·1
Rågpriset i % av rågbrödspriset	33·6	32·7	27·1	25·7	25·0
Priset på nötkreatur (kor kl. I) i % av priset på nötkött	·	45·1	32·1	30·7	30·7
Priset på kalvar (sötmjölks-) i % av priset på kalvkött	·	55·0	37·8	37·2	34·9
Priset på får i % av priset på fårkött	·	42·9	34·2	36·5	34·2
Priset på slakterisvin i % av priset på fläsk	·	61·7	48·8	50·4	45·2

Vid sidan av ovan omnämnda prisanalyser, som i främsta rummet haft till uppgift att klarlägga prisrelationernas cykliska och sekulära föränderlighet, har jämväl uppmärksamhet ägnats åt detaljhandelsprisernas säsongfluktuationer. Förutom det intresse ett studium av dessa förändringar av priserna från månad till månad i och för sig äger, har det

för indexberäkningarna rörande livsmedels- och levnadskostnaderna varit av betydelse att kunna konstatera huruvida och i vilken omfattning indextalen påverkas av de säsongmässiga prisfluktuationerna. Dessa indextal fastställas beträffande livsmedel samt bränsle och lyse varje månad, medan indexberäkningarna rörande de totala levnadskostnaderna endast beräknas vid kvartalsskiftena. Då en och samma budget eller m. a. o. identiskt samma vägningstal nyttjas vid de olika beräkningstillfällena, utan hänsynstagande till de växlingar konsumtionen är underkastad med årstidernas växlingar, kan det befaras, att säsongprisbildningen otillbörligt påverkar indextalen. Socialstyrelsen har emellertid för att undvika denna influensverkan å indextalen alltid eliminerat det säsongmässiga rörelsemomentet i priset å färska ägg, det varuslag som uppvisar de största växlingarna, under antagande, att äggförbrukningens storlek står i ett omvänt förhållande till priset. För övriga i indexberäkningarna ingående mer eller mindre typiska säsongvaror ha däremot icke några liknande reduktioner företagits. För indexberäkningarnas vidkommande synes en eliminering av enbart säsongprisrörelsen å färska ägg vara tillfyllest, enär för övriga säsongvaruslag en utjämning å naturlig väg kommer till stånd därigenom att vissa varuslag ha sina prisdyra säsonger, när andra äro som billigast. Detta sakförhållande framgår av nedanstående säsongindextal, vilka äro beräknade enligt en av professor Warren M. Person vid Harvard University utexperimenterad metod.

Varuslag	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Hela året
Smör	101	99	99	98	97	97	97	100	102	103	103	104	100
Ägg	126	113	93	79	75	78	82	88	95	110	127	134	100
Nötkött	98	98	98	98	99	101	102	103	102	100	99	98	100
Fårkött	96	98	100	103	104	106	106	104	100	96	93	94	100
Insjöfisk	105	107	108	97	86	89	97	101	103	103	101	102	100
Färsk strömming	106	103	102	98	96	95	92	92	98	106	107	106	100
» sill	93	82	81	91	98	107	118	117	108	103	102	99	100
Salt sill	101	101	101	101	98	97	97	99	100	102	102	102	100
Potatis	100	100	100	102	102	103	103	98	101	97	97	98	100

Det är förutom äggpriset framför allt priserna å fisk, som äro underkastade en starkare säsongvariation. För de övriga i tablån upptagna varuslagen iakttages dock även ett säsongartat moment i prisbildningen, ehuru icke lika starkt utpräglat som för nyssnämnda varuslag.

— Socialförsäkring —

Prestationsminskning inom engelska sjukförsäkringen. Den 1 januari 1933 trädde i Storbritannien i kraft en lag av den 13 juli 1932, enligt vilken gällande lagstiftning om sjukförsäkringen ävensom om pensionsförsäkringen i vissa hänseenden modifieras i syfte att återställa bättre jämvikt inom sjukförsäkringens finanser. De nya föreskrifterna begränsa sig till att gälla beloppet av kontant sjukhjälp för kvinnor samt villkoren för bevarande av försäkringsrätt vid iråkad arbetslöshet och för erhållande av understöd vid uppkommen oförmåga att erlägga avgifter på grund av arbetslöshet.

Eftersom inom sjukförsäkringen måste räknas med ett större antal sjukdagar bland kvinnor än bland män, är också den försäkringsmässiga kalkylen för de engelska sjukkassorna grundad på förutsättningen av en understödsperiod, som i fråga om kontant sjukhjälp (arbetsoförmåga under högst 26 veckor) för ogifta kvinnor med 25 % och för gifta kvinnor med 140 % överstiger understödsperioden för män, medan i fråga om invaliditetsräntan motsvarande procenttal beräknas till 65 resp. 60 %. Likväl har det visat sig vid den senast verkställda värderingen av sjukkassornas tillgångar och skulder, för det stora flertalet kassor avseende ställningen vid slutet av år 1928, att det utbetalda understödsbeloppet för kvinnor överskridit det beräknade med 4 % vad beträffar den kontanta sjukhjälpen och med 38 % vad beträffar invaliditetsräntan.

Därjämte hade kassorna måst vidkännas förluster på grund av de betydande eftergifter, som senast genom lagen den 2 juli 1928 medgivits i fråga om resterande avgifter vid inträffad arbetslöshet. På detta sätt hade fulla försäkringsförmåner kommit att utgå till personer, som för länge sedan upphört att bidraga till försäkringen, och bördan härav hade på grund av den ökade arbetslösheten blivit så betungande, att försäkringens finansiella jämvikt råkat i fara.

Under den femårsperiod värderingen omfattar synes, bortsett från nyss antydda förluster, de engelska sjukkassornas ställning, åtminstone i vissa hänseenden, icke kunna betecknas såsom ogynnsam. Antalet sjukkassemedlemmar hade ökats med 700 000 utöver vad som kunde betraktas såsom normal ökning beroende å folkmängdstillväxten. Härav beräknas 400 000 nya medlemmar ha tillkommit på grund av uppkomsten av nya industrier samt den ökade proportion kvinnor, som efter ingånget äktenskap kvarstå i arbetet. *A andra sidan hade 230 000 tillkommit på grund av den nyssnämnda lagen av 1928, enligt* vilken arbetslösa tillätos behålla medlemskap utan avgifts erläggande under en genomsnittlig tid av 21 månader i stället för tidigare 12 månader.

Sammanlagda medlemsantalet i sjukkassorna uppgick till 16·4 milj., varav 10·8 milj. män och 5·6 milj. kvinnor. I kassor med ett sammanlagt medlemsantal av 15·2 milj. redovisades ett överskott utöver den försäkringsmässiga reserven, uppgående till genom*snittligen £ 2·41 per medlem; återstående kassor uppvisade någon brist eller ock* balanserade tillgångar och skulder jämnt varandra. Sedan viss del av överskottet reserverats för utjämnande av eventuell framtida inkomstminskning, kunna med ledning av värderingens resultat tilläggsprestationer utöver de lagligen föreskrivna under den instundande femårsperioden beviljas 11·6 milj. sjukkassemedlemmar. För dessa beräknas i genomsnitt tillägget till den kontanta sjukhjälpen skola uppgå till 3 s. 8 d. i veckan och *tillägget till invaliditetsräntan till 1 s. 3 d.*

Dessa tilläggsprestationer betyda emellertid en försämring gentemot de prestationer, som tidigare kunnat beviljas. Detta beror på den av nyss anförda orsaker framkallade försämringen i kassornas ställning, vilken varit så pass allvarlig, att av de avgifter, som erfordras för understödens finansiering, i verkligheten influtit mindre än 90 %. För att råda bot härpå har genom den nyss omnämnda lagen den 13 juli 1932 dels den kontanta sjukhjälpen för kvinnor nedsatts och dels undantagsföreskrifterna för försäkrade, som på grund av arbetslöshet satts ur stånd att fullgöra sin avgiftsbetalning, modifierats.

Sedan 1920 hade den kontanta sjukhjälpen för kvinnor uppgått till 12 s. i veckan (för män 15 s.) och invaliditetsräntan till 7 s. 6 d. (lika för män). Genom den nya lagen nedsättes den kontanta sjukhjälpen för gifta kvinnor till 10 s. i veckan och invaliditetsräntan för ogifta kvinnor till 7 s. och för gifta kvinnor till 5 s.

Vad beträffar de nya undantagsföreskrifterna vid avgiftsrestantier på grund av arbetslöshet må anmärkas, att dessa icke i alla hänseenden gå ut på en begränsning av de försäkrades förutvarande rättigheter, utan i en del punkter bereda ytterligare lättnader. Ur finansiell synpunkt betydelsefullast torde vara, att bestämmelsen om att avgifter, som icke erlagts på grund av arbetslöshet, räknades såsom inbetalda (utom i vad avser väntetiden), ändrats därhän, att avgifterna i fråga endast skola räknas såsom till hälften inbetalda, något som är ägnat att nedbringa beloppet av utgående prestationer. Den besparing, som härigenom uppkommer för sjukkassorna, beräknas skola uppgå till 1 milj. pund om året. (Meddelande från socialrådet i Genève.)

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna
den 28 februari 1933.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. [1] .	98	3 567	12 585	**16 152**	485	742	**1 227**	7·6	18·0
Bleck- o. plåtslagareförb. .	52	2 444	—	**2 444**	1 361	—	**1 361**	55·7	54·1
Bokbindareförbundet . . .	35	1 832	3 560	**5 392**	343	435	**778**	14·4	16·7
Bryggeriindustriarb.-förb. .	85	4 561	1 464	**6 025**	295	231	**526**	8·7	6·7
Byggnadsträarbetareförb. .	182	19 254	—	**19 254**	10 802	—	**10 802**	56·1	55·8
De förenade förbunden . .	42	3 348	1 497	**4 845**	512	122	**634**	13·1	11·9
Elektriska arbetareförb. . .	95	4 636	—	**4 636**	1 376	—	**1 376**	29·7	27·7
Gjutareförbundet	97	5 558	2	**5 560**	1 330	2	**1 332**	24·0	23·6
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	401	34 473	4 829	**39 302**	15 236	976	**16 212**	41·2	42·0
Gruvindustriarbetareförb. .	33	3 874	42	**3 916**	1 692	3	**1 695**	43·3	39·9
Handelsarbetareförb. . . .	227	15 268	7 684	**22 952**	2 462	512	**2 974**	13·0	12·2
Kommunalarbetareförb. . .	198	24 114	5 195	**29 309**	2 630	650	**3 280**	11·2	11·7
Litografförbundet	16	2 040	119	**2 159**	210	13	**223**	10·3	12·0
Livsmedelsarbetareförb. . .	121	13 955	5 769	**19 724**	2 670	924	**3 594**	18·2	18·3
Metallindustriarb.-förb. . .	237	91 734	4 201	**95 935**	24 666	711	**25 377**	26·5	27·7
Järnbruksarbetare . . .	56	19 808	20	**19 828**	4 230	1	**4 231**	21·3	24·4
Verkstadsarbetare . . .	181	71 926	4 181	**76 107**	20 436	710	**21 146**	27·8	28·5
Murareförbundet	70	6 275	—	**6 275**	4 073	—	**4 073**	64·9	67·4
Målareförbundet	130	8 408	1	**8 409**	5 288	—	**5 288**	62·9	69·5
Pappersindustriarb.-förb. .	131	24 864	1 231	**26 095**	4 663	255	**4 918**	18·8	21·9
Sadelm.- o. tapetseraref. .	43	1 747	257	**2 004**	700	56	**756**	37·7	41·1
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	53	6 419	3 754	**10 173**	1 190	262	**1 452**	14·3	15·9
Stenindustriarbetareförb. .	98	5 994	—	**5 994**	2 453	—	**2 453**	40·9	36·0
Sågverksindustriarb.-förb. .	287	22 387	2	**22 389**	10 203	—	**10 203**	45·6	48·2
Sågverks- o. brädgårdsarb.	155	14 092	1	**14 093**	6 817	—	**6 817**	48·4	49·0
Flottnings- o. skogsarb.	132	8 295	1	**8 296**	3 886	—	**3 886**	46·8	47·0
Textilarbetareförbundet . .	96	9 238	15 428	**24 666**	914	1 335	**2 249**	9·1	9·1
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	526	1 957	**2 483**	14	88	**102**	4·1	3·3
Transportarbetareförb. . .	100	13 261	81	**13 342**	4 560	41	**4 601**	34·5	35·8
Träindustriarbetareförb. . .	179	11 530	101	**11 631**	4 573	39	**4 612**	39·7	40·7
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	196	—	**196**	59	—	**59**	30·1	43·4
Typografförbundet	103	8 985	510	**9 495**	1 041	55	**1 096**	11·5	11·7
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	125	6 727	—	**6 727**	3 352	—	**3 352**	49·8	50·5
Tillsammans	**3 357**	**357 215**	**70 269**	**427 484**	**109 153**	**7 452**	**116 605**	27·3	28·8
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	73	3 569	—	**3 569**	1 646	—	**1 646**	46·1	55·6
Summa	**3 430**	**360 784**	**70 269**	**431 053**	**110 799**	**7 452**	**118 251**	27·4	29·1

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under februari uppgivits till inalles 532 653, vilket i genomsnitt motsvarar 4·5 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

[1] Fr. o. m. januari 1933 har hatt- och pälsindustriarbetareförbundet uppgått i beklädnadsarbetareförbundet.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under mars 1933.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	25 164	5 334	4 470	472	Hallands län . .	1 751	398	323	440
Stockholms län .	6 406	1 706	1 537	375	Göteborgs o. Boh. l.	8 161	624	489	1 308
Uppsala län . . .	2 536	927	794	274	Göteborg	17 317	2 161	1 985	801
Södermanlands län	2 456	766	644	321	Älvsborgs län . .	3 283	791	749	415
Östergötlands län	5 168	1 362	1 137	379	Skaraborgs län .	3 167	1 278	793	249
Norrköping . . .	2 809	217	176	1 294	Värmlands län .	6 335	1 054	908	601
Jönköpings län .	2 237	643	543	348	Örebro län . . .	5 522	904	713	611
Kronobergs län .	1 302	406	299	321	Västmanlands län	5 221	941	846	555
Norra Kalmar län	1 847	338	307	546	Kopparbergs län .	5 486	837	804	655
Södra Kalmar län	2 519	486	448	518	Gävleborgs län .	4 707	411	387	1 145
Gotlands län . .	1 300	626	433	208	Västernorrlands l.	11 450	491	491	2 332
Blekinge län . .	5 321	1 044	894	510	Jämtlands län . .	5 127	664	653	772
Kristianstads län .	2 579	1 354	1 060	190	Västerbottens län	1 692	364	311	465
Malmöh. l.: Malmö	8 772	1 511	1 365	581	Norrbottens län .	12 772	567	567	2 253
Hälsingborg . .	3 707	319	259	1 162					
Övriga anstalter[1]	8 752	1 810	1 436	484	Tillsammans	**174 866**	**30 329**	**25 821**	**577**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	23 872	5 225	4 157	1 229	1 786	787	24 721	25 101	7 011	4 944	358
Industri o. hantverk	68 858	1 452	1 422	2 194	303	223	69 792	71 052	1 755	1 645	4 049
Sjöfart och fiske .	10 310	864	815	268	41	31	10 524	10 578	905	846	1 169
Handel o. samfärdsel	14 228	958	926	4 100	1 560	1 255	17 865	18 328	2 518	2 181	728
Husligt arbete . .	12	2	1	10 989	7 565	5 665	9 336	11 001	7 567	5 666	145
Annat arbete . . .	38 087	10 558	10 527	719	15	12	37 525	38 806	10 573	10 539	367
Summa	**155 367**	**19 059**	**17 848**	**19 499**	**11 270**	**7 973**	**169 763**	**174 866**	**30 329**	**25 821**	**577**
Därav under 18 år	5 126	1 362	1 049	3 172	1 546	1 194	8 185	8 298	2 908	2 243	285
Summa febr. 1933	147 884	21 579	21 049	17 024	7 613	5 728	158 837	164 908	29 192	26 777	565
» mars 1932	88 130	18 213	16 910	16 625	12 303	8 453	99 101	104 755	30 516	25 363	343
» » 1931	47 955	19 121	17 064	15 396	14 078	9 034	56 214	63 351	33 199	26 098	191
» » 1930	32 139	13 524	10 808	15 058	14 107	8 907	43 332	47 197	27 631	19 715	171

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 456 platser, varav 1 048 manliga och 408 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 1 522, 1 133 och 389 samt under nästlidna månad resp. 853, 640 och 213.

[1] Lund, Landskrona, Ystad, Trälleborg, Eslöv, Skurup, Vellinge och Svedala (den sistnämnda öppnad 1 mars 1933).

	Arbetsförmedlingsanstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshushållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	**155367**	**19059**	**17848**	**15369**	**4480**	**3412**	**8503**	**745**	**745**	**5907**	**24**	**23**	**9288**	**226**	**224**
1	Stockholms stad . .	19851	2570	2524	324	1	1	5	—	—	8	—	—	94	—	—
2	Stockholms län . . .	5797	1253	1223	1660	657	630	30	8	8	114	9	9	177	9	9
3	Uppsala län	2229	669	581	644	201	137	36	—	—	242	—	—	106	—	—
4	Södermanlands län .	1912	405	364	528	242	201	1	—	—	—	—	—	42	—	—
5	Östergötlands län . .	4235	863	795	1499	416	348	40	22	22	38	—	—	124	8	8
6	Norrköping	2642	120	105	193	57	46	—	—	—	1	—	—	9	—	—
7	Jönköpings län . . .	1719	372	331	340	174	139	10	1	1	12	—	—	21	2	2
8	Kronobergs län . . .	1052	193	169	195	114	91	23	1	1	1	—	—	45	2	2
9	Kalmar län	4078	647	626	459	89	68	98	4	4	10	—	—	133	5	5
10	Gotlands län	1160	512	377	297	178	43	—	—	—	—	—	—	286	—	—
11	Blekinge län	4578	670	635	500	152	117	8	—	—	1	—	—	1116	45	45
12	Kristianstads län . .	1856	763	668	791	408	315	21	—	—	43	—	—	113	15	15
13	Malmöhus län: Malmö	6885	655	644	163	19	12	—	—	—	—	—	—	135	—	—
14	Hälsingborg . .	3307	151	126	145	22	16	—	—	—	31	—	—	24	—	—
15	Övriga anstalter	8229	1368	1212	1287	452	310	1	—	—	383	—	—	636	89	89
16	Hallands län	1507	221	198	252	94	71	5	—	—	1	—	—	144	1	1
17	Göteborgs o. Boh. län	7736	403	360	393	122	80	1	—	—	10	—	—	5173	30	29
18	Göteborgs stad . . .	15120	1213	1194	212	62	57	—	—	—	—	—	—	53	—	—
19	Älvsborgs län . . .	3102	687	671	263	38	24	2	—	—	89	—	—	61	7	7
20	Skaraborgs län . . .	2666	780	567	930	552	340	25	—	—	1	—	—	64	9	8
21	Värmlands län . . .	6064	759	741	450	63	45	1071	23	23	42	—	—	143	2	2
22	Örebro län	4998	486	470	550	153	139	353	4	4	849	10	9	119	—	—
23	Västmanlands län . .	4692	651	620	604	155	124	214	81	81	890	5	5	247	—	—
24	Kopparbergs län . .	5074	670	670	177	5	5	1116	200	200	888	—	—	9	—	—
25	Gävleborgs län . . .	4403	261	261	310	4	4	641	14	14	286	—	—	24	—	—
26	Västernorrlands län .	11394	471	471	654	20	20	1475	19	19	—	—	—	105	2	2
27	Jämtlands län . . .	4936	518	518	336	18	18	1313	14	14	—	—	—	16	—	—
28	Västerbottens län . .	1512	199	198	112	12	11	160	26	26	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	12633	529	529	1101	—	—	1854	328	328	1967	—	—	69	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**19499**	**11270**	**7973**	**1229**	**1786**	**787**	—	—	—	—	—	—	**11**	—	—
1	Stockholms stad . .	5313	2764	1946	10	1	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—
2	Stockholms län . . .	609	453	314	64	85	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	307	258	213	62	77	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	544	361	280	76	90	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	933	499	342	114	111	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	167	97	71	5	9	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län . . .	518	271	212	53	80	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	250	213	130	43	75	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	288	177	129	39	44	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	140	114	56	14	47	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	743	374	259	63	121	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	723	591	392	122	197	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1887	856	721	27	22	3	—	—	—	—	—	—	5	—	—
14	Hälsingborg . .	400	168	133	18	15	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	523	442	224	56	128	30	—	—	—	—	—	—	4	—	—
16	Hallands län	244	177	125	37	58	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	425	221	129	51	49	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	2197	948	791	61	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . . .	181	104	78	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	501	493	226	78	222	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	271	295	167	42	74	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	524	418	243	56	113	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	529	290	226	58	84	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	412	167	134	20	18	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	304	150	126	8	7	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län .	56	20	20	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . . .	191	146	135	17	21	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	180	165	113	29	28	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	139	38	38	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	
14 073	**287**	**269**	**10875**	**94**	**94**	**17 858**	**621**	**617**	**744**	**17**	**17**	**726**	—	—	**1 589**	**8**	**8**	**1 790**	**14**	**12**	
3 255	41	35	405	2	2	5 150	20	17	153	3	3	31	—	—	321	6	6	294	—	—	1
776	50	48	144	5	5	759	80	80	5	1	1	3	—	—	24	—	—	50	1	1	2
190	8	6	59	—	—	138	—	—	9	—	—	1	—	—	17	—	—	42	2	1	3
389	11	11	190	1	1	107	—	—	8	1	1	14	—	—	3	—	—	17	—	—	4
520	2	2	223	16	16	473	17	17	7	—	—	10	—	—	18	—	—	34	—	—	5
314	4	3	144	1	1	792	17	17	21	—	—	167	—	—	18	—	—	24	—	—	6
111	8	7	*110*	9	9	*180*	31	31	8	—	—	*16*	—	—	19	—	—	22	1	1	7
20	1	1	39	—	—	46	1	1	3	—	—	—	—	—	7	—	—	3	1	—	8
404	3	3	274	7	7	317	7	7	13	1	1	5	—	—	14	—	—	33	—	—	9
15	—	—	9	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	9	—	—	10
84	—	—	40	—	—	143	2	2	9	—	—	1	—	—	16	—	—	27	—	—	11
124	3	3	38	4	4	215	28	28	7	1	1	7	—	—	8	—	—	29	2	2	12
1 229	9	9	231	1	1	1 641	70	70	119	—	—	36	—	—	156	1	1	140	—	—	13
324	3	2	38	—	—	570	2	2	80	1	1	9	—	—	28	—	—	49	—	—	14
968	10	8	179	3	3	980	63	63	154	5	5	23	—	—	51	—	—	330	1	1	15
185	—	—	55	—	—	158	2	2	13	—	—	32	—	—	42	1	1	27	2	2	16
234	10	10	80	3	3	409	38	38	6	2	2	22	—	—	14	—	—	78	—	—	17
2 687	89	86	855	3	3	1 495	62	61	59	2	2	235	—	—	135	—	—	211	1	1	18
329	23	23	69	7	7	315	11	11	4	—	—	78	—	—	20	—	—	25	—	—	19
152	—	—	71	2	2	178	—	—	23	—	—	7	—	—	15	—	—	69	3	3	20
347	—	—	1 008	—	—	166	10	10	9	—	—	17	—	—	23	—	—	24	—	—	21
168	—	—	102	2	2	328	1	1	12	—	—	1	—	—	506	—	—	42	—	—	22
499	5	5	228	9	9	461	12	12	7	—	—	—	—	—	20	—	—	45	—	—	23
153	5	5	413	13	13	346	115	115	1	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	24
209	—	—	669	1	1	301	2	2	2	—	—	11	—	—	17	—	—	38	—	—	25
258	1	1	2 597	3	3	878	3	3	3	—	—	6	—	—	43	—	—	79	—	—	26
38	1	1	89	2	2	106	1	1	5	—	—	—	—	—	13	—	—	14	—	—	27
12	—	—	122	—	—	86	10	10	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	28
79	—	—	2 394	—	—	1 070	16	16	4	—	—	—	—	—	36	—	—	23	—	—	29
233	**4**	**3**	**8**	**2**	**2**	**1**	—	—	**128**	**2**	**2**	**290**	**8**	**5**	**710**	**127**	**94**	**375**	**93**	**69**	
204	3	2	6	1	1	1	—	—	12	1	1	38	3	1	332	60	43	118	39	30	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	2	1	4	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	8	1	1	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	8	8	5	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	41	—	—	*10*	—	—	3	—	—	*6*
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	5	1	1	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	2	2	5	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	2	2	8	3	2	12
14	—	—	—	—	—	—	—	—	95	1	1	28	1	1	183	39	31	62	6	5	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	28	—	—	6	1	1	18	—	—	14
—	—	—	2	1	1	—	—	—	6	—	—	16	—	—	6	2	1	22	2	1	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	1	—	—	—	1	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	2	1	1	17
15	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	117	3	2	109	13	7	75	9	9	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	4	—	—	3	2	2	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	10	14	6	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	14	—	—	8	2	1	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	5	3	3	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	1	1	4	1	1	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Kem.-tekn. o. belysningsindustri			Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	**470**	**24**	**24**	**1695**	**34**	**34**	**488**	**19**	**18**	**3 355**	**84**	**82**	**10 310**	**864**	**815**
1	Stockholms stad . .	19	1	1	80	2	2	239	13	13	1 037	32	31	911	107	96
2	Stockholms län . . .	13	1	1	36	3	3	9	1	1	62	2	2	100	9	9
3	Uppsala län	6	—	—	3	—	—	10	—	—	25	—	—	10	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	5	—	—	3	—	—	8	—	—	102	12	12
5	Östergötlands län . .	3	—	—	20	—	—	7	—	—	147	—	—	37	—	—
6	Norrköping	4	—	—	57	—	—	10	—	—	67	1	1	108	19	19
7	Jönköpings län . . .	86	—	—	2	—	—	6	—	—	141	2	2	6	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	3	—	—
9	Kalmar län	24	—	—	89	—	—	14	—	—	68	1	1	758	71	71
10	Gotlands län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	174	26	26
11	Blekinge län	5	—	—	1	—	—	4	—	—	31	—	—	798	123	123
12	Kristianstads län . .	2	—	—	1	—	—	2	—	—	10	2	2	67	9	9
13	Malmöhus län: Malmö	89	—	—	37	—	—	21	1	1	428	11	11	449	68	64
14	Hälsingborg . .	19	6	6	3	—	—	12	—	—	82	2	2	1 141	84	66
15	Övriga anstalter	33	14	14	13	—	—	12	—	—	104	14	14	681	77	66
16	Hallands län	2	—	—	3	—	—	4	—	—	8	—	—	144	36	36
17	Göteborgs o. Boh. län	46	—	—	1	—	—	6	—	—	15	—	—	311	28	28
18	Göteborgs stad . . .	68	2	2	56	2	2	72	4	3	412	17	16	3 551	192	187
19	Älvsborgs län . . .	3	—	—	83	25	25	3	—	—	76	—	—	24	—	—
20	Skaraborgs län . . .	11	—	—	—	—	—	7	—	—	158	—	—	8	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	2	—	—	5	—	—	153	—	—	21	—	—
22	Örebro län	10	—	—	8	—	—	10	—	—	47	—	—	23	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	4	—	—	11	—	—	43	—	—	29	—	—
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	96	—	—	3	—	—	1	—	—	11	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	40	—	—	4	—	—	27	—	—	265	3	3
26	Västernorrlands län .	25	—	—	987	2	2	10	—	—	61	—	—	539	—	—
27	Jämtlands län . . .	1	—	—	63	—	—	3	—	—	1	—	—	6	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	5	—	—	1	—	—	98	—	—	33	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**44**	**9**	**7**	**238**	**28**	**21**	**12**	**1**	**1**	**144**	**29**	**19**	**268**	**41**	**31**
1	Stockholms stad . .	18	9	7	106	18	12	7	—	—	26	16	8	117	16	15
2	Stockholms län . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—
6	Norrköping	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—
7	Jönköpings län . . .	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	2
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	1	1
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	10	—	—	88	6	6	1	—	—	85	6	6	5	4	1
14	Hälsingborg . .	—	—	—	2	—	—	—	—	—	7	—	—	3	1	—
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	7	—	—
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1
17	Göteborgs o. Boh. län	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
18	Göteborgs stad . . .	10	—	—	35	3	2	2	1	1	3	3	2	101	14	11
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	4	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2	—	—	—
26	Västernorrlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasinspersonal			Hotell- o. restaurangpersonal			Transportarbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1513	**134**	**128**	**3 856**	**93**	**90**	**766**	**22**	**21**	**7 708**	**643**	**624**	**385**	**66**	**63**	**12**	**2**	**1**	**38 087**	**10558**	**10527**	
726	40	35	1 781	54	52	433	1	1	2 374	161	146	251	17	14	9	—	—	1 951	2 069	2 069	1
25	1	1	84	6	6	11	1	1	330	24	23	5	—	—	2	—	—	1 378	385	385	2
17	1	1	53	—	—	12	—	—	109	7	7	7	—	—	—	—	—	493	450	429	3
7	—	—	16	—	—	6	—	—	62	10	10	—	—	—	—	—	—	404	128	128	4
19	1	1	52	2	2	17	3	3	160	11	11	4	—	—	1	—	—	782	365	365	5
29	—	—	76	1	—	6	—	—	245	13	12	1	—	—	—	—	—	356	7	6	6
12	1	1	23	—	—	11	1	—	79	8	8	—	—	—	—	—	—	510	134	130	7
4	—	—	—	—	—	1	1	1	24	2	2	—	—	—	—	—	—	633	70	70	8
19	—	—	26	—	—	6	—	—	102	5	5	1	—	—	—	—	—	1 211	454	454	9
—	—	—	3	—	—	3	1	1	15	1	1	—	—	—	—	—	—	288	306	306	10
3	—	—	28	—	—	7	—	—	90	9	9	3	—	—	—	—	—	1 663	339	339	11
6	—	—	17	—	—	6	1	1	59	6	5	—	—	—	—	—	—	290	284	283	12
134	7	7	236	1	1	50	2	2	522	47	47	31	—	—	—	—	—	1 038	418	418	13
30	2	2	76	2	2	18	—	—	200	12	12	2	—	—	—	—	—	426	15	15	14
28	4	4	116	6	6	11	1	1	271	11	11	5	1	1	—	—	—	1 963	617	616	15
10	—	—	34	—	—	5	—	—	76	1	1	4	—	—	—	—	—	303	84	84	16
10	—	—	29	1	1	4	—	—	131	6	6	—	—	—	—	—	—	763	163	163	17
309	75	74	778	18	18	93	7	7	1 118	257	256	46	48	48	—	2	1	2 675	370	370	18
5	—	—	20	—	—	11	—	—	146	4	4	4	—	—	—	—	—	1 472	572	570	19
10	1	1	29	1	1	10	—	—	95	4	4	3	—	—	—	—	—	800	208	208	20
11	—	—	36	—	—	6	1	1	163	1	1	2	—	—	—	—	—	2 365	659	659	21
15	—	—	67	—	—	6	—	—	196	10	10	2	—	—	—	—	—	1 584	306	305	22
16	—	—	32	1	1	9	—	—	133	13	13	2	—	—	—	—	—	1 198	370	370	23
3	—	—	13	—	—	3	—	—	23	5	5	—	—	—	—	—	—	1 808	327	327	24
16	—	—	38	—	—	6	1	1	195	7	7	2	—	—	—	—	—	1 302	229	229	25
32	1	1	74	—	—	5	—	—	318	2	2	9	—	—	—	—	—	3 236	418	418	26
4	—	—	21	—	—	8	1	1	87	4	4	1	—	—	—	—	—	2 811	477	477	27
2	—	—	2	—	—	—	—	—	10	2	2	—	—	—	—	—	—	969	149	149	28
11	—	—	96	—	—	2	—	—	375	—	—	—	—	—	—	—	—	3 415	185	185	29
426	**66**	**50**	**896**	**123**	**96**	**2 128**	**972**	**777**	**272**	**166**	**132**	**378**	**233**	**200**	**10 989**	**7 565**	**5 665**	**719**	**15**	**12**	
171	33	26	418	66	53	889	265	207	163	85	63	199	110	91	2 345	2 029	1 379	131	9	6	1
5	1	—	10	2	2	52	26	22	1	—	—	9	3	3	450	334	244	—	—	—	2
—	—	—	3	—	—	4	15	14	2	1	1	—	—	—	233	164	154	2	—	—	3
—	—	—	8	1	1	22	12	12	—	3	3	6	4	4	354	242	190	61	6	6	4
—	—	—	9	1	—	57	62	38	6	4	3	10	6	6	684	307	224	35	—	—	5
—	—	—	1	2	2	10	5	1	—	2	2	—	1	—	74	76	60	20	—	—	6
1	1	—	7	2	2	37	16	16	3	3	2	6	10	8	386	158	139	11	—	—	7
—	—	—	1	—	—	18	13	5	—	—	—	2	3	2	185	121	91	—	—	—	8
—	—	—	4	1	1	17	20	13	2	2	2	2	4	4	207	104	89	13	—	—	9
—	—	—	2	—	—	29	12	9	2	—	—	3	—	1	71	54	35	—	—	—	10
—	—	—	7	—	—	60	52	45	6	5	5	—	3	3	595	191	148	—	—	—	11
—	—	—	7	3	3	88	62	46	—	1	1	3	—	—	481	323	255	8	—	—	12
60	5	4	159	12	11	162	65	60	1	17	16	15	8	8	805	664	568	82	—	—	13
1	1	1	16	7	6	57	10	9	4	3	1	7	3	1	207	127	106	12	—	—	14
2	1	1	9	1	—	21	24	17	17	8	6	1	2	1	331	273	166	20	—	—	15
—	—	—	2	1	1	26	21	20	—	1	1	—	1	1	156	93	73	15	—	—	16
2	—	—	12	1	1	81	43	26	2	—	—	11	2	2	238	124	78	18	—	—	17
174	20	15	174	14	6	179	53	46	48	21	16	68	50	49	809	736	623	217	—	—	18
—	—	—	—	—	—	16	9	8	—	—	—	1	—	—	146	90	68	—	—	—	19
—	—	—	6	1	—	26	13	12	—	—	—	9	4	2	335	239	140	34	—	—	20
—	—	—	—	—	—	15	12	7	—	—	—	—	1	1	214	208	127	—	—	—	21
3	2	1	7	1	—	52	23	18	6	2	2	12	7	3	348	268	174	10	—	—	22
5	—	—	18	1	1	31	26	23	3	3	3	5	4	3	380	166	133	17	—	—	23
—	—	—	6	6	6	63	25	23	2	—	—	—	—	—	321	118	97	—	—	—	24
—	1	1	1	—	—	31	12	9	4	3	3	2	2	2	232	121	103	13	—	—	25
—	—	—	2	—	—	3	5	5	—	—	—	—	—	—	42	15	15	—	—	—	26
—	—	—	1	—	—	55	53	52	—	2	2	7	5	5	109	65	65	—	—	—	27
2	1	1	3	—	—	25	17	13	—	—	—	—	—	—	120	119	85	—	—	—	28
—	—	—	3	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	131	36	36	—	—	—	29

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1932											1933	
	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.
Sverige. Arbetslöshet, i %	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	[1]28·8	27·3
Ansökn. per 100 lediga platser	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	569	565
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	2·46	·	·	2·39	·	·	2·41	·	·	2·38	·	·
Norge. Arbetslöshet, i %	24·8	25·5	24·9	24·6	23·6	23·0	24·7	25·5	27·3	28·8	35·2	33·5	33·0
Danmark. Arbetslöshet, i %	35·9	35·8	27·7	24·8	24·9	28·7	29·2	29·6	31·8	35·1	42·8	43·5	42·8
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal)	148	145	111	85	84	111	117	122	131	146	173	187	190
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	90	90	76	53	32	23	29	59	73	81	83	77	69
Ansökn. per 100 lediga platser	454	496	431	386	561	716	629	453	401	471	489	513	489
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	·	·	75·3	·	·	80·3	·	·	78·5	·	·	76·9	·
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	22·0	20·8	21·4	22·1	22·2	22·8	23·0	22·8	21·9	22·2	21·7	23·1	22·8
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal)	2 764	2 627	2 712	2 805	2 816	2 889	2 936	2 930	2 817	2 872	2 796	2 979	2 932
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	98·8	100·4	99·7	98·8	98·7	97·9	97·5	97·0	98·6	98·4	99·3	97·5	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	31	31	32	36	67	78	77	81	70	103	[1]103	96	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	32·7	29·3	25·0	26·4	27·2	29·6	30·6	29·8	29·1	[1]30·5	37·3	44·0	38·1
Arbetslöshetsindex	25·9	23·9	22·1	22·6	23·0	25·3	25·7	25·6	25·4	26·9	29·5	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i %	45·3	42·7	41·5	40·3	40·5	39·9	39·4	37·2	35·4	33·7	35·5	43·0	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %.	44·1	44·6	43·9	43·3	43·1	43·9	44·0	43·6	42·9	43·2	45·1	46·2	47·4
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	3 525	3 323	2 907	2 658	2 485	2 111	1 992	1 850	1 721	1 769	2 073	2 372	2 455
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	11·9	12·0	12·5	12·7	12·8	12·8	12·8	12·8	12·9	12·7	12·0	11·5	11·5
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	362	352	304	271	265	266	269	276	298	330	368	398	401
Schweiz. Arbetslöshet, i %	26·3	22·5	20·3	19·1	18·4	18·9	18·7	18·7	19·3	21·6	25·5	28·4	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	72	·	·	73	·	·	75	·	·	76	·	·
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	·	89	·	·	87	·	·	85	·	·	83	·	·
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	293	303	282	262	232	265	264	260	248	255	277	316	331
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	337	347	341	322	295	296	298	296	265	293	307	352	369
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	1 148	1 053	1 000	968	905	931	946	949	956	1 039	1 130	1 225	—
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	73·2	68·7	67·9	65·4	64·4	64·9	63·6	67·3	67·8	67·5	—	—	—
Estland. Oplac. arbetssökande	9 096	8 395	6 029	4 896	3 187	2 022	3 256	5 957	8 901	10 715	13 727	16 511	—
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	94·1	93·2	96·6	102·7	102·5	96·2	93·7	92·8	92·6	91·5	89·2	—	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	22 222	22 912	13 048	7 599	7 056	7 181	9 650	8 762	13 806	17 621	17 247	14 709	—
Polen. Arbetslöshet, i %	16·3	16·9	15·8	14·0	11·9	9·8	8·6	6·8	6·8	8·0	10·4	—	—
Sysselsättningsindex (1927 = 100)	70·3	69·1	70·0	70·6	70·8	70·5	71·6	72·0	77·7	71·9	—	—	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	14·8	14·6	13·3	12·6	12·3	12·2	12·5	12·3	12·4	[1]13·5	16·9	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	632	635	556	481	467	453	461	487	534	609	[1]747	[1]873	918
Sysselsättningsindex (1928 = 100)	76·1	75·5	82·6	89·6	91·1	89·6	88·2	86·3	85·7	82·4	75·0	—	—
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	34	32	31	30	29	29	29	29	30	30	32	33	—
Ansökn. per 100 lediga platser	419	346	369	460	681	680	603	550	554	459	429	463	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	58	55	47	40	34	33	—	30	22	28	31	38	—
Jugoslavien. Registr. arbetslösa	21 435	20 089	18 582	13 568	11 418	9 940	11 940	10 985	10 474	11 670	14 248	23 574	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	36	31	29	24	18	14	13	13	16	23	—	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i %	20·6	20·4	23·0	22·1	21·9	21·8	21·4	20·4	22·0	22·8	25·5	25·5	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	88·7	87·5	87·5	89·1	88·7	86·3	86·0	86·7	84·7	83·2	78·5	76·8	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)	65·6	64·5	62·2	59·7	57·5	55·2	56·0	58·5	59·9	59·4	58·3	56·6	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	67·3	66·3	64·0	61·3	59·1	57·2	58·6	61·5	62·0	60·9	59·6	—	—
Arbetslöshet, i %	23·0	22·5	22·8	22·8	23·6	25·4	25·1	24·8	23·9	[1]24·2	24·9	25·5	—
Australien. Arbetslöshet, i %	·	28·3	·	·	30·0	·	·	29·6	·	·	28·1	·	·
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	45	45	49	54	54	55	56	56	55	[1]52	53	53	—

[1] Reviderade siffror.

Levnadskostnader under första kvartalet 1933.

Prisstatistik och indexberäkningar.

På grundvalen av prisuppgifter från 49 ombudsorter har socialstyrelsen verkställt beräkningar rörande levnadskostnadernas förskjutningar sedan kvartalsskiftet december 1932—januari 1933 och därpå grundade indexberäkningar.

I indexberäkningen ingående huvudposter.

Livsmedel, bränsle och lyse. De prisuppgifter, som beträffande livsmedel, bränsle och lyse användas vid indexberäkningen, avse samtliga kvartalets sista månad. För livsmedel insamlas uppgifter varje vecka å färskvaror (smör, ägg, kött, fläsk och fisk), varefter medeltal tagas för samtliga veckor under månaden; övriga varor noteras en gång i månaden, omkring den 15. Vid sistnämnda tidpunkt inhämtas jämväl noteringar å bränsle- och lyseartiklar. Under hänvisning till sammandragstabellen för livsmedelspriserna (sid. 274—275) och tabellen över kreaturspriser i vissa större städer (sid. 280) må följande anföras rörande de under kvartalet iakttagna prisväxlingarna å de särskilda varuslagen.

Medelpriset å *mjölk* har även under det nu gångna kvartalet trots den sedan november månad förra året tillämpade mjölkprisregleringen kvarstått oförändrat i 20 öre per liter för oskummad och 7 öre för separerad vara. Endast å en ombudsort, Södertälje, har den oskummade mjölken höjts, med 1 öre per liter, varemot sänkningar inträffat i Göteborg med 1 öre, i Västervik, Visby, Arvika och Gävle med vardera 2 öre, i Karlskrona med 4 öre samt i Malmberget med 7 öre per liter. Sänkningen å sistnämnda ort har enligt uppgift av ombudet skett på grund av skärpt konkurrens från mjölkproducenter i Torneåtrakten.

Smörpriserna ha sjunkit rätt kraftigt, särskilt under januari. Nämnda månad var den svenska partinoteringen nere i 1·50 kr. per kg och stod vid kvartalets slut i 1·60 kr. mot 1·80 kr. vid årsskiftet. Detaljpriset å mejerismör utgjorde i mars i genomsnitt 2·09 kr. per kg och å landssmör 1·96 kr. mot resp. 2·53 och 2·34 kr. i december. Marsnoteringarna ligga 10 % under förkrigsnivån.

Ostpriserna tendera fortfarande nedåt och ha sedan i fjol sjunkit med c:a 25 %.

För närvarande äro vissa jämkningar av det statliga regleringssystemet för mjölk och mejerivaror under övervägande. Det torde i främsta rummet vara beroende på i vilken riktning dylika åtgärder kunna komma att gå, om någon höjning av här ifrågavarande detaljhandelspriser skall bliva aktuell. I den fria marknaden synes tendensen alltjämt vara sjunkande.

Margarin har också fallit i pris sedan förra kvartalet, i medeltal 8 öre per kg, vilket delvis torde vara en återverkan av de låga smörpriserna.

Det vid denna årstid sedvanliga prisfallet å *färska ägg* har i år varit mindre än eljest, vartill den kalla väderleken i februari utgjort en bidragande or-

sak. Lantbrukssällskapets partinotering, som vid årsskiftet utgjorde 1·06 kr. per kg (1 tjog = 1·2 kg), stod i slutet av mars i 68 öre och detaljpriset hade under samma tid sjunkit från i medeltal 1·89 till 1·53 kr. per tjog.

Priserna på *potatis* och *gula ärter* samt *risgryn* ha i stort sett varit oförändrade, varemot *holländska bruna bönor* och särskilt *havregryn* visat fallande tendens. Medelpriset å ångpreparerade havregryn för mars månad, 31 öre, ligger närmare 25 % lägre än för ett år sedan och 15 % under förkrigsnivån.

Mjölnoteringarna ha i det närmaste varit oförändrade under kvartalet, och *brödpriserna* förete endast helt obetydliga sänkningar. Marsnoteringarna å mjöl ligga i genomsnitt 5 % lägre än i fjol, å grovt spisbröd likaledes 5 %, å sötlimpa och mjukt vetebröd, bakat med vatten, c:a 3 %, under det övriga noterade brödsorter stå i ungefär samma prisläge som för ett år sedan. Av större intresse är att iakttaga prisfördyringen å mjöl och bröd sedan förkrigstiden. Under det att sammalet rågmjöl är endast c:a 10 %, vetemjöl 15 % och rågsiktmjöl 20 % dyrare än 1914, utgör motsvarande ökning för grovt spisbröd och vetebröd, bakat med mjölk, c:a 45 %, sötlimpa och grovbröd (surlimpa, ankarstock) c:a 50 %, mjukt vetebröd, bakat med vatten, 65 % samt skorpor 80 %. Prisfördyringen å bröd är alltså väsentligt större än å mjöl.

Priserna å *slaktdjur* visa under kvartalet nedgång för nötkreatur och kalvar med 6 à 7 % samt för svin med c:a 10 %, varemot fårpriserna stigit ungefär lika mycket. För *kött* och *fläsk* har prisnedgången i detaljhandeln varierat mellan 3 och 4 % utom för fårkött, som visat något stigande tendens, vilket är vanligt vid denna tid på året. Sedan mars månad i fjol ha priserna å nötkreatur och kalvar sjunkit med vardera c:a 20 % och å får med c:a 10 %, varemot svinpriserna stigit med drygt 20 %. Under samma tid ha såväl nöt- och kalv- som fårkött sjunkit med c:a 10 %, under det att fläskpriserna visa lika stor uppgång.

Den uppgång av *kaffepriserna*, som började hösten 1931 och fortsatte under hela fjolåret, upphörde i december; sedan dess har tendensen varit sjunkande. Medelpriset å rostad Santosblandning utgjorde i mars 3·23 kr. per kg mot 3·38 kr. i december och 3·11 kr. för ett år sedan.

De noterade olika slagen av *frukt* och *grönsaker* ha icke undergått några nämnvärda prisförändringar under kvartalet utom apelsiner, varav tillgången ju är störst vid denna årstid. Medelpriset härå, som i december var 1·25 kr. per dussin, hade i mars sjunkit till 1·03 kr.

Noteringarna å *pilsner* (klass II) ha stigit med i genomsnitt 2 öre per flaska till följd av den av årets riksdag beslutade höjningen av maltskatten.

Vad slutligen *bränsle* och *lyse* beträffar, utvisa vedpriserna fortsatt nedgång, varemot antracitkol och delvis koks tenderat något uppåt. De under kvartalet inträffade prisförskjutningarna ha medfört en sänkning av bränsleindexen från 142 till 139. Sedan i fjol ha vedpriserna sjunkit med i genomsnitt 15 %, under det att kol- och kokspriserna endast äro obetydligt lägre.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna (inberäknat bränsle och lyse) ägt rum i detaljhandeln från och med 1931 till och med

Livsmedelskostnadernas (inkl. bränsle och lyse) förändringar 1931—mars 1933.
Indextal (1931 = 100).

År	Mejeriprod. o. ägg (7 varuslag)	Mjöl (3 varuslag)	Bröd (8 varuslag)	Kött (8 varuslag)	Fisk (7 varuslag)	Rotsaker, frukt o. grönsaker (6 varuslag)	Specerier (7 varuslag)	Maltdrycker o. tobak (3 varuslag)	Bränsle o. lyse (9 varuslag)	Samtliga varuslag[1]
1931	100	100	100	100	100	100	100	100	100	**100**
1932	93	93	99	90	87	106	109	101	95	**96**
1:a kv.	96	95	99	89	91	105	105	100	97	**97**
2:a kv.	93	93	99	87	84	113	109	101	96	**96**
3:e kv.	91	93	98	93	88	110	111	101	94	**97**
4:e kv.	93	90	98	90	85	97	112	101	92	**95**
1933 1:a kv.	88	90	97	86	84	92	108	102	91	**92**
januari	87	90	97	87	85	92	110	101	92	**92**
februari	89	90	97	86	84	92	108	101	91	**92**
mars	88	90	97	85	84	92	107	105	90	**92**

mars 1933, meddelas i tabellen här ovan en serie »vägda» indextal, vilka utarbetats med användande av samma kvantitetstal för de särskilda varuslagen som vid uträknandet av levnadskostnadsindex. Beträffande prisutvecklingen för tiden före 1931 hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 72 samt efterföljande serie av indextal för livsmedel, bränsle och lyse, som beräknats på liknande sätt som indextalen för samtliga levnadskostnader.

	Juli	Årsmedeltal							1932				1933		
	1914	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	jan.	febr.	mars
Indextal	100	158	153	154	150	140	131	127	127	127	127	125	122	122	121

Bostad. Med avseende å hyresposten har, på grundval av föreliggande uppgifter rörande bostadsmarknaden och byggnadsverksamheten, en beräkning verkställts rörande hyresnivåns förändring från hyresåret 1931/1932 till 1932/1933, och på grundval därav har fastställts en hyresindex av 202 mot 206 förra hyresåret. Detta är den första sänkningen för denna post efter 1914.

Beklädnad. Uppgifterna avse de priser, som gällde omkring den 15 i kvartalets sista månad. I fråga om insamlingsförfarandet hänvisas till Soc. Medd. årg. 1920, sid. 549 och årg. 1922, sid. 155 samt årg. 1932, sid. 321.

Den nu slutförda undersökningen utvisar en något större nedgång i detaljprisnivån än under de närmast föregående kvartalen, beroende på fortsatta prisfall å skodon samt lägre priser å flertalet övriga varuslag. Indextalet för beklädnadsposten sjönk från 166 till 163 mot 168 den 1 april i fjol.

Skatter. Skatteberäkningarna verkställas två gånger årligen, varvid omräkning av kommunalskatten äger rum den 1 april samt av krono- och landstingsskatterna den 1 oktober (se härom Soc.Medd. årg. 1922, sid. 947). Resultatet av den omräkning, som nu företagits av kommunalskatten, har

[1] Beträffande grupperingen av de olika varuslagen hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 326.

Socialstyrelsens levnadskostnadsindex 1914—1933.

		Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utg.	Summa utg.
1914	juli	100	100	100	100	100	100	**100**
1916	dec.	152	108	168	160	109	125	**139**
1917	maj	174	108	190	170	109	130	**152**
	sept.	180	112	240	210	109	150	**166**
1918	1 jan.	214	112	275	250	109	175	**192**
	1 april	229	112	280	270	114	185	**203**
	1 juli	258	112	286	285	114	195	**219**
	1 okt.	281	112	305	350	114	220	**242**
1919	1 jan.	323	120	381	350	114	225	**267**
	1 april	327	120	367	320	160	215	**265**
	1 juli	318	120	326	310	160	210	**257**
	1 okt.	311	130	294	330	160	215	**257**
1920	1 jan.	307	130	307	345	160	220	**259**
	1 april	287	130	333	370	290	230	**265**
	1 juli	287	130	372	390	290	235	**270**
	1 okt.	298	155	400	390	290	245	**281**
1921	1 jan.	286	155	380	355	290	245	**271**
	1 april	247	155	316	295	372	235	**249**
	1 juli	231	155	264	270	372	225	**236**
	1 okt.	228	163	231	250	372	220	**231**
1922	1 jan.	202	163	207	240	372	210	**216**
	1 april	184	163	196	225	264	200	**195**
	1 juli	178	163	188	210	264	195	**190**
	1 okt.	180	163	183	205	263	195	**190**
1923	1 jan.	166	163	188	203	263	190	**183**
	1 april	164	163	188	199	211	188	**177**
	1 uli	158	163	185	196	211	188	**174**
	1 okt.	163	178	183	194	201	187	**177**
1924	1 jan.	162	178	181	192	201	187	**176**
	1 april	160	178	183	192	173	185	**178**
1924	1 juli	155	178	182	192	173	183	**171**
	1 okt.	164	178	180	191	170	183	**174**
1925	1 jan.	171	186	181	192	170	183	**178**
	1 april	171	186	179	192	162	182	**177**
	1 juli	168	186	177	191	162	181	**176**
	1 okt.	167	186	172	190	168	180	**175**
1926	1 jan.	163	188	171	190	168	180	**174**
	1 april	158	188	170	188	185	179	**178**
	1 juli	156	188	168	187	185	180	**172**
	1 okt.	156	188	166	184	183	180	**171**
1927	1 jan.	155	188	186	182	188	179	**171**
	1 april	149	198	180	181	184	179	**170**
	1 juli	148	198	176	180	184	179	**169**
	1 okt.	154	198	171	181	184	180	**172**
1928	1 jan.	152	198	168	182	184	179	**171**
	1 april	152	199	166	184	183	179	**171**
	1 juli	156	199	164	185	183	179	**173**
	1 okt.	154	199	162	186	184	179	**172**
1929	1 jan.	150	199	159	186	184	179	**170**
	1 april	151	200	165	185	187	178	**171**
	1 juli	148	200	161	184	187	178	**169**
	1 okt.	150	200	160	183	183	178	**170**
1930	1 jan.	145	200	160	183	183	178	**167**
	1 april	140	205	160	181	176	178	**165**
	1 juli	138	205	159	180	176	178	**164**
	1 okt.	137	205	156	178	176	176	**163**
1931	1 jan.	132	205	155	177	176	177	**161**
	1 april	130	206	155	175	173	177	**160**
	1 juli	127	206	153	173	173	176	**158**
	1 okt.	128	206	150	170	173	175	**158**
1932	1 jan.	127	206	149	169	173	175	**157**
		1931 = 100						
1932	1 april	97	100	97	97	99	100	**98**
	1 juli	96	100	95	97	99	101	**98**
	1 okt.	97	100	94	96	98	100	**98**
1933	1 jan.	95	100	92	95	98	100	**97**
	1 april	92	98	91	94	108	99	**96**
		Juli 1914 = 100						
1932	1 april	125	206	149	168	172	177	**157**
	1 juli	124	206	146	168	172	177	**156**
	1 okt.	125	206	144	167	171	177	**156**
1933	1 jan.	123	206	142	166	171	176	**154**
	1 april	119	202	139	163	187	175	**153**

blivit en höjning av skatteindexen från 171 till 187. Uppgången betingas av att vid detta tillfälle kunnat beaktas de kommunalskatter, som förfalla till betalning under innevarande år och som i medeltal visa en kraftig höjning mot de förut gällande.

Övriga utgifter. Beräkningarna grunda sig på dels priser omkring den 15 i kvartalets sista månad, dels taxor såvitt möjligt fr. o. m. kvartalsskiftet. Den nu avslutade undersökningen visar, att en mindre sänkning ägt rum, huvudsakligen beroende på lägre priser å inventarier, husgeråd och tvättmedel. Indextalet för posten »övriga utgifter» sjönk sålunda från 176 till 175.

Sammanfattning. Levnadskostnadsindex.

Under det att de å sid. 271 angivna indextalen, vilka framräknas månatligen, endast gälla de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse, avser socialstyrelsens vid varje kvartalsskifte meddelade levnadskostnadsindex förutom nyssnämnda poster jämväl kostnaderna för bostad, beklädnad, skatter och »övriga utgifter» samt åsyftar närmast att belysa förhållandena inom städer och stadsliknande samhällen.

Den nu senast utförda beräkningen rörande levnadskostnadernas förskjutningar avser prisläget omkring den 1 april 1933 och hänför sig närmast till förhållandena inom arbetar- och lägre tjänstemannafamiljer samt därmed jämställda samhällsklasser med en utgiftsstat före kriget av cirka 2 000 kr. och 1931 av omkring 3 500 kr. Beträffande tillvägagångssättet vid framräknandet av denna index hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 318.

Resultatet av indexräkningen redovisas å vidstående tabell.

Utgår man till en början från medelprisnivån år 1931 = 100, finner man, att jämförelsetalet sjunkit sedan förra kvartalsskiftet från 97 till 96. Anknytas vidare dessa beräkningar till den indexserie, som har juli 1914 till utgångspunkt, befinnes, att indextalet sedan förra beräkningstillfället sjunkit från 154 till 153 och att levnadskostnaderna alltså numera ligga 53 % över förkrigsnivån mot 57 % ett år tidigare.

Nedgången av livsmedelspriserna sedan föregående kvartalsskifte har medfört en sänkning av indextalet för denna post med 4 enheter, varjämte, som förut nämnts, hyresposten sjunkit lika mycket, posterna bränsle och lyse samt beklädnad med vardera 3 enheter och posten »övriga utgifter» med 1 enhet, varemot skatteposten stigit med 16 enheter. På grund av skatteutgifternas relativt ringa andel (c:a 6 %) i budgeten har emellertid denna stegring endast till någon del kunnat motväga sänkningen av övriga poster. Av dessa har som synes bränsle- och lyseposten sjunkit kraftigast sedan i fjol, nämligen med 10 enheter.

En jämförelse mellan parti- och minutprisernas utveckling under senaste året lämnas i följande tablå.

(1914=100)	Socialstyrelsens index för		Kommerskollegii partiprisindex											Sv. finansdep. partiprisindex
	samtl. levnadskostnader	livsmedel, bränsle, lyse	Samtliga varor	Råvaror	Halvfabrikat	Helfabrikat	Produktionsförn.	Konsumtionsvaror	Vegetabiliska livsm.	Animaliska livsm.	Bränsle	Textilvaror	Läderv.	
mars/apr. 1932	157	127	109	108	109	110	106	112	105	101	98	120	95	101
juni/juli »	156	127	108	109	107	108	104	111	107	99	96	119	86	100
sept./okt. »	156	127	110	110	107	111	105	114	106	104	101	123	88	101
dec./jan. 1933	154	125	108	110	104	110	103	113	106	103	101	122	88	98
jan./febr. »	.	122	106	107	103	107	102	110	105	96	99	118	85	97
febr./mars »	.	122	106	107	103	106	101	109	105	95	99	118	84	97
mars/apr. »	153	121	105	107	103	106	101	109	105	93	99	118	83	96

	Varuslag	Kvantitet	1913	1914	1920	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
			öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
1	Mjölk: oskummad	l	14	15	44	24	24	22	21	22	22	21	21	20
2	separerad	»	6	6	19	9	9	8	8	8	8	8	8	7
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	296	289	657	374	384	337	339	351	339	284	255	235
4	mat- (lands-)	»	213	218	651	350	353	311	306	322	305	265	240	220
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	162	524	289	266	248	236	237	231	195	190	175
6	halvfet, » »	»	121	119	374	203	182	174	171	172	167	144	141	131
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	144	376	178	178	166	148	140	133	138	129	125
8	Ägg, svenska, färska	tjog	159	171	578	274	265	247	232	241	241	211	193	170
9	Potatis: gammal	5 l	28	30	60	61	58	45	51	64	47	42	44	44
10	»	hl	.	.	963	986	937	672	783	1061	734	640	679	677
11	färsk, svensk	5 l	46	80	191	187	113	107	158	143	104	82	124	78
12	Gula ärter, svenska	kg	31	35	69	51	50	48	57	62	54	36	32	31
13	Bruna bönor, holländska	»	48	49	130	88	72	58	58	84	87	52	43	47
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	33	91	44	48	48	48	45	43	41	39	36
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	23	56	30	33	28	31	32	29	25	24	24
16	rågsikt- svenskt, märket 000	»	27	29	73	40	42	38	43	43	39	35	35	33
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	42	101	48	50	46	47	51	46	38	36	39
18	ris-, Burma- el. svenska prima	»	41	41	176	54	53	53	53	54	54	52	46	43
19	Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	43	111	73	77	72	73	75	71	66	64	62
20	Rågbröd: hårt, knäckebröd	»	.	.	139	95	99	93	95	97	95	89	88	87
21	sötlimpa eller siktbröd	»	38	40	105	64	70	66	65	65	64	62	61	60
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	31	71	46	52	48	48	48	48	46	46	47
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	78	254	156	161	156	154	153	150	145	141	138
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	46	128	77	85	79	77	77	76	75	75	74
25	billigaste sort » » mjölk	»	60	61	145	91	99	94	94	94	93	90	89	88
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	101
27	Nötkött, färskt: stek	»	122	116	398	204	212	210	197	190	189	189	181	163
28	soppkött	»	100	95	333	167	175	174	164	158	156	155	150	131
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	130	493	247	255	253	240	238	239	238	225	206
30	spädkalv	»	72	70	274	144	152	152	144	140	144	145	138	126
31	Fårkött, färskt, stek	»	133	130	431	223	241	238	225	225	230	231	218	201
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	159
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	129	449	197	249	238	191	205	226	210	147	141
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	137	470	204	256	248	199	210	232	217	153	147
35	» amerikanskt »	»	.	.	364	189	236	243	223	213	228	227	195	177
36	Fisk, färsk: abborre	»	75	76	191	135	132	129	124	122	127	127	121	115
37	gädda	»	108	110	312	212	204	191	185	179	191	190	182	171
38	sill	»	34	35	102	72	78	75	67	66	68	70	68	63
39	strömming	»	38	39	106	66	74	75	69	66	67	67	68	62
40	torsk	»	55	57	139	100	101	97	95	92	100	100	97	92
41	rödspotta (spätta)	»	79	81	219	154	155	154	151	152	157	155	154	150
42	kolja	»	.	.	152	120	120	116	118	117	126	124	124	122
43	Salt sill, prima Islands-	»	45	45	120	70	86	66	66	57	61	68	56	38
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	58	156	90	98	105	96	95	96	96	85	73
45	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	322
46	Socker, bit-	»	67	65	168	96	78	71	72	64	54	45	42	47
47	Salt, matsalt	»	.	10	31	19	19	19	19	18	17	17	16	16
48	Äpplen, ät-	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	127
49	Apelsiner, medelstora	dussin	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	138
50	Bananer, prima	kg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	164
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	108
52	Vitkål, svensk	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	30
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	22
54	Svagdricka	l	6	6	16	14	15	15	15	15	15	16	16	16
55	Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	36
56	Fotogen, Water White	l	20	21	60	31	30	31	31	29	29	29	24	23
57	Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	17
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	740	2895	1450	1400	1310	1330	1300	1260	1220	1165	1070
59	barr-, » »	»	575	595	2310	1080	1055	995	1010	980	945	920	890	820
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	411	2069	782	787	787	794	713	703	688	651	633
61	hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	242	1664	389	344	404	383	331	340	328	300	292
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	445
63	c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	427

Mars 1932	April 1932	Maj 1932	Juni 1932	Juli 1932	Aug. 1932	Sept. 1932	Okt. 1932	Nov. 1932	Dec. 1932	Jan. 1933	Febr. 1933	Mars 1933	Höjn. eller sänkn. i %		
öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	mars 1914—mars 1933	mars 1932—mars 1933	
21	21	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	+ 42·9	— 4·8	1
8	8	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	+ 16·7	— 12·5	2
236	235	226	216	220	220	232	229	255	253	217	219	209	— 10·3	— 11·4	3
220	220	214	207	206	208	216	214	234	234	206	203	196	— 6·7	— 10·9	4
188	186	182	175	171	168	166	162	161	159	156	149	141	— 13·0	— 25·0	5
142	141	137	130	128	125	123	121	119	116	114	110	105	— 12·5	— 26·1	6
126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	118	118	— 14·5	— 6·3	7
151	129	121	119	132	151	172	208	266	220	164	178	153	+ 10·9	+ 1·3	8
47	48	48	47	46	44	43	39	38	38	37	37	37	+ 37·0	— 21·3	9
741	748	748	732	719	682	642	580	563	548	539	541	535	·	— 27·8	10
—	—	—	—	106	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
31	31	31	31	32	31	31	31	31	31	31	31	30	— 3·2	— 3·2	12
46	46	45	46	46	46	46	49	50	50	50	49	47	+ 2·2	+ 2·2	13
36	36	36	36	36	36	36	35	35	35	35	35	35	+ 12·9	— 2·8	14
24	24	24	24	24	24	23	23	23	23	23	23	23	+ 9·5	— 4·2	15
33	33	33	33	33	33	32	32	32	32	31	31	31	+ 19·2	— 6·1	16
40	40	39	39	39	39	39	38	38	38	35	32	31	— 13·9	— 22·5	17
43	43	43	43	43	43	42	43	43	43	43	43	42	+ 7·7	— 2·3	18
63	63	63	62	62	62	62	62	62	62	61	61	60	+ 46·3	— 4·8	19
87	87	87	87	86	86	86	86	86	86	86	85	85	·	— 2·3	20
60	60	60	60	60	60	60	60	60	59	59	59	58	+ 48·7	— 3·3	21
47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	46	46	46	+ 48·4	— 2·1	22
138	138	138	138	137	137	137	137	137	137	136	137	136	+ 81·3	— 1·4	23
75	75	75	74	74	74	74	74	73	73	73	73	73	+ 65·9	— 2·7	24
87	88	88	88	88	88	87	87	87	87	86	86	86	+ 43·3	— 1·1	25
101	101	101	101	101	101	101	101	101	101	100	100	100	·	— 1·0	26
165	164	163	163	163	163	163	161	157	155	153	152	149	+ 24·2	— 9·7	27
133	131	130	130	130	131	131	129	125	122	120	118	116	+ 17·2	— 12·8	28
209	209	209	209	209	207	206	201	194	194	194	192	189	+ 43·2	— 9·6	29
129	128	127	125	125	125	125	124	120	120	119	117	115	+ 57·5	— 10·9	30
201	204	206	209	212	211	204	192	185	183	185	183	184	+ 36·3	— 8·5	31
162	161	158	157	157	157	157	156	153	151	149	147	144	·	— 11·1	32
127	126	126	135	151	154	156	155	152	150	146	144	143	+ 10·0	+ 12·6	33
133	132	131	143	154	157	159	160	157	155	152	150	149	+ 8·8	+ 12·0	34
177	178	175	171	169	174	179	179	179	183	183	180	177	·	0·0	35
126	119	108	104	109	111	112	114	113	115	116	118	117	+ 46·3	— 7·1	36
190	167	153	154	170	173	173	169	162	165	168	168	169	+ 44·4	— 11·1	37
57	62	64	70	77	69	67	59	59	59	56	55	54	+ 68·8	— 5·3	38
69	64	59	60	60	57	58	60	63	60	62	63	62	+ 63·2	— 10·1	39
93	91	90	90	92	91	93	93	89	90	90	90	89	+ 53·4	— 4·3	40
153	148	146	144	147	148	152	150	149	151	153	154	152	+ 90·0	— 0·7	41
126	124	120	121	121	118	120	118	118	121	124	125	123	·	— 2·4	42
36	35	35	34	34	45	41	39	38	38	37	36	36	— 20·0	0·0	43
75	74	73	74	74	72	72	72	71	71	70	70	69	+ 23·2	— 8·0	44
311	313	318	327	329	330	332	335	337	338	331	327	323	·	+ 3·9	45
47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	— 26·6	0·0	46
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	·	0·0	47
122	124	131	142	143	143	123	115	120	124	123	121	121	·	— 0·8	48
113	116	123	140	155	164	170	174	162	125	100	101	103	·	— 8·8	49
157	159	179	179	180	161	160	160	160	160	160	160	160	·	+ 1·9	50
110	110	108	107	107	107	107	107	108	108	107	106	106	·	— 3·6	51
33	37	43	42	42	28	22	19	19	19	21	21	22	·	— 33·3	52
22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	24	·	+ 9·1	53
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0	54
36	36	35	35	35	35	36	36	36	36	36	36	35	·	— 2·8	55
21	21	21	21	23	23	25	25	25	25	25	25	25	+ 25·0	+ 19·0	56
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	·	0·0	57
1125	1120	1110	1095	1075	1035	1015	1000	995	990	980	970	965	+ 27·8	— 14·2	58
865	850	845	830	825	795	780	770	765	755	750	740	735	+ 25·6	— 15·0	59
630	634	634	636	637	638	638	632	629	625	627	627	627	+ 58·7	— 0·5	60
293	294	293	292	292	294	293	290	290	290	291	289	290	+ 27·8	— 1·0	61
450	449	448	448	447	446	445	441	437	438	439	439	439	·	— 2·4	62
431	429	429	430	427	427	427	425	424	423	425	424	423	·	— 1·9	63

	Varuslag	Kvantitet	Stockholm	Södertälje	Uppsala	Nyköping	Eskilstuna	Linköping	Norrköping	Motala	Jönköping
1	Mjölk: oskummad	l	23	22	23	20	21	19	20	19	18
2	separerad	»	8	7	9	7	6	8	8	6	8
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	199	200	200	200	200	195	200	196	224
4	mat- (lands-)	»	175	188	196	199	200	188	185	191	208
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	182	154	127	155	150	143	149	140	131
6	halvfet, » »	»	129	100	110	108	100	110	120	123	97
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	119	118	119	118	118	119	119	118	119
8	Ägg, svenska, färska	tjog	156	164	170	154	156	137	150	133	143
9	Potatis: gammal	5 l	42	42	50	38	46	45	37	26	32
10	»	hl	684	714	700	571	686	471	578	500	393
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	27	25	30	26	24	27	26	25	30
13	Bruna bönor, holländska	»	46	47	42	48	50	46	50	49	50
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	33	33	33	36	34	34	34	34	34
15	råg-, samm. el. toppat. svenskt	»	23	23	21	24	24	24	24	23	23
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	31	31	30	32	31	30	30	30	31
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	38	26	28	33	30	33	34	33	30
18	ris-, Burma-el. svenska prima	»	47	42	40	42	39	45	35	40	49
19	Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	64	61	57	55	51	67	55	65	64
20	Rågbröd: hårt knäckebröd	»	93	93	83	72	79	95	95	90	93
21	sötlimpa eller siktbröd	»	64	60	65	62	70	60	61	50	59
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	53	42	49	46	32	44	50	44	45
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	147	117	155	134	141	145	121	126	133
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	68	66	84	74	62	65	89	56	79
25	billigaste sort » » mjölk	»	110	100	95	84	94	91	121	75	87
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	121	88	105	107	94	105	100	91	96
27	Nötkött, färskt: stek	»	144	160	179	142	157	134	158	135	148
28	soppkött	»	105	131	118	115	122	120	119	120	132
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	179	175	205	176	200	179	190	167	175
30	spädkalv	»	—	91	109	—	114	—	—	68	126
31	Fårkött, färskt, stek	»	195	197	209	218	239	202	221	191	175
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	155	160	159	164	134	122	130	133	146
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	172	160	163	142	160	134	160	127	140
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	170	165	158	143	160	140	165	124	140
35	» amerikanskt »	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	149	125	113	90	131	142	123	113	—
37	gädda	»	189	183	155	161	149	170	180	180	175
38	sill	»	52	64	50	55	55	51	53	50	55
39	strömming	»	59	61	60	50	60	50	35	53	60
40	torsk	»	128	134	150	148	109	118	87	—	83
41	rödspotta (spätta)	»	149	143	163	170	153	143	149	124	150
42	kolja	»	140	138	149	134	145	144	139	114	125
43	Salt sill, prima Islands-	»	41	35	35	33	28	27	29	25	30
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	59	63	69	81	55	89	69	75	70
45	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	365	358	317	338	304	345	331	337	325
46	Socker, bit-	»	44	45	48	45	45	46	46	47	47
47	Salt, matsalt	»	16	15	20	17	15	15	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	123	121	126	135	93	133	135	111	125
49	Apelsiner, medelstora	dussin	104	79	102	118	80	114	135	102	117
50	Bananer, prima	kg	150	150	150	160	160	160	160	160	160
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	110	106	116	108	100	100	110	100	118
52	Vitkål, svensk	»	19	20	24	23	26	21	14	21	25
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	21	25	25	19	19	28	25	23	23
54	Svagdricka	l	23	17	15	15	16	20	15	15	15
55	Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	25	35	23	38	30	34	36	34	39
56	Fotogen, Water White	l	23	23	25	23	23	23	23	24	25
57	Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	10	20	15	19	20	18	15	—	20
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1125	1050	985	895	1050	780	965	815	975
59	barr-, » »	»	885	635	650	615	700	670	775	625	790
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	650	700	665	650	575	675	600	550	500
61	hushålls- (fyrkol), prima, »	»	270	325	320	300	—	325	275	275	325
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	447	438	507	481	414	550	468	483	434
63	c:a 40—60 el. 60—80 mm, »	»	407	405	464	490	439	457	435	500	414

Värnamo	Växjö	Kalmar	Västervik	Visby	Karlskrona	Kristianstad	Malmö	Lund	Landskrona	Hälsingborg	Ystad	Halmstad	Varberg	Göteborg	Lysekil	
18	16	22	18	20	18	20	19	19	19	19	18	18	18	19	20	1
5	8	8	5	5	7	6	7	7	6	6	5	8	6	10	5	2
203	213	210	201	195	202	200	199	200	200	200	205	210	215	223	221	3
182	200	201	188	186	190	190	183	—	—	—	—	193	193	209	212	4
138	145	159	149	163	166	125	156	137	154	132	151	152	145	146	133	5
115	—	—	105	121	129	95	105	110	—	—	105	95	103	110	—	6
118	118	119	118	119	118	118	119	118	119	117	115	117	119	119	118	7
127	126	128	137	120	131	130	140	132	130	138	114	134	129	160	125	8
35	40	34	32	40	38	33	32	38	35	31	38	32	40	34	36	9
482	470	486	536	571	665	367	400	450	417	398	350	350	700	505	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
28	26	29	25	34	28	34	34	33	32	36	35	32	35	30	29	12
53	48	40	45	55	45	50	46	45	50	48	50	42	55	40	40	13
34	34	32	35	36	39	33	34	34	35	35	34	34	35	33	34	14
22	21	20	22	22	25	22	26	25	22	25	22	22	22	22	23	15
31	30	28	31	33	34	29	31	31	31	32	31	30	32	29	30	16
30	35	30	30	30	30	30	30	27	33	31	30	30	30	30	28	17
47	50	39	48	41	46	48	47	48	46	46	45	38	40	40	40	18
63	63	60	60	65	65	64	65	62	63	65	70	68	65	66	63	19
85	90	90	91	99	95	99	104	92	91	92	97	92	97	83	80	20
46	50	51	50	55	54	35	36	38	36	53	35	47	51	66	59	21
36	45	38	41	43	40	27	28	26	27	38	27	40	40	50	49	22
140	140	99	125	125	142	140	144	138	123	106	130	119	125	131	150	23
60	*60*	*69*	*90*	*74*	*79*	—	*73*	—	—	—	*65*	—	*75*	*94*	*82*	24
68	80	78	74	90	86	70	78	70	80	68	83	74	90	103	83	25
85	100	82	87	110	101	85	88	95	96	101	95	86	75	136	118	26
135	160	131	167	137	153	146	183	160	165	140	160	131	120	161	130	27
116	140	118	127	96	123	117	135	130	132	122	115	107	88	114	100	28
164	175	182	190	150	200	171	240	173	178	186	180	170	—	195	170	29
111	127	126	140	—	131	119	123	125	109	113	100	130	119	120	105	30
170	*175*	*157*	*170*	*157*	*196*	*188*	*210*	*220*	*200*	*199*	*172*	*173*	*167*	*205*	*177*	31
113	150	134	172	138	153	135	153	145	129	125	173	144	123	144	120	32
145	150	127	150	133	124	107	106	112	100	107	112	131	121	159	149	33
147	153	131	155	129	124	122	135	132	140	130	140	161	131	163	150	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
113	100	—	70	—	98	138	138	129	—	—	—	—	—	170	—	36
150	149	144	150	147	150	183	198	192	208	196	200	200	—	196	—	37
50	53	—	50	80	—	63	70	60	63	67	—	67	—	50	45	38
60	51	56	44	47	41	53	65	—	—	69	57	78	—	83	—	39
94	100	57	76	119	43	48	60	60	60	54	45	50	34	53	45	40
138	139	—	—	157	—	113	175	125	150	137	125	140	118	168	124	41
113	130	104	—	125	—	150	150	—	—	88	138	124	88	128	87	42
28	40	25	35	35	38	50	35	32	40	41	33	37	35	44	31	43
—	—	—	88	55	80	—	—	—	—	—	—	—	65	67	55	44
292	280	330	340	358	368	288	289	295	333	286	305	350	333	335	290	45
45	*46*	*44*	*45*	*49*	*46*	*44*	*45*	*45*	*46*	*46*	*46*	*45*	*47*	*45*	*46*	46
15	20	15	15	16	15	15	15	15	15	15	15	16	13	15	15	47
125	120	114	133	150	126	110	113	109	125	115	95	123	100	125	119	48
103	120	100	113	126	90	110	93	94	95	100	95	66	83	113	70	49
160	160	160	160	160	160	160	150	150	160	160	155	160	155	150	150	50
100	110	100	112	113	120	114	100	97	97	104	100	100	100	107	102	51
20	35	26	30	15	18	20	15	15	17	13	10	14	27	25	19	52
23	20	25	23	27	24	20	23	24	26	24	24	26	22	24	22	53
15	15	15	12	11	14	12	12	11	11	12	9	13	12	18	15	54
42	44	37	46	44	40	24	41	36	40	30	35	35	37	25	41	55
27	27	22	23	23	25	23	23	23	23	23	23	22	25	23	22	56
—	—	20	17	19	18	16	15	15	18	13	18	—	—	12	—	57
725	785	745	715	1035	840	1050	1740	1200	1500	1300	1300	1105	1100	1395	1250	58
525	600	540	600	665	600	800	1525	1000	1400	1200	1100	845	—	1140	1000	59
600	650	675	625	750	700	525	525	550	625	650	615	650	525	538	469	60
300	*370*	—	*250*	*300*	*292*	*200*	*189*	*190*	*208*	*264*	*197*	*225*	*250*	*220*	*225*	61
450	500	436	427	397	347	320	332	380	389	376	335	390	400	378	369	62
425	480	420	415	415	364	320	289	360	378	360	350	396	381	371	304	63

	Varuslag	Kvantitet	Vänersborg	Borås	Lidköping	Tidaholm	Karlstad	Filipstad	Arvika	Örebro	Västerås
1	Mjölk: oskummad	l	18	21	16	14	22	22	20	20	19
2	separerad	»	10	8	7	5	8	6	7	8	8
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	210	220	210	213	210	206	210	200	200
4	mat- (lands-)	»	203	202	193	198	203	197	170	179	198
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	143	137	123	138	140	130	130	123	117
6	halvfet, » »	»	—	97	86	—	95	85	—	100	—
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	118	118	118	118	118	118	118	115	119
8	Ägg, svenska, färska	tjog	134	157	136	126	161	173	153	142	165
9	Potatis: gammal	5 l	40	34	28	33	42	36	35	28	39
10	»	hl	550	531	500	388	561	593	438	537	617
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	35	33	28	32	30	28	34	25	27
13	Bruna bönor, holländska	»	42	45	48	45	54	51	45	48	41
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	35	33	34	34	35	34	34	33	33
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	24	22	21	22	22	23	21	24	24
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	30	30	30	31	31	30	31	32	29
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	30	30	30	30	30	30	30	28	32
18	ris-, Burma-el. svenska prima	»	50	50	40	45	39	46	35	34	44
19	Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	67	63	60	62	63	55	60	57	51
20	Rågbröd: hårt knäckebröd	»	98	84	81	79	85	79	90	80	79
21	sötlimpa eller siktbröd	»	60	62	71	72	71	63	68	59	54
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	47	48	50	50	52	50	59	54	45
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	140	137	121	140	148	160	150	125	120
24	mjukt mathröd, bakat med vatten	»	59	63	59	65	75	67	62	68	54
25	billigaste sort » » mjölk	»	76	71	71	83	100	77	86	100	65
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	85	87	80	85	91	80	103	100	118
27	Nötkött, färskt: stek	»	170	151	145	143	149	148	136	140	157
28	soppkött	»	113	129	118	120	107	120	106	103	103
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	180	173	163	174	179	180	180	175	175
30	spädkalv	»	90	125	86	113	96	120	122	96	—
31	Fårkött, färskt, stek	»	200	199	170	185	181	180	149	165	186
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	140	124	140	150	147	140	141	140	150
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	155	138	140	141	154	148	150	147	160
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	160	137	154	142	154	150	150	145	160
35	» amerikanskt »	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	—	125	—	—	131	128	98	105	113
37	gädda	»	150	171	150	159	153	168	146	169	149
38	sill	»	60	44	45	45	49	53	42	49	54
39	strömming	»	80	66	60	59	70	70	68	54	56
40	torsk	»	75	57	65	91	102	105	100	99	117
41	rödspotta (spätta)	»	163	140	168	151	158	150	—	156	150
42	kolja	»	125	111	120	103	127	114	129	136	137
43	Salt sill, prima Islands-	»	40	30	40	39	40	40	39	30	29
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	70	72	76	60	75	81	55	69	73
45	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	314	314	304	320	321	313	326	273	302
46	Socker, bit-	»	47	47	46	48	49	48	48	45	46
47	Salt, matsalt	»	15	15	20	15	15	18	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	100	99	122	113	110	121	96	119	130
49	Apelsiner, medelstora	dussin	90	98	95	81	102	96	94	120	127
50	Bananer, prima	kg	150	155	160	160	160	160	160	160	160
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	100	100	110	100	110	112	106	95	110
52	Vitkål, svensk	»	15	25	18	23	25	25	15	16	20
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	28	25	22	22	25	22	22	22	22
54	Svagdricka	l	15	15	15	12	20	15	15	15	13
55	Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	35	33	25	36	39	39	29	34	34
56	Fotogen, Water White	l	24	24	23	24	25	26	24	23	23
57	Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	20	—	19	—	20	—	—	16	18
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1075	1330	915	800	1015	1000	900	1000	1080
59	barr-, » »	»	775	950	585	600	765	650	650	800	735
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	500	633	575	600	600	575	650	506	600
61	hushålls- (fyrkol), prima, »	»	225	275	300	280	300	375	350	300	270
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	383	392	448	457	470	450	500	400	454
63	c:a 40-60 el. 60-80 mm, »	»	406	378	423	438	468	450	500	421	427

Falun	Ludvika	Avesta	Mora	Gävle	Söderhamn	Sundsvall: staden	Sundsvall: sågv.-distr.	Kramfors	Östersund	Umeå	Vilhelmina	Luleå	Malmberget o. Gällivare	Kiruna	Samtliga orter	
22	22	20	22	21	19	20	20	20	23	20	20	25	20	27	**20**	1
—	—	6	7	9	10	10	10	9	8	10	—	7	—	—	**7**	2
202	210	202	228	212	210	232	225	220	221	206	250	209	209	230	**209**	3
188	188	200	200	210	198	208	205	194	197	190	209	193	202	230	**196**	4
125	117	153	150	122	140	150	134	144	110	134	157	127	136	135	**141**	5
85	83	100	—	—	125	110	100	—	96	110	128	104	99	—	**105**	6
118	117	118	117	115	114	118	118	118	119	118	119	119	115	115	**118**	7
148	147	160	186	171	177	189	189	183	173	192	192	201	190	204	**153**	8
32	33	36	30	35	33	42	35	33	35	42	—	46	48	51	**37**	9
500	607	595	429	447	597	584	471	600	512	679	533	700	750	—	**585**	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
29	28	28	30	31	31	33	30	30	29	30	37	39	30	37	**30**	12
46	48	48	50	42	50	49	46	46	50	50	51	50	50	48	**47**	13
36	35	34	36	33	35	38	38	35	36	37	36	38	38	39	**35**	14
23	22	25	23	23	23	25	24	22	24	25	25	25	25	25	**23**	15
31	31	32	33	31	32	33	33	31	32	34	35	35	34	35	**31**	16
30	29	32	35	30	36	36	32	34	29	35	39	35	32	30	**31**	17
44	35	43	38	49	35	44	42	37	36	39	41	41	43	44	**42**	18
51	50	54	53	52	58	61	58	58	59	60	58	65	53	65	**60**	19
72	73	70	70	75	80	77	75	75	82	80	75	84	75	83	**85**	20
62	61	61	66	60	55	66	69	50	64	63	75	62	77	74	**58**	21
—	55	—	—	50	52	59	60	—	52	54	65	50	60	—	**46**	22
120	125	148	165	149	125	128	125	113	147	150	150	196	143	162	**136**	23
80	70	61	77	82	67	79	79	70	76	88	70	90	69	103	**73**	24
89	—	—	—	98	91	96	93	90	93	—	—	—	—	—	**86**	25
109	105	88	100	101	118	129	124	100	102	113	100	150	84	114	**100**	26
160	153	159	140	140	155	166	155	130	136	148	130	160	147	155	**149**	27
120	128	128	100	108	110	127	117	100	109	97	100	124	107	114	**116**	28
159	184	168	180	188	199	236	220	220	231	197	—	287	229	217	**189**	29
118	—	99	123	124	140	150	115	118	115	126	105	137	102	113	**115**	30
177	180	190	178	187	175	202	176	175	183	200	125	182	160	143	**184**	31
130	139	149	137	155	170	157	144	130	165	169	130	160	151	160	**144**	32
159	155	149	150	157	160	156	147	150	150	150	145	156	145	147	**143**	33
156	160	150	160	152	160	155	148	150	160	160	140	156	155	160	**149**	34
—	—	—	180	—	180	—	163	170	171	200	159	189	171	190	**177**	35
150	140	122	132	100	—	—	—	100	—	75	—	89	—	80	**117**	36
188	181	162	169	183	150	200	175	167	191	150	—	125	—	128	**169**	37
55	50	50	53	—	50	55	—	—	50	—	50	50	45	53	**54**	38
60	60	60	60	85	60	75	67	56	72	75	75	75	63	69	**62**	39
125	125	125	100	125	125	125	—	98	105	100	—	75	48	53	**89**	40
192	200	149	143	175	150	200	—	175	160	—	—	150	—	—	**152**	41
125	150	125	105	150	125	125	—	99	100	—	—	75	—	—	**123**	42
34	38	35	35	32	35	39	35	30	40	38	60	37	34	44	**36**	43
51	73	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**69**	44
317	310	345	320	331	340	350	357	285	335	315	353	341	286	363	**323**	45
46	47	47	49	46	48	47	48	50	49	49	49	48	50	52	**47**	46
14	12	15	15	15	15	18	16	15	15	15	19	20	19	15	**16**	47
98	125	115	128	120	112	148	139	137	130	113	133	130	125	140	**121**	48
80	75	94	117	114	115	130	109	110	112	120	109	139	100	117	**103**	49
160	160	160	165	159	160	160	160	170	170	165	174	165	175	175	**160**	50
91	97	115	103	101	120	118	108	108	110	110	103	119	116	110	**106**	51
20	22	30	23	15	28	25	24	30	39	25	43	33	26	25	**22**	52
22	20	20	23	23	23	23	24	24	23	25	28	25	29	27	**24**	53
15	15	15	18	12	15	18	18	20	22	16	25	20	20	20	**16**	54
30	39	35	40	39	35	40	40	33	30	34	55	35	28	28	**35**	55
23	22	25	30	23	25	25	25	22	29	27	29	30	35	35	**25**	56
17	—	—	—	18	—	21	—	—	19	—	—	—	—	—	**17**	57
1065	800	800	900	840	900	700	590	650	735	600	450	825	800	1200	**965**	58
765	500	600	500	670	725	575	475	570	550	550	350	665	600	750	**735**	59
633	650	600	700	625	600	700	—	850	775	600	—	725	—	900	**627**	60
350	—	350	350	275	300	350	—	450	375	325	—	300	—	—	**290**	61
500	409	550	573	434	471	450	—	373	630	491	—	455	—	—	**439**	62
474	385	500	521	445	458	450	—	400	587	441	—	434	—	—	**423**	63

Kreaturs- och köttpriser för Stockholm, Linköping, Norrköping, Malmö och Göteborg 1913 samt 1929—mars 1933.

Kreatурspriser [1] (öre per kg levande vikt).	1913	1929	1930	1931	1932	Mars 1932	Okt. 1932	Nov. 1932	Dec. 1932	Jan. 1933	Febr. 1933	Mars 1933
Kor:												
Extra prima	61	68	65	55	43	43	44	41	40	40	38	37
Kl. 1	55	58	58	48	38	38	38	36	34	34	33	33
» 2	50	50	50	41	32	32	32	30	29	28	27	27
» 3	41	35	38	31	23	22	23	21	21	20	19	19
Kvigor (o. stutar):												
Extra prima	66	74	71	62	51	51	51	49	48	47	46	45
Kl. 1	60	67	65	56	45	45	45	43	42	41	40	40
» 2	50	53	54	46	37	36	37	35	34	34	32	32
Tjurar:												
Extra prima	65	69	71	54	41	39	40	38	38	37	35	35
Kl. 1	62	65	66	51	36	34	36	34	33	33	31	30
» 2	58	61	63	48	34	34	33	32	32	31	29	28
» 3	50	49	55	45	31	30	29	28	28	27	25	25
Oxar:												
Extra prima	63	68	66	55	43	43	43	40	39	38	37	36
Kl. 1	57	60	60	50	39	38	39	37	35	34	33	33
» 2	48	44	48	38	29	28	29	27	25	24	23	23
Kalvar:												
Sötmjölks-	70	90	85	73	63	71	52	53	63	64	62	59
Skummjölks-	57	64	61	52	42	48	33	34	42	41	40	39
Får:												
Yngre	58	78	76	66	61	65	55	52	52	52	52	55
Äldre, feta	53	51	49	41	35	39	30	28	28	29	32	34
Svin:												
Slakterisvin	82	113	94	59	61	51	67	67	67	63	61	62
Rena, större	81	108	87	54	57	47	64	63	63	60	58	59
Suggor	68	79	60	34	35	29	41	41	39	36	36	37
Köttpriser (öre per kg hel kropp).												
Ox-, kvig- och kokött:												
Kl. 1	·	115	113	99	80	79	80	77	74	74	72	71
» 2	·	92	97	82	64	64	63	60	57	57	55	55
» 3	·	67	75	64	44	43	44	41	38	38	38	39
Tjurkött:												
Kl. 1	·	108	111	91	68	65	67	65	62	61	59	58
» 2	·	95	102	83	57	54	55	54	52	51	48	47
Gödkalvkött:												
Sötmjölkskalvar Kl. 1		155	145	126	109	121	91	90	106	111	109	106
» 2	·	134	129	112	97	108	81	79	92	96	92	88
Skummjölkskalv. » 1	·	119	116	94	74	85	60	61	74	75	72	69
Lamm	·	187	445	133	140	145	121	118	120	125	129	136
Får: fullt feta	·	147	146	128	117	125	102	102	102	103	104	111
Svin: Slakterifläsk.												
Kl. 1 (50— 75 kg)	·	154	129	85	86	71	95	93	96	89	88	87
» 2 (75—100 »)	·	147	121	79	83	70	93	91	87	86	85	83
Suggor, feta	·	112	82	48	51	44	60	62	59	57	53	54
» mindre feta	·	97	74	42	42	37	49	50	48	45	44	43

[1] För 1913 föreligga inga uppgifter från Linköping och Norrköping. För vissa varuslag saknas uppgifter tillfälligtvis eller under längre perioder för en eller flera av orterna.

Fiskpriser i Stockholm och Göteborg januari 1932—mars 1933.

Partipriser (öre pr kg) för slaktad fisk av ordinär storlek (där ej annat uppgives).[1]

Slag	Jan. 1932	Febr. 1932	Mars 1932	April 1932	Maj 1932	Juni 1932	Juli 1932	Aug. 1932	Sept. 1932	Okt. 1932	Nov. 1932	Dec. 1932	Jan. 1933	Febr. 1933	Mars 1933
Stockholm.															
Abborre, stor	115	125	145	120	100	85	70	70	75	75	75	80	110	110	110
liten	80	90	100	90	60	55	55	55	50	50	50	55	60	60	60
Braxen	85	70	80	80	70	65	60	60	60	60	60	60	80	80	80
Gädda, levande	145	—	—	160	140	125	—	—	130	130	130	145	140	140	140
slaktad	150	180	210	130	110	100	145	145	120	120	120	120	135	135	135
Gös	195	195	250	220	185	160	150	150	140	140	140	170	140	140	140
Hälleflundra, stor	160	150	180	175	140	125	150	150	150	150	150	155	150	150	150
liten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	125	125	125
Id	—	—	80	60	40	35	—	—	—	—	—	—	50	50	50
Kolja, svensk	120	125	125	115	105	100	75	75	75	75	75	100	90	90	90
Kungsflundra	115	—	95	95	95	95	90	90	80	80	80	85	100	100	100
Lake, stor	145	160	—	—	—	—	—	—	90	90	90	100	100	100	100
insjö- liten	120	110	—	—	—	—	—	—	55	55	55	85	65	65	65
Lax, färsk	325	325	260	340	300	250	300	300	250	250	250	280	360	360	360
Piggvar	180	200	200	175	165	155	180	180	170	170	170	200	175	175	175
Röding	—	—	—	—	—	—	—	—	175	175	175	175	200	200	200
Rödspotta, stor	100	100	110	100	90	75	70	70	70	70	70	90	100	100	100
liten	60	60	60	60	55	50	45	45	40	40	40	70	70	70	70
Sik, stor	125	—	—	125	120	—	—	—	110	110	110	115	130	130	130
liten	—	—	—	—	—	—	—	—	100	100	100	—	—	—	—
Siklöja	—	—	—	—	—	100	110	110	—	—	—	—	—	—	—
Sill, färsk	35	35	35	—	—	—	—	—	35	35	35	33	22	22	22
Sjötunga, stor	190	180	160	125	130	135	140	140	140	140	140	170	155	155	155
liten	110	120	95	70	80	90	90	90	85	85	85	125	110	110	110
Slätvar	—	—	—	—	—	—	150	150	—	—	—	160	160	160	160
Strömming	45	40	45	40	45	40	35	35	30	30	30	33	30	30	30
Torsk, m. huvud	75	60	60	80	70	65	—	—	50	50	50	45	45	45	45
svensk huvudlös	55	70	70	65	75	80	65	50	70	70	70	60	65	65	65
Vitling, stor	40	40	35	40	—	—	30	30	35	35	35	35	35	35	35
liten	25	25	25	20	—	—	25	25	20	20	20	25	25	25	25
Ål, levande, stor	300	325	—	325	300	275	260	260	270	270	270	250	225	225	225
liten	250	260	—	275	250	235	225	225	225	225	225	225	200	200	200
Göteborg.															
Sill, stor	34	34	40	32	34	59	50	26	30	27	27	32	31	37	33
blandad	18	17	21	—	25	59	36	—	—	—	19	16	16	21	15
liten	6	7	12	10	—	35	17	5	7	14	10	8	7	11	5
Kolja, stor	110	93	102	94	85	72	76	75	68	90	73	87	103	99	91
halvstor	121	98	108	108	81	72	71	69	66	86	76	95	106	98	92
liten	78	58	66	61	53	46	42	31	35	40	36	43	49	62	55
Vitling	39	25	31	37	37	27	16	14	23	25	26	27	26	25	19
Torsk, stor	47	49	50	47	48	34	31	42	66	61	42	44	40	43	35
liten	33	23	30	27	24	18	9	8	21	26	23	23	25	24	16
Långa	77	69	63	69	91	78	63	70	99	117	94	85	74	72	45
Gråsik	37	28	24	25	23	15	9	14	22	33	20	30	29	28	23
Tunga, röd	172	110	94	69	81	81	87	91	96	101	91	117	142	120	90
äkta	361	273	278	269	183	191	306	415	337	189	152	238	291	270	221
Piggvar	253	206	218	205	175	165	202	233	226	206	192	210	217	193	193
Slätvar	189	148	166	165	148	148	173	180	160	130	111	134	143	141	127
Rödspotta	128	104	104	101	102	109	102	89	98	107	109	121	131	125	95
Hälleflundra	158	180	171	174	156	129	143	142	153	186	140	171	177	173	144
Makrill	—	—	—	87	46	26	37	37	39	53	77	—	—	—	—
Tillförsel:															
Antal båtar	2827	2 714	2 022	1 794	1814	2670	2 622	2 113	2 506	2 517	2 519	2727	2704	2 165	2 339
» lådor	62 091	48 836	29 088	28 448	51 816	55 780	47 068	58 867	52 807	44 881	52 848	48 116	55 998	39 643	58 718

[1] *Stockholms*-noteringarna avse de priser, som av partihandlare i fisk betingats vid försäljning till minuthandlare i Stockholm. Ifrågavarande noteringar avse sålunda vara, som oftast passerat en eller flera mellanhänder. De från *Göteborg* erhållna noteringarna åter avse de priser, som av fiskeriidkarna erhållits vid fiskhamnsauktionerna i Göteborgs stads fiskhamn, och äro sålunda att betrakta såsom förstahandspriser utan inräknande av några transport- eller distributionskostnader.

Litteraturöversikt.

(Mars 1933.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

DEBES, I. Nordisk socialt samarbeide. Socialt arbeid 1933, nr 3.

GINSBERG, M. Recent tendencies in sociology. Economica febr. 1933.

LEWALTER, E. Zur Systematik der Marxschen Staats- und Gesellschaftslehre. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 68, s. 641.

LINDBERG, N. Kan Staten lede Bankvæsenet? Socialt arbeid 1933, nr 2—3.

OTTE, B. Sozialpolitik und Volkstum. Soziale Praxis 1933, nr 9.

RENNER, K. Karl Marx und der Antimarxismus. Arbeit und Wirtschaft 1933, nr 3.

SINDING, TH. Avbetalingshandel. Socialt arbeid 1933, nr 2.

TRACEY, H. Karl Marx in retrospect 1883—1933. The Labour magazine mars 1933.

VANNER, A. Teknokratin. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 9.

Sverige.

DEBES, I. Social folkehöiskole i Stockholm. Socialt arbeid 1933, nr 2.

VANNER, A. The labour budget in Sweden. The Labour magazine mars 1933.

Amerikas förenta stater.

Findings of president's research committee on social trends. Monthly labor review febr. 1933.

Labor legislation of 1932. Monthly labor review dec. 1932.

Finland.

HARMAJA, L. Det sociala forskningsarbetets uppgift. Social tidskrift 1933, nr 2.

Island.

THORSTEINSSON, TH. Sociale forhold og social lovgivning på Island. Socialt arbeid 1933, nr 3.

Italien.

BOHNSTEDT, W. Die Sozialpolitik des Faschismus in Italien. Soziale Praxis 1933, nr 10.

NENNI, P. The »socialism» of Mussolini. The Labour magazine mars 1933.

SIEGEL, O. Grundlagen des italienischen Arbeitsrechtes. Arbeit und Beruf 1933, nr 6.

Norge.

ARCTANDER, SIGNY. Arbeidernes oplysningsforbund i Norge. Socialt arbeid 1933, nr 3.

Ryssland.

SCHWARZ, S. Inför den andra femårsplanen. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 11.

Storbritannien.

BIELSCHOWSKY, H. H. Der MacMillan-Report. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 138, s. 225.

Arbetarskydd.

DRINKER, PH. Protecting the worker against dust inhalation. National safety news mars 1933.

HEYMANN, O. Die elektrische Rauchgasreinigung. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933. Festschrift.

HIPP, J. Schwerer Unfall bei einer Fahrstuhl-Fangprobe. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 8.

HOHEISEL, W. & KREMER, D. Schwefelwasserstoffvergiftungen. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 8.

KOELSCH. Klinisch-röntgenologische Untersuchungen von Graphitarbeitern. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 8.

LANYAR, F. & STAUDINGER, S. Ekzem durch Schellacksteife, eine entschädigungspflichtige Berufskrankheit bei Hutmachern. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933. Festschrift.

MAGER, A. Verbesserung des »Limmer»-Schnellverschlusses auf Grund einer Explosion eines Dampffasses. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 8.

RICHTER. Gefahrenschutz bei der Beförderung von Baumstämmen im Hafenbetrieb. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 8.

RISINGER, J. L. Lessening the risk of asphyxiation and fire. National safety news mars 1933.

ROESE. Chlorgasunfall in einem Papier- und Zellstoffwerk. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 8.

ROWE, F. I. The cost of indifference. National safety news mars 1933.

SAUERTEIG, H. Genormte Schutzbrillen. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 8.

SPEARS, H. A. Something worth fighting for. National safety news mars 1933.

STEINIGER. Unfallgefahr bei Elektromotoren mit eingebauten Lüftern. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 8.
THOMAS, TH. Sicherheitsvorrichtungen für Dachdecker. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 8.
WEISS. Temperaturanzeigende Farbfolien. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933. Festschrift.
Brandbekämpfung durch moderne Feuerlöschmittel. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933. Festschrift.
Instandhaltung und Kontrolle von Rohrleitungen im Fabriksbetrieb. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 2.
Eine neue Sicherheitskupplung. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 2.
Selbsttätige Absperrventile für Ölfeuerungsanlagen. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933. Festschrift.

Sverige.

JÖNSSON, H. Om skyddsarbetet vid Kockums mekaniska verkstads A.-B. Arbetarskyddet 1933, nr 2.
PALM, E. Överläggningar rörande skyddsfrågor. Arbetarskyddet 1933, nr 2.

Amerikas förenta stater.

Accidental deaths drop in 1932. National safety news mars 1933.
Report of advisory committee on employment of minors in hazardous occupations. Monthly labor review dec. 1932.
Trend of child labor in the United States, 1920 to 1931. Monthly labor review dec. 1932.

Tyskland.

PAETZOLD. Ärztliche Betreuung im freiwilligen Arbeitsdienst. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 6.
WILUCKA, ANNEMARIE v. Die sächsischen Staatsbeihilfen an schwangere Fabrikarbeiterinnen. Blätter für Wohlfahrtspflege 1933, nr 2.

Arbetslön och arbetstid.

DREYER, E. International Nedsættelse af Arbejdstiden. Socialt Tidsskrift 1933, nr 2.
FUHS, R. Verminderung der Arbeitslosigkeit durch internationale Verkürzung der Arbeitszeit — Verlauf und Ergebnis der Vorkonferenz. Soziale Praxis 1933, nr 10—11.
LEVY, H. Die »Vierzig-Stunden»-Phantasie. Der Arbeitgeber 1933, nr 6.
MAURETTE, F. The preparatory conference on the forty-hour week. International labour review mars 1933.
NEITZEL. Die vorbereitende Genfer Arbeitszeitkonferenz. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 7.
SVITANICS, J. Die Vierzigstundenwoche und die Genfer Konferenz. Arbeit und Wirtschaft 1933, nr 3.
Economic depression and wage policy. International labour review mars 1933.
The I[nternational] L[abour] O[ffice] and shorter hours. The Labour magazine mars 1933.

Amerikas förenta stater.

Hours and earnings in the men's clothing industry, 1930 and 1932. Monthly labor review febr. 1933.
Legal restrictions on the hours of labor of men in the United States, as of January 1, 1933. Monthly labor review jan. 1933.
Salaries, wages and purchasing power. Conference board service letter 1933, nr 2.
Shorter work periods in industry. Monthly labor review jan. 1933.
Wages of seamen, 1932. Monthly labor review jan. 1933.
Wages rates of cereal beverage workers, 1932. Monthly labor review febr. 1933.

Finland.

Grovarbetarnas löner vid statens arbeten. Social tidskrift 1933, nr 3.
Sågindustrins arbetslöner. Industritidningen 1933, nr 2.

Ryssland.

7 Timersdagen i Sovjetunionens Industri. Udenrigsministeriets Tidsskrift 2 mars 1933.

Storbritannien.

Average earnings in the principal industries in October, 1931. The Ministry of labour gazette 1933, nr 3.

Tyskland.

Arbeitszeit, Urlaub, Jahresdeputate und Landarbeiterlöhne in Deutschland nach dem Stande vom Dezember 1932. Landarbeiter-Archiv 1933, nr 1.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

BOUNIATIAN, M. Technical progress and unemployment. International labour review mars 1933.
FAUCONNIER, M. L'Organisation de Cours pour chômeurs. Revue du travail 1933, nr 2.
SCHÖNHEYDER, K. Vår stilling til tidens arbeidslöshetsproblem. (Föredrag.) Statsökonomisk tidsskrift 1933, nr 1.

Sverige.

BRUNIUS, A. »Motkonjunktur» och arbetslöshetsförsäkring i Sverige. Industria 1933, nr 7.
— »Motkonjunktur» og arbeidslöshetsforsikring i Sverige. Arbeidsgiveren (Norge) 1933, nr 6.
ENEBORG, H. Utlänningars anställning å svenska handelsfartyg. Kommersiella meddelanden 1933, nr 5.
ENSTRÖM, A. F. Det stora konjunkturexperimentet. Teknisk tidskrift 1933, nr 9.
INDUSTRIFÖRBUNDET. Arbetslöshetsförsäkring avstyrkes. (Yttrande.) Industriförbundets meddelanden 1933, nr 1.
— Beredskapsarbeten och arbetslöshet. (Yttrande.) Industriförbundets meddelanden 1933, nr 1.
LANDSKOMMUNERNAS FÖRBUND. Anordnandet av beredskapsarbeten. (Yttrande.) Landskommunernas tidskrift 1933, nr 3.

LANDSKOMMUNERNAS FÖRBUND. Arbetslöshetsförsäkringen. (Yttrande.) Landskommunernas tidskrift 1933, nr 3.

LANTBRUKSSTYRELSEN. Jordbruket och arbetslöshetsproblemet. Utlåtande angående beredskapsarbeten till motverkande av arbetslöshet. Svenskt land 1933, nr 6.

STOCKHOLMS HANDELSKAMMARE. Beredskapsarbeten till motverkande av arbetslöshet. (Utlåtande.) Meddelanden från Stockholms handelskammare 1933, nr 2.

— Införandet av frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m. (Utlåtande.) Meddelanden från Stockholms handelskammare 1933, nr 2.

SVENSKA STADSFÖRBUNDET. Beredskapsarbeten till motverkande av arbetslöshet. (Yttrande.) Sv. stadsförbundets tidskrift 1933, nr 2.

— Städernas understödsväsen och en eventuell arbetslöshetsförsäkring. (Yttrande.) Sv. stadsförbundets tidskrift 1933, nr 2.

WISTRAND, K. Arbetslöshetsförsäkringsförslaget. Sunt förnuft 1933, nr 2.

Avvecklingen av 1921—1922 års kris ur arbetslöshetssynpunkt. Sunt förnuft 1933, nr 2.

Den svenska säsongarbetslösheten. Index mars 1933.

Amerikas förenta stater.

CROXTON, F. E. An analysis of the Buffalo, N. Y., unemployment surveys, 1929 to 1932. Monthly labor review febr. 1933.

Employment in relation to mechanization in the bituminous-coal industry. Monthly labor review febr. 1933.

Labor productivity and employment in the tire industry. Monthly labor review dec. 1932.

Man-hour productivity in the petroleum-refining industry in 1929. Monthly labor review dec. 1932.

Operation of unemployment-benefit plans in the United States during 1931 and 1932. Monthly labor review dec. 1932 & jan. 1933.

Operation of unemployment-insurance systems in the United States and in foreign countries, 1931 and 1932. Monthly labor review jan. 1933.

Danmark.

CONRAD, R. Hjælp til kriseramte Personer. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1933, nr 2.

Arbejdslösheden i de forskellige Dele af Landet. Statistiske Efterretninger 1933, nr 11.

Norge.

HVIDSTEN, J. Arbeidslöshet og botemidler. Socialt arbeid 1933, nr 2.

Polen.

ROSNER, J. An enquiry into the life of unemployed workers in Poland. International labour review mars 1933.

Ryssland.

The five-year plan and the regulation of the labour market in the U.S.S.R. International labour review mars 1933.

Storbritannien.

CLYNES, J. R. Ten years more of unemployment. The Labour magazine mars 1933.

RACKHAM, CLARA D. Watch that new unemployment insurance bill. The Labour magazine mars 1933.

Tyskland.

BERGER, H. Arbeitslosigkeit und Sorge um den beruflichen Nachwuchs. Der Arbeitgeber 1933, nr 6.

EHLERT, MARGARETE. Landhilfe. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 9.

EULER, E. Bringt die Mechanisierung der deutschen Landwirtschaft neue Arbeitslosigkeit mit sich? Landarbeiter-Archiv 1933, nr 1.

LUYKEN, R. Die Bedeutung der unsichtbaren Arbeitslosigkeit für die Arbeitsmarktbeobachtung. Soziale Praxis 1933, nr 12.

MLEINEK, CLARA. Aus der Reichsanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Soziale Praxis 1933, nr 12—13.

SCHLEDERER, M. Gegenwart und Zukunft der deutschen Arbeitslosenhilfe. Arbeit und Beruf 1933, nr 5.

WOYTINSKY, W. Arbetslösheten i Tyskland. En statistisk studie. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 11—12.

ZIERTMANN, P. Das Notwerk der deutschen Jugend. Arbeit und Beruf 1933, nr 4.

Österrike.

URANITSCH, E. Der freiwillige Arbeitsdienst in Österreich. Arbeit und Beruf 1933, nr 6.

Befolkningsfrågan.

HIESS, F. Die Familienstatistik im Fragenprogramm der Volkszählungen. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 138, s. 421.

Amerikas förenta stater.

Marital condition of gainfully occupied women in 1930. Monthly labor review dec. 1932.

Indien.

SHIRRAS, G. F. The population problem in India. The economic journal mars 1933.

Storbritannien.

TRACHTENBERG, H. L. Estimate of the jewish population of London in 1929. Journal of the Royal statistical society 1933, nr 1.

Tyskland.

GRAETZ-MENZEL, CHARLOTTE. Über die rassenbiologische Wirkung der akademischen Frauenberufe mit besonderer Berücksichtigung der Ärztinnen und Zahnärztinnen. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 27, s. 129.

LENZ, F. Rassenhygiene und Sterilisierung im Preussischen Landesgesundheitsrat. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 27, s. 180.

SCHMIDT-KEHL, L. Die Fruchtbarkeit mittel- und süddeutscher 1918—22 geschlossener bäuerlicher Ehen. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 27, s. 151.

Preussischer Landesgesundheitsrat und Sterilisierungsgesetz. Soziale Praxis 1933, nr 9.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

EGGERT, G. E. En bostadsutredning. Teknisk tidskrift 1933, nr 11.

G[UINCHAR]D, J. & S[JÄLANDER], V. Bostadshyror i Stockholm vid årsskiftet 1932/33. Statistisk månadsskrift 1933, nr 1.

MEURLING, C. Tomträttsinstitutet tjugofem år. Sv. stadsförbundets tidskrift 1933, nr 2.

NILSSON, OLOF. Modernisering av lantarbetarebostäder. Hem i Sverige 1 kv. 1933.

SANDBERG, H. Stockholms trädgårdsstäders bostadspolitiska betydelse. Hem i Sverige 1 kv. 1933.

Hyresledighetsförsäkring. Sveriges fastighetsägaretidning 1933, nr 5.

Hyresledighetsförsäkringen ur allmän försäkringssynpunkt. Assurans 1933, nr 5.

Statliga åtgärder för landsbygdens bostäder. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1933, nr 3.

Amerikas förenta stater.

Cost of dwelling units in various cities, as shown by building permits. Monthly labor review dec. 1932.

Elapsed time in building construction. Monthly labor review jan. 1933.

Schweiz.

Die Bautätigkeit im Jahre 1932. Die Volkswirtschaft 1933, nr 3.

Storbritannien.

BELLMAN, H. Building societies — some economic aspects. The economic journal mars 1933.

HICKS, G. The government's drive to slumdom. The Labour magazine mars 1933.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

WAGNER, EMMY. Die Motive der Fürsorge. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 138, s. 321.

Amerikas förenta stater.

Occupational distribution of old-age pensioners in New-York. Monthly labor review febr. 1933.

Föreningsväsen.

SCHWARZ, S. Karl Marx och fackföreningsrörelsen. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 10.

Amerikas förenta stater.

ÖSTERBERG, P. Amerikansk fackföreningspolitik. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 10.

Convention of American federation of labor, 1932. Monthly labor review jan. 1933.

Norge.

Retten til å være uorganisert. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1933, nr 2.

Polen.

MEHR, B. »Bund» 35 år. Tiden 1933, nr 3.

Tyskland.

BOHNSTEDT, W. Die deutschen Angestelltengewerkschaften 1928—1931. Soziale Praxis 1933, nr 11.

Hitler-Hugenberg och fackföreningsrörelsen. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 9.

Die Jugendlichen in den Gewerkschaften. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 9.

Hälso- och sjukvård.

HELLMER, H. Om röntgenundersökning och olycksfallsmedicin. Arbetarskyddet 1933, nr 2.

KAHLMETER, G. 3:e internationella kongressen för de reumatiska sjukdomarnas bekämpande. Pensionsförsäkringen 1933, nr 2.

MÜLLER, R. W. Anlagen für Heizung, Ventilation und Luftkühlung in Krankenanstalten. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933. Festschrift.

Sverige.

BERGLUND, Å. En central organisation för medicinsk upplysning. Social-medicinsk tidskrift 1933, nr 3.

HELLSTRÖM, N. Den offentliga civila sjukvårdsorganisationen i Sverige. (Föredrag.) Sveriges landstings tidskrift 1933, nr 1.

Danmark.

LARSEN, A. Kontrollen med Tyfus- og Paratyfusbacilbærere i Köbenhavns Kommune. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1933, nr 2.

Jord- och egnahemsfrågan.

Tyskland.

ALBRECHT, O. Bedeutung der Siedlung für Arbeitsbeschaffung. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 9.

HEILMANN. Die Richtlinien für die vorstädtische Kleinsiedlung vom 20. Februar 1933. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 6.

MÜNZBERG, W. Der Einfluss der Grundbesitzverteilung auf die ostpreussische Auswanderung. Archiv für Wanderungswesen Jahrg. 5, 3/4.

Die ländliche Siedlung bis zum Jahre 1932. Wirtschaft und Statistik 1933, nr 5.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Danmark.

HÖST, H. Overenskomstsituationen. Socialt Tidsskrift 1933, nr 2.

Finland.

Arbetsinställelserna år 1932. Social tidskrift 1933, nr 2.

Kanada.

Strikes and lockouts in Canada and in other countries during 1932. The labour gazette 1933, nr 2.

Tyskland.

GUSKO, K. Der Arbeitskampf. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 10.
KAHN-FREUND, O. Arbeitsgericht und Anwaltschaft. Soziale Praxis 1933, nr 10—11.
Reichswirtschaftsrat und Kündigungsschutzgesetz. Soziale Praxis 1933, nr 11.
Die Tarifverträge für Arbeiter. Wirtschaft und Statistik 1933, nr 5.

Österrike.

Die kollektiven Arbeits- und Lohnverträge der Jahre 1930 und 1931. Statistische Nachrichten 1933, nr 3.

Kooperation.

FREUNDLICH, EMMY. Size and efficiency of consumers' co-operative societies. Review of international cooperation 1933, nr 3.
OLBERG, P. Bernstein och konsumentkooperationen. Kooperatören 1933, nr 3.
Statistics of the affiliated national organisations for 1931. Review of international cooperation 1933, nr 3.

Schweiz.

HANDSCHIN, H. Kooperativa apotek i Schweiz. Kooperatören 1933, nr 4.

Storbritannien.

MACGREGOR, D. H. Taxation of co-operative dividend. The economic journal mars 1933.

Tyskland.

GROTKOPP, W. Ausbau der Beziehungen zwischen den deutschen Konsum- und landwirtschaftlichen Genossenschaften. Schweiz. Konsum-Verein 1933, nr 11.

Levnadskostnader.

Finland.

Medelprisen å lantarbetarnas naturaförmåner år 1932. Social tidskrift 1933, nr 2.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Amerikas förenta stater.

Junior employment problems under present industrial conditions. Monthly labor review dec. 1932.

Tyskland.

Die Berufsfürsorge der Reichsanstalt 1931/32. Soziale Praxis 1933, nr 12.

Nykterhetsfrågan.

BLUHM, AGNES. Das neueste Experiment über Alkohol und Vererbung. Revue internationale contre l'alcoolisme 1933, nr 1.
DALSJÖ, M. Bilolyckornas statistikproblem. Tirfing 1933, nr 1.
ENGLUND, E. Hur mäter man skiftningarna i nykterhetstillståndet hos ett folk? Tirfing 1933, nr 1.
GABRIEL, E. Die Aufgaben der Frau in der Trinkerbehandlung. Revue internationale contre l'alcoolisme 1933, nr 1.
HINDHEDE, M. Alkohol som Dödsaarsag. Tirfing 1933, nr 1.
QUENSEL, U. Några randanmärkningar till professor J. Tillgrens uppsats »Om det måttliga alkoholbruket». Tirfing 1933, nr 1.
TILLGREN, J. Om det måttliga, oskadliga alkoholbruket. Tirfing 1933, nr 1.

Sverige.

H[OLMBER]G, TH. De höga spritprisen. Tidskrift för systembolagen 1933, nr 2.
Halmstad-fallet. Resultatet av kontrollstyrelsens undersökning. Tidskrift för systembolagen 1933, nr 2.

Amerikas förenta stater.

HERCOD, R. New studies on American prohibition. Revue internationale contre l'alcoolisme 1933, nr 1.

Spanien.

BANDEL, R. Alkoholismus und Sterblichkeit in Spanien. Revue internationale contre l'alcoolisme 1933, nr 1.

Socialförsäkring.

Sverige.

Socialförsäkringens regresskrav mot trafikförsäkringsbolagen. Assurans 1933, nr 6.
Socialförsäkringsbolagens bidrag till statsverket. Assurans 1933, nr 6.

Kanada.

Quebec social insurance commission. The labour gazette 1933, nr 2.

Tyskland.

KROSCHEWSKI. Zur Neuordnung der Versicherungsämter. Oberversicherungsämter und des Verfahrens in der Reform der Sozialversicherung. Die Reichsversicherung 1933, nr 1.

LAUTERBACH, G. Zur Zusammenlegung von Berufsgenossenschaften. Die Reichsversicherung 1933, nr 1.

SCHULTE-HOLTHAUSEN. Milderung von Härten in der Sozialversicherung und der Reichsversorgung. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 7.

WEDDIGEN, W. Krisis der Sozialversicherung. Zeitschrift für die gesamte Versicherungs-Wissenschaft 1933, nr 1.

Abbau des Abbaues in der Sozialversicherung ist nicht Aufbau, sondern Niederreissen! Zentralblatt für Reichsversicherung 1933, nr 5.

Ut- och invandring.

HEYNE, B. Die internationale Rückwanderung. Archiv für Wanderungswesen Jahrg. 5, nr 3/4.

SCHULTZE, E. Die Motive der Einwanderungsfeindschaft und die Hemmung der Arbeiterwanderungen durch die Weltwirtschaftskrisis. Archiv für Wanderungswesen Jahrg. 5, nr 3/4.

Jugoslavien.

LANGROD, W. Die jugoslavische Auswanderung. Archiv für Wanderungswesen Jahrg. 5, nr 3/4.

Kanada.

Immigration to Canada during the calendar year 1932. The labour gazette 1933, nr 2.

Schweiz.

Ein- und Auswanderung im Jahre 1932. Die Volkswirtschaft 1933, nr 3.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of commerce. Bureau of foreign and domestic commerce.
Commerce yearbook. 10 (1932). Vol. 2. *Foreign countries. Wash. 1933.*

CANADA. Department of labour.
Prices in Canada and other countries 1931. Ottawa 1932. (Suppl. till: The labour gazette.)
Report on labour organization in Canada. 21 (1931). Ottawa 1932.
Report on organization in industry, commerce and the professions in Canada. 10 (1931). Ottawa 1931.

DANMARK. Det statistiske Departement.
Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1933.
Bd 90: H. 3. Ansættelserne til Indkomst- og Formueskatten for Skatteaaret 1931/32.
» 6. Kapitelstakster for Afgröden 1932.
» 92: » 1. Folketingsvalget den 16. Nov. 1932.

DOMMER og kjennelser av arbeidsretten 1932. Ved *P. Berg.* Oslo 1933.

GÖTEBORG. Göteborgs stads statistiska byrå.
Bostadsräkningen 1930 samt bostadsundersökningen 1931 i Göteborg. Gbg 1933.

HAGBERG, G. Norrlands stufvareförbund 1906—31. Minnesskrift. Sthlm 1931.

HELSINGFORS. Helsingfors stads statistiska byrå.
Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 43 (1930). Hfors 1933.

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Durée de travail et chômage. Rapport à la conférence préparatoire janvier 1933. Genève 1933.
— Rapport de la conférence préparatoire . . . Genève 1933.

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Studies and reports. Geneva 1933.
Ser. A. (Industrial relations.)
37. Industrial labour in Japan.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
17e session Genève, 1933.
Rapport. Genève 1933.
1. Suppression des bureaux de placement payants.

ITALIEN La cassa nazionale per le assicurazioni sociali.
L'assistenza sanitaria. Monografia illustrativa. Roma 1932.
— Confederazione generale fascista dell' industria italiana.
Annuario. 10 (1932). Roma 1932.

JONSSON, PER. Prickad. Sthlm 1933.

[KOCK, KARIN.] Skånska cementaktiebolaget 1871—1931. Minnesskrift. Upps. 1932.

LUNDBORG, H., & WAHLUND, S. The race biology of the swedish lapps. With the collaboration of the staff of the institute and of *K. B. Wiklund.* P. 1. General survey. Prehistory. Demography. Future of the lapps. Upps. 1932. (The Swedish state institute for race biology.)

MYRDAL, G. Konjunktur och offentlig hushållning. En utredning. Sthlm 1933. (Ekonomiska *debatten. 2.*)

NEDERLÄNDERNA. Centraal bureau voor de statistiek.
Overzicht van den omvang en den voornaamsten inhoud der collectieve arbeidsovereenkomsten in Nederland op 1 juni 1932. 's-Gravenh. 1933.
Statistiek der werkstakingen en uitsluitingen *gedurende het jaar 1931. 's-Gravenh. 1932.*

NEW YORK (STATE). Department of labor. Industrial commissioner.
Special bulletin. Albany 1932.
179. Unemployment in Buffalo, November, 1932.

NEW YORK (CITY). Metropolitan life insurance company.
A series on social insurance. New York [1933].
10. British experience with unemployment insurance. A summary of evidence taken by The Royal commission on unemployment insurance. P. 4. Administration. Abuses and anomalies.

NORD-IRLAND. The administration of local government services.
Report. 1931/32. Belfast 1932.

NORGE. Den av Socialdepartementet den 16. desember 1931 nedsatte komité.
Innstilling om forholdsregler mot utilbörlig boikott i anledning av arbeidsforhold, m. v. Oslo 1932.

— Landbrukets priscentral.
Landbrukets priser. Virkeår 13 (1932). Ski 1933.

NYA ZEELAND.
The New Zealand official year-book. 41 (1933). Wellington 1932.

OHLIN, B. Ett konjunkturuppsvings förutsättningar och möjligheter. Föredrag. Sthlm 1933. (Skrifter, utg. av Svenska bankföreningen. 55.)

POLEN. Ministerstwo opieki społecznej. — Ministère de l'assistance sociale.
Annuaire des assurances sociales en Pologne. 5 (1929). Warsz. 1932.

RÖRIG, F. Mittelalterliche Weltwirtschaft. Blüte und Ende einer Weltwirtschaftsperiode. Jena 1933. (Kieler Vorträge. 40.)

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.
Meddelanden. Sthlm 1933.
34. *Parment, G.* Handledning vid revision av landskommuner.
34 b. Styrelseberättelse. [12 (1932).]

SKEIE, J. Ulovlige midler i kampen om arbeidsvilkår. Oslo 1931. (Straffelovkomiteens innstilling. D. 3. Bil. 1. — Justis- og politidepartementet.)

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1933.
Hälso- och sjukvård.
Sinnessjukvården i riket år 1931. Av K. medicinalstyrelsen.
Jordbruk med binäringar.
Jordbruk och boskapsskötsel år 1931. Av Statistiska centralbyrån.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1933.
Socialstatistik.
Detaljpriser och indexberäkningar åren 1913—30. Av K. socialstyrelsen.

STORBRITANNIEN. Royal economic society.
Memorandum issued by arrangement with the London and Cambridge economic service. Lond. 1933.
40. Report on current economic conditions in Europe, February, 1933.

TYSKLAND. Statistisches Reichsamt.
Die Tarifverträge für Arbeiter im Deutschen Reich am 1. Januar 1931. Berl. 1933. (Sonderh. zum Reichsarbeitsblatt. 58.)

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1933. Sthlm 1933.
10. Betänkande och förslag rörande det akademiska befordringsväsendet och prokanslersinstitutionen. Utarb. av tillkallade sakkunniga. [Avg. i febr. 1933.] (E.)
11. Betänkande med förslag till organisation av det frivilliga skydds- och hjälparbetet beträffande frigivna fångar. [Avg. d. 31 dec. 1932.] (Ju.)
12. Jordbruksutredningens betänkanden. 9. Betänkande angående produktions- och avsättningsförhållandena för slaktdjur samt kött och fläsk. Avg. d. 16 dec. 1932. (Jo.)
13. Betänkande angående statsinlösen av ostkustbanan och Uppsala—Gävle järnväg. Avg. [d. 1 mars 1933] av 1932 års ostkustbanekommitté. (K.)
14. Undersökning rörande behovet av en utvidgning av bostadsstatistiken jämte vissa därmed förbundna bostadspolitiska frågor. [Avg. d. 13 febr. 1933.] (Fi.)
15. Utredning och förslag angående importmonopol på kaffe. Avg. d. 15 mars 1933 av inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga. (Fi.)
16. Automatisering av telefonnätet på Sveriges landsbygd. Betänkande avg. [d. 28 febr. 1933] av de enligt telegrafstyrelsens beslut d. 28 nov. 1930 och d. 5 juni 1931 utsedda sakkunniga. (K.)

ÅKERMAN, J. Allmänna svenska elektriska aktiebolaget. Ett elektriskt halvsekel. Översikt över Aseas utveckling 1883—1933. Västerås 1933.

ÖSTERRIKE. Bundesamt für Statistik.
Statistisches Handbuch für die Republik Österreich. Jahrg. 13. Wien 1932.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 mars—10 april 1933 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
79.	K. kung. med särskilda föreskrifter om lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av kronan tillhöriga jordbruksegendomar	10 mars
100.	Lag med ytterligare föreskrifter om lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av ecklesiastika boställen	24 »
107.	Lag om fortsatt giltighet av lagen den 20 juni 1924 (nr 227) ang. förverkande i visst fall av spritdrycker och vin	31 »

Arbetsmarknaden under april månad 1933.

Antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket sjönk från 577 i mars till 510 i april. Motsvarande siffror för år 1932 voro 343 och 341. Arbetsmarknaden plägar ju normalt uppvisa förbättring under april månad i och med ökningen av arbetstillgången inom säsongbetonade yrkesgrupper, och dylik säsongförbättring har även i år kunnat konstateras. Den framträdde t. o. m. mera markerat än i fjol beroende därpå, att siffrorna för mars månad detta år voro ovanligt ogynnsamma, av orsaker som närmare berördes i föregående månadsberättelse. Det allmänna läget är dock väsentligt sämre än för ett år sedan. Förbättring i förhållande till mars kunde iakttagas hos samtliga huvudgrupper med undantag av »annat arbete», där relationen mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft företedde en vida ogynnsammare siffra än föregående månad.

Inom jordbruket föranledde vårarbetets upptagande visserligen ett ökat behov av personal, men ingalunda i den utsträckning man hade väntat. Efterfrågan gällde som förut närmast yngre, mjölkningsvilliga drängar, under det att äldre, gifta jordbruksarbetare efter den nu passerade vårflyttningen icke hade stora utsikter att bli placerade. På den kvinnliga marknaden voro möjligheterna att erhålla anställning stora, men obenägenheten att syssla med lanthushållsarbete än större; knappast hälften av de lediga platserna kunde besättas. Från de sydligaste landskapen rapporterades, att efterfrågan på personal för den stundande betsäsongen varit ringa, vilket tyder på att odlarna söka ombesörja betskötseln med hemmaboende och annan i orten tillgänglig arbetskraft.

Beträffande övriga slag av utearbeten slutfördes vinterns skogsarbeten till större delen under månadens lopp, varefter de vid dem anställda i stor utsträckning blevo arbetslösa. Den rådande konfliktsituationen inom byggnadsfacken har varit en bidragande orsak till den dämpade livaktigheten hos hithörande företagare, och flertalet förmedlade platser torde ha avsett reparationsarbete o. d. På den rent industriella marknaden kunde man märka en fortsatt svag förbättring, bl. a. inom metall- och maskinindustrien, med ökad efterfrågan på fullt kompetenta yrkesmän. Även till trävaruindustrien, som under lång tid haft alldeles speciella känningar av depressionens tryck, ha en del platser kunnat förmedlas. Antalet arbetsansökningar inom stenindustrien har märkbart gått ned sedan föregående månad till följd av att nya statsbeställningar å gatsten inkommit och arbetet härför återupptagits i slutet av april. Arbetslösheten är dock alltjämt svår.

Omsättningen av arbetskraft inom sjömansyrket visade en betydlig stegring sedan mars, vilken icke så mycket hör samman med säsongföreteelser, utan fastmer bör ses i samband med sjömanskonfliktens biläggande, varigenom en livlig efterfrågan på olika slags manskap utlöste sig och en del nypåmönst-

ringar ägde rum. Från sjömanshusen redovisades 4 867 påmönstringar och 2 972 avmönstringar; förra månadens siffror voro resp. 3 246 och 3 520.

De merkantila yrkena visade stegrad efterfrågan på tillfällig butikspersonal inför påskhelgen; däremot voro arbetsmöjligheterna för kontorspersonal försämrade. Till ungdomsförmedlingen började nu inkomma ökade rekvisitioner på springpojkar och springflickor. Inom hotell- och restaurangfacket blev läget under månaden något gynnsammare, men efterfrågan gällde ännu i huvudsak kökspersonal och diskerskor.

Platser för kunniga hembiträden voro svårare att tillsätta än förut, och även för enklare hushållsgöromål saknades ofta lämpliga sökande. För tvätt- och rengöringskvinnor medförde påskveckan någon ökning av de annars knappa arbetstillfällena.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare steg under redogörelsemånaden från 18 239 till c:a 19 000. Vid utgången av april 1932 var siffran 13 879. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av april 186 561 mot 181 944 en månad tidigare. Den 1 april 1932 var siffran 109 674.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under april 1933 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	**171**
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	**198**
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	**418**
1933	*569*	*565*	*577*	*510*	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	**154**
1932	320	255	210	190	209	201	193	204	253	285	566	914	**283**
1933	*533*	*461*	*358*	*350*	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	**257**
1932	375	449	381	398	374	386	421	418	378	429	679	666	**445**
1933	*575*	*585*	*642*	*559*	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	**10·1**
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	**11·0**
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	24·2	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	**22·4**
1933	*28·8*	*27·6*	*28·1*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Arbetstillgången under första kvartalet 1933

enligt uppgifter från industriidkare m. fl.

Följande översikt över arbetstillgång m. m. inom olika yrken och näringsgrenar under första kvartalet år 1933 är, på sedvanligt sätt, huvudsakligen grundad på uppgifter, som å särskilda frågeformulär inhämtats från arbetsgivare inom olika näringsgrenar. Frågeformulären ha till största delen insamlats genom socialstyrelsens ombud i orterna. Av ombuden, vilka för närvarande uppgå till ett antal av 47, äro 20 föreståndare för arbetsförmedlingskontor, tillhörande Sveriges offentliga arbetsförmedling. Direkt av socialstyrelsen ha dylika uppgifter insamlats från arbetsgivare i Stockholm med närmaste omnejd ävensom från sådana större arbetsgivare i landsorten, som i regel sysselsätta minst 200 arbetare.

För första kvartalet ha besvarade formulär inkommit från 1 977 arbetsgivare med 233 715 arbetare inom industri och hantverk samt transportarbete, vartill kommer ett mindre antal uppgiftslämnare från jordbruk och andra näringsgrenar. En bearbetning av de inkomna svaren har givit vid handen, att arbetstillgången under första kvartalet 1933, i jämförelse med samma kvartal föregående år, ansågs:

såsom *bättre* av 163 arbetsgivare med 25 576 arbetare (11 %),
såsom *oförändrad* av 834 arbetsgivare med 103 193 arbetare (44 %) och
såsom *sämre* av 980 arbetsgivare med 104 946 arbetare (45 %).

Av de redovisade arbetarna ha 15 % varit anställda hos arbetsgivare, vilka angivit arbetstillgången såsom mer än medelgod, medan 24 % haft medelgod och 61 % mindre än medelgod arbetstillgång. Motsvarande siffror närmast föregående kvartal voro resp. 18, 26 och 56 samt för första kvartalet 1932 resp. 20, 26 och 54.

Arbetstillgångens växlingar under senare år framgå av efterföljande tablå, i vilken mycket god arbetstillgång motsvarar poängsiffran 5 och siffrorna 4, 3, 2 och 1 i tur och ordning beteckna god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång.

Kvartal	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933
I	1·80	2·12	2·96	3·08	2·91	3·01	3·04	3·22	3·25	3·26	2·51	2·46	2·80
II	1·87	2·62	3·19	3·12	3·11	3·09	3·25	3·40	3·47	3·22	2·66	2·89	—
III . . .	2·11	2·89	3·24	3·04	3·07	3·06	3·24	3·33	3·51	2·94	2·61	2·41	—
IV	2·14	2·87	3·17	2·98	3·08	3·07	3·21	3·28	3·43	2·77	2·65	2·38	—
Medeltal .	1·98	2·63	3·14	3·04	3·04	3·06	3·19	3·31	3·42	3·05	2·61	2·41	—

Den för rapportkvartalet framräknade konjunktursiffran 2·30 ligger något lägre än motsvarande genomsnittstal för sista kvartalet i fjol (2·38). En så-

dan utveckling hör till det normala, enär efter julmånadskvartalet med dess större livlighet inom affärslivet oftast på nyåret plägar följa en viss avmattning. I stort sett kan man alltså beteckna situationen som oförändrad, och några tecken, som tyda på en omkastning, kunna ännu icke skönjas. Svårigheterna äro alltjämt stora, då det gäller att i utlandet vinna avsättning för våra förnämsta stapelartiklar, och även inom landet är köplusten ringa. De ovissa förhållandena i avtalsfrågan inom byggnadsfacken ha ökat den redan förut kännbara depressionen inom denna bransch och även sträckt sina hämmande verkningar till andra, med byggnadsverksamheten mer eller mindre sammanhörande områden av näringslivet.

Från och med första kvartalet 1932 har socialstyrelsen på grundval av uppgifterna om arbetarantalet vid de i denna statistik medtagna företagen uträknat en *sysselsättningsindex*.[1] Vid den nu verkställda beräkningen ha kunnat medtagas 1 384 företag, vilka sysselsatt tillsammans 198 635 arbetare, motsvarande 85 % av hela det i kvartalsredogörelsen redovisade arbetarantalet. Sysselsättningsindexen för 1933 års första kvartal har blivit 86·0 mot 88·4 ett kvartal tidigare och 91·2 för tredje kvartalet 1932.

På 100 *lediga platser* kommo å arbetsförmedlingskontoren i genomsnitt följande antal *ansökningar om arbete:*

	1:a kvartalet 1933			4:e kvartalet 1932			1:a kvartalet 1932		
	mars	febr.	jan.	dec.	nov.	okt.	mars	febr.	jan.
Jordbruk och skogshushållning . . .	358	461	533	914	566	285	210	255	320
Övriga näringsgrenar	642	585	575	666	679	429	381	449	375
**Samtliga »	**577**	**565**	**569**	**689**	**661**	**395**	**343**	**412**	**368**

En jämförelse mellan månadssiffrorna under det nu gångna kvartalet och motsvarande period förra året ger vid handen, att en avsevärd försämring ägt rum såväl beträffande jordbruk som övriga näringsgrenar. De relativt höga siffrorna för jordbruksgruppen äro ett klart uttryck för hur tryckt ställningen är inom vår modernäring och huru dess utövare måste inskränka arbetsstyrkan till ett minimum. Efterfrågan på arbetskraft för stundande sommarhalvår blev visserligen något livligare mot kvartalets slut, men hade ej tillnärmelsevis samma omfattning som de föregående åren, varför överskottet av arbetssökande var mycket stort. Skogsarbetarnas sysselsättningsmöjligheter voro också synnerligen begränsade.

För ett tydligare åskådliggörande av konjunkturväxlingarna inom de olika industrigrenarna under senaste året ha i tabellen å sid. 294—295, som utgör en sammanfattning av de lämnade uppgifterna från arbetsgivare inom olika industrigrenar, angivits konjunktursiffrorna för redogörelsekvartalet ävensom jämförelsetal för närmast föregående kvartal och för första kvartalet år 1932. Sammanföras de i tabellen återgivna siffrorna för vissa större industrigrupper, erhållas följande konjunktursiffror:

[1] Med »sysselsättningsindex» förstås ett relationstal, som anger antalet vid en viss tidpunkt sysselsatta arbetare i förhållande till motsvarande arbetarantal under någon tidigare period, vilken sistnämnda siffra satts = 100. Den av socialstyrelsen här beräknade sysselsättningsindexen angiver antalet under rapportkvartalet sysselsatta arbetare i procent av det antal arbetare, som, vad samma företag beträffar, vore i medeltal anställda under femårsperioden 1926—1930.

	Konjunktursiffror				
	1:e kvart. 1933	4:e kvart. 1932	3:e kvart. 1932	2:a kvart. 1932	1:a kvart 1932
Malmbrytning och metallindustri	2·14	2·02	1·99	2·03	2·05
Jord- och stenindustri	1·76	2·05	2·24	2·14	1·90
Trävaruindustri	2·04	2·56	2·42	2·43	2·15
Pappers- och grafisk industri	2·58	2·59	2·31	2·70	2·83
Livsmedelsindustri	2·77	3·16	3·19	3·18	3·09
Textil- och beklädnadsindustri	2·45	2·56	2·79	2·71	3·14
Läder-, hår- och gummivaruindustri	2·28	2·37	2·74	2·28	2·20
Kemisk-teknisk industri	2·19	2·16	2·14	2·00	2·46

Gruppen *malmbrytning och metallindustri,* som under hela förra året redovisade påfallande svaga konjunktursiffror, har fått en välbehövlig uppryckning, åtminstone i fråga om vissa näringsgrenar. Malmgruvorna företedde alltjämt det lägsta relationstalet inom gruppen, men en icke obetydlig förbättring kunde dock konstateras. Det rapporteras också från olika håll, att gruvdriften återupptagits och arbetsstyrkan något utökats, tack vare utsikterna till fortsatt export. Exportsiffrorna för malm voro visserligen i och för sig låga men dock gynnsammare än i fjol vid samma tid. Malmförädlingsverken synas ha haft något bättre arbetstillgång än de närmast föregående kvartalen. I fråga om svenskt järn och stål resa restriktiva åtgärder i utlandet alltfort stora svårigheter för vår export. Det oaktat har någon ökning av exportkvantiteterna förekommit; särskilt gäller detta tackjärn. Importen av utländskt järn har avtagit, varigenom avsättningsmöjligheterna för svensk vara på hemmamarknaden blivit större. Verkstadsindustriernas ställning kan anses oförändrad, även om under februari en tillfällig ökning i exporten ägde rum för vissa slag av maskiner. En del företag inom varvsindustrien ange arbetstillgången såsom något bättre än i fjol, under det att andra peka på försämring.

Rapportsiffrorna för *jord- och stenindustriens* olika branscher äro ännu svagare än föregående kvartal, och särskilt lägger man märke till den mycket låga siffran för arbetstillgången vid stenbrott och stenhuggerier. Gatstensindustrien har huvudsakligen haft statsbeställningar, och sedan dessa under kvartalet avslutats, blev ställningen mycket bekymmersam. Kolgruvorna, som under förra året företedde bättre konjunkturer än förut, ha åter fallit tillbaka och inskränkningar i driften ägt rum. Tegelbruken, där första kvartalet alltid är dåligt ur arbetssynpunkt, klagade över det ovissa läget inom byggnadsindustrien, vilket förorsakade minskad avsättning av det färdiga teglet. Porslinsindustrien har fått vidkännas minskning i omsättningen, och glasbrukens konjunktursiffra har gått ned avsevärt. Vid vissa småglasbruk har arbetstiden under mars inskränkts till 4 dagar i veckan, och i en del glassliperier har arbetet blott pågått cirka halva tiden av kvartalet.

Inom *trävaruindustrien* uppvisade samtliga huvudbranscher försämrade relationstal, en företeelse som för snickeri- och möbelindustriens

	Näringsgrenar	Hela antalet		Tillgång å arbete									
				Mycket god		God		Medelgod		Mindre god		Dålig	
		Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.
	Malmbrytn. o. metallind.												
1	Malmgruvor	26	5 761	1	540	1	53	4	481	2	153	18	4 534
2	Malmförädlingsverk	39	19 834	—	—	3	2 609	6	3 613	16	6 813	14	6 799
3	Järn- och stålmanufaktur	83	7 628	—	—	9	741	17	1 738	32	3 038	25	2 111
4	Mekaniska verkstäder	211	27 284	2	259	36	3 536	35	3 258	75	11 206	63	9 025
5	Skeppsvarv	17	5 553	—	—	4	1 364	4	2 554	3	343	6	1 292
6	Elektromekanisk industri	22	7 514	—	—	2	978	8	3 415	9	1 614	3	1 507
7	Annan metallindustri	51	3 434	—	—	4	165	15	693	17	1 570	15	1 006
	Jord- och stenindustri												
8	Kolgruvor	6	885	—	—	—	—	1	284	3	407	2	194
9	Torvindustri	11	158	—	—	—	—	3	25	6	120	2	13
10	Stenbrott o. -huggerier	40	3 282	—	—	2	36	6	220	9	413	23	2 613
11	Kakel- o. porslinsind.	11	2 528	—	—	3	351	2	131	5	1 767	1	279
12	Tegelbruk	45	1 297	1	25	1	7	4	23	9	296	30	946
13	Glasbruk	21	2 611	—	—	1	45	4	566	10	1 098	6	902
14	Cementfabriker, kalkbruk	22	2 460	—	—	1	76	2	71	10	1 617	9	696
	Trävaruindustri												
15	Sågverk	139	10 904	1	105	13	617	31	2 269	51	5 370	43	2 543
16	Snickeri- o. möbelfabr.	136	5 091	—	—	7	211	20	860	48	2 094	61	1 926
17	Annan trävarufabrikation	15	742	—	—	1	18	4	138	8	527	2	59
	Pappers- o. grafisk ind.												
18	Trämassefabriker	63	12 211	—	—	10	1 550	15	3 168	26	5 280	12	2 213
19	Pappersbruk	37	9 927	—	—	10	4 145	7	1 060	11	3 153	9	1 569
20	Bokbinderier m. m.	45	2 689	1	9	5	101	14	1 377	17	837	8	365
21	Boktryckerier o. graf. anst.	90	6 065	1	43	27	1 293	36	2 805	20	1 356	6	568
	Livsmedelsindustri												
22	Kvarnindustri	20	1 242	—	—	1	51	10	837	7	282	2	72
23	Bagerier	47	2 831	—	—	12	813	9	887	17	790	9	341
24	Sockerindustri	21	2 747	—	—	3	858	10	1 537	6	261	2	91
25	Choklad- o. konfektfabr.	27	2 744	—	—	5	658	6	800	11	1 085	5	201
26	Bryggerier och bränn erier	65	3 423	—	—	7	589	12	426	32	1 911	14	497
27	Tobaksfabriker	11	2 418	—	—	2	507	4	223	5	1 688	—	—
28	Annan livsmedelsindustri	51	2 522	—	—	22	1 318	19	863	6	207	4	134
	Textil- o. beklädnadsind.												
29	Bomullsindustri	40	13 427	—	—	1	381	11	4 986	19	6 010	9	2 050
30	Jute- och linneindustri	9	2 516	—	—	—	—	3	1 257	3	522	3	737
31	Ylleindustri	47	7 744	—	—	5	586	12	1 954	19	4 064	11	1 140
32	Trikåfabriker	29	4 779	1	44	5	599	11	2 708	8	1 224	4	204
33	Skrädderi- o. sömnadsyrket	72	8 445	3	406	14	2 134	15	1 723	25	3 762	15	420
34	Annan hithör. industri	60	3 901	—	—	9	610	15	1 012	20	1 554	16	725
	Läder-, hår- o. gummiind.												
35	Garverier o. läderfabriker	14	1 452	—	—	3	292	2	89	6	507	3	564
36	Skofabriker	54	6 234	—	—	10	1 434	6	637	17	2 642	21	1 521
37	Gummivarufabriker	6	3 967	1	149	1	115	1	1 070	2	2 179	1	454
38	Annan hithör. industri	31	1 313	—	—	5	338	3	136	7	264	16	575
	Kemisk-teknisk industri												
39	Ljus-, tvål- o. oljefabriker	29	1 580	—	—	4	327	13	661	8	495	4	97
40	Konstgödningsfabriker	6	669	—	—	3	503	2	156	1	10	—	—
41	Tändsticksfabriker	9	3 526	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3 526
42	Annan hithör. industri	34	3 019	1	131	8	577	13	1 289	11	993	1	29
43	**Byggnadsverksamhet**	77	2 014	—	—	—	—	10	335	27	740	40	939
44	**Kraftv. o. kommunala v.**	35	5 513	—	—	7	1 264	10	1 819	10	786	8	1 644
45	**Handel och varulager**	31	3 714	1	40	7	719	13	1 309	7	1 617	3	29
46	**Land- och sjötransport**	22	4 117	—	—	2	102	5	1 609	8	1 173	7	1 233
47	*Summa* 1:a kv. 1933	**1 977**	**233 715**	**14**	**1 751**	**276**	**32 671**	**453**	**57 072**	**669**	**83 838**	**565**	**58 383**
48	» 4:e » 1932	1 860	232 884	18	1 192	300	40 551	490	60 873	529	74 186	523	56 082
49	» 3:e » »	1 931	243 184	23	2 785	329	37 504	548	66 615	592	84 871	439	51 409
50	» 2:a » »	1 900	240 789	34	4 312	297	37 202	530	62 470	591	81 761	448	55 044
51	» 1:a » »	1 942	245 173	26	4 836	335	44 121	480	62 767	604	81 803	497	51 646

Arbetstillgången i jämförelse med samma kvartal föregående år						Tillgång å arbetskraft						Konjunktursiffror			Sysselsättningsindex		
Bättre		Oförändrad		Sämre		Brist		Normal tillgång		Överflöd		1 kv. 1933	4 kv. 1932	1 kv. 1932	1 kv. 1933	4 kv. 1932	
Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.						
4	959	14	2 144	8	2 658	—	—	—	—	26	5 761	1·60	1·08	1·17	71·2	68·7	1
8	4 157	16	9 748	15	5 929	—	—	8	4 301	31	15 533	2·10	1·95	1·95	96·2	94·4	2
11	957	33	3 589	39	3 082	—	—	29	1 777	54	5 851	2·15	2·16	2·84	93·5	94·6	3
35	4 494	78	12 506	98	10 284	—	—	80	5 949	131	21 335	2·08	1·98	2·07	80·0	78·1	4
3	2 543	9	1 222	6	1 788	—	—	4	885	13	4 668	2·72	2·87	2·39	72·9	64·5	5
2	2 685	12	1 396	8	3 433	—	—	9	694	13	6 820	2·51	2·14	2·48	92·1	94·4	6
5	299	18	1 123	28	2 012	1	18	19	638	31	2 778	2·00	2·28	1·94	85·0	88·1	7
—	—	4	387	2	498	—	—	—	—	6	885	2·10	2·69	2·17	63·1	64·5	8
2	20	5	74	4	64	—	—	8	92	3	66	2·08	1·94	1·98	36·7	44·4	9
3	93	13	601	24	2 588	—	—	12	662	28	2 620	1·29	1·37	1·58	49·6	64·2	10
2	75	3	348	6	2 105	—	—	2	115	9	2 413	2·22	2·74	2·40	107·2	107·8	11
1	7	18	638	26	652	—	—	7	37	38	1 260	1·36	1·90	1·89	52·6	57·2	12
2	185	9	857	10	1 569	—	—	5	326	16	2 285	1·91	3·18	2·02	85·3	94·7	13
1	70	9	1 310	12	1 080	—	—	1	76	21	2 384	1·81	1·97	1·98	80·1	84·2	14
8	658	74	6 583	57	3 663	—	—	29	1 858	110	9 046	2·12	2·68	2·21	55·0	72·5	15
5	145	46	1 822	85	3 124	—	—	29	1 312	107	3 779	1·87	2·23	1·92	83·9	88·9	16
—	—	7	332	8	410	—	—	8	387	7	355	2·15	2·67	2·85	100·8	95·3	17
8	1 090	28	5 015	27	6 106	—	—	11	2 414	52	9 797	2·38	2·33	2·63	82·5	86·5	18
2	259	19	5 576	16	4 092	—	—	14	3 184	23	6 743	2·78	2·61	2·95	98·2	97·5	19
2	60	20	1 147	23	1 482	—	—	27	1 528	18	1 161	2·46	2·89	2·48	82·3	87·1	20
4	226	58	3 288	28	2 551	—	—	54	3 780	36	2 285	2·82	3·04	3·16	96·4	97·4	21
1	51	13	1 035	6	156	—	—	4	197	16	1 045	2·70	3·14	2·86	94·7	97·8	22
4	378	16	1 334	27	1 119	—	—	17	932	30	1 899	2·77	2·84	3·06	102·1	103·2	23
3	688	17	2 031	1	28	—	—	1	71	20	2 676	3·15	3·56	2·61	96·1	114·3	24
—	—	14	1 364	13	1 380	—	—	15	1 533	12	1 211	2·70	3·09	3·01	92·5	98·3	25
—	—	20	992	45	2 431	—	—	24	837	41	2 586	2·82	2·83	3·11	92·1	95·4	26
—	—	5	709	6	1 709	—	—	7	1 066	4	1 352	2·51	3·10	3·49	89·8	92·9	27
6	561	35	1 630	10	331	—	—	26	1 097	25	1 425	3·33	3·46	3·40	94·6	99·5	28
—	—	12	5 395	28	8 032	—	—	25	7 131	15	6 296	2·28	2·59	3·15	101·5	103·3	29
1	537	3	1 022	5	957	—	—	—	—	9	2 516	2·21	1·75	2·87	86·0	89·6	30
4	295	14	2 069	29	5 380	1	598	24	4 038	22	3 108	2·26	2·72	3·22	94·8	98·7	31
4	522	9	425	16	3 832	—	—	17	1 765	12	3 014	2·80	2·68	3·28	100·8	104·9	32
5	752	21	2 725	46	4 968	—	—	36	4 153	36	4 292	2·80	2·49	3·23	103·9	101·9	33
1	48	21	1 318	38	2 535	1	69	31	2 021	28	1 811	2·39	2·69	2·77	93·5	94·9	34
—	—	7	673	7	779	—	—	6	549	8	903	2·08	2·87	2·54	99·6	103·4	35
6	773	19	2 520	29	2 941	—	—	26	3 335	28	2 899	2·32	2·14	1·97	102·2	101·0	36
—	—	4	2 881	2	1 086	—	—	2	131	4	3 836	2·33	2·53	2·43	101·7	98·5	37
3	153	7	268	21	892	—	—	11	603	20	710	2·18	2·41	2·30	89·2	94·5	38
3	137	13	738	13	705	—	—	10	608	19	972	2·77	3·11	3·10	103·2	101·6	39
—	—	5	659	1	10	—	—	2	38	4	631	3·74	3·67	3·17	93·6	80·7	40
—	—	9	3 526	—	—	—	—	—	—	9	3 526	1·00	1·00	2·00	64·7	65·5	41
7	622	18	2 001	9	396	—	—	11	596	23	2 423	2·93	2·85	2·74	84·3	83·1	42
3	78	14	400	60	1 536	1	3	16	572	60	1 439	1·70	1·77	2·12	58·0	60·3	43
1	741	18	2 423	16	2 349	—	—	5	189	30	5 324	2·49	2·51	2·62	105·5	105·5	44
—	—	20	3 122	11	592	—	—	12	1 062	19	2 652	2·76	3·02	2·89	112·8	129·7	45
4	258	7	2 227	11	1 632	—	—	8	1 917	14	2 200	2·14	2·95	2·31	95·0	97·8	46
163	**25 576**	**834**	**103 193**	**980**	**104946**	**4**	**688**	**692**	**64 456**	**1 281**	**168 571**	**2·30**	—	—	**86·0**	—	47
145	19 055	744	102 112	971	111717	5	561	714	75 031	1 141	157 292	2·38	—	—	88·4	—	48
135	18 495	836	100 888	962	123801	5	413	838	89 561	1 088	153 210	2·41	—	—	91·2	—	49
105	16 522	730	85 976	1065	138291	6	595	812	90 236	1 082	149 958	2·39	—	—	—	—	50
141	20 967	790	104 357	1011	119849	10	1 172	842	90 829	1 090	153 172	2·46	—	—	—	—	51

vidkommande till det väsentliga torde vara av säsongkaraktär. Sågverkens försäljningar av sågade och hyvlade trävaror på utländska marknader voro större än vid samma tid förra året, och utsikterna för 1933 års omsättning synas ganska ljusa, då lagren i de importerande länderna nästan äro tömda. Särskilt å kvalitetsvaror har man kunnat märka någon prisstegringstendens. Den ryska konkurrensen är nu ej så skarp som tidigare, medan finnarna däremot ryckt fram i första linjen. Tyskland har genom höjda tullar försvårat vår avsättning på detta land, under det att Frankrike berett lättnader i samband med sänkning av vissa svenska lyxtullar.

Gruppen *pappers- och grafisk industri* har i stort sett hävdat sin ställning, och några större förskjutningar ha icke förekommit i vare sig ena eller andra riktningen. På grund av det allmänna tryckta läget har omsättningen varit begränsad; dock synes ökad efterfrågan på cellulosa ha framträtt på vissa håll, bl. a. i Förenta staterna. Pappersmarknaden har även den rönt stark påverkan av den rådande depressionen, och stor försiktighet har iakttagits av köparna, som endast fyllt de nödvändigaste behoven. Priserna å tidningspapper ha varit hårt pressade och konkurrensen skarp. Bokbinderierna fingo något minskad sysselsättning efter julkvartalets slut, och jämväl tryckerierna rapporterade knappare arbetstillgång.

Livsmedelsindustrien, som hittills alltid i genomsnitt haft mer än medelgod arbetstillgång, har nu att uppvisa en betydligt reducerad konjunktursiffra. Samtliga till denna grupp hörande näringsgrenar ha fått vidtaga större eller mindre begränsning av produktionen. En tillbakagång hör visserligen till det normala vid denna tid på året, alldenstund julkvartalet är den brådaste tiden, men förskjutningarna i nedåtgående riktning kunna ej enbart skrivas på säsongvariationernas konto. Den största nedgången har träffat bryggerier och tobaksfabriker, och vid en del av de sistnämnda tillämpas från och med januari cirkulationspermittering.

Inom *textil- och beklädnadsindustrien* har tendensen ej varit enhetlig. Bomulls- och ylleindustrierna ha fortsatt att gå tillbaka, under det att linnefabrikationen återhämtat sig något efter den kraftiga nedgången förra kvartalet. Konjunktursiffrorna för dessa tre grenar äro nu synnerligen jämna. Trikåfabriker och skrädderier hålla sig ännu väl uppe, ehuru inskränkningar i arbetstiden jämväl här måst företagas. Allmänt påtalas för gruppen i dess helhet den svåra utländska konkurrensen, särskilt från Tyskland.

Beträffande *läder-, hår- och gummiindustrien* visade rapporterna någon försämring, vilken i första hand gick ut över läderfabrikerna, men även träffade övriga industrier utom skofabrikerna, som hade ett gynnsammare relationstal än föregående kvartal och i fjol vid samma tid. Ställningen för dem är emellertid långt ifrån god.

Den *kemisk-tekniska industriens* siffra är alltjämt ogynnsam, i huvudsak beroende på att arbetstillgången vid tändsticksfabrikerna betecknas som dålig. Konstgödningsfabrikernas avsättning gynnades inför vårarbetets igångsättande vid jordbruket.

Bostadsproduktionen under år 1932 inom Stockholm jämte förortsområde.

Undersökningens primärmaterial och omfattning. Vid sidan av de årliga översikterna av byggnadsverksamheten i Sveriges stadssamhällen har socialstyrelsen för åren 1926—1931 företagit specialundersökningar rörande bostadsproduktionen inom Stockholm med förortsområde.[1] Dessa undersökningar ha nu fullföljts med avseende på år 1932. Härvid ha i första hand inhämtats uppgifter från 46 områden, där byggnadsverksamheten är underkastad offentlig tillsyn genom byggnadsnämnd eller byggnadsinspektör, däribland Stockholm (inkl. Enskede, Brännkyrka och Bromma),[2] 4 andra städer, 3 köpingar och 19 municipalsamhällen. I fråga om övriga samhällen ha upplysningar erhållits från 22 fastighets- och tomtbolag samt andra markförsäljare ävensom från 16 villa- och egnahemsägareföreningar samt andra tomtköparrepresentanter eller eljest ortskunniga personer (kommunala förtroendemän, landsfiskaler, fjärdingsmän o. d.).

Undersökningen torde beröra alla samhällen samt egnahems- och villastadsområden av nämnvärd betydelse, belägna på ett avstånd av intill 25 km från Gustav Adolfs torg, och omfattar i allt omkring 225 orter. Då nämnda avstånd medelst spårväg, järnväg, omnibus etc. i regel kan tillryggaläggas på högst en timme, torde härmed praktiskt taget hela det faktiska bostadsområdet för den i huvudstaden arbetande befolkningen vara inbegripet. Framhållas må emellertid, att i statistiken icke medtagits distrikt med uteslutande sommarville- eller kolonistugebebyggelse, liksom hänsyn ej heller tagits till byggnadsverksamheten inom de vidsträckta rent landsbygdsartade områden, som alltjämt utbreda sig omkring och emellan de mer eller mindre stadslikt bebyggda samhällena.

Förortsbebyggelsens intensitet är till väsentlig del beroende på avståndet från huvudstaden, och med hänsyn härtill har materialet grupperats efter fyra förortszoner, nämligen en inre zon med 10 km radie, bl. a. inneslutande praktiskt taget hela Enskede, Brännkyrka och Bromma, samt tre ytterzoner, omfattande förorter å resp. 10—15, 15—20 och 20—25 km avstånd.

Bostadsproduktionen år 1932. En detaljerad redovisning efter dessa grunder av bostadsproduktionen under år 1932 återfinnes i tab. A. Denna utvisar, att under redogörelseåret bostadsproduktion i nämnvärd omfattning förekommit å omkring 130 särskilt redovisade orter. Inom Stockholm med förortsom-

[1] Senast i Soc. Medd. årg. 1932, sid. 366 o. f.

[2] Enskede, Brännkyrka och Bromma ha i denna framställning genomgående hänförts till förortsområdet, medan beteckningen »egentliga Stockholm» använts om Stockholm exklusive dessa församlingar. Nuvarande Enskede och Brännkyrka församlingar uppstodo genom delning av förutvarande Brännkyrka församling fr. o. m. 1/1 1931.

Tab. A. Under år 1932 nybyggda boningshus och i dessa förefintliga bostadslägenheter inom Stockholm jämte förortsområde.

Obs! Statistiken innefattar icke bostadslägenheter, som tillkommit genom om- eller tillbyggnad av boningshus eller genom nybyggnad av andra hus (industri- och affärsbyggnader, skolhus etc.).

Bebyggelsezoner och orter (Församlingars resp. kommuners namn anges inom parentes) Anm.: vst = villastad, stsh = stationssamhälle, kpg = köping, m:e = municipalsamhälle	Antal *boningshus* avsedda att bebos året om	Därav boningshus av sten	av trä	med 1 läg.	med butiks- o. verkstadslok. etc.	Antal *bostadslägenheter* om t. o. m. 2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	6 o. fl. rum o. kök	Tillhopa bostadsläg.	rum och kök	Antal lägenheter med bad- eller duschrum	Antal *sommarbostäder* om högst 2 rum och kök	över 2 rum och kök
A. Egentliga Stockholm	**149**	**149**	—	—	**129**	**6 147**	**403**	**193**	**65**	**29**	**6 837**	**15 139**	**4 097**	—	—
B. Förortsområdet	**1 322**	**48**	**1 274**	**1134**	**144**	**1 326**	**395**	**219**	**75**	**182**	**2 197**	**7 671**	**992**	**251**	**13**
Därav a) Inom 10 km[1] . . .	**931**	**38**	**893**	**781**	**115**	**1 119**	**280**	**153**	**49**	**162**	**1 763**	**6 012**	**868**	**2**	—
Örby vst (o. först.) (Brännkyrka)	26	—	26	17	3	19	13	5	—	—	37	129	3	—	—
Älvsjö gård o. vst »	4	—	4	1	3	12	3	—	—	—	15	30	1	—	—
Långbrodal[2] »	11	—	11	10	1	9	3	2	—	—	14	43	3	—	—
Herrängen »	9	—	9	6	1	7	4	1	—	—	12	39	2	—	—
Mälarhöjden »	29	—	29	14	1	37	7	5	1	—	50	158	4	—	—
Hägersten »	32	—	32	23	2	21	13	7	—	—	41	143	14	—	—
Gröndal[3] »	3	1	2	1	1	38	—	—	—	1	39	87	36	—	—
Tellusborg »	2	1	1	1	1	41	—	1	—	—	42	84	41	—	—
Enskede trädg.-st. (Enskede)	30	2	28	27	2	48	4	3	9	11	75	267	68	—	—
» småstugeomr. »	154	1	153	153	2	88	53	18	—	—	159	548	9	—	—
Svedmyrans » »	14	—	14	14	—	3	6	5	—	—	14	58	—	—	—
Skarpnäcks trädg.-st. »	2	—	2	2	—	—	1	1	—	—	2	9	2	—	—
Runsätra äng »	5	—	5	5	—	—	5	—	—	—	5	20	—	—	—
Södertörns vst »	2	—	2	2	—	—	1	1	—	—	2	9	1	—	—
Stureby »	14	—	14	8	1	11	4	5	—	—	20	73	3	—	—
Stora Essingen (Bromma)	7	1	6	2	2	19	4	2	1	1	27	84	16	—	—
Lilla » »	6	5	1	—	6	196	—	6	—	—	202	434	151	—	—
Äppelvikens trädg.-st. »	1	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1	7	1	—	—
Ålstens trädg.-st. »	5	—	5	5	—	—	—	1	—	4	5	35	5	—	—
Lilla Nockebyhov »	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	5	1	—	—
Nockeby trädg.-st. »	160	3	157	155	2	65	—	12	24	120	221	1 260	214	—	—
Ölovslunds trädg.-st. »	15	1	14	15	1	1	5	8	1	—	15	69	10	—	—
Åkeshovs » »	10	1	9	9	1	2	1	6	2	1	12	58	12	—	—
Norra Ängby » »	144	1	143	141	2	74	60	29	2	1	166	597	38	—	—
Bromma trädg. o. vst »	5	—	5	5	—	2	1	1	1	—	5	19	2	—	—
» kyrka »	13	—	13	11	—	4	6	5	—	—	15	60	4	—	—
Bällsta »	2	—	2	1	—	1	—	—	—	2	3	15	2	—	—
Ulvsunda trädg.-st.[4] »	13	2	11	11	2	21	2	6	1	2	32	106	32	—	—
» industriomr. »	1	1	—	1	1	1	—	—	—	—	1	3	—	—	—
Nya Mariehäll »	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	1	4	—	—	—
Kratsboda »	2	—	2	—	1	13	—	—	—	—	13	23	1	—	—
Sundbybergs stad	22	4	18	1	16	115	14	3	—	—	132	309	73	—	—
Hagalunds m:e (Solna)	8	2	6	1	7	126	2	—	—	—	128	280	28	—	—
Råsunda m:e »	14	4	10	3	11	41	13	1	—	1	56	167	31	—	—
Stocksundstorp »	3	1	2	2	—	—	1	1	—	2	4	25	1	—	—
Duvbo m:e (Spånga)	4	—	4	—	—	7	1	—	—	—	8	33	4	—	—
Ulriksdals järnv:shem »	4	—	4	3	—	2	3	—	—	—	5	17	—	—	—
Stockby (Danderyd) . .	1	1	—	1	1	1	—	—	—	—	1	3	1	—	—
Långängen » . .	7	—	7	7	6	1	1	2	1	2	7	36	4	—	—
Klingsta » . .	16	1	15	9	—	17	11	—	—	—	28	92	6	—	—
Nora » . .	26	1	25	18	1	20	8	—	2	4	34	131	16	—	—

[1] Enskede, Brännkyrka och Bromma ha helt hänförts till området inom 10-km-gränsen, ehuru vissa delar ligga något utanför densamma. — [2] Inkl. Långbro, Långängen och Långsjö. — [3] Inkl. Liljeholmen. — [4] Inkl. Kungsholms villastad.

Tab. A (forts.). **Nybyggda bostäder inom Stockholm jämte förortsområde år 1932.**

Bebyggelsezoner och orter	Antal *boningshus* avsedda att bebos året om	Därav boningshus				Antal *bostadslägenheter* om					Tillhopa		Antal lägenheter med bad- eller duschrum	Antal *sommarbostäder* om	
		av sten	av trä	med 1 läg.	med butiks- o. verkstadslok. etc.	t. o. m. 2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	6 o. fl. rum o. kök	bostadsläg.	rum och kök		högst 2 rum och kök	över 2 rum och kök
Djursholms stad	7	—	7	7	7	—	1	—	—	6	7	61	7	—	—
Lidingö stad	12	—	12	12	—	5	2	2	1	2	12	54	6	—	—
Kvarnholmen (Nacka)	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	1	7	1	—	—
Sickla »	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	2	6	2	—	—
Nysätra, Nackanäs »	3	—	3	2	2	2	2	—	—	—	4	14	1	—	—
Trollebo »	1	1	—	—	1	2	—	—	—	—	2	6	—	—	—
Hästhagen »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Storängen »	1	—	1	1	1	—	—	1	—	—	1	5	1	1	—
Saltsjö-Duvnäs »	4	—	4	4	4	—	1	1	2	—	4	21	4	—	—
Älta »	4	—	4	4	—	2	—	1	1	—	4	17	—	—	—
Stuvsta m:e (Huddinge)	44	2	42	38	22	30	14	6	—	—	50	163	5	—	—
Snättringe m:e »	9	—	9	9	—	5	3	1	—	—	9	30	1	—	—
Segeltorps m:e »	16	—	16	15	—	8	6	3	—	—	17	59	—	—	—
b) Inom 10—15 km	**312**	**7**	**305**	**286**	**25**	**143**	**103**	**54**	**25**	**17**	**342**	**1 352**	**122**	**153**	**6**
Stortorp (Huddinge)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Trångsund »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—
Drevviksstrand »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—
Hörningsnäs parkhem »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—
Huddinge m:e »	8	—	8	6	4	3	4	1	2	—	10	42	4	—	—
Fullersta m:e »	19	—	19	12	1	11	9	5	1	—	26	100	—	6	—
Flemmingsberg »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Glömsta »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Värby »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Nälsta (Spånga)	6	—	6	6	—	1	4	1	—	—	6	23	—	—	—
Vinsta »	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	—	—
Lunda »	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	1	4	—	—	—
Sundby »	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	1	4	—	—	—
Solhems m:e »	26	1	25	25	3	3	12	8	3	4	30	152	22	—	—
Bromstens m:e »	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	1	—	—
Skälby (Järfälla)	17	—	17	17	2	10	5	2	—	—	17	56	—	—	—
Tureberg (Sollentuna)	127	2	125	116	6	48	43	30	14	3	138	559	69	14	—
Kastellgården »	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	6	—
Kärrdal »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Landsnora »	3	—	3	2	—	1	3	—	—	—	4	15	—	6	—
Enebybergs m:e (Danderyd)	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	1	4	—	—	—
Ella park (Täby)	5	—	5	5	—	5	—	—	—	—	5	14	—	5	—
Näsby stsh »	9	—	9	9	1	5	4	—	—	—	9	30	2	3	—
» västra park »	12	—	12	12	—	8	—	2	1	1	12	46	4	5	—
» östra » »	10	—	10	10	—	2	3	2	3	—	10	45	8	8	—
Rostock »	4	—	4	4	1	3	1	—	—	—	4	11	1	4	—
Viggbyholm »	2	1	1	1	—	2	1	—	—	—	3	10	1	—	—
Ö. Kummelnäs (Bo)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Mensätra »	2	—	2	2	1	1	1	—	—	—	2	6	—	1	—
Lännersta »	16	—	16	15	3	15	1	1	—	1	18	52	—	24	—
Gustavsvik »	2	—	2	2	—	—	2	—	—	—	2	8	—	5	2
Bo »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	2
Saltsjöbadens kpg	11	1	10	10	—	—	2	1	1	8	12	88	10	—	2
Kumla, Näsby egna hem[1] (Tyresö)	27	2	25	26	3	22	5	1	—	—	28	74	—	14	—

[1] Inkl. Hanviken.

Tab. A (forts.). **Nybyggda bostäder inom Stockholm jämte förortsområde år 1932.**

Bebyggelsezoner och orter	Antal *boningshus* avsedda att helhos året om	Därav boningshus				Antal *bostadslägenheter* om					Tillkopa		Antal lägenheter med bad- eller duschrum	Antal *sommarbostäder* om	
		av sten	av trä	med 1 läg.	med butiks- o. verkstadslok. etc.	t. o. m. 2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	6 o. fl. rum o. kök	bostadsläg.	rum och kök		högst 2 rum och kök	över 2 rum och kök
c) Inom 15—20 km	**46**	**2**	**44**	**40**	**3**	**34**	**9**	**8**	**1**	**1**	**53**	**182**	**1**	**54**	**2**
Vendelsö o. Gudö (Österhaninge)	8	—	8	8	—	8	—	—	—	—	8	19	—	—	—
Söderhagen »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Handen »	5	1	4	3	—	7	—	—	—	—	7	20	—	5	—
Tullinge park[1] (Botkyrka)	8	—	8	8	—	2	2	3	1	—	8	35	—	3	1
Hamra egna hem »	3	—	3	3	—	—	2	1	—	—	3	13	—	—	—
Hässelby vats kpg	8	—	8	6	—	8	1	1	—	—	10	31	—	—	—
Jakobsberg (Järfälla)	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	2	6	—	5	—
Gillbo (Sollentuna)	4	—	4	4	—	1	2	1	—	—	4	16	—	—	—
Täby m:e (Täby)	3	1	2	2	2	3	2	—	—	—	5	14	—	—	—
Gribbylund »	3	—	3	3	—	3	—	—	—	—	3	8	—	—	1
Vaxholms stad	1	—	1	1	1	—	—	—	—	1	1	10	1	2	—
Mörtnäs, Röknäs[2] (Gustavsberg)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—
Tyresö (Tyresö)	2	—	2	2	—	—	—	2	—	—	2	10	—	25	—
d) Inom 20—25 km	**33**	**1**	**32**	**27**	**1**	**30**	**3**	**4**	**—**	**2**	**39**	**125**	**1**	**42**	**5**
Österskär, Åkersberga (Österåker)	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	1	4	—	3	5
Margretelund, Söra[3] »	6	—	6	5	1	6	1	—	—	—	7	20	—	[4] 37	—
Tungelsta (Västerhaninge)	7	—	7	7	—	4	1	2	—	—	7	24	—	1	—
Ribby »	3	—	3	3	—	2	—	1	—	—	3	11	—	—	—
Västerhaninge stsh »	5	—	5	3	—	7	—	—	—	—	7	20	—	—	—
Skrävsta (Botkyrka)	3	—	3	3	—	3	—	—	—	—	3	7	—	—	—
Sandbäcks egna hem (Grödinge)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Rönninge m:e (Salem)	2	—	2	1	—	2	—	1	—	—	3	11	—	—	—
Runby (Ed)	3	—	3	1	—	5	—	—	—	—	5	13	—	—	—
Väsby (Hammarby)	1	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1	6	—	—	—
Vilunda »	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	1	7	1	—	—
Odenslunda (Fresta)	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—
Sthlm med förortsområde	**1 471**	**197**	**1 274**	**1134**	**273**	**7 473**	**798**	**412**	**140**	**211**	**9 034**	**22 810**	**5 089**	**251**	**13**

Anm.: För följande områden ha inga nybyggda boningshus redovisats:
Inom 10 km: Aspudden, Midsommarkransen, Västberga, Liseberg, Årsta med Valla, St. Sköndal, Smedslättens trädg.-st., Stora Nockebyhov, Kortenslund, Ulvsundasjöns villatomter, Lilla Alby m:e, Stora Alby, Nya Huvudsta m:e, Huvudsta, Övre Frösunda, Karlberg, Tomteboda, Järva krog, Lilla Ursvik, Stocksunds kpg, Inverness, Berga, Kevinge, Karlsro, Stora o. Lilla Björknäs, Skuru, Skuruhall, Ektorp, Järla, Vikdalen, Henriksdal, Svindersvik, Kungsvik, Nacka stsh, Skarpnäcks småstugeområde.
Inom 10—15 km: Ågesta, Hörningsnäs m:e, Huddinge park, Tensta hage, Länna gård, Myrängen, Fornborgen, Fållan, Vistaberg, Juringe, Smista, Haga, Fittja, Flysta m:e, Johannelund, Gustavsborg, Kälvesta, Barkarby, Barsbro, Rösjöns tomtområde, Näsby sportfält, Ensta, Åva, Åkerby, Tibble, Skarpäng, V. Kummelnäs, Gundersberg, Eknäs.
Inom 15—20 km: Norrby vst, Norsborg, Träkvista, Rotebro, Norrvikens m:e, Viby, Löttinge, Rydbo, Gustavsberg.
Inom 20—25 km: Täljö, Hemfosa, Hågelby, Skäcklinge, Broängen, Vretarne, Uttran, Vilhelmsdal, Tumba m:e, Almarestäket, Kallhäll, Ekeby, Bolistanäs, Uthamra, Åbyholm, Ormsta, Bällsta, Mörby.

[1] Inkl. Tullinge skogshem, Tullinge lanthem och Bonslätt. — [2] Inkl. Stockängen. — [3] Inkl. Berga och Bergsätra. — [4] Minimisiffror.

råde uppgick det sammanlagt redovisade bostadstillskottet till 1 471 hus, avsedda att bebos året om och inrymmande 9 034 bostadslägenheter med tillhopa 22 810 rum och kök, varav resp. 1 322 (89·9 %), 2 197 (24·3 %) och 7 671 (33·6 %) kommo på förortsområdet.[1]

Den intensivaste bostadsproduktionen inom förortsområdet företer givetvis den inre zonen, vilken under redogörelseåret svarat för fyra femtedelar (80·2 %) av lägenhetstillskottet i samtliga förorter. Över hälften (56·8 %) av de nybyggda lägenheterna kommer enbart på de med Stockholms stad inkorporerade områdena; för relativt höga bostadstillskott utmärka sig inom dessa bl. a. Enskede trädgårdsstad och småstugeområde, Lilla Essingen, Nockeby och Ängby. Inom 10-km-gränsen i övrigt har byggnadsverksamheten varit livlig, särskilt i Sundbyberg, Hagalund, Råsunda och Stuvsta. Vid sidan av dessa hastigt växande samhällen förefinnas emellertid inom den inre zonen äldre, folkrika orter, såsom Aspudden, Gröndal, Midsommarkransen, Västberga, Smedslättens trädgårdsstad, Lilla Alby, Nya Huvudsta, Stocksund m. fl., där ringa eller ingen byggnadsverksamhet ägt rum under fjolåret.

Övergår man till ytterzonerna, framträder en i stort sett avtagande tendens ju längre utåt man kommer, och det är egentligen endast inom Tureberg, som uppförandet av bostäder avsedda att bebos året om nått någon större omfattning. Även byggandet av sommarvillor och sportstugor synes — om man bortser från Margretelund (och Söra), Tyresö samt Lännersta — under året varit relativt obetydligt inom de här redovisade orterna.

Ur tab. A kan jämväl erhållas ett flertal andra uppgifter, vilka äro ägnade att ur byggnadsteknisk och allmänt social synpunkt belysa den byggnadsverksamhet, som äger rum å ena sidan i det högt och slutet bebyggda egentliga stadsområdet, å den andra i förstadszonerna med deras glesa, öppna byggnadssätt. Vissa sådana uppgifter ha sammanställts i följande tablå:

Proc. antal boningshus	Egentl. Sthlm	Förortsområ.	Därav inom Sthlm	Därav övr. inom 10 km	Därav inom 10–25 km	Proc. antal lägenheter med	Egentl. Sthlm	Förortsområ.	Därav inom Sthlm	Därav övr. inom 10 km	Därav inom 10–25 km
av sten . . .	100·0	3·6	2·8	8·7	2·6	högst 2 r. o. k.	89·9	60·4	58·8	74·8	47·7
» trä . . .	—	96·4	97·2	91·3	97·4	3—5 » » »	9·7	31·4	29·7	21·7	47·7
						6 o. fl. » » »	0·4	8·2	11·5	3·5	4·6
med 1 läg. .	—	85·8	88·9	66·3	90·3						
» flera läg.	100·0	14·2	11·1	33·7	9·7	bad- el. duschrum	59·9	45·2	54·2	37·2	28·6

Medan i den inre staden uteslutande byggts stenhus, innehållande i medeltal 46 lägenheter, dominerar inom förorterna det av trä uppförda enfamiljshuset.

[1] Härvid ha icke medräknats sådana bostadslägenheter, som tillkommit genom om- eller tillbyggnad av redan förefintliga bostadshus eller genom nybyggnad av sådana hus, som övervägande användas för andra ändamål än till bostäder (fabriks- och affärsbyggnader, skolhus o. d.). Nämnda här icke redovisade tillskott uppgick år 1932 i egentliga Stockholm till 232 lägenheter (3·3 % av samtliga) med 828 »eldstäder» (5·2 %) samt inom sådana förorter, där byggnadsverksamheten kontrolleras genom byggnadsnämnd eller byggnadsinspektör, till 74 lägenheter (3·5 %) med 304 rum (4·0 %).

I motsats till boningshusen äro lägenheterna inom förortsområdet i genomsnitt större än i egentliga Stockholm. Däremot äro de — särskilt i de yttre områdena, där vatten- och avloppsförhållanden icke alltid blivit fullt ordnade — i betydligt mindre utsträckning försedda med bad- eller duschrum.

Bostadsproduktionen under åren 1922—1932. Efterföljande tab. B belyser bostadsproduktionens utveckling inom Stockholm med förortsområde sedan år 1926. Som synes, har byggnadsverksamheten under år 1932 hållit sig på ungefär samma höga nivå som under de båda föregående åren, dock med en nedåtgående tendens. I förhållande till år 1929 uppvisar redogörelseårets bostadstillskott inom hela »Stor-Stockholm» en ökning på nära en tredjedel, och jämfört med år 1922, då lägenhetstillskottet inom Stockholm med förortsområde enligt en approximativ beräkning skulle ha uppgått till 1 370,[1] företedde bostadsproduktionen under år 1932 nästan en sjudubbling. Denna ökning faller till större delen på egentliga Stockholm, där bostadsproduktionen under först-

Tab. B. Bostadsproduktionen inom Stockholm med förortsområde åren 1926—1932.

År	Boningshus		Bostadslägenheter						Rum och kök	
						Därav[2]				
	Sthlm m. förorts-omr.	Enbart förorts-omr.	Sthlm m. förorts-omr.	Enbart egentl. Sthlm	Enbart förorts-omr.	inom Sthlms omr.	övr. inom 10 km	inom 10—25 km	Sthlm m. förorts-omr.	Enbart förorts-omr.
Antal										
1926	1 732	1 585	7 261	4 811	2 450	1 093	640	717	20 716	8 036
1927	1 233	1 058	7 176	5 607	1 569	837	407	325	19 297	5 625
1928	1 285	1 152	6 804	4 941	1 863	1 052	529	282	17 335	6 208
1929	906	770	6 330	4 767	1 563	689	601	273	15 650	5 257
1930	1 302	1 118	9 234	7 341	1 893	960	641	292	21 796	6 636
1931	1 503	1 332	9 269	6 761	2 508	1 250	871	387	23 091	8 090
1932	1 471	1 322	9 034	6 837	2 197	1 247	516	434	22 810	7 671
Procent										
1926	100·0	91·5	100·0	66·3	33·7	44·6	26·1	29·3	100·0	38·8
1927	100·0	85·8	100·0	78·1	21·9	53·4	25·9	20·7	100·0	29·1
1928	100·0	89·6	100·0	72·6	27·4	56·5	28·4	15·1	100·0	35·8
1929	100·0	85·0	100·0	75·3	24·7	44·0	38·5	17·5	100·0	33·6
1930	100·0	85·9	100·0	79·5	20·5	50·7	33·9	15·4	100·0	30·4
1931	100·0	88·6	100·0	72·9	27·1	49·8	34·8	15·4	100·0	35·0
1932	100·0	89·9	100·0	75·7	24·3	56·8	23·5	19·7	100·0	33·6
Bostadsprod. pr 10 000 inv.[3]										
1926	23	80	129	126	137	176	106	81	366	467
1927	17	56	130	144	88	130	49	38	346	330
1928	19	64	121	124	113	157	91	23	295	341
1929	12	37	111	118	89	99	106	21	269	303
1930	19	63	161	177	114	133	121	35	375	401
1931	20	66	154	158	140	168	151	24	376	448
1932	18	62	146	157	116	160	81	47	361	401

[1] Lägenheter av i noten till sid. 301 angiven art äro här medräknade. Jfr Soc. Medd., årg. 1932, sid. 374. — [2] Procenttalen äro i detta fall beräknade på totalsiffran för förortsområdet. — [3] Avser endast städer, köpingar och municipalsamhällen.

nämnda år ännu ej kommit i gång efter krigs- och krisårens stagnation. I samband härmed står, att förorternas andel i »Stor-Stockholms» lägenhetstillskott avsevärt minskats, nämligen från $^3/_4$ år 1922 och $^3/_5$ år 1923 till $^1/_4$ år 1932.

Ser man närmare på förskjutningarna under de senaste åren, befinnes, att *nedgången gentemot år 1931 huvudsakligen faller på de utom Stockholm liggande delarna av den inre zonen*, där — såsom framgår av efterföljande tab. C — bl. a. Sundbyberg och Råsunda uppvisa sjunkande tal. Även Enskede, Stureby, Stora Essingen, Äppelviken och Ålsten förete tillbakagång, medan Ängby haft ett ökat lägenhetstillskott. Anmärkningsvärt är vidare, att de längre bort liggande områdena (10—25 km) under de tre senaste åren uppvisat en något livligare bostadsproduktion.

Tab. C. Antal under åren 1926—1932 tillkomna lägenheter inom vissa förorter.[1]

Orter	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	Orter	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Enskede[2] . .	232	300	281	156	125	361	234	N. Ängby .	—	—	—	—	—	45	166
Skarpnäck[2] .	47	9	69	2	29	10	2	Sundbyberg	62	21	163	296	247	207	132
Stureby . .	47	31	77	15	106	57	20	Hagalund .	29	1	15	83	201	353	128
Mälarhöjden	191	82	53	6	46	66	50	Råsunda . .	12	3	15	45	16	78	56
St. Essingen	—	—	—	7	45	113	27	Duvbo . . .	92	45	26	7	6	—	8
Äppelviken .	74	59	175	189	35	63	1	Lidingö . .	39	36	71	18	15	25	12
Smedslätten	116	7	8	3	2	2	—	Stuvsta . .	80	66	72	34	49	56	50
Ålsten . . .	214	208	117	168	98	77	5	Segeltorp . .	84	19	1	5	6	6	17
Nockeby . .	—	—	23	4	172	275	221	Fullersta . .	70	7	4	8	11	5	26
Olovslund .	—	—	106	2	4	4	15	Tureberg . .	233	59	74	86	39	135	138
Åkeshov . .	—	—	—	—	178	6	12								

De sista raderna i tab. B belysa bostadsproduktionens intensitet i förhållande till folkmängden, uttryckt genom antalet tillkomna boningshus, lägenheter och rum per 10 000 invånare (i städer, köpingar och municipalsamhällen). Härav framgår, att byggnadsintensiteten under senare år varit livligare i förorterna än i egentliga Stockholm, om man ser på rums-(och hus-)siffrorna, men däremot svagare, om man utgår från lägenhetstalen. De inom Stockholms administrativa område belägna förorterna ha dock under de båda senaste åren även i sistnämnda avseende uppvisat högre relationstal än den inre staden. Ser man enbart på förortsområdena, var under fjolåret byggnadsintensiteten mer än dubbelt så stor inom Stockholms administrativa område som utom detsamma.

Egnahemsbyggarnas yrken. Med hänsyn till att bostadsproduktionen inom förortsområdet till övervägande del utgöres av egnahemsbyggnadsverksamhet, torde intresse kunna påräknas för de i efterföljande tab. D sammanförda upplysningarna, om vilka som uppburit denna byggnadsverksamhet.

Man finner härav, att drygt hälften av de för åren 1931 och 1932 redovisade bostadsbyggarna tillhörde arbetarklassen mot knappt $^2/_5$ under de båda före-

[1] Samtliga orter, där under något av åren 1926—1932 tillkommit minst 50 lägenheter.
[2] Trädgårdsstad och småstugeområde.

Tab. D. Inom förortsområdet under åren 1926—1932 tillkomna boningshus, fördelade efter byggherrens yrke etc.

Bebyggelsezoner m. m.	Antal nybyggda boningshus med uppgift om byggherrens yrke	Därav (i %) boningshus, vilkas byggherrar uppgivits vara							
		arbetare	därav byggnadsarbetare	tjänstemän	näringsidkare	därav byggmästare	pensionärer m. fl.	bolag, föreningar etc.	därav kooperativa bostadsför.
År 1932									
a. inom 10 km	578	49·2	14·5	19·2	27·3	22·1	—	4·3	1·7
inom Sthlms adm.omr.	482	53·3	12·9	16·2	26·6	22·6	—	3·9	1·9
Enskede	160	68·1	15·6	15·0	13·1	10·0	—	3·8	0·6
Brännkyrka	17	64·7	11·8	5·9	17·6	11·8	—	11·8	—
Bromma	305	44·9	11·5	17·4	34·1	29·8	—	3·6	2·6
utom Sthlms adm.omr.	96	28·1	22·9	34·4	31·2	19·8	—	6·3	1·0
b. inom 10—25 km	341	60·4	19·8	17·0	21·4	8·5	—	1·2	0·3
Tillhopa	919	53·3	16·3	18·4	25·1	17·1	—	3·2	1·2
År 1931	972	51·9	18·7	13·8	31·6	24·1	—	2·7	0·3
År 1930	766	38·3	9·4	17·5	43·7	37·2	—	0·5	—
År 1929	503	38·2	8·7	16·3	43·5	36·6	0·2	1·8	—
År 1928	779	52·4	15·1	15·7	28·4	20·8	2·6	0·9	—
År 1927	712	42·8	18·3	19·0	28·7	18·4	3·6	5·9	—
År 1926	1 158	48·9	19·6	12·2	19·0	10·2	8·4	11·5	2·3

gående åren. Detta torde sammanhänga med den ökade bostadsproduktionen på de kommunala småstugeområdena. Här lärer nämligen endast undantagsvis förekomma, att egnahemsvillor uppföras på spekulation av yrkesbyggmästare, såsom i stor utsträckning är fallet inom de kommunala trädgårdsstäderna.

Fylleriförseelser och spritsmuggling under första kvartalet 1933.

Fylleriförseelser under första kvartalet 1933. Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd preliminär sammanräkning, vars resultat delgivits socialstyrelsen och i sammandrag återges i tab. A, utgjorde antalet fylleriförseelser, för vilka personer blivit sakfällda under första kvartalet 1933, tillhopa 6 311, av vilka 6 175 begåtts av män och 136 av kvinnor. Antalet avdömda fylleriförseelser per kvartal dels under år 1913, såsom representerande förhållandena före världskriget och det individuella kontrollsystemets mera allmänna tillämpning, dels för tiden fr. o. m. år 1926 har utgjort som följer:

	Medeltal per kvartal under år								1 kv.	4 kv.	1 kv.
	1913	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1932	1932	1933
Antal förseelser	14 727	7 425	7 196	6 929	7 375	7 759	7 526	7 320[1]	6 874	7 329[1]	6 311[2]
Per 100 000 inv.	262	123	118	114	121	127	122	119	112	119	102

[1] Siffrorna för år 1932 ha här liksom på övriga ställen i redogörelsen korrigerats med hänsyn till 178 för fjärde kvartalet efterredovisade fall. — [2] Preliminär siffra.

Orter	Antal fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under				Förseelser, begångna av *män*						Förs., beg. av *kvinnor*		
					med motbok		*utan* motbok	Summa	Därav		Hela antalet	Därav	
	jan.	febr.	mars	hela kvartalet	full inköpsrätt	begr. inköpsrätt			25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]		25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]
Stockholms stad	616	366	389	**1 371**	67	336	878	**1 281**	**1 148**	**133**	90	76	14
Östra Sverige													
Södertälje	7	7	8	**22**	2	5	15	**22**	20	2	—	—	—
Lidingö	—	3	—	**3**	—	1	2	**3**	3	—	—	—	—
Uppsala	22	24	23	**69**	—	12	57	**69**	59	10	—	—	—
Västerås	19	10	23	**52**	—	9	42	**51**	37	14	1	1	—
Nyköping	6	6	6	**18**	—	4	14	**18**	15	3	—	—	—
Eskilstuna	33	18	25	**76**	—	27	49	**76**	67	9	—	—	—
Linköping	17	7	3	**27**	—	2	25	**27**	21	6	—	—	—
Norrköping	43	26	21	**90**	—	24	58	**82**	63	19	8	8	—
Övriga städer	59	30	49	**138**	8	37	92	**137**	106	31	1	—	1
Landsbygden	38	51	34	**123**	1	26	95	**122**	76	44	1	1	—
Små-l. m. m.													
Jönköping	17	6	6	**29**	—	5	24	**29**	27	2	—	—	—
Kalmar	35	20	30	**85**	—	13	72	**85**	60	25	—	—	—
Västervik	5	3	—	**8**	—	2	6	**8**	7	1	—	—	—
Visby	9	9	5	**23**	—	7	16	**23**	18	5	—	—	—
Övriga städer	65	36	68	**169**	—	22	147	**169**	130	39	—	—	—
Landsbygden	82	45	57	**184**	—	25	159	**184**	109	75	—	—	—
Södra Sverige													
Karlskrona	12	10	18	**40**	—	7	33	**40**	36	4	—	—	—
Kristianstad	10	17	16	**43**	3	9	31	**43**	32	11	—	—	—
Malmö	44	48	62	**154**	5	22	125	**152**	137	15	2	2	—
Lund	15	8	17	**40**	1	7	30	**38**	32	6	2	2	—
Landskrona	14	21	13	**48**	3	11	34	**48**	39	9	—	—	—
Hälsingborg	46	13	27	**86**	—	17	67	**84**	69	15	2	2	—
Ystad	3	2	6	**11**	1	4	6	**11**	7	4	—	—	—
Trälleborg	4	1	10	**15**	—	3	12	**15**	9	6	—	—	—
Övriga städer	18	31	21	**70**	—	14	56	**70**	55	15	—	—	—
Landsbygden	50	77	56	**183**	8	29	146	**183**	89	94	—	—	—
Västra Sverige													
Halmstad	17	9	19	**45**	—	8	37	**45**	34	11	—	—	—
Göteborg	240	256	336	**832**	14	144	657	**815**	670	145	17	15	2
Mölndal	13	5	10	**28**	—	4	23	**27**	13	14	1	1	—
Uddevalla	16	11	7	**34**	1	8	25	**34**	23	11	—	—	—
Trollhättan	10	7	9	**26**	1	3	22	**26**	20	6	—	—	—
Borås	31	28	25	**84**	—	16	66	**82**	58	24	2	2	—
Skövde	12	13	18	**43**	1	11	31	**43**	37	6	—	—	—
Karlstad	24	31	31	**86**	—	19	66	**85**	67	18	1	1	—
Kristinehamn	3	6	7	**16**	—	2	14	**16**	13	3	—	—	—
Örebro	31	46	41	**118**	1	16	99	**116**	97	19	2	2	—
Övriga städer	157	79	106	**342**	7	66	268	**341**	241	100	1	1	—
Landsbygden	170	114	83	**367**	5	71	291	**367**	200	166	—	—	—
Norra Sverige													
Falun	3	2	11	**16**	—	1	15	**16**	13	3	—	—	—
Gävle	40	37	47	**124**	—	18	103	**121**	102	19	3	3	—
Söderhamn	8	8	8	**24**	—	5	19	**24**	21	3	—	—	—
Härnösand	13	21	17	**51**	—	4	47	**51**	37	14	—	—	—
Sundsvall	38	20	38	**96**	—	15	79	**94**	74	20	2	1	1
Östersund	10	13	15	**38**	—	3	35	**38**	32	6	—	—	—
Umeå	9	6	8	**23**	—	4	19	**23**	18	5	—	—	—
Luleå	3	6	1	**10**	—	—	10	**10**	8	2	—	—	—
Övriga städer	90	40	64	**194**	1	43	150	**194**	149	45	—	—	—
Landsbygden	232	140	165	**537**	—	60	477	**537**	315	222	—	—	—
Hela riket städerna	1 887	1 366	1 664	**4 917**	116	990	3 676	**4 782**	3 924	858	135	117	18
Hela riket landsb.	572	427	395	**1 394**	14	211	1 168	**1 393**	789	601	1	1	—
Summa	2 459	1 793	2 059	**6 311**	130	1 201	4 844	**[3]6175**	4 718	1 459	136	118	18

[1] Härmed avses personer födda före år 1908. — [2] Härmed avses personer födda år 1908 eller senare. — [3] Därav 3 personer av okänd ålder.

Dessa siffror återge emellertid icke hela den faktiska fyllerifrekvensen å offentliga platser. Man får nämligen i allmänhet räkna med, att för varje kvartal något eller några hundratal personer, som blivit anhållna för fylleri, sedermera icke sakfällas, merendels av det skäl att de icke kunnat med stämning anträffas och inställas inför rätta. Påpekas bör därjämte, att å ena sidan en del av de förseelser, som avdömts under en redovisningsperiod, begåtts under en tidigare, medan å andra sidan en del under perioden begångna förseelser avdömas först under ett följande redovisningsskede. Vad beträffar den preliminära siffran för första kvartalet 1933, tyder densamma på nedgång i fyllerifrekvensen såväl i jämförelse med fjärde kvartalet 1932 (7 329 förseelser), som i förhållande till första kvartalet 1932 (6 874 förseelser). Denna tillbakagång torde dock vara något mindre, än vad här anförda uppgifter ge vid handen, i det att siffran för redogörelsekvartalet lär komma att höjas genom senare inkomna rapporter.

Fylleriförseelsernas fördelning på årets olika månader fr. o. m. 1929 ter sig som följande tablå utvisar:

År	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
1929 . . .	2 189	1 702	1 846	2 535	2 554	2 321	2 361	3 068	3 393	2 920	2 645	1 964
1930 . . .	2 505	1 960	2 321	2 644	2 541	2 562	2 204	2 919	3 469	2 925	2 786	2 198
1931 . . .	2 224	1 993	2 256	2 558	2 385	2 493	2 067	2 574	3 639	3 007	2 882	2 024
1932 . . .	2 231	2 341	2 302	2 570	2 857	2 253	1 641	2 656	3 099	2 808	2 632	1 889
1933 . . .	2 459[1]	1 793[1]	2 059[1]	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Hur fylleriförseelserna under redovisningskvartalet fördelade sig på vissa ortsgrupper och på olika delar av landet åskådliggöres av följande tablå, varuti för Stockholm meddelas tvenne sifferserier, nämligen a) antalet sakfällda enligt den officiella statistiken och b) antalet för fylleri anhållna enligt Statistisk Månadsskrift, utgiven av Stockholms stads statistiska kontor:

Antal fylleriförseelser under 1 kv. 1933	Stockholms stad a	Stockholms stad b	Östra Sverige	Småland och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Hela riket 1 kv. 1933	Hela riket 4 kv. 1932	Hela riket 1 kv. 1932
i städer med mer än 10 000 inv.	1 371	1 234	357	145	437	1 312	382	4 004	4 504	4 463
i övriga städer .	—	—	138	169	70	342	194	913	1 035	957
å landsbygden . .	—	—	123	184	183	367	537	1 394	1 790	1 454
tillhopa	**1 371**	**1 234**	**618**	**498**	**690**	**2 021**	**1 113**	**6 311**	—	—
4 kvart. 1932 . .	1 321	1 663	888	488	830	2 275	1 527	—	7 329	—
1 kvart. 1932 . .	1 447	1 546	712	402	804	2 337	1 172	—	—	6 874

Man finner sålunda, att den nedgång i fyllerifrekvensen, som gjort sig gällande under innevarande år, framträtt både i städerna och på landsbygden. Av de olika landsdelarna förete samtliga sjunkande tal utom Småland och öarna samt möjligen Stockholm, där a-siffran stigit jämfört med fjärde kvartalet 1932, medan b-siffran sjunkit.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas kön och ålder. Av samtliga fylleriförseelser, för vilka personer sakfälldes under 1933 års första kvartal,

[1] Preliminär siffra.

begingos, som ovan nämnts, 136 eller 2·1 % av kvinnor, därav, som omstående tab. A visar, 90 i Stockholm, 17 i Göteborg, 2 i Malmö och 26 i övriga städer och 1 på landsbygden. — Huvudtabellen ger även möjlighet att fastställa, i vilken utsträckning fylleriförseelserna begåtts av yngre och av äldre personer, varvid åldersgränsen dragits vid 25 år.[1] Av hela antalet under fjärde kvartalet 1932 och första kvartalet 1933 sakfällda fyllerister tillhörde 1 864 eller 25·4 %, resp. 1 477 eller 23·4 % den yngre åldersgruppen. Motsvarande relativtal i genomsnitt för åren 1929—1932 utgjorde resp. 25·3, 25·5, 24·4 och 23·7 %.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas inköpsrätt till spritdrycker. På grundval av systembolagens uppgifter ha i tab. A förseelserna vidare uppdelats med hänsyn till om de sakfällda innehaft motbok (med full eller begränsad inköpsrätt) eller varit avstängda från laglig spritdryckstilldelning. Av samtliga manliga fyllerister voro 4 844 eller 78·4 % personer utan motbok. Fördelningen härvidlag var sålunda ungefär densamma som närmast föregående kvartal (79·5 %). Av de kvinnliga fylleristerna uppgivas endast tre ha varit innehavare av motbok. Dessa siffror giva även en antydan om omfattningen av den olagliga rusdryckshandelns och särskilt spritsmugglingens inverkan på nykterhetstillståndet.

Jämförelse mellan fylleriförseelserna i Sverige och dess grannländer. Liksom i föregående kvartalsredogörelser må slutligen i jämförelsesyfte en sammanställning göras mellan den svenska fylleristatistiken och f. n. tillgängliga uppgifter för Norge enligt Statistiske Meddelelser. I översikten här nedan ha dessutom medtagits motsvarande kvartalssiffror för Finland, vilka fr. o. m. år 1923 finnas tillgängliga i Social Tidskrift:

	Medeltal per kvartal							1 kv.	4 kv.	1 kv.
	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1932	1932	1933
Sverige . . .	7 425	7 196	6 929	7 375	7 759	7 526	7 320	6 874	7 329	6 311
Norge	9 003	9 012	9 434	9 570	9 202	7 807	8 126	7 329	8 930	·
Finland[2] . . .	18 457	23 976	25 268	25 375	25 397	22 155	20 449	20 181	22 193	·

Av intresse är jämväl att sammanställa fylleriförseelserna i respektive huvudstäder, såsom skett i nedanstående tablå:

Antal fylleriförseelser i	År 1913	År 1927	År 1928	År 1929	År 1930	År 1931	År 1932	1 kv. 1932	4 kv. 1932	1 kv. 1933
Stockholm[3] . . .	17 696	6 452	5 465	5 356	6 436	6 771	6 182	1 546	1 663	1 234
Oslo	20 293	14 709	14 688	14 853	14 104	11 947	13 380	3 065	3 834	2 736
därav anhållna . .	16 455	12 722	12 039	12 332	11 439	10 064	10 909	2 491	3 107	·
Helsingfors[2] . . .	23 266	22 003	21 876	23 962	25 612	25 390	22 689	6 466	6 085	5 180

[1] Härvid ha personer, som äro födda före 1908, hänförts till den äldre åldersgruppen, och sådana, som äro födda 1908 eller senare, till den yngre.
[2] Siffrorna för de olika åren ej fullt jämförbara (jfr Soc. Medd. årg. 1932, sid. 150 not 1).
[3] Siffrorna avse antalet anhållna personer enligt polisstatistiken.

Det framgår härav, att antalet fylleriförseelser, särskilt om hänsyn tages till vederbörande städers folkmängd,[1] ställer sig väsentligt lägre i Stockholm än i Helsingfors och Oslo. Då emellertid av gatufylleriet blott en viss efter lagstiftning och praxis växlande del blir föremål för polisingripande och sålunda redovisad i statistiken, kunna tablåns siffror mindre göra anspråk på att giva en inbördes fullt jämförbar bild av nykterhetstillståndet i resp. städer vid en och samma tidpunkt än av utvecklingens gång i berörda avseende i de särskilda orterna under den redovisade tidsperioden.

Uppgifter rörande spritsmugglingen. Som komplement till fylleriförseelsestatistiken meddelas i tab. B vissa uppgifter från generaltullstyrelsens statistiska avdelning för åren 1931—1933 rörande antalet beslag, som helt eller delvis avsett sprit (eller brännvin), samt beslagtagna kvantiteter av sådana varor. Vissa i tabellen upptagna beslag lära sedermera ha upphävts av vederbörande domstol.

Tab. B. Gjorda beslag och beslagtagna kvantiteter av spritdrycker åren 1931—1933.

Månad	Stockholms tullkammardistrikt						Samtliga tullkammardistrikt					
	Antal beslagsmål			Kvantitet, liter			Antal beslagsmål			Kvantitet, liter		
	1931	1932	1933	1931	1932	1933	1931	1932	1933	1931	1932	1933
januari	77	123	71	1 487	5 057	4 188	136	177	119	1 931	5 246	4 366
februari	88	105	58	5 242	2 198	557	139	149	91	5 537	2 366	1 254
mars	89	114	50	742	1 005	349	126	138	78	864	1 042	637
april	100	96	—	828	1 198	—	144	127	—	1 689	3 325	—
maj	112	65	—	45 500	7 572	—	156	96	—	49 469	7 653	—
juni	100	63	—	4 400	923	—	164	100	—	5 042	1 071	—
juli	208	74	—	1 513	566	—	294	121	—	2 233	749	—
augusti	167	71	—	71 345	120	—	223	105	—	71 571	224	—
september . . .	168	72	—	39 776	1 012	—	245	125	—	40 149	7 390	—
oktober	74	134	—	561	5 412	—	148	183	—	5 136	12 522	—
november . . .	169	73	—	1 182	2 227	—	251	126	—	2 760	6 540	—
december . . .	162	79	—	5 480	6 440	—	228	165	—	5 858	8 226	—
Hela året	**1 514**	**1 069**	—	**178056**	**83 730**	—	**2 254**	**1 612**	—	**192239**	**56 854**	—

Första kvartalet 1933 företedde sålunda nedgång i den beslagtagna kvantiteten i jämförelse med motsvarande period år 1932. För sistnämnda år i dess helhet var mängden beslagtagen sprit o. d. betydligt mindre än år 1931 och även något mindre än år 1930 (63 649 liter). Till jämförelse må nämnas, att i Norge under åren 1930 och 1931 uppges ha beslagtagits 40 017 och 92 988 liter sprit och brännvin; siffran för 1932 har ännu ej publicerats. I Finland beslagtogos av tullpersonalen under åren 1930, 1931 och 1932 resp. 1 062 301, 777 174 och 384 897 liter spritdrycker, sålunda en mycket betydande nedgång under de båda senaste åren.

[1] Folkmängdssiffrorna äro för Stockholm 519 711, för Oslo 257 248 och för Helsingfors 243 560.

Industrien i Sverige år 1931.

(Enligt kommerskollegii berättelse.)

Av de uppgifter rörande Sveriges industri under år 1931, som framläggas i förevarande berättelse, framgår, att den i föregående års berättelse konstaterade stagnationen för industrien såsom helhet betraktad under redogörelseåret efterträtts av en mera märkbar tillbakagång. Belysande för totalutvecklingen är en beräkning, enligt vilken indextalet för industriens produktionsvolym, då 1913 års motsvarande produktion sättes lika med 100, för år 1931 utgör 144 mot 150 för år 1930, alltså en nedgång med 4 procent. Samtidigt har till följd av det under året försämrade prisläget för flertalet varuslag värdet av de framställda produkterna undergått en minskning, som är betydligt större än ovan angivna siffra. Utvecklingen varierar något för olika industrigrenar, men tendensen synes vara övervägande nedåtgående, i synnerhet beträffande exportindustrierna.

Antalet redovisade arbetsställen uppgick för år 1931 till 14 722 och antalet av den vid dem sysselsatta personalen till 482 810, därav 52 740 tillhörande

Tab. 1. Industriella anläggningar i Sverige år 1931.

Industrigrupper	Antal arbetsställen	Förvaltningspersonal	Arbetspersonal			Tillverkningsvärde			Effekt. hkr använda i omedelbar maskindrift
			Antal	i % av hela antalet	per arbetsställe	i miljoner kr.	i % av totalbeloppet	i kr. per arbetsställe	
Malmbrytning och metallindustri	2 932	20 094	132 362	30·8	45	1 165·2	26·8	397 397	631 065
Jord- och stenindustri	1 295	2 556	38 422	8·9	30	154·1	3·5	118 975	109 632
Träindustri	2 662	3 633	57 737	13·4	22	349·2	8·0	131 181	251 653
Pappers- o. grafisk industri	1 090	6 431	55 263	12·8	51	609·6	14·0	559 272	686 423
Livsmedelsindustri	4 254	6 241	43 005	10·0	10	1 056·1	24·2	248 262	195 082
Textil- och beklädnadsindustri	766	5 992	61 311	14·3	80	433·9	10·0	566 471	103 565
Läder-, hår- och gummivaruindustri	517	2 459	21 012	4·9	41	191·3	4·4	370 005	27 866
Kemisk-teknisk industri	381	2 664	13 653	3·2	36	208·2	4·8	546 577	48 152
Kraft-, belysnings- och vattenverk	825	2 670	7 305	1·7	9	188·2	4·3	228 133	30 305
Summa år 1931	**14 722**	**52 740**	**430 070**	**100·0**	**29**	**4 355·8**	**100·0**	**295 872**	**2 083 743**
» » 1930	14 610	51 508	454 716	100·0	31	4 939·1	100·0	338 063	1 955 976
» » 1929	14 272	49 762	453 244	100·0	32	5 143·3	100·0	360 374	1 869 548
» » 1928	14 031	47 430	438 532	100·0	31	4 713·7	100·0	335 951	1 785 746
» » 1927	13 452	44 385	410 062	100·0	30	4 500·5	100·0	334 562	1 678 280
» » 1926	12 905	43 126	406 691	100·0	32	4 408·6	100·0	341 620	1 609 958

Tab. 2. Industrien inom olika landsdelar och orter.

Län och städer	Antal arbetsställen	Antal industriarbetare	Medelfolkmängd	Antal industriarbetare på 1 000 inv.	Städer	Antal arbetsställen	Antal industriarbetare	Medelfolkmängd	Antal industriarbetare på 1 000 inv.
Stockholms stad	1 354	44 010	508 270	87	Eskilstuna . .	168	6 464	32 714	198
Stockholms län .	461	14 924	265 408	56	Gävle	140	5 218	38 930	134
Uppsala län . .	319	7 543	137 821	55	Örebro	153	4 845	37 746	128
Södermanlands l.	540	14 379	188 530	76	Jönköping . .	121	4 219	31 104	136
Östergötlands län	852	24 457	309 791	79	Västerås . . .	68	4 010	30 513	131
Jönköpings län .	848	18 036	231 839	78	Mölndal . . .	29	3 533	17 428	203
Kronobergs län .	394	8 068	155 304	52	Uppsala . . .	113	2 946	30 465	97
Kalmar län . . .	627	12 843	231 409	55	Halmstad . .	77	2 863	24 032	119
Gotlands län . .	109	1 791	57 449	31	Linköping . .	98	2 794	30 111	93
Blekinge län . .	316	8 458	144 891	58	Landskrona . .	64	2 651	18 595	143
Kristianstads län	671	10 461	246 049	43	Karlstad . . .	103	2 384	21 035	113
Malmöhus län .	1 300	43 344	511 515	85	Karlskrona . .	58	2 343	25 588	92
Hallands län . .	356	7 186	150 338	48	Sundbyberg .	26	2 009	8 583	234
Göteb. o. Boh. l.	1 101	44 566	458 560	97	Trollhättan .	39	2 000	15 014	133
Älvsborgs län .	798	30 136	313 488	96	Huskvarna . .	13	1 993	8 161	244
Skaraborgs län .	785	11 153	242 314	46	Södertälje . .	39	1 849	14 336	129
Värmlands län .	527	17 696	270 180	65	Nyköping . .	57	1 807	11 927	152
Örebro län . . .	637	21 029	218 917	96	Uddevalla . .	44	1 806	15 185	119
Västmanlands län	460	14 332	161 502	89	Lund	86	1 791	24 825	72
Kopparbergs län	599	19 288	249 569	77	Lidköping . .	41	1 693	9 431	180
Gävleborgs län .	569	22 419	279 530	80	Kalmar . . .	61	1 628	19 989	81
Västernorrl. län .	416	16 820	279 047	60	Tidaholm . .	11	1 606	4 825	333
Jämtlands län .	189	2 860	134 810	21	Alingsås . . .	44	1 472	8 846	166
Västerbottens län	281	6 498	204 745	32	Trälleborg . .	51	1 470	13 068	112
Norrbottens län .	213	7 773	200 733	39	Vänersborg . .	33	1 450	9 057	160
Hela riket	**14 722**	**430 070**	**6 152 009**	**70**	Kristianstad .	47	1 418	13 711	103
					Söderhamn . .	36	1 305	11 651	112
Därav städer m. mer än 1 000 industriarbetare:					Västervik . .	39	1 260	12 581	100
					Oskarshamn .	39	1 258	8 636	146
					Lysekil . . .	43	1 085	5 894	184
					Katrineholm .	32	1 077	7 780	138
Stockholm . . .	1 354	44 010	508 270	87	Kristinehamn .	44	1 071	12 531	85
Göteborg	630	27 814	245 801	113	Avesta	11	1 051	5 179	203
Malmö	442	18 140	128 899	141	Arvika . . .	25	1 014	7 948	128
Norrköping . . .	211	9 745	61 646	158	*Övriga städer*	1 625	28 872	392 924	73
Borås	156	8 506	38 606	220					
Hälsingborg . .	157	6 925	56 254	123	Samtliga »	**6 628**	**221 395**	**2 019 819**	**110**

förvaltnings- och 430 070 arbetarpersonalen. Den använda primära drivkraften har uppgivits till 2 525 534 effektiva hästkrafter; härav nyttjades 351 178 för omedelbar maskindrift. Med inräkning jämväl av elektriska motorer uppgick den direkt använda drivkraften till 2 083 743 hästkrafter.

Industriens fördelning gruppvis och de olika gruppernas relativa betydelse belyses av tab. 1. Vad de vid fabrikerna anställda *arbetarna* beträffar, äro närmare uppgifter om dessas fördelning på olika industrigrenar att finna i efterföljande specialredogörelse rörande kvinnors och minderårigas användande inom industrien. Under rubriken *förvaltningspersonal* ha sammanförts fem personalgrupper med efterföljande antal anställda:

	1931	1930
Företagsledare	6 481 (därav 133 kvinnor)	6 502 (därav 133 kvinnor)
Teknisk förvaltningspersonal	17 136 (» 559 »)	16 354 (» 571 »)
Kontorspersonal	22 842 (» 8 128 »)	22 552 (» 7 856 »)
Lagerbokhållare m. fl.	3 537 (» 834 »)	3 471 (» 799 »)
Resande i firmans tjänst	2 744 (» 39 »)	2 629 (» 40 »)

Industriens fördelning ortsvis åskådliggöres av förestående tab. 2. De viktigare städerna äro, som synes, i tabellen upptagna i ordningsföljd efter antalet redovisade industriarbetare. I förhållande till folkmängden har Tidaholm liksom föregående år hävdat sin ställning som Sveriges mest industrialiserade stad (333 industriarbetare per 1 000 inv.), närmast följd av Huskvarna (244), Sundbyberg (234) och Borås (220).

Kvinnors och minderårigas användande inom industrien i Sverige år 1931.

Enligt kommerskollegii industriberättelse, varav i det föregående ett referat lämnats, sysselsattes inom den svenska industrien år 1931 tillhopa 430 070 arbetare, mot 454 716 år 1930 och 453 244 år 1929. I vad mån kvinnor och minderåriga ingå i dessa siffror framgår av följande tablå:

	Antal			I % av hela antalet arbetare		
	1931	1930	1929	1931	1930	1929
Kvinnor, inalles	82 157	83 634	82 647	19·10	18·39	18·23
därav: vuxna	72 845	73 328	72 328	16·94	16·13	15·96
minderåriga	9 312	10 306	10 319	2·16	2·26	2·27
Män, »	24 469	29 186	29 997	5·69	6·42	6·62
Summa minderåriga	33 781	39 492	40 316	7·85	8·68	8·89
Hela antalet vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	**106 626**	**112 820**	**112 644**	**24·79**	**24·81**	**24·85**

Såsom av tablån framgår, har under 1931 vuxna kvinnor absolut sett något minskats men relativt sett ökats, medan för de minderåriga minskning föreligger i båda fallen.

Av tabellen å nästa sida framgår, i vad mån olika län förete skiljaktigheter med avseende å förekomsten av kvinnor och minderåriga inom industrien. Deras sammanlagda antal var relativt taget störst i Älvsborgs län med 40·8 %, varefter följa Malmöhus län med 34·5, Stockholms stad och Göteborgs och Bohus län med vardera 34·0, Hallands län med 32·9 samt Östergötlands län med 32·3 %. Sist kommer Norrbottens län med 5·8 %.

Inom industrien sysselsatta kvinnor och minderåriga i olika län år 1931.

Län	Hela antalet arbetare	Kvinnor (vuxna och minderåriga)		Minderåriga		Vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	
		Antal	% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare
Stockholms stad	44 010	12 985	29·5	3 028	6·9	14 953	34·0
» län	14 924	2 451	16·4	1 165	7·8	3 235	21·7
Uppsala län	7 543	1 128	15·0	484	6·4	1 513	20·1
Södermanlands län	14 379	1 819	12·7	1 304	9·1	2 888	20·1
Östergötlands län	24 457	6 556	26·8	2 052	8·4	7 891	32·3
Jönköpings län	18 036	2 814	15·6	1 419	7·9	3 926	21·8
Kronobergs län	8 068	660	8·2	992	12·3	1 480	18·3
Kalmar län	12 843	1 238	9·6	1 060	8·3	2 148	16·7
Gotlands län	1 791	129	7·2	68	3·8	188	10·5
Blekinge län	8 458	1 174	13·9	481	5·7	1 588	18·8
Kristianstads län	10 461	1 765	16·9	794	7·6	2 372	22·7
Malmöhus län	43 344	12 702	29·3	3 794	8·8	14 960	34·5
Hallands län	7 186	1 967	27·4	647	9·0	2 366	32·9
Göteborgs och Bohus län	44 566	12 760	28·6	4 103	9·2	15 141	34·0
Älvsborgs län	30 136	10 835	36·0	2 717	9·0	12 295	40·8
Skaraborgs län	11 153	2 028	18·2	821	7·4	2 682	24·0
Värmlands län	17 696	1 525	8·6	1 152	6·5	2 534	14·3
Örebro län	21 029	3 265	15·5	1 872	8·9	4 655	22·1
Västmanlands län	14 332	514	3·6	1 199	8·4	1 655	11·5
Kopparbergs län	19 288	852	4·4	1 016	5·3	1 825	9·5
Gävleborgs län	22 419	2 000	8·9	1 514	6·8	3 282	14·6
Västernorrlands län	16 820	505	3·0	1 097	6·5	1 572	9·3
Jämtlands län	2 860	159	5·6	142	5·0	294	10·3
Västerbottens län	6 498	219	3·4	512	7·9	729	11·2
Norrbottens län	7 773	107	1·4	348	4·5	454	5·8
Hela riket år 1931	**430 070**	**82 157**	**19·1**	**33 781**	**7·9**	**106 626**	**24·8**
Medeltal för åren 1926—1930	432 649	79 726	18·4	39 011	9·0	108 483	25·1
» » » 1921—1925	356 787	65 775	18·4	34 991	9·8	91 272	25·6
» » » 1916—1920	398 944	67 856	17·0	48 587	12·2	104 238	26·1
» » » 1911—1915	357 147	62 361	17·5	46 515	13·0	96 219	26·9
» » » 1906—1910	328 012	57 138	17·4	44 461	13·6	89 409	27·3

Kvinnor och minderåriga utgöra tillsammans mer än hälften av arbetsstyrkan inom *textil- och beklädnadsindustrien* (73·3 %) samt dessutom inom följande till andra industrigrupper hörande yrkesgrenar:

Choklad- och karamellfabriker	80·7 %	Porslins- och kakelfabriker	53·1 %
Tobaksfabriker	82·1 »	Olje-, tvål-, ljus- och parfymfabriker	52·7 »
Fiskberednings- o. konservfabriker	72·2 »	Mejerier	50·9 »
Kartongfabriker o. annan pappersindustri	70·8 »	Fabriker för »andra» dryckesvaror (än	
Gummivarufabriker	65·0 »	brännvin och öl)	50·4 »
Päls- och skinnvarufabriker	54·9 »	Tändsticksfabriker	50·2 »

Beträffande kvinnors och minderårigas användande i arbete inom olika industrigrenar meddelas detaljerade uppgifter i efterföljande tabell.

Kvinnors och minderårigas användande inom olika industrigrenar år 1931.

Yrkesgrupper	Hela antalet arbetare	Därav							
		kvinnor (vuxna och minderåriga)		minderåriga				vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	
		Antal	% av hela antalet arbetare	Antal			% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare
				Manl.	Kvinnl.	Summa			
Egentliga fabriksarbetare									
1. *Malmbrytning och metallindustri*	**119 489**	**5 486**	**4·6**	**7 553**	**588**	**8 141**	**6·8**	**13 039**	**10·9**
Järnmalmsgruvor och anrikningsverk	6 279	13	0·2	150	—	150	2·4	163	2·6
Andra malmgruvor och anrikningsverk	969	4	0·4	13	—	13	1·3	17	1·8
Verk för framställning av järn o. stål	13 964	4	0·0	396	—	396	2·8	400	2·9
Verk för framställning av andra metaller	466	—	—	2	—	2	0·4	2	0·4
Järn- och stålmanufaktur	20 960	1 189	5·7	1 778	128	1 906	9·1	2 967	14·2
Mekaniska verkstäder	49 696	818	1·6	2 772	43	2 815	5·7	3 590	7·2
Skeppsvarv och båtbyggerier	7 852	1	0·0	449	—	449	5·7	450	5·7
Fabriker för elektriska maskiner	3 426	250	7·3	404	17	421	12·3	654	19·1
Fabriker f. elektr. apparater o. ledningar	6 128	1 987	32·4	489	265	754	12·3	2 476	40·4
Instrument- och urfabriker	1 439	54	3·8	123	2	125	8·7	177	12·3
Metallmanufaktur	6 460	638	9·9	805	89	894	13·8	1 443	22·3
Guld- och silvervarufabriker	1 369	518	37·8	92	44	136	9·9	610	44·6
Annan järn- och metallindustri	481	10	2·1	80	—	80	16·6	90	18·7
2. *Jord- och stenindustri*	**34 907**	**1 693**	**4·9**	**2 390**	**370**	**2 760**	**7·9**	**4 083**	**11·7**
Kolgruvor	1 182	1	0·1	5	—	5	0·4	6	0·5
Torvindustri	2 299	140	6·1	320	44	364	15·8	460	20·0
Brytning jämte grovhuggning av sten	10 437	14	0·1	325	2	327	3·1	339	3·2
Finare stenförädlingsindustri	2 093	—	—	76	—	76	3·6	76	3·6
Kalk- och kritbruk	1 531	13	0·8	12	—	12	0·8	25	1·6
Cementfabriker	915	19	2·1	57	—	57	6·2	76	8·3
Stengods- och lergodsfabriker	322	6	1·9	60	3	63	19·6	66	20·5
Tegelbruk	7 206	85	1·2	598	11	609	8·5	683	9·5
Porslins- och kakelfabriker	2 286	1 006	44·0	208	170	378	16·5	1 214	53·1
Glasindustri	5 112	397	7·8	691	140	831	16·3	1 088	21·3
Annan jord- och stenindustri	1 524	12	0·8	38	—	38	2·5	50	3·3
3. *Träindustri*	**55 688**	**752**	**1·4**	**5 471**	**122**	**5 593**	**10·0**	**6 223**	**11·2**
Sågverk och hyvlerier	36 314	60	0·2	3 625	15	3 640	10·0	3 685	10·1
Låd- och fanerfabriker	838	9	1·1	150	1	151	18·0	159	19·0
Snickeri- och möbelfabriker	15 843	354	2·2	1 412	57	1 469	9·3	1 766	11·1
Annan trävarufabrikation	2 693	329	12·2	284	49	333	12·4	613	22·8
4. *Pappers- och grafisk industri*	**43 812**	**6 953**	**15·9**	**2 065**	**1 027**	**3 092**	**7·1**	**9 018**	**20·6**
Pappersmassefabriker	15 657	14	0·1	277	1	278	1·8	291	1·9
Pappersbruk och pappfabriker	9 937	1 902	19·1	380	168	548	5·5	2 282	23·0
Kartongfabriker och annan pappersind.	6 168	4 083	66·2	284	717	1 001	16·2	4 367	70·8
Tapetfabriker	295	28	9·5	33	4	37	12·5	61	20·7
Grafiska anstalter	2 203	229	10·4	244	34	278	12·6	473	21·5
Boktryckerier	9 552	697	7·3	847	103	950	9·9	1 544	16·2
5. *Livsmedelsindustri*	**31 909**	**11 389**	**35·7**	**818**	**815**	**1 633**	**5·1**	**12 207**	**38·3**
Kvarnar	2 485	31	1·2	57	1	58	2·3	88	3·5
Stärkelsefabriker	247	—	—	1	—	1	0·4	1	0·4
Pressjästfabriker	178	5	2·8	14	—	14	7·9	19	10·7
Bagerier	5 163	1 829	35·4	165	70	235	4·6	1 994	38·6
Råsockerbruk (inkl. saftstationer)	3 058	50	1·6	1	—	1	0·0	51	1·7
Sockerraffinaderier	1 273	392	30·8	37	—	37	2·9	429	33·7

Yrkesgrupper	Hela antalet arbetare	Därav							
		kvinnor (vuxna och minderåriga)		minderåriga				vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	
		Antal	% av hela antalet arbetare	Antal			% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare
				Manl.	Kvinnl.	Summa			
Choklad- och karamellfabriker	4 163	3 305	79·4	54	538	592	14·2	3 359	80·7
Brännvinsbrännerier	730	—	—	—	—	—	—	—	—
Destilleringsverk	38	—	—	—	—	—	—	—	—
Bryggerier och mälterier	2 396	23	1·0	110	1	111	4·6	133	5·6
Fabriker för andra dryckesvaror	657	299	45·5	32	6	38	5·8	351	50·4
Tobaksfabriker	2 171	1 772	81·6	10	37	47	2·2	1 782	82·1
Mejerier	4 352	2 099	48·2	115	31	146	3·4	2 214	50·9
Margarin- och flottfabriker m. m.	669	164	24·5	28	11	39	5·8	192	28·7
Slakterier och charkuterier	2 222	250	11·3	65	3	68	3·1	315	14·2
Fiskberednings- och konservfabriker	1 519	990	65·2	106	97	203	13·4	1 096	72·2
Annan livsmedelsindustri	588	180	30·6	23	20	43	7·3	203	34·5
6. *Textil- och beklädnadsindustri*	**58 272**	**41 144**	**70·6**	**1 575**	**4 473**	**6 048**	**10·4**	**42 719**	**73·3**
Bomullsindustri: spinnerier	6 431	4 067	63·2	357	596	953	14·8	4 424	68·8
väverier	6 614	4 341	65·6	190	363	553	8·4	4 531	68·5
vaddfabriker	350	165	47·1	19	22	41	11·7	184	52·6
Linne-, hamp- o. juteindustri: spinnerier	1 308	873	66·7	78	102	180	13·8	951	72·7
väverier	1 633	1 132	69·3	78	111	189	11·6	1 210	74·1
drevfabr.	3	—	—	3	—	3	100·0	3	100·0
Ylleindustri: spinnerier	3 257	1 979	60·8	224	323	547	16·8	2 203	67·6
väverier	5 446	3 804	69·8	79	286	365	6·7	3 883	71·3
shoddyfabriker	100	37	37·0	1	—	1	1·0	38	38·0
Trikåfabriker	7 576	6 460	85·3	136	781	917	12·1	6 596	87·1
Band- och gardinfabriker m. m.	1 461	982	67·2	69	142	211	14·4	1 051	71·9
Repslagerier och bindgarnsfabriker	653	364	55·7	34	8	42	6·4	398	60·9
Sömnadsfabriker	14 834	12 794	86·2	135	1 366	1 501	10·1	12 929	87·2
Hatt- och mössfabriker	2 309	1 974	85·5	27	235	262	11·3	2 001	86·7
Färgerier och impregneringsfabriker	5 692	1 804	31·7	126	96	222	3·9	1 930	33·9
Annan hithörande industri	605	368	60·8	19	42	61	10·1	387	64·0
7. *Läder-, hår- o. gummivaruindustri*	**20 366**	**7 941**	**39·0**	**1 656**	**1 325**	**2 981**	**14·6**	**9 597**	**47·1**
Garverier	1 916	84	4·4	187	12	199	10·4	271	14·1
Päls- och skinnvarufabriker	961	488	50·8	40	53	93	9·7	528	54·9
Skofabriker	11 098	4 292	38·7	844	806	1 650	14·9	5 136	46·3
Gummivarufabriker	4 605	2 652	57·6	343	353	696	15·1	2 995	65·0
Annan hithörande industri	1 786	425	23·8	242	101	343	19·2	667	37·3
8. *Kemisk-teknisk industri*	**10 888**	**3 858**	**35·4**	**416**	**384**	**800**	**7·3**	**4 274**	**39·3**
Färg- och fernissfabriker	485	102	21·0	34	8	42	8·7	136	28·0
Olje-, tvål-, ljus- och parfymfabriker	1 749	864	49·4	58	133	191	10·9	922	52·7
Konstgödningsfabriker	414	—	—	8	—	8	1·9	8	1·9
Kolnings- och trädestillationsverk	411	23	5·6	13	5	18	4·4	36	8·8
Krutbruk o. andra sprängämnesfabriker	972	381	39·2	31	21	52	5·3	412	42·4
Tändsticksfabriker	4 253	1 946	45·8	188	129	317	7·5	2 134	50·2
Annan kemisk-teknisk industri	2 604	542	20·8	84	88	172	6·6	626	24·0
9. *Kraft-, belysnings- o. vattenverk*	**8 570**	**105**	**1·2**	**95**	—	**95**	**1·1**	**200**	**2·3**
Elektricitetsverk	5 376	52	1·0	84	—	84	1·6	136	2·5
Gasverk	1 791	37	2·1	3	—	3	0·2	40	2·2
Vattenledningsverk	1 403	16	1·1	8	—	8	0·6	24	1·7
Summa egentliga industriarbetare	**383 901**	**79 321**	**20·7**	**22 039**	**9 104**	**31 143**	**8·1**	**101 360**	**26·4**
Lagerarbetare, chaufförer, kuskar m. fl.	46 169	2 836	6·1	2 430	208	2 638	5·7	5 266	11·4
Samtliga arbetare	**430 070**	**82 157**	**19·1**	**24 469**	**9 312**	**33 781**	**7·9**	**106 626**	**24·8**

Kollektivavtalen inom jordbruket.

Internationella arbetsbyrån har nyligen publicerat en undersökning om kollektivavtalen inom jordbruket, vilken närmast utförts med anledning av en resolution av 1928 års arbetskonferens.[1] Undersökningen behandlar det kollektiva avtalsväsendets utbredning inom jordbruket, kollektivavtalens innehåll och deras förhållande till sociallagstiftningen och kompletterar i vissa avseenden en av arbetsbyrån förut utgiven publikation om arbetsavtalet inom jordbruket.[2]

Undersökningen har begränsats till att omfatta sådana länder, där det kollektiva avtalsväsendet inom jordbruket nått en högre grad av utveckling, sålunda Sverige, Danmark, Tyskland, Nederländerna, Tjeckoslovakien, Polen, Österrike och Italien. Framställningen inledes med en sammanfattande översikt över utvecklingen, varefter redogörelse lämnas för de faktiska förhållandena i de olika länderna.

Avtalsväsendets utbredning och struktur.

Kollektivavtalens utbredning och parter. Första förutsättningen för kollektiv reglering av arbetsförhållandena inom jordbruket är förefintligheten av fackföreningar av viss omfattning, och avtalens utbredning är därför begränsad till sådana länder, där lantarbetarna organiserat sig. Anslutningen till fackföreningarna är praktiskt taget begränsad till gifta arbetare. Tjänare i husbondens kost äro så gott som överallt oorganiserade, och antalet anslutna kvinnliga lantarbetare är också mycket ringa. Fackföreningsrörelsen är vidare i stort sett begränsad till de trakter, där man sysselsätter en ständig arbetarstock av gifta arbetare, d. v. s. där det större jordbruket är förhärskande. I områden, där bondejordbruket dominerar, ha fackföreningarna ej mycken betydelse, även där en intensiv odling nödvändiggör sysselsättandet av ett större antal lönarbetare. I de särskilda länderna äro lantarbetarfackföreningarna anslutna till centralförbund. Dessa kunna tillhöra den socialdemokratiska eller den kristliga riktningen, vilka båda äro organiserade i internationella lantarbetarförbund, bildade strax efter världskriget. Lantarbetarorganisationerna ha efter en period av snabb tillväxt omedelbart efter kriget sedermera icke kunnat uppvisa några vidare framsteg i medlemsantal, i det ökning på ett håll motvägts av minskning på ett annat. Den nuvarande depressionen inom jordbruket synes ha uppmuntrat organisationssträvandena i en del länder, men i andra ha fackföreningarna blivit hårt drabbade genom krisen.

Å arbetsgivarnas sida är en organisation visserligen icke oundgängligen nödvändig för slutandet av ett kollektivavtal, men när kollektivavtal mera allmänt börjat införas i jordbruket, funno lantarbetsgivarna det nödigt att skydda sina intressen genom bildande av arbetsgivarorganisationer. Medlemsantalet i arbetsgivarorganisationerna är dock ringa i jämförelse med det stora antal jordbruk, som använder främmande arbetskraft, och även i förhållande till antalet stora egendomar. Ett utmärkande kännetecken på arbetsgivarnas organisationer är

[1] International Labour Office: Collective agreements in agriculture. Studies and Reports. Series K. No. 11, Geneva 1933.

[2] International Labour Office: The Law on the contract of employment of agricultural workers in Austria, Germany and Hungary. Studies and Reports. Series K. No. 10, Geneva 1930.

stark decentralisation, i det att de i flertalet fall äro begränsade till provinser eller andra lokala och i jordbrukshänseende likartade områden.

Förhållandet mellan arbetsgivarorganisationerna i jordbruket och i industrien växlar i olika länder. I Danmark och Tyskland till exempel ha de centrala arbetsgivarorganisationerna inom jordbruket hävdat den uppfattningen, att de för att vara i stånd att tillvarataga sina egna intressen måste förbliva oberoende av arbetsgivarna inom industrien. I Sverige samarbetar lantarbetsgivarnas centralförening med svenska arbetsgivareföreningen och Sveriges redareförening genom ett förtroenderåd. I Tjeckoslovakien äro lantarbetsgivarnas organisationer anslutna till centrala arbetsgivarförbundet. Det finnes flera internationella sammanslutningar bland jordbrukare för olika ändamål. År 1921 bildades ett internationellt lantarbetsgivarförbund med ändamål att representera lantarbetsgivarna vid internationella arbetsorganisationen, men detta förbund upplöstes år 1930.

Arbetsbyråns undersökning kommer till det resultatet, att kollektivavtalen f. n. kunna beräknas beröra ungefär 5 milj. lantarbetare. Ingenstädes torde kollektivavtalen ha satt sin prägel på arbetsförhållandena i ett helt land. I Sverige har man beräknat, att lantarbetarnas arbetsförhållanden icke äro direkt reglerade genom kollektivavtal inom mera än en fjärdedel av rikets c:a 2 400 landskommuner och inom dessa i huvudsak å de större gårdarna. Kollektivavtalens bestämmelser utöva dock en normerande inverkan på arbets- och lönevillkoren även hos utanför organisationerna stående. Indirekt torde sålunda kollektivavtalen kunna sägas beröra ett avsevärt större antal arbetare, än vad ovan angivits.

Kollektivavtalens former och giltighetsområden. Enklaste formen för kollektiva uppgörelser torde vara, när efter förhandlingar mellan arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer parterna förbinda sig att rekommendera sina medlemmar att iakttaga vissa bestämmelser. Detta är den vanligaste formen för uppgörelser i det tjeckoslovakiska och skotska jordbruket. De egentliga kollektivavtalen äro av olika typer. I fackföreningsrörelsens första dagar spelade gårdsavtalen en väsentlig roll, men dessa äro nu av mindre betydelse i jämförelse med avtalen för större områden. Denna avtalstyp kan i sin tur framträda i olika former. Den enklaste är den, då samtliga bestämmelser upptagas i ett avtal, vilket är den vanliga formen i Danmark, Nederländerna, Polen, Österrike och Italien och även ofta förekommer i Brandenburg, Mecklenburg-Schwerin, Pommern och fristaten Sachsen. I andra fall bilda bestämmelserna rörande lönesatserna en särskild del av avtalet, som betecknas såsom ett löneavtal för att skilja det från huvudavtalet, som reglerar övriga arbetsvillkor. Det svenska riksavtalet är ett dylikt huvudavtal, men äger giltighet endast i samband med mellan parterna ingångna kollektiva lokalavtal. De i Tjeckoslovakien gällande allmänna bestämmelserna inom jordbruket få också betraktas som ett slags huvudavtal, enligt vilket lokala uppgörelser kunna träffas.

Avtalsväsendets stabilitet. Bortsett från genombrottsåren omedelbart efter världskrigets slut ha underhandlingarna om kollektivavtal trots växlande ekonomiska förhållanden fått ett fredligt förlopp i olika länder, om det ock ofta visat sig nödvändigt att anlita förefintliga medlings- och förlikningsinstitutioner. Av olika skäl synes jordbruket lämna färre tillfällen till arbetskonflikter än andra näringar. Jordbruksarbetena måste ombesörjas under bestämda årstider, och de genom strejk eller lockout förlorade arbetsdagarna äro förlorade för alltid. Ett annat hinder utgöra de långvariga arbetsavtal, vilka äro regel inom jordbruket. De utlöpa vanligen samtliga en viss dag på våren eller hösten, som sålunda är den enda tidpunkt, då arbetskonflikt kan börja utan avtalets brytande. I Sverige var flyttningsdagen den 24 oktober enligt den gamla legostadgan av år 1833, och denna dag har bevarat sin traditionella betydelse även sedan stadgan upphävdes

1926. Ett stort antal tyska kollektivavtal utgå vid kalenderårets slut, liksom fallet är i Tjeckoslovakien. I dessa länder pågå förhandlingarna om avtalens förnyande ofta en eller ett par månader in på det nya året, och arbetet fortsätter enligt de gamla villkoren. Vidtagas ändringar i lönerna, utgå dessa retroaktivt. I Polen utlöpa avtalen den 1 april och i Danmark den 1 maj med tre månaders uppsägningstid. I Österrike gälla avtalen till början av mars och i Ostpreussen, Pommern och Schleswig-Holstein till den 1 april. I Nederländerna ingås också avtalen under tiden från mars till början av maj. I det stora flertalet fall förnyas sålunda avtalen antingen vid årets början eller på våren, d. v. s. vid en för arbetarna gynnsam tidpunkt. Anledningen härtill är förmodligen mindre fackföreningarnas önskemål än det faktum, att behovet av en reglering av arbetsförhållandena egentligen icke gör sig gällande förrän vid tiden för vårarbetets början.

Exempel på ett positivt erkännande av kollektivavtalets princip finnas i själva avtalens bestämmelser om prolongation och uppsägning. I de flesta fall anses tillräckligt att bestämma att, om uppsägning icke skett inom viss tid, vanligen tre månader, avtalet gäller ytterligare ett år. Det svenska riksavtalet bestämmer, att uppsägning skall vara verkställd senast fem månader före avtalstidens slut och att, därest nytt avtal önskas, skall i samband med uppsägningen förslag avlämnas till sådant. Många tyska avtal bestämma viss tid, inom vilken nya förhandlingar måste upptagas, eller fordra överlämnandet av nytt avtalsförslag i samband med uppsägningen.

I de flesta fall ha lantarbetarna samma rätt som industriarbetarna att vid avtalsförhandlingar anlita de officiella förlikningsinstitutionerna. Inom ett område som jordbruket, där den kollektiva avtalsformen ännu ej helt slagit igenom, förringas emellertid ofta medlingsväsendets betydelse därigenom, att förlikningsmännen ej ha befogenhet att påtvinga någondera parten ett kollektivavtal. Såsom förutsättning för ett medlingsingripande gäller i allmänhet också, att konflikten skall ha en viss omfattning eller en mera allmän ekonomisk betydelse. I Danmark, Tyskland, Nederländerna och Österrike är det regel, att avtal endast slutas såsom resultat av förhandlingar direkt mellan parterna.

Lagbestämmelser rörande kollektivavtal äro sannolikt av mera värde för jordbruks- än för industriarbetare. En fördel för lantarbetarna kunna de bestämmelser innebära, enligt vilka ett kollektivavtal kan förklaras »allmänt bindande», såsom i Tyskland och i Polen. Den italienska lagstiftningen är den, som kraftigast uppmuntrar kollektivavtalssystemet. Fastän kollektivavtalen icke uttryckligen i lag förklarats obligatoriska, stadgas dock i gällande arbetslag, att yrkesorganisationerna skola reglera arbetsvillkoren genom kollektiva uppgörelser och att avtalen utan undantag äro allmänt bindande.

I fråga om statliga åtgärder, som speciellt beröra kollektivavtalen inom jordbruket, må nämnas, att samtliga i undersökningen medtagna länder ratificerat konventionen rörande lantarbetarnas föreningsrätt, vilken antogs av tredje arbetskonferensen år 1921. Men varken lagstiftning om kollektivavtalen i allmänhet eller speciell sådan om kollektivavtal inom jordbruket kan främja det kollektiva avtalsväsendet, om icke lantarbetarnas organisationer besitta en viss minimistyrka. Där detta icke är fallet, är dylik lagstiftning snarare en ersättning för kollektivavtalen än en hjälp till uppnående av sådana avtal.

Kollektivavtalens utveckling. Det kollektiva avtalsväsendet inom jordbruket är på det hela taget en efterkrigsföreteelse. Visserligen funnos mindre lantarbetarorganisationer under förkrigsåren i ett flertal länder, men det var icke förrän under åren 1919 och 1920, som antalet medlemmar av dessa organisationer nådde högre tal. Utvecklingen uppnådde sin höjdpunkt med bildandet av de två internationella lantarbetarförbunden, det socialdemokratiska och det kristliga, med respektive 2 100 000 och 1 100 000 medlemmar.

Utvecklingen var emellertid så plötslig och snabb, att en reaktion var oundviklig. Denna reaktion var på sina håll så stark, att lantarbetarfackföreningarna antingen upplöstes eller krympte ihop till en obetydlighet. I de länder däremot, där lantarbetarna varit i stånd att bevara sina organisationer, har det kollektiva avtalsväsendet uppnått permanent betydelse.

I många fall äro lantarbetarnas organisationer för svaga för att genomdriva kollektivavtal, fastän de kunna vara av betydelse för sina medlemmar i andra hänseenden. Detta är exempelvis förhållandet i de baltiska staterna samt i Ungern, Jugoslavien och Frankrike. I England och Wales finnas jämförelsevis starka lantarbetarorganisationer, men dessa anse själva arbetet med att söka genomdriva kollektivavtal vara bortkastad möda, då man redan har ett på lagstiftningsvägen infört lönenämndssystem.

Kollektivavtalens innehåll.

Med hänsyn till sitt innehåll äro kollektivavtalen inom jordbruket av växlande beskaffenhet. Till en del beror avtalens innehåll på vad den sociala lagstiftningen föreskriver beträffande lantarbetare. Bristen på dylik lagstiftning i Polen bidrog mera än fackorganisationernas styrka till utförligheten i de polska avtalen. I fråga om sin avfattning erbjuda kollektivavtalen inom jordbruket mångfaldiga olika former. Vissa avtal gå långt i detalj, medan andra äro synnerligen kortfattade. Här nedan lämnas en redogörelse för avtalens huvudinnehåll.

Arbetstid. Samtliga kollektivavtal innehålla mer eller mindre detaljerade bestämmelser rörande arbetstiden. Under de första åren efter kriget lyckades man genom kollektivavtalen väsentligt inskränka arbetstiden inom jordbruket. Därefter inträdde en reaktion, och i många fall blev man nödsakad att ingå på en icke oväsentlig ökning av arbetstiden. Samtidigt gjorde sig en tendens gällande att fördela arbetstimmarna över året i närmare överensstämmelse med de naturliga förhållandena. Efter åren 1923—1924 har arbetstiden i allmänhet förblivit oförändrad.

Fridagar. De danska kollektivavtalen äro överhuvudtaget de enda, som icke innehålla några bestämmelser om årliga fridagar. Detta är desto mera anmärkningsvärt, som tjänare i husbondens kost enligt lag äro berättigade till 3 fridagar, om de tjänat ett halvår, och till 6, om tjänsten varat ett helt år. Åtskilliga av de nederländska kollektivavtalen innehålla bestämmelser om årliga fridagar. Den italienska arbetsförfattningen föreskriver, att arbetare äro berättigade till vissa fridagar med lön efter ett års anställning. I övriga länder finnas i regel i avtalen liknande bestämmelser. Merendels äro endast arbetare, som haft anställning hos samme arbetsgivare under längre tid berättigade till fridagar. Vanligen är denna tid ett år, men kan uppgå till två år. I Polen, Tyskland och Österrike äro endast fasta arbetare, som varit anställda hos samme arbetsgivare under minst ett år, berättigade till fridagar. I Tjeckoslovakien beviljas fridagar till arbetare med stat, som varit i tjänst hos samme arbetsgivare under minst ett år. I allmänhet varierar antalet årliga fridagar efter anställningstidens längd och växlar i olika länder. Kortaste ledighetstid uppvisa Italien och Tyskland. I olika italienska provinser växlar fridagarnas antal mellan 2 och 6. I Bayern, Schlesien och Ost-Preussen äro arbetarna berättigade till resp. 2, 3 och 5 fridagar. I andra delar av Tyskland ökas fridagarnas antal med en dag för varje år upp till ett maximum mellan 6 och 9 dagar. I Sverige äger varje årsanställd arbetare rätt att utan avdrag på lönen erhålla ledighet från arbetet under 7 helgfria dagar om året och timavlönad arbetare, som varit anställd hos samme arbetsgivare minst sex månader, under 3 dagar. I Tjeckoslovakien ha arbetare på stat rätt till 6 dagars se-

mester, efter 10 års tjänst till 7 och efter femton års tjänst till 8 dagars ledighet. I Polen växlar fridagarnas antal i olika avtal. I tre distrikt medgivas 8, i tolv 9 och i fyra 10 fridagar. Lantarbetarna i Österrike ha jämförelsevis stort antal fridagar. I Nedre Österrike bestämmer avtalet, att arbetarna äro berättigade till 10 fridagar efter ett års och till 14 efter tre års anställning, i båda fallen oberäknat religiösa helgdagar, medan avtalet i Burgenland medgiver 7 på varandra följande fridagar åt arbetare, som varit i oavbruten tjänst hos en arbetsgivare under ett år. Därefter ökas antalet fridagar till 14 efter fem, till 18 efter tio och till 21 efter femton års anställning.

Tidpunkten för fridagarnas uttagande bestämmes efter ömsesidig överenskommelse och måste i regel infalla under den mindre brådskande säsongen. I Tjeckoslovakien få fridagarna endast uttagas under vintern. I Sverige skola de 7 fridagarna fördelas på minst två perioder och få icke uttagas under pågående sådd eller skörd.

I regel äro arbetarna berättigade till avlöning under fridagarna. I de delar av Tyskland, där avlöning in natura endast utgår efter utfört arbete, föreskrives i vissa fall, att sådan avlöning skall utgå även under ledighetsdagarna. I vissa distrikt i Brandenburg och Pommern utbetalas inga kontantlöner under fridagarna. För att fridagarna, som äro avsedda för vila och för privata angelägenheter, verkligen också användas härtill, föreskriver en del avtal, att arbete för annan arbetsgivares räkning icke är tillåtet på fridagar och att, om sådant arbete ändock utföres, lönen för ledighetsperioden förverkas.

Tjänstebostäder. Bestämmelser rörande lantarbetarnas tjänstebostäder finnas sällan i italienska och tyska kollektivavtal. Enligt den tyska »provisoriska lantarbetsordningen» av 1919 skola bostäderna vara utan anmärkning i såväl moraliskt som hygieniskt hänseende samt i fråga om gifta lantarbetare av tillräcklig storlek med hänsyn till barnens antal och kön. De tyska avtal, som ej själva reglera bostadsfrågan, nöja sig med en hänvisning till nämnda bestämmelse. I Österrike föreskriva kollektivavtalen endast, att varje fast jordbruksarbetare är berättigad till en i hygieniskt hänseende tillfredsställande bostad, som motsvarar familjens storlek. I Tjeckoslovakien skall varje gift statare ha bostad av tillräcklig storlek och i överensstämmelse med hygienens fordringar samt bestående av vardagsrum, sovrum, vind, källare, uthus, vedbod o. s. v. Åtminstone 12 kvm utrymme skall beräknas för ett gift par och 2 kvm extra för varje barn.

Enligt de polska kollektivavtalen skola statares bostäder bestå av minst ett vardagsrum med trägolv och ett sovrum. Rummen skola vara rena med dragfria dörrar och fönster. Vägen till brunnen skall vara stenlagd och tillgång finnas till rent och färskt dricksvatten. I byggnader med tillräckligt utrymme och i alla byggnader, som hädanefter uppföras, skall tillfälle till bad beredas.

I Sverige skall bostaden enligt kollektivavtalen utgöras av 2 rum och kök eller ett rum och kök med tillsammans en golvyta av minst 35 kvm. Där sådant bostadsutrymme ej beredes, ersättes bristande utrymme med 10 kr. per år och varje fullt felande 3-tal kvm golvyta och utbetalas denna ersättning årsvis. Bostaden skall kunna hållas väl uppvärmd och vara sund samt i övrigt i gott skick. Dessutom ingå i bostadsförmånerna nödiga uthus, varmed avses källare eller annan lämplig vinterförvaringsplats för potatis, matbod eller annan motsvarande anordning, vedbod, del i tvättstuga och i hemlighus, vidare svinhus samt, där så ske kan, rum för höns, allt i gott skick. Till familjebostad skall vidare höra visst trädgårdsland, varå om möjligt skall finnas bärbuskar och fruktträd. Tjänare i husbondens kost är berättigad till egen säng med sängkläder i varmt och snyggt möblerat rum.

I Danmark skall bostaden omfatta minst två rum och kök, varjämte kollektivavtalen innehålla liknande bestämmelser rörande nödiga utrymmen och uthus som

de svenska. Bostäder, som uppföras eller inredas efter avtalets ikraftträdande, skola innehålla minst tre rum. De ogifta tjänarnas bostäder skola uppfylla minimifordringarna enligt lagen om husbönder och tjänare. Om tjänarnas sovrum icke uppvärmes, skall ett varmt och ljust rum finnas för användning under deras fritid. De svenska och de danska kollektivavtalen äro de enda, som innehålla föreskrifter om de ogifta lantarbetarnas bostadsförhållanden.

Kvinnors och minderårigas arbete. Speciella bestämmelser till skydd för särskilda arbetargrupper, i synnerhet kvinnor och minderåriga, äro sällsynta i kollektivavtalen. I Danmark få barn under fjorton år icke användas vid jordbruksmaskiner. Vissa nederländska avtal inskränka arbetstiden och förbjuda visst arbete för minderåriga och kvinnor. I Polen få kvinnor icke sysselsättas med spridning av vissa slags konstgödningsmedel. I Ostpreussen föreskriver kollektivavtalet, att kvinnor icke få utan eget samtycke sysselsättas i arbete fyra veckor före och åtta veckor efter barnsbörd. I Tyskland föreskriva åtskilliga avtal i de östra områdena, att statarhustrur eller andra kvinnliga arbetare, som sköta hushåll, skola ha kortare arbetstid än männen, så att de kunna gå hem en timme före huvudmåltiden. Detta står i överensstämmelse med en föreskrift i den provisoriska lantarbetsordningen, och kollektivavtalen gå endast undantagsvis utöver denna.

Socialförsäkring. Kollektivavtalens bestämmelser rörande arbetarnas förmåner i händelse av sjukdom eller olycksfall bero givetvis på gällande lagstiftning. I allmänhet har tidigare omvårdnaden av sjuka eller arbetsoförmögna lantarbetare i viss omfattning ombesörjts av arbetsgivarna. Alltefter som socialförsäkringen utvecklats, har denna sedvänja visat tendens att upphöra. Vissa kollektivavtal ersätta genom sina bestämmelser socialförsäkringen eller tillförsäkra arbetarna större förmåner. I Italien bestämma kollektivavtalen, antingen att sjukkassor med bidrag från arbetsgivare och arbetare skola upprättas eller ålägga arbetsgivaren skyldighet att understödja arbetaren i händelse av sjukdom. I Polen finnes olycksfallsförsäkring endast för arbetare sysselsatta i jordbruk om över 30 har, och sjukförsäkring gäller endast i de förra preussiska och österrikiska områdena. I Kongress-Polen föreskriva kollektivavtalen, att arbetsgivaren skall lämna arbetaren fri medicin och utbetala lön vid sjukdomsfall.

Det svenska riksavtalet inom jordbruket innehåller ingående bestämmelser om lantarbetarnas förmåner vid sjukdom och olycksfall m. m. I Danmark ålägga kollektivavtalen arbetsgivarna att till arbetare utbetala dagsersättning under de första tretton veckorna efter ett olycksfall, under vilken tid den obligatoriska försäkringen icke lämnar ersättning. Arbetarna själva bidraga till denna kompletterande försäkring.

Jordbrukskrisens inverkan på avtalsbestämmelserna. Undersökningen ingår även på frågan, i vad mån de senaste avtalsförnyelserna påverkats genom depressionen inom jordbruket. I England ha i flera fall, där arbetsgivarna krävt en sänkning av minimilönesatserna, deras framställningar avslagits av lönenämnderna inom jordbruket, men i stället ökades det antal arbetstimmar, som skulle utgöras för veckolönen. Kollektivavtalen i Danmark, Tjeckoslovakien, Polen och Österrike ha förnyats med vissa ändringar i fråga om lönesatserna. Detsamma är förhållandet med den i Sverige vid årsskiftet 1932/33 träffade uppgörelsen.[1] I Tyskland begärde arbetsgivarna på grund av det ekonomiska läget en reducering av lönerna, vilken även genomfördes. Däremot avslogos krav på andra ändringar i kollektivavtalen.

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1933, h. 1, sid. 17.

Kollektivavtalen och sociallagstiftningen.

Frågan, huruvida de förbättringar i lantarbetarnas arbetsförhållanden kollektivavtalen medfört kunna jämföras med vad man kan uppnå genom lagstiftning, besvaras i undersökningen jakande, dock icke utan förbehåll. På flera områden ha lika gynnsamma eller t. o. m. gynnsammare villkor för lantarbetarna än de, som fastställts genom lagstiftning, genomförts i kollektivavtal. En väsentlig förkortning av arbetstiden har uppnåtts, och fridagar med bibehållande av lönen medgivas allmänt. Beträffande arbetstiden inom jordbruket finnes icke någon lagstiftning, som givit så fördelaktiga lösningar som de, vilka ernåtts genom kollektivavtal.

Begränsningen i de förmåner, som vunnits genom kollektivavtalen inom jordbruket, anses ligga däri, att dess resultat äro ojämna och ofullständiga. Endast i ett fåtal länder, såsom i Sverige och Danmark samt i ett fåtal områden i Tyskland, har man genom kollektivavtal lyckats uppnå enhetlighet i arbetsvillkoren, medan i andra trakter av Tyskland och i Nederländerna stor hänsyn tagits till de lokala förhållandena med resultat, att arbetsvillkorens reglering blivit mycket olikformig. Kollektivavtalen äro emellertid också ofullständiga såtillvida, att i dem blott regleras ett jämförelsevis ringa antal av de många frågor, som kunna uppstå av arbetsförhållandena inom jordbruket. I en del fall kunna visserligen dylika frågor ha lösts genom lagstiftning eller genom lokala sedvänjor eller praxis, men det är dock iögonfallande, att frågor om socialförsäkringen samt om kvinnors och minderårigas arbete mycket sällan beröras i jordbrukets kollektivavtal.

Med hänsyn till kollektivavtalens begränsade omfattning och utvecklingsmöjligheter kommer man i undersökningen till det resultatet, att kollektivavtalet inom jordbruket icke kan betraktas såsom ett medel att helt ersätta en otillfredsställande sociallagstiftning. Det står också i överensstämmelse med lantarbetarorganisationernas uppfattning, att man endast genom lagstiftning kan uppnå tillfredsställande förhållanden beträffande socialförsäkring, arbetarskydd samt kvinno- och barnarbete inom jordbruket. Men denna sociallagstiftning kan och bör kompletteras genom kollektivavtal, vilka äro av särskild betydelse, icke minst därför, att de bidraga att utjämna klyftan mellan industriens och jordbrukets lönarbetare. Beträffande statens ställning till kollektivavtalet framhålles det i utredningen, att statsingripandet framför allt bör begränsas till att erkänna vederbörande organisationer, underlätta de förhandlande parternas arbete samt, om så är erforderligt, giva laga kraft och verkställighet åt förhandlingarnas resultat.

Internationella arbetsorganisationen.

Rådgivande kommittén för frågor rörande »anställda».

Rådgivande kommittén för frågor rörande »anställda», vilken tillsattes av internationella arbetsbyråns styrelse i februari 1930, sammanträdde den 27 mars 1933 i Genève. Internationella arbetsbyråns styrelse företräddes vid sammanträdet av det tyska regeringsombudet Feig och det belgiska arbetarombudet Mertens.[1]

Vid sammanträdet tog kommittén del av förhandlingarna vid förberedande konferensen under sistlidne januari ävensom inom styrelsen rörande frågan om arbetstidens förkortning såsom medel mot arbetslösheten. Kommittén uttryckte en-

[1] Arbetsgivargruppen inom internationella arbetsbyråns styrelse har ännu icke utsett representant i kommittén.

hälligt den meningen, att förkortningen i största möjliga utsträckning måtte tillämpas i alla företag, som sysselsätta »anställda», och att den planerade internationella regleringen måtte komma till stånd under form av ett enda konventionsförslag, åsyftande alla de företag, å vilka förkortningen bör äga tillämpning, med hänsyn därvid tagen till de »anställdas» särskilda arbetsförhållanden.

I en annan resolution underströk kommittén den trängande nödvändigheten av en internationell reglering, genom vilken samtliga »anställda» tillförsäkras en fullständig veckovila. Undantag härifrån böra endast medgivas för verkligt trängande behov och i sådant fall bör kompensation lämnas i form av en ledig dag under den på söndagen omedelbart följande veckan, utan förfång för de »anställdas» rätt till ytterligare en halv fridag i veckan. Även om det i en del länder är önskvärt att i fråga om personer tillhörande vissa religiösa bekännelser ersätta söndagsvilan med en annan vilodag, bör en sådan ändring endast medgivas på villkor, att en noggrann tillämpning därav tryggas och att den rätt, som tillkommer »anställda» av annan bekännelse än de nyss åsyftade, lämnas okränkt.

Rörande frågan om arbetstidens begränsning för handelsanställda uttryckte kommittén den meningen, att begränsningen i fråga endast kan genomföras genom fastställande av en yttersta gräns för stängningstiden, och ansåg det nödvändigt, att i ämnet snarast möjligt antoges ett förslag till internationell konvention. I konventionsförslaget borde föreskrivas, att affärer skola stängas senast kl. 7 å vardagar samt att vederbörande myndighet bör hava befogenhet att fastställa tidigare stängningstid och att utöver söndagsvilan bevilja en halv fridag i veckan.

Kommittén förordade jämväl genomförandet av en internationell reglering, enligt vilken samtliga »anställda» tilldelas rätt till minst 14 dagars årlig semester med lön. Semesterlängden bör ökas proportionellt till anställningstiden, med hänsyn såvitt möjligt tagen till anställningstid i andra företag.

Slutligen sysselsatte sig kommittén med frågan om skydd för uppfinningar av »anställda» ävensom med den s. k. konkurrensklausulen i arbetsavtal. Härom gjorde den vissa uttalanden, vilka i likhet med kommitténs beslut i övrigt komma att underställas styrelsen för internationella arbetsbyrån.

Publikationer från internationella arbetsbyrån.

Pneumoconiosis.

Pneumoconiosis. (Studies and Reports, Series F, No. 15.) 1932. VIII + 76 sid. Pris kr. 2: 50.

I anledning av ett förslag, som framställdes vid den internationella konferensen för silikosfrågan i Johannesburg 1930, har internationella arbetsbyrån utarbetat föreliggande bibliografi över arbeten, som till slutet av 1931 publicerats rörande sjukdomen pneumoconiosis ur fysiologisk, allmänt patologisk, klinisk och radiografisk synpunkt. Den bibliografiska förteckningen omfattar icke endast arbeten, som behandla de skadliga verkningarna av silikat, utan även sådana, som röra sig om stoft i allmänhet. I regel omnämnas emellertid icke de talrika arbeten i medicin, medicinsk patologi och industriell medicin, vilka syssla med pneumoconiosis.

Oaktat allt det arbete, som nedlagts på att med hjälp av talrika experter kontrollera de lämnade uppgifterna, torde likväl icke misstag och förbiseenden ha kunnat helt undvikas, och får arbetet anses såsom ett första försök till en fullständig bibliografi.

De meddelade uppgifterna äro grupperade under följande kapitelrubriker: pneumoconiosis, allmän patologi, experiment, klinik och industriell patologi. Register efter innehåll, länder och författare bifogas.

Kollektivavtal inom jordbruket.

Collective Agreements in Agriculture. (Studies and Reports, Series K, No. 11.) 1932. 122 sid. Pris kr. 3: 50.

Vid internationella arbetskonferensens sammanträde 1928 antogs en resolution, genom vilken det uppdrogs åt arbetsbyrån att företaga en undersökning av kollektivavtalen inom jordbruket för erhållande av en grundval för behandling av frågan vid ett följande konferenssammanträde. I enlighet med det givna uppdraget utarbetades en redogörelse ämnet, vilken i korrektur förelades internationella arbetskonferensen vid dess sammanträde 1932, då det beslöts, att undersökningen i slutgiltigt skick skulle framläggas för 1933 års sammanträde med vederbörande organisationers därtill fogade kommentarer. Ett utförligare referat av undersökningen meddelas å sid. 315 i denna tidskrift.

Avgiftsfri pensionsförsäkring.

Non-Contributory Pensions. (Studies and Reports, Series M, No. 9.) 1933. VIII + 140 sid. Pris kr. 3: 50.

Internationella arbetsbyrån har under ovanstående rubrik utgivit en jämförande analys av de viktigaste bestämmelserna inom olika länders lagstiftning rörande avgiftsfri pensionsförsäkring, såsom villkor för pensions erhållande, pensionsbeloppets beräkning, försäkringens tillgångar och dess administration.

Först meddelas en inledande historik, varefter följa fyra kapitel om 1) pensioner för äldre personer, invalider och blinda; 2) moderspensioner; 3) försäkringens tillgångar; 4) pensionsmyndigheter. Under form av bilagor meddelas dels en sammanställning av antalet pensioner och kostnaden för desamma i olika länder, dels en förteckning över gällande lagar rörande avgiftsfri pensionsförsäkring.

Arbetet är att betrakta såsom ett komplement till den mera omfattande undersökning, som kommer att utgivas rörande pensionsförsäkringen.

Rapport rörande invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring.

Invalidity, old-age and widows' and orphans insurance. International labour conference. 17th session.

Internationella arbetsbyrån har till medlemsstaternas regeringar översänt en blå rapport rörande invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring, vilken fråga bildar andra punkten på dagordningen för sjuttonde sammanträdet med internationella arbetskonferensen, som öppnas i Genève den 8 juni 1933.

Sedan frågans första behandling vid internationella arbetskonferensens sextonde sammanträde ha regeringarna konsulterats rörande ett antal punkter i syfte att förbereda avgörandet vid det förestående sammanträdet. I slutet av maj 1932 utsändes ett frågeformulär till regeringarna. Omkring den 15 januari 1933, vid vilken tid den blå rapporten i huvudsak avslutats, förelågo svar från 28 regeringar. Sedan dess ha ytterligare tre regeringar inkommit med svarsskrivelser, som återgivas i en bilaga.

I första delen av rapporten återgivas svaren å frågeformuläret. I den andra delen lämnas en allmän översikt av problemet i belysning av de inkomna svaren. Den tredje delen innehåller de med ledning av svaren avfattade »konklusionerna» och texten till sex utkast till konventionsförslag och två rekommendationer.

I rapporten framhålles, att c:a 50 olika system för försäkring mot invaliditet, ålderdom och dödsfall, omfattande inemot 100 milj. anställda, tillämpas i olika länder, varförutom finnas särskilda försäkringssystem för sjömän, järnvägsmän, statstjänstemän samt arbetare i det allmännas tjänst. Redan i den nu existerande lagstiftningen har man sålunda en tillförlitlig grund för upprättandet av en internationell lagstiftning i ämnet. I

det hela kan påstås, att svaren å enquêten bilda en synnerligen lämplig grundval för internationell lagstiftning.

Arbetsbyrån föreslår, att konferensen måtte antaga tre konventionsförslag rörande resp. ålderdomsförsäkring, invaliditetsförsäkring och dödsfallsförsäkring för kropps- och ickekroppsarbetare i industriella och kommersiella företag samt inom de fria yrkena ävensom för hemarbetare och husliga tjänare. Ytterligare tre konventionsförslag i ämnet föreslås för arbetare anställda inom jordbruket. En rekommendation föreslås rörande ett antal spörsmål, som icke omfattas av konventionerna, samt ytterligare en rekommendation rörande förebyggande åtgärder från försäkringsinstitutionernas sida. Slutligen föreslås, att konferensen till 1934 uppskjuter behandlingen av frågan om bibehållande av pensionsrätt för arbetare, som flytta från ett land till annat.

Kortare meddelanden.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under mars 1933. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av mars till 186 561, varav 50 099 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och ökningen (resp. minskningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)		Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)
Jordbruk	14 728	— 489	Närings- o. njutningsmedelsind.	1 834	— 1
Skogshushållning	18 189	+ 2 756	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	650	— 118
Gruvdrift och malmförädling	9 537	— 319	Trämasse- och pappersindustri	2 818	+ 226
Jord-, sten- och glasindustri	13 941	+ 2 102	Grafisk industri	493	+ 58
Metall- och maskinindustri	13 743	+ 302	Industri och hantverk, ej spec.	3 430	+ 131
Trävaruindustri	16 287	— 185	Sjöfart och fiske	3 144	— 884
Byggnadsverksamhet	16 564	— 375	Handel och samfärdsel m. m.	12 325	+ 361
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	1 080	+ 11	Husligt arbete	430	+ 31
Textilindustri	978	+ 92	Arbete, ej hänf. till annan grupp	55 011	+ 696
Beklädnadsindustri	1 379	+ 222	Summa	**186 561**	+ **4 617**

Antalet arbetslösa, som i en eller annan form erhöllo hjälp av stat eller kommun, utgjorde som följer:

Sysselsatta i reservarbeten	statliga	17 933	Med kontant understöd	statligt	58 135
	statskommunala	10 945		kommunalt	19 381
	kommunala	17 037		Summa	**123 431**

Statens bruttoutgifter för arbetslösheten bekämpande uppgingo under mars till 5·2 miljoner kronor och under årets tre första månader till sammanlagt 13·2 miljoner kronor.

Uppskattningar av antalet arbetslösa i Förenta staterna. Som bekant förefinnes icke i Förenta staterna någon regelbunden och på exakta beräkningar grundad statistik över arbetslösheten. Tid efter annan publiceras emellertid approximativa uppgifter, genom vilka det blir möjligt att bilda sig en ungefärlig uppfattning om läget på arbetsmarknaden vid olika tidpunkter. I det följande lämnas en sammanfattning av tre olika serier av beräkningar, enligt vilka antalet arbetslösa i Förenta staterna under november 1932 skulle uppnå siffror växlande mellan 11·5 och 17 milj.

American Federation of Labor publicerar tid efter annan beräkningar av hela antalet arbetslösa i Förenta staterna, verkställda enligt följande metod: Med utgångspunkt från

antalet arbetslösa, som redovisades vid 1930 års census (2 964 000), göres tillägg för det antal arbetare, som sedan dess anses ha förlorat sin anställning; sistnämnda siffra erhålles på så sätt, att den fortlöpande sysselsättningsindex för industrien appliceras å antalet yrkesutövare enligt census. Såsom resultat av beräkningen framgå följande uppskattningar av antalet arbetslösa (i miljoner) vid olika tidpunkter.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1932 . . .	10·30	10·53	10·48	10·50	10·82	11·02	11·42	11·46	10·88	10·87	11·59	11·90
1933 . . .	12·10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Den inflytelserika tidskriften *The Business Week* har i sitt nummer för den 18 januari 1933 meddelat vissa beräkningar av antalet arbetslösa i november 1932. Dessa grunda sig på resultaten av den ovannämnda officiella räkningen 1930, med hänsyn tagen till sedermera inträffade förändringar enligt de sysselsättningsindices, som utarbetas av Unionens arbetsstatistiska byrå, Federal Reserve Board, National Industrial Conference Board (det av arbetsgivarna grundade forskningsinstitutet) och American Federation of Labor. Denna beräkning vilár på en mera omfattande grundval än den av American Federation of Labor verkställda. Medan den senare för november 1932 angav antalet arbetslösa till 11 589 000, erhöll Business Week ett antal av icke mindre än 15 252 000 arbetslösa. Om man räknar antalet av de arbetslösa beroende till 1·5 för varje arbetslös person, erhåller man ett totalantal av 37 500 000 personer, som beröras av arbetslöshetskrisen.

I ett meddelande till pressen, daterat den 13 februari 1933, lämnar *Labor Research Association* en ännu högre siffra för november 1932, nämligen 16 774 000. Skillnaden mellan denna siffra och den av Business Week meddelade förklaras därav, att sistnämnda tidskrift betraktar arbetslöshetsräkningens resultat såsom fullständigt, under det att Labor Research Association tillägger 800 000 »osynliga» arbetslösa och likaledes tager med i beräkningen en befolkningsökning å c:a 1 miljon arbetare under loppet av de två senaste åren.

(Industrial and Labour Information.)

— Socialförsäkring —

Ny förordning rörande sjukförsäkringen i Tyskland. Den tyske rikspresidenten har, med tillämpning av art. 48 i konstitutionen, utfärdat en den 1 mars 1933 daterad förordning rörande vissa förändringar i sjukkassornas organisation. Syftet härmed är att nedbringa kostnaden för sjukhjälp och att möjliggöra en strängare tillsyn över sjukkassorna genom riksregeringen.

Enligt den s. k. första nödförordningen, daterad den 26 juli 1930, förpliktades de försäkrade att vid inträffat sjukdomsfall förskaffa sig läkarintyg och att betala en avgift av 50 pfennig; avgiften skulle endast utgå en gång för varje sjukdomsfall och vissa kategorier av försäkrade (arbetslösa, pensionärer m. fl.) voro befriade därifrån.[1] Syftet var att förebygga missbruk av läkartjänsten, men föreskriften blev föremål för skarpt klander, och genom den nu utfärdade förordningen har avgiften nedsatts till 25 pfennig. Även familjer till försäkrade, för vilka gäller befrielse från avgiften, hava nu befriats därifrån.

Till följd av den nya föreskriften har den tyska läkarföreningen, från den 31 mars 1933 räknat, uppsagt de på sommaren 1931 träffade avtalen mellan lokala läkarföreningar och sjukkassor. Läkarföreningen framhåller, att nedsättningen av avgiften sannolikt kommer att leda till en ökning av antalet sjukkassemedlemmar, som använda sig av läkarnas tjänster; organisationen är emellertid villig att ingå i förhandlingar om nytt avtal, så snart de första verkningarna av förändringen framträda. De på den allmänna överenskommelsen baserade lokalavtalen komma att förbliva i kraft, intill dess de uppsägas av lokalföreningarna.

[1] Soc. Medd. årg. 1931, sid. 10.

Förordningen av den 1 mars 1933 rör sig även om frågan om tillsyn över sjukkassorna genom riksregeringen. Denna tillsyn, vilken hittills endast haft avseende å efterlevnaden av lagstiftningen och sjukkassornas stadgar, utsträckes nu till att gälla även lämpligheten och de ekonomiska påföljderna av de beslut, som fattas av kassornas styrelser. Denna bestämmelse i förening med vissa administrativa nyordningar inom sjukförsäkringen (tillsyn genom statskommissarier) synes tyda på möjligheten av mera genomgripande förändringar av sjukförsäkringens organisation. Det är också att märka, att under den senaste valkampanjen från nationalsocialistiskt håll framfördes starka klagomål över försäkringens alltför stora administrationskostnader. Syftet med de nya anordningarna synes närmast vara att nedbringa försäkringsavgifterna.

— Ut- och invandring —

Utvandringen till främmande världsdelar under första kvartalet 1933. Utvandringen från Sverige till främmande världsdelar uppgick under första kvartalet 1933 till 56 personer, varav 31 män och 25 kvinnor. Samtliga emigranter erhöllo sina utvandringskontrakt godkända av svenska polismyndigheter (i Stockholm, Malmö och Göteborg). Över Danmark och Norge har ingen utvandring förekommit under kvartalet. Fördelningen på de olika hamnstäderna var som följer:

	Stockholm	Malmö	Hälsingborg	Göteborg	Summa
Januari	4	1	—	7	**12**
Februari	4	—	—	15	**19**
Mars	11	1	—	13	**25**
1 kv. 1933	**19**	**2**	—	**35**	**56**
1 » 1932	**31**	13	3	61	**108**

Efter utvandrarnas hemort fördelade sig emigrationen på rikets olika delar sålunda:

Stockholms stad	12	Blekinge	län	—	Västmanlands	län	1
» län	4	Kristianstads	»	3	Kopparbergs	»	5
Uppsala »	3	Malmöhus	»	—	Gävleborgs	»	3
Södermanlands »	1	Hallands	»	1	Västernorrlands	»	—
Östergötlands »	1	Göteb. o. Bohus	»	4	Jämtlands	»	—
Jönköpings »	1	Älvsborgs	»	6	Västerbottens	»	—
Kronobergs »	—	Skaraborgs	»	—	Norrbottens	»	—
Kalmar »	5	Värmlands	»	1		Hela riket	**56**
Gotlands »	—	Örebro	»	5			

Antalet transiterande emigranter, d. v. s. personer, som från annat land passerat Sverige på väg till främmande världsdel, utgjorde under kvartalet 27. Dessa utvandrares nationalitet framgår av följande tablå:

	Norge	Finland	Estland	Litauen	Summa
Januari	1	5	1	1	**8**
Februari	1	3	1	1	**6**
Mars	3	3	4	3	**13**
Summa	**5**	**11**	**6**	**5**	**27**
Därav: män	4	4	3	2	13
kvinnor	1	7	3	3	14

I ovanstående siffror ingå endast sådana utlänningar, som från svensk hamn (d. v. s. från Göteborg) befordrats till främmande världsdel, däremot icke personer, som passerat Sverige på väg till Oslo eller annan utländsk hamn.

Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud.

(1933: II.)

Olycksfall vid golvöppningar, ställningar, gallerier o. d.

24. Tvenne arbetare voro sysselsatta med att tjära taket på en *byggnad.* Härvid användes en s. k. kobrygga, som var fästad över taknocken medelst en vid övre ändan fastspikad plankbit.

Den ene arbetaren observerade, att hans kamrat O. plötsligt *började glida ned från taket* tillsammans med bryggan och övriga redskap. Vid fallet mot marken skadades O. så svårt, att han omedelbart måste föras till lasarett, där ryggskada konstaterades.

Huru olyckan tillgått kunde ingen av de två arbetarna till fullo klargöra, men är det antagligt, att O. av någon anledning snubblat och fallit, varvid han klamrat sig fast vid bryggan, vilkens bräda vid taknocken därigenom lyfts upp.

Till förekommande av liknande olycksfall har arbetsledningen låtit tillverka stadigt liggande stegar med ett c:a 0·5 m långt vinkelben att lägga över taknocken. (I: 43)

Olycksfall vid hissar, kranar och andra lyftanordningar.

25. Vid ett järnverk skulle arbetaren J. jämte tre arbetskamrater med en *travers* transportera göt till götupplaget, och J. gick att hämta traversen. Denna befann sig ett stycke från den plats, där laget arbetade, och skymdes av på gården uppstaplade gjutflaskor och göt. Då J. ej hördes av med traversen, gick en av arbetarna bort till densamma. Han fann då J. liggande på marken under traversen, till synes medvetslös. J. fördes omedelbart till lasarett, där han sedermera avled.

Åsyna vittnen till olyckshändelsen saknas. Mitt under den plats, där traversen stod, var en skrotsmedja, och mot dennas tak var upprest en stege, vilken vid flera tillfällen använts av traversförare för upp- och nedstigning, ehuru en ordentlig och väl skyddad uppgång till traversen fanns vid traversbanans ena ända. Troligt är, att J., då han från stegen sökte krypa under handräcket på plattformen, *förlorat fästet och fallit ned.*

Efter olyckan blev stegen borttagen och traversförarna tillhållna att icke bestiga eller lämna traversen med tillhjälp av andra än därför avsedda trappor och stegar. (II: 53)

Olycksfall vid maskiner och transmissioner.

Kapsågar.

26. Vid kapning av ved användes en med rörligt bord försedd *såg,* som drevs av en bilmotor. Motorn sköttes vid sågningen av lantbrukaren A.

Då arbetet pågått c:a 15 minuter, *sprang sågklingan sönder* i tre större stycken, varvid ett stycke *träffade A. i huvudet,* med påföljd att han omedelbart avled. Den mellersta delen av sågklingan satt kvar å spindeln, vilken ryckte loss och slet sönder en del av sågbocken. Den tredje delen återfanns c:a 300 m från sågarens arbetsplats.

Vid av yrkesunderinspektören företagen undersökning visade det sig, att en äldre spricka med i det närmaste radiell riktning förefunnits i sågklingan. Då sprickan först iakttagits, hade man genom uppborrande av ett hål vid dess ändpunkt sökt undvika ytterligare sprickbildning. Sprickan hade dock fortsatt att tränga inåt, varför man undan för undan borrat upp ej mindre än fyra hål på ungefär lika avstånd från varandra och det sista c:a 19 cm från kanten. Även innanför detta sista hål hade en c:a 1 cm lång spricka observerats,

vilken av brottet att döma synes ha funnits, innan sågningen påbörjats. Sprickans hela längd uppgick sålunda till c:a 20 cm. De borrade hålens diameter var 5 à 6 mm.

Olycksfallet manar till iakttagande av största försiktighet och omtänksamhet vid bruk av sågklingor, och detta i ännu högre grad, när sprickbildning yppar sig i klingan. Bästa sättet att förekomma liknande olycksfall är att snarast utbyta sprucken klinga mot ny.

(VIII f: 7)

Klyvsågar.

27. Försågaren H. var sysselsatt med sågning av timmer i ett *cirkelsågverk*. Sågens klyvkniv, som var ställbar och placerad på ett avstånd av 30 à 40 mm från klingan, hade av bakar o. d. under sågningen böjts åt sidan. *Utan att stanna sågklingan ville H. med handen justera den snedböjda klyvkniven.* Härvid *brast klyvkniven* strax ovanför infästningen, och H:s vänstra rockärm kom intill sågklingans tänder, med påföljd att *vänster arm* drogs upp under klingans skyddstak och *avsågades.*

Vid av yrkesinspektionen företagen undersökning befanns, att klyvkniven på grund av olämplig fastsättning icke var i plan med klingan, utan böjd i S-form strax ovan infästningen. Vid tillrättabockningen har knivens S-krökta del mest ansträngts och brott slutligen inträffat.

Olyckan torde främst få tillskrivas H:s oförsiktighet att ej stanna klingan vid justeringen.

Arbetsgivaren har anmodats att utbyta den befintliga reparerade klyvkniven mot ny sådan, fastsatt på lämpligt sätt. (VIII g: 16)

Pressar.

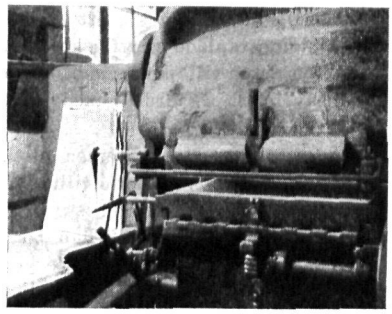

Fig. 1.

28. En kvinnlig arbetare B. var vid en *präglingspress* sysselsatt med pressning av litografier. Under arbetet fastnade en litografi på pressens överplatta, varvid B. *utan att stanna pressen* sökte borttaga litografien, med påföljd att hon fick *högra handen krossad* mellan pressplattorna.

Vid maskinens vänstra sida fanns ett handtag, varmed pressen ögonblickligen kunde stoppas, men B. synes av en eller annan anledning ej hava handlat tillräckligt snabbt, varför olyckan fick ovannämnda påföljd.

Vid av yrkesinspektionen verkställd undersökning av maskinen rekommenderades en automatisk frånslagningsanordning. Denna anordning består av en med överdelen av pressen löpande bygel, som vid anslaget mot arbetarens arm frikopplar en spärr, vilken stannar pressen, innan de båda pressplattorna gå ihop (se fig. 1).

(VIII k: 2)

Tryckerimaskiner.

29. I ett *accidenstryckeri* skulle en nyslipad kniv insättas i en pappersmaskin, vilken stod uppställd vid arbetslokalens huvudgång. Då kniven var insmord med fett, ställde arbetaren den ifrån sig på gången och hämtade en trasselsudd för att torka av fettet. Maskinsättaren L., som passerade gången på väg till maskinsätteriet och under tiden läste i ett manuskript, observerade icke kniven, utan *stötte mot eggen* på densamma, varvid han erhöll ett så svårt skärsår på vänstra benet, att två senor avskuros.

Olycksfallet torde få tillskrivas arbetarens bristande omtanke. Vid av yrkesunderinspektören företagen undersökning erinrades arbetsgivaren om nödvändigheten av att tillse, att arbetarna iakttaga ordning och försiktighet i arbetet. (VIII m: 1)

Tröskverk.

30. Vid *tröskning* med ett $3^1/_2$ fots tröskverk användes för den otröskade sädens framforsling till matarbordet en träränna, c:a 5 m lång och 1 m bred, som i 45° lutade ned mot tröskverket. Rännan slutade vid cylinderöppningens vänstra sida c:a 15 cm över öppningen, där mataren P. tog emot kärvarna och skar upp banden.

Av en eller annan anledning synas kärvarna ha fastnat i rännan, varför P., som var ensam på matarbordet, lämnade sin plats för att frigöra desamma. P. sökte därvid nå kärvarna genom att taga sig upp för rännan, men kunde ej hålla sig fast, utan åkte ned mot inmatningsöppningen, där högra foten *kom i beröring med cylindern*, med påföljd att foten klipptes av strax ovanför fotleden.

Olycksfallet hade utan tvivel kunnat förhindras, om P., innan han lämnade matargropen, lagt ned den automatiska skyddsluckan över cylindertrumman. Enligt meddelande på platsen var P. van vid matning av tröskverk samt dessutom tillsagd att vid avbrott i arbetet lägga igen skyddsluckan.

Till förekommande av liknande olycksfall föreskrevs av yrkesinspektionen, att en träbom skulle anbringas över transportrännan på lämpligt avstånd från tröskverkets cylinderöppning och på lagom höjd över rännan. (VIII t: 29)

Axlar.

31. En entreprenör S. var tillsammans med bilmontören H. sysselsatt med att installera elektriska belysningsledningar i en *automobilverkstad*.

Då ett rör för elektriska ledningar skulle dragas fram tvärs över några under taket befintliga transmissionsaxlar, ansåg S. det icke vara rådligt att verkställa detta, medan axlarna voro i gång. Dessa måste därför stoppas, så länge arbetet med rörets framdragande pågick på denna plats.

Efter middagsrasten, då arbetet i verkstaden åter börjat och axeln var *i gång, ville H., som väntade på S.*, utan att stoppa transmissionsledningarna draga fast en skruv för den elektriska ledningen, varvid han *fastnade vid den ena axelledningen och drogs med runt*. En verkstadskamrat skyndade att stoppa motorn, men innan detta hann ske, hade H. redan lossnat och fallit ned. H:s kropp var då totalt sönderslagen, och efterskickad läkare kunde endast konstatera, att H. var död.

Några åsyna vittnen till huru H. fastnade i axelledningen, finnas ej. Troligt är, att H. kommit så nära den i gång varande axeln, att hans kläder fångats av själva axeln eller av en å axeln befintlig koppling med utstående stoppskruvar.

Fig. 2.
Skyddsbild nr 17, utgiven av Föreningen för Arbetarskydd.

Det inträffade utgör en allvarlig erinran om vikten av att iakttaga synnerlig försiktighet vid i gång varande transmissioner, i vilkas närhet intet arbete bör utföras, förrän nödiga skyddsåtgärder vidtagits eller maskineriet stoppats. (VIII z: 21)

Svänghjul, remskivor och remmar.

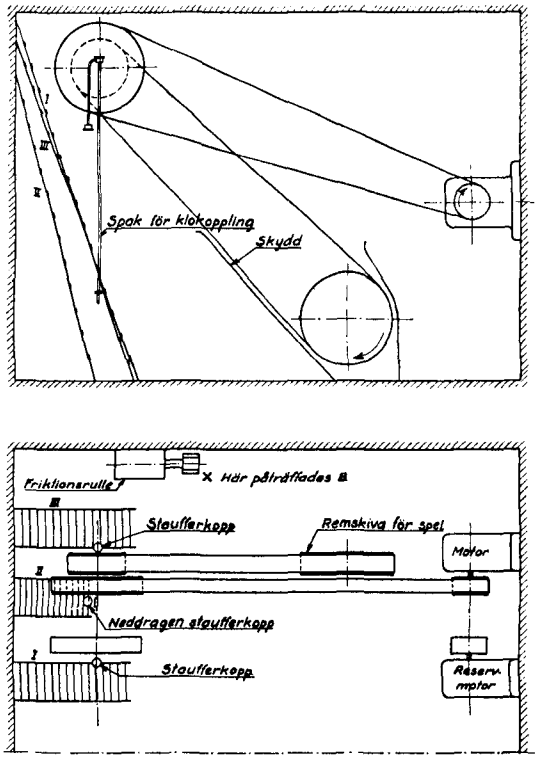

Fig. 3.

32. I ett av maskinrummen vid ett *järnverk* inträffade ett olycksfall med dödlig utgång. I maskinrummet finnes en *taktransmission,* som medelst rem drives av en elektrisk motor. Anordningen framgår av fig. 3. De för transmissionen använda remmarna voro skarvade medelst tredubbla Jackson-remlås med 4-kant-muttrar, och remmarnas låsskruvar hade en från remmen utstående höjd av 14 resp. 35 mm.

Av den utav yrkesinspektören gjorda undersökningen rörande olycksfallet synes framgå, att maskinisten B., medan transmissionen var i gång, gått upp på den mellersta stegen för att med en rörtång utföra något arbete. Därvid torde B. kommit så nära remmen, att han *träffats i huvudet av remlåset* och *störtat till golvet.* I fallet har B. antagligen även slagit huvudet mot en på golvet liggande friktionsrulle, intill vilken B. påträffades liggande död med bakhuvudet vid rullens klöv.

Då åtdragning av smörjkoppen till klokopplingen kunde verkställas utan risk från såväl stege I som stege II (se fig. 3), synes olycksfallet närmast vara att tillskriva B:s oförsiktighet att företaga tillfälligt arbete i farlig närhet av maskineriet utan att först stanna detsamma, vilket utan olägenhet kunnat ske.

Till minskande av riskerna i maskinrummet har yrkesinspektören bl. a. lämnat anvisning om förskyddande av remmar och remskivor samt dessutom föreslagit utbyte av de lösa stegarna mot fasta sådana eller helst mot plattform eller smörjbrygga. (VIII å: 21)

33. En arbetare H. skulle gå förbi en i gång varande, remdriven *pressmaskin.* Därvid *fångades H:s förkläde av remmen* och drogs in mellan denna och remskivan. H. följde med upp och slungades ett halvt varv runt med remskivan, varefter han kastades i golvet och skadades. Olyckshändelsen måste tillskrivas den helt oskyddade remtransmissionen, som därtill var belägen i en trång, relativt starkt trafikerad passage.

På yrkesinspektörens anvisning ha lämpliga skydd uppsatts. (VIII å: 22)

Olycksfall vid elektriska apparater och ledningar.

34. I en *kraftstation* finnes en instrumenttavla för 500 V växelström med tillhörande öppna knivströmställare på baksidan, vilka tjänstgöra som gruppavstängare för utgående

motorledningar. Huvudströmskyddet utgöres av en automatisk oljeströmställare, inställd på 3 000 A. Vid driftavbrott slogos avstängarna ifrån, och innan de åter slogos till, provades på varje avstängare, att samtliga motorer på denna grupp voro urkopplade. Detta skedde med en provlampa, bestående av fem seriekopplade glödlampor, monterade på en bräda, som ställdes på golvet och var försedd med två sladdar. Provet tillgick så, att sladdarnas avskalade ändar lades mot två kontaktklykor på avstängaren. Om spänning fanns på avstängaren och lamporna voro hela, lyste dessa. Därefter förbands en klyka med motsvarande kniv medelst en kort sladd, samtidigt som provsladdarna lades mot en annan klyka och motsvarande kniv. Om då någon motor var inkopplad, lyste lamporna, i annat fall icke.

Efter ett driftavbrott skulle provet utföras på avstängarna före tillslagning av desamma, varvid provsladdarna troligen sköttes av övermontören H. och den korta sladden av en hjälpmaskinist. Vid provning på en avstängare råkade maskinisten av misstag lägga ändarna av den korta sladden mot två klykor i stället för mellan en klyka och motsvarande kniv och kortslöt således två faser. Då sladden rycktes undan, *slogo ljusbågarna över mellan dessa faser* och till den tredje, så att en våldsam *kortslutning uppstod.* H. och maskinisten blevo härvid svårt brända och *fingo kläderna antända.* De rusade ut, och i maskinsalen varande personer släckte elden och tillkallade läkare. De fördes därefter till lasarett, där dock båda på grund av de svåra skadorna avledo.

Vid en dylik provning hade tidigare ett liknande tillbud förekommit.

Anordningen medför betydande risker och kommer nu icke vidare att användas vid anläggningen. I stället komma anordningar för nollspänningsutlösning att uppsättas vid samtliga icke kortslutna motorer, så att pådragsanordningarna vid driftavbrott automatiskt återställas i startläge. (IX: 40)

Olycksfall genom fallande föremål, ras och liknande.

35. En *transformator* av 7 tons vikt *skulle transporteras* från järnvägen till ett transformatorhus. Transformatorn var försedd med hjul och baxades fram på utlagda 3″ × 12″ plankor. Under transporten stod transformatorn vid ett tillfälle med främre hjulen på en tvärplanka. Då transformatorn därefter skulle baxas över på de utlagda långsgående plankorna, pressades den högra av dessa ned i den lösa marken, med påföljd att transformatorn *föll omkull* snett framåt höger.

Rättaren K., som biträdde under transporten och skötte baxningen på höger sida, sökte springa undan, men råkade troligen snava och *kom under transformatorn.* K. fördes till sjukhus, där han strax efter framkomsten avled av de erhållna skadorna.

Olycksfallet manar till iakttagande av synnerlig försiktighet vid riskabla transportarbeten. Dylika arbeten böra ock utföras under lämplig ledning, som kan giva betryggande direktiv för sådana arbetens verkställande. (X: 69).

Olycksfall genom explosion av sprängämnen, gaser o. d.

36. Genom *sprängning* skulle bottnen av en å sänkas. Med en provisorisk damm uppdämdes vattnet, så att åns botten i det närmaste blev fri från vatten. Sprängningsarbetet utfördes i pallar om c:a 70 cm höjd. Två stycken c:a 100 cm djupa borrhål, vilkas nedre del på vanligt sätt urbränts, höllo på att laddas. Det ena hålet var färdigladdat, medan det andra, som laddades av stenarbetaren M., endast var laddat till hälften, då *dynamiten exploderade.* En bredvidstående arbetare E. dödades härvid ögonblickligen, under det att M. och en annan arbetare svårt skadades.

Vid den av yrkesinspektören gjorda undersökningen uppgavs, att två à tre urbränningar av ovan nämnda borrhål hade utförts, varvid arbetarna konstaterat, att vatten nedträngt i grytan, som härigenom skulle avkylts. Att vatten förefunnits i grytan anser man bevisat genom att laddstaken varit våt i nedre ändan.

Ehuru laddaren M. bestämt framhåller, att grytan icke var varm, måste dynamitens antändning dock ha förorsakats av att borrhålets urbrända del ej varit tillräckligt avkyld, och olycksfallet belyser vikten av att ordentligt låta avkyla grytan, innan ny laddning verkställes.

För att i möjligaste mån undvika dylika olyckor böra socialstyrelsens anvisningar nr 3 angående skydd mot yrkesfara vid sprängningsarbete nogsamt följas. (XI: 31)

37. På senare tid ha i sulfatfabrikernas sodahus inträffat flera explosioner vid *sodaugnar*, där vattenkylda formor användas.

a) I anläggningen A:s sodahus hade under eftermiddagen den mellersta av de tre sodaugnarna varit nedeldad, medan en ny styrring insattes för blästerforman (typ A, fig. 4). Vid 6-tiden företogs uppeldning med enbart sodastoff, och vid 7-tiden uppehöll sig sodabrännaren vid smältugnsrännan för löpdragning, då en kraftig explosion inträffade och raserade ugnen. Sodabrännaren, som blev livsfarligt bränd, dog på aftonen, och en annan arbetare erhöll lindriga skador. Genom explosionen slocknade belysningen i sodahuset, men enligt uppgift lär blästermotorn och kylvattentillförseln till blästerformorna snarast möjligt ha avbrutits. I väntan på närmare undersökning förflöt c:a 1 timme, då en ny våldsam explosion inträffade i den närmast till höger varande sodaugnen, varvid dock ingen skadades. Efter explosionen voro de båda ugnarnas övre och mellersta del utåt raserade, varjämte genom explosionerna en hel del andra materiella skador uppstått.

Den mellersta ugnens forma visade å två varandra diametralt motsatta områden av bottenrundningen en antydande stark avnötning med en, särskilt i sin djupaste del, slät och blank yta. Godsets tjocklek var här papperstunn, och en spricka av ett par cm längd var synlig, genom vilken kylvatten antagligen i mindre mängd kunnat tränga igenom.

Explosionen i den högra ugnen synes ha varit fullt likartad, ehuru av kraftigare verkan. Till denna ugn kunde vatten näppeligen ha kommit från dess blästerforma, vilken ej visade några bristfälligheter, utan torde hava nedträngt uppifrån genom murverket eller blästertrallen. Slangförbindningen till den mellersta forman brast nämligen vid första explosionen, och en del vatten har antagligen därifrån sökt sig ned i den högra sodaugnen.

De vid ifrågavarande ugnar använda blästerformorna torde icke ha varit använda mer än fyra eller fem månader. Vid senast företaget vattenprov synas de icke ha företett någon bristfällighet.

b) Vid fabriken B:s sodaugn observerade brännaren, att ugnen under pågående drift »blivit svart». För att undersöka orsaken härtill gick brännaren till tappningshålet och konstaterade, att den smälta sodan rann obehindrat. Brännaren anmälde nu felet för sodahusförmannen, varefter båda följdes åt tillbaka till forman, och förmannen sökte genom observationshålet upptäcka anledningen till driftsstörningen. I samma ögonblick inträffade i ugnen en så kraftig explosion, att ugnens hela framsida kastades ut. Såväl brännaren som förmannen skadades allvarligt.

Vid undersökning av den exploderande ugnens forma (typ A, fig. 4) konstaterades, att i botten av densamma tre hål uppstått, av vilka det ena i radiell riktning hade ett utseende, som tydde på frätning utifrån. Men denna fräta var dels mycket lokal, och dels befann den sig just i ändpunkten av en tidigare utförd svetsning. Formans botten hade tydligen förut varit reparerad genom att material medelst svetsning pålagts på utsidan. På insidan, mitt för påläggningen, fanns ett stycke starkt avfrätt rundjärn, som tydligen ditlagts för att underlätta påläggning av material på tidigare frätor. Den lokala genomfrätningen befann sig omedelbart intill det inlagda järnstyckets ända. En otäthet i svetsningen kan här ha uppstått och underlättat den lokala genomfrätningen.

c) Vid fabriken C. inträffade en explosion i en sodasmältugn, varvid avdelningsingenjören och sodabrännaren, vilka vid tillfället stodo framför ugnen, träffades av det kring-

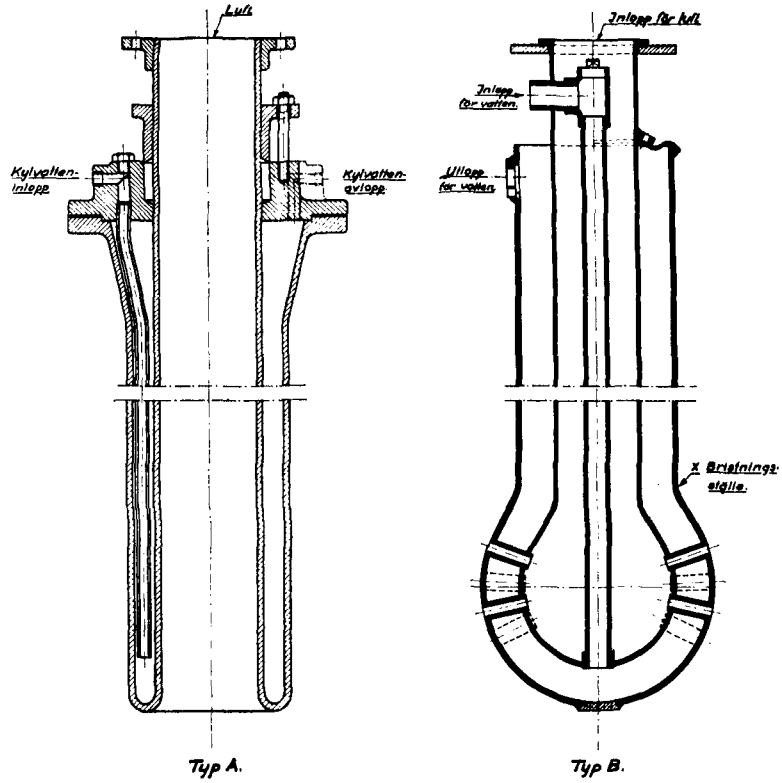

Fig 4.

kastade materialet och blevo så svårt brända, att de senare avledo på grund av de erhållna skadorna.

Vid av yrkesinspektören påföljande dag företagen undersökning underkastades forman (typ B, fig. 4) vattentrycksprov. Vid 7 kg/cm² vattentryck konstaterades invid den övre svetsfogen mellan kulan och den cylindriska delen av forman (se x å figuren) en tydlig läcka, varur vatten framträngde. Sprickans längd uppskattades till mellan 150 mm och 260 mm av den till c:a 880 mm uppgående omkretsen.

Före insättningen hade forman icke underkastats vattentrycksprov av fabriken, och någon uppgift eller något bevis om att dylikt prov företagits av leverantören eller tillverkaren förefanns icke. Enligt uppgift hade avdelningsingenjören av fabrikschefen erhållit order om att underkasta formorna prov i enlighet med socialstyrelsens anvisningar nr 13, punkt 11. Provningsjournal hade sålunda upplagts, och denna angav, att den ifrågavarande forman provtryckts c:a en vecka före olyckstillfället med 20 kg/cm² tryck. Provtryckningen hade då icke givit anledning till anmärkning.

Vad angår den hos forman befintliga sprickan, synes den i smältugnen rådande höga temperaturen avsevärt ha förstorat denna, varigenom större vattenmängd kunnat utströmma. Bristningsstället synes rent konstruktivt hava varit en särskilt svag del hos forman, och att forman på detta ställe såväl under driften som under transporten från tillverkningsplatsen kunnat bli utsatt för stora påkänningar är icke osannolikt.

Av ovanstående anförda tre explosioner framgår, *att en vattenkyld sodaugnsforma, som under driften på ett eller annat sätt blivit läck, erbjuder stor fara för explosion.* För att förekomma olycksfall och liknande explosioner sammanfattas här nedan av vederbörande yrkesinspektörer anvisade åtgärder.

1) Formorna skola i enlighet med socialstyrelsens anvisningar nr 13 underkastas kalltrycksprovning med ett tryck ej understigande 15 kg/cm². Sådan provning skall utföras minst var sjätte vecka (viss arbetsledning har förklarat sig villig att vattentrycksprova formorna vid varje veckostopp).
2) Reservformor anskaffas till erforderligt antal, så att utbyte av använda formor kan ske varje söndag, innan driften för kommande vecka påbörjas.
3) Instruktioner för ugnarnas skötsel uppsättas i sodahuset och arbetarnas matrum samt utdelas mot kvitto till samtliga i sodahuset sysselsatta arbetare. (XI: 32)

Olycksfall vid ångpannor, kokare eller andra kärl under tryck.

38. Vid en konfektfabrik användes en *ångpanna* av baltictyp. En minderårig E. var av en konditoriarbetare ombedd att lägga in ved i pannans fyrbox. Medan E. verkställde detta arbete, *lossnade en av tuberna* från den stående vattenlådan, varvid såväl ånga som vatten rusade ut genom eldstadsluckan. E. blev *svårt bränd* i ansiktet och på händerna, men förmådde dock själv taga sig ut ur det av ånga fyllda rummet samt gå upp i bostaden, belägen i samma fastighet. På tillrådan av läkare fördes E. till lasarettet, där han emellertid avled påföljande dag.

Orsaken till olycksfallet synes bero på att ifrågavarande tub icke erhållit tillräcklig infästning i vattenlådan. Av företagen undersökning framgick nämligen, att tuben lossat från infästningen. Dock uppvisade gängorna icke någon som helst stukning, varför måste antagas, att tuben från början icke fått ordentligt fäste i vattenlådan, vars godstjocklek är 10 mm. Även andra tuber med otillfredsställande infästning påträffades vid undersökningen. På grund av pannans konstruktion har yrkesinspektören tidigare haft anledning att för ifrågavarande arbetsgivare påpeka vikten av att ägna pannan bästa möjliga tillsyn under driften. (XIII: 19)

Fig. 5.

Olycksfall vid skogsavverkning.

39. Timmerköraren Å. var sysselsatt med *lastning* av ett timmerlass. Då han med tillhjälp av en lyftsax skulle lyfta upp en stock på lasset, *släppte saxen* taget, varvid Å. *föll baklänges* och slog ryggen mot en stubbe. Å. forslades till läkare, som konstaterade kontusion å ryggraden.

Lyftsaxar och lyftkrokar förorsaka varje vinter många liknande olycksfall därigenom, att spetsarna ej äro tillräckligt skarpa. Under år 1932 var antalet olycksfall av detta slag 315. Vådan av att använda saxar av otillfredsställande beskaffenhet belyses av vidstående skyddsbild, skogs- och flottningsarbete nr 3, utgiven av Föreningen för arbetarskydd (fig. 5). (XVII: 19)

Yrkesinspektionens verksamhet under första kvartalet 1933.

	Antal under kvartalet besökta arbetsställen	Därav för första gången under året besökta		Inspektions- och resedagar	Lämnade skriftliga meddelanden	Ink.protokoll över besiktning av		Intyg över besiktn. av hissar o. kranar	Anmälningar om olycksfall i arbete	Därav olycksfall med dödlig utgång	Anmäln. om yrkessjukd.	Framställn. enl. 38 el. 39 § arb.-skyddsl.	Anmälningar till åtal	Lämnade efterg:ifter
		arbetsställen	med sammanlagt arbetarantal			ångpannor	kokare o. d.							
Yrkesinspektörerna														
I distriktet	139	136	5 107	16 576	80	55	52	27	169	2 302	2	1	—	—	25
II »	55	53	3 141	7 025	42	31	83	—	95	2 351	5	2	—	7	16
III »	62	62	3 742	35 548	35	50	98	7	164	1 412	4	—	—	—	14
IV »	98	98	5 723	10 399	41	32	106	—	32	1 681	10	—	1	2	57
V »	179	167	3 324	8 896	91	73	45	12	276	2 562	7	3	—	—	54
VI »	393	393	7 569	170 635	82	68	74	3	157	2 939	7	3	—	10	5
VII »	149	149	7 261	40 508	49	103	37	28	288	1 974	5	—	—	5	4
VIII »	53	53	3 599	62 174	37	23	49	—	35	3 212	9	1	—	—	4
IX »	107	103	4 220	47 307	41	60	37	9	51	2 955	14	—	—	3	14
Yrkesinspektrisen	162	154	9 213	—	118	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sprängämnesinspektören	9	9	578	3 362	15	88	—	—	—	[7] (16)	—	—	—	—	—
Summa	**1 406**	**1 377**	**53 477**	**402 430**	[1] **631**	**600**	[2] **581**	[3] **86**	**1 267**	[4] **21 388**	[4] **63**	**10**	**1**	**27**	**193**
Yrkesunderinspektna															
I distriktet	258	247	1 838	742	91	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—
II »	228	227	887	1 493	43	18	89	—	—	—	—	—	—	—	—
III »	354	349	1 657	1 981	77	74	133	—	10	—	—	—	—	—	—
IV »	106	106	495	745	37	8	114	—	—	—	—	—	—	—	—
V »	578	575	1 626	5 185	103	42	53	—	2	—	—	—	—	—	—
VI »	461	457	4 632	1 481	97	7	28	3	17	—	—	—	—	—	—
VII »	243	243	793	1 504	34	55	55	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII »	241	240	1 272	2 339	67	31	48	—	8	—	—	—	—	—	—
IX »	84	84	241	548	21	25	27	—	10	—	—	—	—	—	—
Summa	**2 558**	**2 528**	**13 441**	**16 018**	**570**	**260**	[5] **607**	**3**	**47**	—	—	—	—	—	—
därav: jordbruk	244	244	—	3 864	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
hantverk	952	948	2 254	3 191	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
annat arbete	1 357	1 336	11 187	8 963	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skogs- och flottleds-inspektören	**122** *)271	**122** *)271	**2 124** *)3 063	—	**87**	**240**	—	—	—	[7] **3 484**	[7] **12**	—	—	—	—
Bergmästarna															
Norra distriktet	—	—	—	—	—	1	—	—	2	153	1	—	—	—	—
Gävle—Dala distrikt	7	7	1 601	13 271	13	2	—	—	10	73	—	—	—	—	—
Östra distriktet	17	17	360	4 516	14	2	—	—	1	64	1	—	—	—	—
Västra »	22	22	713	3 840	8	—	—	—	166	339	—	—	—	—	—
Södra »	6	6	884	4 505	8	—	—	—	—	184	—	7	—	—	—
Summa	**52**	**52**	**3 558**	**26 132**	[6] **43**	**5**	—	—	**179**	**813**	**2**	**7**	—	—	—
Järnvägsinspektörerna															
S. J. säkerhetstjänsten	27	27	·	·	4	8	—	—	—	478	3	—	—	—	—
maskintjänsten	20	20	·	·	24	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enskilda järnvägar	63	63	·	·	14	106	—	—	—	232	3	—	—	—	—
Summa	**110**	**110**	·	·	42	**120**	—	—	—	[7] **710**	[7] **6**	—	—	—	—
Elektr. inspektörerna															
Norra distriktet	10	10	·	·	10	7	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Östra »	14	14	·	·	5	11	—	—	—	5	1	—	—	—	—
Västra »	20	20	·	·	17	16	—	—	—	6	—	—	—	—	—
Södra »	1	1	·	·	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Summa	**45**	**45**	·	·	**34**	**35**	—	—	—	[7] **15**	[7] **1**	—	—	—	—

[1] Härav 271 för assistenterna. — [2] Härav större besiktning i 143 fall. — [3] Härav större besiktning i 58 fall. — [4] Av dessa olycksfall ha 17 247, därav 46 med dödlig utgång, inträffat inom yrkesinspektionens tillsynsområde. — [5] Härav större besiktning i 168 fall. — [6] Härav för gruvingenjörerna 17. — [7] Dessa olycksfall ingå i de ovan för de olika distrikten redovisade summorna.

* Avser inspekterade härbärgen.

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 mars 1933.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	95	3 480	12 735	**16 215**	350	648	**998**	**6·2**	7·6
Bleck- o. plåtslagareförb. .	51	2 346	—	**2 346**	1 177	—	**1 177**	**50 2**	55·7
Bokbindareförbundet . . .	34	1 828	3 590	**5 418**	321	462	**783**	**14·5**	14·4
Bryggeriindustriarb.-förb. .	85	3 782	1 246	**5 028**	299	195	**494**	**9·8**	8·7
Byggnadsträarbetareförb. .	199	19 517	—	**19 517**	10 802	—	**10 802**	**55·3**	56·4
De förenade förbunden . .	41	3 471	1 417	**4 888**	433	110	**543**	**11·1**	12·6
Elektriska arbetareförb. . .	97	4 595	—	**4 595**	1 432	—	**1 432**	**31·2**	29·7
Gjutareförbundet	97	5 304	2	**5 306**	1 296	2	**1 298**	**24·5**	23·8
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	406	34 771	4 816	**39 587**	16 557	1 143	**17 700**	**44·7**	41·4
Gruvindustriarbetareförb. .	33	4 434	46	**4 480**	1 674	3	**1 677**	**37·4**	43·3
Handelsarbetareförb. . . .	228	15 319	7 708	**23 027**	2 567	603	**3 170**	**13·8**	13·0
Kommunalarbetareförb. . .	193	23 893	5 374	**29 267**	2 418	605	**3 023**	**10·3**	11·2
Litografförbundet	14	1 668	105	**1 773**	172	13	**185**	**10·4**	10·3
Livsmedelsarbetareförb. . .	117	13 848	5 613	**19 461**	2 528	955	**3 483**	**17·9**	18·1
Metallindustriarb.-förb. . .	234	90 738	4 177	**94 915**	24 103	724	**24 827**	**26·2**	26·5
Järnbruksarbetare . . .	57	19 902	6	**19 908**	4 364	1	**4 365**	**21·9**	21·3
Verkstadsarbetare . . .	177	70 886	4 171	**75 007**	19 739	723	**20 462**	**27·3**	27·8
Murareförbundet	71	6 040	—	**6 040**	3 702	—	**3 702**	**61·3**	64·9
Målareförbundet	108	7 297	1	**7 298**	3 787	—	**3 787**	**51·9**	61·9
Pappersindustriarb.-förb. .	125	23 062	1 076	**24 138**	5 186	263	**5 449**	**22·6**	20·8
Sadelm.- o. tapetseraref. .	38	1 560	238	**1 798**	497	40	**537**	**29·9**	37·7
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	55	6 791	3 806	**10 597**	1 135	255	**1 390**	**13·1**	14·2
Stenindustriarbetareförb. .	121	7 126	—	**7 126**	4 126	—	**4 126**	**57·9**	41·3
Sågverksindustriarb.-förb. .	294	22 724	20	**22 744**	12 956	16	**12 972**	**57·0**	45·8
Sågverks- o. brädgårdsarb.	154	14 137	20	**14 157**	7 408	16	**7 424**	**52·4**	48·4
Flottnings- o. skogsarb.	140	8 587	—	**8 587**	5 548	—	**5 548**	**64·6**	41·4
Textilarbetareförbundet . .	92	9 380	15 364	**24 744**	934	1 467	**2 401**	**9·7**	9·1
Tobaksindustriarb.-förb. .	9	468	1 847	**2 315**	12	66	**78**	**3·4**	4·1
Transportarbetareförb. . .	103	13 466	68	**13 534**	5 131	13	**5 144**	**38·0**	35·7
Träindustriarbetareförb. . .	182	11 621	121	**11 742**	4 225	39	**4 264**	**36·3**	39·3
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	196	—	**196**	67	—	**67**	**34·2**	30·1
Typografförbundet	103	8 985	510	**9 495**	1 034	58	**1 092**	**11·5**	11·5
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	100	5 591	—	**5 591**	2 363	—	**2 363**	**42·3**	49·9
Tillsammans	**3 338**	**353 301**	**69 880**	**423 181**	**111 284**	**7 680**	**118 964**	**28·1**	**27·6**
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	92	4 351	—	**4 351**	2 492	—	**2 492**	**57·3**	45·5
Summa	**3 430**	**357 652**	**69 880**	**427 532**	**113 776**	**7 680**	**121 456**	**28·4**	**27·8**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under mars uppgivits till inalles 592 446, vilket i genomsnitt motsvarar 4·9 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under april 1933.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	23 365	4 390	3 410	532	Hallands län . .	1 371	513	439	267
Stockholms län .	5 283	1 754	1 492	301	Göteborgs o. Boh. l.	5 712	818	649	698
Uppsala län . . .	2 459	1 132	1 011	217	Göteborg	16 750	3 269	2 969	512
Södermanlands län	2 187	864	729	253	Älvsborgs län . .	2 752	812	752	339
Östergötlands län	4 674	1 422	1 179	329	Skaraborgs län .	2 669	1 297	974	206
Norrköping . . .	2 620	320	277	819	Värmlands län .	5 988	1 147	1 019	522
Jönköpings län .	1 890	644	540	293	Örebro län . . .	5 195	1 082	810	480
Kronobergs län .	1 273	674	561	189	Västmanlands län	4 739	1 125	995	421
Norra Kalmar län	1 757	500	470	351	Kopparbergs län .	6 361	897	855	709
Södra Kalmar län	2 368	426	396	556	Gävleborgs län .	6 067	362	351	1 676
Gotlands län . .	959	544	449	176	Västernorrlands l.	10 412	485	483	2 147
Blekinge län . .	5 616	1 261	1 111	445	Jämtlands län . .	5 680	570	503	996
Kristianstads län .	2 392	1 381	1 114	173	Västerbottens län	1 856	371	314	500
Malmöh. l.: Malmö	7 512	1 303	1 140	577	Norrbottens län .	13 495	602	602	2 242
Hälsingborg . .	3 684	518	486	711	**Tillsammans**	**164 053**	**32 168**	**27 473**	**510**
Övriga anstalter	6 967	1 685	1 393	413					

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	25 212	5 477	4 759	1 237	2 083	1 033	26 060	26 449	7 560	5 792	350
Industri o. hantverk	60 328	1 864	1 827	1 979	392	280	61 664	62 307	2 256	2 107	2 762
Sjöfart och fiske .	11 373	2 586	2 505	440	156	151	11 694	11 813	2 742	2 656	431
Handel o. samfärdsel	13 078	998	950	4 162	2 072	1 613	16 917	17 240	3 070	2 563	562
Husligt arbete . .	12	—	—	10 527	8 163	6 044	8 776	10 539	8 163	6 044	129
Annat arbete . . .	35 024	8 360	8 301	681	17	10	35 104	35 705	8 377	8 311	426
Summa	**145 027**	**19 285**	**18 342**	**19 026**	**12 883**	**9 131**	**160 215**	**164 053**	**32 168**	**27 473**	**510**
Därav under 18 år	4 610	1 494	1 260	2 816	1 660	1 299	7 304	7 426	3 154	2 559	235
Summa mars 1933	155 367	19 059	17 848	19 499	11 270	7 973	169 763	174 866	30 329	25 821	577
» april 1932	88 359	16 280	15 005	18 975	15 170	10 555	101 996	107 334	31 450	25 560	341
» » 1931	44 539	15 133	12 919	16 468	16 254	10 296	56 849	61 007	31 387	23 215	194
» » 1930	29 879	15 265	12 294	14 962	16 777	10 278	40 774	44 841	32 042	22 572	140

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 2 313 platser, varav 1 762 manliga och 551 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 2 398, 1 817 och 581 samt under nästlidna månad resp. 1 456, 1 048 och 408.

	Arbetsförmedlings-anstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshus-hållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.
	Manliga avdeln. .	**145027**	**19285**	**18342**	**13977**	**5105**	**4388**	**11235**	**372**	**371**	**5705**	**14**	**14**	**6615**	**168**	**167**
1	Stockholms stad . .	18064	1222	1169	292	49	49	4	—	—	4	—	—	84	1	1
2	Stockholms län . . .	4679	1172	1132	1402	537	508	83	29	29	116	—	—	179	57	57
3	Uppsala län	2106	812	750	697	304	280	21	—	—	219	—	—	131	—	—
4	Södermanlands län .	1722	484	447	452	288	257	1	1	1	—	—	—	12	—	—
5	Östergötlands län . .	3834	830	761	1260	462	394	33	5	5	38	—	—	93	1	1
6	Norrköping	2420	205	191	157	88	82	—	—	—	1	—	—	7	—	—
7	Jönköpings län . . .	1461	365	338	257	142	117	12	1	1	12	1	1	26	6	6
8	Kronobergs län . . .	1009	408	388	309	234	214	17	6	6	1	—	—	29	1	1
9	Kalmar län	3881	756	745	523	139	128	104	14	14	6	—	—	106	12	12
10	Gotlands län	816	380	366	237	156	142	—	—	—	—	—	—	126	—	—
11	Blekinge län	4866	834	815	653	256	238	10	—	—	1	—	—	983	9	9
12	Kristianstads län . .	1699	754	676	747	509	434	13	—	—	32	—	—	183	13	13
13	Malmöhus län: Malmö	5779	493	475	122	27	17	—	—	—	—	—	—	121	—	—
14	Hälsingborg . .	3247	296	294	101	13	11	—	—	—	23	—	—	25	—	—
15	Övriga anstalter	6452	1241	1141	755	348	253	—	—	—	240	—	—	452	3	3
16	Hallands län	1154	338	314	164	104	80	1	—	—	3	—	—	69	5	5
17	Göteborgs o. Boh. län	5268	537	486	244	121	73	—	—	—	—	—	—	3138	19	19
18	Göteborgs stad . . .	14630	2034	1952	174	113	108	—	3	3	—	—	—	62	1	—
19	Älvsborgs län . . .	2607	695	677	289	81	68	10	—	—	48	2	2	33	2	2
20	Skaraborgs län . . .	2171	847	715	621	426	296	8	7	7	1	—	—	66	10	10
21	Värmlands län . . .	5727	858	838	481	124	105	1407	6	6	45	—	—	140	—	—
22	Örebro län	4705	562	535	487	228	203	448	14	13	784	6	6	91	2	2
23	Västmanlands län . .	4215	750	726	630	273	249	161	4	4	820	4	4	245	16	16
24	Kopparbergs län . .	5964	675	675	314	22	22	1568	149	149	915	1	1	79	9	9
25	Gävleborgs län . . .	5750	212	212	394	5	5	1192	14	14	407	—	—	36	—	—
26	Västernorrlands län .	10361	466	466	516	15	15	1229	19	19	—	—	—	28	—	—
27	Jämtlands län . . .	5451	332	332	341	18	18	1932	34	34	—	—	—	14	1	1
28	Västerbottens län . .	1643	168	167	133	17	16	176	12	12	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	13346	559	559	1225	6	6	2805	54	54	1989	—	—	57	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**19026**	**12883**	**9131**	**1237**	**2083**	**1033**	—	—	—	—	—	—	**12**	—	—
1	Stockholms stad . .	5301	3168	2241	12	38	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Stockholms län . . .	604	582	360	61	112	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	353	320	261	114	124	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	465	380	282	73	104	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	840	592	418	110	141	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	200	115	86	6	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län . . .	429	279	202	23	59	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	264	266	173	54	84	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	244	170	121	26	36	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	143	164	83	10	45	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	750	427	296	73	145	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	693	627	438	125	188	107	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1733	810	665	11	28	7	—	—	—	—	—	—	7	—	—
14	Hälsingborg . .	437	222	192	8	14	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	515	444	252	61	140	43	—	—	—	—	—	—	4	—	—
16	Hallands län	217	175	125	39	49	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	444	281	163	54	49	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	2120	1235	1017	63	56	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . . .	145	117	75	3	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	498	450	259	74	163	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	261	289	181	49	81	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	490	520	275	46	129	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	524	375	269	46	109	59	—	—	—	—	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län . .	397	222	180	23	30	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	317	150	139	13	11	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län .	51	19	17	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . . .	229	238	171	23	85	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	213	203	147	30	49	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	149	43	43	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	
12 803	**405**	**396**	**9 730**	**222**	**221**	**15 049**	**749**	**734**	**672**	**12**	**10**	**721**	**9**	**9**	**1 511**	**21**	**17**	**1 673**	**35**	**32**	
3 036	32	27	402	7	6	4 535	81	72	143	3	3	27	1	1	276	7	4	287	—	—	1
583	47	47	99	7	7	440	101	101	6	1	1	5	—	—	28	1	1	48	4	4	2
170	3	3	51	—	—	101	5	5	7	—	—	1	—	—	23	—	—	37	—	—	3
339	17	17	213	—	—	90	4	4	6	—	—	14	—	—	2	—	—	18	—	—	4
468	6	6	192	14	14	378	23	23	8	—	—	14	—	—	17	—	—	40	3	3	5
287	3	3	132	1	1	691	29	29	20	—	—	170	—	—	15	—	—	24	—	—	6
109	6	6	89	2	2	157	43	43	8	—	—	14	—	—	13	—	—	23	1	—	7
26	4	4	28	—	—	48	12	12	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	1	1	8
367	11	11	227	12	12	271	8	8	13	1	1	3	—	—	12	1	1	32	—	—	9
14	—	—	9	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	6	—	—	10
89	3	3	28	—	—	133	5	5	11	—	—	1	—	—	11	—	—	37	—	—	11
113	8	8	28	2	2	158	15	15	4	—	—	4	—	—	9	—	—	18	2	1	12
1 062	7	8	222	4	4	1 141	14	14	99	3	1	39	—	—	132	6	5	124	—	—	13
340	8	8	36	—	—	494	9	9	79	1	1	8	—	—	28	—	—	50	—	—	14
889	62	62	162	1	1	719	19	19	135	1	1	20	—	—	41	1	1	314	12	12	15
168	4	4	52	—	—	120	1	1	11	—	—	17	2	2	34	1	1	20	1	1	16
229	3	1	67	—	—	326	27	26	6	—	—	26	—	—	10	—	—	59	2	2	17
2 483	112	111	803	3	3	1 238	95	94	48	1	1	237	4	4	116	1	1	194	2	2	18
292	29	28	59	4	4	259	24	20	6	—	—	75	2	2	27	—	—	20	—	—	19
132	2	1	34	—	—	133	39	39	17	—	—	3	—	—	16	1	1	72	4	3	20
341	26	26	501	8	8	378	7	7	12	—	—	21	—	—	32	—	—	28	—	—	21
153	3	3	92	1	1	291	8	8	12	—	—	—	—	—	536	—	—	33	—	—	22
449	6	6	155	6	6	399	34	34	7	1	1	—	—	—	22	2	2	42	3	3	23
141	3	3	489	53	53	347	77	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	24
209	—	—	618	1	1	381	—	—	2	—	—	17	—	—	18	—	—	42	—	—	25
204	—	—	2 309	33	33	727	2	2	2	—	—	7	—	—	31	—	—	61	—	—	26
30	—	—	109	6	6	83	11	11	6	—	—	—	—	—	8	—	—	11	—	—	27
12	—	—	145	6	6	100	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	28
68	—	—	2 379	51	51	897	51	51	4	—	—	—	—	—	46	—	—	19	—	—	29
217	**1**	—	**6**	—	—	—	—	—	**136**	**1**	**1**	**272**	**13**	**4**	**614**	**213**	**155**	**331**	**104**	**74**	
189	1	—	3	—	—	—	—	—	13	1	1	41	12	3	278	109	71	117	27	18	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	5	5	4	1	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	5	6	4	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	45	—	—	12	—	—	2	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	2	5	4	3	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	2	2	6	3	2	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	8	7	4	12
13	—	—	1	—	—	—	—	—	90	—	—	29	—	—	162	49	44	55	6	6	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	17	—	—	9	3	2	9	1	1	14
—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	16	—	—	5	3	3	26	4	4	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	1	—	17
15	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	106	1	1	100	34	22	63	27	20	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	1	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	11	4	2	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	11	1	1	3	2	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	3	6	2	2	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	2	2	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlings-anstalter	Kem.-tekn. o. belysnings-industri			Trämasse- o. pappers-industri			Grafisk industri			Industri o. hant-verk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.	**397**	**24**	**24**	**1735**	**130**	**130**	**427**	**7**	**7**	**3 290**	**68**	**66**	**11 373**	**2 586**	**2 505**
1	Stockholms stad	14	—	—	74	—	—	193	4	4	910	20	19	1 042	408	402
2	Stockholms län	2	—	—	88	11	11	10	—	—	53	4	4	101	15	15
3	Uppsala län	6	—	—	3	—	—	10	—	—	25	1	1	8	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	6	—	—	3	—	—	5	—	—	145	26	26
5	Östergötlands län	2	—	—	43	—	—	5	—	—	148	2	2	37	15	15
6	Norrköping	4	—	—	57	—	—	10	—	—	53	—	—	167	57	55
7	Jönköpings län	83	—	—	1	—	—	6	—	—	99	—	—	7	1	1
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—
9	Kalmar län	20	—	—	122	93	93	13	—	—	103	—	—	793	108	108
10	Gotlands län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	189	40	40
11	Blekinge län	4	—	—	—	—	—	6	—	—	27	—	—	761	196	196
12	Kristianstads län	2	—	—	1	—	—	3	—	—	6	—	—	60	9	9
13	Malmöhus län: Malmö	91	—	—	40	—	—	20	—	—	350	8	8	472	127	123
14	Hälsingborg	16	—	—	3	—	—	10	—	—	67	1	1	1 249	231	231
15	Övriga anstalter	20	1	1	13	—	—	12	—	—	86	11	11	835	203	203
16	Hallands län	1	—	—	1	—	—	3	—	—	6	—	—	139	29	29
17	Göteborgs o. Boh. län	39	—	—	3	—	—	7	2	2	12	—	—	257	56	56
18	Göteborgs stad	60	22	22	52	—	—	71	1	1	377	18	17	3 942	983	914
19	Älvsborgs län	—	—	—	76	25	25	2	—	—	63	1	1	20	—	—
20	Skaraborgs län	11	—	—	—	—	—	6	—	—	148	—	—	4	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	49	—	—	3	—	—	343	—	—	71	25	25
22	Örebro län	10	1	1	13	—	—	9	—	—	37	—	—	23	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	3	—	—	11	—	—	46	2	2	16	2	2
24	Kopparbergs län	—	—	—	116	—	—	2	—	—	—	—	—	11	6	6
25	Gävleborgs län	—	—	—	35	—	—	1	—	—	127	—	—	361	22	22
26	Västernorrlands län	10	—	—	870	1	1	7	—	—	53	—	—	544	27	27
27	Jämtlands län	—	—	—	61	—	—	2	—	—	3	—	—	4	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	86	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	5	—	—	2	—	—	105	—	—	27	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**28**	**6**	**5**	**242**	**14**	**13**	**11**	**—**	**—**	**110**	**40**	**28**	**440**	**156**	**151**
1	Stockholms stad	11	6	5	87	11	10	9	—	—	15	26	14	213	76	74
2	Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
6	Norrköping	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	10	6	6
7	Jönköpings län	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	3	3
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	5	—	—	114	—	—	1	—	—	70	7	7	9	2	2
14	Hälsingborg	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	1	1	13	8	8
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	11	6	6
16	Hallands län	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	5
18	Göteborgs stad	9	—	—	33	1	1	1	—	—	7	1	1	136	46	45
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
20	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	2	2	1	1
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasinspersonal			Hotell- o. restaurangpersonal			Transportarbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1338	**73**	**69**	**3 596**	**163**	**152**	**716**	**20**	**19**	**7 042**	**702**	**675**	**386**	**40**	**35**	**12**	**—**	**—**	**35 024**	**8 360**	**8 301**	
620	26	24	1 638	113	105	395	3	3	2 231	162	149	252	23	18	8	—	—	1 597	282	282	1
21	3	2	53	5	5	15	4	4	241	32	30	4	—	—	2	—	—	1 100	314	306	2
16	1	1	58	4	3	10	1	1	98	8	8	6	—	—	—	—	—	408	485	448	3
10	—	—	17	—	—	5	—	—	55	7	7	—	—	—	—	—	—	329	141	135	4
20	2	2	47	1	1	10	1	1	144	13	12	4	—	—	1	—	—	832	282	282	5
26	—	—	69	1	1	4	—	—	204	12	6	1	—	—	—	—	—	321	14	14	6
8	—	—	14	—	—	9	1	—	78	8	8	—	—	—	—	—	—	436	153	153	7
4	1	1	—	—	—	—	—	—	19	6	6	1	—	—	—	—	—	516	143	143	8
10	—	—	26	—	—	5	—	—	103	7	7	1	—	—	—	—	—	1 021	350	350	9
2	—	—	4	—	—	6	—	—	13	2	2	—	—	—	—	—	—	183	182	182	10
3	—	—	31	—	—	8	—	—	100	16	16	4	—	—	—	—	—	1 965	349	348	11
4	1	—	17	3	3	2	—	—	44	2	2	—	—	—	—	—	—	251	190	189	12
119	3	3	217	3	3	45	—	—	422	41	39	27	1	1	—	—	—	914	249	249	13
28	—	—	75	2	2	18	—	—	193	12	12	2	—	—	—	—	—	402	19	19	14
24	—	—	103	6	5	11	—	—	205	16	16	3	—	—	—	—	—	1 413	557	553	15
10	—	—	27	1	1	7	—	—	65	8	8	4	—	—	—	—	—	232	182	182	16
13	1	1	31	1	1	5	1	1	119	9	9	—	—	—	—	—	—	677	295	295	17
282	35	35	769	20	19	107	5	5	1 077	300	297	49	15	15	—	—	—	2 489	300	300	18
8	—	—	23	—	—	5	—	—	132	6	6	3	1	1	—	—	—	1 159	518	518	19
9	—	—	27	—	—	8	1	1	89	—	—	4	—	—	—	—	—	762	357	357	20
16	—	—	39	—	—	5	—	—	139	—	—	2	—	—	—	—	—	1 674	662	661	21
18	—	—	64	3	3	7	1	1	197	7	7	2	—	—	—	—	—	1 398	288	287	22
14	—	—	33	—	—	9	—	—	112	17	17	1	—	—	—	—	—	1 040	380	380	23
5	—	—	9	—	—	5	1	1	32	4	4	—	—	—	1	—	—	1 919	350	350	24
13	—	—	43	—	—	4	1	1	183	2	2	4	—	—	—	—	—	1 663	167	167	25
22	—	—	76	—	—	2	—	—	296	3	3	11	—	—	—	—	—	3 356	366	366	26
1	—	—	14	—	—	7	—	—	75	—	—	—	—	—	—	—	—	2 750	262	262	27
2	—	—	1	—	—	—	—	—	11	2	2	—	—	—	—	—	—	948	126	126	28
10	—	—	71	—	—	2	—	—	365	—	—	1	—	—	—	—	—	3 269	397	397	29
344	**64**	**49**	**834**	**198**	**151**	**2 367**	**1 360**	**1 072**	**232**	**221**	**168**	**385**	**229**	**173**	**10 527**	**8 163**	**6 044**	**681**	**17**	**10**	
182	37	29	409	108	79	997	368	292	130	111	80	203	72	44	2 269	2 162	1 482	123	3	1	1
—	—	—	9	5	5	59	49	34	—	—	—	3	2	2	452	408	264	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	3	16	15	4	—	—	5	—	—	223	179	148	3	—	—	3
—	—	—	—	—	—	16	13	12	—	2	2	5	4	4	316	243	187	51	14	9	4
—	—	—	12	6	5	61	52	43	5	5	4	12	10	8	587	371	261	44	—	—	5
—	—	—	—	—	—	13	7	5	3	5	4	—	1	—	90	89	66	17	—	—	6
—	1	1	6	—	—	30	20	19	3	1	1	6	5	4	343	186	151	9	—	—	7
—	—	—	—	—	—	47	43	37	1	1	1	5	7	4	155	129	90	—	—	—	8
1	—	—	3	—	—	16	11	6	—	2	2	2	1	1	176	118	91	15	—	—	9
—	—	—	6	1	1	26	36	15	1	—	—	8	4	4	71	75	56	—	—	—	10
—	—	—	5	1	1	66	48	43	7	4	4	1	2	1	586	222	181	—	—	—	11
2	1	—	10	2	2	103	112	70	—	—	—	3	1	1	428	316	254	10	—	—	12
68	8	7	137	17	17	155	73	69	2	23	21	10	6	4	731	591	481	63	—	—	13
—	1	1	17	14	14	50	30	26	2	6	5	9	1	1	231	143	124	34	—	—	14
2	—	—	8	1	1	24	23	15	8	5	4	5	2	2	307	259	173	31	—	—	15
1	1	1	—	1	1	22	37	37	1	3	3	—	—	—	147	83	60	4	—	—	16
—	—	—	11	4	3	107	66	46	5	1	1	9	6	4	225	148	83	20	—	—	17
83	13	8	160	28	16	205	109	84	50	38	27	64	64	60	859	817	676	165	—	—	18
—	—	—	1	—	—	10	8	6	—	—	—	3	3	2	118	99	62	—	—	—	19
1	—	—	4	2	—	39	31	22	—	—	—	4	7	5	317	243	166	46	—	—	20
—	—	—	—	—	—	9	7	5	—	—	—	2	3	3	201	196	133	—	—	—	21
3	2	2	9	3	2	59	34	24	6	4	2	13	13	5	324	332	200	10	—	—	22
1	—	—	16	3	3	36	42	34	3	8	5	10	14	13	378	192	150	20	—	—	23
—	—	—	—	—	—	80	40	35	—	—	—	—	—	—	294	152	128	—	—	—	24
—	—	—	2	—	—	39	16	16	1	2	2	2	—	—	236	116	110	16	—	—	25
—	—	—	1	—	—	5	3	3	—	—	—	—	—	—	32	14	12	—	—	—	26
—	—	—	2	—	—	67	46	46	—	—	—	1	1	1	133	105	103	—	—	—	27
—	—	—	3	2	1	19	19	12	—	—	—	—	—	—	159	133	110	—	—	—	28
—	—	—	3	—	—	4	1	1	—	—	—	—	—	—	139	42	42	—	—	—	29

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1932										1933		
	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	28·8	[1] 27·6	28·1
Ansökn. per 100 lediga platser .	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	569	565	577
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	2·46	·	·	2·39	·	·	2·41	·	·	2·38	·	·	2·30
Sysselsättn.-index (1926–30 = 100)	·	·	·	·	·	·	91·2	·	90·3	88·4	·	·	86·0
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	25·5	24·9	24·6	23·6	23·0	24·7	25·5	27·3	28·8	35·2	33·5	33·0	—
Danmark. Arbetslöshet, i % .	35·8	27·7	24·8	24·9	28·7	29·2	29·6	31·8	35·1	42·8	43·5	42·8	35·4
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	145	111	85	84	111	117	122	131	146	173	187	190	—
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	90	76	53	32	23	29	59	73	81	83	77	69	64
Ansökn. per 100 lediga platser .	496	431	386	561	716	629	453	401	471	489	513	489	511
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	·	75·3	·	·	80·3	·	·	78·5	·	·	76·9	·	·
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	20·8	21·4	22·1	22·2	22·8	23·0	22·8	21·9	22·2	21·7	23·1	22·8	22·0
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 627	2 712	2 805	2 816	2 889	2 936	2 930	2 817	2 872	2 796	2 979	2 932	2 851
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	100·4	99·7	98·8	98·7	97·9	97·5	97·0	98·6	98·4	99·3	97·5	98·0	99·1
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	31	32	36	67	78	77	81	70	103	103	96	89	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	29·3	25·0	26·4	27·2	29·6	30·6	29·8	29·1	30·5	37·3	44·0	38·1	34·0
Arbetslöshetsindex	23·9	22·1	22·6	23·0	25·3	25·7	25·6	25·4	26·9	29·5	35·4	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	42·7	41·5	40·3	40·5	39·9	39·4	37·2	35·4	33·7	35·5	43·0	40·3	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	44·6	43·9	43·3	43·1	43·9	44·0	43·6	42·9	43·2	45·1	46·2	47·4	[2] —
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	3 323	2 907	2 658	2 485	2 111	1 992	1 850	1 721	1 769	2 073	2 372	2 455	2 166
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	12·0	12·5	12·7	12·8	12·8	12·8	12·8	12·9	12·7	12·0	11·5	11·5	12·2
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	352	304	271	265	266	269	276	298	330	368	398	401	380
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	22·5	20·3	19·1	18·4	18·9	18·7	18·7	19·3	21·6	25·5	28·4	28·1	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	72	·	·	73	·	·	75	·	·	76	·	·	—
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	89	·	·	87	·	·	85	·	·	83	·	·	—
Frankrike. Underst. arbetsl. (1000)	303	282	262	232	265	264	260	248	255	277	316	331	319
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	347	341	322	295	296	298	296	265	293	307	352	369	356
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	1 053	1 000	968	905	931	946	949	956	1 039	1 130	1 225	1 229	—
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	68·7	67·9	65·4	64·4	64·9	63·6	67·3	67·8	67·5	66·8	65·0	66·1	—
Estland. Oplac. arbetssök. (1 000)	8	6	5	3	2	3	6	9	11	14	17	15	—
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	93·2	96·6	102·7	102·5	96·2	93·7	92·8	92·6	91·5	89·2	90·0	—	—
Lettland. Oplac. arbetssök. (1 000)	23	13	8	7	7	10	9	14	18	17	15	14	—
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	16·9	15·8	14·0	11·9	9·8	8·6	6·8	6·8	8·0	[1] 9·9	13·0	13·6	—
Sysselsättningsindex (1927 = 100)	69·1	70·0	70·6	70·8	70·5	71·6	72·0	77·7	71·9	63·3	62·3	—	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	14·6	13·3	12·6	12·3	12·2	12·5	12·3	12·4	13·5	16·9	20·7	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	635	556	481	467	453	461	487	534	609	747	873	918	—
Sysselsättningsindex (1928 = 100)	75·5	82·6	89·6	91·1	89·6	88·2	86·3	85·7	82·4	75·0	66·8	—	—
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	32	31	30	29	29	29	29	30	30	32	33	32	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	346	369	460	681	680	603	550	554	459	429	463	433	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	55	47	40	34	33	·	30	22	28	31	38	—	—
Jugoslavien. Arbetslösa (1 000)	20	19	14	11	10	12	11	10	12	14	24	25	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	31	29	24	18	14	13	13	16	23	23	28	29	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	20·4	23·0	22·1	21·9	21·8	21·4	20·4	22·0	22·8	25·5	25·5	—	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	87·5	87·5	89·1	88·7	86·3	86·0	86·7	84·7	83·2	78·5	[1] 77·0	76·9	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)	64·5	62·2	59·7	57·5	55·2	56·0	58·5	59·9	59·4	58·3	56·6	57·5	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	66·3	64·0	61·3	59·1	57·2	58·6	61·5	62·0	60·9	59·6	58·1	—	—
Arbetslöshet, i %	22·5	22·8	22·8	23·6	25·4	25·1	24·8	23·9	24·2	24·9	[1] 25·8	26·1	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	28·3	·	·	30·0	·	·	29·6	·	·	28·1	·	·	26·5
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	45	49	54	54	55	56	56	55	52	53	[1] 52	50	—

[1] Reviderade siffror. — [2] På grund av att ett flertal fackförbund avbrutit sin rapportering, kunna uppgifter ej meddelas.

Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet.

I anslutning till den i föregående häfte av denna tidskrift meddelade redogörelsen för levnadskostnaderna i Sverige lämnas i nedanstående tabeller en sammanställning av motsvarande indextal från vissa främmande länder.

Tab. 1. Levnadskostnader i Sverige, Norge och Danmark. Indextal för de särskilda huvudposterna (livsmedel, bostad, bränsle och lyse, kläder, skatter, övriga utgifter).

Juli 1914 = 100	Sverige						Norge						Danmark					
	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.
juni/juli 1928	156	199	164	185	183	179	170	179	152	165	—	198	157	193	185	200	231	181
» 1929	148	200	161	184	187	178	156	175	147	159	—	195	154	196	185	197	211	179
» 1930	138	205	159	180	176	178	151	174	144	153	—	195	142	200	179	179	200	176
» 1931	127	206	153	173	173	176	138	173	140	143	—	189	125	203	169	157	177	173
mars/apr. 1932	125	206	149	168	172	177	135	172	138	144	—	188	121	205	170	163	177	179
juni/juli »	124	206	146	168	172	177	133	172	138	144	—	188	122	205	168	163	152	179
sept./okt. »	125	206	144	167	171	177	134	172	137	144	—	188	125	205	169	166	152	181
dec./jan. 1933	123	206	142	166	171	176	132	172	136	143	—	188	122	209	169	165	152	181
mars/apr. »	119	202	139	163	187	175	130	172	136	142	—	188	124	209	172	171	152	183

Tab. 2. Levnadskostnader. Internationell översikt.

1914 (eller annat förkrigsår) = 100	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Polen	Storbritannien	Tyskland	Frankrike (Paris)	Belgien	Holland (Amsterdam)	Schweiz	Italien (Milano)	Förenta staterna	Kanada	Sydafrika	Nya Zeeland
juni/juli 1928	173	174	176	1196	122	165	151	519	811	170	161	530	170	155	132	160
» 1929	169	164	173	1192	123	161	153	556	867	169	161	544	170	156	132	160
» 1930	164	161	165	1189	116	155	148	572	866	162	158	531	167	156	129	158
» 1931	158	151	154	1003	106	147	138	589	798	153	150	488	150	137	123	145
mars/apr. 1932	157	150	155	1028	[2] 92	144	122	534	725	141	142	478	·	131	119	·
apr./maj »	·	150	·	1010	95	143	122	·	715	·	140	481	·	127	119	·
maj/juni »	·	149	·	1003	98	142	121	·	712	·	139	474	·	126	119	134
juni/juli »	156	149	154	985	95	143	121	535	708	141	138	472	136	125	118	·
juli/aug. »	·	149	·	994	91	141	121	·	708	·	138	465	·	126	117	·
aug./sept. »	·	149	·	1003	90	141	120	·	706	·	137	456	·	126	117	131
sept./okt. »	156	149	156	998	89	143	119	517	713	141	136	455	·	126	116	·
okt./nov. »	·	149	·	998	87	143	119	·	720	·	136	462	·	125	116	·
nov./dec. »	·	149	·	1015	87	143	119	·	726	·	135	465	·	125	116	129
dec./jan. 1933	154	[1] 148	155	1006	85	142	118	516	722	140	134	468	132	124	115	·
jan./febr. »	·	147	·	996	84	141	117	·	724	·	133	463	·	122	112	·
febr./mars »	·	147	·	989	85	139	117	·	722	·	133	461	·	122	113	127
mars/apr. »	153	147	157	980	85	137	117	—	715	—	132	—	·	—	—	·

[1] Det efter äldre grunder beräknade indextalet, vari bl. a. skatteposten ingår, utgör 163. — [2] Ny indexserie, beräknad efter guldvaluta.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under april månad 1933. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

Även under april ha åtskilliga varuslag varit underkastade prisförskjutningar i nedåtgående riktning, men dessa ha i stort sett uppvägts av prisstegringar å andra varuslag, bl. a. smör och fårkött.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—april 1933 och 1931—april 1933. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln till och med april 1933 med utgångspunkt dels från tiden före världskrigets utbrott, dels från 1931 (den genomsnittliga prisnivån i december 1930, mars, juni och september 1931), meddelas efterföljande serier av *vägda* indextal.

Indextal:	Juli 1914	Årsmedeltal 1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1932 1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	1933 1:a kv.	Mars	Apr.[1]
Basper. juli 1914	100	158	153	154	150	140	131	127	127	127	127	126	122	121	121
» år 1931	.	.	.	.	.	.	100	97	97	96	97	95	92	92	92

Enligt vad båda dessa indexserier giva vid handen, har den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse under april varit oförändrad. Det må noga observeras, att ovan angivna indextal endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 april 1933, 153 med juli 1914 som utgångspunkt och 96 med 1931 som basår (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 272).

[1] Preliminära tal.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1932	April 1932	Febr. 1933	Mars 1933	April[1] 1933	Höjn. el. sänkn. i % april 1914—april 1933	Höjn. el. sänkn. i % april 1932—april 1933
Mjölk: oskummad	l	14	47	20	21	20	20	20	+ 42·9	— 4·8
separerad	»	6	23	7	8	7	7	7	+ 16·7	— 12·5
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	235	235	219	209	211	— 7·9	— 10·2
mat- (lands-)	»	213	727	220	220	203	196	197	— 6·2	— 10·5
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	175	186	149	141	139	— 14·2	— 25·3
halvfet, » »	»	121	500	131	141	110	105	103	— 13·4	— 27·0
Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	433	125	126	118	118	118	— 14·5	— 6·3
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	170	129	178	153	125	0·0	— 3·1
Potatis: gammal	5 l	28	71	44	48	37	37	36	+ 28·6	— 25·0
»	hl	·	1271	677	748	541	535	529	·	— 29·3
Gula ärter, svenska	kg	31	78	31	31	31	30	30	0·0	— 3·2
Bruna bönor, holländska	»	48	214	47	46	49	47	47	+ 2·2	+ 2·2
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	36	36	35	35	35	+ 12·9	— 2·8
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	24	24	23	23	23	+ 9·5	— 4·2
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	33	33	31	31	31	+ 19·2	— 6·1
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	99	39	40	32	31	31	— 13·9	— 22·5
ris-, Burma- el. svenska prima	»	41	111	43	43	43	42	42	+ 7·7	— 2·3
Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	96	62	63	61	60	60	+ 46·3	— 4·8
hårt, knäckebröd	»	·	·	87	87	85	85	85	·	— 2·3
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	60	60	59	58	58	+ 52·6	— 3·3
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	47	47	46	46	46	+ 53·3	— 2·1
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	138	138	137	136	136	+ 81·3	— 1·4
mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	116	74	75	73	73	73	+ 69·8	— 2·7
billigaste sort » » mjölk	»	60	167	88	88	86	86	85	+ 41·7	— 3·4
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	101	101	100	100	100	·	— 1·0
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	163	164	152	149	147	+ 22·5	— 10·4
soppkött	»	100	490	131	131	118	116	114	+ 15·2	— 13·0
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	206	209	192	189	188	+ 43·5	— 10·0
spädkalv	»	72	312	126	128	117	115	114	+ 58·3	— 10·9
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	201	204	183	184	190	+ 39·7	— 6·9
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	159	161	147	144	143	·	— 11·2
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	141	126	144	143	143	+ 10·9	+ 13·5
salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	619	147	132	150	149	149	+ 9·6	+ 12·9
» amerikanskt »	»	·	·	177	178	180	177	176	·	— 1·1
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	115	119	118	117	112	+ 53·4	— 5·9
gädda	»	108	333	171	167	168	169	155	+ 55·0	— 7·2
sill	»	34	110	63	62	55	54	58	+ 81·3	— 6·5
strömming	»	38	114	62	64	63	62	58	+ 65·7	— 9·4
torsk	»	55	160	92	91	90	89	89	+ 56·1	— 2·2
rödspotta (spätta)	»	79	244	150	148	154	152	147	+ 88·5	— 0·7
kolja	»	·	·	122	124	125	123	120	·	— 3·2
Salt sill, prima Islands-	»	45	148	38	35	36	36	36	— 18·2	+ 2·9
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	73	74	70	69	70	+ 25·0	— 5·4
Kaffe, rostat, Santosblandning	»	·	·	322	313	327	323	322	·	+ 2·9
Socker, bit-	»	67	133	47	47	47	47	47	— 26·6	0·0
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	16	16	16	·	0·0
Äpplen, ät-	»	·	·	127	124	121	121	121	·	— 2·4
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	138	116	101	103	103	·	— 11·2
Bananer, prima	kg	·	·	164	159	160	160	160	·	+ 0·6
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	108	110	106	106	107	·	— 2·7
Vitkål, svensk	»	·	·	30	37	21	22	23	·	— 37·8
Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	·	·	22	22	22	24	24	·	+ 9·1
Svagdricka	l	6	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0
Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	·	·	36	36	36	35	35	·	— 2·8
Fotogen, Water White	l	20	71	23	21	25	25	25	+ 25·0	+ 19·0
Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	·	·	17	17	17	17	17	·	0·0
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	1070	1120	970	965	960	+ 32·4	— 14·3
barr-, » »	»	575	1895	820	850	740	735	730	+ 25·9	— 14·1
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	633	634	627	627	626	+ 58·9	— 1·3
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	·	292	294	289	290	290	+ 27·8	— 1·4
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	445	449	439	439	438	·	— 2·4
c:a 40—60 el. 60—80 mm, »	»	·	·	427	429	424	423	423	·	— 1·4

[1] Preliminära siffror.

Litteraturöversikt.

(April 1933.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

GRÜNFELD. E. Die »breiten Volksschichten» im Wandel der Anschauungen. Soziale Praxis 1933, nr 17.

KOLLER, PH. A. Gedanken zur Krisenbekämpfung. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 69, s. 189.

LASSERRE, G. Le profit et les conceptions économiques modernes. Revue des études coopératives 1 kv. 1933.

SEVERIN, F. En socialpsykologisk orientering. Bokstugan 1933, nr 4.

WARMING, J. Den økonomiske Usikkerhed. Nationalökonomisk Tidsskrift 1933, nr 2.

Sverige.

[LANDSKOMMUNERNAS FÖRBUND.] Åtgärder från det allmännas sida vid rationalisering inom industrien. (Yttrande över riksdagsmotion.) Landskommunernas tidskrift 1933, nr 4.

Amerikas förenta stater.

JOHNSTON, G. A. Industrial relations in a New England textile mill: the Pequot mills of the Naumkeag steam cotton company, Salem, Mass., U. S. A. International labour review april 1933.

Ryssland.

JUGOW, A. Femårsplanens resultat. Tiden 1933, nr 4.

Tyskland.

BRAATOY, B. German labour in eclipse. The Labour magazine april 1933.

GEIGER, T. Soziale Gliederung der deutschen Arbeitnehmer. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 69, s. 151.

HEYDE, L. Der künftige Reichswirtschaftsrat. Soziale Praxis 1933, nr 16.

Stimmen zur Reform der Gewerkschaften und der Sozialordnung. Soziale Praxis 1933, nr 17.

Arbetarskydd.

ANDERSON, MARY. Safety for women workers. A challenge to industry. National safety news febr. 1933.

ATWATER, D. W. Workrooms without windows. National safety news april 1933.

BAUM. Die Überwachung der Druckluftbehälter in der Seeschiffahrt. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 11.

BENDER, H. D. The ladder safety code. National safety news april 1933.

BLAND, J. W. Power press maintenance. National safety news april 1933.

BRAUER, F. Unfallschutz an Schleifmaschinen mit elektromagnetischen Spannfuttern. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 11.

BURNS, G. E. Guard those hands. National safety news april 1933.

CHRISTMANN, N. Kesselspeisewasser und Dampfkesselschäden. Zeitschrift des bayerischen Revisions-Vereins 1933, nr 6.

DU BOIS, H. Der heutige Stand des Arbeitsschutzes an Röntgenanlagen. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 11.

FISH, C. T. Safety- a by-product of modern methods of handling materials. National safety news febr. 1933.

FOLKHARD, S. Wetter und Unfallhäufigkeit. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 2/3.

GENKIN, S. & RASCHEWSKAJA, A. Zur Klinik und Diagnostik der chronischen Anilinvergiftung. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 2/3.

HAUCK, K. Die Verkehrswege in den Betrieben und die Unfallverhütung. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 4.

JACOBS, B. C. If I were the boss. National safety news febr. 1933.

KOELSCH. Die Gefährdung durch Kohlenoxyd in Industrie und Bergbau unter normalen Betriebsverhältnissen. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 11.

KOJRANSKY, B. B. Ca als prophylaktisches Mittel bei Bleiarbeitern. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 2/3.

MELLER. Feuerverhütung in gewerblichen Betrieben. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 11.

MICKWITZ, R. Inmatningsanordningar vid excenterpressar. Olycksfallsskyddet 1933, nr 1.

NYBERG, C. Arkitektoniska arrangemang, som kunna bliva anledning till olycksfall. Olycksfallsskyddet 1933, nr 1.

OPITZ, H. E. Entnebelungsanlagen in Färbereien. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 4.

PADGETT, E. G. Uncover all the causes. National safety news april 1933.

PELOW, E. Skivbrott i långvedsbarkmaskiner. Arbetarskyddet 1933, nr 3.
POST, E. v. Skydd för kapsåg. Arbetarskyddet 1933, nr 3.
SAARNIO, R. Kippanordningar för syraflaskor. Olycksfallsskyddet 1933, nr 1.
SPINKA, R. Der Fussboden im Textilbetrieb. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933. Festschrift.
STRATTON, R. C. How efficient are respirators? National safety news febr. 1933.
WEBER, H. H. & ENGELHARDT, W. E. Über eine Apparatur zur Erzeugung niedriger Staubkonzentrationen von grosser Konstanz und eine Methode zur mikrogravimetrischen Staubbestimmung. Anwendung bei der Untersuchung von Stauben aus der Berylliumgewinnung. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933 nr 2/3.
WIETFELDT, W. Entnebelungs- und Klimaanlagen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 2/3.
Versuche an elektrisch geschweissten Kesseltrommeln. Die Wärme 1933, nr 7.

Sverige.

HANSEN, K. A. Obligatorisk Lægeundersögelse af Arbejdere ved sundhedsfarligt Arbejde [i Sverige]. Socialt Tidsskrift 1933, nr 3.
Dödsfall genom elektrisk ström under år 1932. Arbetarskyddet 1933, nr 3.
Yrkesinspektrisen om kvinnligt stuveriarbete. Arbetets kvinnor 1933, nr 2.

Amerikas förenta stater.

Accident experience in the iron and steel industry to the end of 1931. Monthly labor review mars 1933.
Amerikanska regler för ångpannesvetsning. Verkstäderna 1933, nr 2.

Finland.

Den . ambulerande arbetarskyddsutställningen. Olycksfallsskyddet 1933, nr 1.

Kanada.

Fatal industrial accidents in Canada in 1932. The labour gazette 1933, nr 3.

Tyskland.

JACOBI. Die Explosion des Gasbehälters in Neunkirchen und ihre Lehren. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 2/3.

Arbetslön och arbetstid.

FUHS, R. Stand der Ratifikationen des Übereinkommens über die Arbeitszeit im Kohlenbergbau. Soziale Praxis 1933, nr 16.
NIXON, J. W. Index-numbers of wages: a survey. Revue de l'institut international de statistique 1933, nr 1.
Fyrtiotimmarsveckan. Industritidningen 1933, nr 3.

Sverige.

NYSTRÖM, B. Jordbrukslönerna under världsdepressionens tryck. Landtmannen 1933, nr 13.

Amerikas förenta stater.

Wages and hours of labor in rayon and other synthetic yarn manufacturing, 1932. Monthly labor review mars 1933.
Wages and hours of labor in the Portland cement industry, 1929 and 1932. Monthly labor review mars 1933.

Danmark.

Lovforslagene om 40 Timers Arbejdsuge og om Overarbejdsforbud. Arbejdsgiveren 1933, nr 7.

Norge.

Arbeidstiden ved statsbanene. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1933, nr 3.

Storbritannien.

The adjustment of wages by sliding scale arrangements. The Ministry of labour gazette 1933, nr 4.
Changes in rates of wages and hours of labour in 1932. The Ministry of labour gazette 1933, nr 4.

Tyskland.

DERDACK. Zulassung von Sonntagsarbeit für die Herstellung von Konditorwaren. Soziale Praxis 1933, nr 15.
Arbeitsverdienste im deutschen Steinkohlen- und Braunkohlenbergbau. Wirtschaft und Statistik 1933, nr 6.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

BROUCKÈRE, L. DE. Chômage et travaux publics. Revue du travail 1933, nr 3.
D[ICH], J. S. Forbud mod Dobbelterhverv? Socialt Tidsskrift 1933, nr 3.
FEHLINGER, H. Teknologisk arbetslöshet. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 13.
THIBERT, MARGUERITE. The economic depression and the employment of women. International labour review april 1933.
ZEISL, H. Zur Soziographie der Arbeitslosigkeit. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 69, s. 96.
The problem of the unemployment of young persons. International labour review april 1933.

Sverige.

ENGKVIST, O. Undersökning av ett byggnadsföretags inverkan på arbetsmarknaden. (Föredrag med diskussion.) Byggmästaren 1933, nr 10.
JACOBI, A. Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna under 1932. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 13.
[LANDSKOMMUNERNAS FÖRBUND]. Bostadsbyggande såsom medel mot arbetslöshet. (Yttrande.) Landskommunernas tidskrift 1933, nr 4.

Amerikas förenta stater.

BURNS, E. M. Die nichtlandwirtschaftliche Arbeitslosigkeit in den Vereinigten Staaten 1930—1932. Weltwirtschaftliches Archiv B. 37, s. 529.

Cooperative self-help activities among the unemployed. Monthly labor review mars 1933.

Labor turnover in American factories, 1932. Monthly labor review mars 1933.

Progress and limitations of farm mechanization in the United States. Monthly labor review mars 1933.

Technological changes, productivity of labour, and labour displacement in United States industries. International labour review april 1933.

Unemployment reserves. Conference board bulletin mars 1933.

Belgien.

ROLAND, J. [M. FL.] Le sort des jeunes chômeurs. Le progrès social febr. 1933.

Kanada.

Emergency relief in Canada. The labour gazette 1933, nr 3.

Norge.

Offentlig arbeidsledighetstrygd. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1933, nr 3.

Storbritannien.

Seasonal employment during holiday periods, 1932. The Ministry of labour gazette 1933, nr 4.

Tyskland.

KLUMKER, C. J. Die inneren Schwierigkeiten des Arbeitsdienstes. Soziale Praxis 1933, nr 14.

Die Entwicklung des freiwilligen Arbeitsdienstes seit August 1932. Wirtschaft und Statistik 1933, nr 6.

Konjunkturwende in der Bauwirtschaft? Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 14.

Die Landhilfe. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 13.

Befolkningsfrågan.

GINI, C. Sur une méthode pour déterminer le nombre moyen des enfants légitimes par mariage. *Revue de l'institut international de statistique* 1933, nr 1.

HUSSON, R. Les applications de la statistique à la démographie et à la biologie par R. Risser. [Recension.] Journal de la Société de statistique de Paris 1933, nr 4.

SCHÖTT, E. D. Några ord om blodgrupperna och deras betydelse för människan och samhället. Nordisk hygienisk tidskrift 1933, nr 1/5.

Sverige.

CLEVE-VGN EULER, ASTRID. Har preventivlagen något existensberättigande? Hertha 1933, nr 4.

Finland.

BRUUN, O. En återblick på befolkningsutvecklingen i Helsingfors. Ekonomiska samfundets tidskrift. Ny serie nr 27.

MODEEN, G. En prognos för den framtida befolkningsutvecklingen i Helsingfors. Ekonomiska samfundets tidskrift. Ny serie nr 27.

Tyskland.

EISNER, R. Altersgliederung der Bevölkerung und Berufsnachwuchs. Jugend und Beruf 1933, nr 3.

RULFFS. Die Sterilisierung geistig Minderwertiger nach geltendem und künftigem deutschen Recht. Soziale Praxis 1933, nr 14.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

BERGSTRÖM, M. En utredning om byggnadsteknisk rationalisering. Byggmästaren 1933, nr 9.

GRAFSTRÖM, N. Kring höghusproblemet. Byggmästaren 1933, nr 8.

[LANDSKOMMUNERNAS FÖRBUND.] Förbättring av bostadsförhållandena på landsbygden. (Yttrande.) Landskommunernas tidskrift 1933, nr 4.

Amerikas förenta stater.

Building operations in principal cities, 1932. Monthly labor review mars & april 1933.

Danmark.

Undersögelser vedrörende Etagearealets Anvendelse i forskellige köbenhavnske Bydele. Statistisk Maanedsskrift 1933, nr 12.

Storbritannien.

GREENWOOD, A. A monument to private enterprise. The government's »anti-housing» bill. The Labour magazine april 1933.

Tyskland.

GUT, A. Wohnungsaufsicht und Wohnungspflege. Soziale Praxis 1933, nr 17.

MEIER, W. Die Entwicklung des Rechts der gemeinnützigen Wohnungsunternehmen. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 10.

Steuererleichterungen für den Hausbesitz. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 13.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

BAUM, MARIE. Überblick über neuere Literatur auf dem Gebiete der sozialen Fürsorge. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 69, s. 80.

KOCK, J. C. Ciamac. (Conférence internationale des associations de mutilés de guerre et anciens combattants.) Socialt Tidsskrift 1933, nr 3.

NILSSON, ADA. Handeln med kvinnor och barn. Mellanfolkligt samarbete 1933, nr 4.

Sverige.

BEIJER, ELSA. Stockholms barnavårdsbyrås hemhjälp. Hertha 1933, nr 4.

MOUREAU, N. Brandfaran och räddningsmöjligheterna [vid ålderdomshem]. Tidskrift för fattigvård 1933, nr 2.

Finland.

BÖÖK, E. Lag angående ändring av lagen om fattigvården. Social tidskrift 1933, nr 4.

Tyskland.

KAUFMANN, H. Über die Wirtschaftlichkeit der Rechtsfürsorge. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 10.

Föreningsväsen.

GROSSE, F. Deutschland-Italien. Die Gewerkschaften in der italienischen faschistischen und in der deutschen nationalsozialistischen Revolution. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 15.

Storbritannien.

CITRINE, W. M. Brittisk arbetarrörelse kontra diktatur. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 15.

PÅHLMAN, A. En engelsk fackföreningstidning för hundra år sedan. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 16.

Tyskland.

DÜNNEBACKE, A. Arbeiterschaft und nationale Revolution. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 15.

Fackföreningarna. En principförklaring av den tyska landsorganisationen. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 15.

Fackföreningarna och nazistregimen. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 13.

Die Gewerkschaften. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 13.

Neuregelung in der Interessenvertretung der Arbeitnehmer. Soziale Praxis 1933, nr 15.

Umgestaltung der Wirtschaftsorganisationen und Arbeitgeberverbände. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 15.

Umgestaltungen in der Angestelltenbewegung. Soziale Praxis 1933, nr 16.

Zur Einordnung der Gewerkschaften. Soziale Praxis 1933, nr 13.

Hälso- och sjukvård.

GARBOE, A. Sygdom og Samfund. Socialt Tidsskrift 1933, nr 3.

Storbritannien.

SUTHERS, R. B. National league of the blind. The Labour magazine april 1933.

Jord- och egnahemsfrågan.

BONNÉ, A. Das Fellachenproblem im Vorderen Orient. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 69, s. 1.

Sverige.

HOLE, E. Arbetarsmåbruk. Sunt förnuft 1933, nr 3.

Tyskland.

PFANNSCHMIDT, M. Um die Zukunft der Ostsiedlung. Soziale Praxis 1933, nr 15.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

WAGENFÜHR, H. Kartellpreise und Tariflöhne im Konjunkturverlauf. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 138, s. 501.

Danmark.

Arbejdsstandsninger 1932. Statistiske Efterretninger 1933, nr 12.

Italien.

I contratti collettivi del lavoro nel 1932. Sindacato e corporazione 1933, nr 2.

Nederländerna.

De collectieve arbeidsovereenkomsten op 1 Juni 1932. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1933, nr 2.

Norge.

NORSK ARBEIDSGIVERFORENING. Om forandringer i lov om arbeidstvister. (Uttalelse.) Arbeidsgiveren 1933, nr 7/8.

Boikottvarsler erklært likeoverfor norsk arbeidsgiverforenings medlemmer 1930—1932. Arbeidsgiveren 1933, nr 7/8.

Kooperation.

BAROU, N. Aspects of co-operative credit organisation. The co-operative review mars/april 1933.

HOUGH, J. A. Co-operative capital. The co-operative review mars/april 1933.

IHRIG, K. Die unmittelbaren Verbindungen zwischen Verbraucher- und landwirtschaftlichen Erzeugergenossenschaften. Vierteljahrsschrift für Genossenschaftswesen april 1933.

POISSON, E. L'Alliance coopérative internationale et les principes de Rochdale. Revue des études coopératives 1 kv. 1933.

Sverige.

OLBERG, P. Eigenproduktion des Kooperativa Förbundet. Schweiz. Konsum-Verein 1933, nr 13.

Storbritannien.

ALEXANDER, A. V. New attack on working-class savings [beskattning av koop. föreningar]. The Labour magazine april 1933.

MARSHALL, C. J. The first co-operative society in Hucknall. The co-operative review mars/april 1933.

Levnadskostnader.

ZAHN, F. Der Lebenskostenindex — ein zuverlässiges Messinstrument? Journal de la Société hongroise de statistique 1932, nr 3.

Storbritannien.

ADDISON, C. The fight for control of food supplies. The Labour magazine april 1933.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Sverige.

EKELÖF, G. Domnarvets industriskola. Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1933, nr 2/3.

Nykterhetsfrågan.

Sverige.

ÅMAN, A. Några sidor av vår alkoholistlagstiftning och dess tillämpning. Tidskrift för systembolagen 1933, nr 4.

Finland.

TUHTI, R. Den lagliga förbrukningen av alkoholdrycker år 1932. Social tidskrift 1933, nr 4.

Norge.

Drukkenskapsforseelser i 1932. Statistiske meddelelser 1933, nr 1/2.

Schweiz.

Schweiz och alkoholen. Tidskrift för systembolagen 1933, nr 4.

Socialförsäkring.

ZUR VERTH, M. Unfallheilkunde als Fachwissenschaft. Nordisk försäkringstidskrift 1933, nr 2.

Sverige.

GEIJER, J. Om avfattningen av beslut och utslag enligt olycksfallsförsäkringslagen. Arbetarskyddet 1933, nr 3.

Danmark.

BACKER, K. H. De artificielle Dermatiter og den sociale Forsikring. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1933, nr 3.

Finland.

HALLSTEN, O. Olika slag av försäkringsavtal vid obligatorisk olycksfallsförsäkring år 1931. Social tidskrift 1933, nr 4.

Norge.

BERNER, J. H. Forholdet mellem trygdekassene og lægene i Norge. Sv. sjukkasse-tidning 1933, nr 4.

Storbritannien.

SMYTH, J. L. »Burden» of workmen's compensation. The Labour magazine april 1933.

Tyskland.

DOBBERNACK & SAUERBORN. Entwicklung und Stand der deutschen Sozialversicherung. Die Reichsversicherung 1933, nr 2/3.

HENRIQUES, CLARA. Die Veränderungen des Krankheitsrisikos in der Sozialversicherung. Zeitschrift für die gesamte Versicherungs-Wissenschaft 1933, nr 2.

POERSCHKE. Sozial-Etat 1932. Die Sozialversicherung. Soziale Praxis 1933, nr 15.

Neuordnung in der Krankenversicherung. Soziale Praxis 1933, nr 13.

Ut- och invandring.

Amerikas förenta stater.

Occupational trends in immigration to the United States, 1928 to 1932. Monthly labor review mars 1933.

Tyskland.

Überseeische Auswanderung und Einreise im Jahre 1932. Wirtschaft und Statistik 1933, nr 6.

Ungern.

THIRRING, G. Les mouvements d'émigration dans l'ancienne Haute-Hongrie. Journal de la Société hongroise de statistique 1932, nr 3.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Women's bureau.

Annual report of the director. 14 (1931/32). Wash. 1932.

Bulletin. Wash. 1931—33.

91. *Pidgeon, Mary Elizabeth.* Women in industry. A series of papers to aid study groups. (31.)
97. The employment of women in the sewing trades of Connecticut. Preliminary report. (32.)
98. *Smith, Florence P.* Labor laws for women in the states and territories. Revision of bulletin 63. (32.)
99. The installation and maintenance of toilet facilities in places of employment. (33.)

AMERIKAS FÖRENTA STATER. National safety council.
Transactions. 21st annual safety congress, Washington, D. C., Oct. 3—7. [Chicago 1933.]
AUSTRALIEN. Commonwealth bureau of census and statistics.
Labour report. No 22 (1931). Canberra 1933.
BASEL. Allgemeiner Consumverein beider Basel.
Jahresbericht und Rechnung. 67 (1932). Basel 1933.
BAUER, O. Rationalisering — felrationalisering. Övers. [fr. tyskan] av A. Ahlberg. Sthlm 1933.
BELGIEN. Ministère de l'industrie et du travail.
Allocations familiales. Loi du 4 août 1930. Brux. 1933.
— — Inspection du travail et des établissements dangereux, insalubres ou incommodes.
Rapports annuels de l'inspection du travail. Année 32 (1931). Brux. 1932.
BORÅS. Festskrift utg. av Tekniska förbundet i Borås vid dess 25-årsjubileum den 4/4 1933. Sthlm 1933.
CALIFORNIEN. Department of industrial relations.
Biennial report. 2 (1930/32). Sacramento 1932.
DANMARK. Det statistiske Departement.
Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1933.
Bd 92: H. 4. Ansættelserne til Indkomst- og Formueskatten for Skatteaaret 1932/33. Afd. 1. Hovedoversigt.
» 93: » 1. Danmarks Handelsflaade og Skibsfart 1931.
ESTLAND. Ja sotsiaalministeerium. — Ministère de l'instruction publique et des affaires sociales.
La protection du travail en Estonie en 1931. Tallinn 1932.
FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hfors 1932—33.
18 A. Industristatistik. 48 (1931). (33.)
22. Försäkringsväsendet.
A. 36. Berättelse angående försäkringsväsendet i Finland under år 1930. (32.)
B. 26. Försäkringsinspektörens berättelse angående de lokala brandstods- och kreatursförsäkringsföreningarnas verksamhet under år 1930. (32.)
[Kommittébetänkande[1]] 1932. Helsinki 1932.
2. [Från arbetslöshetskommittén[2].]
5. [Från sjömanshuskommittén.]
— Andelskassornas centralkreditanstalt-aktiebolag.
Årsberättelse 1932. Hfors 1933.
— Centralhandelskammaren i Finland.
Årsberättelse. 15 (1932). Hfors 1933.
GUNNARS, E. Amerikansk detaljhandel. Under medverkan av *R. Engvall*. Sthlm 1933. (Skrifter utg. av Affärsekonomiska forskningsinstitutet vid handelshögskolan i Stockholm. 2.)
HARMAJA, LAURA. Husmoderns ekonomiska gärning. 2 uppl. Sthlm 1932.
INGENIÖRSVETENSKAPSAKADEMIEN.
Handlingar. Sthlm 1933.
121. *Ekström, J.-E.* Studien über dünne Schalen von rotationssymmetrischer Form und Belastung mit konstanter oder veränderlicher Wandstärke.
122. *Fänge, B.* En grafisk metod att bestämma tillgången till sol i en stadslägenhet.
123. *Lovén, G.* Två grafiska metoder för beräkning av tider för solbestrålning å husfasader eller i rum.
Meddelande. Sthlm 1933.
105. *Ekström, V.* Beräkning medelst nomogram av energiförluster.
INSTITUT INTERNATIONAL D'AGRICULTURE.
Annuaire international de statistique agricole 1931/32. Rome 1932.
INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Studies and reports. Geneva 1933.
Ser. A. (Industrial relations.)
34. Conciliation and arbitration in industrial disputes.
Ser. F. 2nd sect. (Safety.)
6. Safety in the manufacture and use of celluloid.
INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
17th session, Geneva, 1933.
Report. Geneva 1933.
2. Invalidity, old-age and widows' and orphans' insurance. 2nd discussion.
JUGOSLAVIEN. Statistique générale d'État.
Annuaire statistique. Livre 1 (1929). Biogr. 1932.
LETTLAND. Valsts statistiskā pārvalde. — Bureau de statistique de l'État.
Statistique du travail. Année 6 (1931). Riga 1932.
NATIONERNAS FÖRBUND. Commission of enquiry into traffic in women and children in the East.
Report to the council. Geneva 1933. (Publ. 1932: 4. 8.)
NEW YORK (State). Department of labor. Industrial commissioner.
Special bulletin. Albany 1932.
176. Causes of compensated accidents. 1929/30.
177. Court decisions on workmen's compensation law August, 1929—August, 1932. Coverage and constitutionality.
178. Cost of compensation. 1930—31.
NYA ZEELAND.
Juvenile unemployment. Report. Wellington 1933.
— Unemployment board.
Report. [2 (1931/32).] Wellington 1933.
[ROSBERG, Å.] Stockholms lokala samorganisation 20 år, 1911—31. Sthlm 1931.
SCHWEIZ. Eidgenössisches statistisches Amt.
Statistische Quellenwerke. Bern 1933.
28. Eidg. Volkszählung 1. Dez. 1930. Bd 1.

[1] På finska. Författningsförslag även på svenska. — [2] Sammandrag på svenska.

29. Die Unternehmungen in der Schweiz. (Eidg. Betriebszählung 1929. Bd 5.)
30. Eidg. Volkszählung 1. Dez. 1930. Bd 2.
33. Schweizerische Forststatistik 1931.

SITUATION, The, in Germany at the beginning of 1933. New York 1933. (National industrial conference board.)

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1933.
Industri och bergshantering.
Industri. Berättelse för år 1931 av Kommerskollegium.

STORBRITANNIEN. Economic advisory council. Committee on empire migration. Report. Lond. 1932.
— Oversea settlement committee. Report. 1931/32. Lond. 1932.
— Permanent consultative committee on official statistics.
Guide to current official statistics of the United Kingdom. Vol. 10 (1931). Lond. 1932.

SVENSKA BLECK- OCH PLÅTSLAGAREFÖRBUNDET. Års- och revisionsberättelser. 1932. Sthlm 1933.

SVENSKA BOSTADSKREDITKASSAN. Räkenskapsåret 3 (1932). Sthlm 1933.

SVENSKA BRYGGERIINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET. Verksamhetsberättelse. 1932. Sthlm 1933.

SVENSKA HATT- OCH PÄLSINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET.
Verksamhets- och revisionsberättelser 1932. Sthlm 1933.

SVERGES ARBETARES CENTRALORGANISATION.
Protokoll förda vid Sverges arbetares centralorganisations 8:e kongress i Stockholm d. 4—12 sept. 1932. Sthlm 1932.

TYSKLAND. Statistisches Reichsamt.
Industrielle Produktion. Sammlung produktionsstatistischer Ergebnisse bis zum Jahre 1932. Berl. 1933. (Wirtschaft und Statistik. Sonderh. 10.)

UTREDNINGAR i sjöfartsavgiftsfrågan verkställda av Svenska hamnförbundet. Sthlm 1933.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1933. Sthlm 1933.
17. Berättelse över statens spannmålsnämnds verksamhet m. m. under år 1932. [Avg. d. 25 jan. 1933.] (Jo.)

WENDT, G. v. Föda, hälsa och motståndskraft. Sthlm 1933.

[WESTERGAARD, H.] Til Harald Westergaard 19. april 1933. Khvn 1933. (Nationalökonomisk Tidsskrift. Bd 71. Tillægsh.) (Ur innehållet: *Alsing, J., & Nybölle, H. Cl.* Studenterne 1913—24. En statistisk Studie. — *Heckscher, E. F.* En befolkningsstatistik från det adertonde århundradets första hälft. — *Jensen, Adolph.* Nogle Betragtninger over Malthus og Befolkningsloven. — *Pedersen, Jörgen.* Prisniveauet. — *Warming, J.* En Verden uden Kriser. — *Zeuthen, F.* Afstanden mellem Bedriftcellerne og det prispolitiske Sammenspil.)

VÄGHÅLLNINGSBESVÄRET, Allmänna, på landet. Statistisk tabell angivande för varje väghållningsdistrikt och län de allmänna vägarnas längd och kostnaden för väghållningen m. m. för år 1931. I enlighet med uppgifter från vägstyrelserna upprättad i K. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Sthlm 1933.

YEAR BOOK, Anglo-swedish. 1933. Lond. 1933. (Swedish chamber of commerce of the United Kingdom.)

ÅBO. Statistisk årsbok för Åbo stad. 17 (1932). Åbo 1932.

Nytillkommen tidskrift.

REVUE de l'Institut international de statistique. La Haye.

Nedlagda tidskrifter.

DIE ARBEIT. Zeitschrift für Gewerkschaftspolitik und Wirtschaftskunde. Berl.

GEWERKSCHAFTS-ZEITUNG. Organ des Allgemeinen deutschen Gewerkschaftsbundes. Berl.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 april—10 maj 1933 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
135.	K. kung. om ackordslån och stödlån till jordbrukare	21 april
138.	K. förordn. ang. statsverkets fond av rusdrycksmedel	21 »
139.	Lag ang. fortsatt giltighet av lagen den 13 juli 1926 (nr 398) om arbetstiden å svenska fartyg (sjöarbetstidslagen)	21 »
140.	K. kung. ang. fortsatt giltighet av förordn. den 13 juli 1926 (nr 399) med närmare föreskrifter rörande tillämpningen av lagen om arbetstiden å svenska fartyg (sjöarbetstidslagen)	21 »
142.	Lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 30 juni 1913 (nr 120) om allmän pensionsförsäkring	21 »
143.	K. kung. ang. ändrad lydelse av §§ 9 och 13 i instruktionen för pensionsstyrelsen den 11 december 1914 (nr 456)	21 »
144.	K. förordn. om ändrad lydelse av § 3 mom. 1 och 2 i förordn. den 31 mars 1922 (nr 130) ang. uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete	21 »

Arbetsmarknaden under maj månad 1933.

Antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket sjönk från 510 i april till 458 i maj. Motsvarande siffror för år 1932 voro 341 och 339.

Den förbättring av det svenska arbetsmarknadsläget, som plägar inträda med vår- och sommarsäsongens inbrott, har icke heller i år uteblivit. Redan under april konstaterades en icke obetydlig nedgång i antalet arbetsansökningar, under det att siffran för lediga platser visade stigande tendens. Under maj ha ansökningstalen sjunkit kraftigare än föregående månad, på grund varav relationen mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft, trots något decimerad platstillgång, blev gynnsammare än i april.

Förbättringen sträckte sig över samtliga huvudgrupper med undantag av jordbruket, där anställningsmöjligheterna för den manliga arbetskraften synas bli allt knappare. Behovet avsåg i huvudsak en eller annan komplettering av statpersonalen samt yngre kör- och ladugårdsdrängar. I regel kunde platserna omedelbart tillsättas. Vid denna tid brukar anskaffningen av tillfällig arbetskraft för hacknings- och gallringsarbete på betfälten vara ett aktuellt problem, med stigande förmedlingssiffror för denna kategori. I år torde emellertid endast i ytterst ringa omfattning arbetsförmedlingarnas medverkan ha påkallats för erhållande av erforderlig personal, utan behovet har fyllts under hand. Från Kronobergs län har dock, i likhet med förut om åren, utplacerats betfolk till andra trakter, bl. a. till Stockholms och Gotlands län. — Inom skogshushållningen, där de under förra månaden slutförda avverkningarna åstadkommo ökad arbetslöshet, förmärktes i de nordliga landskapen en viss lättnad i samband med flottningsarbetenas påbörjande.

Minskning i arbetssökandefrekvensen framträdde särskilt inom byggnadsverksamheten och påverkades sannolikt av den inom hithörande yrken pågående arbetskonflikten. I samma mån som indragning av understöd från kommunalt och statligt håll ägt rum för de av konflikten berörda yrkesgrupperna, i samma mån upphörde också i allmänhet anmälningarna på arbetsförmedlingen. Inom den egentliga industrien uppvisade trävarubranschen något ljusare förhållanden än tidigare, under det att utvecklingen inom metall- och maskinindustrien gick i motsatt riktning. Vid vissa företag ha under månaden en del permitteringar måst göras. Beträffande beklädnadsindustrien förmärktes en stigande efterfrågan på arbetskraft, och på sina håll var det svårt att uppbringa tillräckligt antal kunniga sömmerskor. Några större förskjutningar i övrigt äro ej att anteckna inom industrigruppen.

För sjöfolket har arbetsmarknaden ytterligare något förbättrats, sedan en del upplagda fartyg återupptagit seglationen och trafiken kommit mera allmänt i gång. Ett betydande överskott av sökande förefanns emellertid inom flertalet specialgrupper. Från sjömanshusen redovisades 4 772 påmönstringar och 2 774 avmönstringar; förra månadens siffror voro resp. 4 867 och 2 972.

Inom handel och samfärdsel var efterfrågan på arbetskraft livligare än under april, dock med undantag för butiks- och magasinspersonalen, som nu uppvisade det ogynnsammaste relationstalet inom gruppen. Restauranger och pensionat hade inför sommarsäsongen ökat behov av personal, särskilt i fråga om kokerskor och servitriser. För sjukvårdsbiträden till såväl sjukhus som privata familjer var platstillgången god, dock mest avseende tillfälliga anställningar och semestervikariat, och här och var rådde brist på vana biträden.

På det husliga området var tillgången på platser större än vanligt, särskilt för kunniga ensamjungfrur, villiga att medfölja till landet under sommaren. Likaså var efterfrågan på barnsköterskor livlig, men platserna voro svårtillsatta, enär det i flertalet fall gällde att deltaga även i annat arbete inom hemmet.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare steg under redogörelsemånaden från c:a 19 000 till 20 220. Vid utgången av maj 1932 var siffran 14 308. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av maj 176 825 mot 186 561 en månad tidigare. Den 1 maj 1932 var siffran 111 333.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under maj 1933 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	**171**
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	**198**
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	**413**
1933	*569*	*565*	*577*	*510*	*458*	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	**154**
1932	320	255	210	190	209	201	193	204	253	285	566	914	**283**
1933	*533*	*461*	*358*	*350*	*361*	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	**257**
1932	375	449	381	398	374	386	421	418	378	429	679	666	**445**
1933	*575*	*585*	*642*	*559*	*479*	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	**10·1**
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	**11·0**
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	24·2	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	**22·4**
1933	*28·8*	*27·6*	*28·6*	*25·7*	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Den produktiva arbetslöshetshjälpen i Tyskland, Storbritannien och de nordiska länderna.[1]

Tyskland.

Liksom man i vårt land infört termerna reservarbeten och beredskapsarbeten som beteckningar för två olika former av arbeten, anordnade för beredande av sysselsättning åt arbetslösa, så kan man i den tyska arbetslöshetspolitiken även skilja mellan två olika system för de arbetslösas försörjning genom produktivt arbete. Dessa äro

1) den i arbetslöshetslagen föreskrivna produktiva arbetslöshetsförsörjningen (wertschaffende Arbeitslosenfürsorge) medelst anordnande av offentliga nödhjälpsarbeten (Notstandsarbeiten) jämte därmed sammanhängande åtgärder;

2) de extra ordinära åtgärder för ökning av arbetstillgången (Arbeitsbeschaffung), som tid efter annan (1926, 1930 och 1932) igångsatts med syfte att på samma gång minska arbetslösheten och möjliggöra finansieringen av vissa allmännyttiga företag.

1. Nödhjälpsarbeten och därmed sammanhängande åtgärder.

De under denna beteckning hänförliga åtgärderna för nedbringande av arbetslösheten äro av två slag, nämligen

a) de egentliga nödhjälpsarbetena;

b) åtgärder för uppförande av lantarbetarbostäder.

En tredje försörjningsform, vilken numera även brukar hänföras till denna grupp, är

c) den frivilliga arbetstjänsten.

Nödhjälpsarbetena. Den s. k. produktiva arbetslöshetsförsörjningen har såväl före som efter arbetslöshetsförsäkringens genomförande ingått som ett led i den tyska arbetslöshetspolitiken. Nödhjälpsarbetarnas rättsliga ställning har emellertid under årens lopp genomgått åtskilliga förändringar. Ursprungligen (intill 1923) betraktades anställning vid offentliga nödhjälpsarbeten ungefär som ett vanligt arbetsförhållande, om också i vissa hänseenden underkastat särbestämmelser. Genom en förordning av den 17 november 1923 fastslogs emellertid, i motsats mot förut gällande praxis, att anställning vid nödhjälpsarbete icke vore att anse som ett arbetsförhållande, utan som en form av arbetslöshetsförsörjning. Nödhjälpsarbetaren skulle sålunda icke vara berättigad till någon avlöning, utan det av honom utförda arbetet skulle betraktas som en motprestation för uppburet arbetslöshetsunderstöd. För den händelse

[1] Utredning, verkställd för särskilda utskottet vid 1933 års riksdag.

härför krävdes mer än 24 timmars arbetstid per vecka eller arbetet eljest vore av mera krävande art, kunde dock viss tilläggsersättning medgivas.[1]

En jämkning i denna uppfattning om nödhjälpsarbetet såsom en understödstagaren åliggande arbetsprestation genomfördes emellertid redan 1925, då det — i en förordning av den 30 april — bestämdes, att nödhjälpsarbetarnas avlöning skulle närmare anpassas efter de löner, som utginge för motsvarande arbete å den öppna marknaden. En viss maximering av arbetsinkomsterna skulle dock vidhållas, så att arbetarna ej skulle finna det fördelaktigt att avvisa andra erbjudna arbetstillfällen. Med denna omläggning följde, att nödhjälpsarbetarna i förhållande till den obligatoriska socialförsäkringen (olycksfalls- och sjukförsäkring) betraktades som vanliga lönarbetare. Fråga uppkom också om huruvida en nödhjälpsarbetare vore berättigad att vid tvist om arbetsvillkoren hänvända sig till vederbörande arbetsdomstol. I flertalet fall — dock icke alltid — förklarade sig emellertid arbetsdomstolarna sakna befogenhet att handlägga dylika tvister, enär något verkligt arbetsförhållande icke ansågs föreligga.

Med genomförandet av 1927 års arbetsförmedlings- och arbetslöshetsförsäkringslag (AVAVG) inträdde ett helt nytt rättsförhållande. Genom denna lag (§ 139) erhöllo arbetsanstalterna befogenhet att av arbetslöshetsförsäkringens tillgångar bevilja lån eller direkta bidrag till arbetsföretag, som vore ägnade att främja »produktiv arbetslöshetsförsörjning». De arbetare, som sysselsattes vid dessa företag, skulle i praktiskt taget alla hänseenden intaga samma ställning som vanliga löntagare, sålunda vara berättigade att ingå kollektivavtal, välja driftsråd o. s. v. Den enda inskränkning, som i avtalsrättsligt hänseende vidtagits, är att vederbörande arbetsanstalt äger fastställa viss maximilön, som ej får överskridas, samt eventuellt föreskriva, vilket kollektivavtal för ifrågavarande arbete skall äga tillämpning.

Enligt i lagen lämnat bemyndigande har riksanstalten för arbetsförmedling och arbetslöshetsförsäkring sedermera (den 28 mars 1928) utfärdat närmare riktlinjer för den produktiva arbetslöshetsförsörjningen. Ur dessa bestämmelser kan följande anföras.

Nödhjälpsarbeten kunna anordnas såväl av offentliga korporationer (kommuner etc.) som av s. k. blandade företag (kommunala eller likartade företag i bolagsform) och privatföretag, som enligt sina stadgar arbeta i allmännyttigt syfte. Däremot äro rena affärsföretag uteslutna. Arbetets utförande bör, där anordnaren är en offentlig myndighet, i regel utlämnas åt privata entreprenörer.

Uttagning av arbetskraft till nödhjälpsarbetena måste, därest något bidrag för dessa arbetare skall kunna påräknas, ske genom den offentliga arbetsförmedlingen. Ingen får hänvisas, som ej varit arbetslös minst två veckor, och i allmänhet äga de företräde, som ha bakom sig en längre tids arbetslöshet, särskilt sådana, som uttagit hela det från arbetslöshetsförsäkringen utgående understödet och sålunda äro hänvisade till det s. k. krisunderstödet. Även personer, som icke ens äro berättigade till krisunderstöd, utan överförts till fattig-

[1] Jfr »Die rechtliche Stellung der Notstandsarbeiter» i Reichsarbeitsblatt 1927, nr 27 (s. II: 405).

vårdsklientelet, kunna hänvisas till nödhjälpsarbete under förutsättning att vederbörande fattigvårdsmyndighet svarar för den del av kostnaden, som faller på dessa arbetare.

Anställningen vid ett nödhjälpsarbete får i regel ej överstiga tre månader i följd. I varje fall får en arbetare ej mer än sex månader under ett år ha dylikt arbete.

De bidrag, som lämnas till nödhjälpsarbeten, kunna vara av två slag, grundbidrag (Grundförderung) och tilläggsbidrag (verstärkte Förderung). *Grundbidraget* kan utgå antingen som lån eller som tillskott utan återbetalningsskyldighet; i praktiken förekommer mest den senare formen. Bidraget utgår, i den mån de anställda äro berättigade till understöd från arbetslöshetsförsäkringen, av försäkringsmedel, i annat fall av anslaget till krisunderstöd resp. fattigvårdsmedel. I varje fall får bidraget ej uppgå till högre belopp än vad resp. understödsgrenar spara in genom de arbetslösas hänvisning till nödhjälpsarbetet, vilket i praxis innebär, att grundbidraget begränsas till högst 3 RM. per utfört dagsverke.

Tilläggsbidrag utgår endast för sådana nödhjälpsarbeten, vilkas utförande är att anse såsom synnerligen betydelsefullt ur folkhushållningssynpunkt, men som icke kunna finansieras enbart med grundbidrag. Bidraget, som utgår i form av l å n, utbetalas till hälften av riket, till hälften av vederbörande land (delstat). Sammanlagda lånesumman får uppgå till högst 80 % av totala arbetskostnaden. För finansiering av denna långivning har bildats en särskild kreditanstalt (Gesellschaft für öffentliche Arbeiten), vars uppgift är att lånevägen uppbringa de för tilläggsbidrag erforderliga medlen.[1] Som säkerhet för dessa lån äger bolaget förfoga över de avsevärda kapital, som av riksregeringen tidigare investerats i lån till olika produktiva företag och som, i den mån de amorteras, sålunda åter göras disponibla för produktiva ändamål.

I förhållande till den arbetslöshet, som under senare år registrerats i Tyskland, ha nödhjälpsarbeten aldrig haft någon särdeles stor omfattning, och av hela antalet understödda arbetslösa är det ej heller mer än en ringa procent, som hänvisats till arbetslinjen. Under år 1928 sysselsattes i medeltal 67 000 nödhjälpsarbetare, men allt efter som kommunernas ekonomiska bärkraft försvagats genom den stegrade arbetslösheten har också nödhjälpsarbetenas omfattning minskats, så att det genomsnittliga arbetarantalet 1930 endast var hälften så stort som två år tidigare. Under 1932 framtvingade det alltmer kritiska läget ånyo en utvidgning av nödhjälpsarbetena, såsom nedanstående siffror utvisa:

Antal nödhjälpsarbetare, berättigade till	Jan. 1932	April 1932	Juli 1932	Okt. 1932	Jan. 1933
arbetslöshetsförsäkring	4 089	10 541	11 606	18 805	7 291
krisunderstöd	6 799	22 720	39 947	60 583	14 029
fattigvård	1 271	2 974	5 397	10 466	2 345
Summa	**12 159**	**36 235**	**56 950**	**89 854**	**23 665**

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1930, sid. 798. — Under senare månaderna (efter september 1932) ha förutom de av sällskapet anskaffade medlen också avsevärda anslag från det s. k. arbetsanskaffningsprogrammet (se sid. 361) anvisats till tilläggsbidragen.

Såsom av tablån framgår, har nödhjälpsarbetenas omfattning varit mycket växlande efter årstiden. Under vintern, då väderleken lägger hinder i vägen för en hel del av de arbeten, som här komma i fråga (anläggnings- och avdikningsarbeten m. m.), undergår arbetarantalet en stark minskning. Även de månader, då arbetsstyrkan varit som störst, har antalet vid nödhjälpsarbetena sysselsatta arbetslösa dock under 1932 ej uppgått till mer än c:a 2 % av hela antalet personer, som i en eller annan form erhållit arbetslöshetshjälp i Tyskland. I mars 1933 steg motsvarande siffra däremot till 4 %.

Antalet vid nödhjälpsarbetena under de två senaste räkenskapsåren utförda dagsverken samt dessas fördelning på olika slag av arbeten framgår av följande tablå:

Miljoner dagsverken	jan. 31–[1] mars 32	april 32–mars 33
Direkt räntabla arbeten		
Jordförbättringsarbeten	3·0	5·6
Övriga (kraft-, gas- och vattenledningar m. m.)	1·8	1·7
Väg- och gatubyggnadsarbeten	4·4	4·4
Andra anläggningsarbeten (kanaler m. m.)	1·8	1·3
Summa	**11·0**	**13·0**
Därav: Arbeten med endast grundbidrag	3·7	7·3
Arbeten med såväl grund- som tilläggsbidrag	7·3	5·7
Utbetalt *grundbidrag*, i milj. RM.	*30·4*	*26·5*

Kostnaderna för *tilläggsbidrag* belasta, såsom förut nämnts, numera icke riksbudgeten, utan bestridas — vad rikets andel beträffar — genom Deutsche Gesellschaft für öffentliche Arbeiten, som under budgetåret $^1/_4$ 31—$^{31}/_3$ 32 utbetalade lån om inalles 37·4 milj. RM. För den följande tiden saknas uppgifter.

Uppförande av lantarbetarbostäder. Såsom ett särskilt led i den produktiva arbetslöshetsförsörjningen har under hela efterkrigstiden ingått utgivande av vissa subventioner till byggande av arbetarbostäder på landsbygden. Under åren 1921—32 ha på detta sätt åstadkommits inalles 67 000 lantarbetarbostäder, därav c:a 25 600 lönebostäder och 41 400 egnahem. Numera är denna speciella gren av den tyska arbetsanskaffningspolitiken dock ställd på avskrivning, i det att nya understöd hädanefter ej beviljas annat än till sådana byggen, för vilka byggherren redan vidtagit vissa förarbeten eller iklätt sig särskilda förpliktelser. Under fjärde kvartalet 1932 beviljades sålunda understöd till allenast 45 bostäder (nästan uteslutande egnahem). Rikets utgifter för denna subventionsverksamhet uppgingo under ifrågavarande kvartal till sammanlagt 1 144 000 RM., varav tydligen större delen åtgick till tidigare beviljade understöd.[2]

[1] Detta räkenskapsår omfattar 15 månader, beroende på att man fr. o. m. 1932 övergått till att föra räkenskaperna per budgetår ($^1/_4$—$^{31}/_3$).

[2] Utförligare uppgifter rörande denna subventionsverksamhet torde kunna erhållas i en av »Bostadsutredningen för landsbygden» sammanställd, ännu ej publicerad redogörelse.

Den frivilliga arbetstjänsten. Den frivilliga arbetstjänsten bildar en i många hänseenden egenartad institution inom den tyska arbetslöshetsförsörjningen. Dess huvudsakliga syfte är att bereda sådana arbetslösa, som icke kunna placeras i produktivt arbete, ett skydd mot de faror i moraliskt o. a. hänseenden, som sysslolösheten medför, genom att ge dessa arbetslösa tillfälle att deltaga i vissa arbeten, som icke äro i så måtto produktiva, att de kunna utföras såsom nödhjälpsarbeten, men som dock äro att anse som allmännyttiga. I främsta rummet är arbetstjänsten avsedd för arbetslösa i de yngre årsklasserna (under 25 år), vilka såsom icke-familjeförsörjare vanligen fått stå i efterhand vid uttagning av arbetskraft till nödhjälpsarbetena. Deltagandet var till en början i huvudsak begränsat till sådana arbetslösa, som uppburo arbetslöshets- eller krisunderstöd, och dessa voro då berättigade att under tjänstetiden erhålla sedvanligt understöd, vilket dock, där så befanns lämpligt, kunde utbetalas till den institution, som anordnade arbetet, mot att denna institution åtog sig ansvaret för de arbetslösas underhåll under den tid de deltogo i arbetstjänsten. Alternativt kunde överenskommelse träffas med anordnaren om ett enhetligt understödsbelopp — högst 2 RM. per dag — för samtliga vid en arbetsplats sysselsatta personer. Sedermera (från juli 1932), då arbetstjänsten gjordes tillgänglig för all ungdom, oavsett yrke och understödsrätt, blev regel, att de anordnande institutionerna (Träger der Arbeit) för varje arbetstjänstvillig tilldelades ett bidrag av högst 2 RM. per dag, mot skyldighet att lämna arbetsdeltagarna naturaunderhåll och en mindre kontantersättning (fickpengar) till motsvarande värde; det till deltagarna eventuellt utgående arbetslöshetsunderstödet bortfaller däremot under den tid de fullgöra arbetstjänsten.

Rörande arbetstjänstens uppkomst och utveckling intill juli 1932, då organisationen i vissa hänseenden omlades, föreligger en översiktlig framställning i Sociala Meddelanden 1932 (sid. 666 ff.). Beträffande utvecklingen efter denna tidpunkt kunna följande siffror meddelas.

Antalet arbetstjänstvilliga, som den 1 augusti uppgick till ej fullt 100 000, har under de följande månaderna kraftigt ökats och utgjorde den 1 december 286 000. Senare har på grund av väderleksförhållandena vissa inskränkningar ägt rum, så att den 1 februari 1933 endast 177 000 personer voro i arbete. Bland de arbetstjänstvilliga voro endast ett mindretal (i november 6 %) kvinnor.

Arbetarnas fördelning på olika slag av arbeten framgår av följande siffror, avseende november månad 1932.

Jordförbättringsarbeten	98 000
Vägförbättringsarbeten	60 000
Skogsarbeten	26 000
Anordnande av egnahem och koloniträdgårdar	23 000
Arbeten i folkhygieniskt syfte	40 000
Andra arbeten (»Not- und Winterhilfe», m. m.)	39 000

Kostnaden för varje vid den frivilliga arbetstjänsten sysselsatt person beräknas till c:a 1 000 RM. per år, varav 600 RM. utgår av allmänna medel och 400 utgör kostnad för material m. m., som betalas av den institution, för vars räkning arbetet utföres.

Ett på den sista tiden startat sysselsättningsprojekt, som i mycket liknar den frivilliga arbetstjänsten, är den s. k. *landhjälpen*. Syftet härmed är att bereda arbetslös ungdom från städerna sysselsättning inom jordbruket, särskilt å smärre bondgårdar. Uttagningen till detta arbete skall liksom vid arbetstjänsten vara helt frivillig. I första hand uttages ungdom i åldern 16—21 år, med företräde för sådana, som i minst 10 veckor fullgjort frivillig arbetstjänst. Arbetslösa över 21 år böra för att komma ifråga ha fullgjort 20 veckors arbetstjänst. Jordbrukare, som å sin gård vill mottaga dylik arbetskraft, är skyldig att behandla den anvisade medhjälparen som medlem i familjen, bereda honom erforderlig handledning i jordbruksarbete samt ge honom en efter hans arbetsprestationer avpassad lön. Som ersättning för sitt besvär erhåller jordbrukaren från vederbörande arbetsanstalt ett bidrag om högst 25 RM. per månad för manlig och 20 RM. för kvinnlig medhjälpare. Dessutom har en särskild premie ställts i utsikt för jordbrukare, som behåller en medhjälpare i sin tjänst minst ett år och därunder bibringar honom en omsorgsfull utbildning. Som villkor för bidraget gäller, att mottagandet av från landhjälpen anvisad arbetskraft icke får tagas till intäkt för minskning av den arbetsstyrka, som eljest användes på gården. Meningen är i stället, att den ökning av arbetskraften, som genom landhjälpen erhålles, skall möjliggöra en mera intensiv brukning av jorden, särskilt å sådana gårdar, där man i vanliga fall icke har råd att hålla sig med lejd arbetskraft, utan allt arbete måste utföras av familjens egna medlemmar.

Då bestämmelsen om landhjälp trätt i kraft först från mars 1933, saknas ännu alla uppgifter om rörelsens utveckling.

2. Extraordinära åtgärder för ökning av arbetstillgången.

Under denna rubrik sammanfattas de åtgärder, som med stöd av vissa s. k. nödförordningar igångsatts för skapande av nya arbetstillfällen i större skala än som kan åstadkommas enbart genom de egentliga nödhjälpsarbetena. Hithörande åtgärder kunna indelas i följande fyra grupper:

a) Understöd åt allmännyttiga arbeten.
b) Understöd för iståndsättande av bostadshus, uppdelning av lägenheter och omändring av affärslokaler till bostadslägenheter.
c) Understöd till småbruks- och egnahemsrörelsen.
d) Skattelindringar för meranställning av arbetskraft.

Understöd åt allmännyttiga arbeten. Sedan det försämrade ekonomiska läget under sommaren 1932 nödvändiggjort en kraftig nedskärning av rikets utgifter för arbetslöshetsförsörjningen (nödförordningen den 14 juni 1932), framträdde med ökad skärpa behovet av ökade arbetstillfällen för de arbetslösa. I den nämnda nödförordningen bestämdes också att offentliga arbeten, huvudsakligen i form av väg- och kanalanläggningar samt agrikulturtekniska arbeten, skulle igångsättas såsom nödhjälpsarbeten, och i en av riksarbetsministern den 16 juni 1932 utfärdad förordning föreskrevs därefter, att arbetslöshetsförsäk-

ringslagens bestämmelser om nödhjälpsarbeten (den förut nämnda § 139) skulle äga tillämpning jämväl å dessa arbeten. I enlighet med detta arbetsanskaffningsprogram planerades under senare hälften av 1932 extraordinära nödhjälpsarbeten av betydande omfattning. Enligt av riksarbetsanstalten vid utgången av 1932 sammanställda uppgifter utgjorde antalet igångsatta eller åtminstone beviljade företag 820, med en beräknad kostnad av inalles 168 miljoner RM. Härav skulle 120 miljoner erhållas som lån av de enligt nödförordningen anslagna medlen och 25 miljoner utgå som »grundbidrag» enligt arbetslöshetsförsäkringslagen. De arbetstillfällen, som vid dessa arbeten skulle beredas arbetslösa, uppskattades till 9·9 miljoner dagsverken. Hur mycket av dessa planerade arbeten, som i verkligheten kommit till stånd, är för närvarande icke bekant.

Efter regeringsskiftet i december 1932, då den för de ovannämnda åtgärderna ansvarige rikskanslern von Papen ersattes med von Schleicher, genomfördes också en omläggning av regeringens arbetsanskaffningsprogram. De nya bestämmelserna återfinnas i en den 15 december 1932 utfärdad ny nödförordning (Verordnung über Massnahmen zur Förderung der Arbeitsbeschaffung und der ländlichen Siedlung). Enligt denna förordning skulle högsta ledningen av arbetsanskaffningspolitiken överlämnas åt en särskild rikskommissarie, vars synnerligen vidsträckta befogenheter närmare reglerats genom av rikskanslern den 6 januari 1933 utfärdade tillämpningsbestämmelser.

Det i dessa bestämmelser fastställda arbetsanskaffningsprogrammet innehåller i huvudsak följande.

För igångsättande av arbetsföretag, som äro ägnade att motverka arbetslösheten, lämnas lån genom förmedling av tvenne kreditinstitut, Deutsche Rentenbank-Kreditanstalt (RKA) och det förut nämnda Deutsche Gesellschaft für öffentliche Arbeiten (Öffa). Den förstnämnda anstalten är avsedd uteslutande för arbeten, som beröra jordbruket, den senare för övriga näringsgrenar. Låntagarna skola, liksom vid de egentliga nödhjälpsarbetena, vara offentliga korporationer eller allmännyttiga företag, vilka i sin tur böra överlämna arbetenas utförande till enskilda entreprenörer. Arbetet måste i varje fall vara av värde ur folkhushållningssynpunkt samt av den beskaffenhet, att det kan beräknas ge valuta för de nerlagda kostnaderna. Såvitt möjligt bör det kunna slutföras under år 1933. Företräde gives åt sådana arbeten, som avse iståndsättande och förbättring av redan befintliga anläggningar. Nyanläggningar böra, utom när det gäller agrikulturtekniska arbeten, komma först i andra hand, och husbyggnadsarbetena skola i regel vara uteslutna från understöd. Lån får icke beviljas i sådana fall, där låntagaren kan förutsättas ha möjlighet att på annat sätt finansiera det ifrågasatta arbetet. Vid i övrigt lika förutsättningar lämnas företräde åt arbeten, som skola utföras å ort, där särskilt stor arbetslöshet är rådande.

Vid arbetenas utförande skall bl. a. iakttagas, att mänsklig arbetskraft skall användas framför maskinell, såvitt detta kan ske utan väsentlig kostnadsökning. Material av utländsk tillverkning får användas endast i det fall, att motsvarande tysk vara ej finnes att tillgå. Arbetstiden får icke överstiga 40 timmar per vecka. Arbetsstyrkan bör i största möjliga utsträckning rekryte-

ras med från den offentliga arbetsförmedlingen hänvisade arbetslösa. Företräde skall härvid, såsom vid de vanliga nödhjälpsarbetena, givas sådana, som under längre tid varit utan arbete, och särskilt barnrika familjeförsörjare. Arbetssökande, som kunna finna sysselsättning på annat håll, särskilt inom jordbruket, få icke hänvisas till här ifrågavarande arbeten. Däremot är den arbetsgivare, som åtagit sig ett sådant arbete, icke ovillkorligen skyldig att uteslutande använda nyanställda arbetslösa, utan möjlighet föreligger att vid sidan härav i viss utsträckning sysselsätta hos arbetsgivaren förut anställda arbetare. Det förutsättes, att de lokala myndigheter, som stå såsom låntagare, i eget intresse skola tillse, att rekryteringen sker på det ur arbetsmarknadssynpunkt lämpligaste sättet och, där entreprenörer anlitas, infoga erforderliga detaljbestämmelser i entreprenadkontrakten.

I fråga om löne- och arbetsvillkor har föreskrivits oinskränkt avtalsfrihet.

I fråga om lånevillkoren har skillnad gjorts mellan sådana företag, som kunna beräknas giva direkt ekonomisk avkastning, och sådana, för vilka någon dylik avkastning icke kan påräknas. För företag tillhörande den förstnämnda kategorien åligger det låntagare att erlägga full ränta och amortering, dock med möjlighet till viss nedsättning för mindre räntabla företag. Tillhör arbetet åter den senare gruppen, bestämmes en efter anläggningens brukningstid anpassad amorteringstid, i varje fall ej överstigande 25 år, under vilken tid låntagaren har att erlägga bestämda annuiteter, beräknade i viss procent av det ursprungliga lånebeloppet. Procenten växlar efter amorteringstidens längd på sätt nedanstående tablå visar:

Amorteringstid:	10 år	15 år	20 år	25 år
Annuitet:	11 %	7²/₃ %	6 %	5 %

I den mån kostnaden för den lämnade krediten icke täckes genom dessa annuiteter, bäres förlusten av rikskassan. Amorteringstiden skall i allmänhet räknas från den 1 juli 1935; undantagsvis kan ytterligare ett års anstånd medgivas.

Understöd för iståndsättande av bostadshus (och ekonomibyggnader för jordbruket), uppdelning av lägenheter och omändring av affärslokaler till bostadslägenheter. Såsom en speciell form av den statsunderstödda arbetsanskaffningspolitiken nämnes i båda de Papenska nödförordningarna (14 juni och 4 sept. 1932) utgivandet av lån och s. k. räntebidrag (Zinszuschüsse) till reparations- och ändringsarbeten i bostadshus. I juniförordningen anslogs 5 miljoner RM. till dylika räntebidrag, varjämte riksarbetsministern bemyndigades teckna borgen för de lån vissa kreditinstitut lämnade för dessa ändamål intill ett belopp av 100 milj. RM. Genom septemberförordningen ersattes räntebidragen med direkta understöd (utan återbetalningsskyldighet) för utförande av hithörande arbeten. För ändamålet anslogs ett belopp av 50 milj. RM. Härtill kommo de kredit- och skattelättnader, vilka bereddes bl. a. fastighetsägare genom de i samma nödförordning intagna bestämmelserna om s. k. skattebevis, vilka bestämmelser för fastighetsägarnas del angåvos ha till särskilt syfte att möjliggöra företagande av reparations- och moderniseringsarbeten. I fråga om användandet

av det ovannämnda 50-miljonersanslaget utfärdade riksarbetsministern den 17 september 1932 särskilda bestämmelser, av bl. a. följande innehåll.

Bidrag till reparationsarbeten skulle kunna erhållas till ett belopp motsvarande 20 % av hela kostnaden. Arbetet måste vara av den omfattning, att det bidragsbelopp, som kunde ifrågakomma, uppginge till minst 250 RM. I fråga om uppdelning av lägenheter eller omändring av affärslokaler till bostadslägenheter kunde bidraget höjas till 50 % av totalkostnaden, dock högst 600 RM. för varje genom uppdelningen eller ändringen bildad lägenhet.

I fråga om finansieringen av den del av kostnaderna, som icke täckes av riksbidraget, ha inga restriktioner fastställts. Det står alltså resp. fastighetsägare fritt att härtill använda egna eller upplånade medel liksom också att utnyttja de ytterligare subventionsmöjligheter, som kunna erhållas av kommuner eller från annat håll.

Arbetskostnaderna skola i varje fall styrkas genom verifikationer från anlitade hantverkare, entreprenörer och leverantörer. Räkningar å utfört arbete måste för att kunna godkännas vara utställda av självständiga yrkesutövare. S. k. fuskarbete (Schwarzarbeit) får icke förekomma.

Bidragen äro främst avsedda för privata fastighetsägare. I undantagsfall, då särskilda skäl därför kunna anföras, må understöd dock även lämnas till arbeten å kommunala byggnader.

Bidrag för reparationsarbeten lämnas endast, när fråga är om s. k. äldre fastigheter, d. v. s. sådana, som fullbordats före den 1 juli 1918. Då det gäller lägenhetsdelning eller ändring av affärslokaler, tillämpas däremot ingen sådan restriktion.

De arbeten, för vilka bidrag skulle kunna erhållas, borde vara påbörjade efter den 25 september 1932, men ej senare än den 1 april 1933. Arbetena skulle vara fullbordade före 1933 års utgång. Ehuru vid bestämmelsernas utfärdande särskilt framhölls vikten av att arbetena utfördes under vinterhalvåret, synes detta önskemål ej alltid ha beaktats och i en av riksarbetsministern vid jultiden 1932 utfärdad skrivelse föreskrevs därför, att bidrag företrädesvis borde lämnas i sådana fall, där garanti erhållits för att arbetet kunde igångsättas omedelbart och vara avslutat före den 1 maj 1933. Då 50-miljonersanslaget en månad senare var förbrukat, ställde riksregeringen ytterligare 50 milj. RM. till förfogande under den förändrade betingelsen, att de subventionerade arbetena skulle vara utförda före den 1 juli 1933 och att minimibeloppet för varje bidrag skulle sänkas till 100 RM., varigenom även mindre fastighetsägare — särskilt på landsbygden — skulle sättas i stånd att söka denna form av understöd.

Slutligen har i en av rikspresidenten den 22 februari 1933 utfärdad förordning föreskrivits, att vad tidigare gällt i fråga om subventioner för iståndsättande av bostadshus, hädanefter även skall äga tillämpning i fråga om *ekonomibyggnader för jordbruket.*

Småbruks- och egnahemsrörelsen. I nära samband med den produktiva arbetslöshetsförsörjningen stå de åtgärder, som i arbetsmarknadspolitiskt syfte under

de senaste åren vidtagits för främjande av småbruks- och egnahemsbildningen. Till grund för denna verksamhet ligga i främsta rummet vissa bestämmelser i den s. k. tredje nödförordningen av den 6 oktober 1931.

För nedbringande av arbetslösheten skulle enligt denna förordning understöd beredas till upprättande av såväl jordbruksegnahem på landsbygden (landwirtschaftliche Siedlung) som arbetarsmåbruk i städernas omgivningar (vorstädtische Kleinsiedlung). Under det den förra verksamhetsgrenen handhades av den för detta ändamål tidigare inrättade egnahemsbanken (Deutsche Siedlungsbank), skulle småbruksrörelsen underställas en särskild rikskommissarie. De småbruk, till vilka understöd skulle kunna erhållas, borde vara av den storlek, att innehavaren ej endast erhölle bostad, utan också kunde av jordens avkastning få ett väsentligt bidrag till sitt och sin familjs uppehälle. Arealen skulle därför som regel ej understiga 600 m², men ej heller överstiga 5 000 m². Till innehavare skulle utses endast understödsberättigade arbetslösa (eller korttidsarbetare) och i främsta rummet sådana, som hade förutsättning att med eget arbete kunna bidraga till hemmets uppförande.

Efter likartade grunder skulle understöd också kunna beredas till anskaffande av koloniträdgårdar åt arbetslösa.

Till rikskommissariens befogenheter hörde dessutom att ha överinseende även över den fria (ej med riksmedel subventionerade) egnahems- och koloniträdgårdsrörelsen. Han hade i denna egenskap särskilt till åliggande att söka förmå kommuner och andra korporationer att främja upplåtelser av egnahem och koloniträdgårdar även åt sådana personer, som icke voro arbetslösa och därför ej kunde göra anspråk på det i nödförordningen bestämda understödet.

Rikskommissariens uppdrag var från början avsett att gälla för tiden intill 1 april 1932, men hans fullmakt blev sedermera prolongerad intill den 1 augusti samma år, varefter verksamheten övertogs av riksarbetsministeriet. Dessförinnan hade verksamhetens fortsatta bedrivande närmare reglerats genom en den 1 juli 1932 utfärdad författning, vilken ägde tillämpning intill den 20 februari 1933, då nya riktlinjer fastställdes. I samband härmed vidtogs också en betydande ökning av det anslag, som ställts till rörelsens förfogande. Under första verksamhetsåret hade inalles 73 milj. RM. tagits i anspråk, och i det vid slutet av 1932 fastställda arbetsanskaffningsprogrammet upptogos ytterligare 10 milj. på riksstaten för 1933, varjämte riksarbetsministern förklarade sig ha för avsikt att senare söka anskaffa ökade anslag. Enligt de efter regeringsskiftet i februari 1933 utfärdade bestämmelserna ställdes ytterligare 40 milj. till förfogande, så att hela det för innevarande år disponibla anslaget uppgår till 50 milj. RM.

Beträffande användningen av dessa medel ha meddelats följande från förut gällande bestämmelser delvis avvikande direktiv.

Medan småbruksbildningen tidigare av praktiska och delvis även politiska skäl koncentrerats till vissa slutna områden, företrädesvis i närheten av de större städerna, skulle de nya småbruken, som nu skola bildas, spridas över hela landet och helst förläggas intill smärre stadssamhällen. Syftet härmed är, såsom uttryckligen angives, att uppmuntra utflyttning från storstäderna

och underlätta uppkomsten av industrisamhällen å landsbygden. Vidare skola som småbruksinnehavare kunna godtagas icke endast understödsberättigade arbetslösa och korttidsarbetare, utan även sådana korttidsarbetare, vilka icke äro kvalificerade för erhållande av arbetslöshetshjälp, samt fullt sysselsatta arbetare, som förklara sig villiga övergå till korttidsarbete. Man vill härmed direkt uppmuntra industrien att införa förkortad arbetstid, icke endast med tanke på de härigenom uppkommande möjligheterna för utdrygning av arbetstillfällena, utan också med hänsyn därtill, att man ur socialhygienisk synpunkt finner det fördelaktigt med en arbetstidsanordning, som tillåter arbetaren att vid sidan om fabriksarbetet sysselsätta sig med arbete å egen jord.

Understödet till småbruksbildningen utgår i form av lån. En konsekvens av att denna subventionsverksamhet i första hand utgör ett led i det allmänna arbetsanskaffningsprogrammet är, att lånemedlen endast beräknas vara ett bidrag till småbrukens bebyggande och uppodling. Medel till markförvärv måste anskaffas från annat håll. Sammanlagda byggnads- och odlingskostnaden får i regel uppgå till högst 3 000 RM., varav 2 250 eller i undantagsfall högst 2 500 RM. kunna erhållas i statslån. För familjer, som på grund av stort barnantal behöva större bostadsutrymme än vanligt, kunna vissa höjningar av de anförda beloppen medgivas. Å lånet skall i regel årligen inbetalas 4 % ränta och 1 % amortering. Räntenedsättning kan i vissa fall beviljas (för barnrika familjer eller låntagare, som själva skaffat ett avsevärdare bidrag till byggnadskostnaderna), men å andra sidan kan också en höjning av den årliga amorteringen påfordras, bl. a. i det fall, att låntagaren erhåller full sysselsättning i industriellt arbete.

För att småbruken ej skola bli belastade med onödigt dyra byggnadskostnader, lägges stor vikt på att innehavaren själv eller med bistånd av grannar och anhöriga skall utföra åtminstone en del av byggnadsarbetet. Såsom önskvärt framhålles också, att egnahemsbyggarna, där så ske kan, erhålla erforderlig handräckning från den frivilliga arbetstjänsten.

Sammanlagda beloppet av de ränte- och amorteringsutgifter en småbruksinnehavare ikläder sig (inklusive utgifter för markförvärv) får i regel ej överskrida 20 RM. i månaden. Endast i de undantagsfall, där byggnads- och odlingskostnaderna på grund av särskilda skäl fått överstiga 3 000-markgränsen, medgives en månatlig belastning av högst 25 RM.

Skattelindringar för meranställning av arbetskraft. Bland de åtgärder till upphjälpande av näringslivet, som infördes genom nödförordningen den 4 september 1932, var även medgivande av skattelindring genom s. k. skattebevis för arbetsgivare, som ökade sin personal utöver det under tremånadersperioden juni—augusti 1932 anställda genomsnittsantalet. Enligt förordningen skulle arbetsgivare, som under något av de mellan 1 oktober 1932 och 1 oktober 1933 infallande kalenderkvartalen sysselsatte större arbetsstyrka än under den ovan nämnda tremånadersperioden, vara berättigad till skattebevis till ett belopp av 100 RM. per kvartal och arbetare.[1] Dessa bestämmelser äro emellertid nu-

[1] Soc. Medd. årg. 1932, sid. 783.

mera upphävda genom en lag av den 7 april 1933. Enligt denna lag skola inga skattebevis vidare erhållas för sådan nyanställning av arbetskraft, som äger rum efter den 1 april 1933. Arbetsgivare, som under första kvartalet 1933 förvärvat rätt till skattebevis, kan för andra kvartalet göra anspråk på skattebevis till högst samma belopp, men för tiden efter den 1 juli 1933 utgivas under inga omständigheter några subventioner av detta slag.

Förutom genom dessa skattelindringsbestämmelser erhöllo arbetsgivarna en ytterligare uppmuntran till meranställning av arbetskraft genom en i anslutning till nödförordningen utfärdad verkställighetsförordning av den 5 september 1932, vilken under vissa villkor medgav sänkning av gällande avtalslöner vid sådana företag, som intogo ökad arbetsstyrka. Bestämmelserna voro så avfattade, att det för arbetsgivare skulle bli förmånligast att i samband med personalökningen införa 40 timmars arbetsvecka.

Detta mycket omstridda ingrepp i avtalsrätten upphävdes emellertid redan i december 1932, efter den Papenska regeringens avgång.

Kostnadsberäkningar för de under 1932 fastställda arbetsanskaffningsprogrammen. Såsom av det föregående framgår, äro grundlinjerna till de av kabinetten von Papen och von Schleicher framlagda arbetsanskaffningsprogrammen att finna i s. k. nödförordningarna av den 14 juni, 4 september och 15 december 1932 jämte de i anslutning härtill utfärdade verkställighetsförordningarna. De båda förstnämnda nödförordningarna ligga till grund för det s. k. *Papenprogrammet*, medan den sistnämnda innehåller den arbetsanskaffningsplan, som efter den nyutnämnde riksarbetskommissarien benämnes *Gerekeprogrammet*.

Papenprogrammet i dess tidigare, i juniförordningen framlagda utformning avsåg igångsättande av offentliga arbeten för en kostnad av 135 miljoner RM. Härav skulle 25 miljoner utgå till agrikulturtekniska arbeten, 60 miljoner till gatu- och vägarbeten samt 50 miljoner till vattenbyggnadsarbeten. Någon tid före utfärdandet av septemberförordningen ställdes i utsikt att till dessa och liknande ändamål skulle anvisas ytterligare 200 miljoner, och i en sedermera utsänd officiell kommentar till nödförordningen angavs totalbeloppet av de krediter, som skulle ställas till förfogande för allmänna arbeten, till 750 miljoner RM. Frågan om vilka ändamål, som skulle täckas av dessa krediter, och beloppets fördelning på dessa olika ändamål synes under de första veckorna icke ha blivit alldeles klarlagd. Enligt en av Gereke i hans programtal lämnad uppgift hade emellertid vid regeringsskiftet i december 1932 följande disposition av medlen varit planerad.

Kulturtekniska samt väg- och vattenbyggnadsarbeten	342	milj. RM.
Arbeten för riksjärnvägarna	280	»
» » postverket	60	»
Småbruksrörelsen (se sid. 364)	10	»
Egnahemsrörelsen	20	»
Iståndsättande av bostadshus m. m. (se sid. 362)	50	»
Summa	**762**	»

Härtill komma de krediter, som ställts till näringslivets förfogande genom septemberförordningens bestämmelser om utgivning av skattebevis (se sid. 362 och 365 i det föregående samt Sociala Meddelanden 1932, sid. 783).

Det s. k. *Gerekeprogrammet* innebar, såsom av det förut sagda framgår, en ytterligare utvidgning av de för arbetslöshetens bekämpande igångsatta allmänna arbetena. Den närmast aktuella delen av denna arbetsplan, det s. k. Sofort-Programm, avsåg arbeten för en kostnad av 500 miljoner RM., vilket belopp i form av lån skulle tillhandahållas de myndigheter och korporationer, som anordnade arbetena. Frågan om hur denna långivning skulle finansieras erhöll sin lösning först den 28 januari 1933 — strax före kabinettet Schleichers avgång — då rikspresidenten bemyndigade riksfinansministern att övertaga krediter för högst 500 miljoner RM. och för ändamålet utfärda skattebevis å motsvarande belopp.

Storbritannien.

Vid sidan av den väldiga organisation, som den obligatoriska arbetslöshetsförsäkringen utgör i England, ha de anordningar, som vidtagits för åstadkommande av produktiv arbetslöshetsförsörjning, kommit att intaga en relativt undanskymd plats. Alltsedan 1920, då demobiliseringen och den s. k. fredskrisen gjorde arbetslösheten till ett högaktuellt problem i Englands ekonomiska liv, har emellertid även arbetslinjen utgjort ett betydelsefullt led i den brittiska arbetslöshetspolitiken.

De offentliga arbeten, som anordnats i England för beredande av sysselsättning åt arbetslösa, ha till sin organisation och karaktär städse varit av den typ som våra svenska beredskapsarbeten, snarare än nödhjälpsarbeten i egentlig bemärkelse. Lönerna ha alltid varit desamma som på den öppna marknaden.

De under senare år gällande bestämmelserna om statens medverkan till anordnande av detta slags arbeten återfinnas i en den 29 juli 1929 utfärdad lag, Development (Loan Guarantees and Grants) Act. Denna lag, som avsåg att realisera den i juli 1929 utnämnda arbetarregeringens s. k. korttidsprogram i arbetslöshetsfrågan, ägde giltighet under tre år ($^1/_9$ 1929—$^1/_9$ 1932). Den nuvarande regeringen lät den vid giltighetstidens utgång upphöra utan att ifrågasätta prolongation.

Man skilde i denna lag mellan två slag av arbeten, för vilka understöd i en eller annan form kunde beviljas, nämligen dels kommunala eller av andra offentliga institutioner igångsatta arbeten och dels allmännyttiga företag i enskild regi (kommunikationsföretag, belysnings-, kraft- o. vattenverk m. fl.). Statsbidrag till företag av förstnämnda kategorien (kommunala e. dyl. arbeten) beviljades av en särskild kommission, den redan år 1920 tillsatta Unemployment Grants Committee eller, som den efter ordföranden även plägat benämnas, Lord St. Davids Committee. För handläggning av ärenden rörande arbeten tillhörande den senare gruppen fungerade åter en annan kommission, den s. k. Development (Public Utility) Advisory Committee, även efter sin ordförande benämnd Lewis Committee.

I fråga om formen för de utgående subventionerna gjordes den åtskillnaden mellan de båda nämnda företagsgrupperna, att kommunerna erhöllo direkta bidrag motsvarande vissa delar av arbetskostnaderna, medan de enskilda företagen endast erhöllo hjälp till finansiering av upptagna lån, antingen genom borgen eller — huvudsakligast — i form av bidrag till räntekostnaderna.

Bland övriga åtgärder, som tillkommo på arbetarregeringens initiativ för befordrandet av offentliga arbeten, må nämnas antagandet av Colonial Development Act, 1929, vilken gav regeringen fullmakt att garantera lån åt kolonialprotektorat och mandatregeringar för utförande av offentliga arbeten, avsedda att medföra placerandet av materialbeställningar i Storbritannien. Kapitalvärdet av med stöd av sagda lag godkända arbeten uppgick till närmare 29 miljoner.

En synnerligen betydelsefull åtgärd var vidare antagandet år 1930 av the Housing Act, varigenom nybyggnadsverksamheten uppmuntrades och ett nytt system för slumkvarterens raserande infördes — dess grundprincip var att för varje nybyggt hus skulle ett slumhus nedrivas.

Vidare lät regeringen påskynda genomförandet av ett stort antal väg- och brobyggnadsplaner samt föranstalta om utarbetandet av ett omfattande program för kommunikationsväsendets utveckling. Enligt uppgift pågingo arbeten till ett värde av 63 miljoner pund, när pundkrisen inträffade år 1931. Av dessa nedlades efter sagda tidpunkt arbeten till ett värde av c:a 35 miljoner pund.

Antalet vid beredskapsarbetena sysselsatta arbetare nådde sitt maximum under förra delen av år 1931. I mars månad detta år voro 59 000 man direkt anställda enbart vid de av Unemployment Grants Committee understödda arbetena, och hela antalet arbetare, som direkt eller indirekt erhållit sysselsättning genom beredskapsarbetena, angavs vid månadens början till 226 500. För de olika arbetena tillsammantagna redovisades högsta antalet direkt sysselsatta arbetare (114 000) i juni 1931. Under senare delen av 1931 minskades arbetsstyrkan bl. a. på grund av att statsbidraget till kommunala arbeten efter förslag av en besparingskommitté — National Expenditure Committee (Maykommittén) — nedsattes från 63 till högst 25 % av arbetskostnaden, och efter ingången av år 1932 beviljades endast obetydliga anslag, varefter från denna tidpunkt i huvudsak endast avvecklingsarbeten pågingo.

Kostnaden för de arbeten, som utförts med understöd från Unemployment Grants Committee, har för hela tiden från kommitténs tillsättande (december 1920) uppgivits till 191 miljoner pund, därav 77 miljoner under tiden efter ikraftträdandet av 1929 års lag. Under samma tidsperiod (september 1929—december 1931) beviljade Development Advisory Committee subventioner till företag med en beräknad totalkostnad av bortåt 40 miljoner pund.

Sammanlagda kapitalvärdet av de arbeten, som igångsattes under de två år arbetarregeringen satt vid makten, uppgick till 192 miljoner pund. Under hela perioden april 1924—september 1931 ha enligt i parlamentet lämnade uppgifter utförts statsunderstödda arbeten för en sammanlagd kostnad av 700 miljoner pund, därav 450 miljoner för bostadsproduktion, 90 miljoner för vägar-

beten, 120 miljoner med anslag av St. Davids Committee och 40 miljoner genom Lewis Committee. Hur mycket av dessa kostnader, som innebär en direkt statsutgift, har icke uppgivits och kan måhända icke heller säkert beräknas, då mycket beror på huruvida de utförda arbetenas avkastning blir tillräckligt stor för att täcka amorteringen av de utav staten lämnade eller garanterade lånen. Att den direkta belastningen å statskassan måste sättas till ett vida lägre belopp än den anförda totala kostnadssumman är i varje fall uppenbart.

När den nationella regeringen tillkom under hösten 1931, blev en av dess första åtgärder att i överensstämmelse med de linjer, vilka uppdragits av besparingskommittén, i stor utsträckning begränsa omfattningen av de pågående och planerade offentliga arbetena. På grund av dessa arbetens heterogena karaktär och bristen på centralisation i deras anordnande låter det sig svårligen göra att beräkna omfattningen och värdet av de arbeten, som nedlagts under ifrågavarande tid. Håller man sig till de ovan angivna huvudkategorierna, torde emellertid värdet av nedlagda arbeten fördela sig på ungefär följande sätt:

Bostadsbyggen	30	miljoner pund
Väg- och brobyggnader	35	» »
Med stöd av Development Act igångsatta och planerade arbeten	19	» »
Summa	84	» »

Stor betydelse bör i detta sammanhang även tillmätas ett i september 1931 av hälsovårdsministern utfärdat cirkulär till kommunalorganen, i vilket de uppmanades att igångsätta endast sådana företag, som antingen vore räntabla eller av sanitära och liknande sociala skäl kunde betecknas såsom angelägna (urgent). Alldeles frånsett påtryckningen från regeringens sida i riktning mot en restriktiv krispolitik, förorsakades den från sagda tid inträffade starka nedgången i antalet av kommunerna till regeringen ingivna ansökningar om lån för offentliga arbeten självfallet till stor del av den inträdande kraftiga ökningen i kommunernas utgifter och skuldbörda.

För närvarande synes regeringens politik gå ut på ett bestämt avståndstagande från metoden att bekämpa arbetslösheten medelst statsunderstödda hjälparbeten, enär därmed förbundna kostnader icke kunna anses stå i rimlig proportion till antalet arbetslösa, som genom desamma erhålla sysselsättning.

Frågan om arbetslinjen i den engelska arbetslöshetspolitiken beröres även i det av arbetslöshetsförsäkringskommittén (Royal Commission on unemployment insurance) i november 1932 avgivna betänkandet. Kommittén ställer sig emellertid tämligen betänksam mot denna linje, under framhållande av att nödhjälpsarbetena — vid vilka man som självfallet förutsätter samma löner som å öppna marknaden — komma att ställa sig väsentligen dyrare än vanligt arbetslöshetsunderstöd. Däremot rekommenderar kommittén för sådana fall, där detta lämpligen kan ske, anordnande av prestationsarbeten, d. v. s. arbeten, där understödstagande arbetslösa kunna anvisas att utföra vissa dagsverken, vilkas värde — räknat efter vanlig timlön — kan beräknas motsvara det uppburna understödet, jämte visst tillägg, motsvarande slitningen av kläder och

skodon, resor till arbetsplatsen och andra genom arbetet uppkommande extra utgifter. Som exempel på lämpliga objekt för sådana arbeten nämnes iordningställande av idrottsplatser, offentliga parkanläggningar o. dyl. Deltagandet i dessa arbeten förutsättes i regel bliva frivilligt. Dock borde enligt kommitténs mening arbetsplikt också kunna föreskrivas i sådana fall, där en kommun hade möjlighet att bereda ett större antal arbetare sysselsättning vid arbeten av detta slag och tillräckligt med frivilliga arbetskrafter ej anmälde sig. I allmänhet ansåg man sig dock kunna räkna med att de arbetslösa, särskilt i de yngre årsklasserna, gärna skulle begagna ett erbjudet tillfälle att på detta sätt komma ifrån sysslolösheten.

Det av kommittén berörda systemet att låta arbetslösa utföra ett mot understödet svarande prestationsarbete är icke alldeles oprövat i engelsk arbetslöshetspolitik. Åtskilliga kommuner ha nämligen under de senare åren tillämpat detta system i fråga om sådana arbetslösa, som efter att ha uttagit hela sin understödsrätt från arbetslöshetsförsäkringen hänvänt sig till fattigvården för erhållande av ytterligare understöd. Enligt arbetslöshetsförsäkringskommitténs förslag skulle fattigvården helt befrias från omsorgen om arbetsföra personer, och dessas omhändertagande, i den mån den ej bestriddes genom försäkringen, överlämnas åt den nya lokalt administrerade hjälporganisation, som skulle inrättas för handhavande av den icke-försäkringsmässiga arbetslöshetsförsörjningen.

Danmark.

De i Danmark gällande bestämmelserna om nödhjälpsarbeten återfinnas i arbetsförmedlings- och arbetslöshetsförsäkringslagens tredje kapitel (Arbejdsløshedsfonden). Här stadgas, att därest staten, kommunerna eller enskilda institutioner, som åtnjuta offentliga understöd, för arbetslöshetens avhjälpande anordna arbeten, som eljest icke vid förevarande tidpunkt skulle kommit till stånd (nödhjälpsarbeten), så skola de arbetare, som kunna få sysselsättning vid sådant arbete, icke vara berättigade till kontant understöd från arbetslöshetsförsäkringen. Bestämmanderätten rörande vilka arbeten, som skola godkännas såsom nödhjälpsarbeten, och de arbetsvillkor, som där skola tillämpas, tillkommer socialministeriets s. k. arbetsutskott, vilket består av departements-(expeditions-)chefen som ordförande samt 13 andra ledamöter, utsedda av olika institutioner.

Lönerna vid nödhjälpsarbetena skola beräknas efter gällande avtal eller å orten förekommande praxis, men vid varje löneutbetalning skall 15 % av det sålunda beräknade beloppet avdragas och inbetalas till arbetslöshetsfonden. I gengäld utbetalas från fonden till varje nödhjälpsarbete ett kostnadsbidrag, beräknat efter av arbetsutskottet fastställda regler, dock så att bidraget ej får överstiga 20 % av den utbetalade arbetslönen (= 17 % av den ovan anförda nominella lönen) eller 2 kronor per utfört dagsverke.

De nödhjälpsarbeten, som enligt dessa regler anordnats, ha varit av mycket ringa omfattning. I allmänhet ha under de senaste åren endast några tiotal

arbetare samtidigt varit sysselsatta å sådana arbetsplatser. Förklaringen ligger helt naturligt däri, att det statsbidrag, som en kommun eller annan institution erhåller till ett nödhjälpsarbete, endast med en obetydlighet — stundom icke alls — överstiger det belopp, som enligt de angivna reglerna måste inlevereras till arbetslöshetsfonden. Kommunerna finna det därför i allmänhet fördelaktigare att anordna motsvarande arbeten utan något statsbidrag, då därmed också följer frihet från den statliga kontrollen och kommunen i stället fritt kan reglera arbetsvillkoren efter avtal med vidkommande arbetare. Då de arbeten, som på så sätt komma till stånd, i statistiken redovisas som vanliga kommunala arbeten, är det ej möjligt att erhålla några siffror rörande omfattningen av dessa nödhjälpsarbeten. Otvivelaktigt är emellertid, att en mycket stor del av de allmänna arbeten, som under senaste år igångsatts av kommunerna, amten eller staten, helt eller delvis varit motiverade av arbetslösheten. Särskilt gäller detta de många nu pågående väganläggningarna och även det stora brobygget över Lilla Bält. Nämnas kan också, att för närvarande föreligger ett omfattande förslag till kreditgivning åt bostadsproduktion, som till stor del motiveras av arbetsmarknadshänsyn.

Med hänsyn till den ringa betydelse de statsunderstödda nödhjälpsarbetena erhållit, hade regeringen redan vid den under 1932 genomförda revisionen av arbetslöshetslagen föreslagit, att bestämmelserna om dessa arbeten skulle utgå ur lagen. Detta förslag vann dock ej riksdagens bifall. För närvarande föreligger ett nytt ändringsförslag (proposition av den 3 april 1933), som bl. a. går ut på att bestämmelsen om 15 % avdrag å den avtalsenliga lönen skall bortfalla samt att det statsbidrag, som utbetalas till nödhjälpsarbetena, skall kunna höjas till högst 30 % av lönekostnaden eller 3 kr. per dagsverke.

Om nödhjälpsarbetarna vid ett eventuellt genomförande av detta lagförslag skulle bli berättigade till full avtalslön, så föreligger å andra sidan ett av regeringen den 22 mars 1933 framlagt lagförslag, enligt vilket en begränsning av arbetsinkomsten skall åstadkommas genom införande av 40 timmars arbetsvecka vid sådana av staten eller med statligt understöd anordnade arbeten, som igångsättas i anledning av arbetslösheten.

Ett missförhållande, som sammanhänger därmed, att kommunala nödhjälpsarbeten i stor omfattning anordnas utan statsbidrag och följaktligen även utan statlig kontroll, har varit, att kommunerna vid uttagande av arbetskraft till dessa arbeten i många fall förbigå sådana arbetslösa, som uppbära understöd från arbetslöshetsförsäkringen, och i stället ge företräde åt icke försäkrade arbetslösa, vilka annars skulle legat fattigvården till last. Med hänsyn till detta missförhållande, vilket också kommit till synes, när det gällt fördelningen av den enligt lagen av den 8 februari 1933 utgående s. k. vinterhjälpen till arbetslösa, har socialministern i skrivelse den 7 mars 1933 fäst myndigheternas uppmärksamhet därpå, att det ur samhällssynpunkt icke kan anses riktigt, att personer, som genom egna uppoffringar berett sig medlemskap i en arbetslöshetskassa, ställas i en ogynnsammare ställning än andra arbetslösa, när det gäller fördelningen av tillgängliga arbetstillfällen. Ministern har i detta samband erinrat om att det i en den 2 november 1932 utfärdad lag om lån och stats-

bidrag till grundförbättringsarbeten uttryckligen föreskrivits, att arbetslösa, som uppbära understöd från arbetslöshetsförsäkringen, skola äga företräde till ifrågavarande arbeten, och att det även framdeles i de fall, att staten skall lämna bidrag till lättande av kommunernas arbetslöshetsbördor, måste gälla som villkor, att de arbetslöshetsförsäkrade icke ställas i sämre ställning än övriga arbetslösa.

Förutom de här omförmälda egentliga nödhjälpsarbetena har den danska arbetslöshetslagstiftningen givit kommunerna befogenhet att införa *arbetsplikt för arbetslösa*, d. v. s. skyldighet för den, som uppbär kontant arbetslöshetsunderstöd, att i gengäld utföra vissa arbetsprestationer. Bestämmelserna härom funnos i den samtidigt med arbetslöshetsförsäkringslagen (den 23 juni 1932) utfärdade lagen om statsbidrag till kommunerna i anledning av hjälp till arbetslösa. Enligt ifrågavarande lag kunde sådana arbetslösa, som icke voro berättigade till understöd från arbetslöshetsförsäkringen och därför nödgades begära kommunalt understöd, hänvisas till att utföra en mot understödet svarande arbetsprestation vid av kommunen anordnade väg-, jord- eller liknande arbeten. I de fall, där en kommun sålunda erhållit viss arbetsprestation för det utbetalade understödet, reducerades det statsbidrag, som kommunen erhåller för detta understöd, till $^2/_5$ av det utgivna beloppet, medan kommunerna eljest fingo $^2/_3$ av sina utgifter för denna understödsverksamhet ersatta av statsmedel. Lagens giltighetstid utgick den 1 maj 1933. För tiden maj—september 1933 har i stället utfärdats en ny lag om tillfällig arbetslöshetshjälp, vilken emellertid icke innehåller någon bestämmelse av här nämnda slag.

Såsom i det föregående på ett par ställen antytts, äro ett flertal lagförslag på här förevarande område för närvarande under riksdagsbehandling, och riktlinjerna för Danmarks arbetslöshetspolitik under det närmast kommande året äro därför ännu ej fastställda. Bland sålunda ännu ej slutbehandlade förslag må, förutom de ovan nämnda, anföras ett den 22 mars 1933 — samtidigt med förslaget om 40 timmars arbetsvecka vid vissa allmänna arbeten — framlagt förslag till lag om »tilskud ved merbeskæftigelse». Enligt detta förslag skulle statsbidrag för utvidgning av verksamheten kunna medgivas ett företag, under förutsättning av att härigenom kunde åstadkommas en ökning av arbetstillgången och en därmed följande minskning i utgående arbetslöshetsunderstöd, som kunde beräknas uppgå till större belopp än det beviljade statsbidraget. I det fall att den beräknade besparingen till väsentlig del skulle komma en viss kommun till godo, skulle som villkor för statsbidraget kunna uppställas, att denna kommun svarade för en del av bidragsbeloppet. Lagens tillämpning skulle enligt förslaget handhavas av social- och handelsministrarna i samråd.

Ett annat samma dag framlagt lagförslag avser förbud mot allt övertidsarbete intill dess att arbetslösheten nedgår till en lägre siffra per år räknat än den genomsnittliga arbetslöshetsprocenten under år 1930.

För planläggning av samhällsnyttiga arbeten, ägnade att åstadkomma ökade arbetstillfällen, samt utarbetande av andra förslag till produktiv arbetslöshetsförsörjning tillsattes den 5 december 1932 inom socialministeriet ett s. k. arbetslöshetsråd, vilket underhand avgivit en del ännu ej publicerade betänkanden.

Norge.

I den norska arbetslöshetspolitiken intaga de av staten och kommunerna anordnade nödhjälpsarbetena ett betydande rum. Av de extraordinära anslag, som — vid sidan av det lagstadgade statsbidraget till arbetslöshetskassorna — av stortinget alltsedan 1918 beviljats till åtgärder mot arbetslösheten, har den allra största delen använts till nödhjälpsarbeten. De under första åren efter världskriget utgående statsbidragen till kommunala kontantunderstöd ha sedan 1924 helt upphört. Statens totala utgifter för nödhjälpsarbeten under tiden $^1/_7$ 1920—$^1/_7$ 1931 uppgingo enligt uppgift av 1930 års arbetslöshetskommitté till c:a $103^1/_2$ miljoner kronor, varav 71 miljoner till statliga arbeten, 15 miljoner som statsbidrag till kommunala arbeten och $17^1/_2$ miljoner som lån till ekonomiskt svaga kommuner för anordnande av nödhjälpsarbeten. Statens och kommunernas sammanlagda utgiftsbörda för nödhjälpsarbeten och andra extra ordinära åtgärder mot arbetslösheten beräknas för senaste tioårsperioden till mer än 200 miljoner kronor, vartill kommer kostnaden för sådana offentliga arbeten, som igångsatts i främsta rummet av arbetslöshetshänsyn, men icke erhållit karaktär av nödhjälpsarbeten, samt de anslag (4—5 miljoner per år), som utgå till den inre kolonisationen. Vid det nu samlade stortinget ha ytterligare stora anslag begärts, senast genom ett antal den 24 mars 1933 avgivna propositioner.

De statliga nödhjälpsarbetena ha huvudsakligen utgjorts av vägarbeten, men dessutom ha också förekommit järnvägs- och hamnbyggnader, vattenregleringsarbeten m. m. Vid vägarbetena få de berörda vägdistrikten bära viss del (5—50 %) av kostnaderna. Ledningen av nödhjälpsarbetena handhaves av de myndigheter, som administrera statens ordinarie arbeten på resp. områden.

Statsbidraget till de kommunala arbetena utgick under det första året efter världskriget med 3 kronor per dagsverke, sänktes sedermera till 2 kronor och 1932 ytterligare till 1·50. I de fall, där en kommun utöver detta bidrag också erhåller *statslån*, är detta i regel räntefritt under de två första åren och förräntas därefter med 5 %.

För samtliga nödhjälpsarbeten gäller, att lönen skall ligga under den i resp. kommuner gällande lönen för vanligt grovarbete. Allt arbete utföres på ackord. Som förskott under pågående ackordsarbete utbetalas en timlön om 30—40 öre jämte ett efter antalet familjemedlemmar beräknat familjetillägg om 3—12 öre per timme. Dagsförtjänsten, inklusive ackordsöverskottet, håller sig i allmänhet mellan 4 och 5 kronor, undantagsvis (i städerna) något därutöver. Som villkor för statsbidraget föreskrives i regel, att inkomsten per arbetsdag (8 timmar) icke får överstiga 6 kronor. Å orter, där levnadskostnaderna äro särskilt höga eller där arbetsplatsen ligger så långt från arbetarnas boningsort, att de måste hålla dubbla hushåll, kan maximum höjas till 7 kronor. I sistnämnda fall kan det till familjeförsörjarna utgående tillägget ökas intill 20 öre per timme.

Förutom till statliga och kommunala nödhjälpsarbeten ha de till arbetslöshetens bekämpande anvisade anslagen under de senaste åren även i viss ut-

sträckning använts till subventionering av enskilda arbeten, som igångsatts för beredande av ökade arbetstillfällen (huvudsakligen jord- och skogskulturarbeten) samt till understödjande av industriföretag, som på grund av depressionen eljest måst inställa driften.

Finland.

Finland torde vara det land, som i sin arbetslöshetspolitik mest konsekvent tillämpar den rena arbetslinjen. Anordnandet av nödhjälpsarbeten eller, som man med en från vårt land lånad terminologi säger, reservarbeten är här den normala formen för bispringande av de arbetslösa. Vid sidan härav nämnas i gällande författningar tre andra former för statsåtgärder till arbetslöshetens lindrande, nämligen placering av arbetslösa i enskilda arbetsgivares arbeten, anordnande av yrkeskurser samt försändning av arbetslösa till hemorten. Understöd i andra former kan beviljas endast efter statsrådets särskilda medgivande.

Karakteristiskt för den finska arbetslöshetspolitiken är också, att hithörande ärenden handläggas i ministeriet för kommunikationer och allmänna arbeten.

Reservarbeten kunna anordnas antingen av staten eller av kommunerna. I första hand åligger det varje kommun att vidtaga nödiga åtgärder för arbetslöshetens lindrande, och för medverkan från statens sida förutsättes, att kommunen först gjort de insatser, som med hänsyn till dess ekonomiska ställning skäligen kunna fordras.

Till kommunala reservarbeten, liksom också till av kommunerna anordnade yrkeskurser, kan statsbidrag erhållas med i regel intill 50 % av lönekostnaden. För kommuner med mycket svag ekonomi, har i senast utfärdade författning (juli 1932) medgivits en höjning av statsbidraget intill högst 90 %.

I fråga om valet av arbetsobjekt saknar man de i flertalet andra länder fastställda restriktionerna om att såsom reservarbeten ej få utföras allmänna arbeten av så att säga ordinarie karaktär. I stället föreskrives uttryckligen, att som kommunala reservarbeten må utföras även sådana jord- och skogsförbättrings- samt vägarbeten, till vilka statsbidrag i normala fall kan påräknas, och att vid bidragets beräknande i så fall hänsyn må tagas även till den kostnadsökning, som uppkommer genom att arbetet utföres som reservarbete. Som statliga reservarbeten räknas ej blott sådana arbeten, som i sin helhet bekostas av arbetslöshetsanslaget, utan även sådana, för vilka anslag upptagits i årets utgiftsstat och vilka planenligt skulle utföras sommartid, men vilka i stället igångsatts som vinterarbete, sedan den härför erforderliga merkostnaden täckts av arbetslöshetsmedel.

Praktiskt taget torde sålunda snart sagt vilket som helst statligt eller kommunalt arbete kunna utföras som reservarbete.

Då kommun vill anlita den form av arbetshjälp, som består i de arbetslösas placering hos enskilda arbetsgivare, äger kommunen lämna ifrågavarande arbetsgivare subvention i form av antingen lån eller anslag utan återbetalningsskyldighet. Kommunen kan i sin tur för täckande av denna utgift erhålla

statslån, motsvarande högst 50 % av lönekostnaden, där fråga är om lån till arbetsgivaren, och 30 %, där det gäller direkt anslag. Statslånet får dock i intet fall uppgå till högre belopp än vad kommunen själv utgivit. — De enskilda arbeten, som på detta sätt få subventioneras, skola vara av grundförbättringsnatur.

I fråga om samtliga reservarbeten — inklusive de här ovan nämnda arbetena i enskild regi — gäller, att arbetslönen skall regleras så, att den ligger under den å orten gällande grovarbetarlönen. Enligt tidigare (före juli 1932) gällande bestämmelser skulle skillnaden i regel utgöra 20 % (lägst 10, högst 30 %). Numera har sistnämnda bestämmelse jämkats därhän, att lönerna skola utgå efter en av ministeriet eller annan central myndighet fastställd avlöningstabell, vid vars upprättande iakttages, att skillnaden mellan reservarbetslönen och den å öppna marknaden gällande normala grovarbetarlönen skall minskas i den mån normallönen nedgår.

Arbetslösa, som transporteras till statlig reservarbetsplats utanför hemorten (s. k. transportarbetsplats), kunna utöver reservarbetslönen erhålla vissa särskilda förmåner av i stort sett samma slag som i vårt land.

Kooperativa förbundets verksamhet år 1932.

Till kooperativa förbundets trettiofjärde kongress, som avhölls den 5 och 6 juni 1933, ha förvaltningsrådet och styrelsen framlagt stadgeenliga berättelser över 1932 års verksamhet. Av dessa framgår, att förbundet under det gångna året företett en gynnsam utveckling.

Föreningsantalet har under redogörelseåret till följd av den fortgående koncentrationen av den lokala kooperativa verksamheten minskat med 20, i det att 29 föreningar avförts på grund av sammanslagningar med andra föreningar och 1 genom verksamhetens nedläggande samt 10 föreningar nyanslutits till förbundet. Hela antalet distributions- och produktionsföreningar utgjorde sålunda vid årets slut 784, av vilka 106 tillhörde svenska hushållsföreningen och distriktshushållsföreningarna. Medlemsantalet i samtliga dessa föreningar ökades under år 1932 med 31 649 och uppgick vid årets slut till 512 968. De äldre föreningar, som kvarstodo vid årets slut, ökade sitt medlemsantal med 31 239; i de under året nyanslutna föreningarna uppgick medlemsantalet till 434. — Till förbundet voro dessutom anslutna tvenne försäkringsföreningar, nämligen livförsäkringsanstalten Folket och försäkringsanstalten Samarbete, vilken sistnämnda drev brand-, olycksfalls-, automobil-, garanti-, inbrotts- och glasförsäkringsrörelse. Medlemsantalet i de bägge försäkringsföreningarna uppgick vid årets slut till 439 509 (mot 423 949 år 1931).

Personalen hos kooperativa förbundet och dess dotterföretag uppgick vid årets slut till 3 437 personer (mot 2 998 ett år tidigare).

Förbundets *affärsverksamhet* har under året utvecklats gynnsamt.

Av efterföljande sammanställning över varuavdelningarnas omsättning samt dennas ökning under varje år från och med år 1925 framgår nämligen, att mot en omsättning av 148·0 milj. kr. år 1931 stod en sammanlagd varuförsäljning år 1932 av 149·5 milj. kr., vilket är den högsta siffra förbundet hittills uppnått. Till omsättningsökningen, 1·5 milj. kr., ha huvudsakligen fabriksvaruavdelningen och kolonialvaruavdelningen bidragit.

Omsättning		1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Miljoner kr.		97·7	103·7	119·7	135·3	141·3	143·6	148·0	149·5
Ökning	milj. kr. .	13·9	6·0	16·0	15·6	6·0	2·3	4·4	1·5
	%	16·6	6·1	15·4	13·0	4·4	1·6	3·1	1·0

Antalet försäljningskontor utgjorde 11. Stockholmskontoret uppvisade alltjämt den högsta omsättningen, 33·7 milj. kr., varefter följde Göteborgs försäljningskontor med 20·5 milj. i omsättning.

Vid bedömandet av försäljningsintensiteten vid de särskilda kontoren bör man givetvis även taga hänsyn till de inom de olika distrikten belägna föreningarnas köpkraft och omsättning. Nedanstående sammanställning visar sålunda förbundets försäljning i de särskilda distrikten i förhållande till därvarande föreningars sammanlagda omsättningssumma under åren 1925—1932.[1]

Försäljningsdistrikt	Föreningarnas omsättning (i miljoner kronor)								Därav köpt från Koop. förbundet (i % av omsättningen)							
	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Stockholm .	72·2	70·1	75·0	82·7	85·1	89·9	93·8	97·1	33·7	33·4	34·7	35·1	33·6	31·1	31·2	31·3
Norrköping .	23·1	21·7	23·4	25·4	26·5	26·3	26·4	26·4	39·2	40·7	44·4	45·1	44·7	44·5	45·1	46·2
Malmö . . .	37·3	30·1	33·2	36·0	38·0	39·1	40·2	41·3	28·8	29·0	31·7	32·4	31·3	31·3	32·9	33·4
Göteborg . .	32·3	32·9	37·3	41·6	44·7	46·3	47·0	48·1	35·8	37·4	40·8	42·3	41·8	40·3	41·1	42·3
Kristinehamn	17·8	17·7	19·1	21·0	21·8	22·2	21·9	21·3	38·2	40·7	43·3	45·2	44·1	43·7	44·6	45·4
Gävle . . .	34·0	23·4	24·4	26·0	26·8	27·1	27·0	26·2	40·4	42·9	44·5	45·0	43·9	43·2	43·0	44·7
Sundsvall .	22·0	22·8	24·9	27·7	30·6	32·0	31·1	30·7	43·9	44·1	46·4	48·1	48·8	47·0	48·0	49·0
Östersund .	8·0	7·9	9·1	9·5	9·9	10·3	10·1	9·4	48·1	54·3	56·0	54·8	58·0	56·6	56·8	57·2
Luleå . . .	13·0	13·0	14·2	15·7	16·9	18·2	19·0	18·8	38·6	42·0	44·9	45·7	46·6	45·6	46·9	47·8
Kalmar . .	—	8·6	9·5	10·7	11·3	11·3	11·7	11·6	—	45·0	47·6	48·9	47·9	47·7	48·7	49·0
Borlänge . .	—	16·9	18·6	19·5	20·4	21·1	21·7	21·0	—	40·2	43·8	45·3	44·6	45·2	45·0	46·0
Summa	259·7	265·1	288·7	315·8	332·0	343·8	349·9	351·9	36·5	38·1	40·5	41·4	40·8	39·6	40·1	40·6

Av tabellen framgår, att förbundets försäljning i förhållande till föreningarnas omsättning ökats under året från 40·1 till 40·6 %. Föreningarna inom

[1] Talen för år 1925 äro icke fullt jämförbara med följande års, då de ej avse kalenderår utan bokföringsår.

östersunds-, kalmar- och sundsvallskontorens verksamhetsområden kommo främst, medan de sista platserna intogos av Stockholm och Malmö. Vid bedömandet av tabellens siffror bör hänsyn tagas därtill, att i föreningarnas omsättning ingå en hel del varor, som förbundet icke försäljer, såsom färska matvaror, korta varor o. dyl.

Förbundets *industriella verksamhet* omfattade, förutom en mindre betydande kemisk-teknisk fabrik i Malmö, en margarinfabrik i Norrköping, kvarnen Tre Kronor vid Stockholm, kvarnen Tre Lejon vid Göteborg, en skofabrik i Örebro, en gummifabrik i Gislaved samt under sista delen av året en oljefabrik i Karlshamn. Dessutom hade förbundet egna spisbrödsbagerier, slakterier, kafferosterier och mejerier. Tillsammans med de övriga nordiska ländernas kooperativa centralorganisationer bedrev förbundet också glödlampstillverkning vid fabrik i Stockholm.

Förbundets *arkitektkontor* har under redogörelseåret för anslutna föreningars räkning i c:a 500 fall uppgjort ritningar och förslag till ny-, om- och tillbyggnader m. m.

Förbundets *inlåningsrörelse* har under det gångna verksamhetsåret i likhet med under föregående år att uppvisa en gynnsam utveckling. Ett sammandrag av samtliga räkningar giver vid handen, att mot en den 1 januari 1932 innestående behållning av 68·0 milj. kr. stod den 31 december samma år 71·3 milj., vadan de under året insatta medlen (26·2 milj.) och den under året gottskrivna räntan (2·8 milj.) överstigit uttagningarna med 3·3 milj. kr.

Vad särskilt *sparkasserörelsen* beträffar, ökades antalet sparkasseavdelningar från 785 till 829, antalet motböcker från 106 369 till 115 021 och summan av innestående belopp från 44·3 till 47·7 milj. kr. Medelbehållningen per motbok minskades från 416 till 415 kr.

Behållningen å de övriga tvenne inlåningsräkningarna uppgick vid slutet av året till 0·9 milj. kr. å depositions- och till 22·7 milj. å kapitalräkning.

Till förbundets *revisionsavdelning*, som har till uppgift att följa och kontrollera de anslutna föreningarnas ekonomiska ställning, voro vid årets slut 672 föreningar anslutna mot 676 ett år tidigare. Anledningen till minskningen är svenska hushållsföreningens och distrikthushållsföreningarnas övertagande av verksamheten inom en del föreningar samt även förut omnämnda sammanslagningar. Under räkenskapsåret ha 8 föreningar anslutit sig till revisionsavdelningen. Av samtliga föreningar voro 99 % anslutna år 1932. Numera är anslutningen till revisionsavdelningen obligatorisk för alla till förbundet nyanslutna föreningar ävensom för alla, vilka önska öppna avdelning av förbundets sparkassa.

Genom förbundets *platsförmedling* lämnas numera nästan undantagslöst förslag till besättande av de ledigblivna föreståndarplatserna inom de anslutna föreningarna.

Från förbundets *bokförlag* utgåvos under året ett stort antal böcker och broschyrer i kooperativa och ekonomiska ämnen samt från *tidningsavdelningen* veckotidningen Konsumentbladet och tidskriften Kooperatören.

Förbundets *studieavdelning*, som var inrymd i den av förbundet inköpta

villaegendomen Vår gård i Saltsjöbaden, anordnade ett 40-tal kurser för styrelseledamöter, förenings- och butiksföreståndare, varukontrollanter och biträden. I dessa kurser av minst en veckas längd deltogo sammanlagt 1 075 personer. Personalutbildning ute i föreningarna har ävenledes ägt rum med hjälp av resande lärare. Dessutom meddelades undervisning per korrespondens, i vilken mer än 9 800 personer deltogo; de vanligast förekommande ämnena ha härvid varit kooperation, svenska språket, medborgarkunskap, nationalekonomi, handelsjuridik samt affärs- och bokföringsteknik.

Förbundets *tillgångar och skulder* balanserade vid 1932 års slut på 118·1 milj. kr. mot 120·0 milj. ett år tidigare, såsom framgår av efterföljande sammandrag över förbundets utgående balansräkning för de nämnda åren.

Sammandrag av kooperativa förbundets balansräkning för åren 1931 och 1932.

Aktiva	År 1931		År 1932		Passiva	År 1931		År 1932	
	1 000 kr.	%	1 000 kr.	%		1 000 kr.	%	1 000 kr.	%
Tillgångar:					*Eget kapital:*				
Kontant i kassan .	59	0·0	15	0·0	Insatskapital . . .	15 683	13·1	16 726	14·2
På bank	18 030	15·0	25 348	21·4	Reservfond	6 005	5·0	6 530	5·5
Obligationer	26 844	22·4	28 219	23·9	Produktionsgarantifond	3 745	3·1	2 377	2·0
Varufordringar . .	7 146	6·0	2 952	2·5	Glödlampsfond . . .	2 000	1·7	2 000	1·7
Övriga lån	26 091	21·7	22 857	19·3	Tillsammans	**27 433**	**22·9**	**27 633**	**23·4**
Varulager	6 335	5·3	5 985	5·1					
Fastigheter	2 786	2·3	3 259	2·8	*Skulder:*				
Aktier	31 538	26·3	28 343	24·0	Sparkasseräkning .	44 292	36·9	47 683	40·3
Garantikapital . . .	1 145	1·0	1 145	1·0	Depositionsräkning .	1 043	0·8	899	0·8
Dotterföretag . . .	—	—	—	—	Kapitalräkning . .	22 674	18·9	22 728	19·2
Inventarier	0	—	0	—	Forskningsfond . .	74	0·1	149	0·1
					Industrifond	7 524	6·3	5 402	4·6
					Skattefond	600	0·5	600	0·5
					Dotterföretag . . .	8 272	6·9	4 096	3·5
					Diverse kreditorer .	5 803	4·8	6 599	5·6
					Tillsammans	**90 282**	**75·2**	**88 156**	**74·6**
					Överskott	**2 259**	**1·9**	**2 334**	**2·0**
Summa	**119974**	**100·0**	**118123**	**100·0**	Summa	**119974**	**100·0**	**118123**	**100·0**

Av överskottet utgick liksom föregående år 5 % ränta å insatserna och 1 % återbäring å av medlemmarna gjorda inköp av samtliga varuslag utom socker och mjöl. Till reservfonden avsattes 454 816 kr. De bland förbundets omkostnader upptagna avskrivningarna på varufordringarna uppgingo till 110 585 kr., motsvaranade 0·07 % av omsättningen (0·04 % 1931).

I ovanstående redogörelse för kooperativa förbundets tillgångar och skulder har hänsyn icke tagits till förbundets dotterföretag. För att erhålla en över-

blick över hela den centrala kooperativa verksamheten redovisas här nedan ett sammandrag av såväl förbundets som dotterbolagens balansräkningar för åren 1931 och 1932, sammanställt som om det avsåge endast ett enda företag. I detta sammandrag har de olika företagens innehav av varandras aktier och andelar samt ömsesidiga fordringar frånräknats.

Sammanställning av kooperativa förbundets och dotterföretagens balansräkningar för åren 1931 och 1932.

Aktiva	År 1931	År 1932	Passiva	År 1931	År 1932
	1 000 kr.			1 000 kr.	
Kontant	88	61	Insats och aktiekapital	38 565	42 699
På bank	20 030	25 348	Reservfonder	21 239	25 302
Obligationer	27 319	28 220	Produktionsgarantifond	4 132	2 762
Fordringar	8 074	3 897	Glödlampsfond	2 000	2 000
Lån	24 799	22 356	Överskott	5 757	5 824
Varulager	12 913	13 797	Tillsammans	71 693	78 587
Fastigheter	27 830	32 625	Avgår dotterföretagens aktier m. m.	*29 868*	*32 979*
Maskiner och inventarier	6 799	8 498	Kvarstående	41 825	45 608
Garantikapital	1 248	1 248	Industrifond	7 523	5 403
Aktier	3 246	3 246	Forskningsfond	74	149
			Utbildningsfond	141	387
			Skattereserver	822	822
			Förnyelsefonder	5 400	6 401
			Personalens sparkassa	249	301
			Pensionsfond	100	100
			Inlåningsräkningar	68 009	71 310
			Varu- o. andra skulder	7 508	7 988
			Ränta å insatser	695	827
Summa	132 346	139 296	Summa	132 346	139 296

Såsom framgår av ovanstående sammandragsbalans balanserade förbundets och dess dotterföretags tillgångar och skulder vid slutet av år 1932 på 139·3 milj. kr. (1931: 132·3 milj. kr.). Det totala överskottet av såväl K. F:s som dotterföretagens verksamhet uppgick år 1932 till 5·8 milj. kr. (1931: 5·8 milj. kr.).

Förbundets kongress hade förutom de regelbundet återkommande frågorna om granskning av förvaltningsrådets, styrelsens och revisorernas berättelser, ansvarsfrihets beviljande, överskottets fördelning och de anslutna föreningarnas ekonomi att behandla av förbundsledningen framlagda förslag om kooperationens inlåning, pensionsfond, stadgar för stora föreningar, återbetalning av vissa produktionslån m. m.

Kooperativ verksamhet i Sverige år 1931.[1]

Under år 1931 infördes i länsstyrelsernas föreningsregister 894 föreningar av olika slag, medan 169 officiellt upplöstes, varigenom antalet i registren kvarstående föreningar vid 1931 års utgång kom att uppgå till 15 379. Antalet verkligen existerande registrerade föreningar är emellertid ej obetydligt lägre, då en del föreningar under årens lopp upphört med sin verksamhet utan att göra anmälan till vederbörande myndighet.

I sin utredning rörande kooperativ verksamhet i Sverige år 1931 lämnar socialstyrelsen närmare redogörelse dels för följande tre föreningsgrupper: konsumtionsföreningar, kooperativa matlags- och kaféföreningar samt arbetarproduktionsföreningar, dels för den för ett stort antal av dessa föreningar gemensamma centralorganisationen, kooperativa förbundet. Redogörelsen för sistnämnda organisation förbigås här, då dess verksamhet under 1931 tidigare behandlats i Soc. Medd. (årg. 1932, sid. 468).

De i utredningen medtagna konsumtionsföreningarna utgöras av 863 distributionsföreningar, 25 mjölkföreningar, 12 bageriföreningar, 3 charkuteriföreningar samt 3 andra hithörande föreningar. Under de senaste åren har föreningsantalet något minskat på grund av att mindre föreningar sammanslagits till större enheter.

Vad först *distributionsföreningarna* beträffar, uppgick deras sammanlagda medlemsantal till 495 908. Sedan 1908 eller det första år, för vilket socialstyrelsen äger statistiska uppgifter, har antalet medlemmar mer än sexdubblats. Antager man, att i genomsnitt varje medlem representerar ett hushåll på fyra personer, skulle vid 1931 års slut 32 % av Sveriges befolkning ha tillhört konsumentkooperationens direkta intressesfär. Genomsnittsantalet medlemmar per förening har stigit från 157 år 1908 till 575 år 1931.

Medlemmarnas procentuella fördelning på olika yrkesgrupper åren 1913 (det första år, från vilket mera detaljerade uppgifter härom finnas), 1930 och 1931 framgår av efterföljande sammanställning.

	1913	1930	1931
Jordbrukare	11·9	14·6	14·7
Jordbruksarbetare	4·7	4·3	4·3
Hantverksmästare	7·9	2·6	2·6
Hantverksarbetare		5·7	5·9
Industriarbetare	44·2	29·5	28·9
Övriga arbetare	17·0	13·8	14·0
Högre tjänstemän	9·8	2·7	2·7
Lägre tjänstemän		9·8	9·7
Andra självständiga näringsidkare	3·4	3·9	3·9
Utövare av fria yrken		2·1	2·2
Utan angivet yrke och övriga		10·1	10·2
Korporationer	1·1	0·9	0·9
Summa	100·0	100·0	100·0

[1] Utgör en sammanfattning av huvudinnehållet i den av socialstyrelsen i serien Sveriges officiella statistik utarbetade publikationen *Kooperativ verksamhet i Sverige år 1931.*

Av tablån framgår, att år 1931 grupperna industriarbetare och »övriga arbetare» utgjorde nära hälften samt de fyra arbetargrupperna och de med dem i socialt avseende närmast jämställda lägre tjänstemännen tillsammantagna nära två tredjedelar av samtliga. Vid jämförelse med år 1913 visar det sig emellertid, att gruppen industriarbetare gått tillbaka i relativ betydelse, medan särskilt jordbrukarnas och tjänstemännens andel av medlemsstocken ökats.

De insatsbelopp, vilka föreningarna bestämt för medlemskaps vinnande, varierade ganska avsevärt, och belopp på såväl under 10 kr. som över 100 kr. förekommo. Den vanligaste insatssumman var dock 100 kr., vilket belopp år 1931 föreskrivits inom 74 % av föreningarna.

Antalet försäljningsställen uppgick vid 1931 års utgång till 3 589 (1921: 1 809) eller 4·16 per förening (1·84) och antalet anställda till 11 675 (4 805) eller 13·53 per förening (4·88). På varje försäljningsställe kommo i genomsnitt 138 medlemmar och på varje anställd i medeltal 42 medlemmar. Omsättningen per försäljningsställe utgjorde 99 300 kr. och per anställd 30 400.

Omsättningssummans förändringar i jämförelse med tidigare år framgår av efterföljande sammanställning:

År	Totalsumma		Indextal, omräknat till enhetligt penningvärde	Kronor per förening	Kronor per medlem	Kronor per invånare
	Miljoner kronor	Indextal (1921 = 100)				
1921	235·4	100	100	249	882	39·53
1924	235·4	100	144	252	799	38·99
1927	292·6	124	194	311	777	48·07
1930	349·0	148	251	396	755	56·83
1931	353·8	150	273	417	716	57·41

Omsättningens nominella belopp ökades med 50 % från år 1921 till år 1931, såsom framgår av de bägge första sifferkolumnerna. För att giva en bättre uppfattning om storleken av de förmedlade varumängderna böra emellertid de olika årens försäljningssummor omräknas till ett enhetligt penningvärde, såsom skett i tredje kolumnens indexserie med tillämpning av socialstyrelsens vägda livsmedelsindex. Det befinnes då, att omsättningens reella storlek nära tredubblats under åren 1921—1931.

Allt efter föreningarnas belägenhet i städer, köpingar och municipalsamhällen eller på landsbygden framträda vissa olikheter i deras storlek m. m., vilket belyses av nedanstående tablå:

	Antal föreningar %	Antal medlemmar %	Antal medlemmar per förening	Försäljningssumma			
				Tusental kr.	%	Per förening 1 000 kr.	Per medlem kr.
Städer	14·9	49·8	1 914	172 486	48·8	1 337	699
Köpingar och municipalsamhällen	15·1	16·1	616	55 195	15·6	436	697
Landsbygd	70·0	34·1	280	126 134	35·6	212	749
Summa	**100·0**	**100·0**	**575**	**353 815**	**100·0**	**417**	**716**

Enligt vad tabellen utvisar, voro nära tre fjärdedelar av föreningarna belägna på landsbygden. Dessa föreningar voro dock i regel betydligt mindre än de övriga såväl med avseende på medlemsantal som försäljningssumma. På grund härav omfattade landsbygdsföreningarna, trots sitt avsevärt större antal, icke mera än 34 % av hela medlemsantalet och 36 % av den sammanlagda omsättningen. Av sist anförda siffror finner man även, att dessa föreningar upptogo en något större andel av omsättningssumman än av hela medlemsantalet. Detta berodde därpå, att försäljningen per medlem var något större i landsbygdsföreningarna än i de övriga, vilket i sin tur sannolikt sammanhänger med dessa föreningars rikligare sortering såväl med avseende på andra hushållsartiklar än livsmedel som på lantbruksförnödenheter.

Föreningarnas ekonomiska ställning under åren 1930 och 1931 belyses genom efterföljande sammandrag av deras balansräkningar:

Sammandrag av föreningarnas balansräkningar.

Aktiva	År 1930		År 1931		Passiva	År 1930		År 1931	
	1 000 kr.	%	1 000 kr.	%		1 000 kr.	%	1 000 kr.	%
Bundna tillgångar:					*Eget kapital:*				
Fastigheter . . .	61 155	46·5	69 125	49·0	Insatskapital . .	32 547	24·7	34 715	24·6
Inventarier . . .	3 740	2·9	3 979	2·8	Reservfond . . .	21 714	16·5	24 287	17·2
Insatser i Koop. Förbundet . . .	12 788	9·7	12 377	8·8	Övriga fonder . .	15 584	11·9	16 675	11·8
Aktier o. insatser i andra företag	141	0·1	1 555	1·1	Summa	**69 845**	**53·1**	**75 677**	**53·6**
Koop. Förb:s industrifondsbevis	2 033	1·6	2 052	1·4	*Skulder:*				
K. F:s glödlampsfondsbevis . . .	662	0·5	648	0·5	Lån mot inteckning	17 952	13·6	18 824	13·4
Övriga	529	0·4	720	0·5	Lån mot Koop. Förb:s produktionsfondsbevis	1 579	1·2	1 416	1·0
Summa	**81 048**	**61·7**	**90 456**	**64·1**	Övriga lån . . .	2 643	2·0	2 996	2·1
Rörliga tillgångar:					Insättningar i egen sparkassa . . .	11 790	9·0	13 150	9·3
Varulager	32 912	25·0	33 305	23·6	Överskottsbesparing	2 757	2·1	2 652	1·9
Varufordringar . .	2 508	1·9	2 623	1·8	Varuskulder . . .	8 227	6·3	9 400	6·7
Koop. Förb:s produktionsfondsbevis	3 460	2·6	3 486	2·5	Övriga skulder . .	644	0·5	902	0·6
På bank	9 753	7·4	9 317	6·6	Summa	**45 592**	**34·7**	**49 340**	**35·0**
Kontant	1 771	1·4	1 941	1·4	Överskott	16 029	12·2	16 118	11·4
Summa	**50 404**	**38·3**	**50 672**	**35·9**	Brist	14	0·0	7	0·0
					Överskott minus brist	**16 015**	**12·2**	**16 111**	**11·4**
Summa aktiva	**131452**	**100·0**	**141128**	**100·0**	**Summa passiva**	**131452**	**100·0**	**141128**	**100·0**

Utöver vad som framgår av sammandraget må endast nämnas, att varulagret under år 1931 omsattes 9·7 gånger i genomsnitt för samtliga föreningar (för föreningar i städerna 14·5, i köpingar och municipalsamhällen 7·2 samt på landsbygden 7·3 gånger). Egen sparkassa förekom i 40 föreningar och överskottsbesparing i 256.

Bruttoöverskott redovisade samtliga föreningar. Omkostnaderna utgjorde 11·1 % av omsättningen (därav löner 6·8, avskrivningar 0·5 och övriga

omkostnader 3·8 %). Nettoöverskott redovisade 99·3 % av föreningarna (1930: 98·6 %) och nettoförlust 0·3 (1·0 %), medan 0·4 % varken uppvisade vinst eller förlust. Skillnaden mellan nettoöverskotten och nettoförlusterna uppgick till 4·9 % av föreningarnas försäljningssumma (1930: 4·9 %).

Uppgifterna om överskottets fördelning visa, att 80 % av överskottet utdelades till medlemmar och övriga köpare dels som ränta å insatskapitalet, dels som återbäring i procent av köpta varor. Räntan å insatskapitalet beräknades i flertalet föreningar efter 4·5 eller 5 % och återbäringen efter 2—5 %. De till fonder avsatta beloppen uppgingo till 2·6 milj. kr. eller 16 % av samtliga disponibla medel.

Mjölkföreningarna uppgingo till 25, med sammanlagt 16 251 medlemmar och en omsättningssumma av 4·3 milj. kr.

Den *kooperativa produktionens* utveckling inom såväl de i det föregående berörda föreningsgrupperna som inom den i utredningen även redovisade gruppen arbetarproduktionsföreningar belyses av nedanstående siffror rörande tillverkningens värde (i 1 000 kr.).

	1918	1921	1924	1927	1930	1931
Kooperativa förbundet	—	—	24 441	46 253	57 800	57 075
Konsumtionsföreningar	4 808	12 144	13 804	21 659	30 675	30 196
Konsumenternas produktionsföreningar	6 490	9 208	5 771	4 970	4 655	5 237
Arbetarproduktionsföreningar	731	1 134	4 534	18 548	21 610	22 143
Summa	**12 029**	**22 486**	**48 550**	**91 430**	**114 740**	**114 651**

Arbetarproduktionsföreningarnas höga tillverkningsvärde under de sista åren beror huvudsakligen på den gynnsamma utvecklingen av de föreningar, som ägna sig åt byggnadsproduktion. Frånser man denna speciella gren, ha de i konsumentintresse grundade föreningarna nått en vida större utveckling i produktionshänseende än arbetarproduktionsföreningarna.

Arbetslönernas fluktuationer i Sverige åren 1913—1932.

Undersökningens syftemål. För fullföljande av socialstyrelsens undersökningar rörande arbetslönernas fluktuationer ha även för år 1932 införskaffats uppgifter från arbetsgivare angående under året utbetalade löner till arbetare och förvaltningspersonal inom industri, handel och samfärdsel, allmänna arbeten m. m.[1] Sedan numera bearbetningen av det inkomna materialet fortskridit så långt, att ungefär nio tiondelar av detsamma slutgiltigt granskats, har det, med hänsyn till det stora allmänna intresse denna lönestatistik erbjuder, ansetts lämpligt att — i likhet med vad som tidigare skett — offentliggöra vissa sammanfattningssiffror, vilka kunnat erhållas redan på undersökningens nuvarande stadium. De meddelade siffrorna äro preliminära och kunna alltså komma att avvika något från de definitiva siffror, som skola framläggas, sedan materialet i sin helhet bearbetats.

Förvaltningspersonalens löneförhållanden. En översikt av resultatet av 1932 års lönestatistik lämnas med avseende på förvaltningspersonalen i tab. 1, som redovisar antalet i årets undersökning ingående personer, fördelade på män och kvinnor, samt den i genomsnitt per anställd utbetalade årsavlöningens storlek för vart och ett av åren 1913, 1920 och 1921 samt 1930—1932. Av tabellen framgår, att förvaltningspersonalen vid de 5 431 företag, som redovisat dylik personal, utgjorde tillsammans 89 868, varav 70·6 % voro män och 29·4 % kvinnor.

Den genomsnittliga årsinkomsten per anställd inom ifrågavarande grupper utgjorde 3 587 kr. I jämförelse med år 1931 visar medellönen en mindre sänkning, medan från år 1913 räknat skett en ökning med 75 %. Tabellen ger vidare vid handen, att den relativa lönestegringen varit större för kvinnor än för män. Kvinnornas årliga löneinkomst utgör dock i genomsnitt föga över hälften av männens, nämligen 2 279 mot 4 132 kr. Att inkomstökningen för samtliga män och kvinnor tillsammantagna (75 %) blivit ungefär densamma som för männen enbart (76 %) beror på att kvinnorna, vilkas löner ju i allmänhet äro lägre än männens, år 1932 varit talrikare representerade än under tidigare år. Elimineras genom s. k. standardberäkning verkan av förskjutningarna i proportionen mellan män och kvinnor, stiger inkomstökningen för samtliga män och kvinnor tillsammantagna till 82 %. Korrigeras på liknande sätt sänkningen av förvaltningspersonalens medellön sedan år 1931, erhålles siffran 2·3 % i stället för det i tabellen redovisade procenttalet 2·5.

[1] Se för föregående år »Lönestatistisk årsbok för Sverige 1931» av K. Socialstyrelsen.

Tab. 1. Förvaltningspersonalens löneförhållanden 1913—1932.

	Medelantal anställda	Genomsnittlig löneinkomst pr år, kr.						Löneökning (+) eller löneminskning (−), %			
	1932	1913	1920	1921	1930	1931	1932	1913 —32	1920 —32	1921 —32	1931 —32
Män	63 431	2 346	5 573	5 625	4 464	4 220	4 132	+ 76	− 26	− 27	− 2·1
Kvinnor	26 437	1 135	2 957	3 085	2 389	2 350	2 279	+101	− 23	− 26	− 3·0
Samtliga	89 868	2 049	4 916	4 950	3 824	3 678	3 587	+ 75	− 27	− 28	− 2·5

En jämförelse med 1921 års löner, som för förvaltningspersonalen i regel ange toppläget, visar, att medelinkomsten per år och anställd sedan dess sjunkit med i genomsnitt 27 % för den manliga och 26 % för den kvinnliga personalen. Denna lönereduktion ägde väsentligen rum under åren 1922 och 1923, medan inkomstnivån under de senaste nio åren synes ha varit tämligen oförändrad, på sistone med en svagt sjunkande tendens.

Arbetarnas löneförhållanden. Förevarande undersökning omfattar 5 970 företag, från vilka redovisats 324 071 arbetare. I efterföljande tab. 2 meddelas genomsnittssiffror för dessas löneinkomster per arbetstimme, år och dag under redogörelseåret samt under utgångsåret 1913. För belysande av löneutvecklingen ha i tabellen indextal för tim-, års- och dagsförtjänster beräknats för perioderna 1913—1932, 1920—1932 och 1930—1932.

Tab. 2. Arbetarpersonalens löneförhållanden 1913—1932.

	Genomsnittlig löneinkomst per timme, kr.		Löneökning (+) eller löneminskning (−), %			Genomsnittlig löneinkomst per dag, kr.		Löneökning (+) eller löneminskning (−), %			Genomsnittlig löneinkomst per år, kr.		Löneökning (+) eller löneminskning (−), %		
	1913	1932	1913 —32	1920 —32	1931 —32	1913	1932	1913 —32	1920 —32	1931 —32	1913	1932	1913 —32	1920 —32	1931 —32
Män över 18 år	0·45	1·26	+180	− 24	−2·3	4·32	10·02	+132	−24	−3·1	1 241	2 649	+113	−27	−4·3
Kvinnor öv. 18 år	0·24	0·74	+208	− 24	−1·3	2·34	5·85	+150	−26	−0·5	651	1 610	+147	−25	+1·7
Minderåriga	0·18	0·47	+161	− 32	−4·1	1·76	3·70	+110	−33	−4·4	485	987	+104	−32	−2·9
Tillsammans	0·40	1·13	+183	− 24	−2·6	3·83	8·99	+135	−25	−2·9	1 093	2 369	+117	−27	−3·4
Arbetare utan angivet kön .	0·30	1·10	+267	− 4	−5·2	3·72	8·85	+138	−11	+0·6	1 079	2 360	+119	−16	−5·5
Samtliga arb.	0·40	1·13	+183	− 24	−2·6	3·82	8·99	+135	−25	−2·9	1 091	2 369	+117	−27	−3·4

Den genomsnittliga *timförtjänsten* (inkl. övertidsersättning, naturaförmåner o. d.) har för år 1932 beräknats till 1·13 kr. för samtliga i undersökningen representerade företag, vilken siffra betecknar en sänkning från föregående år med 2·6 % men en ökning från basåret 1913 med 183 %. För vuxna manliga arbetare har den genomsnittliga timlönen (1·26 kr.) legat över, för

kvinnor (0·74 kr.) och minderåriga (0·47 kr.) avsevärt under den genomsnittliga timinkomsten för samtliga arbetare. Liksom för förvaltningspersonalen kan även för arbetarna en tendens till utjämning i lönenivån för män och för kvinnor konstateras. Från 1913 till 1932 ha sålunda timlönerna för kvinnliga arbetare stigit med i medeltal 208 %, medan männens inkomst per timme räknat under motsvarande tid ökats med 180 %. Begränsar man undersökningen till den egentliga industrien, sådan denna redovisas i kommerskollegii årliga industristatistik, och alltså utesluter arbetare i allmän tjänst, inom samfärdsel, byggnadsverksamhet etc., framträder denna tendens än starkare, i det att stegringssiffran för timförtjänsten för vuxna män blir ej oväsentligt lägre eller 160 %, medan siffran för vuxna kvinnor blir oförändrad.

Sedan år 1920, då den genomsnittliga timförtjänsten låg som högst, har densamma nominellt minskats med i genomsnitt 24 %. Den ojämförligt största delen av denna sänkning i lönenivån ägde rum under år 1922, medan minskningen under år 1923 inskränkte sig till några få procent. Under år 1924 hade nedgången icke endast avstannat utan t. o. m. förbytts i en mindre stegring, som fortsatt under de därpå följande åren ända fram till år 1930. Under det därpå följande året höll sig den genomsnittliga timförtjänsten praktiskt taget oförändrad för att under 1932 undergå en mindre sänkning.

Av tab. 2 framgår vidare, att den genomsnittliga *årsförtjänsten*[1] (inkl. övertidsersättning, naturaförmåner o. d.) år 1932 beräknats till 2 369 kr. (2 649 kr. för män, 1 610 kr. för kvinnor och 987 kr. för minderåriga). Denna siffra innebär en ökning från år 1913 med 117 %, medan den genomsnittliga timförtjänsten, såsom ovan nämnts, uppgick till ett belopp, som med 183 % översteg 1913 års siffra. Från år 1931 redovisas en nedgång med 3·4 % eller något högre än den ovan för timförtjänsten konstaterade sänkningen. Huvudorsaken till dessa skiljaktigheter i löneutvecklingen mellan arbetsförtjänster per år och per timme är att söka i minskad genomsnittlig arbetstid per år och arbetare. Vid jämförelse med år 1913 inverkar väsentligen, att med år 1920 infördes 8-timmarsdag med bibehållande av i huvudsak oförändrad dagsförtjänst, varigenom denna kom att utslås på ett mindre antal arbetstimmar. För redogörelseåret tillkomma av den ekonomiska krisen föranledda inskränkningar i arbetstiden. Sålunda beräknas på grundval av en sammanställning för 4 171 i statistiken ingående företag, som lämnat uppgift både år 1931 och 1932, att medan det sysselsatta antalet arbetare gått tillbaka med 8·7 %, hade det utgjorda antalet arbetstimmar sjunkit med 10·1 %.

Dagsförtjänsten intager, såsom tab. 2 även utvisar, en mellanställning mellan tim- och årsinkomsten. Medan löneinkomsten per dagsverke år 1913 i medeltal utgjorde 4·32 kr. för man, 2·34 kr. för kvinna och 1·76 kr. för minderårig, hade för år 1932 motsvarande tal ökats till resp. 10·02, 5·85 och 3·70 kr. Nedgången sedan föregående år (i genomsnitt 2·9 %) är något mindre än i fråga om årslönen, vilken i högre grad rönt inverkan av den under depressionen förkortade arbetstiden.

[1] Härvid bortses från s. k. säsongföretag, för vilka användbara uppgifter om arbetarnas årsförtjänster ej föreligga.

Beträffande den i tab. 2 redovisade löneutvecklingen bör emellertid beaktas, dels att siffrorna på grund av beräkningssättet närmast återspegla förhållandena vid resp. års mitt och dels att den genomsnittliga lönenivån även påverkas av att proportionen mellan män, kvinnor och minderåriga något förskjutits från det ena året till det andra. För vinnande av en mera exakt jämförelse böra därför de i tabellen meddelade relativa talen korrigeras genom en s. k. standardberäkning. Därest relativa antalet män, kvinnor och minderåriga antages vara detsamma år 1932 som år 1913 och lönestegringen inom varje särskild kategori varit den, som utvisas i den anförda tabellen, blir den genomsnittliga lönestegringen per timme under tiden 1913—1932 för alla arbetare tillsammantagna 179 %. Lönestegringen per år och per dag utgör efter samma beräkningsgrund resp. 116 och 132 %. De indextal, som angiva den allmänna lönenivåns genomsnittliga höjd år 1932, om löneinkomsterna år 1913 sättas lika med 100, bliva således resp. 279, 216 och 232. Vid begränsning till den egentliga industrien (jfr ovan) bliva motsvarande indextal resp. 262, 204 och 218.

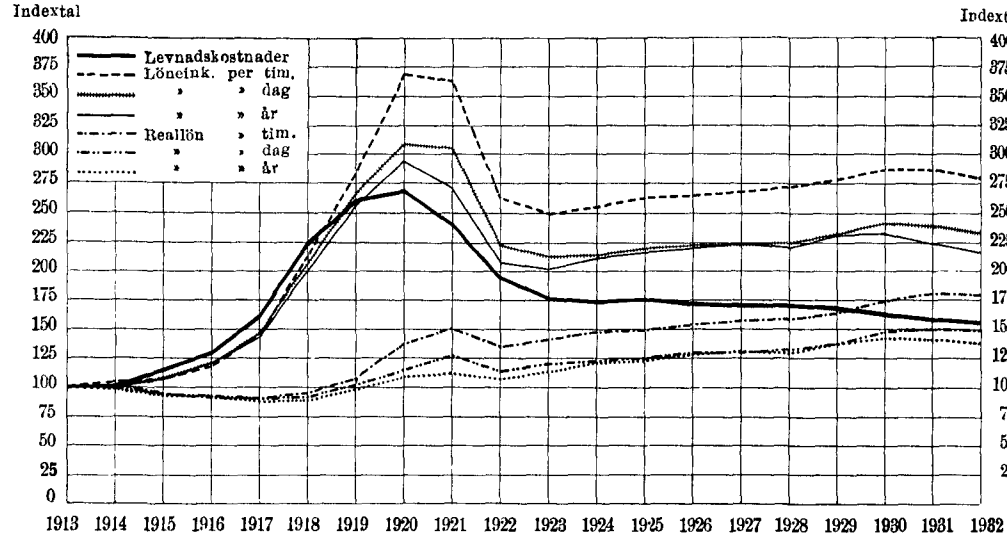
Ovan utförda beräkningar hänföra sig emellertid uteslutande till penninglönerna och avse således endast de nominella förändringar i arbetslönerna, som inträffat under redogörelseperioden. En beräkning av i vad mån dessa fluktuationer i penninglönerna äro r e e l l a och således innebära förfogande över en större eller mindre kvantitet varor och tjänster, möjliggöres i viss mån genom en sammanställning av nyssnämnda löneindextal med socialstyrelsens indexsiffror för levnadskostnadernas stegring. Ett med lönesiffrorna jämförbart medelindex för år 1932 synes kunna erhållas genom att taga genomsnittet av de publicerade indextalen för den 1 januari, 1 april, 1 juli, 1 oktober och 31 december 1932 (1 januari 1933).

I nedanstående tablå och diagrammet å nästa sida meddelas indextal för varje år fr. o. m. 1913 t. o. m. 1932 dels för levnadskostnaderna, dels för penninglönen (standardberäkning) jämte motsvarande reallön, i båda fallen uträknad såväl per timme som per år och dag.

Indextal (1913=100)	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Löneinkomst:																			
per timme . .	105	108	118	145	213	283	368	363	263	250	255	263	265	268	272	278	286	286	279
» dag . . .	102	108	120	146	207	266	309	305	223	213	214	220	223	223	225	232	241	239	232
» år	100	107	120	143	200	256	294	271	208	202	211	216	220	224	220	231	233	224	216
Levnadskostnader	102	115	130	162	225	261	269	241	195	177	174	176	172	171	171	169	164	159	156
Reallön:																			
per timme . .	103	94	91	90	95	108	137	151	135	141	147	149	154	157	159	164	174	180	179
» dag . . .	100	94	92	90	92	102	115	127	114	120	123	125	130	130	132	137	147	150	149
» år	98	93	92	88	89	98	109	112	107	114	121	123	128	131	129	137	142	141	138

Det framgår härav, att ända till och med år 1918 stegringen för såväl timsom daglönen var mindre än levnadskostnadsökningen, vilket innebär, att motsvarande reallöner under denna period voro lägre än utgångsåret 1913, men

att från och med år 1919 förhållandet blivit det motsatta. Även årslönen har varit underkastad en liknande utveckling, fastän jämvikt mellan lön och levnadskostnader i detta fall inträdde först ett år senare eller 1920.

Sedan sålunda de tre reallöneserierna — ehuru delvis under olika år — ånyo passerat basårets löneläge (100), fortsatte de att stiga under den återstående delen av undersökningsperioden ända fram till år 1931 med undantag för år 1922, då prisfallet återförde reallönerna till ungefär 1920 års nivå. Året 1931 visar i fråga om den reala årslönen någon tillbakagång i förhållande till föregående år och under redogörelseåret visa alla tre reallöneserierna tillbakagång, vilken dock är mera markerad endast i fråga om årslönen. För redogörelseåret beräknas reallönerna ligga i fråga om timförtjänsten 79 och årsförtjänsten 38 samt beträffande dagsförtjänsten 49 % över 1913 års nivå. Begränsar man, som förut skett i fråga om penninglönerna, undersökningen till att avse endast den egentliga industrien, finner man, att motsvarande stegringssiffror bli åtskilligt lägre, nämligen för timlönen 68, för årslönen 31 och för daglönen 40 % sedan förkrigstiden.[1]

Det torde emellertid böra framhållas, att nu anförda genomsnittstal, vilkas preliminära karaktär ytterligare betonas, icke kunna göra anspråk på annat än att giva en bild av de u n g e f ä r l i g a förändringarna i löner och levnadskostnader. Därtill kommer, att beträffande särskilda orter och industrier speciella förhållanden kunna åstadkomma betydande avvikelser från de allmänna genomsnittstalen. För närmare upplysningar härom hänvisas till den slutliga redogörelsen för 1932 års lönestatistiska undersökning, vilken under senare delen av innevarande år kommer att publiceras i Lönestatistisk årsbok.

[1] Vill man erhålla en mera verklighetstrogen bild av industriarbetarnas försörjningsmöjligheter under nuvarande förhållanden, bör hänsyn givetvis tagas icke endast till den allmänna löneutvecklingen utan även till sysselsättningsgraden inom industrien. Vissa beräkningar härom pågå för närvarande inom socialstyrelsen, och resultaten komma att sedermera offentliggöras.

Den danska socialreformen.

Den 20 maj 1933 slutfördes det sedan flera år pågående arbetet på en förnyelse och kodifikation av den danska socialförsäkrings- och försörjningslagstiftningen, i det att konungen då stadfäste de av riksdagen antagna nya lagarna om offentlig försörjning, folkförsäkring, olycksfallsförsäkring, arbetsförmedling och arbetslöshetsförsäkring samt angående privat arbetsanvisning. Genomförandet av denna reform är i huvudsak att tillskriva den nuvarande socialministern K. Steincke, vilken alltsedan 1918 oavlåtligt arbetat på denna sak, först i egenskap av inom inrikesministeriet tillkallad utredningsman och sedermera såsom regeringsledamot. En redogörelse för reformarbetets förlopp och innebörd lämnas i efterföljande framställning, som i huvudsak är byggd på en av departementschefen R. Lassen signerad uppsats i »Socialt Tidsskrift».

Såsom ett första förarbete till den nu genomförda reformen kan man betrakta den utredning rörande försörjningslagstiftningens omläggning, som Steincke på uppdrag av inrikesministeriet utförde under månaderna närmast efter världskrigets slut och som sedermera framlades i publikationen »Fremtidens Forsørgelsesvæsen». Det av författarens självständigt utformade åskådning präglade betänkandet blev på sin tid också utförligt refererat i Sociala Meddelanden (årg. 1920, sid. 280). Ett steg i riktning mot den av Steincke påyrkade reformen av sociallagstiftningen togs sedermera 1925, då dåvarande socialministern Borgbjerg för ändamålet tillsatte den s. k. socialkommissionen, vars arbete efter ett år emellertid avbröts i samband med socialministeriets indragning vid det år 1926 inträdda regeringsskiftet. Då ministeriet vid den nuvarande regeringens tillträde på våren 1929 återupprättades, blev Steincke socialminister, och den sedan ett årtionde diskuterade frågan om en reform av sociallagstiftningen kom nu på allvar upp på dagordningen.

Den tilltänkta socialreformen skulle enligt regeringens beslut omfatta hela den sociala försäkrings- och försörjningslagstiftningen, varemot den egentliga arbetarskyddslagstiftningen skulle lämnas utanför.

Redan på hösten 1929 framlades de första i det blivande lagstiftningskomplexet ingående lagförslagen, avseende arbetslöshetsförsäkringen och den allmänna folkförsäkringen. Ett år senare följde förslagen till lag om offentlig försörjning samt olycksfallsförsäkringslag. Intetdera av förslagen kom till avgörande behandling vare sig under riksdagssessionen 1929—30 eller 1930—31. Först 1932 var riksdagen färdig att taga ståndpunkt till arbetslöshetslagen, som då med vissa modifikationer antogs.[1] De övriga ej slutbehandlade förslagen återkommo ännu en gång vid 1932—33 års riksdag, och en möjlighet att föra hela reformen i hamn yppades nu genom den i slutet av januari 1933 mellan regeringspartierna och vänstern träffade uppgörelsen

[1] Se Soc. Medd. årg. 1932, sid. 673.

i de föreliggande krisfrågorna. Bland de inalles aderton punkter, varom riksdagsmajoriteten vid detta tillfälle enades, var också socialreformens genomförande. De förut ej slutbehandlade försörjnings-, folkförsäkrings- och olycksfallsförsäkringslagarna ha sedermera under våren genomgått föreskriven riksdagsbehandling, och samtidigt har 1932 års arbetslöshetslag undergått en av regeringen föreslagen revision, varefter samtliga lagar som ovan nämnts samtidigt promulgerats för att träda i kraft den 1 oktober 1933. Ej mindre än ett femtiotal äldre författningar bliva genom den nya lagstiftningen från nämnda tidpunkt försatta ur kraft.

Det är sålunda en synnerligen betydelsefull förenkling av hela den sociala lagstiftningsbyggnaden, som åstadkommits genom denna reform. Innebörden av den nya lagstiftningen kan i korthet sägas vara

1) en utbyggnad av socialförsäkringen, så att densamma dels kommer att omfatta flera personer och områden än hittills, dels kommer att i sina prestationer bättre anpassas efter de försäkrades olika behov;

2) ett sammanförande av de många olika försörjningslagarna till en organisk, systematiskt uppbyggd enhet med bestämda villkor för erhållande av understöd, så vitt möjligt fasta gränser för hjälpverksamheten, avskaffande av alla dubbelunderstöd och undanskjutande av den egentliga fattigvården till den sekundära plats, som enligt nutida uppfattning bör tillkomma densamma;

3) en förenkling av den sociala administrationen;

4) en ändrad fördelning av de ekonomiska bördorna, särskilt i förhållandet mellan staten och kommunerna samt mellan kommunerna inbördes.

I det följande behandlas dessa fyra sidor av socialreformen var för sig.

1. Socialförsäkringen.

Socialförsäkringen skall enligt den nya ordningen bestå av tre grenar, nämligen den s. k. folkförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen och olycksfallsförsäkringen. Medan de två sistnämnda grenarna äro avsedda att beröra endast vissa samhällsgrupper, skall folkförsäkringen omfatta hela befolkningen.

Folkförsäkringen. Den genom lagen om folkförsäkring införda försäkringen är en kombinerad sjuk-, invaliditets- och ålderdomsförsäkring.

Sjukförsäkringen har i Danmark hittills varit byggd på frivillighetens grund, men har dock utvecklats så, att mer än $^2/_3$ av landets befolkning är ansluten till de erkända sjukkassorna. Denna frivilliga försäkring bibehålles även enligt den nya lagen, men dessutom skall den utom sjukkassorna stående befolkningen hädanefter anknytas till sjukförsäkringen genom s. k. passivt medlemskap, vilket innebär, att man genom erläggande av en viss, mindre avgift tillförsäkrar sig rätt att framdeles inträda som aktiv (understödsberättigad) medlem, oavsett ålder och hälsotillstånd. Avgiften för passiv medlem är 2 kr. per år intill 25 års ålder och därefter 2·50 per år. Skyldighet att erlägga sådan avgift åligger även personer, vilka ha så hög inkomst, att de icke kunna bli aktiva medlemmar i en erkänd sjukkassa. Genom det passiva

medlemskapet möjliggöres för sådana personer att i händelse av inkomstminskning övergå till aktivt medlemskap med åtföljande understödsrätt.

Skyldighet att söka inträde i sjukförsäkringen skall åligga varje person mellan 21 och 60 års ålder. Vid inträdet skola erforderliga uppgifter om sökandens hälsotillstånd lämnas även i det fall, att fråga är endast om passivt medlemskap, varemot den, som en gång blivit passiv medlem, icke behöver undergå ny läkarundersökning, om han vill övergå till aktivt medlemskap.

Den som på grund av otillfredsställande hälsotillstånd icke kunnat vinna inträde i sjukförsäkringen, är skyldig att, då han uppnått 30 års ålder, underkasta sig ny undersökning för att, om hans hälsa då skulle ha förbättrats, bli intagen som medlem. Icke sjukförsäkrade personer, som på grund av sjukdom bliva i behov av understöd, kunna erhålla sådant enligt i försörjningslagen fastställda särbestämmelser.

Sjukkassornas verksamhet skall i övrigt fortgå på i huvudsak samma sätt som hittills, dock med vissa ändringar, innebärande bl. a. en avsevärd utsträckning av moderskapshjälpen. Genom en övergångsbestämmelse tillerkännas kassorna ett extra statsbidrag till täckande av de ökade risker, som uppstå genom intagande av sådana medlemmar, som vid lagens ikraftträdande uppnått högre ålder än 40 år.

De s. k. sjukföreningarna (fortsättningskassorna) skola även fungera som hittills. Rätten till överflyttning mellan dessa föreningar och sjukkassorna skall hädanefter vara fri med endast den inskränkning, som följer därav, att aktivt medlemskap i en sjukkassa är beroende av en viss inkomstgräns, medan för sjukföreningarna ingen dylik inkomstmaximering gäller. Däremot skola sjukföreningarna vara berättigade att bibehålla 40-årsgränsen som maximiålder för vinnande av aktivt medlemskap, i vilket fall passiva medlemmar, som överskridit denna ålder, bli hänvisade att i stället övergå till en sjukkassa.

Alla understödsberättigade sjukkassemedlemmar skola, liksom enligt hittills gällande ordning, även vara *försäkrade för invaliditet*, dock med undantag för sådana personer, som vid läkarundersökningen konstaterats ha en i hög grad nedsatt arbetsförmåga. I den nya lagen utsträckes emellertid invaliditetsförsäkringen även till passiva sjukkassemedlemmar samt alla sjukföreningsmedlemmar, vilket innebär, att hela den sjukförsäkrade befolkningen mellan 21 och 60 år också blir invaliditetsförsäkrad. Årspremien för denna försäkring utgör 6 kronor för dem, som inträtt i försäkringen före 21 års ålder eller omedelbart vid lagens ikraftträdande, eljest kr. 7·20. För äkta makar medgives viss nedsättning.

I fråga om storleken av den vid invaliditet utgående livräntan införes en betydelsefull ändring i förut gällande regler, i det att beloppet, som förut varit lika för alla, hädanefter graderas med hänsyn till boningsort, kön och civilstånd, på samma sätt som inom ålderdomsförsäkringen. För invalider, som ha barn att försörja, tillkommer ett särskilt barntillägg. Likaså kunna blinda eller personer, som av annan sjukdomsorsak äro ständigt beroende av andras bistånd, erhålla speciella tillägg. Å andra sidan skall vid beloppets bestämman-

de avdrag göras för inkomster utöver en viss storlek. Avdragsreglerna äro dock icke lika stränga som i fråga om ålderspensionerna, beroende därpå att invaliditetsförsäkringen i motsats mot ålderdomsförsäkringen väsentligen finansieras genom de försäkrades egna avgifter.

Ålderdomsförsäkringen är liksom invaliditetsförsäkringen anknuten till sjukförsäkringen på så sätt, att man för att få pensionsrätt måste vara åtminstone passiv medlem i sjukkassa. Någon särskild pensionsavgift erlägges icke, men försummelse att betala sjukkasseavgift medför även förlust av pensionsrätten. Mot erläggande av resterande avgifter och en viss premieförhöjning kan man dock inom en viss tidsgräns återförvärva delaktighet i ålderdomsförsäkringen.

Den danska ålderdomspensioneringen, som hittills varit en ren försörjningslagstiftning, har på detta sätt inordnats som ett led i socialförsäkringen. Personer, som på grund av svag hälsa icke kunnat vinna medlemskap i någon sjukkassa eller som vid lagens ikraftträdande redan fyllt 60 år, äro emellertid det oaktat berättigade till ålderspension.

Villkoren för ålderspension äro i övrigt i stort sett desamma som förut. Grundbeloppen ha dock undergått någon höjning — i genomsnitt 10 % — och liksom i fråga om invaliditetsförsäkringen införes rätt till barntillägg, en nyhet, som dock av naturliga skäl har mindre betydelse inom denna försäkringsgren. Vidare ha vissa jämkningar genomförts i fråga om reglerna för avdrag i de fall, där pensionärerna ha egen inkomst.

Samtliga i folkförsäkringslagen fastställda pensions- och understödsbelopp äro underkastade indexreglering sålunda, att beloppen ökas resp. minskas med 3 % för varje gång som den officiella levnadskostnadssiffran stiger eller sjunker 3 % i förhållande till det indextal, som var gällande vid lagförslagets framläggande på hösten 1929. Redan vid lagens ikraftträdande nästkommande höst torde av denna anledning en viss reduktion av de i lagen angivna beloppen få företagas.

Arbetslöshetsförsäkringen. Lagen om arbetsförmedling och arbetslöshetsförsäkring undergick, såsom förut nämnts, redan förra året en genomgående omarbetning och har nu i samband med de övriga socialförsäkringslagarnas antagande endast undergått vissa smärre ändringar, avseende bl. a. att bringa bestämmelserna om kommunernas bidrag till full överensstämmelse med de regler, som införts inom de andra försäkringsgrenarna. Lagen har dessutom kompletterats med en särskild *lag angående privat arbetsförmedling*, vilken innefattar förbud — utom i särskilda undantagsfall — mot utkrävande av avgifter i samband med platsanskaffning för arbetare eller andra anställda inom industri, hantverk, handel och samfärdsel. Kommissionskontor för förmedling av arbetskraft till husligt arbete (husgerningskontorer) eller jordbruk (fæstekontorer) kunna under vissa villkor alltjämt få bedriva sin verksamhet, men underkastas skärpta restriktioner.

Olycksfallsförsäkringen. Bland de mera betydelsefulla reformerna inom denna försäkringsgren må först nämnas, att yrkessjukdomarna in-

ryckts under den nya lagen. Sjukpenningen, som hittills utgått med 56 % av den skadades dagsinkomst, höjes till 60 %, med ett maximum av kr. 4·75 per dag (förut 4·45). Liksom förut utgår ingen ersättning under de första tre månaderna efter olycksfallet, enär den skadade under denna tid förutsättes uppbära ersättning från sin sjukkassa, men härtill har fogats ett nytt stadgande, enligt vilket sjukkassorna äro berättigade att av vederbörande försäkringsanstalter erhålla ersättning för den sålunda utgivna sjukhjälpen så snart det konstaterats, att sjukdomen eller skadan varit förorsakad av olycksfall i arbete. Vidare ha införts vissa ur arbetarsynpunkt fördelaktigare bestämmelser i fråga om beräkningen av den tid, för vilken sjukpenning skall utgå, samt fastställande av den årsinkomst, efter vilken sjukpenning skall beräknas.

Den viktigaste förändringen inträder emellertid i fråga om ersättningen vid sådana fall, där olycksfallet medfört bestående nedsättning av arbetsförmågan. I stället för det hitintills tillämpade systemet med engångsersättning skall man nämligen övergå till att, liksom i Sverige och flertalet andra länder, utgiva ersättning i form av livränta i de fall, där invaliditeten uppgår till minst 50 %. Med den skadades samtycke skall dock livräntan även framdeles kunna omsättas i motsvarande kapitalvärde, och för mindre invaliditetsgrader liksom i fråga om ersättningar till efterlevande bibehålles det hittillsvarande engångssystemet.

2. Försörjningslagstiftningen.

På försörjningslagstiftningens område har behovet av ökad enhetlighet varit ännu större än i fråga om socialförsäkringen. Det hittillsvarande försörjningssystemet har nämligen varit baserat på en stor mängd av varandra oberoende lagar, bland vilka såsom de viktigaste må nämnas fattiglagen, hjälpkasselagen, lagarna om barnuppfostringsbidrag, den s. k. änkebarnslagen samt barnavårdslagen (værgeraadsloven).

Kännetecknande för den hittillsvarande ordningen har varit, att den offentliga fattigvården betecknats såsom den normala formen för samhällets hjälpverksamhet, men att ett flertal kategorier av hjälpbehövande under hand avskilts från fattigvårdens klientel och hänvisats till andra understödsformer, som icke medfört fattigvårdens rättsverkningar. Den nya lagstiftningen åter utgår ifrån, att ett oförvållat nödtillstånd som regel bör avhjälpas genom en efter behovet anpassad understödsform, men att återbetalningsskyldighet eller andra för den hjälpsökande menliga rättsverkningar ej böra inträda i andra fall än där så uttryckligen föreskrivits.

I överensstämmelse med denna princip upptager den nya lagen ett flertal olika former av samhällshjälp för särskilda kategorier av hjälpbehövande, såsom minderåriga, ensamstående barnaförsörjare, barnaföderskor, kroniskt sjuka, abnorma och vanföra m. fl. Vidare meddelas regler om hjälp vid vissa tillfälliga trångmål (sjukdom, dödsfall, husvillhet, olyckshändelser o. dyl.) samt om offentlig barnbespisning i skolorna. Slutligen har införts en bestämmelse om befogenhet för kommunalstyrelse att bevilja visst anslag — motsva-

rande för varje år högst 50 öre per inbyggare — varur bistånd skall kunna lämnas hjälpsökande, som råkat i oförutsedda svårigheter och icke på annat sätt kunna bispringas.

För hjälpbehövande, vilka icke kunna hänföras till någon av förutnämnda kategorier, återstå tvenne understödsformer, vilka i lagen benämnas *kommunhjälp* och *fattighjälp*. Båda dessa hjälpformer medföra, i motsats mot de förut anförda, återbetalningsskyldighet för mottagaren. Med mottagandet av fattighjälp följer dessutom förlust av rösträtt och vissa andra medborgerliga rättigheter. Sistnämnda understödsform är bl. a. avsedd för försumliga familjeförsörjare och andra arbetsovilliga eller asociala individer. Kommunhjälp åter förutsättes skola utgå till hjälpsökande, av vilka man kan förvänta ett större mått av social ambition och vilja att åter göra rätt för sig. Bestämmelserna om återbetalningsskyldighet ha också så avfattats, att understödstagaren skall sporras att icke i onödan begära upprepad hjälp. Om en person, som mottagit kommunhjälp, under sex månader kunnat reda sig utan understöd, äger nämligen kommunalstyrelsen avskriva den uppkomna skulden, och efter tre år är understödstagaren i varje fall berättigad att påfordra sådan avskrivning, därest han under mellantiden ej mer begärt hjälp. Övergår kommunhjälpen däremot till att bli ett understöd av mera permanent karaktär, kan det komma att betraktas som fattighjälp och ådraga mottagaren därmed följande skärpta rättsverkningar.

De allmänna bestämmelser, som i lagen meddelas angående *försörjningsrätt* och *försörjningsplikt* m. m., skilja sig från den hittillsvarande ordningen i främsta rummet genom en ingripande ändring i fråga om reglerna för hemortsrätten. Det gamla begreppet hemortskommun (Forsørgelseskommune),vilket i Danmark liksom i Sverige givit upphov till svårlösta tvister mellan de olika kommunerna, bortfaller helt och hållet, och försörjningsskyldigheten skall i stället som regel åligga den kommun, där den hjälpbehövande faktiskt uppehåller sig. I gengäld berättigas kommunerna att få en väsentlig del av sina försörjningsutgifter ersatta av ett samtliga kommuner omfattande refusionsförbund eller i vissa fall av staten. Beträffande refusionsordningen och förvaltningsväsendet i övrigt hänvisas till efterföljande kapitel.

3. Den sociala administrationen.

En av socialreformens grundprinciper har varit att inordna hela den sociala hjälpverksamheten i ett ur alla synpunkter enhetligt system, och denna huvudregel har också kommit till uttryck på det administrativa området. De lokala organ, som hittills omhänderhaft vissa speciella grenar av hjälpverksamheten, (Hjælpekassebestyrelser, Værgeraad, m. fl.) avskaffas, och alla inom en kommun föreliggande sociala arbetsuppgifter — vare sig de beröra försörjningsväsendet eller socialförsäkringen — sammanföras under kommunalstyrelsen, som för dessa uppgifter har att inom sig utse ett *socialt utskott*. Detta kan i sin tur uppdela arbetet på flera underutskott; särskilt för barnavårdsfrågor förutsättes inrättande av dylika underutskott, i vilka kunna inväljas även sak-

kunniga personer utanför kommunalstyrelsen. I städer och större landskommuner skola för expeditionsarbetet inrättas särskilda socialkontor och i varje kommun skall upprättas ett registratur eller kartotek över alla understödstagare.

Till de sociala utskottens och socialkontorens arbetsuppgifter hör vidare att vara centralpunkten för det frivilliga sociala arbetet i resp. kommuner, handhava förefintliga fonder för humanitära ändamål och upprätthålla samarbete med välgörenhetsföreningar och liknande institutioner.

4. Kostnadsfördelningen.

Någon ökning av den totala kostnaden för olika sociala ändamål beräknas den genomförda reformen icke komma att medföra. Däremot förestår en avsevärd omläggning av utgiftsbördans fördelning på de fyra parter, som ha att bestrida kostnaderna: staten, kommunerna, arbetsgivarna och de försäkrade själva.

I fråga om *försörjningsutgifterna* är huvudregeln, att den kommun, där en understödstagare uppehåller sig, skall bära $^1/_3$ av kostnaden (förut $^1/_4$), medan återstående $^2/_3$ bestridas av ett samtliga kommuner omfattande refusionsförbund. Från denna regel göres dock ett flertal undantag, bland vilka det viktigaste är, att staten övertar vissa utgifter, över vilkas storlek kommunerna i allmänhet icke kunna öva nämnvärt inflytande och som dessutom ofta drabba de olika kommunerna mycket ojämnt. Hit hänföras utgifter för sådana underhållsbidrag, som icke kunna utfås av de underhållsskyldiga, kostnader för anstaltsvård åt barn över 15 år, behandling av epidemiska och veneriska sjukdomar samt abnormvård å statliga eller av staten erkända anstalter. Slutligen åläggas amtskommunerna att bestrida kostnaderna för arbetshem, tvångsarbetsanstalter, kroniskt sjuka m. m.

Utgifterna för *folkförsäkringen* fördelas på så sätt, att staten bär $^4/_7$ (förut $^7/_{12}$) av kostnaden för ålderdomsförsäkringen, uppehållskommunen $^1/_7$ och det kommunala refusionsförbundet återstående $^2/_7$. Invaliditetsförsäkringen bekostas också till $^1/_7$ av resp. uppehållskommuner, medan återstoden, i den mån de försäkrades egna avgifter icke räcka till, täckes av statsmedel. De kommunala bidrag, som tillkomma sjukkassorna för deras utgifter till moderskapshjälp och kroniskt sjuka samt merkostnader för medlemmar, som vid lagens ikraftträdande intagas efter fyllda 40 år, bestridas helt och hållet av refusionsförbundet.

Den del av kostnaderna för *arbetslöshetsförsäkringen*, som ej täckes av försäkringsavgifterna, tillskjutes av statskassan, som dock äger återkräva $^1/_3$ av dessa utgifter från refusionsförbundet.

Det är sålunda en mycket stor del av den kommunala utgiftsbördan, som genom refusionsförbundet fördelas efter enhetliga grunder på samtliga kommuner, och då vid denna fördelning stor hänsyn tages till kommunernas ekonomiska bärkraft — $^1/_3$ av beloppet uttages efter folkmängd, $^2/_3$ efter den taxe-

rade inkomsten — blir resultatet en betydande lättnad för de fattigare kommunerna.

Arbetsgivarna få vidkännas en höjning av avgifterna till arbetslöshetsförsäkringsfonden från 3 kr. till 4·50 och till invalidförsäkringsfonden från 4·50 till 6 kr. per årsarbetare. Däremot beräknas olycksfallsförsäkringen trots de höjningar av ersättningsbeloppen, som i vissa fall föreskrivits, ej komma att medföra någon kostnadsökning, enär försäkringsbolagen åläggas genomföra vissa begränsningar av sina förvaltningsutgifter.

Internationella arbetsorganisationen.

Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i april 1933.

Internationella arbetsbyråns styrelse höll sitt sextioandra sammanträde i Genève den 27—29 april 1933.

Bland de ärenden, som vid detta sammanträde förelågo, stod i första rummet frågan om dagordningen för 1935 års konferenssammanträde. Preliminärt beslöts, att å dagordningen skulle uppsättas följande ämnen:

1) Föreningsrätten.
2) Semesterfrågan.
3) Ungdomsarbetslösheten.
4) Metoder för rekrytering av infödd arbetskraft.
5) Arbetarnas bostadsförhållanden.
6) Butikstängningsfrågan.
7) Minderårigas sysselsättning inom filmindustrien.

Definitivt avgörande om huruvida samtliga dessa ärenden skola kunna upptagas till behandling vid konferensen 1935, kommer att träffas vid styrelsens sammanträde i oktober 1933.

Till oktobersammanträdet bordlades också frågan om de konsekvenser, som kunna följa av mellanfolkliga domstolens den 15 november 1932 avgivna utlåtande rörande tolkningen av konventionen angående kvinnors nattarbete (Soc. Medd. årg. 1933, sid. 25).

Till styrelsens prövning förelåg vidare en redogörelse för det i förra häftet av denna tidskrift (sid. 321) omnämnda sammanträdet med rådgivande kommittén för frågor rörande anställda. Beslut fattades bl. a. om att remittera kommitténs uttalande i arbetstidsfrågan till internationella arbetskonferensen, att tagas i övervägande i samband med den vid konferenssammanträdet i år föreliggande frågan om arbetstidens förkortning såsom ett medel mot arbetslösheten. Kommitténs resolutioner rörande butikstängnings- och semesterfrågorna bordlades till oktobersammanträdet, då beslut, som ovan nämnts, kommer att fattas om dessa frågors upptagande vid ett blivande konferenssammanträde.

Beträffande de till arbetsbyrån anknutna kommissionernas arbete beslöts bl. a. att under innevarande år anordna ett sammanträde med paritetiska sjöfartskommissionen samt att tillsätta en särskild kommitté för lantarbetarfrågor, bestående av de sex personer, vilka inom den s. k. rådgivande jordbrukskommissionen representera internationella arbetsbyrån.[1]

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1931, sid. 31. Rådgivande jordbrukskommissionen är sammansatt av representanter för dels arbetsbyrån och dels internationella jordbruksinstitutet i Rom.

Kortare meddelanden.

— Arbetslön —

Löneutvecklingen i utlandet under 1932. Till jämförelse med de uppgifter rörande arbetslönernas fluktuationer i Sverige under år 1932, som lämnas å annan plats i detta häfte (sid. 384 ff), meddelas i tabellen å sid. 398 en sammanställning av löneutvecklingen i de främmande länder, som hittintills publicerat motsvarande statistik. Siffrorna äro till största delen hämtade ur de översikter, som sammanställas och med regelbundna mellanrum (kvartalsvis) offentliggöras av internationella arbetsbyrån. I ett par fall har denna statistik kompletterats med senare erhållna uppgifter direkt från resp. länder.

I tabellen återgivas, såsom av rubriken framgår, endast de till belysande av löneutvecklingen uträknade indextalen. Beträffande de nominella lönesiffror, som ligga till grund för dessa indextal, hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 655—658, där arbetsbyråns *lönetabeller fram till år 1931 äro i sin helhet återgivna.*

Tabellen visar, att den sänkning av lönenivån, som ägt rum i vårt land, har sin motsvarighet i så gott som alla de länder, för vilka statistik föreligger. Det enda undantaget utgör Danmark, där den genomsnittliga timförtjänsten visserligen visar nedgång ifråga om de manliga yrkesarbetarna, men däremot någon stegring för grovarbetare och kvinnor, vadan det för samtliga grupper beräknade medeltalet stannar vid samma siffra som föregående år. *Ett oförändrat timlönsindex angives också för Tjeckoslovakien, men då statistiken* från detta land uttryckligen angives vara byggd på uppgifter om industriens m i n i m i l ö n e r, utesluter detta ej, att den faktiska lönenivån även här kan ha sjunkit.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under april 1933. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av april till 176 825, varav 46 200 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och ökningen (resp. minskningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)		Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)
Jordbruk	13 024	— 1 704	Närings- o. njutningsmedelsind.	1 781	— 53
Skogshushållning	22 394	+ 4 205	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	607	— 43
Gruvdrift och malmförädling	8 034	— 1 503	Trämasse- och pappersindustri	2 676	— 142
Jord-, sten- och glasindustri	10 351	— 3 590	Grafisk industri	484	— 9
Metall- och maskinindustri	13 718	— 25	Industri och hantverk, ej spec.	3 187	— 243
Trävaruindustri	15 510	— 777	Sjöfart och fiske	2 848	— 296
Byggnadsverksamhet	14 075	— 2 489	Handel och samfärdsel m. m.	11 853	— 472
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	1 023	— 57	Husligt arbete	387	— 43
Textilindustri	988	+ 10	Arbete, ej hänf. till annan grupp	52 698	— 2 313
Beklädnadsindustri	1 187	— 192	Summa	**176 825**	**— 9 736**

Antalet arbetslösa, som i en eller annan form erhöllo hjälp av stat eller kommun, utgjorde som följer:

Sysselsatta i reservarbeten	statliga	18 504	Med kontant understöd	statligt	56 791
	statskommunala	10 476		kommunalt	15 622
	kommunala	13 298		Summa	**114 691**

Statens b r u t t o u t g i f t e r för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under april till 5·4 miljoner kronor och under årets fyra första månader till sammanlagt 18·6 miljoner kronor.

LÖNEUTVECKLINGEN I VISSA LÄNDER UNDER ÅREN 1926—1932.

Indextal (Lönenivån omedelbart före världskriget = 100, där ej annat angives).

		1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Sverige. Timförtjänst för industriarbetare m. fl.	Män	264	267	271	278	287	287	280
	Kv.	300	300	304	308	313	313	308
	Samtl.	268	270	273	280	290	290	283
Dagsförtjänst	Män	222	222	224	231	241	238	233
	Kv.	240	241	244	248	254	251	250
	Samtl.	225	224	226	233	243	241	236
Danmark. Yrkesarb., manl. (timförtj.)		275	262	258	258	264	262	258
Grovarb. » »		282	269	267	269	274	273	275
Kvinnl. arb. »		301	291	287	287	291	291	294
Medeltal		280	267	265	265	271	271	271
Estland. (1923=100). Timförtjänst		98	102	109	112	114	112	105
Frankrike. Paris (män) Timlön		583	585	600	697	759	756	725
Daglön		510	514	526	610	665	663	625
Övriga städer Manl. arb. Timlön		700	720	750	831	887	887	868
Daglön		584	593	617	680	730	729	706
Kv. arb. Timlön		809	787	856	982	1 052	1 052	1 022
Daglön		668	648	701	804	864	862	831
Irland. (1925=100). Manl. jordbruksarb. Veckolön		97	97	94	95	93	92	90
Italien. (Juli 1928—juni 1929=100). Timförtj.		.	.	100	102	100	91	87
Polen. (1927=100). Daglön		86	100	110	118	119	111	[1] 102
Rumänien. Löneink. pr mån.		2 490	2 714	2 748	2 764	2 656	2 356	[1] 1 911
Storbritannien. (1924=100). Veckolön		101·5	101	100	99·5	99	97·5	96
Tjeckoslovakien. Timlön (min.)		918	923	968	993	1 016	1 020	1 020
Veckolön »		818	821	861	885	905	909	908
Tyskland. (1928=100). Timlön		87	92	100	105	107	102	87
Amerikas för. st. Jordbruk. Daglön		172	171	169	168	150	115	84
Fackföreningslöner. Per timme		250	260	261	262	272	273	242
» vecka		233	241	241	241	244	243	212
Genomsnittsförtjänster inom storindustrin (enl. National Industrial Conference Board). 1923=100	Per tim. Manl. yrkesarb.	105	106	106	108	107	102	90
	» grovarb.	104	107	107	110	108	104	91
	Kvinnl. arb.	103	104	103	104	103	97	85
	Medeltal	105	106	107	109	109	104	92
	Per vecka. Manl. yrkesarb.	103	102	104	106	95	81	63
	» grovarb.	104	106	107	110	98	86	65
	Kvinnl. arb.	100	101	99	102	93	85	68
	Medeltal	103	103	105	107	97	85	64
Kanada. Jordbruk. Årslön. Män		190	195	196	194	173	136	106
Kvinnor		241	247	252	246	216	170	135
Manl. arb. i vissa yrken. Timlön		181	185	187	193	194	191	179
Diverse fabriksarb. (män o. kv.) »		197	199	201	202	202	197	184
Grovarbetare (män) »		187	188	187	188	188	183	174
Australien. Jordbruk. Veckolön (män)		182	191	194	194	188	167	[1] 156
Industri m. m. Timlön. Män		189	191	193	194	188	173	[1] 163
Kvinnor		207	211	216	218	217	195	[1] 183
Veckolön. Män		176	177	179	180	176	161	[1] 152
Kvinnor		189	193	198	199	198	180	[1] 167
Nya Zeeland. Veckolön. Män		158	160	166	166	167	154	141
Kvinnor		157	158	159	159	159	150	—
Sydafrika. Veckolön (män)		134	134	135	136	136	131	126
Japan. (1926=100). Lönesatser för industriarb.	Män	100	100	99	99	96	92	[1] 89
	Kv.	100	99	98	97	94	88	[1] 83
	Samtl.	100	100	99	99	96	91	[1] 88
Dagsinkomst för industriarbetare	Män	100	101	103	103	97	92	[1] 92
	Kv.	100	99	100	96	87	77	[1] 70
	Samtl.	100	102	105	104	99	91	[1] 87

[1] Preliminära siffror (baserade på uppgifter avseende endast vissa månader av år 1932).

Den privata arbetsförmedlingen under år 1932. Antalet vid de privata platsbyråerna under år 1932 tillsatta platser har enligt byråernas till socialstyrelsen insända uppgifter utgjort som följer:

År 1932	Hela riket				Därav i Stockholm			
	Antal uppgiftslämnare	Antal tillsatta platser			Antal uppgiftslämnare	Antal tillsatta platser		
		Manl.	Kvinnl.	Summa		Manl.	Kvinnl.	Summa
Januari	140	97	2 385	2 482	26	9	954	963
Februari	141	127	2 402	2 529	26	9	947	956
Mars	144	297	3 207	3 504	26	19	1 129	1 148
April	136	381	4 277	4 658	26	33	1 439	1 472
Maj	142	471	3 595	4 066	26	62	1 363	1 425
Juni	140	242	2 692	2 934	26	39	1 062	1 101
Juli	136	245	2 218	2 463	25	22	878	900
Augusti	142	283	2 874	3 157	26	19	1 118	1 137
September	141	262	3 607	3 869	26	25	1 414	1 439
Oktober	142	478	3 217	3 695	26	12	1 085	1 097
November	140	136	2 083	2 219	25	17	759	776
December	140	61	1 510	1 571	25	8	632	640
Hela året 1932	**151**	**3 080**	**34 067**	**37 147**	**26**	**274**	**12 780**	**13 054**
» » 1931	153	3 708	36 753	40 461	28	272	13 993	14 265

Totalresultatet för rapportårets verksamhet utvisade sålunda en minskning från närmast föregående år med c:a 3 310 tillsatta platser i hela riket och 1 210 enbart i huvudstaden.

Anmärkas bör, att det i tabellen angivna antalet uppgiftslämnare icke sammanfaller med antalet av länsstyrelserna beviljade kommissionärsrättigheter. Hela antalet dylika rättigheter torde under året ha uppgått till c:a 190, men endast 152[1] platskommissionärer ha inkommit med rapporter för hela året eller någon del därav; återstoden torde icke ha utnyttjat sina rättigheter.

Största antalet förmedlingar faller inom de kvinnliga arbetsområdena. För att närmare utröna förmedlingsresultatet inom olika yrkesgrupper har socialstyrelsen låtit bearbeta rapporterna från Stockholms stad. Platsförmedlingen inom kvinnliga yrken under 1932 vid förutnämnda 26 privata kommissionskontor framgår av efterföljande översikt:

	Arbetssökande personer	Lediga platser	Tillsatta platser
Kontors- och butikspersonal	1 945	1 488	455
Hotell- och restaurangpersonal	10 589	7 266	3 991
Husligt arbete	19 313	21 000	6 981
Sjukvårdspersonal	2 511	1 843	1 220
Övriga	578	251	133
Summa för Stockholm	**34 936**	**31 848**	**12 780**

Liksom vid de offentliga arbetsförmedlingarna förekommer det även vid de privata byråerna, att en lediganmäld plats icke omedelbart kan tillsättas utan måste upptagas bland de lediga platserna i två på varandra följande månadsrapporter. I den offentliga arbetsförmedlingens årsstatistik (för år 1932 se Soc. Medd. årg. 1933, sid. 84 ff.) borträknas alla från föregående månad kvarstående lediga platser, för att man därigenom må kunna erhålla en exakt bild av platstillgången. Beträffande de privata platsbyråerna låter sig en dylik redovisning göra för den å varje kommissionärsrapport upptagna slutsumman för lediga platser under månaden men däremot icke för de lediga platserna fördelade efter yrken, varför här i flera fall en plats mer än en gång medräknats såsom ledig. I tablån

[1] Häri ingår en rapporterande kommissionär i Stockholm, för vilken uppgifterna icke ansetts böra medtagas i de statistiska översikterna. (Se Soc. Medd. år 1932, sid. 482.)

å sid. 399 måste därför bruttosiffrorna för lediga platser (d. v. s. med inräkning av antalet från föregående månad kvarstående platser) medtagas. Denna siffra uppgår för den privata kvinnliga förmedlingen i huvudstaden till 31 848 under året, men nettosiffran stannar vid 26 366 på grund av att 5 482 platser redovisats såsom lediganmälda redan i tidigare månadsrapporter.

Även med den ovan gjorda reduceringen av de lediga platserna föreligger dock en kraftig disproportion mellan antalet platssökande och lediga platser å ena sidan och antalet tillsatta å den andra till följd av de i stor utsträckning förekommande dubbelanmälningarna å flera kommissionskontor.

Endast 48 % av nettoantalet lediga platser i Stockholm blevo tillsatta.

Hela antalet kommissionärer, från vilka rapporter under året inkommit — inräknat sådana, vilkas verksamhet endast pågått vissa månader eller vilkas uppgifter varit för statistisk bearbetning obrukbara — utgjorde som nämnt 152. Deras fördelning på olika län framgår av följande översikt:

Stockholms stad	27	Malmöhus län	38	Kopparbergs län	3
Stockholms län	2	Hallands län	6	Gävleborgs län	4
Uppsala län	2	Göteborgs o. Bohus län	9	Västernorrlands län	9
Södermanlands län	4	Älvsborgs län	4	Jämtlands län	2
Östergötlands län	9	Skaraborgs län	2	Västerbottens län	1
Jönköpings län	2	Värmlands län	11	Norrbottens län	2
Kronobergs län	3	Örebro län	5		
Kristianstads län	6	Västmanlands län	1	Summa	**152**

Sedan föregående år har antalet rapporterande kommissionärer ökats i Göteborgs och Bohus samt Örebro län med 1 vardera. Minskning förekom i Stockholms stad med 2 samt i Malmöhus och Jämtlands län med 1 vardera. För landet i dess helhet föreligger sålunda en nettominskning av antalet rapporterande kommissionärer med 2, från 154 år 1931 till 152 år 1932.

Sjuksköterskebyråernas verksamhet under år 1932. Antalet i verksamhet varande, godkända sjuksköterskebyråer har under 1932 liksom föregående år utgjort 12.[1]

Förmedlingsverksamhetens omfattning framgår av nedanstående tablå, vilken upprättats med ledning av de till medicinalstyrelsen insända årsredogörelserna:

	Stockholm	Övriga orter	Summa
Antalet *inskrivna sjuksköterskor* den 31 dec. 1932	3 184	2 460	5 644
därav anställda i fasta platser	2 112	1 714	3 826
tillgängliga för privat vård och vikariat	608	568	1 176
för tillfället icke i sjukvårdstjänst	464	178	642
Antalet *verkställda förmedlingar*	16 483	56 290	72 773
därav fasta platser	376	319	695
tillfälliga platser (vikariat)	1 189	1 351	2 540
längre eller kortare tids privat vård	4 060	3 812	7 872
tillfälliga sjukbesök	10 858	50 808	61 666

Beträffande antalet verkställda förmedlingar må särskilt framhållas, att årets förmedlingssiffra för tillfälliga sjukbesök i Stockholm var c:a 14 800 lägre än fjolårets beroende därpå, att dylika förmedlingar numera i stor utsträckning verkställas genom sjukhuscentralen.

Anmärkas bör, att de vid en viss byrå inskrivna sjuksköterskorna icke alltid äro stationerade å den ort, där byrån är belägen. Sålunda uppehålla t. ex. de vid stockholmsbyråerna rapporterade sjuksköterskorna i stor utsträckning befattningar å andra orter inom riket.

Under året ha vid sjuksköterskebyråerna 484 sjuksköterskor nyinskrivits, under det att 113 av skilda anledningar avförts ur registren över disponibla sjuksköterskor. Antalet sjuksköterskor har sålunda under året ökats med 371.

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1928, sid. 274.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under maj 1933.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	22 240	4 337	3 254	513	Hallands län . .	1 095	343	285	319
Stockholms län .	4 282	1 687	1 411	254	Göteborgs o. Boh. l.	4 901	796	667	616
Uppsala län . . .	1 697	897	803	189	Göteborg	15 989	3 537	3 133	452
Södermanlands län	1 785	739	595	242	Älvsborgs län . .	2 469	741	676	333
Östergötlands län	3 571	1 040	844	343	Skaraborgs län .	1 994	838	597	238
Norrköping . . .	2 335	386	350	605	Värmlands län .	5 207	1 214	1 107	429
Jönköpings län .	1 658	621	533	267	Örebro län . . .	4 055	923	719	439
Kronobergs län .	1 093	383	338	285	Västmanlands län	3 601	920	844	391
Norra Kalmar län	1 234	273	248	452	Kopparbergs län .	5 136	1 126	1 089	456
Södra Kalmar län	2 131	642	629	332	Gävleborgs län .	5 275	447	427	1 180
Gotlands län . .	744	392	332	190	Västernorrlands l.	8 294	812	809	1 021
Blekinge län . .	4 385	985	848	445	Jämtlands län . .	5 392	879	860	613
Kristianstads län .	1 839	1 173	932	157	Västerbottens län	1 873	366	316	512
Malmöh. l.: Malmö	6 881	1 400	1 174	492	Norrbottens län .	13 431	1 317	1 317	1 020
Hälsingborg . .	3 537	585	530	605	Tillsammans	**143 906**	**31 445**	**27 063**	**458**
Övriga anstalter	5 782	1 646	1 396	351					

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	19 861	4 224	3 733	759	1 493	686	20 396	20 620	5 717	4 419	361
Industri o. hantverk	53 064	2 432	2 395	1 914	487	347	54 333	54 978	2 919	2 742	1 883
Sjöfart och fiske .	10 263	2 633	2 599	395	159	157	10 567	10 658	2 792	2 756	382
Handel o. samfärdsel	12 641	1 241	1 180	4 102	2 279	1 829	16 361	16 743	3 520	3 009	476
Husligt arbete . .	13	5	5	9 444	8 291	5 976	7 680	9 457	8 296	5 981	114
Annat arbete . . .	30 791	8 173	8 139	659	28	17	30 866	31 450	8 201	8 156	383
Summa	**126 633**	**18 708**	**18 051**	**17 273**	**12 737**	**9 012**	**140 203**	**143 906**	**31 445**	**27 063**	**458**
Därav under 18 år	3 971	1 389	1 185	2 549	1 641	1 240	6 370	6 520	3 030	2 425	215
Summa april 1933	145 027	19 285	18 342	19 026	12 883	9 131	160 215	164 053	32 168	27 473	510
» maj 1932	77 524	13 890	13 103	15 973	13 652	9 492	88 024	93 497	27 542	22 595	339
» » 1931	37 501	15 395	13 171	14 803	16 499	10 545	47 307	52 304	31 894	23 716	164
» » 1930	26 375	14 172	11 492	13 804	16 893	10 318	35 571	40 179	31 065	21 810	129

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 2 093 platser, varav 1 562 manliga och 531 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 2 487, 1 869 och 618 samt under nästlidna månad resp. 2 313, 1 762 och 551.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshushållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.	**126633**	**18 708**	**18 051**	**9 768**	**3 464**	**2 975**	**10093**	**760**	**758**	**5 490**	**34**	**34**	**5 499**	**403**	**403**
1	Stockholms stad	**17 037**	**931**	**856**	211	11	11	7	—	—	4	—	—	91	1	1
2	Stockholms län	**3 611**	**1 051**	**1 024**	940	423	402	90	52	52	90	—	—	178	49	49
3	Uppsala län	**1 417**	**649**	**610**	339	103	83	17	6	6	211	—	—	93	—	—
4	Södermanlands län	**1 390**	**354**	**337**	271	155	138	2	—	—	—	—	—	11	10	10
5	Östergötlands län	**2 957**	**552**	**507**	807	258	215	34	5	4	39	—	—	53	1	1
6	Norrköping	**2 139**	**267**	**257**	84	35	32	—	—	—	1	—	—	6	—	—
7	Jönköpings län	**1 318**	**362**	**343**	164	76	59	18	9	9	11	—	—	41	22	22
8	Kronobergs län	**913**	**230**	**226**	213	105	101	23	1	1	1	—	—	76	8	8
9	Kalmar län	**3 150**	**759**	**747**	385	115	104	68	4	4	7	—	—	62	4	4
10	Gotlands län	**570**	**229**	**227**	122	56	55	—	—	—	—	—	—	73	—	—
11	Blekinge län	**3 823**	**581**	**568**	525	131	118	4	—	—	—	—	—	743	2	2
12	Kristianstads län	**1 240**	**642**	**556**	627	452	368	16	—	—	15	—	—	86	9	9
13	Malmöhus län: Malmö	**5 333**	**512**	**503**	110	38	31	—	—	—	—	—	—	110	—	—
14	Hälsingborg	**3 115**	**354**	**348**	88	19	15	—	—	—	39	—	—	26	—	—
15	Övriga anstalter	**5 397**	**1 263**	**1 177**	616	452	368	—	—	—	312	3	3	356	44	44
16	Hallands län	**921**	**196**	**181**	109	49	36	1	—	—	2	—	—	48	2	2
17	Göteborgs o. Boh. län	**4 505**	**513**	**481**	267	101	75	—	1	—	11	—	—	2 584	154	154
18	Göteborgs stad	**14 008**	**2 147**	**2 106**	124	109	94	—	13	13	—	—	—	56	3	3
19	Älvsborgs län	**2 333**	**615**	**604**	207	62	53	11	16	16	44	4	4	36	2	2
20	Skaraborgs län	**1 638**	**476**	**409**	337	230	166	7	—	—	1	—	—	32	19	19
21	Värmlands län	**4 969**	**935**	**931**	261	62	58	1 106	3	3	34	—	—	250	3	3
22	Örebro län	**3 584**	**464**	**445**	287	155	144	360	12	12	792	7	7	75	2	2
23	Västmanlands län	**3 179**	**591**	**574**	322	133	116	101	1	1	615	19	19	213	67	67
24	Kopparbergs län	**4 787**	**916**	**916**	212	27	27	1 345	216	216	905	—	—	57	—	—
25	Gävleborgs län	**4 999**	**301**	**301**	315	7	7	1 105	18	18	391	—	—	36	—	—
26	Västernorrlands län	**8 229**	**783**	**783**	494	19	19	1 054	20	20	—	—	—	31	—	—
27	Jämtlands län	**5 124**	**616**	**616**	330	21	21	1 840	87	87	—	—	—	19	—	—
28	Västerbottens län	**1 652**	**155**	**154**	155	19	18	190	14	14	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	**13 295**	**1 264**	**1 264**	846	41	41	2 694	282	282	1 965	1	1	57	1	1
	Kvinnliga avdeln.	**17 273**	**12 737**	**9 012**	**759**	**1 493**	**686**	—	—	—	—	—	—	4	—	—
1	Stockholms stad	**5 203**	**3 406**	**2 398**	2	49	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Stockholms län	**671**	**636**	**387**	47	95	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	**280**	**248**	**193**	42	57	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	**395**	**385**	**258**	48	96	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	**614**	**488**	**337**	63	92	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	**196**	**119**	**93**	5	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	**340**	**259**	**190**	15	28	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	**180**	**153**	**112**	30	42	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	**215**	**156**	**130**	13	22	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	**174**	**163**	**105**	10	43	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	**562**	**404**	**280**	50	107	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	**599**	**531**	**376**	100	150	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	**1 548**	**888**	**671**	8	28	7	—	—	—	—	—	—	3	—	—
14	Hälsingborg	**422**	**231**	**182**	9	15	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	**385**	**383**	**219**	31	143	54	—	—	—	—	—	—	1	—	—
16	Hallands län	**174**	**147**	**104**	11	28	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	*Göteborgs o. Boh. län*	**396**	**263**	**186**	36	29	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	**1 981**	**1 390**	**1 027**	3	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län	**136**	**126**	**72**	5	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	**356**	**362**	**188**	44	126	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	**238**	**279**	**176**	28	53	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	**471**	**459**	**274**	46	96	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	**422**	**329**	**270**	40	73	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	**349**	**210**	**173**	19	19	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	**276**	**146**	**126**	10	9	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	**65**	**29**	**26**	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	**268**	**263**	**244**	16	36	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	**221**	**211**	**162**	23	35	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	**136**	**53**	**53**	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
12 328	**357**	**341**	**8 477**	**649**	**647**	**11 726**	**725**	**719**	**664**	**28**	**27**	**718**	**8**	**8**	**1 247**	**22**	**18**	**1 733**	**55**	**53**	
3 048	31	23	399	3	2	3 799	28	27	148	5	5	30	—	—	249	7	5	275	3	3	1
493	50	49	64	3	3	357	103	103	4	1	1	3	—	—	19	1	1	30	6	5	2
128	4	4	33	—	—	64	—	—	7	—	—	2	—	—	17	—	—	35	—	—	3
341	23	23	167	1	1	63	4	4	5	—	—	8	—	—	2	—	—	13	—	—	4
401	2	1	135	7	7	309	43	43	8	—	—	14	—	—	14	—	—	42	—	—	5
272	1	1	138	4	3	570	56	56	19	—	—	171	8	8	13	1	1	25	—	—	6
101	2	2	106	4	4	130	30	30	9	—	—	11	—	—	17	—	—	25	—	—	7
38	12	12	35	6	6	45	17	17	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	8
328	4	4	180	1	1	211	13	13	12	—	—	4	—	—	8	—	—	27	—	—	9
13	—	—	6	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	6	1	1	10
88	—	—	36	—	—	61	2	2	7	—	—	—	—	—	12	—	—	33	—	—	11
101	1	1	27	5	5	85	20	20	5	1	1	1	—	—	5	—	—	12	3	3	12
1 123	3	3	205	2	2	753	7	7	108	—	—	35	—	—	108	2	2	125	—	—	13
341	1	1	40	1	1	401	10	10	99	2	2	10	—	—	25	—	—	59	—	—	14
758	36	35	141	4	4	485	14	14	109	9	9	18	—	—	38	1	1	284	15	15	15
134	1	1	45	—	—	79	34	34	8	—	—	16	—	—	32	1	1	18	3	3	16
222	2	2	61	—	—	242	21	20	8	—	—	27	—	—	7	—	—	79	10	10	17
2 497	108	104	809	3	3	1 081	55	51	54	6	5	246	—	—	113	3	3	188	10	9	18
253	31	31	60	7	7	151	13	13	4	—	—	77	—	—	25	—	—	20	—	—	19
129	4	3	37	—	—	101	45	45	14	—	—	4	—	—	16	3	1	46	3	3	20
345	27	27	402	6	6	347	8	8	7	—	—	21	—	—	32	—	—	188	—	—	21
133	3	3	47	—	—	159	5	5	11	—	—	—	—	—	370	—	—	29	—	—	22
403	7	7	128	2	2	289	18	18	5	4	4	—	—	—	15	2	2	43	1	1	23
131	3	3	460	125	125	112	43	43	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	24
226	—	—	563	—	—	320	1	1	3	—	—	13	—	—	14	—	—	39	—	—	25
186	—	—	1 524	3	3	504	6	6	2	—	—	7	—	—	33	—	—	49	—	—	26
27	1	1	128	9	9	60	12	12	4	—	—	—	—	—	7	—	—	7	—	—	27
11	—	—	159	9	9	117	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	28
57	—	—	2 342	444	444	826	113	113	3	—	—	—	—	—	46	1	1	26	—	—	29
207	**3**	**1**	**10**	**—**	**—**	**1**	**—**	**—**	**159**	**7**	**5**	**288**	**13**	**7**	**537**	**287**	**199**	**321**	**107**	**80**	
176	2	—	3	—	—	1	—	—	11	3	1	37	6	3	220	147	88	127	40	30	1
3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	11	7	7	4	1	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2	2	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	3	6	3	2	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	33	2	2	11	—	—	3	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	1	1	2	3	2	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	3	3	1	1	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	1	12	4	2	12
12	1	1	1	—	—	—	—	—	78	—	—	26	1	—	148	57	43	55	10	8	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	—	—	28	—	—	5	—	—	5	2	1	14
—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	4	4	16	—	—	3	1	1	6	4	3	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	3	3	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	4	—	—	17
16	—	—	4	—	—	—	—	—	2	—	—	129	2	1	109	50	40	57	20	15	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1	1	1	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	5	1	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	4	2	12	1	1	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	3	6	5	5	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	4	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Kem.-tekn. o. belysningsindustri			Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.	**471**	**25**	**25**	**1151**	**33**	**33**	**438**	**9**	**8**	**3 122**	**84**	**79**	**10 263**	**2 633**	**2 599**
1	Stockholms stad	16	1	1	82	—	—	215	5	4	899	23	19	884	260	241
2	Stockholms län	6	—	—	78	7	7	5	—	—	43	3	3	72	10	9
3	Uppsala län	2	—	—	3	—	—	8	—	—	26	—	—	6	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	5	—	—	3	—	—	6	—	—	115	15	15
5	Östergötlands län	1	—	—	33	1	1	6	—	—	142	—	—	19	1	1
6	Norrköping	3	—	—	60	—	—	10	—	—	53	1	1	146	61	61
7	Jönköpings län	73	1	1	2	—	—	4	—	—	87	1	1	4	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	1	2	—	—
9	Kalmar län	18	—	—	29	1	1	10	—	—	62	—	—	764	206	206
10	Gotlands län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	204	5	5
11	Blekinge län	4	—	—	—	—	—	5	—	—	22	5	5	570	181	181
12	Kristianstads län	2	—	—	3	—	—	1	—	—	7	1	1	34	11	11
13	Malmöhus län: Malmö	117	—	—	37	—	—	16	—	—	385	13	13	399	123	121
14	Hälsingborg	16	—	—	6	—	—	11	1	1	71	5	4	1 135	297	297
15	Övriga anstalter	19	17	17	10	—	—	10	—	—	68	1	1	687	246	246
16	Hallands län	—	—	—	1	1	1	4	—	—	6	—	—	132	17	17
17	Göteborgs o. Boh. län	47	—	—	2	—	—	7	—	—	13	—	—	216	58	55
18	Göteborgs stad	72	4	4	55	—	—	83	3	3	370	21	21	3 617	978	969
19	Älvsborgs län	2	—	—	69	11	11	4	—	—	54	3	3	21	—	—
20	Skaraborgs län	42	2	2	—	—	—	7	—	—	161	—	—	5	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	16	—	—	1	—	—	349	—	—	56	27	27
22	Örebro län	2	—	—	12	—	—	7	—	—	43	—	—	25	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	1	—	—	7	—	—	36	1	1	10	1	1
24	Kopparbergs län	1	—	—	140	7	7	3	—	—	1	—	—	6	—	—
25	Gävleborgs län	1	—	—	30	—	—	—	—	—	45	—	—	373	48	48
26	Västernorrlands län	26	—	—	428	5	5	7	—	—	57	—	—	562	59	59
27	Jämtlands län	—	—	—	45	—	—	2	—	—	—	1	1	2	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—	96	20	20
29	Norrbottens län	—	—	—	4	—	—	2	—	—	86	4	4	101	9	9
	Kvinnliga avdeln.	**39**	**6**	**5**	**235**	**34**	**29**	**8**	**1**	—	**105**	**29**	**21**	**395**	**159**	**157**
1	Stockholms stad	18	6	5	97	23	19	7	—	—	18	11	3	201	75	75
2	Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	5	5
6	Norrköping	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	6	5	5
7	Jönköpings län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	1	1
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	4	—	—	92	4	4	—	—	—	62	12	12	10	3	3
14	Hälsingborg	—	—	—	3	2	2	—	—	—	6	1	1	10	10	10
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	11	7	7
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3
18	Göteborgs stad	9	—	—	35	4	3	1	1	—	6	2	2	105	39	37
19	Älvsborgs län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	6	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	3	3
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1421	**98**	**88**	**3 444**	**121**	**117**	**656**	**36**	**34**	**6 788**	**931**	**888**	**332**	**55**	**53**	**13**	**5**	**5**	**30 791**	**8 173**	**8 139**	
694	35	28	1 562	68	67	356	6	6	2 203	179	150	223	30	28	11	2	2	1 631	233	233	1
12	2	2	44	7	6	17	5	5	204	23	23	1	1	1	2	—	—	859	305	303	2
5	—	—	41	2	2	3	—	—	87	8	8	1	—	—	—	—	—	289	526	507	3
9	—	—	14	—	—	6	—	—	51	10	10	—	—	—	—	—	—	298	136	136	4
21	1	1	47	—	—	11	—	—	137	14	14	5	—	—	—	—	—	679	219	219	5
22	7	7	66	—	—	3	—	—	191	16	10	—	—	—	—	—	—	286	77	77	6
6	—	—	13	2	2	11	2	1	57	4	4	—	1	1	—	—	—	428	208	207	7
4	—	—	1	—	—	3	2	2	18	5	5	—	—	—	—	—	—	442	73	73	8
15	—	—	26	2	1	4	—	—	93	6	6	—	—	—	—	—	—	837	403	403	9
1	—	—	2	—	—	6	1	—	11	2	2	1	—	—	—	—	—	113	164	164	10
8	—	—	31	—	—	7	2	2	100	11	11	3	—	—	—	—	—	1 564	247	247	11
3	1	1	12	1	1	1	1	1	38	6	6	—	—	—	—	—	—	159	130	128	12
112	6	6	223	2	2	39	—	—	450	49	49	25	—	—	—	—	—	853	267	267	13
37	—	—	74	—	—	18	—	—	221	13	12	2	—	—	—	—	—	396	5	5	14
27	1	1	115	4	3	11	3	3	188	18	18	2	—	—	—	—	—	1 143	395	395	15
7	—	—	31	—	—	6	2	2	62	23	21	3	—	—	—	—	—	177	63	63	16
13	—	—	28	2	2	6	—	—	121	18	17	—	—	—	—	—	—	544	146	146	17
304	43	40	767	25	25	101	7	7	1 120	434	430	46	18	18	—	3	3	2 305	301	301	18
9	—	—	23	1	1	5	—	—	130	11	11	1	3	3	—	—	—	1 127	451	449	19
9	1	1	25	1	1	5	2	2	62	4	4	3	—	—	—	—	—	595	162	162	20
15	—	—	36	2	2	4	—	—	117	5	5	—	2	2	—	—	—	1 382	790	790	21
15	—	—	51	1	1	8	—	—	151	8	8	1	—	—	—	—	—	1 006	271	263	22
15	1	1	26	—	—	5	1	1	90	21	21	1	—	—	—	—	—	854	312	312	23
11	—	—	4	—	—	5	1	1	29	3	3	—	—	—	—	—	—	1 357	491	491	24
10	—	—	46	—	—	6	—	—	153	2	2	2	—	—	—	—	—	1 308	225	225	25
22	—	—	71	—	—	3	—	—	203	3	3	11	—	—	—	—	—	2 955	668	668	26
2	—	—	11	—	—	5	1	1	136	7	7	—	—	—	—	—	—	2 499	477	477	27
2	—	—	2	1	1	—	—	—	17	5	5	—	—	—	—	—	—	878	83	83	28
11	—	—	52	—	—	1	—	—	348	23	23	1	—	—	—	—	—	3 827	345	345	29
319	**68**	**55**	**788**	**197**	**143**	**2 332**	**1 417**	**1 170**	**220**	**224**	**166**	**443**	**373**	**295**	**9 444**	**8 291**	**5 976**	**659**	**28**	**17**	
177	34	25	374	91	56	971	332	270	121	106	76	239	138	94	2 267	2 340	1 603	136	3	1	1
—	—	—	15	8	5	93	55	47	3	—	—	18	7	5	471	463	284	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	6	8	4	1	1	1	3	2	2	217	177	156	9	—	—	3
1	—	—	1	—	—	28	31	27	—	1	1	6	8	8	259	234	171	50	14	5	4
—	—	—	11	3	1	32	41	30	10	6	6	7	9	9	451	325	229	28	—	—	5
—	—	—	2	—	—	9	5	4	—	4	4	—	1	1	98	99	76	26	—	—	6
1	—	—	6	—	—	32	36	27	3	1	1	6	7	5	262	177	137	7	—	—	7
—	—	—	—	—	—	16	15	10	—	—	—	3	3	2	130	93	75	—	—	—	8
1	1	1	3	—	—	28	32	29	1	—	—	2	1	—	159	98	86	6	—	—	9
—	—	—	8	5	5	51	34	34	5	1	1	2	3	2	78	76	58	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	50	53	43	5	8	6	4	5	5	445	226	171	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	113	107	87	—	—	—	4	7	7	363	261	206	5	—	—	12
60	17	17	141	25	22	133	91	80	3	26	21	13	3	3	639	610	450	60	—	—	13
4	1	1	16	7	6	36	44	41	2	8	5	5	3	2	201	138	107	27	—	—	14
3	—	—	9	7	5	23	15	13	10	7	6	2	6	6	233	187	118	29	—	—	15
—	—	—	2	2	2	19	23	21	4	2	2	—	—	—	119	89	67	14	—	—	16
—	—	—	11	3	2	91	72	55	—	—	—	9	6	4	215	169	110	21	—	—	17
67	12	8	147	31	25	195	115	90	41	45	30	83	105	93	792	942	671	180	11	11	18
—	—	—	2	—	—	16	11	8	—	—	—	2	5	3	97	104	58	—	—	—	19
—	1	1	5	3	3	30	29	23	—	1	—	6	8	7	228	188	117	34	—	—	20
—	—	—	—	—	—	21	24	16	—	—	—	1	7	5	187	194	126	—	—	—	21
3	1	1	6	4	3	57	31	19	6	4	3	10	8	5	305	310	204	8	—	—	22
2	1	1	16	3	3	38	33	29	4	3	3	5	15	12	299	192	166	8	—	—	23
—	—	—	3	2	2	79	54	46	—	—	—	2	3	2	245	132	110	—	—	—	24
—	—	—	2	—	—	35	13	10	1	—	—	1	3	3	212	119	105	11	—	—	25
—	—	—	1	—	—	4	4	3	—	—	—	—	—	—	40	21	19	—	—	—	26
—	—	—	1	1	1	93	85	85	—	—	—	10	10	10	142	127	123	—	—	—	27
—	—	—	4	2	2	29	23	18	—	—	—	—	—	—	162	150	123	—	—	—	28
—	—	—	2	—	—	4	1	1	—	—	—	—	—	—	128	50	50	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna
den 30 april 1933.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	98	3 503	12 852	**16 355**	323	869	**1 192**	7·3	6·2
Bleck- o. plåtslagareförb. .	49	2 387	—	**2 387**	1 152	—	**1 152**	48·3	51·0
Bokbindareförbundet . . .	36	1 829	3 590	**5 419**	334	531	**865**	16·0	14·5
Bryggeriindustriarb.-förb. .	87	4 007	1 270	**5 277**	272	210	**482**	9·1	9·8
Byggnadsträarbetareförb. .	187	17 868	—	**17 868**	8 868	—	**8 868**	49·6	55·3
De förenade förbunden . .	42	3 533	1 516	**5 049**	439	154	**593**	11·7	12·0
Elektriska arbetareförb. . .	86	4 308	—	**4 308**	1 372	—	**1 372**	31·8	31·2
Gjutareförbundet	96	5 550	2	**5 552**	1 140	2	**1 142**	20·6	23·3
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	388	30 949	4 465	**35 414**	12 117	874	**12 991**	36·7	44·8
Gruvindustriarbetareförb. .	32	3 925	46	**3 971**	1 576	3	**1 579**	39·8	37·4
Handelsarbetareförb. . . .	227	15 358	7 741	**23 099**	2 559	509	**3 068**	13·3	13·8
Kommunalarbetareförb. . .	183	23 600	5 003	**28 603**	1 849	496	**2 345**	8·2	10·3
Litografförbundet	15	1 624	86	**1 710**	174	12	**186**	10·9	10·4
Livsmedelsarbetareförb. . .	113	12 941	6 104	**19 045**	2 443	1 105	**3 548**	18·6	17·9
Metallindustriarb.-förb. . .	237	95 560	4 182	**99 742**	23 494	733	**24 227**	24·3	26·2
Järnbruksarbetare . . .	55	22 412	9	**22 421**	3 802	3	**3 805**	17·0	21·9
Verkstadsarbetare . . .	182	73 148	4 173	**77 321**	19 692	730	**20 422**	26·4	27·3
Murareförbundet	68	6 135	—	**6 135**	3 968	—	**3 968**	64·7	61·3
Målareförbundet	125	8 848	1	**8 849**	4 523	—	**4 523**	51·1	52·4
Pappersindustriarb.-förb. .	111	19 490	1 120	**20 610**	4 661	317	**4 978**	24·2	25·1
Sadelm.- o. tapetseraref. .	41	1 693	253	**1 946**	527	56	**583**	30·0	30·3
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	53	6 741	3 770	**10 511**	1 088	278	**1 366**	13·0	13·1
Stenindustriarbetareförb. .	133	7 710	—	**7 710**	4 426	—	**4 426**	57·4	58·3
Sågverksindustriarb.-förb. .	279	21 224	2	**21 226**	9 936	—	**9 936**	46·8	57·7
Sågverks- o. brädgårdsarb.	146	12 819	1	**12 820**	4 776	—	**4 776**	37·3	53·4
Flottnings- o. skogsarb.	133	8 405	1	**8 406**	5 160	—	**5 160**	61·3	65·1
Textilarbetareförbundet . .	92	9 112	15 457	**24 569**	952	1 515	**2 467**	10·0	9·8
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	527	1 932	**2 459**	11	75	**86**	3·5	3·4
Transportarbetareförb. . .	101	12 709	186	**12 895**	3 788	15	**3 803**	29·5	35·9
Träindustriarbetareförb. . .	183	12 039	111	**12 150**	4 492	36	**4 528**	37·3	35·5
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	192	—	**192**	61	—	**61**	31·8	34·2
Typografförbundet	103	8 985	510	**9 495**	1 020	59	**1 079**	11·4	11·5
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	95	5 317	—	**5 317**	1 942	—	**1 942**	36·5	45·3
Tillsammans	**3 283**	**347 664**	**70 199**	**417 863**	**99 507**	**7 849**	**107 356**	**25·7**	**28·6**
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	85	3 802	—	**3 802**	2 699	—	**2 699**	71·0	59·1
Summa	**3 368**	**351 466**	**70 199**	**421 665**	**102 206**	**7 849**	**110 055**	**26·1**	**29·0**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under april uppgivits till inalles 514 180, vilket i genomsnitt motsvarar 4·7 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1932									1933			
	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	28·8	27·6	[1] 28·6	25·7
Ansökn. per 100 lediga platser .	341	339	351	370	366	351	395	661	689	569	565	577	510
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	·	2·39	·	·	2·41	·	·	2·38	·	·	2·30	·
Sysselsättn.-index (1926–30 = 100)	·	·	·	·	·	91·2	·	90·3	88·4	·	·	86·0	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	24·9	24·6	23·6	23·0	24·7	25·5	27·3	28·8	35·2	33·5	33·0	31·4	—
Danmark. Arbetslöshet, i % .	27·7	24·8	24·9	28·7	29·2	29·6	31·8	35·1	42·8	43·5	42·8	35·4	28·9
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	111	85	84	111	117	122	131	146	173	187	190	166	—
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	76	53	32	23	29	59	73	81	83	77	69	64	53
Ansökn. per 100 lediga platser .	431	386	561	716	629	453	401	471	489	513	489	511	468
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	75·3	·	·	80·3	·	·	78·5	·	·	76·9	·	·	77·7
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	21·4	22·1	22·2	22·8	23·0	22·8	21·9	22·2	21·7	23·1	22·8	22·0	21·4
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 712	2 805	2 816	2 889	2 936	2 930	2 817	2 872	2 796	2 979	2 932	2 851	2 771
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	99·7	98·8	98·7	97·9	97·5	97·0	98·6	98·4	99·3	97·5	98·0	99·1	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	32	36	67	78	77	81	70	103	103	96	89	83	70
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	25·0	26·4	27·2	29·6	30·6	29·8	29·1	30·5	37·3	44·0	38·1	34·0	—
Arbetslöshetsindex	22·1	22·6	23·0	25·3	25·7	25·6	25·4	26·9	29·5	35·4	31·8	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	41·5	40·3	40·5	39·9	39·4	37·2	35·4	33·7	35·5	43·0	40·3	39·3	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	43·9	43·3	43·1	43·9	44·0	43·6	42·9	43·2	45·1	46·2	47·4	[2] —	46·3
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	2 907	2 658	2 485	2 111	1 992	1 850	1 721	1 769	2 073	2 372	2 455	2 166	1 939
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	12·5	12·7	12·8	12·8	12·8	12·8	12·9	12·7	12·0	11·5	11·5	12·2	12·7
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	304	271	265	266	269	276	298	330	368	398	401	380	351
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	20·3	19·1	18·4	18·9	18·7	18·7	19·3	21·6	25·5	28·4	28·1	22·8	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	·	73	·	·	75	·	·	76	·	·	75	·
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	·	·	87	·	·	85	·	·	83	·	·	—	·
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	282	262	232	265	264	260	248	255	277	316	331	319	310
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	341	322	295	296	298	296	265	293	307	352	369	356	345
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	1 000	968	905	931	946	949	956	1 039	1 130	1 225	1 229	1 082	1 026
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	67·9	65·4	64·4	64·9	63·6	67·3	67·8	67·5	66·8	65·0	66·1	—	—
Estland. Oplac. arbetssök. (1 000)	6	5	3	2	3	6	9	11	14	17	15	15	—
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	96·6	102·7	102·5	96·2	93·7	92·8	92·6	91·5	89·2	90·0	92·7	—	—
Lettland. Oplac. arbetssök. (1 000)	13	8	7	7	10	9	14	18	17	15	14	13	10
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	15·8	14·0	11·9	9·8	8·6	6·8	6·8	8·0	9·9	13·0	13·6	—	—
Sysselsättningsindex (1927 = 100)	70·0	70·6	70·8	70·5	71·6	72·0	77·7	71·9	63·3	62·3	64·2	—	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	13·3	12·6	12·3	12·2	12·5	12·3	12·4	13·5	16·9	[1] 20·5	20·7	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	556	481	467	453	461	487	534	609	747	873	918	878	798
Sysselsättningsindex (1928 = 100)	82·6	89·6	91·1	89·6	88·2	86·3	85·7	82·4	75·0	66·8	—	—	—
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	31	30	29	29	29	29	30	30	32	33	32	31	30
Ansökn. per 100 lediga platser .	369	460	681	680	603	530	554	459	429	463	433	416	438
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	47	40	34	33	·	30	22	28	31	38	—	—	—
Jugoslavien. Arbetslösa (1 000)	19	14	11	10	12	11	10	12	14	24	25	23	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	29	24	18	14	13	13	16	23	23	28	29	28	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	23·0	22·1	21·9	21·8	21·4	20·4	22·0	22·8	25·5	25·5	24·3	25·1	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	87·5	89·1	88·7	86·3	86·0	86·7	84·7	83·2	78·5	77·0	76·9	76·0	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)	62·2	59·7	57·5	55·2	56·0	58·5	59·9	59·4	58·3	56·6	57·5	—	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	64·0	61·3	59·1	57·2	58·6	61·5	62·0	60·9	59·6	58·1	59·2	—	—
Arbetslöshet, i %	22·8	22·8	23·6	25·4	25·1	24·8	23·9	24·2	24·9	25·8	[1] 26·2	26·7	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	·	30·0	·	·	29·6	·	·	28·1	·	·	26·5	·
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	49	54	54	55	56	56	55	52	53	52	50	51	—

[1] Reviderade siffror. — [2] På grund av att ett flertal fackförbund avbrutit sin rapportering, kunna uppgifter ej meddelas.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under maj månad 1933. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

Under maj månad har prisnivån stigit något. Uppgången beror huvudsakligen på högre priser å smör, mjöl och fläsk, som övervägt samtidiga sänkningar å en del andra varuslag, däribland kaffe och ved.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—maj 1933 och 1931—maj 1933. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln till och med maj 1933 med utgångspunkt dels från tiden före världskrigets utbrott, dels från 1931 (den genomsnittliga prisnivån i december 1930, mars, juni och september 1931), meddelas efterföljande serier av *vägda* indextal.

Indextal:	Juli 1914	Årsmedeltal 1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1932 1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	1933[1] 1:a kv.	April	Maj
Basper. juli 1914	100	158	153	154	150	140	131	127	127	127	127	126	122	121	122
» år 1931	.	.	.	.	.	.	100	97	97	96	97	95	92	92	92

Den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse har under maj stigit med en enhet. Det må noga observeras, att ovan angivna indextal endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 april 1933, 153 med juli 1914 som utgångspunkt och 96 med 1931 som basår (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 272).

[1] Preliminära tal för april och maj.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1932	Maj 1932	Mars 1933	April[1] 1933	Maj[1] 1933	Höjn. el. sänkn. i % maj 1914—maj 1933	Höjn. el. sänkn. i % maj 1932—maj 1933
Mjölk: oskummad	l	14	47	20	20	20	20	20	+ 42·9	0·0
separerad	»	6	23	7	7	7	7	7	+ 16·7	0·0
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	235	226	209	211	223	— 0·9	— 1·3
mat- (lands-)	»	213	727	220	214	196	197	207	0·0	— 3·3
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	175	182	141	139	138	— 14·8	— 24·2
halvfet, » »	»	121	500	131	137	105	103	102	— 14·3	— 25·5
Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	433	125	126	118	118	118	— 14·5	— 6·3
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	170	121	153	125	119	— 3·3	— 1·7
Potatis: gammal	5 l	28	71	44	48	37	36	36	+ 33·3	— 25·0
»	hl	·	1271	677	748	535	529	523	·	— 30·1
Gula ärter, svenska	kg	31	78	31	31	30	30	30	0·0	— 3·2
Bruna bönor, holländska	»	48	214	47	45	47	47	46	+ 2·2	+ 2·2
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	36	36	35	35	36	+ 16·1	0·0
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	24	24	23	23	24	+ 14·3	0·0
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	33	33	31	31	32	+ 23·1	— 3·0
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	99	39	39	31	31	31	— 13·9	— 20·5
ris-, Burma-el. svenska prima	»	41	111	43	43	42	42	42	+ 7·7	— 2·3
Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	41	96	62	63	60	60	60	+ 46·3	— 4·8
hårt knäckebröd	»	·	·	87	87	85	85	85	·	— 2·3
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	60	60	58	58	58	+ 52·6	— 3·3
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	47	47	46	46	46	+ 53·3	— 2·1
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	138	138	136	136	136	+ 81·3	— 1·4
mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	116	74	75	73	73	72	+ 63·6	— 4·0
billigaste sort » » mjölk	»	60	167	88	88	86	85	86	+ 43·3	— 2·3
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	101	101	100	100	100	·	— 1·0
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	163	163	149	147	147	+ 22·5	— 9·8
soppkött	»	100	490	131	130	116	114	114	+ 15·2	— 12·3
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	206	209	189	188	190	+ 43·9	— 9·1
spädkalv	»	72	312	126	127	115	114	114	+ 60·6	— 10·2
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	201	206	184	190	195	+ 41·3	— 5·3
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	159	158	144	143	142	·	— 10·1
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	141	126	143	143	146	+ 13·2	+ 15·9
salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	619	147	131	149	149	151	+ 11·0	+ 15·3
» amerikanskt »	»	·	·	177	175	177	176	175	·	0·0
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	115	108	117	112	101	+ 42·3	— 6·5
gädda	»	108	333	171	153	169	155	140	+ 40·0	— 8·5
sill	»	34	110	63	64	54	58	59	+ 78·8	— 7·8
strömming	»	38	114	62	59	62	58	53	+ 47·2	— 10·2
torsk	»	55	160	92	90	89	89	88	+ 63·0	— 2·2
rödspotta (spätta)	»	79	244	150	146	152	147	142	+ 77·5	— 2·7
kolja	»	·	·	122	120	123	120	116	·	— 3·8
Salt sill, prima Islands-	»	45	148	38	35	36	36	36	— 16·3	+ 2·9
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	73	73	69	70	69	+ 23·2	— 5·5
Kaffe, rostat, Santosblandning	»	·	·	322	318	323	322	318	·	0·0
Socker, bit-	»	67	133	47	47	47	47	47	— 26·6	0·0
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	16	16	16	·	0·0
Äpplen, ät-	»	·	·	127	131	121	121	126	·	— 3·8
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	138	123	103	103	105	·	— 14·6
Bananer, prima	kg	·	·	164	179	160	160	168	·	— 6·1
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	108	108	106	107	106	·	— 1·9
Vitkål, svensk	»	·	·	30	43	22	23	24	·	— 44·2
Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	·	·	22	22	24	24	24	·	+ 9·1
Svagdricka	l	6	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0
Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	·	·	36	35	35	35	35	·	0·0
Fotogen, Water White	l	20	71	23	21	25	25	25	+ 25·0	+ 19·0
Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	·	·	17	17	17	17	17	·	0·0
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	1070	1110	965	960	955	+ 31·7	— 14·0
barr-, » »	»	575	1895	820	845	735	730	725	+ 23·9	— 14·2
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	633	634	627	626	626	+ 59·3	— 1·3
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	·	292	293	290	290	290	+ 28·3	— 1·0
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	445	448	439	438	438	·	— 2·2
c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	»	·	·	427	429	423	423	423	·	— 1·4

[1] Preliminära siffror.

Litteraturöversikt.

(Maj 1933.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

ARRHENIUS, LILLY. Måste lagen straffa brottslingar? Tiden 1933, nr 5.

FLASKÄMPER, P. Die Bedeutung der Zahl für die Sozialwissenschaften. Allg. statistisches Archiv 1933, nr 1.

ROESNER, E. Die Ursachen der Kriminalität und ihre statistische Erforschung. Allg. statistisches Archiv 1933, nr 1.

ROHTLIEB, C. »Motkonjunkturen» och dess teoretiska motivering. Ekonomisk tidskrift 1932, nr 5/6.

ÅKERMAN, J. Depressionens problem. Statsökonomisk Tidsskrift 1933, nr 2.

— En konjunkturteoretisk problemställning. Ekonomisk tidskrift 1932, nr 5/6.

Sverige.

ERIKSSON, EINAR. Den svenska s. k. statssocialismen av i dag. Tiden 1933, nr 5.

Belgien.

GOLDSCHMIDT, P. L'application des lois sociales en Belgique. Revue du travail 1933, nr 4.

Danmark.

DEBES, GUNVOR. De sociale möter på Hindsgavl har 10-årsjubileum. Socialt arbeid 1933, nr 4.

L[ASSEN], R. Socialreformen. Socialt Tidsskrift 1933, nr 4.

Dansk Kriselovgivning. Økonomi og Politik 1933, nr 1.

Mexiko.

TRONCOSO, M. P. The Mexican federal labour code. International labour review maj 1933

Storbritannien.

LEE, P. The mining situation. The Labour magazine maj 1933.

Tyskland.

BÖHMER, R. Die Aufgaben der neuen Wirtschaftspolitik. Der Arbeitgeber 1933, nr 10.

MÖNCH, H. Spannungsverhältnisse im Betriebsrätesystem. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 138, s. 744.

PAHL, W. Der Feiertag der Arbeit und die sozialistische Arbeiterschaft. Gewerkschafts-Zeitung 1933, nr 17.

VIKSTRÖM, J. [Anm. av] G. Mackenroth: Tysklands ungdom i revolt. Tiden 1933, nr 5.

WOLF, J. Die berufsständische Bewegung in der Praxis. Der Arbeitgeber 1933, nr 8/9.

VORWERCK, K. Neugestaltung der Sozialordnung auf berufsständischer Grundlage. Der Arbeitgeber 1933, nr 8/9.

»Circuses» — but no »bread». By a German socialist. The Labour magazine maj 1933.

Arbetarskydd.

BERTHEAU. Lärmbekämpfung. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 14.

BLOOMFIELD, J. J. What does the worker breathe? National safety news maj 1933.

BUGBEE, P. The first five minutes. National safety news maj 1933.

DAVIDSON, M. How good are industry's eyes? National safety news maj 1933.

DEUSS, E. Guests don't see hazards. National safety news maj 1933.

FISCHER, IDA. Sittplatser vid industriellt arbete. Arbetarskyddet 1933, nr 4.

GERBIS, H. Über Bleikrankheit und Gangrän. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 4.

HAUCK, K. Chemische Abzehrungen an den Innenwandungen von Druckgefässen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 4.

JÖTTEN, K. W. & SARTORIUS. Zur Frage der Silicatanalyse bei Gewerbestaubeu. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 4.

MÜLLER, B. Betriebssicherheitliche Einrichtungen in Grossgaragen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 4.

MÜLLER, R. W. Gewerbehygiene und Raumheizung. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 3.

MÖLLERSTRÖM, J. Bidrag till frågan om dagsljusbelysning. Nordisk hygienisk tidskrift 1933, nr 1/5.

PALM, E. Om indirekta olycksfallskostnader. Affärsekonomi 1933, nr 6.

PERLHEFTER, A. Forderungen der Gewerbehygiene. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 3.

PRIBRAM, K. Statistik der beruflichen Erkrankungshäufigkeit und Sterblichkeit. Allg. statistisches Archiv 1933, nr 1.
RITZMANN, F. What the doctor can do for industrial safety. Industrial safety survey 1933, nr 2.
STEGEMANN. Die allerersten Massnahmen im Falle eines grossen Grubenunglücks. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 5.
SUNDBERG, T. & LJUNGHOLM, E. Undersökningar av garageluft m. m. på halt av koloxid. Teknisk tidskrift 1933, nr 19.
WINANS, E. W. The driver and his truck. National safety news maj 1933.
WOLTER, K. K. Über die gewerblichen Bleivergiftungen (Saturnismus). Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 3.
Osmund temperaturregulator. Industritidningen Norden 1933, nr 17.
When floors become worn or slippery. National safety news maj 1933.

Amerikas förenta stater.

Accidents in manufacturing industries, 1926 to 1931. Monthly labor review april 1933.
Employment of women in vitreous enameling. Monthly labor review april 1933.
Health of insured wage earners during 1932. Monthly labor review april 1933.

Finland.

Automobilolyckorna och deras orsaker år 1932. Social tidskrift 1933, nr 5.

Storbritannien.

MORGAN, H. B. Health and work. The labour magazine maj 1933.

Tyskland.

BERTHEAU. 30 Jahre deutsches Arbeitsschutzmuseum. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 14.
— Was lehrt die Ausstellung »Hausarbeit» des deutschen Arbeitsschutzmuseums. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 14.
BRUNS, H. Die Ankylostomiasis im deutschen Steinkohlenbergbau — ein überwundenes Problem. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 5.
GERBIS, H. »Arbeitssitz und Arbeitstisch» im deutschen Arbeitsschutzmuseum. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 14.
De tyska sanitetskolonnernas insats vid den svåra explosionsolyckan i Neunkirchen. Svenska röda korset 1933, nr 4.

Österrike.

SCHMIDT, K. Die Quecksilbervergiftungen in der Glühlampenfabrik Kremenetzky. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 5.
Die Unfallshäufigkeit in den Jahren 1891—1931. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1933, nr 5.

Arbetslön och arbetstid.

CITRINE, W. M. A reduction in hours of labour. Review of international cooperation 1933, nr 5.
LORANGE, O. Den forberedende konferanse om 40-timers uken. Socialt arbeid 1933, nr 4.
MANNIO, N. A. Frågan om arbetstidsförkortning i dess nuvarande skede. Social tidskrift 1933, nr 5.

Sverige.

BOUVIN, S. Löneutvecklingen åren 1930—1931. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 18—19.
WALLIN, H. Kommunalarbetarlöner i svenska städer åren 1865—1930. Sv. stadsförbundets tidskrift 1933, nr 3.

Amerikas förenta stater.

Tables relating to wages in the United States, 1932. Supplement to Conference board service letter april 1933.
Wages and hours of labor in the pottery industry, 1925 and 1932. Monthly labor review april 1933.

Danmark.

Arbejdslönnen i Industrien. Oktober Kvartal 1932 og Aaret 1932. Statistiske Efterretninger 1933, nr 17.

Estland.

SÕRMUS, R. Salaires dans l'industrie en 1932. (Estnisk text.) Eesti statistika 1933, nr 5.

Italien.

Das Gesetz über die Regelung der Arbeitsdauer in der Industrie. Nachrichtenblatt über die fascistischen Korporationen 1933, nr 3.

Norge.

Arbeidslönnen i jordbruket 1932—1933. Statistiske meddelelser 1933, nr 4/5.
Lönninger og arbeidsstyrke ved statens anlegg 1932. Statistiske meddelelser 1933, nr 4/5.

Tyskland.

Hauptergebnisse der zweiten amtlichen Lohnerhebung im Baugewerbe. Wirtschaft und Statistik 1933, nr 8.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

CEDERSTRÖM, HJ. Ett arbetslöshetsprogram. Byggnadsvärlden 1933, nr 21.
FORSBERG, E. A. Arbetslöshetsfrågan ur ingenjörssynpunkt. (Med diskussion.) Teknisk tidskrift 1933, nr 17.
Allmänna arbeten och näringslivet. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 17.

Sverige.

BRUNIUS, A. Arbetslöshetsprogrammet ligger på bordet. Industria 1933, nr 10.

BRUNIUS, A. Social hjälptjänst eller krigssubsidier. Industria 1933, nr 11.
LAGERGRÉEN, A. Böra arbetslösa sysselsättas med för samhället produktivt arbete och huru bör, om detta anses riktigt, arbetet ordnas. Byggnadsvärlden 1933, nr 17.
UNANDER, HJ. Några synpunkter på arbetslöshetsfrågan. *Sunt förnuft* 1933, nr 4.
Skogsbrukets transportförhållanden och arbetslösheten. Skogen 1933, nr 9.

Amerikas förenta stater.

Conditions in families of the unemployed in Philadelphia, May, 1932. Monthly labor review april 1933.
Cooperative self-help activities among the unemployed. Monthly labor review april 1933.
Employment and labor conditions in 1932. Conference board service letter 30 april 1933.

Australien.

WILSON, R. Unemployment in Australia. Revista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 6.

Danmark.

Arbetslöshetsförsäkringen i Danmark. (Referat.) Industria 1933, nr 11.
Ny Lov om midlertidig Hjælp til Arbejdslöse. Arbejdsgiveren 1933, nr 10.

Italien.

ARIAS, G. Les bureaux de placement dans l'ordre corporatif. *Rivista le assicurazioni sociali.* Suppl. 1932, nr 6.

Storbritannien.

ELITHORN, C. Unemployment insurance in Great Britain. The report of the Royal commission. A review of the interim and final report. Rivista le assicurazioni sociale. Suppl 1933, nr 1.
FUSS, H. & TAIT, D. CH. Unemployment benefits and measures for occupying the unemployed in Great Britain. International labour review maj 1933.
PFISTER, B. Arbeitsbeschaffungspolitik in England. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 13.
The supply of agricultural labour in 1932. The Ministry of labour gazette 1933, nr 5.

Tyskland.

NEUNDÖRFER, L. Existenzsicherung überzähliger Industriearbeiter. Soziale Praxis 1933, nr 20.
PIEPER, H. Arbeitsdienst und Wirtschaft. Der Arbeitgeber 1933, nr 8/9.
WIENS, E. Sinn und Form der Arbeitsdienstpflicht. Der Arbeitgeber 1933, nr 10.

Befolkningsfrågan.

HALBWACHS, M. Recherches statistiques sur la détermination du sexe à la naissance. (Med diskussion.) Journal de la Société de statistique de Paris 1933, nr 5.
KLEIN, E. Antisemitismen och judeföraktet. Mellanfolkligt samarbete 1933, nr 5.
LANDSBERG, O. Die Messung des natürlichen Wachstums der Bevölkerung. Allg. statistisches Archiv 1933, nr 1.

Bostadsförhållanden.

DANIELSON, A. & TOLL, H. Kokvrå, långsam gasförgiftning. Byggnadsvärlden 1933, nr 21.

Sverige.

BERGMAN, R. En ny bostadsundersökning. Sv. läkartidningen 1933, nr 18.
CURMAN, J. & LINDSTRÖM, S. En utredning om bostadsstatistik och därmed sammanhängande bostadspolitiska frågor. Byggmästaren 1933, nr 12.
GRIMLUND, O. [M. FL.]. H.S.B. [Hyresgästernas sparkasse- och byggnadsförening] 10 år. Vår bostad 1933, nr 7/8.
JACOBSSON, M. Latent bostadsefterfrågan och arbetslöshetspolitik. Sv. stadsförbundets tidskrift 1933, nr 3.
L[IND], S. I. Tävlingen rörande billiga bostäder. Byggmästaren 1933, nr 11.
WALLANDER, S. Äga eller hyra sin bostad? Hem i Sverige 2 kv. 1933.
WESTERBERG, K. M. Billiga bostäder. [Av Stockholms stad utlyst tävling.] Byggnadsvärlden 1933, nr 18—19.

Finland.

Bostadsproduktionen i städerna år 1932. Social tidskrift 1933, nr 5.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

Sverige.

JACOBSSON, T. Landstingen och den sociala hjälpverksamheten. Sveriges landstings tidskrift 1933, nr 2.

Norge.

KOREN, L. Gamlehjem. Socialt arbeid 1933, nr 4.

Tyskland.

BAUER, E. Die Beschäftigung von Schwerbeschädigten bei den Gemeindeverwaltungen. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 15.

Föreningsväsen.

GRÜNIG, G. Die Gewerkschaftsbewegung der letzten Jahre in Grossbritannien, den Niederlanden, Österreich und Polen. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 13.

Tyskland.

ERDMANN, L. Nation, fackförening och socialism. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 18—22.

— Nation, Gewerkschaften und Sozialismus. Die Arbeit 1933, nr 3.

METZ, C. Den tyska fackföreningsrörelsens tragedi. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 21.

NÖRPEL, C. Entwicklung und Rechtsstellung der Gewerkschaften bis zur Gegenwart. Die Arbeit 1933, nr 3.

SCHEFFLER, H. Gedanken über das gewerkschaftliche Pressewesen. Die Arbeit 1933, nr 3.

Die Gründung der deutschen Arbeitsfront. Soziale Praxis 1933, nr 20.

Slaget mot de tyska fackföreningarna — och arbetsgivarna. Industria 1933, nr 11.

Hälso- och sjukvård.

Die gesundheitlichen Wirkungen der Weltwirtschaftskrise. Soziale Praxis 1933, nr 18.

Sverige.

BERGLUND, Å. De privatpraktiserande läkarna och de mindre bemedlades sjukvård. Socialmedicinsk tidskrift 1933, nr 4.

CENTRALSTYRELSEN FÖR SVERIGES LÄKARFÖRBUND. Utlåtande i vaccinationsfrågan. Sv. läkartidningen 1933, nr 21.

HÖJER, J. A. Kommunens roll i kampen mot väggohyran. Sv. stadsförbundets tidskrift 1933, nr 3.

Danmark.

MADSEN, TH. Seruminstitutet og den praktiserende Læge. (Föredrag med diskussion.) Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1933, nr 4.

Storbritannien.

HILL, A. B. Some aspects of the mortality from whooping-cough. (Med diskussion.) Journal of the Royal statistical society 1933, nr 2.

Jord- och egnahemsfrågan.

Amerikas förenta stater.

MODLEY, R. Hunger im Überfluss. Die Lage der Landwirtschaft in den Vereinigten Staaten. Arbeit und Wirtschaft 1933, nr 5.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Amerikas förenta stater.

STRAND, S. G. Den amerikanska fackföreningsrörelsens lönepolitik. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 17.

Italien.

Die im Laufe des Jahres 1932 abgeschlossenen kollektiven Arbeitsverträge. Nachrichtenblatt über die fascistischen Korporationen 1933, nr 3.

Norge.

NORSK ARBEIDSGIVERFORENING. Loven om arbeidstvister (uttalelse). Arbeidsgiveren 1933, nr 11.

Arbeidstvistlovgivningen. Arbeidsgiveren 1933, nr 9.

Boikottlovgivningen. Arbeidsgiveren 1933, nr 10.

Storbritannien.

Strikes and lock-outs in 1932. The Ministry of labour gazette 1933, nr 5.

Kooperation.

WATKINS, W. P. Co-operative education and world citizenship. Review of international cooperation 1933, nr 5.

Amerikas förenta stater.

COOLEY, O. Consumers' co-operation in the United States. Review of international cooperation 1933, nr 5.

Norge.

ODHE, TH. Norsk kooperation förr och nu. Kooperatören 1933, nr 7/8.

Storbritannien.

BAROU, N. Die Lehren aus der Entwicklung der englischen Konsumgenossenschaftsbewegung. Schweiz. Konsum-Verein 1933, nr 17.

Levnadskostnader.

HAMMARSKJÖLD, D. Utkast till en algebraisk metod för dynamisk prisanalys. Ekonomisk tidskrift 1932, nr 5/6.

Wholesale prices in 1932. Journal of the Royal statistical society 1933, nr 2.

Sverige.

Förfarandet vid dyrortsgrupperingen föreslås ändrat. Landskommunernas tidskrift 1933, nr 5.

Amerikas förenta stater.

The cost of living in the United States in 1932. Supplement to Conference board service letter mars 1933.

Price changes since 1929. Conference board bulletin april 1933.]

Ryssland.

SJÖSTRAND, E. Livsmedelskrisen i Ryssland. Fackföreningsrörelsen 1933, nr 20.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

HUTH, A. Die Deutung der Ergebnisse psychologischer Untersuchungen. Arbeit und Beruf 1933, nr 8.

Tyskland.

Die öffentliche Berufsberatung in Deutschland nach der Berufsberatungsstatistik von 1931/32. Reichsarbeitsblatt 1933, nr 15.

Nykterhetsfrågan.

Sverige.

THULIN, E. Den andra etappen. Tidskrift för systembolagen 1933, nr 5.

Danmark.

RÖGIND, S. Den danske Spiritusbeskatning under skiftende Konjunkturer. Tidskrift för systembolagen 1933, nr 5.

Norge.

Alkoholforbruket i 1932. Statistiske meddelelser 1933, nr 4/5.

Socialförsäkring.

BARASSI, L. Nature juridique des contributions obligatoires dans les assurances sociales. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1933, nr 1.

HOLTZMANN. Die versicherungsrechtliche Stellung der lobären Lungenentzündung. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1933, nr 4.

RICHTER, L. Die Entbehrlichkeit einer besonderen Unfallversicherung in einem ausgebauten Sozialversicherungssystem. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1933, nr 1.

Beitragsfreie Staatsbürgerversorgung. Die Reichsversicherung 1933, nr 4.

Sverige.

ANDERSSON, THEOFIL. Om sättet och formerna för övergången till den nya sjukkasseorganisationen särskilt med hänsyn till rikssjukkassorna. Sv. sjukkasse-tidning 1933, nr 5.

HENRIKSSON, J. A. De nya sjukkasseavgifterna och de mindre bemedlade medlemmarna. Sv. sjukkasse-tidning 1933, nr 5.

Argentina.

ACERBONI, A. V. Las instituciones de previsión social en la Republica Argentina. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 6.

Finland.

Statens olycksfallsnämnds verksamhet under år 1932. Social tidskrift 1933, nr 5.

Italien.

ORESTANO, F. Les assurances scolaires. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1933, nr 1.

L'activité de la caisse nationale des assurances sociales pendant les dix premières années du régime fasciste. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 6.

Polen.

LAZOWSKI, J. Les nouvelles modifications législatives dans les assurances sociales en Pologne. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 6.

Tyskland.

LAGERLÖF, C. B. Kontrollsystemet med förtroendeläkare i Tysklands sjukkassor. Sv. sjukkasse-tidning 1933, nr 5.

Österrike.

MÉTALL, R. A. Die Reform des österreichischen Sozialversicherungsverfahrens. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 6.

RESCH, J. Die Sozialversicherung der Lands- und Forstarbeiter in Österreich. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1933, nr 1.

Die Krise der Sozialversicherung in Österreich. Die Reichsversicherung 1933, nr 4.

Ut- och invandring.

Indvandringsbestemmelser for en Række Lande. Udenrigsministeriets Tidsskrift 4 maj 1933.

Estland.

TOMBERG, G. Emigration en 1932 (Estnisk text.) Eesti statistika 1933, nr 5.

Storbritannien.

LEAK, H. & PRIDAY, T. Migration from and to the United Kingdom. (Med diskussion.) Journal of the Royal statistical society 1933. nr 2.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AHLBERG, ALF. Social psykologi. Massans och gruppens, nationens och klassens själsliv. Sthlm 1932. (Landsorganisationens skriftserie 32.)

— Spelet om svart och rött. Arbetarrörelsen och fascismen i Italien. Sthlm 1933.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Bureau of labor statistics. Bulletin. Wash. 1932—33.

567. Wages and hours of labor in the iron and steel industry, 1931. (32.)
570. Wages and hours of labor in foundries and machine shops, 1931. (32.)
572. Wholesale prices, 1931. (33.)
573. Wages and hours of labor in metalliferous mines, 1924 and 1931. (33.)
574. Technological changes and employment in the United States postal service. (32.)
575. Wages and hours of labor in air transportation, 1931. (33.)
576. Wages and hours of labor in the slaughtering and meat-packing industry, 1931. (33.)
578. Wages and hours of labor in gasoline filling stations and motor-vehicle repair garages, 1931. (33.)

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Women's bureau.
Bulletin. Wash. 1932.
100. *Manning, Caroline, & Byrne, Harriet A.* The effects on women of changing conditions in the cigar and cigarette industries.
101. *Best, Ethel L.* The employment of women in vitreous enameling.

ARBEITSBESCHAFFUNG. Eine Gemeinschaftsarbeit unter Mitwirkung... bearb. von... Berl. 1933.

ARBEITSLOSIGKEIT, Die, der Gegenwart. Hrsg. von *M. Saitzew.* T. 3. Deutsches Reich. 2. Münch. & Lpz. 1933. (Schriften des Vereins für Sozialpolitik. 185: 3.)

AUSTRALISKA STATSFÖRBUNDET. Commonwealth bureau of census and statistics.
Official yearbook. No 25 (1932). Canberra 1933.

BEAMTENBESOLDUNG, Die, im modernen Staat. Hrsg. von *W. Gerloff.* T. 1. *H. Völter.* Die deutsche Beamtenbesoldung. — *H. Finer.* The principles and practice of remuneration in the British civil service. Münch. & Lpz. 1932. (Schriften des Vereins für Sozialpolitik. 184: 1.)

BOHLEN, A. Die Lebenshaltung der höheren Beamten. Nach einer Erhebung des Reichsbundes der höheren Beamten. Berl. & Lpz. 1932.

BÄUMER, GERTRUD. Der freiwillige Arbeitsdienst der Frauen. Grundlagen, Sinn, Praxis und künftige Bedeutung. Anhang: Der freiwillige Arbeitsdienst für Mädchen. Eine Denkschrift, bearb. vom Deutschen Akademie für soziale und pädagogische Frauenarbeit. Lpz. 1933.

DANMARK. Arbejdsdirektören
Indberetning til Socialministeriet om Arbejdsanvisningen og Arbejdslöshedsforsikringen m. m. Regnskabsaaret 1931/32. Khvn 1933.

FALCK, E. Kommunale Wirtschaftspolitik. Berl. 1932. (Arbeiten des Instituts für Sozial- u. Staatswissenschaften an der Universität Heidelberg. Zum wirtschaftlichen Schicksal Europas. T. 2: H. 1.)

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hfors 1933
22. Försäkringsväsendet.
C. Berättelse angående pensions- och sjukkassor, vilka icke äro arbetareunderstödskassor. 9 (1931).

FRANZEN-HELLERSBERG, LISBETH. Die jugendliche Arbeiterin. Ihre Arbeitsweise und Lebensform. Ein Versuch sozialpsychologischer Forschung zum Zweck der Umwertung proletarischer Tatbestände. Tüb. 1932.

FRIEDLAENDER, R. Der Arbeitspreis bei den freien Berufen unter besonderer Berücksichtigung der deutschen Rechtsanwaltschaft. Münch. & Lpz. 1933.

GAEDICKE, H., & EYNERN, G. v Die produktionswirtschaftliche Integration Europas. 1—2. Berl. 1933. (Arbeiten des Instituts für Sozial- u. Staatswissenschaften an der Universität Heidelberg, Zum wirtschaftlichen Schicksal Europas. T. 1: H. 3: 1—2.)

HICKS, J. R. The theory of wages. Lond. 1932.

HILPERT, J. N. Der Boykott als Arbeitskampfmittel. Babenhausen 1929. (Diss. Erlangen.)

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Studien und Berichte. Genf 1933.
Reihe K. (Landwirtschaft.)
12. Studien über die Wanderbewegungen der ländlichen Bevölkerung. 1. Die Landflucht in Deutschland. Ergebnisse einer Studienreise von *H. Böker* & *F. W. v. Bülow* im Monat Mai 1931 in den Provinzen Pommern und Sachsen und im Freistaate Sachsen.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
17th session, Geneva, 1933. Report of the director. [With] Appendix. Geneva 1933.
— Report. Geneva 1933.
5. Reduction of hours of work. Report of the tripartite preparatory conference.
— Summary of annual reports under article 408. Geneva 1933.

JAERISCH, G. Der freiwillige Arbeitsdienst im Deutschen Reiche. Nebst einem Anhang betr. das Siedlungswesen. Ein Kommentar für die Praxis. 2., vollst. umgearb. Neuaufl. Breslau 1933.

KOOPERATIVA FÖRBUNDET.
Förvaltningsrådets, styrelsens och revisorernas berättelser 1932. Sthlm 1933.

LIFFÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAGET THULE 1872—1932. Sthlm 1933.

LÖNER, Kommunalarbetarnas, i Sverige 1865—1930. Undersökning, verkställd på uppdrag av Svenska städernas förhandlingsorganisation. Sthlm 1933.

MCCLEARY, G. F. National health insurance. Lond. 1932.

MOT krisen! Regeringens förslag till krishjälpsåtgärder och bekämpande av arbetslösheten. 2 uppl. Sthlm 1933.

MYRDAL, G. The cost of living in Sweden 1830—1930. By... assisted by *S. Bouvin.* Lond. (tr. i Sthlm) 1933. (Stockholm economic studies. Publ. by writers connected with the Institute for social sciences of Stockholm university. No 2: Wages, cost of living and national income in Sweden 1860—1930. Vol. 1.)

NATIONERNAS FÖRBUND. Advisory commission for the protection and welfare of children and young people.
Report on the work of the commission in 1933. Geneva 1933. (Publ. 1933. 4. 1.)
— Economic committee. Sub-committee of experts for the unification of customs tariff nomenclature.
Draft customs nomenclature. Vol. 2. Geneva 1931. (Publ. 1931. 2 B. 25/2.)

NEDERLÄNDERNA. Centraal bureau voor de statistiek.
Jaarcijfers voor Nederland. 1932. 's-Gravenh. 1933.

NEW YORK (City). Metropolitan life insurance company.
A series on social insurance. New York [1933].
11—12. British experience with unemployment insurance. A summary of evidence taken by the Royal commission on unemployment insurance. P. 5—6.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 9. Oslo 1933.
4. Det civile veterinærvesen 1931.
5. Norges handel 1931.
6. Meieribruket i Norge i 1931.
8. Sjömannstrygden 1930. Fiskertrygden 1930.

OSLO. Kommunens statistiske kontor.
Statistisk årbok for Oslo by. Årg. 44 (1932). Oslo 1933.

SAND, R. La Belgique sociale. Brux. 1933.

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.
Meddelanden. Sthlm 1933.
35. *Birch-Lindgren, G.* Göteborgs stads sjukhusplan. Kritik och förslag i anslutning till stadskollegiets utlåtande.

SOFORTPROGRAMM, Das, des Reichskommissars für Arbeitsbeschaffung. Erl. von *Niemetz & Grünewald.* Berl. 1933. (Deutsche Wirtschaftsgesetze. Bd 12.)

SPANIEN. Ministère du travail et de la prévoyance sociale.
Œuvre réalisée depuis la proclamation de la république jusqu'au 8 septembre 1932. Madr. [1933].

STATISTIK, Stockholms stads. Sthlm 1933.
4. Fattigvård.
Berättelse angående Stockholms stads fattigvård. Årg. 60 (1931). Ny följd 44. Ny ser. 28.
8. Brand- samt sjuk- och djurtransportväsen.
Berättelse angående Stockholms stads brandväsen jämte översikt av brand- samt sjuk- och djurtransportstatistiken. Årg. 57 (1932). Ny följd 27.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1933.
Domänverket år 1931. Av K. domänstyrelsen.
Lotsverket år 1932. Av K. lotsstyrelsen.
Sjöfart. Berättelse för år 1931 av Kommerskollegium.
Socialstatistik.
Kooperativ verksamhet i Sverige år 1931. Av K. socialstyrelsen.

STELLRECHT, H. Der deutsche Arbeitsdienst. Aufgaben, Organisation und Aufbau. 2., durchgeseh. Aufl. Berl. 1933.

STORBRITANNIEN. Industrial health research board.
Report. Lond. 1933.
68. *Tests for accident proneness.* By *E. Farmer, E. G. Chambers & F. J. Kirk.*

— Ministry of labour.
Report for the year 1932. Lond. 1933.

— Royal economic society.
Memorandum, issued by arrangement with the London and Cambridge economic service. Lond. 1933.
41. Report on current economic conditions April, 1933.

SVENSKA ARBETSGIVAREFÖRENINGEN.
Styrelse- och revisionsberättelser för år 1932. Sthlm 1933.

TABELLER, Statistiska, över till Kooperativa förbundet anslutna föreningars verksamhet 1932. Sthlm 1933.

TRODE, E. Grundriss der Sozialversicherung. Berl. 1933.

TYSKLAND. Deutsche Gesellschaft für öffentliche Arbeiten. Aktiengesellschaft.
Geschäftsjahr 2 (1931). Berl. 1932.

— Statistisches Reichsamt.
Die Krankenversicherung im Jahre 1931 nebst vorläufigen Ergebnissen für das Jahr 1932. Berl. 1933. (Statistik des Deutschen Reichs. Bd 431.)

— Zentralverband deutscher Konsumvereine.
Jahrbuch. 31 (1933). Bd 1. Hamb. 1933.

UHLÉN, A. Malmö murarefackförening 1882—1932. Minnesskrift. Malmö 1932.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1933. Sthlm 1933.
18. Betänkande med förslag angående ändrade bestämmelser om mjölkavgifters upptagande och användning. Avg. d. 1 maj 1933 av 1933 års mjölkutredning. (Jo.)
19. Undersökning av taxeringsutfallet beträffande jordbruksfastighet å landsbygden enligt beredningsnämndernas förslag vid 1933 års allmänna fastighetstaxering. [Avg. d. 1 maj 1933.] (Fi.)

Författningar rörande sociala frågor.

I Sv. författningssamling ha under tiden 11 maj—10 juni 1933 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
188.	Lag om fortsatt giltighet av lagen den 20 juni 1924 (nr 225) med särskilda bestämmelser ang. olovlig befattning med spritdrycker och vin	12 maj
189.	Lag om fortsatt giltighet av lagen den 27 nov. 1925 (nr 463) om utsträckt tillämpning av lagen den 20 juni 1924 (nr 225) med särskilda bestämmelser ang. olovlig befattning med spritdrycker och vin	12 »
214.	K. förordn. om ändring i vissa delar av förordn. den 11 juli 1919 (nr 405) ang. försäljning av pilsnerdricka	19 »
218.	K. kung. om ändrad lydelse av 1 § kung. den 23 dec. 1918 (nr 1012) ang. bestridande av kostnader för övervakning av villkorligt dömda	19 »
221.	Lag ang. ändrad lydelse av 6 § lagen den 23 maj 1924 (nr 130) om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap	19 »
229.	Lag ang. blodundersökning i mål om barn utom äktenskap	26 »
230.	Lag ang. ändrad lydelse av 2 och 10 §§ lagen den 19 juni 1919 (nr 367) om fri rättegång	26 »
238.	K. kung. om fortsatt tillämpning av kung. den 27 juni 1927 (nr 277) ang. statsbidrag till fattigvård och barnavård för lappar	19 »